

kalkınma

KURULUŞLARI

II. CİLT

Dernekler • Vakıflar • Enstitüler
Uluslararası Kuruluşlar • Bankalar

Kalkınma Atölyesi

**Türkiye'de
Kalkınma Kuruluşları**

II. CİLT

**Dernekler • Vakıflar • Enstitüler
Uluslararası Kuruluşlar • Bankalar**

Kalkınma Atölyesi

Proje Ekibi
Bengi UĞUZ
Can GÜL
Ertan KARABIYIK
Gürsel GÜNDOĞDU
Özgür ÇETINKAYA
Tanju KURUÖZ
Tuğba ATALAR

Editör
Ertan KARABIYIK

Kapak Fotoğrafı
Zonguldak Maden İşçileri

Düzenli
Sultan GÜNDOZ

Dizgi, Mizanpaj ve Kapak Tasarımı
PI-KARE Tasarım Reklam
Bayındır 2 Sokak 54/12 Tuna Han
Kızılay/ANKARA Tel: (312) 425 17 91
E-mail: info@pi-kare.com

Baskı ve Cilt
BRC Ofset Tel: (312) 384 44 54

ISBN
975-98363-2-7
I. Baskı (1000 adet)
Ocak 2005

*Türkiye'de Kalkınma Kuruluşları Projesi'ne ve bu kitabın
basımına sağladıkları desteklerden dolayı İngiltere Büyükelçiliği'ne
teşekkürlerimizi sunarız.*

We would like to thank the British Embassy for their contributions in realising
the "*Development Institutions in Turkey*" project and
publishing this book.

DERNEKLER	9
Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği (Buğday Derneği)	11
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD)	15
Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (Deniz Feneri)	20
Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği (ESİAD)	23
Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği (ETO)	25
Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği	27
Helsinki Yurttaşlar Derneği (HYD)	30
Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER)	35
Kırsal Çevre ve Ormanlık Sürünleri Araştırma Derneği (Kırsal Çevre)	39
Küresel Denge Derneği	43
Sosyal Kültürel Yaşamı Geliştirme Derneği (SKYGD)	45
Sosyoloji Derneği	49
Sürdürülebilir Kırsal ve Kentsel Kalkınma Derneği (SÖRKAL)	51
Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu (TÜRÇEK)	56
Türkiye Genç İşadamları Derneği (TÜGIAD)	61
Türkiye Ormanlılar Derneği (TOD)	66
Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği Derneği (TÜREB)	69
Türkiye Tabiatını Koruma Derneği (TTKD)	71
Türkiye Tohumculuk Endüstrisi Derneği (TÜRKTED)	73
Türkiye Sanayi ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)	75
Ulaşılabilir Yaşam Derneği (UYD)	77
VAKIFLAR	81
Adana Güçbirliği Vakfı (AGV)	83
Anadolu Kalkınma Vakfı (AKV)	87
Çevre Koruma ve Ambalaj Atıktan Değerlendirme Vakfı (ÇEVKO)	89
Çevre ve Kültürel Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL)	93
Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF-Türkiye)	99
Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Vakfı (WALD)	104
Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Fiyem Merkezi Vakfı (Fişek Enstitüsü)	114
İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV)	118
İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV)	121
İnsanlık Güneşi Vakfı	130
Kadın Emekğini Değerlendirme Vakfı (KEDV)	132
Kırsal ve Kentsel Gelişme Vakfı (KKGV)	136
Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme ve Geliştirme Vakfı (MEKSA)	139
Mesuliyet Gelişme Vakfı (MEGEV)	143
Tarımsal Enerji ve Mekanizasyon Araştırma ve Eğitim Vakfı (TEMAY)	145
Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)	148
Türkiye Çevre Vakfı (TÇV)	151
Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)	154
Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV)	158

Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA Vakfı)	162
Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV)	168
Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)	175
Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV)	180
ENSTİTÜLER	185
Açık Toplum Enstitüsü (Open Society)	187
Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü (TEAE)	189
Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE)	191
ULUSLARARASI KURULUŞLAR	195
Alman Teknik İşbirliği Kurumu (GTZ)	197
Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu	201
Avusturya Büyükelçiliği	207
Birleşik Krallık - Çevre, Gıda ve Köyleri Bölümü (DEFRA)	208
Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (AEK)	213
Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF)	218
Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)	228
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)	235
Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)	243
Danimarka Büyükelçiliği	254
Denizaparı Kalkınma Enstitüsü (ODİ)	255
Dünya Bankası (WB)	259
Dünya İzleme Enstitüsü	272
Dünya Koruma Birliği (IUCN)	278
Dünya Sağlık Örgütü (WHO)	282
Dünya Ticaret Örgütü (WTO)	287
Dünya Turizm Örgütü (WTO)	293
Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)	297
Fredrich Ebert Vakfı	302
Gıda ve Kalkınma Politikaları Enstitüsü (Food First)	305
Gramscian Bank (GB)	309
Hollanda Büyükelçiliği	313
İngiltere Büyükelçiliği	314
İsviçre Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SİDA)	316
İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SDC)	321
Japonya Büyükelçiliği	325
Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA)	327
Kanada Büyükelçiliği	333
Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı (CIDA)	334
Karadeniz Ekonomik İşbirliği (BSEC)	339
Konrad Adenauer Vakfı	346
Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC)	350

Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu (CSD)	354
Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)	359
Uluslararası Kurak Alanlarda Tarım Araştırma Merkezi (ICARDA)	371
Uluslararası Para Fonu (IMF)	375
Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD)	384
Uluslararası OneWorld Vakfı	391
Uluslararası OXFAM Vakfı	395
BANKALAR	399
Asya Kalkınma Bankası (ABD)	401
İslam Kalkınma Bankası (ISDB)	406
Türkiye Cumhuriyetli Merkez Bankası (TCMB)	409
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası (TCZB)	414
Türkiye Halk Bankası	417
Türkiye Kalkınma Bankası (TKB)	419
EKLER	423
Kalkınma Kuruluşları Temel Faaliyet Konuları	425
Kalkınma Kuruluşları Adres Tablosu	435
Kalkınma Kuruluşları Rehberi Bilgi Deleme Formu (Form A)	447
Kalkınma Kuruluşları Rehberi Veri Deleme Formu (Form B)	449
Kalkınma Aöllyesi Özet Tanıtımı	453
Proje Ekibi Özgeçmişleri	455
Geril Bildirim Formu	459

DERNEKLER

DERNEKLER

- Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği (Buğday Derneği)
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD)
Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (Deniz Feneri)
Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği (ESİAD)
Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği (ETO)
Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği
Helsinki Yurttaşlar Derneği (HYD)
Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER)
Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği (Kırsal Çevre)
Küresel Denge Derneği
Sosyal Kültürel Yaşamı Geliştirme Derneği (SKYGD)
Sosyoloji Derneği
Sürdürülebilir Kırsal ve Kentsel Kalkınma Derneği (SÜRKAL)
Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu (TÜRÇEK)
Türkiye Genç İşadamları Derneği (TÜGİAD)
Türkiye Ormancılar Derneği (TOD)
Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği Derneği (TÜREB)
Türkiye Tabiatını Koruma Derneği (TTKD)
Türkiye Tohumculuk Endüstrisi Derneği (TÜRKTED)
Türkiye Sanayi ve İşadamları Derneği (TUSİAD)
Ulaşılabilir Yaşam Derneği (UYD)

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği (Buğday Derneği) Supporting Ecological Life of The Wheat Association (Wheat Association)

Buğday Derneği'nin hikayesi, 1990'da Bodrum pazarında pirinç, zeytinyağı, adaçayı, kakik, deniz tuzu satan bir küçük tezgahla başlamıştır. Ertesi yıl, Bodrum'da İaki Hükümet Sokakı'nda Başak Doğal Ürünler Dükkanı açılmış ve bir yıl sonra yanına eklenen Başak Natürcafé, bir yandan sağlıklı beslenmek isteyenlerin uğrak yeri, diğer yandan çevrecilerin toplantı mekanı olmuştur. 1992 Mart ayında eski bir Rum Evi Buğday Vegeteryan Restoranı olarak hizmete açılmıştır. Buğday Restoran bireysel gelişim, çevre, ekolojik yaşam konularında düzenlenen toplantı, seminer, kurs ve dia gösterilerine, ayrıca sergilere ev sahipliği yapmış, yerli ve yabancı yayınları içeren küçük bir kitaplığa da mekan olmuştur. Kültürel etkinlikler kapsamında gerçekleştirilen kültür ve doğa gezileri ile sürdürülebilir ve katılımcı turizme katkı sağlamıştır.

Buğday'ın kuruluşunun ikinci yılında restoranın yanına taşınan Başak Doğal Ürünler Dükkanı doğal, geleneksel ve ekolojik sertifikalı doğal ürünler satmaya devam etmiştir. Bu ürünlerin sağlandığı kaynakları doğrudan destekleyen Buğday, bu tip döngülerin yaygınlaşmasına katkıda bulunurken pek çok kişiyi de bu tip üretimlere teşvik etmiştir. Sonraki dönemlerde Buğday Grubu ekolojik tarımla ilgili gelişmeleri takip etmiş, toplantıların düzenlenmesine katkıda bulunmuş ya da katılmıştır. 1997 yılında BKİLAT (Eko-köyler Betişim Ağı) toplantısına ev sahipliği yapmıştır. 1998'de Buğday Grubu, ODTÜ-Hollanda Büyükelçiliği-Hocamköy Ekolojik Yaşam Kooperatifi işbirliğiyle düzenlenen "Alternatif Yaşam Arayışları" konulu sempozyuma aktif katılım sağlamıştır. Buğday, 1999 yılında Türkiye'de ilk kez adil ticaret felsefesini benimsemiş ekolojik iç pazarı oluşturmaya yönelik bir toplantıya ev sahipliği yapmıştır. Buğday Grubu, İzmir'de düzenlenen Uluslararası Ekolojik Tarım Sempozyumu'na ve İsparta-Ağlasun'da düzenlenen "Ekolojik Güç Festivali ve Semineri"ne katılmıştır. 1999'da İsviçre'de düzenlenen 7. Avrupa Vegeteryan Birliği Kongresi'nde temsili komucunda 2001 yılında yapılmış olan 8. Avrupa Vegeteryan Birliği Kongresi'ne ev sahibi olarak Türkiye'nin seçilmesini sağlamıştır. Aynı yıl, Milas-Bafa'da Sağlıklı Bir Ekolojik Ürün Pazarı Kongresi'nin organizasyonunu gerçekleştirmiş ve Eko-köyler Betişim Ağı (EKİLAT) toplantısına iletişim desteği ve katılım sağlamıştır. Almanya'nın Nürnberg kentinde 2000 yılındaki BioFach Ekolojik Ürünler Fuarı'na izleyici olarak katılmıştır. Üniversitelerde ve Milas-Bafa'da "Ekolojik Yaşam ve Sağlıklı Beslenme Seminerleri" düzenlenmiştir. Londra'da "ASHOKA-Çevresi Girişim Workshop ve Konferansı"na ve Festiva A.Ş. tarafından İstanbul Sergi Sarayı'nda düzenlenen "Nattrel 2000- Ruh ve Beden Sağlığı Festivali"ne danışmanlık ve katılım sağlamıştır. Türkiye'yi Vegeteryanlar Birliği (BVU) genel kurulunun Prag'daki toplantısında temsil eden grup, Polonya'nın Krakow kentindeki eko-turizm konulu toplantıya, TÜYAP Beylikdüzü Fuar ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen, Agrotürk 1. Avrasya Tarım Fuarına ve Menteşekem'de gerçekleştirilen "Ekolojik Ürünlerin Üretildiği Ülkelerdeki Pazarlama" ile ilgili uluslararası toplantıya katılmıştır.

Buğday Grubu, 2001 yılında Almanya'nın Nürnberg kentinde, 56 ülkeden 1725 firmanın katıldığı BioFach Ekolojik Ürünler Fuarı'na izleyici olarak katılmıştır. Festiva A.Ş. tarafından İstanbul Sergi Sarayı'nda düzenlenen "Nattrel 2001 Ruh ve Beden Sağlığı Festivali"ne danış-

manlık yapmış ve katılım sağlamıştır. Düzce halkının ve çiftçisinin ekolojik tarımla tanışmasını, ekolojik tarım uygulamalarına geçmesini amaçlayan Düzce Ekolojik Tarım Panel ve Şenliği'nin düzenlenmesini Karamürşel "Ekolojik Yaşam Bilinci" paneli ile "Samsun Ekolojik Yaşam Festivali"nde seminer organizasyonunu, İstanbul'da 8. Avrupa Vegetaryenler Birliği Kongresi'nin organizasyonunu sağlamış ve ASHOKA 2. Uluslararası "Çevreci Girişimler Buluşması"na ev sahipliği yapmıştır.

Bugday Grubu, doğal ürünler satan dükkan ve merkezlerin yaşamdaki faydasına inanmış kişi ve kuruluşlarla birlikte, dürüst ticaret (fair trade) ve sürdürülebilir yaşam felsefesine uygun bu tarz işletmelerin kontrollü, düzenli ve koordineli bir şekilde yaygınlaşması için çalışmaktadır. Doğal Hayatı Koruma Vakfı'nın İstanbul-Beyoğlu'ndaki dükkanı "Noh'un Ambarı"nın Mart 1999'da kurulması ve Mart 2001'e kadar işletilmesi; doğal ürün satışı, sağlıklı beslenmeye ve tüketim alışkanlıklarının değiştirilmesi ve düzenlenmesi gibi konulardaki deneyimi ve bilgi birikimi ile bu alanlarda faaliyet göstermek isteyen kişi, sivil toplum kuruluşu ve ticari girişimlere destek olmuştur. Bugday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği 12 Ağustos 2002 tarihinde kurulmuştur.

Derneğin amacı, tek tek bireylerde ve bir bütün olarak toplumda ekolojik yaşam bilinci ve duyarlılığı oluşturmak, ekolojik dengelerin geri dönüşü olmayacak hız ve biçimde bozulması sürecinde ortaya çıkan sorunlara çözüm yolları sunmak ve doğa ile uyumlu yaşamı desteklemektir. Bugday Derneği, "yaşamını sürdürürken diğer yaşamlarla uyum içerisinde ve ekolojik bütüne saygılı bir toplum" hayaliyle örnekler oluşturma, varolanı destek olma ve bilginin dolaşımını sağlama misyonunu üstlenmiştir. Bu misyona ulaşabilmek için, bireyin doğa ve çevresi ile uyum içerisinde yaşayabilmesi için bilgilendirilmesi ve becerilerini geliştirebilmesi amacıyla faaliyet alanları yaratılması, hiçbir aşamasında çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen sürdürülebilir tarım yöntemlerinin yaygınlaştırılması, insan gereksinimlerinin ekosistem döngülerine uyum içinde yeniden tanımlanması, doğal gereksinimlere denk düşen üretim ve tüketim modellerinin ve teknolojilerinin desteklenmesi ve uygulanması, yerleşimleri, üretim ve tüketimleri ile yaşamları doğayla uyum içinde olan insan topluluklarının varlıklarını sürdürmelerine katkıda bulunulması, bu alanda yaşayan örneklerin desteklenmesi, yeni örnekler oluşturulması ve bu örneklerin sürdürülebilir hale gelmelerine destek verilmesi, bilgi ve kültür alışverişini sağlayan turizm anlayışının geliştirilerek uygulanmasını amaçlamaktadır.

Dernek, amacı ve etkinlikleriyle ilgili olarak sürekli ve süresiz yayın yapmak, dernek ve etkinliklerini tanıtmak üzere panel, konferans, seminer ve benzeri toplantılar düzenlemek, broşür, kitapçık ve benzeri yayımlar hazırlamak ve dağıtmak, amacına uygun eğitim çalışmaları düzenlemek, kurslar, atölye çalışmaları gerçekleştirmek, proje, tasarım sergileri düzenlemek, gezi ve tur faaliyetleri, ulusal ve uluslararası düzeyde ekolojik turizm faaliyetlerinde bulunmak, ekolojik turizm ile ilgili projeler geliştirmek, ilgili projelere danışmanlık hizmeti sunmak, doğal ürünlerin üretimini, dağıtımını, satışı ile ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla işbirliği geliştirmek, tarımın çalışmalarını yapmak, doğal kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin belirlenmesine ve korunmasına katkıda bulunmak, orman, mera, tarım alanları ve sulak alanları korumak, doğal gereksinimlere denk düşen üretim ve tüketim modellerini, teknolojileri desteklemek ve uygulama faaliyetlerini yürütmektedir.

Dernek, Alternatif Yaşam Arayışları Sempozyumu (1997), Uluslararası 1. Ekolojik Tarım Sempozyumu (ETO/1999), Ekolojik Girişim Sistemlerinde Uluslararası Standartlar Konferansı (IPOAM/2002), Dünyanın Restorasyonu konulu uluslararası toplantı (Iskoçya/Pindhoed/2002), Sürdürülebilir ve Organik Tarım Sempozyumu (2002), Rio+10 Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (Johannesburg/2002), Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi (Çevre Bakanlığı/2002), Plöçiftliklerde Tarım Turizmini Geliştirme ve Gönüllülük Programı (2003) ve Biyolojik Çeşitlilik ve Organik Tarım Çalıştayı (Uluslararası Tarım Örgütü [FAO]/2003) ile çeşitli konferans, sempozyum ve toplantılarda danışmanlık ve organizatörlük rollerini üstlenmiştir.

Bugday Derneği, 2002-2003 yayın dönemlerinde TRT1 ve TRT-GAP'da dört kez yayınlanan "Ekolojik Yaşam ve Tarım" konulu 12 bölümlük bir belgeselin danışmanlığını yapmıştır. Programda, ekolojik yaşam, ekolojik tarım ve çevre, ekolojik ürünlerin insan sağlığına etkileri, enerji, geri dönüşüm gibi konular ele alınmıştır.

Dernek, amaçlarından biri olan "bilinçli üretici ve tüketiciyi doğrudan iletişime geçirecek adil ticareti yaygınlaştırmak" kapsamında, Antalya-Çıralı'da başlayan ekolojik tarım çalışmalarına destek vermek ve taze ekolojik ürünlerin kentte yaşayanlara her hafta doğrudan ulaşabilmesini sağlamak üzere Mayıs- Haziran 2002 tarihlerinde, yöredeki girişimciler ve destekçilerin işbirliğiyle "ekolojik meyve-sebze kutusu" deneme projesinin organizasyonunu gerçekleştirmiştir.

Bugday Derneği, BM Kalkınma Programı GBF Küçük Destek Programı kapsamında, *Ekolojik Çiftliklerde Tarım Turizmi ve Gönüllü Bilgi ve Tecrübe Takım Projesi'ni (TıTıTı)*, Göller Bölgesi ve Antalya/Çıralı'da uygulamıştır. Ekolojik tarım turizmi, kendisini ekolojik tarıma adanmış çiftçilere ek maddi destek getirebilecek bir alt-proje olarak tasarlanmıştır. Ekolojik çiftliklerde tarım turizmi projesi, çiftçilere maddi destek sağlama dışında, kültürlerarası alışverişi, tüketici ve üreticiler arasındaki ilişkilerin seffalaşmasını ve iki grupta da ekolojik döngülere ve birbirlerine karşı sorumluluk bilincinin gelişmesine destek olmayı amaçlamaktadır. Ekolojik çiftliklerde gönüllü bilgi ve tecrübe takası projesinde, ekolojik tarım konusunda bilgi, tecrübe, ilgi sahibi kişiler ve üniversite öğrencileri ekolojik üretimin teknik, pazarlama, sosyal, çevresel vs. boyutlarında bilgi, deneyim ve/veya güçlerini paylaşmışlardır. Katılımcılar yiyecek, içecek ve barınma gereksinimlerini ziyaret ettikleri çiftliklerde karşılamışlardır. Bu süreçte proje, hem sosyal bir kaynaşmayı hem de yereldeki deneyim ve buna dayalı bilginin paylaşılmasını amaçlamaktadır. TıTıTı Projesi'ne bağlı olarak Bugday Derneği, Haziran 2004'te TıTıTı Projesi Çiftlik Rehberi'ni yayınlamıştır. Garanti Bankası, Atlas Dergi'nin katkıları ve TıTıTı ekibinin desteğiyle hazırlanan Rehber'de, TıTıTı Projesi kapsamında eğitim gören Bab Anadolu'daki 12 ayrı yörede yer alan ilk 25 çiftliğin konumu, ulaşım, haberleşme, konaklama vb. özelliklerinin yanında mevsim ve aylara göre çiftlikte yardıma ihtiyaç duyulan işler hakkında ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. TıTıTı Ekolojik Çiftlik Rehberi Türkiye'de bu alanda yayımlanan ilk rehber olma özelliğini taşımaktadır.

Bugday Derneği, amaçları doğrultusunda işbirliği yapan doğal ürün dükkan ve satış yerleri, restoranlar, bireysel gelişim merkezleriyle, TıTıTı Projesi'nde yer alan çiftliklerin de dahil olduğu sistemde, Ankara, Antalya, Bodrum ve Çanakkale'de Bugday Noktaları kurmuştur. Amaç, ekolojik ve doğal ürün üreticisiyle tüketicisini bir araya getirmektir. Bugday Noktaları sistemi aynı zamanda dernek üyeleri arasındaki iletişime de katkıda bulunmaktadır.

GBF Küçük Destek Programı (SGP) tarafından desteklenen *SGP Proje ve Faaliyetlerinin İletişimi Projesi'nin* ortaklarından biri Bugday Derneği'dir. Proje'nin amacı, Türkiye'de SGP projesi yürüten STK'lara proje web sayfalarının ve basılı malzemelerinin hazırlanmasında tasarım ve teknik destek verilmesi, SGP/Türkiye için Türkçe bir web sayfası geliştirilmesidir.

Bugday Derneği, Larvia'nın Riga kentinde gerçekleşen Uluslararası Kırsal Turizm Çalıştayı ve Avrupa Ekolojik Tarım Turizmi Merkezi (ECRAT) Genel Kurulu'nda dernek çalışmalarını tanıtmıştır. Bunun sonucunda dernek, her ülkede sadece tek bir kuruluşun üye olabildiği ECRAT tarafından tam üyelige kabul edilmiştir. Ayrıca, Organik Çiftliklerde Gönüllülük Ağı'nın Türkiye'deki tek temsilcisidir.

Tarım Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (TÜGEM) yapısı içindeki Alternatif Üretim Daire Başkanlığı'na bağlı Organik Tarım Komitesi (ÖTK) aracılığıyla Türkiye'de ekolojik tarımın hukuki altyapısının oluşturulması, mevzuatın uygulanmasına sağlanması ve gelişti-

rilmesi için çalışmalarını yürüten resmi kurumdur. Bakanlık, ayrıca Ekolojik Tarım Çiftçi Veri Tabanı oluşturma çalışması yürütmektedir. Üyeleri arasında Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin de bulunduğu Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi Türkiye'de ekolojik tarımın gelişim stratejisini belirleyen çalışmalar yapmaktadır.

Dernek, ODTÜ, Hollanda Büyükelçiliği, Eko-köyler İletişim Ağı (EKILAT), Festiva A.Ş., Uluslararası Ekolojik Tarım Hareketleri (IFOAM/Almanya), Çevre ve Orman Bakanlığı, BM Kalkınma Fonu, Küresel Çevre Fonu, Uluslararası Tarım Örgütü (FAO), Açık Radyo, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği (ETO), Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü, Doğal Hayatı Koruma Vakfı (DHKV), EkoBrücke Derneği (Almanya), Doğa Kültürü Derneği ile işbirlikleri gerçekleştirmiştir.

Derneğin periyodik yayımları arasında yer alan ve Ocak 1998'den bu yana yayınlanan Buğday Ekolojik Yaşam Dergisi'nin (Buğday) ilk dokuz sayısı bülten olarak yayımlanmıştır. İki ayda bir yayımlanan Buğday Dergisi, ekolojik tarım, ekolojik ürünler, sağlıklı beslenme, geleneksel yaşam, ekolojik turizm, koruyucu sağlık ve bireysel gelişim gibi konuları ele almaktadır. Buğday Dergisi, IFOAM (Uluslararası Ekolojik Tarım Hareketi Federasyonu), CAT (Alternatif Teknoloji Merkezi) ve GEN-Europe (Küresel Ekoköyler İletişim Ağı) Türkçe yayıncısıdır. Buğday Dergisi, INEPO 2002 10. Uluslararası Çevre Olimpiyatı kapsamında "En İyi Çevre Dergisi" ödülünü ve 2003 yılında SKAL INTERNATIONAL'ın Ekoturizm ödülünü almış ve 2002 Mayıs-Haziran sayısında yayınlanan "Enerji Dosyası" ile "Dergi Haberleri" dalında üçüncü olmuştur. Buğday Dergisi, ilk sayısından buğdaye içeriği, anlatımı, tasarımı, baskısı sırasında tekrar dönüştürülmüş kağıda ve bitkisel boya kullanımıyla ekolojik yaşam anlayışıyla örtüyen bir yayın anlayışını benimsemiştir.

İletişim

Lüleci Hendek Caddesi 120/1-2 Kuledibi İSTANBUL,
Tel: (212) 252 52 55
Faks: (212) 252 52 56
E-mail: dernek@bugday.org
Web: www.bugday.org

Kaynaklar

www.bugday.org
www.kad.org.tr
Buğday Dergisi, Temmuz-Ağustos 2002, Sayı 10
Buğday Dergisi, Eylül-Ekim 2002, Sayı 17
Buğday Dergisi, Temmuz-Ağustos 2004, Sayı 26
Buğday Ekolojik Ajandası, 2004

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) Association for Supporting Contemporary Life

Atatürk ilke ve devrimlerini korumak, geliştirmek, çağdaş eğitim yoluyla çağdaş insan ve çağdaş topluma ulaşmak amacıyla güden Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD), ülkenin "çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkması" ülküsü için bilgi, beceri ve deneyim birikimiyle, gönüllü çalışan bir sivil toplum örgütüdür.

ÇYDD, 1989 yılında ülkede herkese eşit bir çağdaş eğitimin sağlanması, böylece bilinçli, eğitilmiş, evrensel insan, çocuk, kadın haklarına saygılı, çevreye duyarlı, Atatürk ilke ve devrimlerinin aydınlığında, çağdaş bir toplum oluşturulması amacıyla, partiler üstü olarak kurulmuştur. İstanbul'daki Genel Merkez'in ardından açılan Ankara şubesi, ikinci şube olarak 1990 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Kurulduğu yıllarda, kırsal küçük bütçelerde, az sayıda üye ve bağışlanmış bir-iki daktilo makinesi ile çalışmalarına başlayan ÇYDD, gönüllülük ilkesini benimsemiş üyelerinin çabalarıyla bugünlere kadar gelmiştir. Bugün Türkiye'nin her yerindeki toplam şube sayısı 100'e ulaşmış olan derneğin ayrıca Almanya'da, aynı amaçla kurulmuş Çağdaş Yaşam Müster Bölgesi adı bağimsız bir şubesi daha bulunmaktadır. Bugün yaklaşık 17.500 üyesi olan derneğin, üyelerinin yüzde 71'ini kadınlardan oluşturmaktadır. ÇYDD eskiden faal olan halk evleri ve eğitim enstitülerine benzerleşmektedir. Dernek, herhangi bir konuda uzmanlaşmış olan ve bu konuda gönüllü olarak ders vermek isteyen kişileri, bu konularda eğitim almak isteyen kişilerle buluşturarak eğitime katkıda bulunur. Diğer taraftan, öğretmenlerle düzenledikleri okuma yazma kursları, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış ve sertifikalı programlardır.

ÇYDD, 16 bini aşkın ilkö, orta ve yüksek öğrenim gençlerine burs vermekte, kırsal kesimde okuma yazması az olan yoksul kızların başbirtane eğitim desteği sağlamaktadır. Bununla beraber konferanslar, paneller, yarışmalar yoluyla halkın bilinçlenmesi ve bilgilenmesi için çaba göstermekte, yetkin üyelerince çeşitli kitaplar yayımlanmaktadır. Gençler ve çocuklar için çeşitli yaz ve kış okulları, geziler ve çocuk kulübü gibi özgün çalışmalar yapmakta olan ÇYDD, kırsal kesim projeleriyle, okul öncesi eğitim programları, öğretmenlere hizmet içi eğitim, üniversite ve lisans hazırlık kursları da düzenlemektedir.

Dernek, kendisine karşı toplumda büyük bir güven oluşması nedeniyle, eğitim kurumları yapılması için koşullu bağışlar almaktadır. Türkiye Cumhuriyeti, 1999'daki Marmara Depremi nedeniyle ÇYDD'ye para toplama yetkisi vermiştir. Bu nedenle, deprem bölgesinde ve deprem göçü almış kırsal kesimde dernek, çok sayıda ilköğretim okulu, çocuklar ve gençler için rehabilitasyon ve kültür merkezleri, yurtlar ve kadınlar için gelir getirici atölyeler açmaktadır. Ayrıca, depremsizdeler için sosyal konulardan oluşan bir sınıf inşa etmiştir. İşsiz gençlerin ve kadınların meslek edindikleri, ekonomik özgürlüklerine kavuşmaları, böylece şiddet ve terörden uzaklaşmaları konusunda da projeler oluşturmaktadır. Tüm projelerini, Millî Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğüyle ortak protokoller çerçevesinde yürütmekte olan ÇYDD, bilgi birikimi olan üleriyle, devletin ulaşamadığı, yeterli olmadığı konularda, halka gönüllü ama profesyoneller eğitim, örgütlenme ve bilinçlenme desteği vermektedir.

ÇYDD, Atatürk devrim ve ilkeleri ile gerçekleştirilmiş olan hakların korunmasını, geliştirilmesini, yaygınlaştırılmasını ve çağdaş eğitim yolu ile çağdaş birey ve çağdaş topluma ulaşılması amacıyla benimsenmektedir. Çağdaş toplum ve birey için;

- Byrenselleştirilmiş çocuk, kadın ve insan haklarına saygılı, demokratik, laik bir toplum ve sosyal hukuk devleti düzeninin gerçekleştirilmesi, korunması ve geliştirilmesi;
- Birleşik bir uluslararası siyasal, ekonomik, kültürel, toplumsal, fiziksel toplumun geliştirilmesi, tüm insan hakları ve özgürlüklerinden yararlanmalarının sağlanması;
- Toplumda çevre sorunları ve kültürel mirasımızla ilgili duyarlılığın artırılması ve çevre bilincinin yerleştirilmesi öncelik taşımaktadır.

ÇYDD, bu amacı doğrultusunda, "sorunların değil, çözümün bir parçası olmak" yaklaşımını paylaşmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için de, ülke sorunlarının çözümüne yönelik somut projeler oluşturarak toplumun kalkınmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Derneğin ilkeleri şunlardır:

- Yenilikçidir, laiktir, devrimcidir, eşitlikçidir, özgürlükçüdür, partiler ve siyaset üstüdür ama siyaset ve partilerin içindedir, siyaset yapmaz ama yaşam bir siyaset olduğu için siyaseti ve siyasetçiyi yönlendiren tepkiler, öneriler geliştirir.
- ÇYDD evrenseldir, dünyaya açıktır, çevrecidir, güzel sanatlara saygılıdır, yazılmamış gerçek ulusal sanat, evrensel ve çoksesli müziğe gönül vermiştir ve çağdaş topluma bunların aracılığı ile ulaşılacağına inanır.
- ÇYDD aydınlanmacıdır, gelişimin süreklilikte olduğuna inanmıştır, eğitime önem verir, sonuna kadar Atatürk ilkelerine bağlıdır, bunlardan asla ödün vermez, hukuk devletinden yanadır, yaratıcıdır, yapıcı eleştirir, sorun değil çözüm üretir, ülkeyi ve insanı ezen, sömürücü küreselleşmeye karşıdır, her olumlu işte önderdir, güven vericidir, yurttaki olduğu kadar, kendi bünyesinde de kavga ve savaşa karşı, barıştan yanadır.
- Medyanın taraftarı, ikeli, dürüst ve halktan yana olmasını savunur. ÇYDD'ne göre, halk devlet için vardır ama, devlet halkın hizmetinde olmalıdır.
- Devleti gerektiğinde eleştirir, ama devlete karşı değildir. Çalışmalarında devleti yanına alır, birlikten güç doğacağını inanır.
- Barış eğitimi, paralı üniversite ve vakıflar polemiklerine girmez, ancak devlet üniversitelerinin, eğitim kurumlarının çağdaş düzeye getirilmesini, her bireyin eğitimden eşit yararlanmasını ister.

ÇYDD, ülkede demokrasinin gelişmesi konularında projeler geliştirmekte, Çağdaş Türkiye için çalışmak isteyen yeni gönüllülerle toplumda dürüstlük, çalışkanlık, erdemlilik ve Cumhuriyet'e sahip çıkma konusunda ciddi bir baskı grubu oluşturmaktadır. ÇYDD'nin yürüttüğü veya katıldığı, ulusal imza ve etkinlik kampanyalarından bazıları şunlardır:

- Laiklik Karşıtı Gelişmeleri Protesto için İmza Kampanyası (1989)
- Anayasanın 163. Maddesinin Kaldırılmasını Protesto için İmza Kampanyası (1990)
- Türk Medeni Yasası için İmza Kampanyası (1992)
- 8 Yıllık Temel Eğitim için İmza Kampanyası (1996)
- Toplu Nikah Kampanyası (Sürekli)
- Demiryolumu İstiyorum Kampanyası (2000)
- Nükleer Santrallere Karşı İmza Kampanyası (2000)
- Bor Madenlerinin Özelleştirilmesine Karşı İmza Kampanyası (2001)

Derneğin oluşturduğu ve uyguladığı diğer projeler ise:

Kırsal Alan Projeleri Birimi: Amacı, Türkiye'nin kalkınmada öncelikli Doğu ve Güneydoğu illeri başta olmak üzere kırsal alan olarak nitelendirilen, okuma-yazma oranının düşük olduğu yöreler ile büyük illerin iç içe alan kenar mahallelerinin gelişim ve kalkınmasına somut eğitim projeleri ile destek olmaktır. Birimin bu amaç doğrultusundaki uygulamaları:

- "Kırsal Alan Kalkınmasında Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile Millî İdare Anımları İşbirliği Projesi" çerçevesinde vali ve kaymakamlar ile ortak sempozyumlar düzenlenmekte, kay-

- makamların ilçelerinin gereksinimine göre özel projeler oluşturulmuş desteklenmektedir.
- *"İdil Kültür ve Eğitim Festivali"* ile her yıl İdil'in bir sorunu ele alınıp uzmanlarca çözüm arınmakta, sanatçı ve gazeteciler yöre halkı ile buluşmaktadır.
- Kız çocuklarının okutulması amacıyla *"Anadolu'da bir Kızın Var Olması Öğretmen Olacak"*, *"Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kadınları"* projeleriyle, 33 il merkezi ve 176 ilçede toplam beşbinden fazla öğrenciye, yılda iki kez toplu burs verilmektedir.
- *"Kız Öğrenci Yurtları Projesi"* ile yurdur, *"Okulum Yüreğime Okul Projesi"* ile okullar yapılmaktadır.
- *"İstanbul'da Yatılı Çağdaş Liseli Kadınlar Projesi"* ile çok çocuklu ailelerin okumak isteyen kız çocukları, İstanbul Valiliği ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün desteğiyle Behçer Kemal Çağlar, Çamlica, Kandilli ve Üsküdar Kız liselerinde yatılı olarak okutulmakta, öğrencilerin her türlü gereksinimleri, ihtiyaçları sağlanmakta ve eğitim desteği verilmektedir.
- SHÇEK ile ortaklaşa gerçekleştirilen *"Erken Çocukluğu Geliştirme Projesi"* ile Anadolu'da il ve ilçelerde okul öncesi eğitimi yaygınlaşması amaçlanmıştır. Kaymakamlıklar ile işbirliği yaparak *"Ann Sınıfları Açılım Projesi"* gerçekleştirilmektedir.
- Sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenebileceği yöre halkının gelişimine katkıda bulunacak, çeşitli bilgi ve beceri kurslarının açılacağı derslikleri ve işlikleri de içeren *"Kültür Toplum ve Çocuk Merkezleri"* yapılırmaktadır. *"İl ve İlçelerde ÇTYDD Kitaplığı Projesi"*yle kırsal alanda kitaplıklar oluşturulmakta ve okuma sevgisi ile okuma alışkanlığı yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır.
- *"Kent-Kıy Gençliği Elele Projesi"*nde, üniversiteli kentli gençler, yaz tatili sırasında kaymakamlıklarla yapılan programlar uyarınca köy okullarının yapım veya onarımında, çevre temizliğinde, ağaç dikim ve bakımında ya da tarlada yöre gençleri ile birlikte çalışarak yaşadıkları yeri ve insanları daha yakından tanımaktadır.

ÇYDD projelerini, dernek bünyesinde yer alan çeşitli komisyonlar koordine etmektedir. Bu komisyonlar; Burs Komisyonu, Eğitim Komisyonu, Gençlik Komisyonu, Eğitimsiz Komisyonu, Kültür-Çevre Komisyonu, Sosyal Etkinlikler ve Mali İşler Komisyonu ve Hukuk Komisyonu'dur. ÇYDD'nin diğer projeleri ise, aşağıda özetlenmiştir:

Örgün Eğitime Desteğe Projeleri, başlığı altındaki çalışmalarda, okulu olmayan köylere ve derslikleri yeterli olmayan ilçelere, ilçe kaymakamlarından gelen isteklerle projeler oluşturulmakta ve yöre çocuklarına yeni çağdaş okullar yaptırılarak Millî Eğitim Bakanlığı'na devir edilmektedir. Diyarbakır'ın Ergani, Van'ın Muradiye ve deprem bölgelerindeki Sakarya, Bolu, Kocaeli, Erzurum, Şanlıurfa ve Yalova'da inşa edilen okullar bunlara bazı örneklerdir. Bunun dışında, üniversite öğrencileri için kentlerde ve kırsal alanlarda yurtlar yaptırılmakta ve burs sağlanmaktadır. *"Bir İşli de Size Takım Projesi"* dahilinde, bilinçli vatandaşların ve bazı kurum ve kuruluşların desteği ile 1995 yılından günümüze, şubeleri ile birlikte yaklaşık 16 bin üniversite öğrencisine burs sağlanmıştır. *"Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kadınları Projesi"* ile, kırsal alandan 5000'den fazla kız öğrenci, 5000 aile ve ortalama 25000 kişinin doğrudan, milyonlarca insanın dolaylı olarak yararlanacağı bu proje ile Anadolu'nun kırsalında çağdaş yaşama doğru bir adım daha atılmaktadır. Bu proje, rayıcılığı toplumsal dışarılık nedeniyle, İngiltere'de 800 üyesi olan *"Ulusalürün Halkla İlişkiler Organizasyonu"* tarafından 2001 yılı Hizmette Mücadelelik Ödülü'ne layık görülmüştür. *"Anadolu'da Bir Kızın Var Öğretmen Olacak Projesi"* Tunceli'de başlamış, 2002 yılında tüm Anadolu'ya yaygınlaştırılmıştır. Projeye alınan öğrencilere okulların açılış ve ikinci-yarıyıl başında, yılda iki kez toplu eğitim bursu verilmektedir. *"Anadolu Çocukları Okuyor Projesi"* kapsamında Anadolu'nun her köyesinden okuma isteğiyle bayyuran güçlük içindeki ailelerin çocuklarına destek verilmektedir. *"Çağdaş Yatılı Liseli Kadınlar Projesi"* kapsamında 2000-2001 ders yılında sayısı 82 olan yatılı bursiyelerle, Ulukışla'dan Kızılcama'a, Antalya'dan Erzurum'a 18 Proje ile Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'ndan (YİBO) 82 kız öğrenci daha katılmıştır.

YİBO ve Porsiyonlu İlköğretim Okulları (PIO) geliştirme projeleri ile bu okullardaki öğretmenlerin ve öğrencilerin çokkullanımlı, çağdaş eğitimin yerleşmesi; kitaplık, bilgisayar donanımlı laboratuvarlar ve işliker ile spor ve oyun alanları gibi eksikliklerin tamamlanması konuları prioritelerinde olan Milli Eğitim Bakanlığına destek vererek sınırlı sayıda kurulmuş devletler işbirliğine örnek yaratılması planlanmaktadır. YİBO ve PIO'lara oyun parkları, laboratuvar, spor salonu, kitaplık yapımı ve bakım onarım çalışmaları ile sosyal ve kültürel destek sağlanmaktadır.

Erken çocukluk gelişimini destekleme projeleri: Okul öncesi eğitimi geliştirmeyi amaçlayan "Ana Sınıfları Açılım Projesi" kapsamında, tam donanımlı bir ana sınıfı açılması için bağışı bulunmakta ve bağışı yapan kişi veya kurumun adı da bu ana okuluna verilmektedir. 2004 yılına kadar, ilköğretim okullarında açılan ana sınıflarının sayısı 84'e ulaşmıştır. Yeni ana sınıflarının açılması için çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca, SHÇEK ile işbirliği içinde kırsal alandan İstanbul'a getirilerek eğitilen ana okulu öğretmenlerinin katılımı ile 2000 yılında Hakkari, Batman, Van, Muş ve Bingöl'de gerçekleştirilen yaz okullarında binlerce çocuk ilköğretime hazırlık eğitimi almışlardır. 2001 yazında SHÇEK tarafından finelenen bu projede, ÇYDD Van ve Diyarbakır şubelerinin desteğiyle 2000 çocuğa okula hazırlık eğitimi verilmiştir. 2002 yılında on ilde ana sınıfı öğretmenlerini eğitime ve çokkullanımlıma çalışmaları yapılmış ve bu yıllarda onbinin aşkın okul öncesi çocuğa destek sağlanmıştır.

Teyyiz eğitimine destek projeleri dahilinde; Toplum, Kültür ve Çocuk Merkezleri, Ulusal Eğitim Destek Kampanyası (Okuma Yazma, Bilgi-Beceri, Bilgisayar, Dikiz-Nakış, Açıklık Kuralları); Üretim Projeleri; Halk ve Okul Kitaplıkları Açma ve Geliştirme; İnsan Hakları Eğitimi Projesi (Kadın ve Çocuk Hakları); Sokak Çocukları Çalışması ve Gençlere İngilizce Öğrenim Desteği projeleri yer almaktadır.

Strateji projeleri kapsamında ise; kaynakları, ilçelerinin kalkınması için yaptıkları ve/veya planladıkları projelerini anlatıp meslektaşları ile deneyimlerini paylaştığı ve organik tarım konusunda yapılabilecek uygulamaların tartışıldığı "Kırsal Alan Kullanımında Sivil Toplum Kuruluşlarının Mülki İdare Amirleri ile İşbirliği Projesi"; İstanbul'un çeşitli ilçelerinde öğretmenlerle insan hakları ve çağdaş eğitim konulu toplantılar ve tartışmaların yapıldığı "Öğretmenlerin Çokkullanımlıma Projesi"; bilim adamları, konularında uzman sanatçı, tarihçi, eğitimci, iş adamlarının gönüllü eğitmen olarak gençlere aydınlatma seminerleri verdiği, bir yandan da sınıf içi sunumlar, şubelerde konferanslar, kentçi kültür gezileri ve grupçi tartışma gibi etkinliklerle öğrencinin çözüm arama, keşifini ifade etme, topluluk karşısında konuşma gibi konularla becerilerini geliştirmeyi amaçlayan "Deneyim Projesi" gibi çalışmalar yer almaktadır.

Sanatı destek projeleri; "Bizim İdil" Eğitim, Kültür ve Sanat Festivali, resim ve yazı yarışmaları, çağdaş ressamlar toplu resim sergileri; "Tiyatro ve Müzik Grupları Oluşturma Projesi" ve "Anadolu Okullarını Müzik Aletleri ile Donatma Projesi"nden oluşmaktadır.

Deprem projeleri; 17 Ağustos 1999 Depremi'nin ardından ÇYDD merkezde kriz masası kurarak, tüm şubeleri ve gönüllüleriyle, deprem bölgelerinde, Mart 2002'ye kadar hizmet vermiş, dünyanın dört bir yanından destekler sağlamıştır.

ÇYDD, projelerini profesyonel sorumlulukla çalışan gönüllüleri, Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) ile Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, mülki ve mahalli idareler ile birlikte gerçekleştirmektedir. Bunun yanında ÇYDD'nin projelerinde bugüne kadar ortaklaşa çalıştığı bazı kurumlar ise şunlardır: Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Türkcell, Sokak Çocukları Rehabilitasyon Derneği, Sosyoloji Derneği, Alınokta Körler Derneği, Atatürkçü Düşünce Derneği, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) ve Vehbi Koç Vakfı (VKV). Devrek çalışanları öğrenimlere burç sağlayabilmek için kaynak oluşturmaya çalışmak-

radılar. İnternette de bağış alabilen dernek, toplanan bu bağışları bir havuzda toplayarak öğrencilere dağıtmaktadır. ÇYDD şubeleri, etkinliklerine kaynak yaratmak için farklı yollara da başvurabilmektedirler. Ankara Şubesi'nin 2002 yılında kurduğu ÇAĞLA İktisadi İşletmesi buna bir örnektir. ÇAĞLA, dernek amaçlarına ve hizmet konularına uygun ticari iş ve işletme etkinliklerini gerçekleştirmekle yükümlüdür.

ÇYDD Kırsal Alan Projeleri Birimi'nin gelecek için hedeflediği projeleri; yatalı bölge ilköğretim okullarındaki (YİBO) çocuklara ve ailelerine yönelik "Cumhuriyetin 100. Yılı'nın Yetişkinlerine Çocukluklarında Destek Olma Projesi" ile, Türkiye'de bulunan YİBO'ların her yönden iyileştirilmiş, öğrencilere çocukluklarını yaşayacakları sağlıklı ve sıcak ortamlar sunan, ailelerine bilgi-beceri kazandırarak yoksulluklarından kurtulmalarının önünü açan okullar haline getirilmesi amaçlanmaktadır. Kırsal Alan Kalkınma Projeleri, ÇYDD Genel Merkezi'nde oluşturulan Kırsal Alan Projeleri Birimi tarafından yürütülmektedir. Birime Bakırköy, Kadıköy, Sarıyer, Üsküdar ve Zeytinburnu Şubeleri gönüllü-sorumlu desteği vermektedir.

Anadolu Çocukları Oluyor Projesi: Anadolu'nun her köşesinden okuma isteğiyle başvuran ekonomik güçlük içindeki ailelerin çocuğu olan ilköğretim, lise ve yükseköğretim öğrencilerinin kaz - erkek tümüne burs desteği vermeyi amaçlanmaktadır. Bursiyer olarak belirlenen öğrencilere yılda iki kez (okullar açılırken ve ikinci yarıyı başlarken) burs verilmektedir.

Derneğin vizyonunu, planladığı projeleri hayata geçirmek ve amaçları doğrultusunda Atatürk ilke ve devrimlerine hizmet edecek yeni projeler kazandırabilmek oluşturmaktadır. ÇYDD, eğitim, duyarlılık kazandırma ve bilgilendirme amacıyla çeşitli yayınlar çıkarmaktadır. Derneğin yetişkinlere ve çocuklara yönelik yayınlarının bazıları aşağıda sıralanmıştır.

Tetkikler için; Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim, Çağdaş Kültürümüz, Olgular, Sorunlar, Yazma Uğraş, Kadınlar ve Siyasal Yaşam, Eşit Hak-Eşit Katılım, Türkiye'nin Ders Kitapları, Ortaöğretim Ders Kitaplarına İliştirel Bir Yaklaşım, Geçmişten Geleceğe Atatürk, Atatürk, From The Past to The Future, Aydınlanma Felsefesi, İnsan Hakları Açısından Laiklik, Çağdaş Eğitimde Sanat, Çağdaş Toplum Değerleri, Milli Mücadelede İç İsyanlar, Halk Eğitim Merkezi Eğitim Kitaplığı.

Çocuk kitapları; Çağdaş Çocuk, Öyküler 1, Çağdaş Çocuk, Çocuklardan Öyküler 2, Çirkin Prenses (Tiyatro Oyunu), Barış Resimleri (Çocuklardan Şiirler), Cumbabaya Mektuplar (Çocuklardan Cumhurbaşkanına Mektuplar), Çoğalacağız Daha (Tiyatro Oyunu), Yırcı Okuma 1-2 (Beyoğlu Şubesi Yayını), Çocuk Kültürü (Beyoğlu Şubesi Yayını), Gelin Çocuklar Birlikte Düşünelim (Beyoğlu Şubesi Yayını), Bir Kitap Hazırlıyoruz (Beyoğlu Şubesi Yayını).

Betijim

Bvlyla Çelebi Mah., Şimal Sk. 10 Şişli/Beşiktaş 80050 İSTANBUL

Tel: (212) 252 44 33

Faks: (212) 252 68 95

E-mail: cydd@cydd.org.tr

Web: www.cydd.org.tr

Kaynaklar

www.cydd.org.tr

www.noktavin.com/Megapostal/Cinnapplication_definitioni/Noktavin/Buyuzce/STK/ah_cydd

www.Ankara.cydd.org.tr

Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (Deniz Feneri)

Deniz Feneri Aid and Solidarity Association

Yoksullukla mücadelede esas olan Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, resmi olarak kuruluşunu 1998 yılında gerçekleştirmiştir. Dernek, bir televizyon programında, programın gördüğü ilgiden ve bu ilginin sürdürülebilir hale getirilmesi gerekliliğinden doğmuştur. 1996 yılında Kanal 7 Televizyonunda, Ramazan ayı dolayısıyla hazırlanan, "Şehir ve Ramazan" adlı bir program yayınlanmıştır. Program, İstanbul'da bayramın nesil geçtiğini konu edilmiş ve büyük bir ilgi görmüştür. Bir sonraki yıl, programın gördüğü ilgiden dolayı yardımlaşma duygusunun geliştirilmesi amacıyla kapsamı genişletilerek, gıda ve konfeksiyon toptancılarından alınan koşullu yardımlar gereksinim sahiplerine ulaştırılmıştır. Dağıtım görüntülerinin televizyonda yayınlanması programa olan ilginin daha da artmasını sağlamış, programın ismi Deniz Feneri olarak değişmiştir. Daha sonra, yardım etmek isteyenlerle birlikte, yardıma gereksinimi olan insanların programa başvurmasıyla farklı gelişmelerin kaçınılmaz olduğu ortaya çıkmıştır. Bir televizyon programı çerçevesinde bu durumun sürdürülebilirliği mümkün olmadığı için çözüm, tüzel kişilik kazanılmakta bulunmuş ve Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği kurulmuştur.

Kuruluşundan sonra dernek, amacı doğrultusunda yardım çalışmalarına Paris'te küçük bir binada başlamıştır. Derneğin yaptığı çalışmaların programı aracılığıyla yayınlanması, bu ilginin daha da artması ve gün geçtikçe büyüyen yoksulluk, dernek çalışmalarıyla ilgili kullanılacak mekânın büyümesinin gerekliliğini doğurmuştur. Bu nedenle dernek, artan yoksulluğu da dikkate alarak çalışmalarını daha verimli, hızlı ve sistematik yapılabilmek için, İstanbul-Zeytinburnu ilçesinde genel merkez binası ve lojistik merkezi ile hizmet vermeye başlamıştır. Bununla birlikte yardım taleplerinin her gün daha fazla artması, yeni bir lojistik merkezi kurulmasının altyapısını hazırlamış ve İstanbul-Umraniye'de ikinci bir lojistik merkez hizmete geçmiştir.

Deniz Feneri Derneği, yardım çalışmalarını daha geniş kitlelere daha hızlı ulaştırabilmek amacıyla, Ankara ve İzmir'de de iki şube açmıştır. Dernek, yardım talepleriyle orantılı olarak işlerin daha hızlı ve düzenli yürümesi için, personel ve gönüllü organizasyonunu da gözden geçirerek, çalışmalarını yüzlerce kişi ile sürdürmektedir. Ayrıca gönüllüler tarafından yardım çalışmalarına katkı sağlanmaktadır. Deniz Feneri Derneği, çalışmalarında gönüllü katkısına önem vermektedir. Derneğin web sitesinden bilgi alarak başvuru yapan ya da derneğe gelecek form dolduranlar toplanılara çağrılmakta ve ne tür katkı sağlayabilecekleri belirlenmektedir. Gönüllüler yapabilecekleri işlerle ilgili eğitimden geçirildikten sonra, kendilerine görev verilmektedir. Yardım fonları ve hukuksal izinler çerçevesinde maddi yardım toplanmaktadır.

Deniz Feneri Derneği'nin amacı, Türkiye'nin ve Türkiye'de yaşayan insanların yoksulluktan kaynaklanan sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak, yoksul insanlara güç ve moral vermektir. Ayrıca tuzukta afet, savaş ve olağan zamanlarda gereksinim sahiplerine, gıda, giyim, sağlık, eğitim, yakacak, kira, barınma, evlenme, iş kurma, konut ve benzeri konularda aynı, nakdi her türlü maddi ve manevi yardımlarda bulunmaktadır. Türkiye'nin yedi bölgesinde de örgütlenmeyi hedefleyen dernek, her ilde şube açma politikası yerine yardım çalışmalarını bölgesel düzeyde karıştırmayı öngörmektedir.

Deniz Feneri Derneği, kuruluş amaçlarıyla paralel olarak çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu yardımlar çoğunlukla gönüllülerin verdiği destekle sağlanan yoksullara yönelik aynı ve nakdi yardımlardan oluşmaktadır.

Nakit yardımlar, çalışan kırsal ve evinde işgücü olmayan, kira ve faturalarını ödemekten mahrum ailelere tek ve periyodik olmak üzere iki şekilde nakit yardımlarda bulunmaktadır. Yardım miktarı aylık ortalama 100-125 milyon TL tutarında olan periyodik nakit yardımlardan, her ay yaklaşık bin civarında ailenin yararlanması sağlanmaktadır. Periyodik nakit yardımları, en fazla bir yıl süre ile verilmektedir. Bu süre içerisinde, ailenin ekonomik durumunda bir iyileşme tespit edilememesi durumunda yardım süresi uzatılabilmektedir.

Aynı yardımlar, Derneğin tespit ettiği yardıma muhtaç ailelere nakit yardım haricinde, gereksinimine yönelik yardımlar da yapılmaktadır. Bu yardımlar gıda, giyim, çaya, yakacak ve temizlik malzemesi olmak üzere beş bölüme ayrılmıştır. Bu yardımlarda nakit yardımlar gibi tek veya periyodik olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır.

Eğitim yardımları, Derneğin sağladığı eğitim yardımları, burs ve kırtasiye yardımları olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. Burs yardımı yapılacak öğrencilerin başarı ve ekonomik durumları baz alınarak yardım kararları "Yardım Değerlendirme Komisyonu" tarafından verilmektedir.

Sağlık yardımları, Dernek sağlık yardımlarını, her yardım kriterinde yaptığı gibi, yardım başvurusunda bulunan kişiler arasından, gereksinim sahibi olanları belirleyerek yapmaktadır. Dernek sağlık yardımlarını; gelir düzeyi düşüklüğü, sosyal güvenceden yoksunluk, yeşil kart hizmetlerinde kısıtlılık, yetersiz bilgi ve acil durum kriterleri çerçevesinde belirlemektedir. Dernek tarafından yapılan sağlık yardımları; danışmanlık, yönlendirme, medikal malzeme ve görüntüleme hizmetleri, ilaç, tetkik ve anlaşılabilir özel sağlık kuruluşlarında tedavi şeklinde olmaktadır.

Altın Bilezik Projesi, Derneğe yardım talebiyle başvuranlar arasından seçilen beşleri kazandılabilecek yaşta kadınlar, Altın Bilezik Projesi kapsamında Halk Eğitim Merkezleri ile ortaklaşa düzenlenen kurslara gönderilmekte ve kurslarda kullanılan kumaş, iplik, vb. saf malzemeleri dernek tarafından karşılanmaktadır. Deniz Feneri Derneği, kursları başarıyla tamamlayan kursiyerlere dikiy-nakış makineleri hediye ederek, aile bütçelerine katkıda bulunmalarını sağlamıştır. Kampanya çerçevesinde yetişkin eğitime yönelik çalışmalar yapılmış, bu proje sonunda 260 aileye dikiy makinesi desteği verilmiştir.

500 İllağretim Okuluna Eğitim Yardım Projesi, Deniz Feneri Derneği, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in eşi, Semra Sezer önderliğinde 19 Mayıs 2001 tarihinde başlatılan "Ulusal Eğitime Destek Kampanyası"na katkıda bulunmak amacıyla Cumhurbaşkanlığı makamına başvuruda bulunmuştur. Cumhurbaşkanlığı makamından, İstanbul Valiliği ile işbirliği halinde bu çalışmalara katılabilecekleri bildirilmiştir. Proje, kalkınmada öncelikli illerden seçilen 500 ilköğretim okulu öğrencisinin, bilimsel ve teknolojik gelişmelerden yararlanmalarını sağlamak, internet ortamıyla dünyaya açılmalarını kolaylaştırmak ve kitap okuma alışkanlığının gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla başlatılmıştır. Proje çerçevesinde, Gayri Safi Milli Hasıla'dan en az pay alan eli ile yazı yazılarak, valiliklerden okul isimleri istenmiş, otuz dolara hilen okul bildirimini almıştır. Proje, Millî Eğitim Bakanlığı ile koordineli olarak valilikler ve il millî eğitim müdürlükleriyle birlikte yürütülmektedir. Proje çerçevesinde derneğin Ankara Şubesi, Ankara'nın 100 köy ilköğretim okuluna kitap, kütüphane ve çeşitli yardımları ulaştırmıştır. Eylül 2002 itibarıyla toplam dokuz ilken 71 okula 985 kitap, 88 kitaplık, 2605 kırtasiye seti, 1880 defter, 1200 çocuğa giyim ve bilgisayar yardımı yapılmıştır. Bilgisayar yardımları derneğe yapılan bağışlar ölçüsünde gerçekleştirilmekte, diğer yardımlar ise, bütün okullara ulaştırılmaktadır.

Derneğin diğer yardım faaliyetleri doğal afetlere yönelik yardımlar, sosyal yardımlar, okul yardımları, yaşlı ve engellilere yapılan yardımlardır. 1999 Mağara Depremi sonrası Dernek, 500'den fazla prefabrikte konut inşa etmiş, komutlarla birlikte insanların giyim, çaya ve gıda gibi

gereksinimlerini de karşılamıştır. 2002 yılı Alyon Depremi'nde ise, yine 104 prefabrik konut inşa etmiş ve gıda, evya gibi malzemeleri temin etmiştir. Dernek Çorum, Balıkesir ve diğer illerde meydana gelen yangınlarda, bu bölgeleri nakdi ve aynı yardımlarla buluşturmuştur.

Deniz Feneri, sosyal yardımlarda da bulunmaktadır. Sünnet yardımları, yetim çocuklara yapılan yardımlar sosyal yardımlara örnek olarak gösterilebilir. Derneğin yaptığı en önemli çalışmalarından biri de Mayıs 2003'te İstanbul'da organize ettiği "Yoksulluk Sempozyumu"dur. Sempozyuma, konuyla ilgili akademisyenler, STK'ları, kişi ve diğer kurumlar katılmıştır. Bu etkinlik Türkiye'de bu alana ilgili ilk örneklerden biridir. Üç gün süren sempozyumunda yoksulluk olgusu çeşitli kavramlarla birlikte ele alınmıştır. Sempozyum'da yoksulluğun tarihsel süreci, çözüm önerileri ve girişimleri, kalkınma çalışmaları ve kavramın tüm boyutları incelenmiştir. Yine sempozyum süreci boyunca paneller, atölye çalışmaları ve sunumlar gerçekleştirilmiştir. Toplantının çıktılarını ve tebliğler derlenerek üç ciltlik kitap olarak yayımlanmıştır.

Dernek, amaçlarını gerçekleştirebilmek için belirli ölçülerde bağış almaktadır. Ayrıca reklam gelirleri sayesinde elde edilen gelirlerle faaliyetlerini finanse etmektedir. Bununla birlikte bazı projelerinde belediyeler, il milli eğitim müdürlükleri, halk eğitim merkezleri, Milli Eğitim Bakanlığı, kaymakamlıklar ve valiliklerden oluşan yerel ve ulusal düzeydeki kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapmaktadır.

Deniz Feneri Derneği, gelecekte hali hazırda varolan projelerle yoksul insanlara yardım etmeye devam etmeyi, faaliyet alanında uluslararası standartlara ulaşmayı, yardımlaşma ruhunun oluşmasına ve gelişmesine öncülük etmeyi ve yeryüzünde yardıma muhtaç son kişiye ulaşmayı hedeflemektedir.

Dernek, Kanal 7'de Deniz Feneri ismiyle her hafta yayımlanan program aracılığıyla faaliyetlerini aktarmaktadır. Derneğin ayrıca periyodik olarak çıkardığı Deniz Feneri Dergisi bulunmaktadır. Yoksulluk Sempozyumu sonrası sempozyum tebliğlerinin yer aldığı üç ciltlik "Yoksulluk" kitabı da derneğin yayımları arasında bulunmaktadır.

İletişim

10. Yıl Cad. Cıngıç Çıkması No: 4 Zeytinburnu İSTANBUL
Tel: (212) 414 60 60
Faks: (212) 415 61 61
E-mail: feneri@denizfeneri.org.tr
Web: www.denizfeneri.org.tr

Kaynaklar

Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği 2002 Faaliyet Raporu
Yoksulluk III. Cilt, Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, İstanbul 2003
Deniz Feneri dergileri
www.denizfeneri.org.tr

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği (ESİAD) Aegean Region Industrialists' and Businessmen Association

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Ege Bölgesi'nin önde gelen 16 sanayicisi ve işadamlarının önderliğinde, 16 Mart 1992'de kurulmuş, 4 Temmuz 1992'de faaliyete başlamıştır. Sorbese girişime dayalı bir ekonomik kalkınma anlayışı içerisinde, Ege Bölgesi'nin Türkiye'nin kalkınma mücadelesinde daha aktif rol almasını sağlayacak yapıya kavuşması için çalışan bir sivil toplum kuruluşu olan ESİAD'a, bölgenin önde gelen sanayici ve iş insanları üyedir. ESİAD üyelerinin yönetiminde bulunan şirketler yaklaşık 80 bin kişiye istihdam sağlamakta olup, şirketlerin yıllık toplam cirosu 15 milyar ABD doları, toplam ihracat hacmi ise, 4.5 milyar ABD doları civarındadır.

ESİAD, üretime dayalı bir kalkınmanın önemini vurgulayarak, ülkemizin ve Ege Bölgesi'nin ekonomik, sosyal sorunları ile gelişme potansiyeline ilişkin görüş ve önerilerini medya, yayın, toplantı vb. yollarla kamuoyuna duyurmakta, bölgenin potansiyeli ve değerlerini ön plana çıkaracak ortamlar oluşturmaya çalışmaktadır. Sanayici kesim başta olmak üzere, bölge iş dünyasını bilgilendirme, sorunlarının çözümü için çaba gösterme ve birbiriyle kaynaştırma gibi işlevleri de görevleri arasında görmektedir. Bir sivil toplum örgütü olarak bölgenin kültürel açıdan gelişmesine de katkıda bulunmaya çalışmaktadır.

Dış ekonomik ilişkilere önem veren ESİAD, bölgenin ve Türkiye'nin tanıtımı yanında, iş insanları ve işletmeler arasında işbirliği olanaklarını geliştirme çabası içindedir. ESİAD bünyesinde Avrupa Birliği Türkiye Temsilciliği ile işbirliği yaparak kurulan AB Bilgi Bürosu, kamuoyunu, bölgesel kuruluşları AB ve kurumları, politikaları hakkında bilgilendirme ile yetineyip mevcut enformasyon kanallarından Türkiye-AB ilişkilerini geliştirme amacına yönelik olarak da yararlanmaktadır.

Onbir kişilik yönetim kurulu tarafından yönetilen ESİAD'ın faaliyetlerine çeşitli konularda üyelerin katılımıyla oluşturulan komiteler destek vermektedir. Derneğin en yüksek danışma organı olan "Yüksek İstişare Konseyi" ise, tüm üyelerin katılımıyla olup, yılda iki defa toplanarak ülke ve bölge gündemindeki güncel konuları değerlendirmektedir.

Türk vatandaşlarını AB konusunda bilgilendirmek amacıyla ESİAD, Mart 2003 tarihinde Avrupa Komisyonu destekli "*Anıtsal Semalarında Avrupa Ufukları*" projesini yürütmeye başlamıştır. Proje, ESİAD liderliğinde Türkiye'nin farklı bölgelerinde yer alan on ticaret ve sanayi odası işbirliği ile yürütülmekte ve AB Bilgi Bürosu'nun bulunduğu iller ve yakın çevresi öncelikli olmak üzere, Türkiye'nin tüm il merkezlerinde toplumun AB ve AB-Türkiye ilişkileri hakkında temel ölçütlerle, tarafsız bilgilendirmeyi, toplumun konuya olan ilgisini artırmayı, bölgesel bilgilendirme faaliyetlerinin etkinliğini ve sürdürülebilirliğini geliştirmek için AB bilgi birikiminin altyapısını güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Projenin temel faaliyetleri arasında ağız, eğitim seminerleri, görsel, TV ve radyo programları, makale ve araştırma yarışmaları, internet üzerinden bilgilendirme ve bilgilendirme seyahatleri yer almaktadır.

ESİAD'ın da TÜSİAD ile birlikte öncülüğünü yaptığı Türkiye SİAD Platformu, ülke'nin dört bir yanında faaliyet gösteren sanayici ve işadamları dernekleri için diyalog ve ortak hareket etme

zemini oluşturmuştur. 1997'den başlayarak bugüne kadar herbiri değişik yerlerde olmak üzere altı kez SİAD Zirvesi düzenlenmiştir. BASİAD, ÇASIAD, DISİAD, ESIAD, GÜNSİAD, İKSİAD ve İZSİAD'dan oluşan Türkiye İşleri Platformu İnce İşadamları Kurulu 2000'de ESIAD evsahipliğinde İzmir'de 7.SİAD Zirvesi'ni gerçekleştirmiştir. ESIAD, ayrıca 2001 yılında İzmir'de sekiz sanayici ve işadamları derneği tarafından kurulan İSDİP- İzmir Sanayici Dernekleri Platformu'na üye olup, katkı vermektedir.

ESIAD'ın "Eğitvizyon" isimli, 1993 yılından bu yana yayını sürdüren, ülke çapından izlenen bir yayını organı bulunmaktadır.

Hetajim

Şehir Fethi Bey Cad. No:65 Kat:8 Pasaport İZMİR

Tel: (232) 483 88 33 - 483 35 26

E-mail: info@csiad.org.tr - csiad@csiad.org.tr

Web: www.csiad.org.tr

Kaynaklar

www.csiad.org.tr

Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği (ETO) Ecological Agriculture Association

Dünya ticaretinde 1970'li yıllarda başlamış olan ekolojik tarım konusundaki gelişmeler, Avrupa kökenli firmaların Türkiye'deki firmalardan ekolojik ürün talebinde bulunmasını ve böylece 1984-1985 yıllarında ülkemizde ekolojik tarım başlamasını beraberinde getirmiştir. Bu yıllarda söz konusu üretim Türkiye'nin geleneksel ihraç ürünlerinden kuru incir ve kuru üzüm ile Ege Bölgesi'nde gerçekleştirilmiştir. Daha sonra bu ürünlere kuru kayısı, fındık gibi ürünler de katılarak farklı bölgelere yayılmıştır. İlk yıllarda Avrupa kökenli bazı firmalar kendi gereksinimleri olan ürünleri anlaşmalı çiftçilerle yetiştirmek ve elde edilen ürünleri Türk ihracatçıları aracılığıyla kendi ülkelerine ithal edebilmek için Türkiye'de ekolojik üretim projeleri tesis etmişlerdir. Bu yıllardaki ekolojik üretim faaliyetlerinin danışmanlık, teftiş ve sertifikasyon gibi vazgeçilmez esasları tamamıyla yabancı kişi ve kuruluşlarca yerine getirilmiştir. 1990'li yılların başında bu konularda az sayıda da olsa Türk uzmanlar yetişmiş ve yabancı firmaların ülkedeki temsilciliğini yapmaya başlamışlardır. Ekolojik tarım hareketini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmek amacıyla 1992 yılında Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği (ETO) kurulmuştur. Aynı yıl içinde İzmir'de yapılan "2. Akdeniz Ülkelerinde Ekolojik Tarım Konferansı", ETO tarafından organize edilmiştir. Ekolojik tarım uygulamalarının ilk olarak Ege Bölgesi'nde, İzmir'de başlamış olması, ürün işleme tesislerinin büyük kısmının İzmir'de olması ve üretilen ürünlerin büyük kısmının İzmir limanından ihraç edilmesi nedeniyle, organizasyon kuruluşları, kontrol ve sertifikasyon firmaları gibi ekolojik tarım sektörünün tüm kuruluşlarının merkez büroları İzmir'de yer almaktadır. ETO'nun da katkılarıyla "BİTİSİCİ ve Hayvansal Tarım Ürünlerinin Ekolojik Metotlarla Üretilmesine İlişkin Yönetmelik", Tarım ve Köyüleri Bakanlığı tarafından 18 Aralık 1994 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik AB normlarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Derneğin temel amacı, ekolojik tarımın tanıtılması, yayılması ve bu konu ile ilgili bilimsel araştırmaların yapılmasına çalışmak, ekolojik tarım alanında teknik ve ticari faaliyetlerde bulunan kişi, kurum ve kuruluşlar arasındaki faaliyetleri düzenlemek, çalışmalarını teşvik etmek, mesleki formasyonlarının gelişmesine ve menfaatlerinin korunmasına yardımcı olmak, üniversiteler, araştırma kurumları ve benzeri müesseselerle her türlü işbirliğini ve organizasyonu sağlamak; ekolojik ürünler için iç pazar oluşturulmasına çalışmak ve desteklemek; ekolojik ürünler ile ilgili iç ve dış pazarın sağlıklı geliştirilmesine katkıda bulunmak ve denetlemek, sertifikasyon ve teftiş aşamalarında organizasyon desteğinde bulunmak, üretim, işletme ve pazarlama aşamalarında ortaya çıkan tüm sorunların çözümünde ilgili yerli ve yabancı, özel ve tüzel kişi ve kuruluşlar ile ilişkilerde bulunmak, inceleme yapmak, rapor düzenlemek ve kamuoyunu aydınlatmaktır.

Derneğin başlıca faaliyetleri; yayını çıkarmak, ekolojik tarım alanında konferans, sempozyum, seminer, toplantı ve inceleme gezileri düzenlemek, üniversiteler, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirlikleri yapmak, tarım politikaları geliştirmek ve uygulamaktır.

Akdeniz ülkelerinde düzenleneni ekolojik tarım geliştirmek amacıyla her yıl bir Akdeniz ülkesinde düzenlenen "Akdeniz Ülkelerinde Ekolojik Tarım Konferansı"nın dördüncüsü İzmir'de düzenlenmiştir. Ekim 1995'te İ.U. Ziraat Fakültesi İşbirliği ile İzmir'de düzenlenen "Akdeniz Ülkelerinde Sürdürülebilir Tarım" çalışması düzenlenmiştir.

UNDP (BM Kalkınma Programı)/GEF Küçük Ölçekli Proje desteği çerçevesinde "Tıbbi Bitki Havza Koruma Alanında Ekolojik Tarımın Tanıtılması", DHKD (Doğal Hayatı Koruma Derneği) ile AB desteğinde "Gıda ve Sağlık Koruma Alanlarında Organik Tarımın Geliştirilmesi" adlı proje yürütülmüştür.

AB/SMAP kaynaklarından destekli olarak "Ekolojik Tarımın Teşvik ve Geliştirilmesi Projesi" Misir ve Tunus'taki kuruluşlarla ortaklaşa yürütülmüştür. Bu çerçevede ilgili ülkelerde konferanslar düzenlenmiştir. Ülkemizde de 15 Ekim 2002'de "Recent Advances in Organic and Biodynamic Agriculture (İzmir)" ve 13 Ekim 2002'de IFOAM/Akdeniz Grubu toplantıları düzenlenmiştir.

UNDP, Doğal Hayatı Koruma Derneği, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Avrupa Birliği, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Orman Genel Müdürlüğü (OGM), Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Doğan Holding, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı derneğin işbirliği yaptığı başlıca kuruluşlardır.

Organik Tarım, Dünya'da ve Türkiye'de Ekolojik Ürünler Üretimi, İhracatı ve Geliştirme Olanakları, 1. Ekolojik Tarım Sempozyumu, 2. Ekolojik Tarım Sempozyumu kitapları, Organik Tarım Kurs Notları ve Ekolojik Tarım derneğin yayınlamaları oluşturmaktadır.

İletişim

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü Kat: 3 Bornova İZMİR

Tel: (232) 388 40 00 / 13 96

E-mail: info@eto.org.tr

Web: www.eto.org.tr

Kaynaklar

www.eto.org.tr

www.ifo.org.tr

Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği Youth Association for Habitat and Agenda 21

1997'de kurulan derneğin çalışmaları 1995 yılına dayanmaktadır. 1995 yılında Kopenhag'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Sosyal Kalkınma Zirvesi'nde bir araya gelen gençlik organizasyonları BM İnsan Yerleşimleri Merkezi'nin (UN-Habitat) desteğiyle "Youth for Habitat" isimli gençlik ağını oluşturmuş ve pekçok ülkede Youth for Habitat girişimleri başlatılmıştır. Youth for Habitat'ın temel kuruluş amacı dünya gençlerinin insan yerleşimleri ve kalkınma alanında birinci geliştirmek ve 1996 İstanbul Habitat Zirvesi'ne kurumsal gençlik katılımını artırmaktır. 1995 yılında oluşan Youth for Habitat-Türkiye girişimi de ev sahibi olarak çalışmalarını Türkiye gençlerinin zirveye katılımını artırmak, Türkiye grubu olarak zirve kapsamında gençlik politikalarının geliştirilmesinde etkin rol oynamak, zirveye gelen gençlik kuruluşlarına lojistik destek sağlamak ve sosyal etkinlikler düzenlemek üzerine odaklanmıştır. Zirve öncesinde Türkiye'nin 40'i aşkın ilinde bilgilendirme toplantıları yapılmış, gençlik kuruluşlarının zirveye katılımının koordinasyonu sağlanmıştır.

Habitat zirvesinde gençlik grubu oldukça etkin olmuş ve gençlikle ilgili önemli kararların alınması sağlanmıştır. Zirve sırasında düzenlenen gençlik toplantılarında Youth for Habitat gençlik ağını alan kararların hayata geçirilmesi için bir takip mekanizması olarak devam ettirilmesi karar verilmiştir.

İçinde pekçok gençlik organizasyonunun yer aldığı Youth for Habitat-Türkiye girişimi zirve sonrasında yapılan değerlendirmelerde çalışmaların henüz başladığını saptamasını yapmış ve uluslararası düzeyde Türkiye Cumhuriyeti'nin de imzasını olduğu gençlikle ilgili kararların hayata geçirilmesi doğrultusunda çalışmalarına devam edeceğini taahhüt etmiştir. Bu kararların ve gençlerin kalkınmadaki potansiyelinin hayata geçirilmesi için yerel düzeyde kurumsal gençlik kapasitesinin geliştirilmesi, yerindenlik ilkesine dayalı adem-i merkezîyetçi bir yönetişim anlayışının sağlanması, gençler arasında demokrasi kültürünün geliştirilmesi, gençlerin yerel ve ulusal düzeylerde yönetime katılması ana hedefler olarak belirlenmiştir. Tüm bunların sağlanması yolunda gençlerin gençlikle ilgili sorunlarını açıklaması için politikalar ürettikleri ve bu politikaların sağlandığı "yerel gençlik meclisleri" ve gençlerin kapasitelerinin geliştirilmesi için "yerel gençlik evleri"nin oluşturulması yöntem olarak kabul edilmiştir.

1997 yılında dernek statüsüne kavuşan Youth for Eskişehir'de Habitat-Türkiye 1997 yılında Habitat Uluslararası Gençlik Takip Zirvesi'ni gerçekleştirmiş ve Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği olarak Youth for Habitat Uluslararası İletişim Ağı'nın dünya sekreterlığına seçilmiştir.

1997 yılında dahil olduğu Türkiye Yerel Gündem 21 Programı ve 2001 yılından bu yana yürüttüğü *Güneydoğu Anadolu Gençlik için Sosyal Gelişim Programı* yerel düzeyde kurumsal gençlik kapasitesinin geliştirilmesi yönünde uluslararası boyutta geniş kapsamlı girişimlerde.

Dernek, 1995 yılından bu yana gençlik çalışmalarını gerçekleştirmekte ve dünya ölçeğinde gençlik politikalarına katkıda bulunmaya çalışmaktadır. Dernek, BM İnsan Yerleşimleri Zirvesi, BM Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi, BM Bilgi Toplumu Zirvesi başta olmak üzere çeşitli toplantılarda TC. Resmî Heyeti içinde yer alması ve bu toplantıların gençlik programlarında sorumluluklar üstlenmiştir.

"Bizler sadece geleceğin liderleri değil bugünün de ortaklarıyız" sloganı derneğin vizyonunu oluşturmaktadır. Misyonu ise, sürdürülebilir kalkınma ve sağlıklı çevre için gençliği yapabilir kılmak, gençliğin bilimsel, yerel yönetimler ve iş dünyasıyla ortaklıklarını geliştirmek, Birleşmiş Milletler zirveleri, Avrupa Birliği zirveleri ve gençliği ilgilendiren diğer uluslararası toplantıları izlemek ve gençliğin bu toplantılara katılımını artırmak ve bu zirvelerde gençlik lehine kararların çıkması için karkuda bulunmak, gençlik grupları arasındaki iletişimi sağlamak ve eğitim programları geliştirmek, yönetime katılan gençlik organizasyonlarının bir araya gelecekleri meşru platformlar, liselerde öğrenci birlikleri, üniversitelerde öğrenci konseyleri, yerel yönetimlerde gençlik meclisleri oluşturmaktır. Dernek misyonunu gerçekleştirmek için; uluslararası düzeyden ulusal düzeye ve ulusal düzeyden uluslararası düzeye bilgi akıtımı, dünyadaki iyi uygulamaların incelenmesi ve yerel, ulusal düzeyde uygulanması, dünya gündeminin yakından takibi ve gündem oluşturulması, gençlik-sivil toplum dayanışmasının oluşturulması, demokratikleşme sürecini sivil toplum bilincini artırarak hızlandırmak, genç vizyonlarla toplum duyarlılığını geliştirmek, sosyal sorunların çözümünde farklı görüşlerin birleştiği ortak platformlar oluşturmak için çalışmalar yapmaktadır.

Dernek, 1997 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Başbakanlık Toplu Konut İdaresi ortaklığında "*Habitat Gündem'ü Gençlerin Kolları*" isimli projeyi gerçekleştirmiştir. Bu projede bir dizi yerel ve ulusal ölçekli toplantı sonucu Habitat ve Gündem 21 için gençlik Ulusal Eylem Planı'nı oluşturmuş ve 1997 Eylül ayında 42 ülkeden 430 gencin katılımıyla Habitat ve Gündem 21 Uluslararası Gençlik Takip Toplantısı organize edilmiştir.

1999 yılı boyunca gençleri çevreyi kirletmeyen enerjiler konusunda bilgilendirmek amacıyla çeşitli örnek uygulamalarda desteklenen *Sürdürülebilir Enerji Kütümü Projesi*'ni Temiz Enerji Vakfı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ortaklığıyla yürütmüştür.

Dernek, 1997 yılında Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ortaklığında yürütülen "*Yerel Gündem 21 Programı*"na katılmıştır. Bugün elliye yakın ilde devam eden projede gençlerin yerel yönetim ve özel sektörle ortaklıklarını geliştirerek yerel gençlik evleri ve gençlik meclisleri kurma çalışmalarına devam etmektedir. Yerel Gündem 21 Programı kapsamında derneğin kolaylaştırıcılığında devam eden Yerel Gündem 21 Ulusal Gençlik Parlamentosu bugün 67 ilde yerel gençlik platformlarını bir araya getirmiştir. Bu kapsamda yerel gençlik liderleri düzenlenen çeşitli eğitimler aracılığıyla Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde sektörler arası ulusal gençlik politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.

17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nden hemen sonra başlatılan Korumacı Aile Kampanyası çerçevesinde 130 öğrenciye bir yıl boyunca burs verilmesinde kolaylaştırıcı bir rol üstlenilmiştir. Korumacı ailelerin doğrudan öğrencilere maddi ve manevi destekte bulunduğu kampanya deprem rehabilitasyon çalışmaları kapsamında önemli bir yere sahiptir. Kampanyanın hemen ardından Avrupa Komisyonu İnsani Yardım Örgütü (ECHO) ortaklığında Kocaeli-Zenitköy, Bolu ve Sakarya'da gençlik merkezleri oluşturulmuştur.

Dernek, 2001 Mayıs ayından bu yana Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve GAP İdaresi ortaklığında ve İsviçre Hükümeti'nin (Swiss Development for Agency) finansal katkılarıyla *Güneydoğu Anadolu Gençlik için Sosyal Gelişim Programı*'nı yürütmektedir. Program, bölgede gençliğin kapasitesini geliştirerek ortak platformlar çerçevesinde gençliğin yerel yönetim ve özel sektörle ortaklıklar kurup, gençliği yapabilir kılmayı hedeflemektedir. Program dahilinde bugüne kadar Diyarbakır, Mardin, Adıyaman, Şanlıurfa, Batman, Edis gençlik merkezleri oluşturulmuş Şırnak, Gaziantep ve Sırt'ta kısa bir süre içinde açılması için çalışmalar başlatılmıştır. Bu gençlik evlerinde istihfama yönelik atölyeler bulunmaktadır, bireysel kapasite geliştirme etkinlikleri ve kültürel etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

Dernek, bilgi teknolojilerine yönelik projeler de gerçekleştirmektedir. 2002 yılında Cisco Systems ve Dicle Üniversitesi ortaklığında Dicle Üniversitesi'nde Cisco Bilgisayar Ağları Akademisi kurulmuştur. Diyarbakır Gençlik Evi üyeleri bu akademiden ücretsiz olarak yararlanmaktadır. Dernek, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine katkıda bulunmak amacıyla Avrupa Birliği Gençlik Programları çerçevesinde projeler uygulamakta, AB kurumları ve gençlik politikaları hakkında bilgilendirme ve eğitim çalışmaları gerçekleştirmektedir.

Derneğin işbirliği yaptığı kuruluşlar arasında; Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği Doğu Akdeniz ve Orta Doğu Bölge Teşkilatı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi (Ulusal Ajans), GAP Bölge Kalkınma İdaresi ve valilikler bulunmaktadır.

Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği, 2003 yılında başlayan ve 2006 yılına kadar devam edecek Türkiye Yerel Gündem 21 (YG-21) Programı Üçüncü Aşaması'nın gençlik çalışmaları kapsamında aşağıdaki hedefler çerçevesinde çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Yerel boyut: YG-21 Kent Konseyleri'nin işleyişini düzenleyen çalışma ilkelerinin veya tüzüklerin (YG-21 Kadın ve Gençlik Konseyleri'nin işleyişini düzenleyen çalışma ilkeleri veya tüzükleri dahil) yeni oluşacak Belediye Meclisleri'nce kabulünün sağlanması.

Eğitim boyutu: AB'ye üyelik süreci ve AB'nin iyi yönetim ilkeleri konusunda, Gençlik Konseyleri ve yerel yönetimlerin temsilcilerine yönelik eğitim verilmesi.

Ulusal boyut: Proje ortığı kentlerdeki mevcut gençlik meclislerine dayalı olarak, "Ulusal Gençlik Konseyi" kurulmasının teşviki ve katkıda bulunulması.

Türkiye Yerel Gündem 21 Programı kapsamında 2006 yılına 81 ilde yerel gençlik meclislerinin oluşturulması ve bu yerel gençlik meclisleri arasında oluşturulan "Yerel Gündem 21 Ulusal Gençlik Parlamentosu"nun kurumsal bir yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir. Öte yandan, 2001 yılında başlayan "Güneydoğu Anadolu Gençlik için Sosyal Gelişim Programı" çerçevesinde kurulan Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa Gençlik ve Kültür Evleri'ne ilave olarak 2004 yılı sonuna kadar Kilis, Gaziantep, Şırnak ve Siirt'te gençlik evleri oluşturulması tasarlanmıştır. 2005 yılından itibaren Gençlik için Sosyal Gelişim Programı'nın İkinci aşaması başlatılacak ve program kapsamında istihdama yönelik projeler desteklenecektir.

Derneğin çeşitli konuları da içeren, Gençlik Platformu Dergileri Yerel Gündem 21 ve Gençlik, Deprem Rehabilitasyon Çalışmaları, Avrupa ve Gençlik, Gençlik için Sosyal Gelişim Programı ile Sürdürülebilir Enerji Eğitimi Kitapçıkları (Güneşimizi Tanıyalım, Güneş Pilleri, Geçmişten Bugüne Enerji Kullanımı, Biyokütle Enerjisi, Yakıt Olarak Hidrojen, Rüzgar Enerjisi, Jeotermal Enerji, Güneş Mimarlığı) bulunmaktadır.

Hetışim

Adres: Fulya Mah. Mevlüt Pelibıvan Sok. Ali Sami Yen Apt. No: 8A/2 Mecidiyeköy İSTANBUL.

Tel: (212) 276 68 19 - 276 74 98

Faks: (212) 276 74 36

E-mail: youthforhab@turk.net

Web: www.youthforhab.org.tr

Kaynaklar

Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği bilgilendirme kitapçıkları,

Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği dergileri,

www.youthforhab.org.tr

Helsinki Yurttaşlar Derneği (hYd) Helsinki Citizens' Assembly (HCA)

Ağustos 1975 tarihinde Helsinki'de gerçekleştirilen Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK) sonucunda, Arnavutluk dışındaki bütün Avrupa devletleri ile ABD ve Kanada tarafından Helsinki Nihai Senedi imzalanmış ve Avrupa'da II. Dünya Savaşı sonrasında belirlenen sınırların ihlal edilemezliği vurgulanmıştır. Anlaşmaya imza koyan ve aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 35 ülke; insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı göstermeyi; ekonomik, bilimsel, insani konularda ve başka alanlarda işbirliği yapmayı taahhüt etmişlerdir.

1990'lı yıllara gelindiğinde ise, Berlin Duvarı'nın yıkılışı ve yeni küresel politik oluşumlar, yeni bir barış hareketinin yaratılmasına zemin hazırlamıştır. Avrupa'nın dört bir yarımdan barış eylemcileri, 19-22 Ekim 1990 tarihleri arasında bir araya gelmiş ve yurttaş grupları için olduğu kadar, bireyler ve kurumlar için de deneyimlerin paylaşılabilmesi, ortak kaygıların tartışılabilmesi ve ortak kampanya ve stratejilerin geliştirilebileceği kalıcı bir forum olarak Helsinki Yurttaşlar Meclisi'ni (hYd) kurmuşlardır. hYd, Avrupa'da aşağıdan yukarı doğru entegrasyonu teşvik etmek ve Avrupa sivil toplumunu güçlendirmek üzere yol almaktadır. Meclis'in amacı, Helsinki ülkeleri için kalıcı bir sivil toplum forumu olmanın yanı sıra, yeni fikir ve inisiyatifler üretmek, politika geliştirmek ve değişim için kalıcı bir adres niteliği taşımaktır. Fakat hYd'nin ilk önceliği sorunlara yanıt bulmak ya da onları çözmeye çalışmak değildir. Çünkü hYd, çözümleri bulsa bile, bunları uygulayacak istekli insanları bulamayacağına inanmaktadır. Bu nedenle hYd'nin ilk önceliği sivil toplumun kendisi, diğer bir deyişle Avrupa'nın her yerindeki yurttaş inisiyatiflerine katılmadır.

hYd kuruluşü sonrasında, Avrupa'nın birçok ülkesindeki hükümet dışı örgütler için bir ağ (network) geliştirmiştir. Ermenistan, Azerbaycan, Fransa, Gürcistan, Almanya, Büyük Britanya, Moldova, Hollanda, Norveç, Rusya, Slovakya, Türkiye, Ukrayna ve eski Yugoslavya'nın çoğu cumhuriyetinden oluşan bu ağ yoluyla hYd on bin üyeye sahiptir. Bugün uluslararası bir örgüt olarak hYd, bireylerin kendi kaygı ve düşüncelerini ifade edebileceği bir forum olarak karar almaya ve sıradan yurttaşlarla çalışmalarını sürdürmektedir. Tüm üye komitelerinin ortak hedefi, farklı ülkelerdeki bireylerle örgütler arasında bağlar kurmak, yurttaşların demokratik kurumlarına katılımını sağlamak, barışçı ve üretici diyalogları teşvik etmektir.

1994 yılında kurulan hYd, Helsinki sürecininin bu tarihsel anlamına yönelik olarak çalıştığı gibi, temel hak ve özgürlükler, barış, demokrasi, çoğulculuk alanlarında çalışmalar yapan bir sivil toplum kuruluşudur. Derneğin kurucuları; Adalet Ağarlı, Ahmet Fadil Kocagöz, Ahmet İnel, Ali Buluç, Ayşe Buğra, Ayşe Siliveri, Bülent Taak, Bülent Tanör, Ceyda Can, Emil Galip Sandalci, Erhan Karadağ, Esra Koç, Hikmet Toluoöz, Halil Berktay Haluk Şahin, İhan Tekeli, İyzer Bedriye Gözaydın, Mahmut Ortakaya, Mehmet Ali Aslan, Mehmet Ali Birand, Mete Tunçay Murat Belge, Murat Çelikköy, Murat Gültekinil, Murat Karayalçın, Muratza Çelikel, Orhan Pamuk, Osman Kavala, Selim Olçer, Sinan Gökçen, Süleyman Çelebi, Şerafettin Elçi, Şirin Tekeli, Şule Kın, Teiser Ulaş, Tank Ziya Ekinet, Turgut Tarhanlı, Ümit Fırat ve Ümit Kıvanç'ın oluşmaktadır.

hYd'nin kuruluş amacı, 1 Ağustos 1975 tarihinde 35 ülkenin imzaladığı Helsinki Nihai Senedi ile başlatılan ve 21 Kasım 1990 tarihinde, Paris Zirvesi sonunda aynı ülkelerce imzalanan Paris Şartı ile geliştirilerek korunan AGİK sürecinde, yükümlülük altına girilen ülkelerin desteklenmesi ve faaliyetlerine katkıda bulunmaktır.

Siyasi partiler, hükümet ve devletlerden bağımsız olarak çalışan hYd; uluslararası sözleşmelerle belirlenen barış, insan hakları, çevreyi tahrip etmeyen bir ekonomi, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi evrensel değerlerin hayata geçirilmesini ve sivil tabanda yaygınlaştırılmasını hedeflemektedir. Tüm etkinlikleriyle, çoğulcu demokratik yapıların ve sivil toplum inisiyatiflerinin geliştirilmesini amaçlayan hYd'nin temel çalışma ilkesi, sorunların karşılıklı anlayış ve diyalog yoluyla çözümlüdür.

Derneğin çalışma alanı, temel hak ve özgürlükler, sorunların karşılıklı anlayış ve barış içinde çözümü, demokrasi ve sosyal adalete dayalı uluslararası topluluğun sivil toplum düzeyinde, aşağıdan yukarıya süreçler yoluyla örgütlenmesi amacıyla yönelik sosyal çalışmalar yaparak; eğitim, öğretim, bilim, kültür ve sanat etkinliklerinde bulunarak bireysel, kurumsal ve toplumsal boyutlarda iletişim, etkileşim, dayanışma ve işbirliğini güçlendirmektedir.

Dernek amacı için aşağıdaki faaliyetleri ön görmektedir;

- a) Bağımsız olarak ya da ilgili kuruluşlarla birlikte bilimsel, kültürel, sanatsal, eğitici nitelikte kurs, konferans, toplantı, seminer, panel, sempozyum ve sergiler düzenlemek ya da başkalarınınca düzenlenmiş olanlara katılmak;
- b) Belirlenen amaç doğrultusunda araştırma-geliştirme merkezleri ve benzeri kuruluşlar açmak; görsel, işitsel ve yazılı yayımlar yapmak; benzer alanlarda faaliyet gösteren kamusal veya özel kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak;
- c) Konaklamaya, eğlenmeye, dinlenmeye ve sosyal kültürel etkinliklere elverişli tesisler kurmak, işletmek;
- d) Yurtiçindeki ve yerli makamların izniyle yurtdışındaki diğer resmi ya da özel kurum ve kuruluşlarla yardımlaşma ve işbirliğine girmek;

Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin amaçları doğrultusunda ve düzenlediği etkinliklerinden bazıları;

İnsan Haklarında Yeni Taktikler Uluslararası Sempozyumu; Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin ABD Minneapolis merkezli İşkence Mağdurları Merkezi (CVT) ve Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAIH) ile birlikte yürüttüğü "İnsan Haklarında Yeni Taktikler Projesi" kapsamında Türkiye çapında eğitim seminerleri düzenlenmektedir. Proje, insan haklarını geliştirmek ve ihlalleri önlemek için bulunan "toplumsal ve sivil çözüm yolları"nın ve bu çerçevede geliştirilen farklı ve yaratıcı taktiklerin üzerine yoğunlaşmaktadır. Eğitim seminerlerinin hedefi ise, bu taktikleri insan hakları alanında çalışan diğer insan hakları aktivistlerine ulaştırmak ve dünyanın dört bir yandan gelecek katılımcılara, taktikleri ve farklı görüşleri paylaşma fırsatı sunmaktır. Seminerlerde belirlenen bazı taktikler şunlardır: "Kolluk Kayıvetlerinin Kötü Muamele Yapmaktan Caydırılmasına Yönelik İnsan Hakları Eğitimi", "İşkenceyi Önlemede Kolektif Çalışma", "Kamusal Kayıtların Kullanımı Yoluyla Kadının İnsan Hakları Eğitimi", "Yayıncılık Yoluyla Düşünce Suçuna Ortak Olma", "İnsan Hakları için Sinema", "Gençlik Parlamentosu Konferansı", "Orta Öğretim Okullarında İnsan Hakları Kültürleri Kurulması" ve "Bilgi Hakkına Yönelik İhlallerin Haritalanması".

Avrupa'da Çokdilli Bir Gençlik: Sıvelli Teyişler; hYd, "Avrupa Birliği Sürecinde Dil Hakları" başlıklı çalışması kapsamında Avrupa'da ve Türkiye'de resmi olmayan dillerde basılan süreli yayınlardan örnekler içeren bir sergi düzenlemiştir. Bunun yanında gerçekleştirilen iki günlük panel programında, Avrupa ülkelerinde yaşanan deneyimler, dil haklarının tasarrufuna ilişkin farklı modeller, yaklaşımlar ve söylemler gözden geçirilmiş, dil hakları sosyal barış, insan hakları, yurttaşlık ve adalet açılarından tartışılmıştır.

STKlar için Yurttaşlık Bilgisi: Sivil toplum kuruluşlarının (STK) kendi alanlarında gereksinim duydukları hukuk bilgisini edinmelerine ve ortak bir "hak" bilinci geliştirmeye katkıda bulunmak için hYd, İstanbul'da dört günlük bir eğitim programı düzenlemiştir. 12-15 Haziran 2003 tarihleri arasında Sabancı Üniversitesi'nde uygulanan programa Türkiye'nin değişik kentlerinden 20 sivil toplum örgütü çalışanı katılmıştır.

Bunun yanında dernek, dernekleri ilgilendiren yasal mevzuat alanında daha özgürlükçü kararlar hazırlanmasına katkıda bulunmak üzere, uzman bir çalışma grubunun da desteğiyle çalışmalar yürütmektedir. Çalışmalar kapsamında STKlarla bir araya gelinen toplantılar ve derneklerin sorunlarını tanımak amacıyla gerçekleştirilen anketlerin sonuçları, yasal haklar ve yapılan yeni düzenlemelerin yeterince tanınmadığı gibi, sorunların da yeterince sahiplenilmediği göstermiştir. hYd, ifade ve örgütlenmeye ilişkin daha demokratik ve özgürlükçü yasalar hazırlanması, yasama organından daha fazla sivil toplum kuruluşlarının görevi olduğu düşüncesiyle, Sabancı Üniversitesi İletişim Merkezi'nde "STKlar için Yurttaşlık Bilgisi" başlıklı bir çalışma programını düzenlemiştir. Farklı konu alanlarında çalışan ve Türkiye'nin değişik şehirlerinden gelen 20 STK aktivistinin katıldığı dört günlük eğitim programıyla, örgütlenme özgürlüğü alanında ortak bir "hak bilinci" geliştirmeyi; hak alanını genişletmelerin yollarını tartışmayı; karşılaştıkları hukuki sorunlar karşısında STK'ların başvurabileceği kaynak ve kurumların sayısını artırmayı, etkili ve planlı bir mücadelenin temel becerilerini kazandırmayı hedeflemiştir. Programda yer alan konu başlıklarından bazıları; hukukun üstünlüğü, hukukun anlamı; Türkiye'de ifade ve örgütlenme özgürlüğü; dernekleri ilgilendiren kurumlar ve kurumlar; derneklerin mevzuatta ilgili sorunları, yasaları kullanmanın yolları; sivil toplum kavramı ve demokrasi, etkili bir mücadele için stratejik planlama; proje temelinde çalışma; medyayın kullanımı ve lobi çalışmasıdır.

TÜMM İnsan Hakları Komisyonu ile toplantı, Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Düşünce ve İfade Özgürlüğü Alt Komisyonu Başkanı, üyeler ve Komisyon Uzmanı'ndan oluşan heyet, 5 Haziran 2003 günü Helsinki Yurttaşlar Derneği ofisinde sivil toplum örgütleri temsilcileri ile bir danışma toplantısı yaparak ifade özgürlüğü konusunda görüş alışverişinde bulunmuştur.

AB Üyelik Sürecinde Sivil Perspektifler: Helsinki Yurttaşlar Derneği, 2-3 Mayıs 2003'te Türkiye'nin AB üyelik sürecine ilişkin sivil yaklaşım ve perspektifleri tartışmak, siyasi alandaki öncelikli gündem maddelerini ele almak üzere bir yuvarlak masa toplantısı düzenlemiştir. AB üyelik sürecinde Türkiye'deki sivil kesimin kendi gündeminin, öncelikleri ve tepkilerinin tartışıldığı bu toplantı, Avrupa Birliği ile bütünleşme sürecinin Türkiye açısından değişim, demokratikleşme ve şeffaflaşma süreci ile yakından ilgili olduğunu da vurgulamayı ve gündeme getirmeyi hedeflemiştir.

Uluslararası Müdahaleler, Meşruiyet ve Irak Krizi Toplantısı: Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin, 8 Mart 2003 tarihinde "Uluslararası Müdahaleler, Meşruiyet ve Irak Krizi" başlığıyla düzenlediği toplantı, dünyanın gündemindeki Irak sorununun farklı başlıklar etrafında bir kez daha tartışılması amaçlanmıştır.

Ankara'da Kampanya ve Lobi Eğitimi: hYd, "Türkiye'de İfade ve Örgütlenme Özgürlüğü Nasıl Bir Yasal Çerçeve" başlıklı çalışmasını diğer sivil toplum örgütleriyle paylaşmak ve çalışmayı etkin kılmak amacıyla Ankara Brüksel Council'da 30 Kasım 2002 tarihinde kampanya ve lobi eğitimi konulu bir eğitim toplantısı düzenlemiştir. "İfade ve örgütlenme özgürlüğü" alanında sivil toplum örgütlerinin çalışma yöntemlerini zenginleştirmek ve karşılaştıkları sorunların çözümüne katkıda bulunmak amacıyla düzenlenen eğitim çalışmasına, hYd'nin Ankara'daki üyeleriyle Ankara'dan STK temsilcileri katılmıştır. Arifçe çalışmalarıyla desteklenen "Kampanya ve Lobi Eğitimi" toplantısının ana başlıkları şunlar olmuştur: lobiciliğe giriş (tarifim ve teknikler); stratejik planlama ve hareket geçene; lobi teknikleri; medyayın kullanımı; Türkiye'de lobi ve lobicilik.

Üniversite Öğrencileri için İnsan Hakları Eğitimi, Sabancı Üniversitesi Toplumal Dayanıklık Projeleri kapsamında Uluslararası Af Örgütü Türkiye Ofisi ve hYd'nin katkılarıyla yürütülmektedir. İstanbul'un farklı üniversitelerinden öğrencilerin katıldığı program, sivil toplum alanında çalışan ya da çalışmaya istekli gençlere, temel insan hakları konuları üzerine genel bilgiler vermeyi ve bir "insan hakları" bilinci geliştirmeyi amaçlamaktadır. Gelenekselleştirmeye çalışan bu eğitim sürecinde gerçekleştirilen etkinlikler arasında dersler, atölye çalışmaları ve konularla ilgili filmlerin gösterimleri yer almaktadır.

Mübadiller, hYd, çok kültürlülük alanında bugüne kadar yaptığı çalışmalara bir yenisini daha eklemiş ve kısaca "Mübadiller" adı verilen bu eserini, Türkiye ile Yunanistan arasındaki mübadelede Türkiye'ye yerleştirilen göçmenlerin oluşturduğu bir çalışma düzenlemiştir. Heinrich Böll Vakfı tarafından desteklenen proje, bu alanda yapılan ilk çalışma olmasının ötesinde, ileride Yunanistan'daki kuruluşlar ile ortaklaşa her iki kesimin bir araya gelebileceği farklı etkinlikler için de zemin oluşturması ve mübadillerle yüz yüze görüşmelerle bir tür sözlü tarih çalışması olarak sürdürülen araştırmanın, bir yayınevi tarafından da kitap olarak basılması planlanmıştır.

hYd'nin yerel düzeydeki işbirlikleri arasında; İnsan Hakları ve Mazlumlar için Dayanışma Derneği (Mazlum-Der), Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TIHV), Uluslararası Af Örgütü (AI) Türkiye Kolunun yanında, dernek çok çeşitli etkinliklerinde, Avrupa Gençlik Forumu Derneği-ABGEF, Afere Karşı Sivil Koordinasyonu Destekleme Derneği, Lambda Evcinseller Derneği, Türkiye Sakatlar Derneği, Amargı Kadın Akademisi Girişimi, KAOS GL Kültür Merkezi, Balıkesir Kadın Adayları Destekleme Derneği, Bursa Yerel Gündem 21, Çanakkale Kadın Enstitüsü Değerlendirme Derneği, Mersin Çevre Koruma Kültür ve Sanat Merkezi Derneği, Muğla İnsan Hakları Derneği, Urfa Kültür Merkezi, Tarih Vakfı, Türkiye Çocukları Yeniden Özgürlük Vakfı, Atlanta Ana Merkezi, Uzay ve Teknolojik Bilim Derneği, Anı Hareketi, H8 E Lions Yönerim Çevresi, Beyaz Nokta Vakfı, ÇareSİZ Hareketi, Yeşil Adımlar Eğitim Derneği, Uçan Süpürge, İnsan Hakları Derneği, Pişek Enstitüsü, Liberal Düşünce Topluluğu, KADER, Türk Demokrasi Vakfı ve ASAM ile bir araya gelmekte ve işbirliği çalışmalarında bulunmaktadır.

Derneğin uluslararası işbirlikleri arasında ise, Almanya, Azerbaycan, Bosna Hersek, Ermenistan, Fransa, Gürcistan, İngiltere, Karadağ, Moldova'da bulunan Uluslararası Helsinki Yurttaşlar Meclisleri ve Gençlik Helsinki Yurttaşlar Meclisleri'nin yanında, İşkence Magdurları Merkezi (CVT), Ulusal Demokrasi Bağları (NDG) ve Uluslararası Af Örgütü bulunmaktadır.

hYd'nin insan hakları ve demokrasi konularına yönelik olarak çıkardığı yayımlar, derneğin faaliyetleri arasında önemli bir yere sahiptir. Bunun yanında, derneğin etkinlikleri ile uluslararası ve küresel ölçekte meydana gelen, hYd'nin kuruluş amaçlarına ilişkin konulara da değinilen bölümleri önemli bir kaynaktır. Üç ayda bir yayımlanan hYd Bülteni, derneğin web adresi üzerinden takip edilebilmektedir. Derneğin yayımları arasında yer alan bazı kitaplar;

İnsan Hakları Mücadelesinde Yeni Taktik ve Stratejiler: Bu broşür, Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin ABD Minneapolis merkezli İşkence Magdurları Merkezi (CVT) ve TODAİ ile birlikte geliştirdiği "İnsan Hakları Mücadelesinde Yeni Taktikler" çalışmasını tanıtmayı amaçlamaktadır.

Modernleşme ve Çokkültürlülük / Modernity and Multiculturalism: Türkçe-İngilizce olarak yayımlanan kitapta, dünyayı gördüğü, milliyetçiliğin yükselmesi, kimlik politikaları ve "ötek" sorunlarının uzun zamanlar süren, daha da süreceğe benzeyen tartışmaları yer almaktadır.

- Kadın Yurttaşın El Kitabı: Kendine saygı duyan, kocasından, ailesinden, iş arkadaşlarından, sokaktaki adamdaki, devletten kasacası herkesten hakettiği saygıyı görmek isteyen, onlara da saygı gösteren bir kadın yurttaş, saygıyı nasıl sağlar? Sorularına cevaplar bulabileceği bir el kitabı olarak yararlanabilir?
 - Merhaba Sivil Toplum: Merhaba Sivil Toplum, Türkiye'de sivil toplum kuruluşlarının büyük bir canlılık içinde olduğu ancak, STK'lar üzerine yazılmış kitapların pek az olduğu bir dönemde yayınlanmış bir kitaptır.
 - Hoşgörü Yılı'nda Mülteciler/Sivil Toplum Örgütlerinden Beklenenler Sempozyumu: Türkiye ve dünyada sığınmacı, mülteci ve kaçak göçmenlerle ilgili toplumsal sorunlar ve hukuki düzenlemelerin tartışıldığı sempozyum, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve Bogaziçi Üniversitesi Dış İlişkiler Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından düzenlenmiştir.
 - Milliyetçilik ve Avrupa Birleşmesi/Sivil Toplumdan Bakış Açuları: "Büyük bir kıta üzerinde, ortak bir 'sivil din', yeni tür bir Avrupalı bilinç olmadan uyum içinde yaşamak mümkün müdür?"
 - Bir Arada Yaşama/Türkiye'de Din-Devlet İlişkisi Sempozyumu: Kitap, Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin "Çatışmalara Karşı Sivil Yaklaşımlar Komisyonu" tarafından düzenlenen "Bir Arada Yaşama/Türkiye'de Din-Devlet İlişkisi" sempozyumunda sunulan tebliğ ve tartışma metinlerinden oluşmaktadır.
 - Avrupa Nerede Bitiyor/Where Does Europe End?: Türkçe-İngilizce yayınlanan bu kitap, Yugoslavya ve Bosna'daki gelişmelerle alevlenen ırkçılık ve milliyetçilik sorunlarına genel olarak seyirci kalan Avrupa'nın, kendi "dışında" saydığı insan topluluklarına kapılarını kapatmış bir dönemin ürünüdür.
 - Dikkat! Haklarımız: Hukuk denince birçoklarının aklına kendine özgü kavramları, ifadesi hatta biçimsel kuralları ile birliğiyle yabancı olduğumuz bir alanın tarza gelir. Dikkat! Haklarımız, konuya yeni bir bakış açısı getirmektedir.
 - Demokrasi Raporu 1: Kürt sorunu, Yugoslavya ile Kafkaslar'daki çatışmalar ve Türkiye, Sivil katliamları, siyasi problemler, güvenlik örgütleri ve dahasının yer aldığı bu kitap, 1990'ların başında, Türkiye'nin demokrasi ayasındaki süreci niteliğindedir.
- Kürt Sorunu İçin Barış İnisiyatifi: Türkiye'nin yakın tarihine 'hiddetle' damgasını vuran Kürt Sorunu ve barış çabaları konusunda yayınlanmış bir kitaptır.

İletişim

İstanbul Cad. No: 77/13 Güneşsuyu Beğözü 34437 İSTANBUL

Tel: (212) 292 68 42 - 292 68 43

Faks: (212) 292 68 44

E-mail: info@hyd.org.tr

Web: www.hyd.org.tr

Kaynaklar

Ana İletişimci Anadolu'da, Cilt 10

www.hyd.org.tr/about/hyd.html

www.hyd.org.tr

www.hatishesameli.org.tr/_site/ana/iletisimci.asp?kucuklu=43

Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) Women Entrepreneurs Association

Amerika, Kanada ve Avrupa ülkelerinde kadın girişimcilere yol göstermek üzere çalışmalar yürüten birçok kurum bulunmaktadır. Amerika'da 100 Kadın İş Merkezi ve bunları bir çatı altında toplayan Ulusal Kadın İş Merkezleri Derneği (NAWRO)'nin yanında birçok vakıf, merkez ve hükümet kuruluşu faaliyet göstermekte; Avrupa'da, Avrupa Birliği'ne bağlı Kadın Girişimcileri Birimi ile birlikte üniversitelerin kadın girişimcileri kursları, çeşitli ajanslar ve kadın iş ağıları; Kanada'da ise, Kanada Başbakanlığı bünyesinde çalışmalar yürüten Kadın Girişimcileri Güçlendirme Birimi, girişimci kadınları desteklemek üzere etkinlikler gerçekleştirmektedir.

Türkiye'de kadın girişimcileri destekleyen bir derneğin eksikliği ile olarak, Eylül 2001 tarihinde Birleşmiş Milletler'de düzenlenen "1. Kadın Girişimciler Forumu" sırasında fark edilmiştir. Bu toplantı için Türkiye'den "mükemmel girişimci" olarak seçilen dokuz kadın, Cenevre'deki toplantıya katıldıklarında, birçok ülkenin dernek ve bakanlıklarıyla geniş bir şekilde temsil edildiğini görmüşlerdir. Türkiye'den katılımı bireysel olmuş ve toplantıya katılanlar Türkiye'ye döndüklerinde bir dernek kurma fikrini tartışmaya başlamışlardır. Mayıs 2002'de bu fikir, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TUSIAD)'ne iletilmiş ve olumlu yaklaşımlar sonucu çalışmalar çok hızlı bir şekilde başlatılmıştır. Kadın girişimcilerin iş dünyasındaki statülerini sağlamlaştırarak ve ülke ekonomisine katkılarını artırmak amacıyla 12 Eylül 2002 tarihinde kurulan Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER), çeşitli sektörlerde, ulusal ve uluslararası arenada başarı ile faaliyet gösteren 37 kadın girişimci ile yola çıkmıştır. Kuruluşundan sonra da aynı hızla çalışmalarını sürdüren dernek, 2003 başında elliden fazla üyeye sahip olmuş, 2004 yılında bu sayı yüzde ulaşmıştır.

Türkiye'de tahmin edilen kadın girişimci sayısının yaklaşık 500 olmasından yola çıkarak KAGİDER, bu sayıyı artırmak amacıyla Anadolu'da şubeleşmeyi planlamakta ve nüfusun yarısını oluşturan kadın girişimcilere çeşitli olanaklar sunmaktadır. Geleceğin iş dünyasını yapılandırmada etkin kadın girişimciler yaratma yolunda KAGİDER, 2004 yılı itibarıyla altyapısını tamamlamış ve projeler üretmeye başlamıştır. Dernek amaçları doğrultusunda, kadın girişimci adaylar ile görüşmeler yapılmakta, onlara başka kuruluşlar ile de işbirliği içinde, idari, mali ve hukuki konularda destek olmaya çalışılmaktadır.

KAGİDER'in amaçları; demokrasi ve insan hakları evrensel ilkelerine bağlı, girişim, inanç ve düşünce özgürlüklerine saygılı, Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş uygarlık/hedef ve ilkelerini sadık bir toplumsal yapıyı desteklemek, demokrasi, sivil toplum ve laik hukuk devleti anlayışı doğrultusunda kadınlardan iş dünyasındaki statülerini sağlamlaştırarak ve ülke ekonomisine katkılarını artırmak amacıyla kadın girişimcilere yürütmekte oldukları faaliyetlerde destek olmak; girişimci kadınların kendi aralarındaki işbirliği ve dayanışmanın geliştirilmesi amacıyla yönlük faaliyetlerde bulunmak, bu çerçevede istihdam yaratacak girişimci kadınlara destek olmak; girişimci kadınların bu faaliyetleri ile ilgili olarak karşılaştıkları tüm güçlüklerin aşılması amacıyla gerekli desteği sağlamak ve girişimci olabilecek kadınlara bilgi, tecrübe, eğitim, vb. desteği sağlayarak, girişimci kadın sayısını artırmaktır.

Dernek bu amaçlarına ulaşmak üzere; girişimci kadınlara, idari, mali ve hukuki konular, bilginin edinilmesi, sınırlanmış ücretler ve bu alanda teşviklere ilişkin mevzuat hakkında bilgi vermektedir. Belirtilen konularda üyelerinden gelen talepleri, diğer üyeleri veya uzmanları aracılığıyla yanıtlamakta ve yaratıcı fikirleri olan kadın girişimcilere, faaliyet göstermek istedikleri alanda gereksinim duyacakları teknik ve mali desteğe ulaşmalarında yardımcı olmaktadır. Bunun yanında KAGIDER'in üstlenmiş olduğu ve tüzelinde yer alan diğer görevler; üyeler arasındaki dayanışma ve işbirliğini artırıcı her türlü faaliyette bulunmak; yasal gereklilikleri yerine getirmek kaydıyla, başka ülkelerde benzeri çalışmalarda bulunmak, vakıf vb. kuruluşlarla bilgi alışverişinde bulunmak, ulusal ve uluslararası sempozyumlar düzenlemek, yabancı ülkelerdeki benzer dernekler tarafından düzenlenen sempozyumlar, eğitim ve dernek amacı ile uyumlu diğer faaliyetlere katılmak üzere temsilci göndermek, söz konusu dernek ve kuruluşlara üye olmak; radyo ve televizyon, dergi, gazete, kitap, broşür gibi yayın araçlarındaki yararlanmak; video, kaset, belgesel film ve CD-Rom hazırlamak, web sitesi gibi her türlü bilginin ve iletişimin teknolojisine dayalı platform, radyo ve televizyon kurmak, arşiv oluşturmak ve dernek adına dergi, gazete, kitap, broşür ve süreli yayın çıkartmak, dernek amaçlarını gerçekleştirmek üzere, konferanslar, paneller, sosyal etkinlikler, yarışmalar düzenlemek, jüriler oluşturmak, ödülleri vermek; yurtiçi ve yurtdışından yardımları ya da şartsız bağış kabul etmek ile kamuya yararlı vakıf ve derneklere bağışta bulunmaktır.

KAGIDER çalışmalarını, bünyesinde yer alan altı komite ile yürütmektedir. Bu komiteler; Dış İlişkiler Komitesi, Eğitim ve Danışmanlık Komitesi, İletişim ve Organizasyon Komitesi, Kaynak Yaratma Komitesi, Stratejik Planlama Komitesi, Üye Başvuruları ve Aday Proje Değerlendirme Komitesi'dir.

Dış İlişkiler Komitesi'nin amacı; ulusal ve uluslararası dış kurumlar ile ilişkiye girerek işbirliği alanlarını belirlemek ve ilgili komitelere yönlendirmek; hükümet politikalarını izlemek ve kadın girişimciler lehine etkilemektir. Komite bünyesinde faaliyet göstermekte olan altı çalışma grubu ise; Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile İlişkiler Çalışma Grubu, Parlamento ve Hükümet Kuruluşları ile İlişkiler Çalışma Grubu, Akademik Kurumlar ile İlişkiler Çalışma Grubu ve öncelikle Avrupa Birliği olmak üzere tüm dünyadaki kadın girişimciler ve dergi kuruluşları ile iletişimi içerisinde olmak ve işbirliği yapmak amacıyla faaliyet göstermek üzere kurulmuş olan Uluslararası İlişkiler Çalışma Grubu'dur.

Eğitim ve Danışmanlık Komitesi'nin amacı; KAGIDER üyeleri, aday proje sahipleri ve diğer varolan veya potansiyel kadın girişimcilere yönelik; işlerini kurmaları, büyütme ve güçlendirmeleri için gerekli olan eğitim ve danışmanlık hizmetlerini vermek olarak belirlenmiştir. Derneğin bugüne kadar çeşitli kuruluşlarla işbirliği içerisinde düzenlediği eğitimler arasında "Vergi Barışı", "Yerel Yönetimlere Katılım ve Proje Yönetimi" eğitimleri bulunmaktadır. Ayrıca KAGIDER, Türkiye'nin tüm bölgelerinden başvuruda bulunmak isteyen aday proje sahipleri için "girişimcilik süreci ve proje başvuru kriterleri üzerine" bir günlük ücretsiz eğitimler de düzenlemektedir. Eğitim ve başvuru için katılımcıların 25 yaşını doldurmuş olmaları ve projelerinin en az 5 kişiye istihdam yaratması, yaşama geçirilmek üzere düşünülmüş ve planlanmış olması, iş alanında katma değer yaratması ve devamlılık arz edecek kriterler içermesi gerekmektedir.

İletişim ve Organizasyon Komitesi; KAGIDER'in hem kendi üyeleri arasındaki iletişimi hem de basın ve kamuyuyla ilgili diğer kurumlara ilişkilerini düzenlemek üzere stratejiler geliştirmek ve uygulamak; web sitesinin derneğin etkin bir parçası olarak kullanılmasını sağlamak, yayımlar çıkarmak ve 2004 yılından itibaren her yıl düzenlenmesi planlanan "Kadın Girişimciler Zirvesi" ile diğer organizasyonları gerçekleştirmek amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Komite bu amaçları yönelik olarak, çeşitli üniversitelerden öğrenim gören öğrencilerin, gazetecilerin ve sivil toplum kuruluşu üyelerinin ile girişimciler arasında yer aldığı işbirliği toplantıları düzenlemek.

tedir. Bugüne kadar düzenlenmiş toplantılar arasında; "İşyeri ve İlişki", "Karar Mekanizmalarına Kadınların Eşit Katılımı ve Yaklaşan Yerel Seçimler", "Kışının Yaşam Alanlarının Geliştirilmesi", "Dünyada ve Türkiye'de Kadın Dayanışması", "Yeni Dünya Dengeleri, Irak Savaşı ve Bölgenize Etkileri", "Rekabet Dünyasında Kadınlar ve Erkekler", "Türkiye'de Kadın Olmak", "STK'larda İyi Yönetim ve Seçim Sonuçları Sonrası Türkiye" başlıkları yer almaktadır.

Kaynak Yaratma Komitesi'nin amacı; girişimci kadınlara kaynak yaratmak; KAGİDER projelerine kaynak yaratmak, gelir getirici ürün ve hizmet sunmak ve organizasyonlar düzenlemektir. KAGİDER, sadece girişimcilik değil, kadın ile ilgili her alanda fon dağıtmayı amaçlamaktadır. Bu nedenle, kadının güçlenmesi için çalışan kadın örgütlerine fon aktaracak bir oluşum olma çabası içindedir.

Stratejik Planlama Komitesi; KAGİDER'in misyon ve vizyonuyla bağlantılı olarak kadın girişimcileri ve girişimci adaylarını desteklemek üzere KAGİDER'in uygulayabileceği yeni program alanları ve projeler üretmek ve araştırma konuları tespit edip yürütmek amaçlanmıştır.

Üye Başvuruları ve Aday Proje Değerlendirme Komitesi; KAGİDER'e üye olmak isteyen girişimcilerin müracaatlarını değerlendiren, rüçüğüne ve misyonuna uygun adayları derneğe kazandırmak; aday proje başvurularını değerlendirmek ve fahi üyeleri saptamak amacıyla faaliyet göstermektedir. KAGİDER, potansiyel kadın girişimcilere destek vermektedir. Dernek öncelikle "aday proje" başvurularını değerlendirmekte, daha sonra girişimcilere, işlerini kurmaları için gerekli olan eğitim ve danışmanlık hizmetlerini vermektedir. Aday Proje Değerlendirme Komitesi, derneğe ulaşan projeleri bir elmeden geçirmekte ve belirlenen proje sahipleri dört günlük bir eğitime tabi tutulmaktadır. Bu eğitim; organizasyon şeması, lisibilite, iş planları, ticaret hukuku ve finans bilgileri konularını da içerecek şekilde, çok çeşitli alanlarda uygulamalı yöntemlere dayanmaktadır. Eğitimin ardından belirlenen mentorların (kılavuz) da özel bir eğitimden geçmesiyle, iki yıl sürecek olan mentor-aday ilişkisi başlamaktadır. Bu süre içinde kadın girişimci adayları, her konuda mentorlarından danışmanlık almakta ve şirketlerini hayata geçirmektedirler. Her altı ayda bir beş girişimci aday belirleyen dernek, yılda on kadın girişimci adayını şirket sahibi yapmayı amaçlamaktadır. Bugüne kadar desteklenen aday projeleri arasında; Ekim 2002 yılında kurulan ve 2003 yılında 300 bin ABD doları ihracat gerçekleştirmiş olan kapı, duşakabin, mobilya ve iç dekorasyon çarları ihracatı yapan bir şirket ile on çeşit ürünü birik üretim yapan ve zeytinyağı baki aroma terapik el yapımı elif sabunları üreten pazarlayan bir başka şirket yer almaktadır.

KAGİDER'in amaçlarına yönelik olarak üstlendiği görevler arasında; mevcut ve ileride kurulacak, yerli ve yabancı, özel ve resmi kuruluşlar, ticaret ve sanayi odaları, borsalar, mesleki teşekkülleri, vakıf, dernek, federasyon ve bir tür kuruluş, birlik ve benzerleriyle doğrudan doğruya veya bunlara bağlı olan kuruluşlar ile işbirliği yapmak da yer almaktadır. Bu doğrultuda derneğin çeşitli faaliyetlerde işbirliği içinde çalıştığı kurumlar arasında; TÜSİAD, Ernest and Young, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (KADER), Milli Prodüktywite Merkezi (MPM), Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Sabancı Üniversitesi ile birçok kadın örgütü bulunmaktadır. Çeşitli ulusal ve uluslararası toplantılarda hükümet temsilcileriyle bir araya gelen KAGİDER, kadın girişimciliğini desteklemek üzere hükümet nezdinde girişimlerin başlatılması ve yakın bir işbirliği içinde olmaları için çalışmalarını sürdürmektedir. KAGİDER bünyesinde oluşturulan "kadın fonu" için dernek, Açık Toplum Enstitüsü'nün desteğini almaktadır. Fonun devamlılığını sağlamak amacıyla olan dernek, bunun için kurumsal ve kişisel bağışlar da kabul etmektedir.

KAGİDER'in vizyonu, geleceğin iş dünyasını yapılandırmasında etkin kadın girişimciler yarat-

maktadır. Bunun için dernek, kadın girişimlerini çeşitli yönlerden desteklemek üzere kurulan Kadın Fonu'nu büyütme ve yaymak için çalışmalar gerçekleştirmektedir. Amacı kadınlara ticaretin icine çekmek, para kazanmalarını ve istihdam yaratmalarını sağlamak olan KAGİDER, Kadın Fonu yoluyla her yıl biraz daha fazla kadına ulaşmayı hedeflemektedir. Derneğin gelecek için planladığı etkinlikler arasında ayrıca, kadın girişimcileri desteklemek ve ödüllendirmek amacıyla düzenlenecek bir yarışma da yer almaktadır. Ön çalışmaları gerçekleştirilen yarışmanın 2005 yılında sonuçlanması beklenmektedir.

İletişim

Ortaklar Caddesi No: 4 Akau Apartmanı Kat: 4 Daire: 13 Mecidiyeköy 80290 İSTANBUL
Tel: (212) 213 01 62 - 63
Faks: (212) 213 01 64
E-mail: kagider@kagider.org.tr
Web: www.kagider.org.tr

Kaynaklar

Milliyet Gazetesi Business Eki, Sayı: 48, 13 Haziran 2004
www.kagider.org
www.hurriyetim.com.tr/haber/0_0_id-1110/tarih-2002-11-18-m0@noid-198530_00.asp
www.milliyet.com.tr/2003/04/06/ekonomi/eko01.html
www.milliyet.com.tr/2002/11/19/ekonomi/eko02.html

Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği (Kırsal Çevre) The Research Association of Rural Environment and Forestry (RAREF)

Çevre ve Ormancılık Dergisi'nin bünyesinde başlayan örgütlenme süreci, daha sonra dernek çatısında etkin bir örgütlenmeye dönüşmüştür. Dernek kurucuları kırsal çevre konusunda gönüllü olarak uzmanlaşmak isteyenleri bir araya getirmeyi öngörmektedir. Bu kapsamda hem kentliyi hem de köylüyü hedef kitle olarak seçmiş ve bazı uygulamalı projeleri de bu amaç doğrultusunda gerçekleştirmiştir.

Türkiye'de görece olarak güç ve sınırlı düzeyde üretilen bilgi olduğu bilinirken kimlerin, neyle, ne türden bilgiler ürettiği, üretilen bilgilere nasıl erişilebileceği çoğunlukla bilinmemektedir. Sorun, üretilen ve üretilecek olan bilgiler ile bu bilgilere gereksinimi olanları uygun koşullarda buluşturmaktır; daha çok bilgi üretilmesini sağlamaktır. Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği'nin önde gelen kuruluş gerçekleştirdiği biri de budur.

Derneğin çalışma konuları; başta ormansızlaşma olmak üzere kırsal çevre sorunlarıdır. Çünkü, doğal varlıkların ve oluşumların yaşamın sürdürülebilirliğinin öncelikli koşullarından birisi olduğuna inanılmaktadır. Türkiye'nin, yalnızca kültürel yönden değil, doğal varlık ve oluşumlar yönünden de olağanüstü zengin olduğu bilinmekte ve bu zenginliğin hızla tüketilmekte iken buna karşı önlemler alınmamaktadır. Bu noktadan hareketle derneğin hedefi, başta ormansızlaşma ve kırsal çevre sorunları olmak üzere, çevre ile ilgili araştırmalar yapmak, yayımlar çıkarmak ve böylelikle genel kamuoyunda kırsal çevre duyarlılığını artırmaktır.

Dernek, etkinliklerini uygulamalı projeler, söyleşiler, toplantı organizasyonu, eğitim çalışmaları, davalar, imza kampanyası ve sergiler biçiminde gerçekleştirmektedir. Faaliyetlerin başlıcaları, 1991 yılından bu yana, yılda en az bir dönem olmak üzere, beşer haftalık uygulamalı "*Dendroloji (Ağaçbilimi) ve Orman Ekolojisi Okulu*", 1994'den bu yana, zaman zaman "*Toprak Ekolojisi Okulu*" etkinlikleri düzenlenmektedir. Ayrıca yine düzenli olarak güz. ve bahar aylarında çeşitli konularda Çarşamba Söyleşileri gerçekleştirilmektedir. Kırsal çevre ve ormancılık konusunda kitap, kitapçık, yıllık, bülten, poster basımı ve dağıtımı gerçekleştirilmekte, ayrıca zaman zaman kamuoyunun duyarlılığını artırmak amacıyla fotoğraf ve karikatür sergileri açılmaktadır.

"*Toprak Erozyonu Türkiye'yi Tehditliyor, Erozyonu Durdurun!*" kampanyası kapsamında, İstanbul'dan Ankara'ya 1994 yılında dernek üyelerinin katıldığı 15 gün süren bir yürüyüş gerçekleştirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ile öğretmen izci liderlerine "Ormancılık-Orman Ekolojisi" seminerleri verilmektedir. "*Toprak Koruma ve Arazi İyileştirme Tıra Tutarını*" hazırlanarak TBMM Başkanlığı ile TBMM'de grubu bulunan siyasal partilere ulaştırılmıştır.

Ankara Polatlı'da (Kargalı Köyü) "*Tırtıç Katıllı Erozyon Önleme Projesi*" gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yine dernek tarafından "*Borçka Camidi ve Kavşaklı Orman Ekosistemlerini Koruma ve Geliştirme Araştırması*" ve bu araştırmanın sonuçlarına göre yöre halkının ekonomik ve eğitim durumunun iyileştirilmesine yönelik etkinlikler düzenlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre Arvin ilinin Borçka ilçesinin Camili, Düzenli, Kayalar, Efeler, Maral ve Uğur köylerinin içinde bulunduğu, yaklaşık 16 bin hektar genişliğinde bir alanlı doğal yapının büyük ölçüde korunduğu, biyolojik çeşitlilik yönünden son derece zengin, endemik bitki sayısını yüksek orman

ekosistemlerini varlığı bulgularıdır. Ancak, bir yandan ilgili devlet organlarının işletmesinin beklentileri ve bir yandan da yöre halkının yaşama biçimi bu orman ekosistemlerine zarar verebilecek şekilde etkilemektedir. Bu nedenle, bu alanların korunması için yapılacak çalışmaların yanı sıra ekonomik ve kültürel gelişmelerine katkıda bulunabilecek projelerin geliştirilmesi ve uygulanması gerektiği tespit edilmiştir. Bu projenin ardından Kırsal Çevre tarafından "Camılı ve Kaygöl Orman Ekosistemlerinin Sürdürülebilir Tanıtımı" başlıklı bir ana proje ve bunun altında Kaynak Erişimi, Halk Eğitimi ve Katılım Olanaklarının Geliştirilmesi ve Ekonomik iyileştirme alt projeleri geliştirilmiştir. Projenin başarılı çıktılarına dayalı olarak TEMA tarafından aynı yörede saf Kafkas arı üretimi başlatılmıştır.

"Kardelenin Oluşu, Kardelenin Kurtarışı" konulu halk eğitimi düzenlenmiş, bu çerçevede bir sergi ve imza kampanyası etkinliği gerçekleştirilmiştir. Ankara Polatlı'da (Yenimelamedli Köyü), "Ağaçlandırma-Mer'a İyileştirme-Ancaklı İnterger Projesi" köy halkının da katılımıyla uygulanmıştır. Proje, yurttaşları bilinçlendirmek, kırsal kalkınma teknikleri uygulayarak toprak erozyonuna yıl açan süreçleri durdurmak ve verimsizleşmiş arazileri yeniden verimli duruma getirme çalışmalarına eylemli olarak katılmalarını sağlamak için geliştirilen bir modelin uygulanmasını amaçlamıştır. Proje, Polatlı'nın (Ankara) Yenimelamedli Köyü yakınlarındaki bozuk mer'aların iyileştirilmesi ve erozyon önlenmesi çalışmalarını kapsamıştır. Proje alanı, yanlış, aşırı ve plansız hayvan otlatma sonucu biriki örtüsüzleşmiş, erozyon ortaya çıkmış, dolayısıyla da hem bitkisel üretim hem de hayvancılık yönünden son derece verimsizleşmiştir. Ayrıca, bitkiselizleme ve toprak erozyonu, doğal olarak toprak-su dengesini de bozmuştur. Yörenin ekolojik, ekonomik, toplumsal ve kültürel koşulları göz önünde bulundurularak proje kapsamında; hektar alanında toprak erozyonunu durdurma ve arazi iyileştirme çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında da; seki ve toras açılacak erozyon eşikleri oluşturulmuş, erozyon önleme ve arıcılık amacıyla yabancı alakaya ağaçlandırması yapılmış, mer'a iyileştirme amacıyla da yem bitkisi (kornıga, fig vb.) ekilerek, toprak koruma, arazi iyileştirme ve arıcılık konularındaki eğitisel çalışmalarda istekli ve başarılı görülenlere teknik kıyım dağıtımı yapılmıştır.

"Türkiye Ulusal Çevre Stratejisi", "Biyolojik Çeşitliliğin Yürütme Korunması" ve "Türkiye Çölleşme ile Mücadele" eylem planlarının hazırlık çalışmalarına dernek üyeleri katılım sağlayarak katkıda bulunmuşlardır. IAO'nun çocuklara yönelik çizgi roman yayınlarını Türkçeleştirilip yayımlanması ve dağıtılması gerçekleştirilmiştir.

WWF'nin "Priority Areas for Forest Conservation in the Mediterranean Region" projesi kapsamında Türkiye ormanlarının; korunma altındaki ve önemli orman alanlarının çeşitli özellikleriyle belirlenmesi çalışmaları yapmıştır. Türkiye'nin Tabiiat Koruma Alanları'nın durumunu ortaya koyma amacıyla GEF/SGP'den alınan destekle bir proje gerçekleştirilmiştir. Orman köylerinde ormanların, biyolojik çeşitliliğin, toprakların korunması; orman yangınları konulu eğitim çalışmaları yerel halka ve kullanıcıları ücretsiz olarak verilmiştir. Dernek üyelerince çeşitli radyo ve TV kanallarında "kırsal çevre sorunları" konulu söyleşilere katılım sağlanmıştır. Pethiye yakınlarındaki Gemide Köyü'nde biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik araştırma ve kamuoyu oluşturma çalışması yapılarak alandaki yapılaşma ile milli parkların yönetiminin özelleştirilmesine yönelik uygulamaların durdurulmasına yönelik Danıştay'da bir dava açılmıştır. "Ağaçlandırma Yönetmeliği" ile "2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkındaki Kanunun Uygulanması Yönetmeliği"nin kimi maddelerinin iptali için Danıştay'da ve ilgili idare mahkemelerinde davalar açılmıştır.

Dernek, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) GEF/SGP kapsamındaki desteği ve Çevre ve Orman Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğü'nün yanı sıra Türkiye Ormanlık Kooperatifleri Merkez Birliği'nin de (OR-KOOP) desteğiyle yürüttüğü "Orman Köyü Kalkınmasına Kooperatifli Yönelim ve Üyelerine Orman Ekosistemlerindeki Biyolojik Çeşitliliği Tematik Koruma Eğitimi" konulu bir proje gerçekleştirilmiştir.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı GEF (Global Environment Facility/Küresel Çevre Fırsatları)/ SGP'nin (Small Grant Programı/Küçük Hibe Programı) desteğiyle "Türkiye'deki Tabiiatı Koruma Alanlarının Türsel, Üstsel ve Üstünlük Düzeyde Tanıtımı ile Bilişim Kaynaklarının Yeterli Korunmasına Tare Hattının Katılımının Sağlanması (Genel Vadi Örneği) Projesi" gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında, vadi içinde ve çevresinde yaşayan yerel toplumların toplumsal ve ekonomik durumları ile gelişme beklentilerini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma da uygulanmıştır. Türkiye'nin biyolojik çeşitlilik yönünden son derece zengin bir ülke olduğu doğal olarak yetişebilen bitki türlerinin sayısının, Avrupa kıtasında yetişebilenlerin toplamı düzeyinde olduğu ve endemizm oranının da % 30'lara ulaştığı öne sürülmektedir. Şimdiki değin yapılan araştırmaların bulguları da bu türden tezleri doğrulayıcı niteliktedir. Ne var ki, Türkiye'nin biyolojik çeşitliliğinin, henüz tümüyle ortaya çıkarılmadığı da öne sürülmektedir. Gerçekten de, Konya'nın Hadim ve Antalya'nın Alanya ilçelerinin arasında bulunan Gevne Vadisi'nde yapılan araştırmaya da bu yönlü doğrulamaktadır. Öte yandan, biyolojik çeşitliliğin korunması, ülkeler arasında sözleşmeler yapılmasını gerektirecek nitelikte "küresel" bir sorundur. Türkiye'de de bu doğrultuda çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye'de biyolojik çeşitliliğin belirlenmesi ve korunmasına ilişkin olumsuzlukların tümüyle açıkladığı söylenemez. Derneğin bu gerçekten hareketle başlattığı ve UNDP'nin de GEF/SGP kapsamında desteklediği proje, bu olumsuzlukların açılması çabalarına bir ölçüde katkıda bulunmayı sağlamıştır.

Araştırma, Dernek üyeleri sorumluluğunda ve uzmanların katılımlarıyla tasarlanmış ve yürütülmüştür. İki aşamalı olarak yürütülen bu araştırma iki kısımdan oluşmaktadır. İlk aşamada Gevne Vadisi'ndeki köy ölçeğinde başlıca yerleşime yeri olan Beyreli ve mahallelerindeki ekolojik, ekonomik, toplumsal ve kültürel koşulları ile çevresel etkilerinin belirlenmesine çalışılmıştır. İki aşamada gerçekleştirilen bu araştırmalar, alanda yaşayanların ekonomik durumlarının iyileştirilmesine, çevresel olumsuzluklara yıl açmayacak biçimde katkıda bulunabilecek gelir getireci etkinlik seçeneklerini ortaya çıkarmıştır.

Ayrıca bugüne kadar Dernek, çeşitli yasa tasarıları (Toprak Yasa Taslağı, Mera Yasa Taslağı, Orman Yasa Taslağı, Anayasa değişikliği taslağı), programlar (Ulusal Ormanlık Programı) ve uluslararası zivcelere yönelik ulusal hazırlıklar (Johannesburg Dünya Zirvesi) gibi birçok konuda öncü olarak veya diğer sivil kuruluşlarla veya kamu kurumlarıyla yapılan çalışmalara görüş ve önerileri katkıda bulunmuştur.

Kırsal Çevre, bugüne kadar yürüttüğü proje ve etkinliklerde TÜBİTAK, İAÖ, UNDP/GEF/SGP (Küresel Çevre Fırsatları/Küçük Hibe Programı)'den finans desteği almıştır. Ayrıca bugüne kadar dernek yaptığı etkinliklerde, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi- Fen Edebiyat Fakültesi, Milli Piyango İdaresi, Maden Tetik Arama Genel Müdürlüğü (MTA), Orman Genel Müdürlüğü, OR-KOOP, Ormanlarımızı Sahip Çıkalm Birliği (OSB), Çevre Mühendisleri Odası, Şehir Plancıları Odası, Peyzaj Mimarları Odası, Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV), Türkiye Ormanlıklar Derneği (TOD), Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) gibi kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmıştır.

Dernek gelecekte de bağta ormansızlaşma ve kırsal çevre sorunları olmak üzere çevre konularında bilimsel araştırmalar ve kongreler düzenleyerek, yayımlar çıkararak kamuoyunun çevresel duyarlılığını geliştirmeyi kendisine vizyon olarak belirlemiştir. Kırsal Çevre, etkinlik gösterdiği alanlarda ilgili olarak kamuoyuna yönelik yayın faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu kapsamda kitap, yıllık, bülten, broşür ve posterler yayımlanmakta ve bunların dağıtımını gerçekleştirilmektedir. 2000 yılından beri her yıl düzenli olarak yayımlanmakta olan "Kırsal Çevre Yılı"nda kırsal çevre ve ormancılık konusunda geniş araştırmacıların makalelerine yer verilmektedir. Kırsal Çevre Yılı'na ilgili kurum kuruluşlarına ve tüm üniversitelerin ilgili birimlerine ücretsiz olarak da

dağıtılmaktadır. Derneğin bir diğer süreli yayını her üç ayda bir yayınlanan "Kırsal Çevre Bülteni"dir. Bülten'de kırsal çevre ve ormancılık konusundaki gelişmeler ve dernekten haberlere yer verilmektedir.

Dernek, kamuoyunun duyarlılığını artırmak amacıyla "broşür"ler yayınlamaktadır. Örneğin orman vasfını kaybetmiş arazilerin sanşına yönelik olarak yapılmak istenen Anayasa değişikliği sürecinde dernek tarafından "2/B Gerçeği" ve "Ormanlarımız için Yeni Anayasa ve Yasal Baltalar Hazırlanıyor" başlıklı broşürler hazırlanmış ve bunlar kamuoyuna dağıtılmıştır. Dernek, Orman Yasası'na olumsuz müdahaleler, avlanma yasasının erken sonlandırılması, millî parklarda ralliler gibi birçok konuda kamuoyunu bilgilendirmek ve duyarlılığı artırmak amacıyla "basın bildiri-leri" hazırlamıştır.

Periyodik yayınların dışında derneğin bugüne kadar yayınladığı kitaplar arasında "Ulusal Doğa Tarihi Kongresi", "Türkiye'nin Tabiatı Koruma Alanları", "Başkentimizin Anıtsal Ağaçları", "Sözlü Ormancılık Tarihi", "Karadeniz Ölüyor" ve OR-KOOP eğitim seti bulunmaktadır.

İletişim

Beselek Sk. 24/4 Kavaklıdere ANKARA

Tel-Fax: (312) 425 94 14

E-mail: kirsalcevre@kirsalcevre.org.tr

Web: www.kirsalcevre.org.tr

Kaynaklar:

www.kirsalcevre.org.tr

Küresel Denge Derneği Society For Global Balance

Merkezi Ankara'da bulunan Dernek; 5 Haziran 1998'te kurulmuştur. Dernek, doğal kaynakların sürdürülebilir gelişme ilkeleri doğrultusunda; araştırmaya yapmak, korunmasına, geri kazanılmasına ve iyileştirilmesine çalışmak ve bu yönde yönetim planları oluşturmak, çevre alanında duyarlı ve bilinçli bir toplum yaratılmasına katkı sağlamak, sivil toplum kuruluşlarının rolünü güçlendirmek ve küresel sorumluluğu ülke koşulları dikkate alınarak paylaşmak amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Dernek ismini, çevrenin ancak küresel düzeyde işbirliği ve dayanışma ile korunabileceğinden hareketle küresel denge olarak belirlemiştir.

Küresel Denge, 1998 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı/Küresel Çevre Fonu/Küçük Destek Programı'ndan almış olduğu destekle, Habitat II Konferansı'nda gerçekleştirdiği "Türkiye'de, Çevreci Sivil Toplum Kuruluşları (STK) hareketinin Rio Zirvesinden Habitat II Konferansı'na kadar uzanan zaman dilimi içerisindeki etkisinin değerlendirilmesi" çalışmasını gerçekleştirmiştir. Dernek, 1998 yılında, "Kirlenen Öder ve Yurttaşların Çevre Hakları Paneli"ni düzenlemiştir. Bu panelde çevre sorunlarının ana eksenini oluşturan "kirlilik/kirlenme" konusunun işlendiği ve çözüme kavuşturmak amacı ile oluşturulmuş "kirlenen öder" stratejisi, STK ile birlikte tartışılmıştır. Çevre Kanunu'nda yerini almış bulunan bu strateji Çevre Hukuku'nun temel ilkelerinde birliği. Kirlenen öder ilkesinin başarılı uygulamaları sosyal adaletin sağlanmasına da katkıda bulunmaktadır. Kirlenmenin önlenilebilmesi, "katılım" ilkesinin uygulamadaki çeşitliliği ve etkililiği ile orantılıdır. Katılım, aktif denetim etkinliğinin de bir yoludur. Küresel Denge Derneği, 1999 yılında Gölbasi Yerel Gündem 21 çalışmalarında, çevre grubunda etkinlik göstermiş ve eylem planının hazırlanmasına katkıda bulunmuştur. Küresel Denge Derneği, kamu yönetimi reformu paketinin çevre yönetimi ilke ve esaslarına uygunluğunun sağlanması yönünde bir dizi çalışma yapmaktadır. Bu bağlamda, Kasım 2003'te "Kamu Yönetimi, Çevre ve Avrupa Birliği Uyum Süreci Paneli"ni düzenleyerek, bu konuda bir STK zemini oluşturmuştur. Dernek halen, Türkiye'de çevre mevzuatının gelişmesi yönündeki çalışmalara katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, başta Çevre Yasası olmak üzere ilgili yasal düzenlemelere görüşler sunmakta, TRMM Çevre Komisyonu'nda düzenlenen toplantılara aktif ve sınıklı olarak katılmaktadır.

Derneğin yürütmekte olduğu faaliyetlerden biri, UNDP/GEF Küçük Destek Programı'nın katkılarıyla "STK Kapasite Geliştirme/Eğitimi Projesi"dir. Projenin temel amacı; çevre yönetimine katılım süreçlerinde, sivil toplum kuruluşlarının hakları ve ödevleri ile projelere yönelik fon kaynakları konularında kapasite geliştirme ve bilgilendirmedir. Projede, ilk aşamada çevre alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının ulusal ve uluslararası düzeyde etkin ve verimli çalışmalarını sağlamak ve kapasitelerini geliştirmeye yönelik "Çevrelerin Rehberi (Hakları ve Ödevleri)" hazırlanmış dağıtım yapılmıştır. Söz konusu Rehber'de, çevresel ilkeler ve yasal çerçeve, çevre koruma hakları, mücadele yolları, çevre projeleri için ulusal kaynaklara ulaşmayı kolaylaştıran yöntemler ve sivil toplum kuruluşlarının bayıurabileceği bazı fon olanakları konusunda bilgiler yer almaktadır. Projenin ikinci aşamasında; projenin amacı ve içeriği ile uyumlu olarak, STK'ların doğrudan yer aldığı çevre yönetimi uygulamaları süreçleri ve kamu yönetiminde süntirilemekte olan reformlar kapsamında, çevre ile ilgili yönü yaklaşımları ve uygulamaları ile

İlgili olarak sivil toplum kuruluşlarının bilgilendirilmeleri ve kapasite güçlendirme toplantıları düzenlemiştir.

Dernek, başta çevre ile ilgili sivil toplum kuruluşları olmak üzere, sosyo-politik ve sosyo-ekonomik konuların çevre ile kesiştiği alanlarda çalışan diğer kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır. Küresel Denge Derneği farklı disiplinlerden kendi konularında uzmanlaşmış üyelere sahiptir. Üyeler çoğunlukla çevre ile ilgili farklı uzmanlık alanlarında mesleklerini uygulayan ve dernek faaliyetlerinde aktif olarak çalışan kişilerdir. Dernek üyeleri; çevre, inşaat, jeoloji mühendisliği, doğa koruma politikaları ve yönetimi, kamu yönetimi ve yerel örgütlenme, biyoloji, arkeoloji, ekonomi, şehir ve bölge planlama, peyzaj mimarlığı, yenilenebilir enerji kaynakları, iletişim ve uluslararası ilişkiler alanlarında çalışmaktadır.

Çevre ile doğrudan ya da dolaylı küresel konuların/sorunların Türkiye'de ulusal ve yerel düzeyde yansımalarını sürdürülebilir gelişme politikaları bağlamında sorgulamak derneğin temel vizyonudur.

Dernek faaliyetlerini yaygın haline dönüştürmekte ve ilgili taraflarla paylaşmaktadır. Türkiye'de Çevreci Sivil Toplum Kuruluşları (STK) Hareketinin Rio Zarfesinden Habitat II Konferansına Kadar Uzman Zaman Dilimi İçerisindeki Tesirliliğinin Değerlendirmesi kitapçığı ile Çevrecinin Rehberi - Hükûmleri ve Ödevleri başlıklı rehber kitap yayınlamıştır.

İletişim

Atatürk Sokakı, Kent Sırası, C Blok, No: 6 Gaziosmanpaşa 06700 ANKARA

Tel: (312) 467 84 90

Faks: (312) 467 84 89

E-mail: kureseldenge@kureseldenge.org - kureseldenge@yahoo.grups.com

Web: www.kureseldenge.org

Kaynaklar

Dernek Yönetim Kurulu Başkanlığı Nispetiye Tesisleri

www.kureseldenge.org

Sosyal Kültürel Yaşamı Geliştirme Derneği (SKYGD)

Association for the Development of Social and Cultural Life

Sosyal Kültürel Yaşamı Geliştirme Derneği (SKYGD), 2000 yılında Sivil Koordinasyon Merkezi bünyesinde çalışan bir grup gönüllü tarafından kurulmuştur. 1999 Marmara Depremi'nin ardından deprem sonrası barınma, gıda gibi yardımların yanı sıra, böylesine zarar gören bir ortamda sosyal-kültürel yaşamın geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla deprem bölgesinde çalışmaya ve deneyim kazanmıştır. SKYGD, deprem bölgesindeki deneyimlerine dayanarak benzer sorunların başka bölgelerde de yaşandığını gözlemlemiş ve başka illerde de sosyal-kültürel etkinlikler düzenlemeye başlamıştır. Çalışma alanını Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve İstanbul olarak genişletmiştir. Dernek, kuruluş amacını afet, terör, savaş, göç vb. nedenlerle zarar gören sosyal-kültürel yaşamı yeniden yapılandırmak olarak belirlemiştir; daha sonra çalışmalarını giderek çocuk konusuna, özellikle risk altında yaşayan çocuklara yoğunlaştırmıştır.

SKYGD kurucu ve üyeleri, uzmanlık alanları çerçevesinde çeşitli programlar geliştirerek çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmalardan bazıları; sanat atölyeleri kurma, gönüllü abla-abi programları, eğitimci eğitimi, festival ve organizasyonlar düzenleme şeklinde özetlenebilir. SKYGD'nin çalışma yöntemi, hedef grupların sorun alanına yönelik, onların sahiplenebileceği ve birer uygulayıcısı olabileceği programlar üretmek, ilgili kurumları ve sivil toplum kuruluşlarını harekete geçirmek ve sorunlara çözüm üretilebilir. Dernek, özellikle risk altında yaşayan çocuklara yönelik sosyal destek ve toplumsal tutum değişikliğine yönelik programlar uygulamakta ve bu kapsamda işbirlikleri yapmaktadır. Bu konuda yapılan işbirliklerinden biri Ulaşılabilir Yaşam Derneği (UYD) ile birlikte Afyon'da gerçekleştirilmiştir. Afyon Depremi sonrası yetimlere ve çocuklara yönelik psiko-sosyal destek sağlamayı amaçlayan bu projenin çocuklara yönelik kısmı, SKYGD tarafından yürütülmüştür.

SKYGD, kuruluş amacını genel amaçlar ve diğer amaçlar olarak ikiye ayırmaktadır. Derneğin genel amacı; afet, terör, göç, savaş vb. nedenlerle sosyal-kültürel hayatın zarar gördüğü, gerçekleştirilemez hale geldiği yerlerde bu hayatı yeniden canlandırmaktır. Diğer amaçları ise, risk altında yaşayan (eğitimsiz kırılgan riskli, sokakta çalışma vb.) çocukların gelişimlerini desteklemek, komuya ilişkin kamutoyu ve kurumalarda duyarlılık oluşturmak, konuyla ilgili politikaları etkilemek, baskı unsuru olmamak ve model programlar geliştirmektir. Derneğin birçok ilde tamamladığı ve uygulamaya koymayı hedeflediği projeleri bulunmaktadır. Tamamlanan bazı projeleri şunlardır; *Çocuk Şişirici Çadır Kültür Kampüsü (Şubat 2000 - Kasım 2000)*; Çiçek-Şişirici prefabrik yerleşim alanında İstanbul Kültür Sanat Vakfı ve Korpap-Kar Dağırmı adı özel bir firmanın desteğiyle tiyatro ve sinema çadırı ile çocuk sanat atölyesi kurulmuştur. Çadırlar kaldığı süre içerisinde her gün sinema gösterimi düzenlenmiş, atölye çadırında ise, 60 çocuk bir profesyonel eğitmen eşliğinde sanat eğitimi almış, hafta sonları da açık havada animasyon ve dans çalışmaları yapılmıştır. Bu kampüsle birlikte deprem bölgesindeki prefabrik ve çadır kentlere çeşitli aktiviteler yönlendirilmiştir. Parki ülkelerden gençlerin oluşturduğu uluslararası kuruluş olan Fransız ANITU, altı prefabrik yerleşimde birer gün katarak, gençler ve kadınlarla kültür, sanat ve spor çalışmaları yapmışlardır. Japonya'dan Okiraku-Geldidan Animasyon Tiyatro Grubu afet bölgesine gelerek, dört prefabrik yerleşimi ziyaret etmiştir. Komedyen, illüzyonist ve karikatürist olan oyuncular, bu bölgelerde yaklaşık 500 çocuğun katılımıyla çeşitli animasyonlar yapmıştır.

Düzce Fidanlıklar Gençlik ve Çocuk Merkezi (Mayıs - Ekim 2000); 352 ailenin yaşadığı Düzce Fidanlıklar prefabrik yerleşiminde bulunan alışıp gençlik ve çocuk merkezinde, genellikle gençlere ve çocuklara yönelik faaliyetler, Düzce 1999'de ilk önlük gerçekleştirilmiştir. Bilgisayar kursu, İngilizce derslerinin verildiği merkez için bir de açılış şenliği organize edilmiş, ayrıca Düzce'de her yıl düzenlenen Düzce Kültür Sanat Festivali'ne organizasyon ve sanatçı desteği sağlanmıştır.

Yalova Gençlik Tiyatrosu (Ekim 2000- Ekim 2002); Depremi yaşamış ve daha önce tiyatro yapmış 18-25 yaş arası 22 gençle buluşularak yeniden tiyatro eğitimine başlanmıştır. Yalova Belediyesi'nin desteği ile Uğur Mumcu Kültür Merkezi'nde yaratıcı drama, doğaçlama, beden dili, metin çözümleme, sokak tiyatrosu, ses, konuşma ve rejî konularında gençlere eğitimler verilmiştir. Sonrasında oluşturulan belediye tiyatrosu, şimdye kadar 2000-2001, 2001-2002 sezonunda iki profesyonel oyunu sahneye koymuştur. SKYGD, halen iki profesyonel tiyatrocu'nun gönüllü desteği ile daha fazla sayıda gençte eğitim desteğini sürdürmektedir. Eğitimler sonrasında ortaya çıkan çekirdek grupla sinema, şiir ve felsefe atölyeleri oluşturulması ve Yalova'nın sosyal kültürel hayatının iyileştirilmesine katkı sağlanması düşünülmektedir. Bu çalışmaların nihai amacı, Yalova'nın şehir tiyatrosuna kavuşmasını sağlamaktır. Her yıl yapılan ve Yalova'nın tek şenliği olan "Yalova Kuruluş Festivali" 2000-2001 yıllarında SKYGD'nin organizasyon desteğiyle belediye tarafından organize edilmiştir.

Afyon Bilgi-Sosyal Destek Programı (Nisan 2002-Ekim 2002); 31 Şubat 2002 Afyon Depremi'nden sonra Ulaşılabilir Yaşam Derneği ortaklığı ile acil dönem destek çalışması planlanmış, Nisan 2002'de başlayan ve altı ay boyunca süren çalışma, iki alanda yürütülmüştür. SKYGD tarafından uygulanan çocuk çalışması için, Afyon Çay Belediyesi'nin sağladığı bir binada, yaklaşık 300 çocuğun katılımı ile her gün gruplar oluşturularak resim, baskı, maské, karton, uçurtma gibi çeşitli atölyeler, serü çalışmalarını, çizgi film gösterimi ve masal anlatımları organize edilmiştir. Ayda bir kere olmak üzere çocuklar ve aileleriyle pikniklere gidilmiştir. 23 Nisan'da yapılan çocuk şenliğine SKYGD organizasyon ve sanatçı katılımını sağlamış, bir de uçurtma şenliği düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra çocuklarla merkezin işleyiş gibi konularda görüş alış-veriş için toplantılar yapılmıştır. Çocukların aileleri arasında desteklenmeye gereksinimi olduğu gözlenen 25 çocuğun ailesi ziyaret edilmiştir. Program, 28 Eylül 2003 tarihinde kapanış şenliği ile tamamlanmıştır.

İstanbul Risk Altındaki Çocuklar İçin Sanat Atölyeleri (Ekim 2001- Mart 2002); İstanbul, nüfusu ve buna bağlı olarak işsizlik düzeyi sürekli artan, kozmopolit bir şehir olması nedeniyle sosyal problemlerin, özellikle de çocuklarla ilgili problemlerin sıkça görüldüğü en önemli merkez olma özelliğini taşımaktadır. İstanbul'da çalışan çocuk sayısındaki artışa ilgili yapılan araştırmalar, bu çocukların önemli bir kısmının güneydoğudaki sosyal ve politik sebeplerden dolayı göç etmiş ailelerinin çocukları olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı sıra roman asıllı çocukların da sokakta çalışan çocuklar arasında önemli bir orana sahip olduğu bilinmektedir. Sosyal kültürel açıdan yetersiz bölgelerde çalışma yürüten SKYGD, risk altındaki çocuklarla ilgili olarak İstanbul'da destek faaliyetleri planlamıştır. Deneyimli profesyonellerin katılımıyla "zor koşullar altındaki çocuklar için sanat" adlı sanat programını böylece başlatmıştır. Çocukların yeteneklerini geliştirici, kendilerini sanatta özgürce ifade edebilecekleri aktiviteler düzenlenmiş, özgür ve eşitlikçi bir ortamda verilen sanat eğitimleri aracılığı ile çocukların yetenek ve yeterliliklerinin yaşlarının gerektirdiği düzeye çıkılabileceğine ve bu programların onların öğrenme ve sosyalleşme süreçlerine katkıda bulunacağına inanılmaktadır. Bu nedenle SHÇEK ve Unut Çocukları Vakfı'yla birlikte çocukların eğitimden kopma ve sokakta yaşam risklerini engelleyici, beceri kazanmalarını sağlayıcı, kendini ifade etme güçlerini geliştirici, okul ve aile dışında yeni sosyal alanlarla buluşmalarını destekleyici çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmalar; Türkiye'nin çeşitli illerinde 75 yıl çocuk ve gençlik merkezlerinde risk altındaki genç ve çocuk-

ların hayata olan bağlarını desteklemek amacı ile çeşitli aktiviteler organize ederek gerçekleştirilmektedir. SKYGD, Borusan Kültür Merkezi ve Maya Sanat Merkezi'nden eğitmen ve yeti desteği alarak Beyoğlu 75. Yıl Çocuk ve Gençlik Merkezi'ndeki 36 çocukla birlikte resim, tiyatro ve ritim atölyeleri gerçekleştirmiştir. Çalışmaları Bogaziçi Üniversitesi Psikoloji ve Felsefe Bölümü öğrencilerinden gönüllü eğitmen desteği alınmıştır.

Genç Kadınlar (SHÇEK çatısı altında); Yaşları 13 ile 18 arasında değişen, cinsel tacize uğramış ve ailelerinden ayrı sokakta yaşayan genç kadınlar için dernek ana ofisinde sanat ve drama atölyeleri oluşturulmuştur. Drama atölyeleri UMATİM ve SHÇEK tarafından sağlanan psikolog ve psikiyatrlarla gözetiminde gerçekleştirilmektedir.

Umur Çocukları Vakfı ile çeşitli nedenlerle evden kaçan ve sokaklarda yaşayan çocuklardan bey kişiyile fotoğraf ve geri dönüşümlü kağıt atölyeleri başlatılmıştır. Yaşamak için çalışmak zorunda kaldıkları bilincıyla el becerilerini arttıracak bu atölyeler aracılığı ile elde edilen ürünler satılarak atölyenin sürekliliği hedeflenmektedir.

SKGYD'nin devam eden projelerinden bazıları ise şunlardır:

Afyon Evre Çekimle Yaptırma Yurdu İşletme Programı; Programın amacı, yurttan kalan çocuk ve gençlerin yaşamalarının büyük bir kısmını kaplayan okul ve çalışma hayatları dışındaki zamanlarını verimli ve sosyal açıdan zengin bir hale dönüştürmektir. Yöntemi, yurttan kalan çocuk ve gençlerle daha önce yapılan görüşmeleri sıklaştırarak, sorun ve gereksinimleri belirlemek ve bunları karşılayacak biçimde aktiviteler planlamaktır. Planlanan aktiviteler olarak, SKGYD'nin üç yıllık deneyimi boyunca yoğunlaştığı ve sonuçlarının olumlu olduğunu gözlemlediği Sanat Atölyeleri Programını uygulamaktadır. Bu çocuk ve gençlerin özel durumları gözönüne alındığında, yurttan ayrıldıklarında yaşamalarını kolaylaştıracak meslek edindirmeye yönelik atölyeler kurulması da planlanmaktadır. Bunun için, yurttan daha önce kullanılan atölye odaları tekrar işlevsel hale getirilecektir. Hafta içi akşamları kendilerinin kullanabilecekleri faaliyet odaları olarak kütüphane, bir spor odası ve film izleme salonu, hafta sonları da öğretmenler eşliğinde çalışacak olan resim, seramik, müzik, fotoğraf ve drama atölyeleri kurulması planlanmaktadır.

Diyarbakır Sanat Atölyeleri Programı; Programın amacı, Diyarbakır ili ve civarında "sosyal, kültürel ve ekonomik" açıdan yetersiz kalmış bölgedeki risk altında yaşamakta olan çocukların toplumsal yaşama katılmalarını güçlendirmektir. Diyarbakır Sanat Atölyeleri Programı, Plastik Sanatlar Atölyeleri, Ritim Atölyeleri, Okuma Odaları, Yabancı Drama, Eğitimciler için Eğitim Atölyeleri çalışmalarını içermektedir. Çalışmalar; SHÇEK 75.Yıl Çocuk ve Gençlik Merkezi, SHÇEK 450 Evler Toplum Merkezi, Ben-u Sen Mahallesi Okuma Salonu, SHÇEK Konteynır İnkadım İstasyonu ve yatılı ilköğretim bölge okullarında sürdürülmektedir. Sanat Atölyeleri Projesi, Diyarbakır merkez ve civarında yaşamakta olan sokakta marjinal iş kollarında çalışan, yılın belli dönemlerinde kurum işçiliği yapan çocuklarla gerçekleştirilmektedir. Çalışmalar 06-15 yaş arası 300 çocuk katılmaktadır. Çocuklar bu çalışmada dramatisasyon, öykü, şiir, mısral, oyun, müzik, fabl, elbise gibi yazın türleri ve etkinliklerinden de yararlanmaktadır.

SKYGD, çalışma yaptığı kurumyla ilgili kurumu ve sivil toplum kuruluşlarını harekete geçirmeyi ve işbirliği yapmayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte hedeflerini gerçekleştirmek için bazı kuruluşlardan fon ve destek almaktadır. Hollanda Büyükelçiliği, Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciligi, UNICEF, ACT Hollanda ve Dünya Bankası'ndan fon sağlamaktadır. İşbirliği yaptığı kuruluşlar ise; SHÇEK, üniversiteler, belediyeler, UNICEF, STK'lar, buralar ve sanat kurumlarıdır.

Türkiye'nin çeşitli illerinde risk altında yaşayan çocuklara yönelik sanat atölyeleri programları yürütmek; gençler düzenlemek; sosyal destek ve toplumsal tutum değişikliğine yönelik programlar geliştirmek; toplumun yararına risk altında yaşayan çocuklara yönelik sosyal beceri eğitimler düzenlemek ve danışmanlık desteği vermek, kurumlararası işbirliğine öncülük etmek, sokakta çalışan ve risk altında yaşayan çocuklara yönelik programlar yürütmek, model uygulamalar geliştirmek, dezavantajlı kesimlere yönelik destek programları geliştirmek ise yakın dönem hedefleridir.

Derneğin süreli yayımları bulunmamakla beraber; süresiz olarak çıkardığı yayımları arasında uyguladığı projeleri anlatan proje tanıtım broşürleri ile kurumsal bilgileri içeren kurum tanıtım kitapçığı bulunmaktadır.

İletişim

Gazeteci İzzet Demirek Sok. Haruf Han No: 11/5 Beyoğlu 80060 İSTANBUL
Tel: (212) 252 70 54
Faks: (212) 252 77 85
E-mail: info@skygd.org
Web: www.skygd.org

Kaynaklar

www.skygd.org
SKGTD tanıtım broşürü

Sosyoloji Derneği

Sociological Association

Sosyoloji Derneği, bir grup sosyologun öncülüğünde 1990 yılında kurulmuştur. Dernek, Bakanlar Kurulu'nun 10.02.1999 tarih ve 99/12405 sayılı kararı ile "kamu yararına çalışan dernek" statüsü kazanmıştır.

Sosyoloji Derneği'nin amacı; Türkiye'de sosyolojinin anlaşılmasına, gelişmesine ve yaygınlaşmasına katkı yapmak, bu alanda bilimsel etkinliklerle ve yayında bulunmak, toplumbilimciler arasında birlik ve dayanışmayı sağlamaktır. Dernek, bilimsel çalışmalarının yanında bu çalışmaların topluma yansımaları amacıyla toplumda olan ilişkilerine özellikle önem vermektedir. Dernek, gönüllü kuruluşlarla, vakıf ve derneklerle işbirliği içinde topluma yönelik etkinliklere katkı vermekte ve sorumluluk almaktadır.

Toplumbilim alanında araştırmalar yapmak, yakın disiplin ve bilim dallarıyla ve bunlara ilişkin kuruluşlarla amaçları doğrultusunda işbirliği yapmak, bilimsel nitelikte kongre, sempozyum, seminer, konferans, açık oturum düzenlemek ya da benzeri etkinliklerde bulunmak, toplumbilimsel düşüncünün etkin ve yaygın olması amacıyla yayımlar yapmak, toplumbilim dalında okuyan öğrencilere burs vermek derneğin başlıca faaliyet alanlarıdır.

Sosyoloji Derneği, toplantı, sempozyum, panel gibi faaliyetlerde katılımcı, danışmanlık veya işbirliğini sağlayan bir kuruluş olarak yer almıştır. Sosyoloji Eğitiminin Başlamasına 52. Yılı, Akademik Ajantılarda Mesleki Standartların Oluşturulması ve Meslek Etğinin Belirlenmesi, Günümüz İsvç Ailesi ve Cinsiyet Araştırmaları/Ülusal ve Global Yaklaşımlar, Kamu Yönetiminde Kalite I. Ulusal Kongresi, Türkiye'de Nüfus Artışı ve Gelişme Sempozyumu, Sivil Toplum Örgütleri Gözüyle Türkiye'de Kadının Eğitimi, Köreselleşme ve İnsan Hakları, 20. Yüzyılım Sonunda Geleneksel Dayanışmanın Çağdaş Organizasyonlara Dönüşümü Araştırması, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Toplumsal Tarihi Sempozyumu, GAP Bölgesi Baraj Ayrası Altında Kalacak Yörelere İstihdam ve Yeniden Yerleştirme Sorunları Araştırması, Kural Kadınlara Yönelik Eğitim Seminerleri Projesi, Doğu Anadolu'nun Kalkındırılması Çerçevesinde Kadının Bilinçlendirilmesi Projesi, Birecik Barajından Etkilenen Nüfusun Yeniden Yerleşimi, İstihdam ve Ekonomik Yarımları için Planlama ve Uygulama Projesi ile toplantılar yürütmüştür.

Kural Kadınlara Yönelik Bir Dizi Eğitim Semineri; Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından sağlanan destekle Şanlıurfa'da GAP Bölge Kalkınma İdaresi ile Sinop/Duragan ilçesinde Türkiye Kalkınma Vakfı'nun işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir. Seminerlerin amacı, doğa ile uyumlu ve sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmek için kural kadınlara kendi sorunları ve olası çözüm yolları belirlemede aktif katılım olanağı sağlamasıdır. Her iki bölgede de programa çeşitli köylerden 180 kadın katılmıştır.

Doğu Anadolu'nun Kalkındırılması Çerçevesinde Kadının Bilinçlendirilmesi Projesi, 1997'de Sivas ve Erzurum'da HİMOS (Hindu ve Müslümanların Kalkınma Programlarına Mali Yardım

Kurumu-Hollanda)'un desteği ile gerçekleştirilmiştir. Sivas ve Bezurum'un ilçelerinde ikiyer köyde ve altı gecekondulu mahallesinde toplam sekiz okuma-yazma kursu açılmıştır.

Bireysel Barajı'ndan Etkilenen Nüfusun Tesisten Terleştirilme, İstihdam ve Ekonomik Tatminleri için Planlama ve Uygulama Projesi; GAP Bölge Kalkınma İdaresi ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) destekleriyle 1997 Ağustos ayında başlatılmıştır.

Sosyoloji Derneği'nin, Toplum ve Çevre (Türkiye Çevre Vakfı işbirliğiyle), HABİTAT II, Gecekondularda Dayanışma ve Çağdaş Örgütler Paneli, Kırsal Kadınlara Yönelik Eğitim Semineri/Şanlıurfa, HABİTAT II: Çevre Eğitiminde Ailenin Önemi Paneli, Batman ilinde düzenlenen 27. GAP Koordinasyon Kurulu toplantısı, Güneydoğu'nun Sosyo-kültürel ve Ekonomik Kalkınmasında Bir Model Oluşturma Festivali düzenlediği başka toplantılardır.

Dernek, Aile Araştırma Kurumu ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, TODAİE, Türkiye Çevre Vakfı, Hindu ve Müslümanların Kalkınma Programlarına Mah. Yardım Kurumu (HIMOS), İsveç Araştırma Enstitüsü, İsveç Enstitüsü, ODTÜ, Yıldız Teknik Üniversitesi, Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, İzmir Alman Kültür Merkezi, Ege Üniversitesi, Küresel Denge Derneği, Türk Kütüphaneçiler Derneği, TÜBİTAK, Çevre ve Orman Bakanlığı, Sosyal Hizmetler Uzmanları Derneği, Umut Vakfı, Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı, Avrupa Sosyoloji Derneği, Türkiye Bilişim Derneği, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü ile işbirliği yapmıştır.

Sosyoloji Derneği, Türkiye'deki sosyal bilimciler arasında iletişimi artırmak, üretilen bilgilerin daha çok kişi ve kuruma ulaşmasını sağlamak için 1997 yılından itibaren hakemli bir dergi olan "Sosyoloji Araştırmalar Dergisi"ni yayımlamaktadır. Sosyolojinin 52. Yılı Toplantısı, Toplum ve Çevre, GAP Bölgesi Baraj Göl Aynası Altında Kalacak Yörelerde İstihdam ve Yeniden Yerleştirme Sorunları Araştırması, Dünya'da ve Türkiye'de Güncel Sosyolojik Gelişmeler, Ailenin Çevre Eğitimindeki Rolü, Kırsal Kadınlara Yönelik Eğitim Seminerleri, Toplum ve Göç, II. Ulusal Sosyoloji Kongresi Bildirileri ve Sağlık Sosyolojisi yayımladığı kitaplar arasında yer almaktadır.

İletişim

Mareşal Fırat Çakmak Cad. No: 9/2 Nispetiye Beşevli ANKARA

Tel: (312) 222 12 52

Faks: (312) 222 12 52

E-mail: sosder@sosyolojidernegi.org.tr

Web: www.sosyolojidernegi.org.tr

Kaynaklar

www.sosyolojidernegi.org.tr

Sürdürülebilir Kırsal ve Kentsel Kalkınma Derneği (SÜRKAL) Sustainable Rural and Urban Development Association

Kalkınma, "yoksulluğu" ve "yoksulluğu" ortadan kaldırmak, toplum ve topluluklarda refah düzeyini yükseltmek için siyasi tercihlere göre belirlenen politika ve stratejilere bağlı olarak gerçekleştirilmektedir. Kalkınma alanında çalışan uzman ve akademisyenlere göre, dünya genelinde bugüne kadar, daha müreffeh bir yaşam, toplumsal barış ve daha adil bir paylaşımı amaçlayan kalkınma projelerinden öngörülen hedefler yeterince sağlanamamış; uygulamalardan beklenen sosyal, ekonomik ve çevresel etkiler yaratılmamış, kaynaklar etkin kullanılmamıştır. Özellikle, güney yarım kürede yoğunlaşan yoksul ülkelerde yoksulluğun azaltılması ve dengeli bir kalkınma, yoksul kesimlerce istenen düzeyde gerçekleştirilememiştir.

Türkiye, özellikle son 25 yıllık dönemde kırsal kalkınmaya yönelik, teknik ve mali bakımdan uluslararası işbirliğine dayalı bölgesel/yöresel kalkınma çalışmalarının planlı ve uygulamaya geçirildiği oldukça hızlı bir süreci yaşamaktadır. Örneğin, kırsal kalkınma alanında Çorum-Çankırı, Erzurum, Yozgat, Muş-Bingöl, Ordu-Giresun Kırsal Kalkınma Projeleri ile GAP, Yukarı Fırat Su Havzası Rehabilitasyon Projesi, Zonguldak-Bartın-Karabük İleri Gelişme Projesi, uygulama alan ve bütçeleri itibarıyla bu süreçlerde yer alan "büyük ölçekli" başlıca örneklerdir. Ayrıca henüz hazırlık aşamasında olan Yeşilirmak Havzası Gelişme Projesi, Doğu Anadolu Projesi (DAP) ve Doğu Karadeniz Kalkınma Projesi (DOKAP) gibi projelerden de bu bağlamda söz etmek gerekir.

Bu tür projeleri daha çok hükümetlere bağlı kamu kuruluşlarıncı hazırlanmakta; illi anlayışlar çerçevesinde uluslararası finans veya yardım kuruluşları tarafından sağlanan kredi ve bütçe kaynakları ile gerçekleştirilmektedir. Ancak genel bir değerlendirme yapılırsa; ülkemizde de bu türdeki kalkınma çabalarından, kamuun geleceksel/merkezi planlama, bürokratik uygulamalar ve yaklaşımlarından dolayı öngörülen amaç ve hedeflerin beklenen düzeyde sağlanmadığı söylenebilir.

Amaçlanan etki ve çıktılara ulaşamamanın nedenleri arasında merkezi-bürokratik davranışlardan kaynaklanan engeller yanında, kalkınmanın öznesi olan proje hedef kitlelerinin, sivil toplum örgütlerinin ve yerel yönetimlerin planlama kararlarının ve uygulama süreçlerinin dışında tutulmuş olmaları gösterilebilir. Sorunlara bu çerçeveden bakıldığında kalkınmanın belirleyici faktörleri arasında sayılan "finansman kaynakları"nın yeterliliğinden ziyade "insan faktörü"ne, katılımçılığa ve yönetimde saydamlığa önem veren sağlıklı "politika ve stratejilerden yoksulluğun" ön plana çıkışı görülmektedir.

Sürdürülebilir Kırsal ve Kentsel Kalkınma Derneği (SÜRKAL) yukarıda kısaca bahsedilen gerekçelerden yola çıkarak, kalkınma olgusu ve faaliyetlerine;

- katılımcılık,
- eğitim-öğütlenme,
- bütüncül ve entegre algı,
- sosyal-kültürel farklılıkları gözeteri,
- dinamik planlama,

- etkin izleme-değerlendirme,
- etkin metodoloji ve

yaklaşımları çerçevesinde 18 Haziran 2001 tarihinde alan deneyimine sahip bir grup uygulamacı, akademisyen ve toplumsal sorumluluk sahibi girişimci tarafından kurulmuştur. Derneğin Erzurum, Kars, Ardahan ve Sivas illerinde temsilcilikleri bulunmaktadır. Derneğin mali kaynaklarını üye aidatları, bağışlar, yayın satışı ve proje gelirleri oluşturmaktadır.

SÜRKEAL'ın kurumsal amacı; Türkiye'nin kalkınmaya en çok gereksinim duyulan yörelerinde uyken dönük alan araştırmaları yapmak, gelir getireceği, özgüveni geliştiremeye, örgütlü ve yerel pazarla entegre olabilmeyi hedefleyen küçük ve orta ölçekli kalkınma projeleri gerçekleştirmek; bu projeleri "çok boyutlu", "insan odaklı", "çevreye duyarlı" ve "katılımcı" bir yaklaşımla uygulayarak tekrarlanabilir örnekler üretmek ve bu yolla toplulu, topluluk, kurum ve kuruluş nezdinde ilerletici ve kalıcı etkiler yaratmaktır. Derneğin diğer amaçları;

- Kırsal ve kentsel kalkınma ile ilgili temel sorun ve potansiyelleri ortaya koymak, potansiyelleri ve engelleri "sürdürülebilir kalkınma" amaçları doğrultusunda yerelden tanımlayabilmek için katılımcı alan araştırmalarını planlamak, gerçekleştirmek ve bu alandaki girişimleri desteklemek,
- Kırsal ve kentsel alanlarda dengeli bir kalkınmanın sağlanabilmesi için ülke, bölge ve yöre gerçeklerini dikkate alan program ve projeler geliştirmek,
- Kalkınma sorunlarından olumsuz yönde etkilenen güçsüz, yoksul sosyal kesimlerin, mesleki teknik eğitimi, örgütlü davranışları, kredi, yerinde istihdam ve gelir artışı sağlamayı hedefleyen sosyal, ekonomik ve ekolojik proje uygulamaları yoluyla öncelikle desteklemek,
- Kırsal ve kentsel alanlarda çocuk emeğinin istismarını önlemek ve çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasını sağlamak,
- Kalkınma süreçlerini engelleyici bir unsur olan toplumsal cinsiyet ayrımcılığını zamanla ortadan kaldırmaya yönelik orta ve uzun vadeli planlar ve uygulamalar yapmak ve kadınların kalkınma süreçlerinde, ailede ve toplumda sosyal statülerini güçlendirmek, karar süreçlerinde etkilerini arttırmak,
- Kırsal ve kentsel yerleşimlerdeki sorunları tanımlamada, çözüme yönelik proje ve programların gerçekleştirilmesinde ve buna ilişkin planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde, tüm tarafların aktif katılımını sağlayarak, katılımcılık ilkesine gerçekten önem veren demokratik tabanda gelişmesine katkıda bulunmak,
- Türkiye genelinde ve özellikle kalkınmada öncelikli bölgelerde insan merkez alanı bir kalkınma anlayışını savunmak; çağdaş değerlere ve insan haklarına saygılı, dengeli bir kalkınma anlayışının yaygınlaştırılması için alanda uygulamalar yapmak, tekrarlanabilir modeller geliştirmek ve bunları tanıtmak,
- Toplum yaşamının her alanında katılımcılığı, demokrasiyi, insan ve doğal kaynakların dengeli ve akılcı gelişmesini/yönetimini savunan sürdürülebilir kalkınma anlayışının temel ilkeleri etrafında bireysel ve toplumsal bilinç yaratmak ve bu konuda gerekli duyarlılığının geliştirilmesine katkıda bulunmak,
- Türkiye'deki mevcut kırsal çevre, su, toprak, mera ve biyolojik kaynakları korumak ve bu kaynakların sürdürülebilir kullanımının önündeki sosyal, ekonomik, idari ve bürokratik engelleri siyasal, akademik ve yerel kurumlar ile kaynakları doğrudan kullanan halk arasında köhnemi ve egodüme dayalı bir işbirliği çerçevesinde aşmaya yönelik çalışmalar yapmak, Türkiye tarafından da onaylanmış uluslararası anlaşmalar çerçevesinde çözüme ve kıraklılıkla mücadele ve çocuk işçiliğinin sona erdirilmesi ve benzeri konularda ülke ve yöre gerçeklerine uygun projeler ve programlar geliştirmek, uygulamak ya da geliştirilmiş programların alan uygulamalarında diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- İnsan ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetiminde kullanılan temel ilkeleri ve yöntemleri, yaşamsal ve insandışı geleceği için vazgeçilmez değerler olarak kabul eden bir yak-

İşimin, kurumsal bir çerçevede toplumun tüm birey, kurum ve kuruluşlarında tanınması ve benimsenmesi için ülke genelinde faaliyet gösterecek bir "Sürdürülebilir Kalkınma Eğitim Merkezi" kurmaktır.

SÜRKAL, kalkınmaya yönelik faaliyetleri araştırmalar ve projeler olarak iki başlık altında yürütmektedir;

Araştırmalar

- Güneydoğu Anadolu Bölgesi Karacadağ Yöresinde Biriki Çeşitliliği Araştırma Projesi, Küresel Çevre Fonu Küçük Destek Programı (GEF/SGP), 2000 - 2002
- Sokakta Çalışan Çocuklara Yönelik Uygulamaların Bikin Olması İçin Öneriler, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), 2001 - 2002
- Anadolu Havza Projesi (Kızdırmak ve Yeşiltirmek Havzaları) GEF Bileşeni için Hane Halkı Anketi, Mayıs 2002
- GAP Kültürler Arası İletişim Eğitim Semineri Erki Ölçme ve Değerlendirme Çalışması, Mart - Temmuz 2002
- Düzce İli Merkez ve Çiftimli İlçeleri Temsilsel Kalkınma Programı Temel Alan Araştırması, Ekim 2002
- Kars'ta Hayvancılık, Sür Değerlendirme ve Kars Sür Fabrikası Araştırma Projesi, Ocak 2003

Uygulamalı Projeler

Doğu Anadolu Katılımcı Kırsal Kalkınma Projesi, 2001-2006 (DAKAP): Doğu Anadolu Katılımcı Kırsal Kalkınma Projesi, Ekim 2001 tarihinde Kuzey Doğu Anadolu Bölgesi'nin en yoksul üç ili olan Ardahan, Kars ve Erzurum'un dokuz ilçe ve 20 köy yerleşiminde UNDP ve Atatürk Üniversitesi desteğinde uygulamaya konulmuştur. Proje faaliyetlerinden doğrudan yararlananların sayısı yaklaşık 3000 kişidir. İyi yönetim, yoksullukla mücadele ve katılımçılık olarak özetlenebilecek olan ilkelere göre yönetilen projede faaliyetlerin katılımcı bir şekilde uygulanması UNDP kuralları çerçevesinde Atatürk Üniversitesi'nin sorumluluğu altındadır.

Proje, DAKAP genel hedefleri doğrultusunda, Doğu Anadolu Bölgesi için geliştirilmiş ulusal ve bölgesel kalkınma planlarının ve kırsal kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi için tamamlayıcı/destekleyici işlevleri yerine getirmekte, katılımcı model/modeller oluşturmakta, yerel ve ulusal kaynakları harekete geçirmeye ve etkin kullanmaya yönelik çalışmalarda bulunmaktadır. Proje, tarım ve tarım dışı sektörlerde verimliliği artırma, yatırım ve istihdam olanakları yaratma, katılımcı yönetim ve bölge örgütlerini güçlendirme hedefleri doğrultusundaki girişimleri desteklemektedir.

Sürdürülebilir Kırsal ve Kentsel Kalkınma Derneği'nin Proje'de üstlendiği başlıca sorumluluklar; eyleme yönelik araştırma, proje geliştirme ve kaynak temini konularındaki girişimleri destekleme, yerel kapasite ve insan kaynaklarının geliştirme amaçlı eğitim, örgütlenme, pilot köylerde deneme/demonstrasyon, yöre koşullarına uygun kalkınma modellerini geliştirme, tarım ve savunma alanlarındaki çalışmalar paydaşlarla beraber planlamak, uygulamak, izlemek ve değerlendirmektedir.

Kars Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma Projesi, 2003-2005, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hatı Projesi (BTC) Toplumsal Yatırım Programı çerçevesinde uygulanmakta olan ve Kars İli Selim, Sarıkamış ve Merkez ilçelerinin 13 köyünü kapsayan projenin nihai amacı, halkın temel

geçim kaynağı olan hayvancılığı geliştirerek üç yılın sonunda halkın hane gelirlerinde sürdürülebilir artış sağlamaktır. Buna paralel olarak eğitim ve örgütlenme yoluyla kırsal kesimde yaşayan kadınların eğitim ve örgütlenme kapasitelerini geliştirmek ve bu kapasitelerini etkin bir şekilde kullanma sahic olan kadınları güçlendirmeyi de amaçlamaktadır. Kırsal yerleşimlerde hayvan sahibi olan haneler, bu hanelerin tüm aktif kadın ve erkek üyeleri, mevsimsel olarak göç eden ve işsiz olan genç insanlar, kadınlar ve yaşlılar gibi ekonomik ve sosyal açıdan dezavantajlı/savunmasız olan gruplardır.

Kırsal Kalkınmada Sivil Toplum Kuruluşlarına Güçlendirilmes Projesi, 2003 - 2004; Türkiye'de kırsal kalkınma alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarını tanımak, onların örgütsel gereksinimlerini belirlemek ve güçlendirmek için 2003 yılında uygulamaya konulan projenin temel amacı; katılımı ve eyleme dönük bir araştırmanın ortaya koyacağı veri ve bulgulara dayanarak, başta kırsal kalkınma alanında etkinlik gösteren STK'lar olmak üzere ilgili kuruluşların; amaçlarını ve çalışma yöntemlerini tanımak; eğitim gereksinimlerini belirlemek; ülke, bölge ve hedef kitlelere uygun/gerçekçi programlar geliştirilerek örgütsel kapasitelerini güçlendirmek ve bu yolla ülke, bölge ve yöresel kalkınmaya katkıda bulunmaktır.

Projenin hedefleri şu şekilde özetlenebilir;

- Türkiye'de kırsal kalkınma alanında proje geliştiren, uygulayan ve destekleyen başlıca kurum ve kuruluşların envanterini oluşturmak.
- Söz konusu kurum ve kuruluşların örgütsel vizyon ve kapasitelerini, eğitim gereksinimlerini, konu etrafında görüş, düşünce ve taleplerini derlemek ve bunları değerlendirmek.
- Kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren kişi, kurum ve kuruluşların araştırma, planlama, proje geliştirme, proje uygulama, izleme-değerlendirme, raporlama, tanıtım ve savunma ve benzeri konularda daha etkin bir örgütsel yetenek kazanabilmeleri için gereken plan ve müfredat programları üzerinde ortak kararlar oluşturmak ve öneriler geliştirmek.
- Ortak kararları dayalı orta vadeli bir Kalkınma Eğitimi Merkezi Projesi (KEMP) geliştirmek.
- KEMP'nin uygulanma süreçlerinde SÜRKAL ile işbirliği yapacak olan kişi, kurum ve kuruluşları belirlemek.

Dernek, kalkınma odaklı araştırma ve proje uygulamaları yanı sıra bugüne kadar konusu proje ve kapasite geliştirme, proje değerlendirme olan çeşitli serniner ve çalıştaylar da organize etmiştir. Bunlar;

- MİKESA Vakfı Proje ve Organizasyon Geliştirme Sernineri (Eylül 2001)
- SÜRKAL-Ulaşılabilir Yaşam Derneği (UYD) Proje ve Organizasyon Geliştirme Sernineri (29 Haziran 2003, Ankara)
- Doğu Anadolu Katılımı Kırsal Kalkınma Projesi Paydaşlar Çalıştayı (27-29 Ocak 2002)
- DAKAP Doğu Anadolu Katılımı Kırsal Kalkınma Projesi Ara Değerlendirme Çalıştayı (7 Haziran 2003)
- Doğubeyazıt Köylerinde Su ve Kalkınma Çalıştayı (Haziran 2003 Ankara)
- SÜRKAL-İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SDC) Kırsal Kalkınma Alanında Faaliyet Gösteren Kuruluşlarda (Özellikle STK'larında) Kapasite Geliştirme ve Buna İlişkin Proje Hazırlama Çalıştayı (6-8 Mart 2003 Ankara)

Genellikle Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde faaliyetlerini sürdüren SÜRKAL, kalkınma proje ve uygulamalarında hem ulusal hem de uluslararası kuruluşlarla proje odaklı çalışma bazında işbirliği yapmaktadır. Ulaşılabilir Yaşam Derneği, Erzurum Atatürk Üniversitesi SÜRKAL'ın işbirliği yaptığı ulusal kurum ve kuruluşlara örnek olarak gösterilebilir. Uluslararası Çalışma Örgütü, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SDC), Dünya Bankası, WTO Hami Petrol Boni Hami Şirketi ise SÜRKAL'ın proje karşılığı fon aldığı uluslararası kuruluşlardır.

Kurumsal olarak 2001 yılından beri Türkiye'de kalkınma program ve projeleri uygulayan dernek, Türkiye kırsal alanında sağlık, eğitim ve temel hizmet olanaklarına herkesin kolayca ulaşabildiği, adil piyasa koşullarının işlediği, cinsiyet dengeli, demokratik, bilgi kaynaklarına kolayca erişebilen, kültürel dönüşümlere açık, saydam yönetim yapılarına sahip, çocuk işçiliğinin ve tüm dezavantajlı grupların ortadan kalktığı, sorun çözme yeteneği gelişmiş örgütlü bir yaşam hedeflemektedir.

Kuruluşun dönemsel ve yıllık faaliyet raporlarının yanı sıra bugüne kadar yayınladığı üç kitap bulunmaktadır. Bunlar; "Karacadağ Biriki Çeşitliliği Araştırması", "Karacadağ Köylerinde Sosyal Yapı, Tarım ve Doğal Kaynaklar", "Kars'ta Hayvancılık ve Süt Değerlendirme."

İletişim

Çetin Emec Bulvarı 5. Cadde No:5/3 Öveçler ANKARA
Tel: (312) 472 6860
Faks: (312) 472 6861
E-mail: surkal_ank@hotmail.com surkal@surkal.org.tr
Web: www.surkal.org.tr

Kaynaklar

www.surkal.org.tr

Tokenduk, Cilt 3, Deniz Feneri Yarımadasına ve Deyanisi Derneği İstatistik 2003

Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu (TÜRÇEK) Turkish Environmental and Woodlands Protection Society

1972 yılında gerçekleştirilen I. Dünya Çevre Zirvesi (Stockholm Konferansı) sonrasında, Türkiye'nin ilk gönüllü çevre kuruluşlarından birisi olarak İstanbul'da kurulan ve giderek yoğunlaşan çevre sorunları karşısında faaliyetlerini ülke genelinde yaygınlaştıran TÜRÇEK, 1975 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla karını yararına çalışan dernek statüsüne almış, ayrıca yine Bakanlar Kurulu'nun kararıyla Dernek adında "Türkiye" sözcüğünün kullanılmasına izin verilmesinden sonra, 1985 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından, kuruluş ismi Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu olarak resmî edilmiştir. TÜRÇEK, halkın katkı ve destekleri olmadan çevre sorunlarına etkili ve kapsamlı çözümlerin sağlanamayacağına inanmaktadır. TÜRÇEK'e üye olan herkes yönetimi belirleme, karar organlarını oluşturma ya da bu organlarda yer alma hakkına sahiptir.

Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu'nun amacı; çevrenin, insan sağlığına ve tüm canlılara zararlı hava, su ve yüzey kirliliğine ve gürültülere karşı korunması, ağaçlandırılması ve yeşillendirilmesi, doğal ve tarihi taşınır ve taşınmaz çevre-kültür varlıklarının korunması çabalarını teşvik ve koordine etmek, desteklemek, kamuoyuna ve ilgililere benimsetmektir. Kurum amaçlarını gerçekleştirmek için yurtiçinde ve yurtdışında faaliyetlerde bulunmak, ayrıca çevre bilincini artırmak amacıyla üyeler arasında dayanışmayı sağlamaktadır. Kurumun, amacına erişmek üzere ilgili resmi, özel, bilimsel ve gönüllü kuruluşlar ve özellikle çevre sâhpleri ile devamlı işbirliği halinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin başlıcaları;

Çevrenin korunması ile ilgili faaliyetleri: Çevredeki sanayi kuruluşlarının, her çeşit bacaların, kara, deniz ve hava taşıt araçlarının duman, gaz, ısıtılma ve yalıtım artışı ve egzoz gazı yolu ile havayı ve toprağı, göl, akarsu, yeraltı suyu ve deniz sularını kirlenici, insan sağlığına, bitki örtüsüne, toprağı ve genellikle tüm canlılara zarar verici etkilerinin yok edilmesine çalışmaktadır. Bunun yanında yüzey kirliliği açısından da; kentsel ve kırsal alanlardaki evsel ve endüstriyel sıvı ve katı atıkların, tozların, bulaşıcıların, tarım koruma ilaçlarının, radyoaktif atıkları ve benzerlerinin zararlı etkilerinin azaltılması yönünde çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu etkinlikler doğrultusunda TÜRÇEK, zararlı etkilerin kişisel veya grup araştırma projeleri ile bilimsel esas ve ölçülere göre belirlenmesine ve bunlara gerekli finansman kaynaklarının teminine, bu etüd ve araştırmalar sonunda önerilen iyileştirme ve giderme önlemlerinin ilgili makamlar ve kuruluşlar tarafından süratle uygulanmasını sağlanmasına çalışmakta ve tüm aşamalarında destek sağlamaktadır.

Çevrenin hava, su ve yüzey kirliliklerini ölçüp kontrol edebilecek nitelikte gerekli araç ve gereçlerle donatılmış teknik örgütlerin oluşturulmasına, kuruluş veya yeniden kurulacak olan kurumlarda, duman ve gaz yayan bacalarda, resmi ve özel taşıt araçlarında çevreyi kirlenici etkilerinin önlenmesini sağlayacak tedbirlerin, ilgililerden, ekonomik kısılları da dikkate alarak talep edilmesini ve bunların yapılacak etüd, araştırma ve önleme masraflarına katılmalarını sağlayabilecek nitelikte ve kesinlikle yeni veya mevcutları tamamlanması gereken ve yönetmeliklerin hazırlanmasını ve özetle uygulanmasını, ayrıca bu konularda planlama, yürütme ve denetim fonksiyonları bakımından tam yetkili bir devlet örgütüne kurulmasını teşvik ve takip etmektedir.

İlgilileri ve inisiyatif edenlere karşılıklı olarak teknik önerilerde bulunmakta ve karşılıklı

görüşmeler yapmaktadır. Çevre koruma konusunda çeşitli yollardan yurttaşları eğitmeye, ilgilileri ve kamuoyunu uyarmaya gayret etmektedir. Konu ile ilgili bulunan dünyanın en yeni teknik literatürünü, film ve dokümanlarını yakından takip ederek derlemeye ve ilgililere sunmaya çalışmaktadır. Çevre koruma konusunda sempozyumlar, paneller ve konferansların düzenlenmesine, benzer bilimsel çalışmaların yapılmasına ve sonuçlarının dergi vb. yollardan yayınlanmasına çalışmaktadır. Çevre koruma konusunda, kişilerin müracaatlarını değerlendirerek çevreyi kirlilemede ısrarlı olan kişi ve kuruluşlar hakkında adli ve idari yargıda davalar açmaktadır. Türkiye'nin yer aldığı uluslararası anlaşmalar ve çalışmalar çerçevesinde her türlü teknik, bilimsel ve sanai konularla danışmanlık yapmakta, hizmet vermekte, hakemlik yapmakta, görüş ve değerlendirmeler sunmaktadır.

Yeşillendirme ile ilgili faaliyetleri: Hava kirliliğini azaltmak ve çevreye yeşil peyzajlar kazandırmak üzere; imar ve uygulama planlarına göre, ağaçlandırma, yeşillendirme ve çiçeklendirme ile ilgili program ve projelerin hazırlanmasında ve uygulanmasında ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmakta, görüşme ve uygulama konularında yardımcı olmaktadır. Bu çerçevede, kent ve kasabaların içindeki ve kenarındaki boşluklara ormanlar, korular, yapı kirlileri arasında parklar, yeşil sahalara, çocuk bahçeleri, lunaparklar, kamp, piknik, spor ve oyun sahaları kurulmasını, böylece nüfus başına düşen yeşil alanların mümkün olduğunca artırılmasını her yönden desteklemektedir. Ayrıca doğal ve tarihi anıtların korunmasına, geliştirilmesine, tarihi anıtların etrafının düzenlenmesine ve yeşillendirilmesine, hayvanat ve botanik bahçelerinin kurulmasına, bütün bunların bakım ve korunmasına çalışmaktadır.

İlgili yönetmelikte ağaçlandırma denemelerine verilen görevi de dikkate alarak, ağaç dikme mevsimlerinde ve ağaç bayramlarında okulları, askeri birliklerin ve kamu kuruluşlarının; özellikle çevre sakinlerinin mevcut plan, program ve projelere göre geniş ölçüde ağaç dikimine ve bakımına katılmalarını, konularını sağlayacak ve kendilerine ağaç sevgisini aşılayacak ve benimsetecek şekilde teşvik edici ve eğitici nitelikte yayınlar ve çalışmalar yapmakta, teşvik ödülleri vermektedir.

Büyük ölçüde gerçekleştirilecek ağaçlandırma ve yeşillendirme kampanyaları için fidanlıkların ve suyun temini konusunda etüdlerin yapılmasına, tesislerin kurulmasına ve tedbirlerin alınmasına yardımcı olmaktadır. İç göçlerle nüfusu büyük bir hızla artan ve endüstri kapasiteleri genişleyen büyük kentlerin artan su gereksinimini karşılayabilmek amacıyla, bu alanların hidrolojik amaçlara uygun bir plan çerçevesinde düzenlenmesini sağlamaya çalışmaktadır.

Ağaçların, koruların ve parkların bakımı, kesilmekten ve tahripden korunması, böylece doğal yapının muhafazası, iskan sahaları dışındaki yeşil sahalarda, koruların her çeşit tecavüzlere kamusuz parselasyonlara uğramasına karşı önlem alınması için, mevcut yapıların uygulanması ve gerekli yeni önleyici hükümler konulması konularında ilgililere ortaklaşa çalışmalar gerçekleştirilmesini, tedbirler alınmasını ve etkili uygulamaların geçilmesini, ağaçların korunmasının yurttaşlara benimsetilmesini sağlamaya çalışmaktadır.

TÜRÇEK bünyesinde ayrıca iki komite faaliyet göstermektedir.

Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu Gençlik Komitesi: 3 Ekim 1998 tarihinde TÜRÇEK bünyesinde kurulmuş ve çalışmalarına başlamıştır. Komitenin misyonu, gençleri sivil toplum kuruluşlarına kazandırmak, panel, sempozyum ve seminer gibi etkinliklerle gençleri ve kamuoyunu güncel konularda bilgilendirmek ve bilinçlendirmektir. Komitenin vizyonu ise; gençlere sorumluluk bilincini kazandırarak; sosyal hayat içerisinde kendine güvenen, etkilileyici ve başarılı bireyler olmalarını sağlamaktır.

TÜRÇEK bütün çalışmalarını, gençlik komitesi, yönetim kurulu ve alt kollarının bünyesinde ortaklaşa alınan kararlarla gerçekleştirmektedir. Gençlik Komitesi 2003 yılı içerisinde *2003-2004 Yılı Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu Proje ve Çalışma Planı*, *Çevre Sorunlarına Öğrenci Yaklaşımı Kongresi* (14-16 Nisan 2003- Fatih Üniversitesi), *Yerel Gündem-21 Gençlik Parlamentosu Toplantısı* (17-19 Mayıs 2003 Ankara), *Ulusal Gençlik Çevre Zirvesi - "Akasya 2"*, 6 Haziran Göl Şöleni Hazırlık Toplantıları, *Dünya Çevre Günü Yürüyüşü* (6 Haziran 2003), *Ulusal Gençlik Konseyi Çevre Alt Komisyon Toplantıları*, *Yaz Partisi* (12 Temmuz 2003), *Ulusal Gençlik Konseyi Girişimi Toplantısı* (12-14 Aralık 2003)'na katılmıştır.

Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu Yeşillendirme Komitesi, Kurumun en eski komitelerinden olan Yeşillendirme Komitesi TÜRÇEK'in asli görevlerinden olan yeşillendirme çabalarını teşvik etmek, özellikle kentsel alanlardaki yeşil dokunun korunmasını sağlamak yönünde çalışmalar gerçekleştirmektedir.

1972 yılından beri, çevre ile ilgili çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde çeşitli projeler uygulayan TÜRÇEK'in, 1992 yılından sonra gerçekleştirdiği veya katılım sağladığı faaliyet ve projelerin bazıları;

1992 yılında, İstanbul Boğazı'nda geniş geçişlerinden kaynaklanan kirlilik ve riskler konusunda çalışmalar yapmıştır. Bu amaçla 2000 yılında İstanbul Sanayi Odası ve Marmara Rotary Kulübü işbirliği ile "Büyüktürk Altında Türk Boğazlar Bölgesi" başlıklı bir sempozyum gerçekleştirilmiş, 2001 yılında ise, yine İstanbul Sanayi Odası'nın ev sahipliğinde "İstanbul Boğazı'nda Seyir Güvenliği" başlıklı geniş kapsamlı bir rapor hazırlanarak ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilmiştir.

1993 yılında Kocaeli İli Gebze İlçesi Tavşanlı Köyü yakınlarındaki Balıkçaylar Vadisi'nin tabiat parkı ilan edilmesi yolunda TÜRÇEK ile Çevre ve Orman Bakanlığı arasında bir protokol imzalanmıştır. Bu çerçevede, master plan ve uygulama çalışmaları TÜRÇEK tarafından yürütülen Balıkçaylar Vadisi, 1995 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile "tabiat parkı" ilan edilmiştir.

TÜRÇEK, 20. kuruluş yılı olan 1992'de Rio de Janeiro'da yapılan "II. Dünya Çevre Zirvesi"ne (Rio Zirvesi) katılmıştır. TÜRÇEK, Rio Zirvesi'ne Türkiye'den katılan tek gönüllü kuruluş temsilcisi olmuş ve eski Çevre Bakanlığının teknik heyeti arasında yer almıştır.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)'nin (GEF) Küçük Ölçekli Projeler kapsamında yürütülen "*Kaçkar Dağı Dağı Alanları Yönetimi (Day) ve Dağı Terimi için Koruma ve Kullanım Projesi*" ile üçe ikisi dağlarla kaplı olan Türkiye'de bu alanların sahip oldukları karakterlere uygun ekolojik kullanım modelleri ortaya çıkarılmıştır. Bu projenin temel hedeflerinden biri, proje sahalarında giderek kontrolsüz bir şekilde yoğunlaşmaya başlayan insan etkilerinin, doğal yapıya uyumlu düzeyde kontrol altına alınması, bu amaçla sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda bilimsel çalışma sonuçlarının üzerine inşa edilecek bir koruma-kullanım planlamasının yapılmasıdır.

Haziran 1996'da İstanbul'da gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı "Habitat II"ye katılan TÜRÇEK hem Habitat II STK Forumu'na hem de Habitat II Resmi Forumu'na katılmıştır. TÜRÇEK, Habitat II Kenar Zirvesi'nde sunulan "Türkiye Ulusal Rapor ve Eylem Planı" nın hazırlık çalışmalarına destek vermiştir.

TÜRÇEK, 1996-1999 yıllarında, Karadeniz Çevre Programı Türkiye Ulusal STK Forumu Sekreteryası görevini yürütmüştür. Forum Sekreteryası olarak "Karadeniz Bülteni"ni iki ayda bir yayımlamıştır. Bu program kapsamında Romanya, Rusya, Bulgaristan, Ukrayna ve Gürcistan gibi Karadeniz'e kıyısı bulunan ülkelerde gerçekleştirilen toplantılara katılmıştır.

17 Ağustos 1999 tarihli Marmara Depremi'nin hemen ardından birçok gönüllü kuruluş gibi TÜRÇEK de yardım kampanyası başlatmış ve toplanan yardımlar gereksinim sahiplerine ulaştırılmıştır. Deprem ve benzeri felaketlere karşı "Değil Afetler ve Teknolojik Kazalara Karşı Sivil Eylem Planı (DOKSEP)" geliştirilmiş ve kamuoyunun dikkatine sunulmuştur.

Başbakanlık Prensipler Genel Müdürlüğü'nün aldığı bir kararla kuruma 1994 yılından itibaren ilçelerde oluşturulan Mahalli Çevre Kurulları'nda temsilci bulundurma hakkı verilmiştir. Bu karar neticesinde, bu kurullara katılan tek çevre kuruluşu olan TÜRÇEK İstanbul, Kocaeli, Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illerinde Valilik İl Mahalli Çevre Kurulları'na birer temsilci ile gözlemci ve danışman olarak katılmaktadır.

2000 ve 2001 yıllarında "5 Haziran Dünya Çevre Günü" nedeniyle Küçükçekmece Gölü'nün kirlilikten arındırılması için kampanyalar gerçekleştirilmiştir. Bu kampanyalar üzerine ilgili yönetimlerce başlatılan temizleme çalışmaları devam etmektedir.

Dünya Nüfus Enstitüsü tarafından her yıl 10-16 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirilen "Dünya Nüfusuna Dikkat Haftası" Türkiye Manevi Sponsorluğu TÜRÇEK tarafından yürütülmektedir. Bu etkinlikler çerçevesinde dünyadaki nüfus artışının getirdiği sorunlar tartışılmakta ve çözüm önerileri aranmaktadır.

Boğazlarda sürekli meydana gelen gemi kazalarının, boğazlar ve çevresinde getirebileceği tahribatlara engel olabilmek amacıyla 60 kadar gönüllü kuruluş, meslek odaları, özel gruplarının katılımıyla bir güçbirliği oluşturulmuştur. 5 Haziran 1994 Dünya Çevre Günü'nde Beykoz'dan Boğaziçi Köprüsü'ne kadar her iki yakayı da birleştiren bir "Sevgi ve Barış Zinciri" oluşturulmuştur. TÜRÇEK bu faaliyet için de üç ay süren hazırlık çalışmalarına ev sahipliği yapmıştır.

Bu projelerin dışında TÜRÇEK, amaçlarına yönelik olarak çeşitli yetlerde ağaçlandırma çalışmaları da gerçekleştirmektedir. Bu çalışmaların bir kısmı şunlardır: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığı'nın İstinye'de hizmet vermekte olan binası, talep üzerine TÜRÇEK'in oluşturduğu bir organizasyonla ağaçlandırılmıştır. Ümraniye Belediyesi ve TÜRÇEK işbirliği ile tahrip edilmiş ve işgal edilmesi söz konusu olan Hekimbaşı Ormanları'nda çevre halkı ile birlikte yapılan eğitimsel çalışma sonucunda yenilenme gerçekleştirilmiş, yöre halkının bölgeye sahip çıkması sağlanmış ve tahrip edilen alanlara ağaçlar dikilmiştir. Ümraniye, Dudullu Türk-İş Blokları'nda ağaçlandırma çalışması gerçekleştirilmiştir. TÜRÇEK'in Lüleburgaz Temsilciliği'nin çabaları ile temin edilen 15 bin fidan, Lüleburgaz Tugay Komutanlığı tarafından Tugay arazisine dikilmiştir. Yeni Şile yolu üzerinde yangın sonucu tahrip olmuş orman alanına 6 bin fidan dikilmiştir. Marmara Orman Bölge Müdürlüğü ile işbirliği halinde Kilyos Belgesi'nde 1.500 fidanlıklar Hattı Ormanı kurulmuştur. Çevre ve Orman Bakanlığı Orman Yangınları ile Mücadele Kampanyası'na destek olmak amacıyla Marmara Orman Bölge Müdürlüğü ile Aydos Ormanları'nın 32 hektarının yeniden ağaçlandırılmasına kampanyası başlatılmıştır. TÜRÇEK, düzenli bir etkinlik olarak aynı zamanda, okullarda çevre eğitimi ve önemli bir toplumsal sorun olan uyuşturucuya karşı seminer ve paneller düzenlenmektedir.

TÜRÇEK, çevre korunması ile ağaçlandırma ve yeşillendirme çabalarına yönelik olarak hazırlanacak büyük projelerin finansmanı ve uygulanması konularında finans, insan gücü, araç ve gereç gereksinimlerinin karşılanmasında resmi ve özel kuruluşlara tüm vatandaşların ilgi ve katkılarını sağlayacak çalışmalar yapmaktadır. Bu amaçla radyo, televizyon, sinema, basın-yayın, dergi, afiş v.b. yollardan ve bunlarla yapılacak etkili özel eğitim programlarından yararlanmakta, sergiler ve yarışmalar düzenlemekle ve teşvik ödülleri vermektedir.

TÜRÇEK üyeliği, genel kurula oy hakkına sahip olan asil üyelik, kurumun çalışmalarına ilgi gösteren ve gönüllü katkılarla bulunulan fahri üyelik, kurumun maddi-manevi büyük destekleri için katkıları nedeniyle kurula seçilmiş, üye adaylarına sorulan sorulara ilişkin sorulara cevap olarak üyelik ve asil üyeliğe aday üyelikten oluşmaktadır.

TÜRÇEK, geçmiş yıllarda olduğu gibi 2004 yılında da Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)'nin Türkiye manevi sponsorluğunu üstlenerek sathi suların önemi konusunda çeşitli etkinlikler düzenlemiştir. Merkezi Nairobi'de bulunan UNEP ile TÜRÇEK arasında yayın ve bilgi alışverişi yapılmaktadır. Amacı, Avrupa Çevre Eğitim Vakfı (FEEH) tarafından başlatılmış bulunan Mavi Bayrak Kampanyası'nın Türkiye'deki organizasyonu, yürütülmesi ve geliştirilmesi olan Türkiye Çevre Eğitim Vakfı'nın kurucuları arasında TÜRÇEK de bulunmaktadır.

TÜRÇEK'in üç ayda bir yayımlanan bilim, aktualite ve eğitim dergisi olan "Çevre Koruma Dergisi", Milli Eğitim Bakanlığı'nca "Çevre Koruma Eğitimi ve Öğretimi" açısından okullara tavsiye edilmiş çevre dergisidir. Kurum tarafından bu derginin eki olarak "Karadeniz Bülteni" de çıkarılmaktadır. Ayrıca Çevre Koruma Dergisi düzenlenen çeşitli etkinlikleri konu edinen özel bültenler de hazırlanmaktadır. Bunun yanında TÜRÇEK'in geçmiş yıllarda yayımlanan "İstanbul Boğazi ve Çevre Sorunları", "Çevre Sorunlarının Çözülmesinde Ekonomik Yaklaşımlar", "Kentlerdeki Yeşil Alanların Korunması ve Geliştirilmesi", "Kentlerin Çöp Sorunu ve Çöplerin Değerlendirilmesi" isimli kitaplarının tamamı tükülmüştür.

İletişim

Mühürdarbaşı sok. No:6/3 Kaşıkçı İSTANBUL
Tel: (216) 338 00 17
Faks: (216) 330 41 55
E-mail: cevre@turcek.org.tr
Web: www.turcek.org.tr - www.turcaligini.org

Kaynaklar

www.turcek.org.tr
TÜRÇEK deşifre edilmiş webi sitemi için: <http://www.turcek.org.tr/ekitindex.htm>

Türkiye Genç İşadamları Derneği (TÜGIAD)

Turkish Young Industrialists Association

Türkiye Genç İşadamları Derneği (TÜGIAD), Türkiye'nin ilk ulusal ve tek uluslararası nitelikli genç işadamları derneği olarak 1986 yılında, çağın gereği olan genç insan, genç girişimci ve genç Türkiye perspektifinden yola çıkılarak kurulmuş, kuruluşundan bu yana da Türkiye'nin başarısının genç kuşağın başarısına bağlı olduğu gerçeğini savunmuştur. TÜGIAD; ekonomik açıdan belli bir yere gelmiş olan insanların kurmuş olduğu bir kuruluş olan Türkiye Sanayici İşadamları Derneği (TUSIAD)'ne üye kazandırılacak, ekonomik açıdan güçlendirebilecek amacıyla kurulmuştur. Derneğin misyonu ise, belli bir noktaya gelmek isteyenleri aynı çatı altında toplamak ve genç girişimcilerin sorunlarını kamuoyuna aktarmaktır.

Üya yaş ortalamasının 33 olduğu ve Türkiye genelinde 428 üyesinden 46 üyesini kadınların oluşturduğu TÜGIAD, dinamik bir işadamları sanayici profiline sahiptir. İnşaat, tekstil, diş ticaret, otomotiv ve turizm sektörleri başta olmak üzere toplam 40 sektörde ağırlığı olmakla birlikte TÜGIAD üyesi genç işadamların yatırım ve girişimleri, ülke ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. TÜGIAD, güncel ve genel konulardaki görüş ve önerilerini üyelerinin yanı sıra, tüm tarafları kapsayan geniş bir platformda tartışarak ve çeşitli araştırmalar yaparak oluşturmaktadır. Temelde aynı fikir ve perspektifi paylaştığı diğer derneklede de ortak çalışmalarda bulunmakta, ilgili kurum ve kuruluşlarla görüş ve katkı anlamında işbirliği olanaklarını yaratmaktadır.

TÜGIAD'ın amacı, Anayasa'mızın öngördüğü esaslara ve Atatürk ilkelerine uygun olarak, genç işadamlarının vasıflarını, sosyal sorumluluklarını ve dayanışma ruhunu geliştirmek suretiyle toplumun sosyo-ekonomik düzeyinin geliştirilmesinde katkıda bulunmalarını sağlamaktır. Bu amacına yönelik olarak benimsediği ilkeler ve belirlemiş olduğu hedefler; gelişim, imtiaz ve düşünce özgürlüklerine saygılı, demokrasi ve insan hakları evrensel ilkelerine bağlı bir devletin olduğu Türkiye'de, toplumsal yapının gelişmesine ve demokratik sivil toplum ve laik hukuk devleti anlayışının yerleşmesine yardımcı olmak; ekonomik, sosyal ve idari konularda temel etirli sivil inisiyatifli bilimsel çalışmalarla ortaya koyarak "Genç Bakış" oluşturmak; bu vizyonun oluşturulmasına yönelik konularda gerek ilgili kamu kurum ve kuruluşları, gerekse diğer sivil toplum örgütleriyle karşılıklı görüş alışverişinde bulunmak ve işbirliği olanaklarını araştırmak; genç işadamlarını ilgilendiren sanayi ve ticaret politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında ilgililere görüş bildirmek; piyasa ekonomisinin hukuksal ve kurumsal altyapısının yerleşmesini desteklemek; ekonomik kalkınmanın temel taşı olan sanayinin gelişmesi için hür rekabetsiz sistemini teşvik etmek; ülke kaynaklarının modern teknoloji kullanılarak daha da verimli kullanılmasını sağlayarak, üretkenliği ve kalitesi yükseltmek; genç işadamları arasındaki işbirliği ve iletişim faaliyetlerini güçlendirmek için gerekli olan profesyonel bilgi alışverişini yaygınlaştırmak ve bu konudaki çalışmalarını teşvik etmek, yurtiçinde ve dışındaki ekonomik ve politik gelişmelerden üyeleri haberdar etmek ve genç girişimcileri iş yaşamlarını ilgilendiren konularda yönlendirmek; küçük ve orta boy işletmelerin genel sorunlarını saptamak ve yerli kamu kuruluşları ile işbirliği içerisinde bu sorunlara kesin ve kalıcı çözümler geliştirmek; genel ve mesleki eğitime olan gereksinimin önemini vurgulamak amacıyla faaliyetler düzenlemek ve bu konudaki hükümet programlarını desteklemek, ihracatı, yerli ve yabancı yatırımları döviz girdisi sağlayacak verimli alanlara yönlendirmek, toplum yararına yönelik çalışmalarını desteklemek ve sosyal kalkınmaya ilgili özel ve resmi kuruluşlarla işbirliğine girmek; üniversiteler ile özel sektör

arasındaki işbirliğini güçlendirerek, yeni teknolojiler ve bulguların iş hayatına uyarlanmasıyla ilgili zorlukları aşmaya yönelik, Türkiye Teknoloji Vakfı'nın kurucu üyeliği çerçevesinde, teknolojik inovasyonu teşvik eden girişimci ekosistemleri geliştirmek ve Türkiye'nin endüstrisinin araştırma ve geliştirmeye yaptığı yatırımlarda üretken bir artış teşvik için gerekli tüm çalışmalar yapmak; çevre bilinci ve korumacılığı olgusunu topluma, işletmelere ve bireylere aşılamak amacıyla yönelik faaliyetlerde bulunmak; kamu kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde, işletmelere iş ortamında kolaylık sağlayacak sadeleştirme ve basitleştirmeye yönelik projeler üretmek; Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne ve küresel ekonomiye entegrasyonunu sağlamak için çalışmalar yapmak, Türkiye'nin yurtdışında tanıtımını sağlamak amacıyla gerçekleştirilen, politik tavsiye platformları ve ekonomik projelerde etkin rol oynamak; TÜGLAD'ın "YES for Europe-Avrupa Genç İşadamları Dernekleri Konfederasyonu" üyeliği doğrultusunda, Türkiye'nin dış tanıtım faaliyetlerine katkı sağlamak ve Avrupa ülkelerinin genç girişimcileri nezdinde prestij ve saygınlığını verimli ve üretken bir platforma taşımak; TÜGLAD'ın YES for Europe bünyesinde Avrupa Birliği Danışma Kurulu Ekonomik ve Sosyal Komite Üyesi olmasından dolayı, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği için gerekli geçiş sürecinin kısıtlanmasına yardımcı olarak çalışmaları bulunmaktadır.

TÜGLAD bünyesinde oluşturulan daimi komisyonlar TÜGLAD'ın ilke ve prensiplerine uygun olarak belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için çalışmalar yapmaktadırlar. Bu komisyonlar, kendi alanlarında derneği temsil etmek, derneğin çalışmalarını duyurmak ve gelenekleşmiş geniş katılımlı toplantılar düzenlemek gibi çalışmaları sürdürmektedirler.

Uluslararası İlişkiler Komisyonu: TÜGLAD'ın uluslararası ilişkilerini yürütmekte ve derneği temsil etmektedir. Komisyonun görevleri; Avrupa Genç İşadamları Konfederasyonu ile olan ilişkileri yürütmek, ortak çalışmaları gerçekleştirmek, yurtdışında gerekli tanıtım ve lobi çalışmalarını yapmak ve ayrıca, yerli ve yabancı diplomatlarla ilişkileri sürdürmektir.

Parlamentolarla İlişkiler Komisyonu: TÜGLAD'ın parlamento ve siyasi partilerle olan ilişkilerini yürütmekte olan bu komisyon, TÜGLAD'ın ekonomik ve sosyal konulardaki görüş ve önerilerini bu kurumlarla aktararak, gerekli lobi çalışmalarını gerçekleştirmektedir.

Diğer Sivil Toplum Örgütleriyle İlişkiler Komisyonu: TÜGLAD'ın Türkiye'de faaliyet gösteren diğer sivil toplum örgütleriyle olan ilişkilerini yürütmektedir. Çalışmaları arasında, ortak projeler ve çalışmaların koordine etmek ve TÜGLAD bünyesindeki diğer komisyonların ve stratejik çalışma gruplarının ilgili sivil toplum örgütleriyle ilişkiye geçmesini sağlamak yer almaktadır.

Basın-Yayın Komisyonu: TÜGLAD'ın görüş, faaliyet ve yayınlarının görsel ve yazılı basında yer alması için ilişkileri yürütmektedir. Basın-yayın kuruluşları ile ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla toplantılar düzenlemekte olan komisyon ayrıca, derneğin aylık yaygın organı Panorama'nın yayınlanması ve web sitesinin düzenlenmesinden de sorumludur.

TÜGLAD komisyonlarının yanı sıra derneğin, ulusal strateji oluşturulması gerektiği düşünülen alanlarda kurulan Stratejik Çalışma Grupları'nın hedefi, konuyla ilgili "Genç Bakış" ortaya koyacak bir rapor hazırlamaktır. Bu amaçla, ele aldığı konuyu tüm yönleri ve taraflarıyla değerlendirecek geniş bir platform oluşturarak, ulusal bir uzlaşmaya varılması için gerekli çalışmaları yapmakta, konunun irdelenmesi için uzman ve ilgili tarafların görüşlerini sıfırlayacağı toplantılar düzenlemekte ve akademik çevrelerin konuyla ilgili görüş ve çalışmalarını değerlendirmektedir. TÜGLAD'ın Stratejik Çalışma Grupları; bankacılık ve finans, tarım, eğitim ve gençlik, bilişim ve e-ticaret ve tekstil alanlarında faaliyet göstermektedir.

TÜGLAD'ın ulusal faaliyetleri arasında, güncel ekonomik, sosyal, politik ve kültürel konularla "Genç Bakış" oluşturmak için kurmuş olduğu stratejik çalışma grupları veya daimi komisyon-

lan tarafından organize edilen çeşitli toplantı, panel ve seminerler düzenlemek yer almaktadır. Güncel veya genel konularda düzenlenen toplantılara ilgili kişiler (bakan, bilim adamı, bürokrat, sivil toplum örgütünü temsilcisi gibi) davet edilerek, konunun tüm yönleriyle ve taraflarıyla tartışılıp, irdelenmesi hedeflenmektedir. Üyelerine gerek görüş açarını genişletmek gerekse mesleki eğitimine katkıda bulunmak gibi çeşitli yararlar sağlayan bu toplantılar, protokol, basın ve diğer sivil toplum örgütlerine de açık olarak düzenlenmektedir. Basın ve yayın organlarını bu toplantılara geniş yer vermesi, ilgili kesimlerde ve kamuoyunda beklenen ilginin oluşmasına yardımcı olmaktadır.

Sadece TÜGIAD üyelerine açık olarak düzenlenen "Geleneksel İkinci Saht Yemeği" ile üyelerle seçilmiş organların arasında doğrudan iletişim kurulması amaçlanmaktadır. Her ay düzenlenen bu yemekli toplantıda, Yönetim Kurulu, Sicil Disiplin Kurulu ve Denetleme Kurulu'nda görev yapan üyeler, diğer üyelere bir araya gelerek, karşılıklı görüş alışverişinde bulunmakta ve derneğin faaliyetleri konusunda doğrudan bilgi aktarmaktadırlar. Bu toplantılarda ayrıca, derneğe katılan yeni üyelerin tanıtımı ve kabul töreni de gerçekleştirilmektedir.

TÜGIAD'ın "Stratejik Eğitim Seminerleri", üyeleri ve çalışanlarını her ay bilgilendirmek ve eğitmek amacıyla Eğitim ve Gençlik Komisyonu tarafından düzenlenmektedir. Üyelerin taleplerine göre belirlenen konularda, uzman bir konuk konuşmacı tarafından verilen seminerlere katılanlara sertifika verilmektedir. Ayrıca, "Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı-TTGv" kurucu üyesi olarak TÜGIAD, endüstriyel teknolojinin altyapısının geliştirilmesi ve Türk endüstrisinin araştırma ve geliştirmeye yaptığı yatırımlardaki artışın teşviki için faaliyetlerde bulunmaktadır. TÜGIAD, "İktisadi Kalkınma Vakfı-İKV" gözlemci üyesi olarak vakfın düzenlediği, Türkiye ile ilişkiler bazında Avrupa Birliği gündeminde yer alan ekonomik uygulamaların görüşülüp değerlendirildiği toplantılara da katılmaktadır.

Sosyal konularda toplum bilinci yaratmak amacıyla TÜGIAD, ilgili dernek ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde yardım kampanyalarına katkıda bulunmak ve başarılı üniversite öğrencilerine burs vermenin yanı sıra, bu konuda üyelerin bireysel katılımlarını da teşvik etmektedir. Bunun yanı sıra, çevre bilincinin yaratılmasına bağlı olarak Çevre ve Orman Bakanlığı ile koordinasyon içerisinde genç girişimciler adına kampanyalar düzenlemektedir. Ayrıca TÜGIAD'ın üyeler ve çalışanları için düzenlediği resepsiyonlar ve davetleri kapsayan çeşitli sosyal aktiviteler, üyeler arasında dostluk ve dayanışma ortamını yaratmak amacıyla taşınmaktadır.

TÜGIAD'ın iletişim ağı, genç girişimcilerin vizyonunu genişletmek amacıyla yeni projelerle ilgili araştırma raporları yayınlamakta, mesleki ve genel eğitimin önemini vurgulamaya yönelik araştırma ve faaliyetlerde bulunmaktadır. TÜGIAD, iletişim ağı çerçevesinde, ulusal ve uluslararası profesyonel kadrosuyla, üyeler arasındaki bilgi alışverişini, koordinasyonu ve iletişimi sağlamaktadır. Bu çerçevede, kamu kuruluşları ve ilgili kurumlarla işbirliği yaparak yurtiçi toplantılar ve organizasyonlar düzenlemektedir. Uluslararası alanda ise yurtdışında yapılan faaliyetleri üyelere duyurmakta, yabancı işadamları ve bağlı buldukları dernekler ile ticari amaçlı organizasyonlar düzenlemekte, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği çerçevesinde karşılıklı bilgi alışverişini sağlamaktadır.

TÜGIAD'ın uluslararası faaliyetleri arasında, üyesi olduğu Avrupa Genç İşadamları Dernekleri Konfederasyonu (YES For Europe) ile birlikte yürüttüğü çalışmalar önemli yer tutmaktadır. TÜGIAD Beşözel Avrupa Birliği Temsilciliği TÜGIAD'ı "Avrupa Genç İşadamları Dernekleri Konfederasyonu" alt komite toplantılarında temsil etmekte ve Avrupa Birliği ve YİS ile ilgili konuları yerinde takip ederek dernek üyelerini bu konularda bilgilendirmektedir. Ayrıca iletişim ağı çerçevesinde yer alan TÜGIAD web sitesinde dernek faaliyetleri, organizasyonlar ve üyeler

le ilgili bilgilere yer verilmektedir. Ayrıca 42 bin üyesi olan YES Avrupa Genç İşadamları Konfederasyonu, üyeler arasında iletişimi sağlayacak ve üyelerin birbirleriyle daha hızlı temas kurmasına olanak verecek elektronik iletişim ağı üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir. Ortaya koyduğu örgütlenme modeli ile Türkiye Genç İşadamları Derneği, Türkiye için bir örnek oluşturmayı hedefleyiş, 25-45 yaş arasındaki genç işadamlarından oluşan üye profiline sahiptir. 45 yaşını dolduran üyeler "fahri üye" konumuna geçip, deneyimleriyle TÜGIAD'ı zenginleştirmeye devam ederken, arkadan gelen genç kuşakların da önünü açarak, derneğin dinamizmini sürekli kılmaktadırlar.

Temel hedeflerin gerçekleştirilmesinde TÜGIAD, hükümet, kamu kuruluşları, özel sektör kuruluşları, meslek kuruluşları, eğitim kurumları, sendikalar, dernekler ve basından gelecek öneri, teşvik, yardım ve desteğe açıktır. Benimsediği hedeflere erişebilmenin ancak böyle kolektif bir çalışmaya ile mümkün olabileceğine inanan TÜGIAD, bu tür kurum ve kuruluşlar ile işbirliğinin kurulması konusunda tam bir fikir birliği içerisinde.

TÜGIAD, bir Avrupa Genç İşadamları Dernekleri Konfederasyonu (YES For Europe) üyesidir. YES For Europe tüm ülkedeki genç işadamları derneklerini oluşturduğu ve toplam 42.000 işadamları temsil eden bir uluslararası genç girişimciler organizasyonudur ve üyelerinin sosyal ve ekonomik performanslarını geliştirmek amacıyla, mevcut seviyedeki sorunlarına çözümler bulmak için yardımcı olarak, genç girişimcilere büyüme, dinamizm ve refah olanağı sunmayı amaçlamaktadır.

TÜGIAD Uluslararası İlişkiler Komisyonu'nun, TÜGIAD'ı uluslararası platformda etkinliğini artırmak amacıyla gerçekleştirdiği çalışmaları arasında ayrıca, İngiltere'den, Türk İngiliz Ticaret ve Endüstri Odası (TBCCI) ile TÜGIAD arasında yürütülen kurumsal işbirliği de yer almaktadır. Bu işbirliği çerçevesinde, TBCCI'nin genel olarak sadece üyelere verdiği hizmetlerden TÜGIAD üyelerinin de yararına olarak faydalanmaları kararlaştırılmıştır. 1981 yılında kurulan TBCCI, İngiltere ile Türkiye arasında karşılıklı ticaret, yatırım, işbirliğini teşvik eden aktif bir sivil toplum kuruluşudur. Her iki ülkenin önde gelen pek çok ticaret, sanayi, hizmet kuruluşu ve önemli bankaları TBCCI kurucuları ve üyeleri arasında bulunmaktadır.

TÜGIAD'ın, benimsediği ilke ve hedefleri doğrultusunda yayınladığı sürekli ve süresiz çeşitli yayınları bulunmaktadır. Bu yayınlardan, TÜGIAD İletişim Ağı çerçevesinde yer alan TÜGIAD Almanak ve TÜGIAD PANORAMA, dernek üyelerini bilgilendirme ve aralarındaki koordinasyonu sağlamak amaçındadır. Diğer yayınları ise, yurtiçi ve yurtdışındaki genç işadamlarını teşvik etme ve derneğin etkinliklerini tanıtırma amacıyla yapılmaktadır.

TÜGIAD Almanak: Her yıl, dernege kayıtlı üyelerin tanıtılması amacıyla Türkçe ve İngilizce yayınlanan Almanak, üyelerin faaliyetleri buldukları sektörler ve şirketler ile ilgili bilgileri de içermektedir. TÜGIAD PANORAMA: Üyelere derneğin aylık ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetleri hakkında detaylı bilgileri ulaştırmakta sağlıklı bir iletişim organı olma görevini yerine getirmektedir. Aylık dernek yayın organı olan Panorama, aynı zamanda ticari bilgiler, finanslar, yurtiçi ve yurtdışı toplantılar, üyeler arası haberler ve komisyon faaliyetlerine de yer vermektedir.

"EL BEGANS" Magazin: Üç ayda bir yayınlanan magazin, TÜGIAD'ın dışarıya açılan penceresi konumuyla "Avrupa Genç İşadamları Dernekleri Konfederasyonu" yöneticileri de dahil olmak üzere 20.000 adrese ücretsiz olarak gönderilmektedir. Dergi, TÜGIAD üyelerinin olduğu kadar dernek dışındaki işadamlarının da röportaj ve tanıtımlarına olanak sağlamakta, her sayısında ele aldığı konularla bir düşünceler yelpazesi oluşturmaktadır.

Kırsal: Eğitim ve kültüre verilmesi gereken önemli bilimsel ve emelkiyel faaliyetleri desteklemek amacıyla TÜGIAD'ın her biri Türk ve yabancı pazar ve düşünürler tarafından çeşitli konular

larda yayınlanmış kitapları bulunmaktadır. Türkiye'de Seçim Ekonomisi, İnsan Mühendisliği, 21. Yüzyıl ve Yeni Global Gerçekler, Döviz Kuru Sistemleri ve Türkiye'de Uygulanan Döviz Kuru Sistemlerinin Ekonomiye Etkileri, Türkiye'de 1980 Sonrası Para Yaratma Gelirleri ve Türkiye ile Avrupa Topluluğu adlı kitaplar örnek olarak verilebilir.

İngilizce ve Türkçe olarak yayınlanan ve amacı TÜGIAD'ın ilke ve hedeflerini, yurtiçi ve yurtdışı faaliyet ve organizasyonlarını ve derneğin yapısını tanıtmak olan TÜGIAD Broşürleri, dernek üyeleri de dahil olmak üzere TÜGIAD'ın tanıtımının yapılmasını yararı görüldüğü ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara gönderilmektedir. TÜGIAD'ın organizasyon yapısının ve faaliyetlerinin yanı sıra, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yapısının, görsel etkiler yardımıyla tanıtımını sağlayan İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanmış 15 dakikalık iki ayrı "TÜGIAD Video Tanıtım Kaseti", yurtiçi ve yurtdışında derneğin en kısa ve etkili şekilde tanıtımının yapılması amacıyla kullanılmaktadır.

İletişim

Hilal Mah. 4. Cad. No:85/2 Çankaya ANKARA

Tel: (312) 442 84 84

Faks: (312) 442 84 86

E-posta: info@tugiad.org.tr

Web: www.tugiad.org.tr

Kaynaklar

www.tugiad.org.tr

www.ilegins.com.tr/43/istanbulunras.html

Türkiye Ormancılar Derneği (TOD) The Forester's Association of Turkey

Türkiye Ormancılar Derneği, Cumhuriyet'in ilanından bir yıl sonra 26 Aralık 1924 tarihinde, Orman Yüksek Mühendisi ve gazeteci Abdulkadir SORGUN, Orman Yüksek Mühendisi Dr. Tevfik Ali ÇINAR ve Orman Yüksek Mühendisi Asaf IRMAK tarafından "Orman Mektebi-İ Alisi Mezurları Cemiyeti" adıyla İstanbul'da kurulmuştur. 1930 yılında adı "Türkiye Ormancılar Cemiyeti" olarak değiştirilmiştir. Orman fakültesi mezurlarının yanı sıra diğer ormanci teknik elemanların da üye olabileceği bir yapıya kavuşturulmuş ve dernek merkezi olarak kullanılmıştır. İlk yıllarda Ulus semtindeki "Bolulular Oteli" dernek merkezi olarak kullanılmıştır. 1949'da bugünkü dernek binasının bulunduğu yerdeki iki katlı, bahçeli ev satın alınarak dernek merkezi buraya taşınmıştır. 1952 yılında eski bina yıkılarak, halen kullanılan binanın yapımına başlanmış ve 1956 yılında faaliyete geçmiştir.

Mesleki açıdan ele alındığında; ormancılık mesleki eğitimi 1857 yılında başlamış olup, bugün dokuz üniversitede, dokuz orman fakültesinde ormancılık eğitimi verilmektedir. 1930'lu, 1940'lu yıllarda TOD, ormancılığı kuruluş, ormancılıkla ilgili yasaların çıkarılması çalışmalarında önemli roller üstlenmiştir. 1950'deki iktidar değişikliğinin ardından ormanlar ve ormancılıktan siyasal ödüller verilmeye başlanınca, bu gelişmelere "Yeşil Kitap", "İlmi Görüşler" gibi yayınlarla bir mücadele yürütmüştür.

1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı "Orman Kanunu" ile ormanlar ulusal bir varlık olarak kabul edilmiş, sadece ekonomik yararları ile değil, sosyal yararları da gözönüne alınarak devletin gözetim ve denetimine verilmiştir. Ancak, 1946 yılında "çok partili yaşam"a geçilince bu yaklaşım terk edilerek ormanlarda politik amaçlı uygulamalar başlatılmıştır. Ormancılar ve onların örgütü olan TOD'un yoğun çabaları sonucunda 1961 Anayasası'nda ormancılığa yer verilmiş ve ormanlar Anayasal güvenceye alınmıştır.

TOD, 1951 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile "kamui yararına çalışan dernekler" statüsüne alınmıştır. Daha sonra dernekler yasanın uyarınca adı "Türkiye Ormancılar Derneği" olmuştur. 1956 yılındaki TOD Genel Kurulu'nda bir "Azadlık Ormanı" kurulması kararı alınmıştır. Bu karar gereğince yer seçimi çalışmaları yapan Yönetim Kurulu, ODTÜ için ayrılan alanı uygun bulmuştur. 15.5.1957 tarihinde ODTÜ Rektörlüğü ile bir protokol yapılarak "Azadlık Ormanı" kurulması çalışmaları başlatılmıştır. Protokol gereğince; projenin tasarımı, ağaç türlerinin seçim, fidanların temini ve dikimlerinin yapılmasını Türkiye Ormancılar Derneği üstlenmiş, ODTÜ ise, dikim giderlerini karşılamıştır. Bugün "ODTÜ Ormanı" olarak bilinen orman, derneğin Ankara'ya bir armağandır.

TOD, yıllarca tek mesleki örgüt olarak çalışmıştır. 1960'lı yıllardan itibaren yeni örgütlenmeler gündeme gelmiştir. Orman Mühendisleri Sendikası, Orman Mühendisleri Odası, Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği, Orman Teknisyenleri Derneği ve Fidekli Ormancılar Derneği dernek üyelerince kurulmuştur.

Türkiye Ormancılar Derneği'nin yayın organı, 71 yıldır aralıksız yayınlanan "ORMAN ve AV" dergisidir. Dergide; ormanlar ve ormancılığa ilişkin özgün çalışmalar yanında, orman işçileri, ormancılığı ve yakınında yaşayan köylüler, çevre, sel yakamları ve alınması gereken önlemler, su rejiminin düzenlenmesi, barajların korunması, meralar, doğal çevre sorunları ve çözüm öneri-

leri, av ve yaban yaşamı konularına yer verilmektedir. Ayrıca, belirli konularda kitap, dergi ve broşürler yayımlanmakta, paneller ve seminerler düzenlenmektedir.

Derneğin amacı, yurttan orman ve ağaç sevgisinin yayılmasını, kökleşmesini, ormancılık bilimi ve tekniğinin ilerlemesini sağlamak, ormancılık sorunlarının yurt gerçekleştirmeleri ve bilimsel ilkelere göre çözümüne çalışmak, ormancılar ve orman severler arasında bağlılığı, dayanışmayı ve yardımlaşmayı güçlendirmektir.

Derneğin görevleri; Türkiye'de orman kurma, bakım ve değerlendirme işlerini özendirme, bu işlerle uğraşanlara teknik ve ekonomik yolları göstermek, meslek dergileri, ormancılığa ilişkin bilim ve iş kitapları çıkarmak, halkı aydınlatıcı yapıtlar yayımlamak, ormancılık açısından yurt ve dünya sorunları üzerinde görüş bildirmek, konferanslar, radyo konuşmaları, seminerler, toplantılar düzenlemek, ormancılıkta ilgili filmler sağlamak, bunların köy, kasaba ve kentlerde gösterilmesine çalışmak, yurttan ve dışında orman gezileri düzenlemek, Türkiye ormancılığı ile ilgili bilgileri ve örnekleri dernek merkezinde toplamak, kurumlar ve bilim adamları ile ilgili kurarak ormancılığa teknik ve bilimsel katkı sağlamak, ormancılıkta ilgili her türlü yayım ve propagandayı desteklemek, yardımda bulunmak, üyelerin mesleki hak ve yararlarını korumaya çalışmak, dernek üyeleri arasındaki sosyal dayanışmayı, bağlılığı güçlendirmek için eğlence ve geceler tertip etmek, dinlenme kampları kurmaktır.

Dernek, ormancılıkta tek örgüt olduğu yıllarda teknik etkinlikleri üyeleriyle birlikte gerçekleştirmiş ve ormancılık sorunlarına ilişkin katkılarda bulunmuştur. Çözüm önerileri, o tarihlerdeki Tarım Bakanlığı'na (Ziraat Vekâleti) iletilmiştir. Özellikle 1945-1965 yılları arasındaki orman kanunu ve değişiklikleri ile ilgili çalışmalarda Meclis'te önemli etkinliklere sahip üyeler sayesinde değişikliklerin ormancılık tekniği ve çevreye uygun olması sağlanmıştır. Daha sonraları bu çalışmalar Orman Mühendisleri Odası ve Sendikası, Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği, Orman Teknikerleri Derneği ile birlikte yürütülmüştür.

Derneğin etkinlikleri sosyal ve teknik etkinlikler şeklinde, iki bölüm altında toplanmaktadır.

Sosyal Etkinlikler

Derneğin kuruluş tarihi olan 24 Aralık günü her yıl düzenlenen etkinlikler çerçevesinde kutlanmaktadır. İlk 1943 yılında İstanbul Tokathyan Har'ında yapılan "Yeşil Gece" etkinliği, Cumhuriyet Balosu örneği olmuştur. Daha sonra kesintisiz olarak 1952 yılına kadar İstanbul'da düzenlenen Yeşil Gece, bu tarihten sonra genel merkez tarafından Ankara'da düzenlenmeye başlanmıştır.

Her yıl bilim, başarı ve özendirme ödülleri verildiği "Yılın Ormancıları" seçimi Değerlendirme Kurulu'na yapılmakta ve ödüller törenle sahiplerine verilmektedir. Ayrıca, her yıl, bir önceki yıl içinde emekli olan dernek üyelerine özel bir gece ile plaket verilmektedir.

Her yıl 21 Mart tarihi esas alınarak o hafta boyunca "Orman Haftası ve Dünya Ormancılık Günü" kapsamında sempozyum, panel, toplantı vb. etkinlikler düzenlenmekte ve olabildiğince görsel sunuma yer verilmektedir. Bu etkinliklerde, eğitim ön planda tutulmaktadır. Hafta boyunca radyo, TV ve yazılı basında yer alarak orman ve ormancılık tanıtılmaya çalışılmakta, ilköğretim okulları ve davetli olan üniversitelerin "çevre kulüpleri"nde görsel sunumlar yapılmaktadır. 5 Haziran Dünya Çevre Günü, ilgili tüm ormancı meslek örgütleri ile birlikte kutlanmakta, diğer çevreci örgütlerin etkinliklerine de katılım sağlanmaktadır.

Dernek tarafından, ormancıların dışında yer alanlara yönelik olarak geziler düzenlenmekte, bu gezilerde rehberler aracılığıyla orman ve ormancılık konusunda bilgi verilmektedir. Kar amacı taşımayan bu geziler, amaçları ile Türkiye Ormancılar Derneği tarafından gerçekleştirilmekte ve gezilerde orman kenarı ve ormanlı alanları kapsamakta, turistik yerleri ise kapsamamaktadır. Dernek yönetiminin uygun görülen ay sonlarında üyeler arasında dayanışmayı sağlamak üzere eğlence düzenlenmektedir.

Teknik Etkinlikler

Orman Mühendisleri Odası ile birlikte iki teknik kongre, son yıllarda da "Ulusal Ormancılık Kongreleri" dernek tarafından gerçekleştirilmiştir. TOD, ormancılığa yönelik olarak uzun yıllardır mesleki seminerler düzenlemiş, son olarak Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Semineri gerçekleştirilmiş ve seminer notları kitap olarak basılmıştır. Çevre Bakanlığı ile birlikte çevre ve biyo-çeşitlilik toplantıları gerçekleştirilmiştir. Dernek tarafından oluşturulan komisyonlarla, ortaya çıkan ve/veya ileride sorun olabileceği düşünülen konular gündeme alınarak tartışmalı toplantılar ve/veya paneller düzenlenmekte, çözüm yolları seçenekleriyle birlikte sunulmaktadır.

Çevre ve Orman Bakanlığı, Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği, Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği, TMMOB Orman Mühendisleri Odası, Orman Teknikleri Derneği, Emekli Orman Mühendisleri Derneği, Orman Mühendisleri Sendikası Dernek'in birlikte çalışmalar yürüttüğü ve işbirliği yaptığı kurumlara örnek olarak verilebilir.

TOD'un vizyonu, bilimsel araştırmalara ve kamuoyunu aydınlatıcı etkinliklere odaklanarak yurtta orman ve ağaç sevgisinin yayılmasını, ormancılık bilim ve tekniğinin ilerlemesini sağlamaktır. TOD Ankara'nın merkezinde bulunan eski binasını yeniden inşa ederek üyelerine çağdaş hizmet sunulan, diğer meslek kuruluşlarının, orman ve ormancılıkla ilgili sivil toplum kuruluşlarının da yararlanabileceği, kültür ve sanat etkinliklerinin yer alacağı bir merkez haline getirilmeyi amaçlamaktadır.

TOD'un yayınları arasında, Ormancılığımızda Özelleştirme, Ormanlarımızın Anayasa ve Yasalardaki Yeri, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), Cumhuriyetin 75. Yılında Ormanlarımız ve Ormancılığımız, Ormancılığımız Nereden Nereye, Batı Akdeniz Bölgesinde Orman Yangını Tehlikesinin Dönütülmesinde Denetimli Yakınla Tekniğinin Uygulama Olanaqları yer almaktadır. Başka rükönen kitap, broşür, seminer notları arasında Yeşil Kitap, Ormancılık Sorunları, Küba), Ormancının El Kitabı bulunmaktadır.

Heciyim

Tuna Cad. No: 5 Yenışehir ANKARA
Tel: (312) 433 84 13
Faks: (312) 433 84 13
E-mail: ted@tod-tr.org
Web: www.tod-tr.org

Kaynaklar

Orman ve An Deryalle
www.tod-tr.org

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği Derneği (TÜREB) Turkish Wind Energy Association

Dünyadaki birincil enerji kaynaklarının %90'ı petrol, kömür, doğalgaz gibi fosil enerji kaynaklarından oluşmaktadır. Gelecek yüzyıl için nüfus tahminleri göz önüne alınarak yapılan bazı tahminlere göre, 21. yüzyılda 1500 milyar tıp (ton eşdeğeri petrol) enerji tüketilecektir. Bilinen kömür, petrol ve doğalgaz rezervlerinin toplamı 900 milyar tıp civarında olduğuna göre, 21. yüzyılın ortalarına doğru bu yakıtların çok azalacağı ve yüzyılın sonunda tükenmiş olacağı görülmektedir. Krizansiyonel enerji kaynakları rezervlerinin bu şekilde tükenecek olması ve ortaya çıkardıkları çevre kirliliği nedeniyle insanlığı yeni enerji kaynakları arayışına girmiştir. Bu arayışlar kapsamında aslında eskiden beri bilinen ve mekanik enerji üretiminde de yararlanmaya yönelik teknoloji geliştirme faaliyetleri günümüzde de hız kazanmıştır. Bu durumu, özellikle rüzgar enerjisi gibi, yakıt gereksinimini duymayan, güvenilir, sürekli ve yerli enerji kaynaklarının önemini ortaya koymuştur.

Rüzgar enerjisinden elektrik üretiminin, diğer elektrik üretim kaynakları ile karşılaştırıldığında, en önemli çevresel yararı, hava kirleticileri ve sera gazları emisyonlarının olmamasıdır. Diğer yandan rüzgar santrallerinin çevreye zararı yok denecek kadar azdır. Rüzgar türbinlerine çarparak ölen kuşların sayısı, avlanma, enerji nakil hatları ve araçlara çarparak ölen kuşların sayısına oranı binde beş kadardır. Gürültü seviyesi ise, modern rüzgar türbinlerinde alınan önsesimler sayesinde, türbinin 40 metre uzağında, konuşma gürültüsü seviyesinde veya daha düşüktür. Rüzgar santrallerinin tesis ve enerji üretim maliyetleri de, zaman içinde rüzgar türbinlerinin gücü arttıkça, azalmıştır.

Rüzgar enerjisi Türkiye'ye de yabancı bir konu değildir. 14. yüzyılın ortasından itibaren, binlerce değirmen tahıl öğütme, su çekme ve hatta elektrik üretmek için kullanılmıştır. 1960'larda Tarım Bakanlığı'nın yaptığı incelemede, 750 değirmenin hala faaliyette olduğu görülmüştür. Fakat petrol kullanımının ve elektrik şebekesinin yaygınlaşması ile bu değirmenlerin çoğu ortadan kalkmıştır.

Mevcut ve yeni teknolojileri yakından takip etmek ve ülkemiz koşullarında çözümlenebilecek uygun teknolojilerin transferi amacıyla dünyadaki araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin izlenmesi Türkiye açısından önem arz etmektedir. Bu amaç doğrultusunda Avrupa'da kurulmuş bulunan Avrupa Rüzgar Enerjisi Birliği (EWRA) çalışmalarına benzer faaliyetleri Türkiye'de sürdürülebilirliği amacıyla kurulmuş bulunan, Avrupa Rüzgar Enerjisi Birliği Türkiye Şubesi (AREB-TŞ), 10 Şubat 1992 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Çalışmalarını Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nin katkılarıyla sürdürmekte olan AREB-TŞ'nin adı sonradan Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB) olarak değiştirilmiştir.

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği, bir yenilenebilir enerji kaynağı olan rüzgar enerjisi ile ilgili bilimsel ve teknik araştırmaları takip eden ve bu enerji kaynağının yaygın olarak kullanımını amaç edinen, kar amacı gütmeyen teknik bir topluluktur. Bu amaçını yönelik olarak TÜREB, teknolojik bilgileri toplamakta, derlemekte, kullanımı amacıyla sempozyum, konferans gibi yaygın faaliyetlerde bulunmakta ve yayımlar yapmaktadır.

Birlik, hedeflerini şu şekilde belirlemiştir: rüzgar enerjisi ile ilgili bilimsel araştırmalar ve teknik gelişmeleri, uygulamaları izlemek, hızlandırmak ve yol göstermek; dünyada erişilmiş teknolojileri

Türkiye'nin yararına sunmak ve bu konuda çalışanları biraraya getirmek teknik bilgi alışverişini sağlamak, Türkiye'de rüzgar enerji kaynağının kullanımını özendirerek yanında çaba göstermek; rüzgar enerjisinin ulusal çıkarımını özendirerek, ulusal çıkarımların gerçekleştirilmesini sağlamak ve uluslararası konferans, sempozyum vb. etkinlikler düzenleyerek rüzgar enerjisini tanıtmak ve bu konuda araştırmaya, geliştirmeye ve kullanımı hızlandırmak için her türlü çalışmayı uluslararası kuruluşlarla ortaklaşa yürütmek ve Avrupa Rüzgar Enerjisi Birliği (EWEA) ile uluslararası rüzgar enerjisi konusunda çalışan diğer ilgili kuruluşlarda üyelerini temsil etmek.

TÜREB, rüzgar enerjisinin Türkiye'nin ilgili sektörlerine tanıtılması, yurtdışındaki üretici kuruluşlarla Türkiye'deki yatırımcıların biraraya getirilmesi ve Türkiye'de mevcut olan potansiyelin kullanımını için düzenlemelerin tespiti amacıyla düzenlediği, ulusal ve uluslararası düzeylerde çeşitli sempozyumlar, konferanslar ve atölye çalışmalarının yanı sıra, Türkiye'de rüzgar enerjisi kullanımını özendirerek ve sistire tasarımı için metodoloji oluşturmak amacıyla çeşitli "Fizibilite Projeleri" de hazırlanmaktadır. Bu projelerin belirlenen amaçları;

- Türkiye'de resmi kurumlar ve özel sektör tarafından kabul edilecek şekilde rüzgar santrallerinin geliştirilmesi ve sistem tasarımı için bir mühendislik metodolojisi oluşturmak,
- Şebeke bağlantılı rüzgar elektrik dönüşüm sistemlerinin final tasarım çalışmaları için referans oluşturmak ve bu sistemlerin yaygınlaşmasını sağlamak,
- Bu çalışmaların Türkiye'nin rüzgar açısından zengin olan bölgelerine örnek oluşturmasını sağlamak,
- Fizibilite çalışması amacıyla seçilecek yerlerde, çevresel etki değerlendirme çalışması yaparak, rüzgar sistemi kurulması durumunda olabilecek etkileri önceden belirlemek,
- Rüzgar enerjisinin yaygın kullanımını teşvik ederek sistemdeki konvansiyonel kaynakların yaratığı kirliliği azaltmaktır.

TÜREB'e genel enerji ve rüzgar enerjisi ile ilgili kurum ve kuruluşlar ile özel kişiler üye olabilmektedirler. Üyelikler; kurum üyeligi, kişisel üyelik, onur üyeligi ve öğrenci üyeligi olmak üzere çeşitlidir. Birliğin, Türkiye'de rüzgar enerjisi gelişimini desteklemek üzere bir araya gelmiş olan 141 üyesini; yatırımcılar, akademisyenler, imalatçılar ve diğerleri oluşturmaktadır. Kurum üyelikleri de genel olarak kamu, üniversite ve özel sektörden oluşmaktadır.

Kuruluş amacına yönelik olarak Avrupa Rüzgar Enerjisi Birliği (EWEA) ile işbirliği içerisinde çalışmalarını yürütmekte olan TÜREB, Türkiye'de Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü'nün katkılarıyla faaliyetlerini yerine getirmektedir. Birliğin geliri, üyelerin aidatlarından ve bağışlarından oluşmaktadır.

Türkiye'nin rüzgar enerjisi açısından oldukça zengin bir konumda olduğu görüşünde olan TÜREB, kamuoyunun rüzgar enerjisi konusunda bilgilendirilmesi amacıyla etkinliklerinin raporlarını ve üç ayda bir bülten yayınlamaktadır. Bu yayınlarda rüzgar enerjisinin dünyadaki durumuyla ilgili bilgilendirmeler, ülke incelemeleri, rüzgar enerjisinin diğer enerji türleriyle karşılaştırılması yer almaktadır.

Bilgi için

EIF İdaresi Genel Müdürlüğü Eskişehir Yolu 7. Km. 06620 ANKARA
Tel: (312) 395 52 23
E-mail: rwea@eie.gov.tr

Kaynaklar

Avrupa Rüzgar Enerjisi Birliği - Türkiye Şubesi Raporu, Şubat 2007
Adnan TRACIZ
TÜREB Ana Tesisleri
www.eie.gov.tr/turkiye/ruzgar/ruzgar_makalesi_11066.html

Türkiye Tabiatını Koruma Derneği (TTKD)

Turkish Association for the Conservation of Nature

Türkiye Tabiatını Koruma Derneği (TTKD), doğa ve çevre konularında faaliyet gösteren en eski derneklenden birisidir. Dernek yıllardır doğanın korunması, çevre sorunlarının çözümlenmesi ve kirlenmenin önlenmesi, dolayısıyla doğal denge sorunlarının halledilmesi için gönüllü olarak çalışmaktadır. TTKD, kamu yararına çalışan dernek statüsündedir. Dünya Doğayı Koruma Birliği'nin (IUCN) üyesi, Avrupa Komitesi Çevre ve Tabiatı Koruma Dokümantasyon ve Haber Merkezi (NATUROPA)'nın Türkiye temsilcisidir. 1955 yılında doğayla ilgili çalışmalara gönül vermiş çeşitli meslek dallarından 50 kişi bir araya gelerek Ankara'da TTKD'ni kurmuşlardır. Dernek, kuruluş tarihinden itibaren çalışmalarını rüzgündeki esaslara göre sürdürmüştür. 1963 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile kütüpye yararlı dernek statüsü kazanmış, aynı tarihten itibaren IUCN'nin üyesi, 1970 yılından itibaren NATUROPA'nın Türkiye temsilcisi olmuştur.

TTKD, çalışmalarında yerel ve kamusal dinamikleri arkasına alarak sorunların çözülmesini sağlamaktadır. Dernek özellikle doğal kaynakların korunması, çevre sorunları ve doğal dengenin sağlanması konularında seminer, açık oturum ve panel, resim sergileri, basın ve radyo çalışmaları yapmış, film ve slaytlar hazırlamıştı. Ayrıca etkinlikler sırasında komuyla ilgili çalışmalar yayım haline getirilmiştir. TTKD'nin, her üç ayda bir yayımlanan Tabiat ve İnsan dergisi bulunmaktadır. Dernek faaliyetlerine halen Ankara'da bulunan merkezinde devam etmektedir. Derneğin 1460 üyesi, on beş şubesi (İstanbul, Antalya, Erişke, Devrek/Zonguldak, Bolu, Yenice/Karabük, Gaziantep, Akçakoca, Foça/İzmir, Selçuk/İzmir, Polatlı/Ankara, Çorum, Konya, Çamlık Beldesi/Burdur, Kastamonu) bulunmaktadır.

Derneğin amaçları, ülkenin doğal kaynaklarının korunması, toprak, su, bitki ve insan arasında ki dengenin sağlanması, sanayileşme ve şehirleşmenin meydana getirdiği çevre sorunlarının ve kirlenmenin önlenmesi ve doğal dengenin korunmasını sağlamaya çalışmaktır. Dernek, ülkenin doğal kaynaklarının, özellikle tarım, orman, çayır ve meralarına, yaban hayatının, av hayvanlarının ve kuşların, diğer canlı varlıkların (fauna ve floraun), peyzajının korunması yanında toprak, su, bitki ve insan arasındaki dengenin sağlanması, endüstrileşme ve şehirleşmenin meydana getirdiği çevre sorunları ve kirlenmelerin önlenmesi, dolayısıyla doğal denge sorunlarının çözümlenmesine çalışmaktadır.

TTKD, amaç ve hedefleri doğrultusunda toplantılar, seminerler, sempozyumlar ve eğitim çalışmaları yapmak, derneğe gelen şikayetleri takip etmek, değerlendirmek, basın, radyo ve televizyon programları ile halkın bilinçlendirilmesini sağlamak, fidan ve ağaç yetiştirmeyi, yeniden orman kurmayı ve korumayı teşvik etmek, gençlik ve halk arasında doğal kaynakları sevmeyi ve korumayı benimsetmek, mera ve tarım alanlarının düzenlenmesi ve ıslahı için çalışmaları teşvik etmek, doğa gezileri düzenlemek, bu nitelikte kurum, dernek ve üniversitelerle işbirliği geliştirmek, çeşitli araştırma ve uygulama projeleri yürütmektedir. TTKD bu doğrultuda; "Kastamonu'da Öğretmenlerin ve Yerel Yöneticilerin Biyolojik Çeşitlilik ve Çevre Koruma Bilincinin Geliştirilmesi Projesi" (2000-2002), "İzmit Körfezindeki Bitki Türlerinin Ekosistemlerinde Korunması ve Yönetim Projesi" (2003), "Sulama Sağlığı Araştırma ve Yönetim Planı Projesi" (1993-1995) ve "Zir Vadisi Ekosistemlerinin Korunması" (Haziran 2004) projelerini gerçekleştirmiştir. "İhvanlı Arlan

Gözü Kezanda 1. Göl Şahtığı" (2003) "Mağara Ekosisteminin Türkiye'de Korunması ve Değerlendirilmesi Sempozyumu", "Su Samurunun Türkiye'deki Durumu Sempozyumu (LID)" düzenlenmiştir. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği'nin 10. Meclisi "Ulusal Çevre Günü" olarak tarafından her yıl etkinliklerle kutlanmaktadır.

TTKD, hedeflerini gerçekleştirmek için çeşitli kuruluşlarla işbirliği yapmakta, ayrıca bazı kurum ve kuruluşlardan da fon almaktadır. İşbirliği geliştirdiği kuruluşlar; Tarım ve Köylüleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, TÜBİTAK, Avrupa Komisyonu (LIFE programı), Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü, UNDP, UNESCO, Yerel Gündem 21, Hacettepe Üniversitesi, Oradogu Teknik Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve yerel yönetimlerdir.

TTKD, gelecekte amaçları doğrultusunda faaliyetler yürütmeyi, ilgili sivil toplum kuruluşları ve kamu kuruluşları ile işbirliğine devam etmeyi; bununla birlikte çevre konusunda kamuoyu oluşturmaya devam ederek, yaptığı çalışmalarını takip etmeyi, ihtiyaçlar ve şikayetler doğrultusunda program ve projeler üretmeyi hedeflemektedir.

Derneğin çeşitli yayınları bulunmaktadır. Bunlar, etkinlikler sonrasında yayınlanan kitaplardır. Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı (Eğrelti ve Tehumlu Bitkiler), Biyolojik Çeşitlilik ve Çevre Koruma Rehberi, Önemli Bitki Alanları Atlası, Su Samurunun Türkiye'deki Durumu, Mağara Ekosisteminin Türkiye'de Korunması ve Değerlendirilmesi, Çevre, Biyolojik Çeşitlilik, Tarım ve Tehdit Altındaki Bitki Türlerinin Ekosistemlerinde Korunması, The Birds of Türkiye (species list in pdf data book).

İletişim

2. Metekşe Sokak No:29/4 Kızılay 06440 ANKARA

Tel: (312) 425 19 44

Faks: (312) 417 96 82

E-mail: ttkder@ttkder.org.tr

Web: www.ttkder.org.tr

Kaynaklar

www.ttkder.org.tr

Tabiat ve İnsan dergileri

Tabiatı Korumada 33 yıl (Hüsnü Altın)

TTKD Tarihçe

TTKD Tutarım Broşürü

TTKD Proje Broşürleri

TTKD Proje Kitapçıkları

Türkiye Tohumculuk Endüstrisi Derneği (TÜRKTED)

The Turkish Seed Industry Association

Türkiye Tohumculuk Endüstrisi Derneği (TÜRKTED) 1986 yılında kurulmuş ve İstanbul'da çalışmalarına başlamıştır. Temmuz 1991 yılından geçerli olarak da çalışmalarına Ankara'daki bürosunda devam etmektedir. TÜRKTED üyesi 57 üye firma bulunmaktadır. Dernek üyesi olan firmaların uğraş konuları; ayçiçeği, buğday ve diğer tahıllar, çim, çiçek, kolza, mısır, pamuk, patates, sebze, silajlık ve diğer yemlik bitkiler, soğum, soya, sudan otu, pancar ve yonca tohumlarıdır. Tohumculuk endüstrisi bayra üretimi, istihlafa, katma değer artışı, döviz tasarrufları ve ihracat yoluyla döviz geliri sağlama gibi ekonomi için katkılar sağlamaktadır.

Türkiye Tohumculuk Endüstrisi Derneği'nin amaçları arasında, dernek üyelerinin, yurtdışında ve yurtdışında kamu ve özel kuruluşlarla ilgili uygun işbirliğini sağlamak, bakanlıklar, DPT ve benzeri kuruluşlar nezdinde dernek üyelerinin çıkarları doğrultusunda girişimlerde bulunmak, yurtiçi ve yurtdışında dernek üyelerine faydalar sağlayacak teknik gelişmeleri güncelleştirmek amacıyla gezi, panel, sempozyum ve konferanslar düzenlemek, tohumculukla ilgili her türlü istatistikî bulguları derlemek ve bunları üyelere iletmek, tohumculukta verim ve kaliteyi artırmak için; tohum yetiştiriciliği-çesit ıslahı, depolama, paketlenme, ticaret, dağıtım, sertifikasyon gibi konularda yeni teknik ve teknolojileri araştırıp derlemek ve bu konularla ilgili bilgileri dernek üyelerine sunmak, böylece Türkiye tohumculuğuna, dolayısıyla da ekonomiye yararı olmaktadır.

Büyük bir tarımsal potansiyele sahip olan Türkiye'de tohum yetiştiriciliği için uygun iklim, toprak ve diğer üretim faktörleri bulunmasına karşın Türkiye tohum ihracatıyla ilgili uluslararası istatistiklerde yer alamamaktadır. Tohum dış satımı yıllara göre değişmekle birlikte Türkiye'de son yıllarda yaklaşık 15-22 milyon ABD doları olup, dış alımı ise 70 milyon ABD doları civarındadır. Dünya tohum ticaretinin yaklaşık 3.5 milyar ABD doları tutarındaki büyüklüğünden Türkiye'nin aldığı pay çok düşük olup ülkenin büyük bitkisel üretim potansiyeline rağmen mevcut tohum pazarı, iç talep yetersizliği, yetiştiricilerin düşük satın alma güçleri ve tohum ticareti önündeki bürokratik engeller nedeni ile yaklaşık 200 milyon ABD doları düzeyindedir.

2004 yılı etkinlikleri arasında TÜRKTED'in gündeminde, Berlin'de gerçekleştirilen Uluslararası Tohum Fecdesyonu (ISF) Kongresi ve Budapeşte'de gerçekleştirilen OECD yıllık toplantısı bulunmaktadır.

Türkiye Tohumculuk Endüstrisi Derneği'nin asil ve fahri (şeref üyesi) olmak üzere iki tür üyesi bulunmaktadır. Dernekler Yasası'na göre kurulan TÜRKTED'e firmalar değil firma temsilcisi kişiler (her firma iki kişi ile temsil edilmektedir) üye olabilmektedir. Üye adaylarında aranan özellikler ise; temsil ettiği firmanın Tarım ve Köyleri Bakanlığı'na verilen "Tohum Üreticisi Belgesi"ne sahip olması ve TÜRKTED kurulmuş amaçlarını benimseyip, TÜRKTED üyelerini derneğe bağlayan en önemli anlaşma olan "Üyelerin Uyması Gereken Etik Kurallar"ı aynen kabul etmesidir.

TÜRKTED'e üye olan bazı kuruluşlar şunlardır: ADVANTA Tohum İslah ve Üret. San. Tic. A.Ş.;

ACAR Çim Tohumu ve Çevre Düzenleme Tic., ANADOLU Efes Biracılık ve Malt San. A.Ş.;
ATA Tohumculuk İşlet. San. ve Tic.A.Ş., BETA Ziraat ve Ticaret A.Ş., BURSA Tohumculuk
Ziraat ve Ticaret A.Ş., ÇİĞIRCI Tohumculuk Zir. San. ve Tic. Ltd. Şti., DEĞER Tohum Tic.
San. Ltd. Şti.; İSTANBUL TARIM San. ve Ticaret A.Ş., ÖZBUĞDAY Tarım İst.ve Toh. A.Ş.;
PIONEER Tohumculuk A.Ş.; SAVA TARIM; TARIM İŞLETMİLERİ Gen. Müd. (TİGUM);
TARİŞ Pamuk Satış Koop.Birliği AR-GE; TAT Tohumculuk A.Ş.; TİYAK Tarım Ürünleri
Sanayi ve Ticaret A.Ş.; ULUSOY Tohumculuk Zir. San.ve Tic. Ltd. Şti.; UNIVAGRO Tarım
Ürün. San. İç ve Dış Tic.A.Ş.; YÜKSEL Tohumculuk Tarım San.ve Tic. Ltd. Şti.

İletişim

Mithatpaşa Caddesi Evsitet Apt. No: 50/4 Yenimahalle ANKARA

TEL: (312) 432 00 50 - 432 26 50

Faks: (312) 432 00 50

E-mail: nurkurd@turkted.org.tr

Web: www.turkted.org.tr

Kaynaklar

www.turkted.org.tr

www.turkted.org.tr/medya

Türk Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Turkish Industrialists' and Businessmen's Association

TÜSİAD, 2 Nisan 1971 tarihinde 17 işadamı tarafından, "hür teşebbüs fikrini savunup yaygınlaştırmak" amacıyla kurulmuştur. Derneğin kurulduğu yıllarda liberal ekonomi, Türkiye'ye oldukça uzak bir kavramdı. Devletin ağırlığı ekonominin her alanında hissediliyordu. TÜSİAD, kurulduğu günden itibaren, ülke sorunlarına ağırlığını koymuş ve yeni kavramların tartışılmasına öncülük etmiştir. TÜSİAD ilk yıllarında, liberal ekonomik düzenin savunuculuğuna üstlenmiş ve faaliyetlerini bu yönde yoğunlaştırmıştır. 1970'lerin başından 80'lerin ortalarına kadar geçen süreçte, piyasa ekonomisinin temellerinin atılması, ülkenin refah düzeyinin yükselmesi için ekonominin dışı açılarak rekabet gücünün artırılmasına yönelik çalışmıştır. Dış kapalı, korumacı bir ekonomik düzenden, daha liberal bir ekonomik yapıya geçiş sürecinde rol oynamıştır.

1985-90 yılları TÜSİAD'ın, piyasa ekonomisinin bütün kurum ve kuruluşlarıyla yerleşmesinin altyapısı üzerinde yoğunlaştığı dönem olmuştur. Bu dönemde, Türkiye'nin dışı açılma süreci ve dünya ekonomisi içinde bir yer edinme çabası hız kazanmıştır. TÜSİAD da, özellikle 1987 yılında gerçekleşen UNICE (Avrupa Sanayi ve İşverenler Konfederasyonları Birliği) üyeliği ile uluslararası platformda sesini duyurmaya başlamıştır. 1990 yılından sonra, ekonomik gelişmenin siyasi ve sosyal gelişmeden bağımsız düşünülemeyeceği, ülke kalkınmasında ekonomik gelişmenin tek başına yeterli olmayacağı düşüncesinden yola çıkan TÜSİAD, ilgi alanlarını genişletmeye başlamıştır.

Eğitim, toplumsal uzlaşma, devletin yeniden yapılanması, seçim sistemi, sosyal güvenlik gibi konular, 1990lı yılların ilk yarısında TÜSİAD'ın öncelikleri arasına girmiştir. 1995 yılından sonra uluslararası entegrasyon TÜSİAD'ın gündeminde birinci sıraya oturmuştur. AB ile gömük birliği ve üye adaylığı perspektifi, TÜSİAD'ın çalışmalarını da yönlendirmiştir. Bu doğrultuda, 1996 yılında Brüksel'de bir temsilcilik açarak, görüşlerini Avrupa Birliği kurumlarında dile getirmeye ve Türkiye'nin Avrupa Birliği adaylığı yönünde lobi faaliyeti yapmaya başlamıştır.

Bir yandan, uluslararası entegrasyon ve AB üyeliği hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdürürken, siyasi ve sosyal alanlardaki sorunların çözümüne yönelik görüş oluşturmaya da hız vermiştir. Türkiye'nin sosyal ve siyasi önceliklerini de merkez altına alarak, ülke sorunlarına daha geniş bir perspektiften bakmaya başlayan dernek, yerel yönetimlerden yaygı reformuma, Türkiye'nin demografik yapısından kadın-erkek eşitliğine, yeni ekonomiden yönetişime uzanan bir yelpazede çalışmalar yapmıştır.

TÜSİAD, demokrasi ve insan hakları evrensel ilkelerine bağlı, girişim, inanç ve düşünce özgürlüklerine saygılı, yalnızca adil görüşlerine odaklanmış etkin bir devletin varıldığı Türkiye'de, Atatürk'ün çağdaş uygarlık hedefine ve ilkelere sadık toplumsal yapının gelişmesine ve demokratik sivil toplum ve laik hukuk devleti anlayışının yerleşmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Dernek, sanayici ve işadamlarının Türk toplumunun öncü ve girişimci bir grubu olduğu inancı ile bu yöndeki uygulamaların takipçiliğini yapmakta ve piyasa ekonomisinin hukuksal ve kurumsal altyapısının yerleşmesine ve iş dünyasının evrensel iş ahlakı ilkelerine uygun bir biçimde faaliyette bulunmasına çalışmaktadır. TÜSİAD, uluslararası entegrasyon hedefi doğrultusunda Türk sanayi ve hizmet kesiminin rekabet gücünü artırarak, uluslararası ekonomik sistemde belirgin ve kalıcı bir yer edinmesi gerektiğine inanmakta ve bu yönde faaliyetler yürütmektedir.

TÜSİAD, Türkiye'de liberal ekonomi kurallarının yerleşmesinin yanı sıra, ülkenin insan ve doğal kaynaklarının teknolojik yeniliklerle desteklenerek en etkin biçimde kullanımını, verimlilik ve rekabet gücünü artırarak sürdürülebilir kalkınma için çaba gösteren ulusal politikaları desteklemektedir. Bu çerçevede oluşan görüş ve önerileri, doğrudan parlamento, hükümete, yabancı devletlere, uluslararası kuruluşlara ve basın aracılığı ile de kamuoyuna ileterek yukarıdaki amaçlar doğrultusunda düşünce ve hareket birliği oluşturmaktadır.

TÜSİAD bir yandan, uluslararası entegrasyon ve AB üyeligi hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdürürken, siyasi ve sosyal alanlardaki sorunların çözümüne yönelik görüş oluşturmaya da hız vermiştir. Türkiye'nin sosyal ve siyasi önceliklerini de mercek altına alarak, ülke sorunlarına daha geniş bir perspektiften bakmaya başlamıştır. Yerel yönetimlerden yargı reformuna, Türkiye'nin demografik yapısından kaçınılması için erkek eşitliğine, yeni ekonomiden yönetişime uzanan bir yelpazede çalışmalar gerçekleştirmiştir. TÜSİAD'ın işbirliği yaptığı kuruluşlar arasında çeşitli üniversiteler, TOBB, Türkiye SIAD Platformu ve Sektörel Dernekler Platformu yer almaktadır.

Türkiye'nin ekonomik ve siyasal sisteminin daha demokratik, daha saygın, kendini yenileyebilen ve istikrarlı bir yapıya kavuşturulması Derneğin vizyonudur. Bu çerçevede Dernek çeşitli yayımlar çıkarma, lobi faaliyetleri ve görüşleriyle bu vizyonu yakalamaya çalışmak için etkinlikler düzenlemeyi hedeflemektedir.

TÜSAD, aylık olarak Görüş adlı bir dergi yayımlanmaktadır. Ayrıca, TÜSİAD Bülteni düzenli olarak üyelere ve ilgililere gönderilmektedir. Bunların dışında TÜSİAD, özellikle son yıllarda çoğu sosyo-ekonomik, kültürel, eğitim, hukuk ve uluslararası ilişkilerle ilgili güncel sorunları içeren birçok rapor yayınlamıştır.

"Karşılaştırmalı Bir Perspektiften Türkiye'de Kamu Sektörü Göstergeleri", "Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Gümrük Birliği'nin Dış Ticaretimize Etkileri", "Kamu Hizmetinde Etik- Güncel Konular ve Uygulama", "Coğrafya Kitabı", "Tarih Kitabı", "Felsefe Kitabı", "Türkiye'de Girişimcilik", "Avrupa'da Girişimcilik-Yeşil Kitap", "Avrupa Birliği Çevre Mevzuatına Uyum Süreci", "Kamusal Reformu Araştırması", "Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri" ve "AB Kopenhag Siyasal Kriterleri, No:1 Siyasal Kriterler", "Seçim Sistemi ve Siyasal Partiler Araştırması, Ana Rapor", "Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri" ve "AB Kopenhag Siyasal Kriterleri, No:2 - Düşünce Özgürlüğü", "Coğrafya 2001 Türkiye", "Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim, Çalışma Yaşamı ve Siyaset", "Düzenleyici Reform Değerlendirmeleri", "Türk Savunma Sanayisinde OPI-SET Uygulamaları", "Tarım Politikalarında Yeni Denge Arayışları ve Türkiye", "Türkiye'de Demokratik Standartların Yükseltilmesi", "Tartışmalar ve Son Gelişmeler", "21. Yüzyıla Girenken Türkiye'nin Enerji Stratejisinin Değerlendirilmesi", "İnsan Hakları-Demokratik Standartların Yükseltilmesi Paketi", "Tartışma Toplantıları Dizisi-5", "Hukuk Devleti ve Yargı-Demokratik Standartların Yükseltilmesi Paketi Tartışma Toplantıları Dizisi-4", "Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri", "Türkiye'de ve Dünyada Yüksek Öğretim, Bilim ve Teknoloji Raporu Üzerine Görüşler" bu araştırma ve raporlara örnek olarak verilebilir.

Hizmetim

Mecidiyeköy Cad. No:74 Tepebaşı 34420 İSTANBUL

Tel : (212) 249 84 48 - 249 19 29

Faks : (212) 249 13 50

E-mail: tusiad@tusiad.org

Web: www.tusiad.org

Kaynaklar

TÜSİAD Teviziye Projesi

www.tusiad.org

TÜSİAD Kurulması

Ulaşılabilir Yaşam Derneği (UYD) Accessible Life Association

Herkes için eşit ve ulaşılabilir yaşam yaklaşımı ile yola çıkan Ulaşılabilir Yaşam Derneği (UYD), kurumsallaşmadan önce yaygın saha çalışmalarını, 1999 yılında meydana gelen depremle birlikte Düzce ve civarında yürütmekteydi. Deprem döneminde özellikle acil müdahale ve psikolojik destek konularında önemli gönüllü çalışmalar yapılmış, bu faaliyetlerin daha sistenli ve yaygın hale getirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. 2000 yılı sonlarında bir grup gönüllü, çalışma yürüttükleri hedef grubunun da katılımı ile "Ulaşılabilir Yaşam Derneği"ni kurmuştur. UYD kurulduktan sonra faaliyet alanı ve amaçlarını da genişletmiştir. UYD, deprem bölgesinde yapılan çalışmalarla beraber, farklı bölgelerdeki insanların yoksunlukları ve ihtiyaçları temelinde projeler üretmiş ve bu projeleri hayata geçirmiştir. Derneğeşme süreci sonrası özellikle kalkanma alanına giren konulara ağırlık vermiş, alternatif ekonomik üretim modelleri uygulamıştır.

UYD, "yoksun insan topluluklarının, eşit ve etkin katılmaları ile özel sorunlarına yönelik çözüm geliştirebilme olanaklarını, hakları ve talepleri etrafında birleşmelerini teşvik etmek" amacıyla çeşitli program ve projeler uygulanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda risk altındaki gruplar başta olmak üzere, toplumsal dayanışmanın gelişmesi için gönüllülük temelinde katılımcı olan kişi ve gruplarla sürdürülebilir ve uzun vadede kalıcı model oluşturacak çalışmalara yönelmektedir. Çalışmalarında "toplum temelli gelişim" çalışma yöntemleri aradığı ile bu grupları etkin, katılımcı ve uygulayıcı hale getirmeyi hedeflemektedir. UYD, yürüttüğü programların aktif uygulayıcılarının yanı sıra, benzer amaçlar doğrultusunda çalışan başka kurum ve kuruluşların programlarına destek olmaktadır.

UYD, risk altında bulunan gruplar başta olmak üzere, gelir düzeyi düşük, yoksul insanlar için sosyal, kültürel, ekonomik destek ve gelişim programları yürütmektedir. Bu gruplar, küçük ölçekli toprak sahibi ya da topraksız köylüler, işsiz ve/veya dar gelirlili insan toplulukları, engelliler, kadınlar, risk altındaki çocuklar, çeşitli biçimlerde doğal ya da teknolojik afet sonucu yaşam düzeyleri gerilemiş insan topluluklarıdır.

UYD, toplumsal yaşam ilişkileri sonucunda, eşitsiz koşullarda mücadele etmek durumunda kalan insan toplulukları ile birlikte, toplumsal koşulları geliştirme ve dayanışma programları, ekolojik ve sürdürülebilir tarım yöntemi ile kırsal kalkınma programları, risk altındaki gruplara yönelik rehabilitasyon programları, acil müdahale bekleyen grupları yönelik psikolojik ve sosyal destek programları geliştirmekte ve yürütmektedir.

UYD'nin faaliyetleri, rehabilitasyon, kalkanma program ve projeleri olarak gruplanabilir. Kurumsallaşmadan önce ve kurulduktan sonraki ilk yıllarda, ağırlıklı olarak rehabilitasyon çalışmaları yoğun olduğu görülmüştür. Yakın zamanda ise, kuruluşun kalkanma evrenine giren çalışmalar da yapıldığı/yapacağı görülmektedir. Derneğin başlıca faaliyetleri;

Düzce Rehabilitasyon Merkezi; 2000 yılında başlatılan program, Düzce kent merkezinde bulunan rehabilitasyon merkezindeki yedi profesyonel eleman aracılığı ile yürütülmektedir. Program kapsamında şimdye kadar 750 engelli ve bir kurum yakınları ile aktif çalışma yürütülmüştür. Proje destekleyen kurumlardan, CORDAID (Rehabilitasyon merkezi binasının bağışlamıştır).

Handicap International (Merkezin ekipmanlarını bağışlamıştır) ACT Netherlands (Üç yıllık faaliyetlerin personel, işletme ve diğer giderlerini karşılamaktadır)

İstanbul Rehabilitasyon Merkezi, SHÇBKK, Bakırköy Kaymakamlığı, Omurluk Felçlileri Derneği ile ortak yürütülen çalışma 2002 yılında başlanmıştır. Merkezinde fizyoterapi, psikolojik destek, sosyal servis, menekli rehabilitasyon ve üretim atölyeleri hizmet vermektedir. Bugüne kadar yaklaşık 600 civarında engelli ve yalvaranın ücretsiz hizmet alması sağlanmıştır. Projeyi destekleyen kurumlardan Glükskerte & SAH, UYD tarafından projeye yönlendirilen personel, işletme giderlerinin bir kısmı ve merkezin kuruluşuyla ile ekipman desteği sağlanmaktadır. Bir diğer destekçi Shimony-Eri (Japon yardım kuruluşu) ise, üretim atölyesinde yer alan ekipman giderlerinin bir kısmını, üretim atölyesindeki program için bir elemanın Japonya'daki eğitim giderini karşılamıştır.

Engelliler için Konut Projesi, Projesinin amacı, engelliler için uygun konutlar inşa etmek ve bu tarz çalışmalar için uygun modeller geliştirmektir. Projesinin hazırlık faaliyetleri başlatılmıştır. Proje, ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nin desteğiyle ve UYD ortaklığıyla yürütülecektir. ODTÜ Mimarlık Fakültesi, mimari ve teknik projelerin geliştirilmesini bir kampanya şeklinde tasarlanmasını, tanıtımını ve ardından da konutların inşasını gerçekleştirecektir.

Bingöl Acil Dönem Psiko-Sosyal Destek Programı; 1 Mayıs 2003 tarihinde yaşanan Bingöl Depremi sonrasında dört ay yürütülen program, YİBO evkafından sağ ve yaralı çıkan çocuklar ve aileleri ile çocukların kaybeden ailelere yönelik olarak yürütülmüştür.

Afyon Acil Dönem Psiko-Sosyal Destek Programı; Şubat 2002 tarihinde yaşanan Afyon Depremi sonrasında, depremleri etkilenen çocuklar ve başta kadınlar olmak üzere yetişkinlere yönelik yürütülmüş bu programdır. Programın çocuklara yönelik kısmı, Sosyal Kültürel Yaşamı Destekleme Derneği ile birlikte uygulanmıştır. Projeyi, Action by Churches Together (ACT Hollandia) ve United Methodist Committee on Relief (UMCOR) desteklemiştir.

Tunceli Karsul Kalkınma Programı, Yaklaşık 60 çiftçiyle organik tarım yöntemiyle yürütülen çalışma 2002 yılında başlatılmıştır. Tunceli, Ovacık ilçesinde yer alan köylerde yürütülen bu çalışmada fasulye, barbunya ve nohutun organik tekniklerle üretilmesi, satış ve pazarlaması desteklenmiştir. Tunceli ve tarım müdürlükleri tarafından personel ve ekipman desteği ile yürütülen program, 2004 yılında da sürdürülmüştür.

Tunceli İli Tahhan Sarımsağının Korunma Programı, Tunceli ili Ovacık ilçesinde üsü tüketmekte olan yabancı sarımsağının (*Allium tuncelianum*) korunması, kültüre alınması, doğru teknik ve yöntemlerle üretilmesi, toplanması ve tüketimi için başlatılan program Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile birlikte UYD koordinatörlüğünde yürütülmektedir. Proje, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Küresel Çevre Fonu, (UNDP-GEF) tarafından desteklenmektedir.

Tunceli İli Ovacık İlçe Gelişme Planı, UYD'nin Tunceli'de başlattığı, gönüllü uzmanlarca yürütülen gelişme planı kapsamında, bir ön araştırma, Şubat 2004 tarihinde gerçekleştirilmiş ve bulgular raporlanmıştır. Çalışmanın detayları hali hazırda devam etmektedir.

Mercan Bulgen Köye Geri Dönüş Programı; Tunceli-Ovacık ilçe merkezinde yaşamakta olan Havuzlu, Akyayık, Molla Ailler, Şahverdi, Yazören ve Yarımlaya köylerinden 22 haneye köye geri dönüş çalışmalarına yönelik gelir amaçlı bir program başlatılmıştır. Program, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı/Sosyal Riski Azaltma Projesi, Tunceli Valiliği ve UYD ortaklığında yürütülmektedir. Program doğrultusunda yaylaların kullanıma açılması, mera yönetimi, mera islahı ve birleşik üretimin plüslamp uygulamaya geçilmesi il Tarım Müdürlüğü ve UYD arasında işbirliği çerçevesinde yürütülmektedir.

Düzce Ovası Kırsal Kalkınma Programı, Türkiye'nin en verimli ovalarından biri olan Düzce'de, halkın esas uğraş alanını tarımsal faaliyetler oluşturmaktadır. Depremın etkilerinin halen yaşandığı Düzce'de, krize karşı dayanışma içinde ekolojik tarım tekniklerinden yararlanarak toprağa ve insana saygılı bir üretime yönelen, ortaklaşa ekip biçerek topraksız veya küçük toprak sahibi üreticiler için maliyeti düşürmeye çalışan kırsal kalkınma programı yürütülmektedir. Düzce Ovası Kırsal Kalkınma Programı, toprağı ve çevreyi gözetken, araziyi uyumlu paylaştıran, tarımda gelişmeyi ve kendi kendine yeterliliğı önemseyen, küçük toprak sahipleri ve toprak-sızların çıkarlarını kollayan bir çaba içindedir. 2000-2001 döneminde çiftçilere dönük "alternatif tarım tekniklerini ve alternatif ürünleri bölgeye yerleştirme" hedefi ile ekolojik tarıma geçişi esas alan program, üçüncü yılını doldurmuştur. 2002 Kasım ayından itibaren, 5 yıllık kısa dönemli kalkınma programına yönelecek olan çalışma, Çilimli ve Gölyaka ilçeleri ile merkeze bağlı 18 köyde çiftçiler ile yürütülmektedir. Program dahilinde çiftçilerin, sorunların ve çözüm önerilerini tartıştığı, üretime ve satışa yönelik kararlarını aldığı, 18 köyden bir temsilcinin katılarak oluşturduğu çiftçi meclisi ve bir tarım kooperatifi bulunmaktadır. 2002 yılı deneme ekimleri sonrası soya fasulyesi, susam, ay çekirdeğı ile bahçe bitkileri grubundan, domates, salatalık, biber, taze fasulye, kabak, balkabağı, patlıcan, kıvırcık, spanak, lahanası, Brüksel lahanası ve karpuz gibi yazlık ve kışık sebzeler üretilmiştir. Ürünlerin satışında, aracı tüccar gruplarından sıyrılıp tüketici ile doğrudan buluşun bir anlayışla üretici tüketiciliği ve dayanışması oluşturılmaya çalışılmaktadır.

UYD, program ve projelerini gerçekleştirmek amacıyla ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır. UYD'nin işbirliği yaptığı yurtiçi kuruluşlar; Bingöl Valiliğı, Bingöl Belediyesi, Düzce Valiliğı, Düzce Belediyesi, Çay Belediyesi, Çay Millî Eğitim Müdürlüğü, Çay İlçe Kaymakamlığı, İsrail Valiliğı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Bakırköy Kaymakamlığı, Bakırköy Belediyesi, Avcılar Belediyesi, Tunceli Valiliğı, Ovacık Kaymakamlığı, Ovacık Belediyesi, SHÇEK Genel Müdürlüğü ile Bingöl, Düzce, İstanbul, Tunceli il müdürlükleri, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul Üniversitesi Botanik Ana Bilim Dalı, Sürdürülebilir Kırsal ve Kentel Kalkınma Derneğı, Sürdürülebilir Tarım ve Çiftçi Yardımlaşma Derneğı, Sosyal Kültürel Yaşam Geliştirme Derneğı, Çocuklar Aynı Çatı Altında Derneğı, Fotoğraf Vakfı, Mumcular Odası, Türk Psikologlar Derneğı'dir.

UYD'nin işbirliği yaptığı yurtdışı kuruluşlar ise, HANDICAP International, CORDAID, Action by Churches Together (ACT-Hollanda), Hollanda Konsolosluluğı Marra Programı, Shinryo-Eri-Japonya, Glückskette & SAH (Schweizerische Arbeiterhilfswerk) İsviçre, UNDP GEF (Birleşmiş Milletler, Kalkınma Programı Küresel Çevre Fonu), United Methodist Committee on Relief (UMCOR)' dir.

UYD'nin yakın gelecekte üzerinde yoğunlaşmak istediğı çeşitli proje ve program fikirleri bulunmaktadır. Bunlardan biri de "*Engelsiz ve Erişilebilir Konut ve Yaşam Alanı Pilot Projesi*"dir. UYD, üç yıldır sürdürdüğü engellilere yönelik rehabilitasyon çalışmalarını engellilerin "erişim" ya da "erişilebilirlik" sorunlarının farklı bir toplumsal boyuta taşınabilmesi amacıyla Düzce'de "*Engelsiz ve Erişilebilir Konut ve Yaşam Alanı Pilot Projesi*" ne başlamıştır. Pilot projenin amacı, Türkiye'de örnek bir uygulama yoluyla engellilerin algılanma biçimlerinin değişmesine ve engellilere yönelik toplumsal tutum değişikliğinin gerçekleşmesine katkıda bulunmaktır. Proje, engellilerin yardıma muhtaç toplum kesimi olmadığı, engelli olmayan yurttaşlarla eşit haklara ve eşit sorumluluklara sahip yurttaşlar olduğu fikrinin yaygınlık kazanabilmesi amacıyla tüm toplumsal kesimlerin, kurumsal birimlerin, yasama organlarının, yerel yönetimlerin, meslek örgütlerinin duyarlılığını artırmak için dikkatlerini bu konuya çekmektedir.

UYD ayrıca, Tunceli ilinde başlattığı faaliyetlerini daha da yoğunlaştırmayı ve genişletmeyi öngörmektedir. Bu kapsamda, "Tunceli Kırsal Kalkınma Programı"nı geliştirmek amacıyla 11. Ulusal Mücadeleci Örgütlenme ve Geliştirme Sempozyumu'na katılarak projeler oluşturma ve Hollanda Dışişleri Bakanlığı fonlarına başvuruda bulunma girişimi başlatılmıştır. Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP) çerçevesinde köye geri dönüş kapsamında entegre bir proje hazırlama süreci başlatılmıştır. AB mikro projeler paketine, Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı ile birlikte başvurma kararı alınmıştır. Proje, köye dönüş içerikli olarak hazırlanacaktır. Derneğin yayınları arasında proje tanıtım broşürleri, faaliyet raporları ve yıllık programlar yer almaktadır.

İletişim

Bereketzade Mah. Kılıç Çikmezi Sok No: 9/3 Üsküdar Beşoğlu İSTANBUL
Tel: (312) 243 99 80 - 81
Faks: (312) 243 98 28
E-mail: info@uyd.org.tr
Web: www.uyd.org.tr

Kaynaklar

www.uyd.org.tr
UYD tanıtım broşürleri

VAKIFLAR

VAKIFLAR

- Adana Güçbirliği Vakfı (AGV)
- Anadolu Kalkınma Vakfı (AKV)
- Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı (ÇEVKO)
- Çevre ve Kültürel Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL)
- Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF-Türkiye)
- Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Vakfı (WALD)
- Fizik Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı (Fizik Enstitüsü)
- İktisadi Kalkınma Vakfı (IKV)
- İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV)
- İnsanlık Güneşi Vakfı
- Kadın Emekçini Değerlendirme Vakfı (KEDV)
- Kırsal ve Kentsel Gelişme Vakfı (KKGV)
- Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Desteğine ve Geliştirme Vakfı (MERSA)
- Mezuniyet Gelişme Vakfı (MEGEV)
- Tarımsal Enerji ve Mekânizasyon Araştırma ve Eğitim Vakfı (TEMAV)
- Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)
- Türkiye Çevre Vakfı (TÇV)
- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGY)
- Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV)
- Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandıırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA Vakfı)
- Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV)
- Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)
- Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV)

Adana Güçbirliği Vakfı (AGV) Adana Development Alliance Foundation

Öncelikle göçün hızlandığı 1980'li yıllardan sonra kentler ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan çeşitli yaşamsal sorunlarla boğuşmaya başlamıştır. Aynı kentte birbirinden farklı sosyal sınıflar birlikte yaşamaya başlamış, derin gelir uçurumları oluşmuştur. Toplumu geleceğe hazırlayan bütün değerler bozulma sürecine girmiş, toplum sosyal ve etik değerlerini korumakta güçlük çeker hale gelmiştir. Eğitimsiz nüfusun toplam nüfusa oranı azalacağına artmış, eğitim faaliyetleri "sadece artan nüfusu okullandırmak" gibi yüzeysel bir amaca hizmet eder hale gelmiştir.

Aynı dönemde bir takım nedenlerle iç göç hızlanmıştır. Yaklaşık onbeş yıllık süreçte iç göç ile belirli kentlere yığılmalar oluşmuştur. İç göç sorunu, göçü yaşayanları sıkıntılardan kurtarmadığı gibi kentlerin bütün dinamiklerini altüst etmiştir. Göç olan yerlerde daha önce hiç yaşanmamış çok sayıda sorun günlük yaşamı ve kentlerin geleceğini tehdit eder hale gelmiştir. Bütün bu sorunları hissedererek yaşayanlar mutsuzlanmış, çaresizleşmiştir. Göç yaşayanlar devletle barış duygusunu kaybetmiş geleceğe yönelik hiçbir umut taşımayan çocuk ve gençler ölse sokakların doldurmaya başlamıştır.

İç göçün en yoğun yaşandığı illerden biri de Adana'dır. Göç; ekonomik yönden güçsüz, vasıfsız ve niteliksiz insanların gerçekleştirdiği bir eylemdir. Bu göç ile birlikte kentte ekonomik, sosyal ve kültürel olarak çözümlenmesi gereken çok sayıda sorun ortaya çıkmıştır.

Birbirlerinden yürüne mesafesiyle yirmi dakikalık uzaklıkta yaşayan insanlar arasında elli yıllık gelişmişlik farkı ortaya çıkmıştır. Yerel yönetim olanakları, bu şekilde ortaya çıkan plansız gelişmeyi kapsamadığından, bu yerleşimlere yeterli hizmet götürülemediğinden kent dokusu fiziksel olarak bozulmuştur. Yolsuz, kanalizasyonsuz çarçuk bir kent dokusu süratle gelişmiştir. İç göç devam ederken, Adana'da yaşayan nitelikli, bilinçli ve eğitilmiş insan gücü de kenti terk etmeye başlamıştır. Her yıl yaklaşık %8-10 arasında insan gücünün, Türkiye'nin diğer bölgelerine göç ettiği bilinmektedir. Ters göçün başlamasıyla yeni yatırımlar azalmış, kentin sosyal yapısı daha da bozulmuştur.

Adana için varolan teşvik uygulamaları 1978 ve 1994 yıllarında alınan iki kararla "organize sanayi bölgesi" hariç tamamen kaldırılmış, sanayiciler yatırımlarını Türkiye'nin başka bölgelerine kaydırmıştır. Sanayileşme, tekstil ve yağ sektörleri arasında sırayıp kalığı ve bu sanayi dalları yanı sıra sanayiy destekleyen nitelikte olmadiıkları için Adana'da küçük ve orta ölçekli sanayi gelişmemiş ve organize olamamıştır. Bu gerçek kentte gelişme dinamiğini tıkayan önemli bir orken olarak ortaya çıkmıştır.

Tekrârde yaşanan daralma ve pamuk üretiminin Güneydoguya kaymasından sonra tarım faaliyetlerinde sıkıntılar yaşanmaya başlanmıştır. Pamuk tarlalarının büyük bölümü 1970'li yılların başından itibaren narenciye bahçelerine dönüştürülmüştür. Fakat bu alanda yeterli katma değer oluşturulamamıştır. Adana'ya yüz yıl boyunca hayat veren tarımsal faaliyetler, bu alanda oluşan nüfus baskını azaltılmadığı, ürün değeri değiştirilemediği ve katma değeri yüksek ürünleri dönüştürülmediği için gerilemeye başlamıştır. Son yıllarda yeni yatırımlar yapılmadığı için ser-

maye birliğini reel ekonomiden uzaklaşarak rantta kaymıştır. Anadolu'da oluşan mali kaynaklar, bankalar için ciddi potansiyel oluşturmaktadır. Yaklaşık 1,5 milyar ABD dolarlık mali kaynak döviz, vadeli mevduat, hısas senedi, hazine bonosu arasındaki sürekli dolaşımı sürdürmektedir. Adana'nın en önemli sorunlarından birisi de işsizliktir. İbiki toplama sorununun sonucu çarşması maktadır. İşsizlik olgusu tek başına ekonomik ve sosyal sorunların odağıdır.

Adana Güçbirliği Vakfı (AGV) düşünceci ve oluşumu da yukarıdaki tespitler ışığında gelişmiştir. AGV bir zaman dilimini referans kabul edip geriye bakaerek değerlendirme yapıldığında, nedeni ne olursa olsun, sonuçta gelişen nokranın olumsuzluğunu algılayanların ve 0 güne kadar yapılanlardan farklı bir şeyler yapmak gerektiğine inanların gerçekleştirilmeye çalışıldıkları bir kent hareketi olarak ortaya çıkmıştır.

Güçbirliği Hareketi, Adana Valisi'nin önderliğinde, kentin bütün dinamiklerinin (Adana Valiliği, üniversite, meslek odaları, sivil toplum örgütleri, çeşitli grupların doğal liderleri) katkı koyduğu, adana *Güçbirliği Toplantıları* denilen bir dizi etkinlikler organize edilmiştir. Bu toplantıların sonunda *Güçbirliği Hareketi* başlatılmıştır.

Hareketin ilk toplantısında ortaya çıkan tema, "devletin artık Ankara'dan Türkiye'nin bütün sorunlarını çözemeyeceği, daha uygar ve kendine yeterli bir ülke için kent dinamiklerinin harekete geçirilmesinin zorunluluk haline geldiği" noktasıdır.

Adana Güçbirliği Vakfı (AGV) mütevelli heyetinde 257 gerçek kişi ve 13 kuruluş (Adana Valiliği İl Özel İdareisi, Çukurova Gazeteciler Cemiyeti, Adana Sanayi Odası, Adana Ticaret Odası, Çukurova Üniversitesi, Atatürkçü Düşünce Derneği Adana Şubesi, Adana Sanayici ve İşadamları Derneği, Adana Genç İşadamları Derneği, İğ Kadınları Derneği, Çukurova Tekstil ve Konfeksiyoncular Derneği, Adana Şoförler Odası) yer almaktadır. Vakıf, mütevelli heyeti tarafından belirlenen yönetim kurulu tarafından yönetilmektedir. Vakıf bünyesinde çeşitli konu başlıklarında on kurul mevcut olup, her kurulun görev ve sorumlulukları tanımlanmıştır.

Anadolu Güç Birliği Vakfı'nın amaçları şunlardır:

- Ekonomik, sosyal ve kültürel bakımlardan bir kenti kalkınması örneği oluşturmak, kent dinamiklerini harekete geçirerek yerleştirmek,
- Birlikte hareket etme ve işbirliği-güçbirliği bilincini yerleştirmek, ortak akıl ön plana çıkarmak,
- Kuruluşlar arasında işbirliği alışkanlığını geliştirmek,
- Herkesin kendi farklılıklarını koruyarak, sapradıkları ortak değerler etrafında buluşabilecekleri ve işbirliği geliştirebilecekleri bir ortam oluşturmak,
- Sorunları saptamak, sorunların çözümünde bütün tarafları biraraya getirmek, birlikte çalışma alışkanlığını ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- Üniversitelerin kent yaşamına girmesi konusunda köprü işlevi görmek,
- Yeni projeler geliştirerek toplumu özendirerek ve örnek olmak,
- Toplumsal denetimi artırmak, toplumsal değerler sistemini oluşturmak,
- Çağdaş insan/yurttaş yaratmak,
- Tarihi eserlere, sanata ve turizme katkı sağlamak,
- Yerel sorunlara yerinde çözüm üretme bilincini geliştirmek,
- Ulusal ölçekte; toplumsal kaynakların haksız kullanımı, kayıt dışı ekonomi, yolsuzluklar; sosyal ve ekonomik kaynakların israfı, gelir dağılımındaki adaletsizlikler ile mücadelede katkı koymak.

AGV sorunlara çözüm arayışında geliştirdiği "kurul modeli"ni yaşamaya geçirmiştir. Kurullarda her kenti bir araya gelenlerle, hiyerarşik bir düşünce içinde çalışır. Vakfın bünyesinde on kurul bulunmaktadır. Bu kurullar tarafından uygulanan faaliyetler vakfın faaliyetlerini göstermektedir.

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Hazırlama Kurulu;

- Adana Sosyo-Ekonomik Rapor,
- Adana Yatırım Araştırma ve Geliştirme Merkezi,
- Güneydoğudan Göçün Rehabilitasyonu ve Güney Adana Dinamik Kalkınma Projesi,
- Bölgesel Kalkınmada Arayışlar

Eğitim, Gençlik ve Spor Kurulu;

- Eğitim Köyü,
- Adana Toplumsal Atılım ve Kazanım Projesi,
- Adana Yüzme Arlama Su Sporları Kulübü,
- Adana'nın Eğitim Sorunlarının Saptanması ve Çözüm Önerilerinin Geliştirilerek Uygulanması

Tarımsal Araştırmalar Kurulu;

- Adana İ. Tarım Şurası,
- Ürün Bazında Üretici Birliklerinin kurulması,
- Teknolojik çalışmalar yapılması

Çevre ve Sağlık Kurulu;

- Adana İ. Sağlık Şurası,
- Geriatri (Yaşlılık) merkezinin kurulması

Çukurova Toplantıları Kurulu;

- Çukurova toplantılarının konularının belirlenmesi ve organize edilmesi

Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Kurulu;

- Adana Toplumsal Atılım ve Kazanım Projesi'nin altyapı çalışmaları,
- Çeşitli sosyal araştırmalar

Temel Yönetimler, Kentin Gelişimi ve Turizm Kurulu;

- Adana Tarihi Kent Koruma Projesi (Tepebağ Projesi)

Mali İşler ve Kaynak Yaratma Kurulu;

- Yurtdışı kaynakların araştırılması

Parlamento ve Dış İlişkiler Kurulu;

- Adana'yı tanıtırıcı çalışmaları

Basın ve Halkla İlişkiler Kurulu;

- Her ay düzenli olarak yayınlanan bültenin hazırlanması,
- Diğer çalışma kurumlarının çalışmalarını ve projelerini basına ve kamuoyuna duyurmak

Vakıf, genellikle il içinde kamu kuruluşları, üniversitenin çeşitli bölümleri ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapmaktadır. Vakıf, gelecekteki faaliyetleri olarak; kamu yararına vakıf olmayı, projelerine kaynak yaratmayı, profesyonel yönetime geçmeyi, üyeler ve diğer kurumlarla işbirliği kurmayı, diğer STK ve meslek örgütleriyle ortak projeler geliştirmeyi, kent kültürünü geliştirici çalışmalar yapmayı, Adana'yı tanıtırıcı etkinlikler hazırlamayı, Üniversite ile ortak eğitim projeleri geliştirmeyi ve proje temelinde sponsorluk ilişkileri kurmayı planlamaktadır.

Vakıfın her ay yayınladığı "Adana için Güçbirliği" isimli bir bülteni bulunmaktadır. Bu yayında

genellikle haberler ve güncel konulara yer verilmektedir. Vakıf bülteni, her ay 2000 adet ücretsiz kısıtlı TRMM Bakanlar Kurulu olmak üzere, Adana milletvekillerine, il belediye başkanlarına, valiliklere, sanayi ve ticaret odalarına, borsalara, üniversite rektörlerine, ulusal ve yerel basına, vakıf üyelerine ve gönüllülerine düzenli olarak ulaştırılmaktadır. Ayrıca; Adana Sosyo-Ekonomik Raporu, Greyfurt'un Sanayi ve Ziraî Üretimi, Adana ve Çevresinde Kiraz ve Vişne Üretimi, Adana ve Çevresinde Çilek Üretimi ve Adana İli İ. Tarım Şurası Raporu Vakfın diğer yayınlardır.

İletişim

Karadilip Mahallesi Ramazanoğlu Cad. Tevfikbey Apt. B Blok Kat:1 No:2 ADANA
Tel: (322) 459 34 63 - 64
Faks: (322) 453 75 56
E-mail: agv@agv.org.tr - iletisim@agv.org.tr
Web: www.agv.org.tr

İkayimlar

*Bir Kısıt Edilmesinin Nedeni: Adana Güçbirliği Vakfı, Şubat 2003, Adana
Adana için Güçbirliği, Eylül 2003*

Anadolu Kalkınma Vakfı (AKV) Anatolian Development Foundation

İlk adı Van ve Yöresi Kalkınma Vakfı olan Anadolu Kalkınma Vakfı (AKV) 29 Nisan 1981 tarihinde Van'da 1976 yılındaki depremden sonra hasarı uğrayan köyleri yeniden yapılandırmak ve yerel kalkınma sürecine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur. Yerel temsilcilerden oluşan kurucu üyeler beş yılda bir beş üyeden oluşan yönetim kurulu üyelerini, bu üyeler de Yönerim Kurulu Başkanı'nı seçmektedirler. Kuruluşundan beri yönetim kurulu başkanlığı görevini Prof. Dr. Ahmet Akyürek yürütmektedir.

1983 yılındaki Erzurum-Kars depreminden sonra, vakfın kapsadığı alan ve amaçları konusunda değişikliğe gereksinim duyulmuş ve vakıf esas senedi, 1986 yılında Anadolu Kalkınma Vakfı ismini almıştır. Anadolu Kalkınma Vakfı, Van ve yöresinin yeniden yapılandırılması ve kalkınması yanında, felakete uğramış veya gelişimini olan diğer yörelere de acil yardım ve kalkınma konularında hizmet etmeyi amaçlamıştır. Son yıllarda çeşitli ülkelerden Türkiye'ye çok sayıda sığınmacı akını olması, Vakfın bu insanlara acil yardım ulaştırması konusunda yoğun çalışmalar yapmasını gerektirmiştir. Bu faaliyet alanı vakıf senedinin yeniden değiştirilmesine yol açmıştır. 1994 yılında yapılan bu değişiklikle, Vakıf esas senedi kuruluş amaçlarına mülteci ve insan hakları konuları da eklenmiştir. Vakıf gerektiği zaman ve yerlerde şubeler açmaktadır.

Anadolu Kalkınma Vakfı'nın amaçları, köy ve şehir kalkınmasında çalışan resmi ve gönüllü kuruluşlara işbirliği yaparak, köy ve şehir kalkınmasına katkı sağlamak, ekonomik kalkınma yanında sosyal çalışmalar ve hizmetleri teşvik etmek, bu çalışmalara destek olmak, ülkemiz kalkınmasında öncelikli olan tarım, hayvancılık, el sanatları, sanayi ve hizmet sektörlerinde, eğitim ve öğretim için kurslar açmak ve faaliyet gösterenlere destek olmak, Türkiye'de veya dünyanın diğer bölgelerinde meydana gelen doğal afetler ve çeşitli nedenlerden (savaş, göç vs.) mağdur olan kişilere, özellikle kadın-çocuk-yaşlı-hasta, yardıma bulunmak ve bu konuda çaba gösteren yurtiçi ve dış kuruluşlarla çalışmak, ayrıca Birleşmiş Milletler, Avrupa Topluluğu veya diğer kuruluşlarla işbirliği yapmaktır.

Anadolu Kalkınma Vakfı, faaliyetlerini değişik başlıklarda yaptığı çalışmalarla yürütmektedir.

Tarımınal Projeler: Doğu Anadolu Bölgesi arazi yapısı ve kırsal iklimi nedeniyle oldukça verimsiz bir toprak yapısına sahip olduğu için verim ve karlılık oranı oldukça düşüktür. Bu nedenle Anadolu Kalkınma Vakfı, çiftçilere daha verimli çiftçilik yapabilmeye yöntemlerini öğretme çalışmalarına önem vermiştir. Bu kapsamda özellikle kışık buğday, yonca, korunga, şeker pancarı, kültür mantarı, çilek, bagecik ve meyve ağacı konularına ağırlık vermiştir.

Hayvancılık Projeleri: Yine Doğu Anadolu yöresinde çiftçilerin en önemli gelir kaynaklarından biri de hayvancılıktır. Bu nedenle Anadolu Kalkınma Vakfı, depremezdelere ve çiftçilere daha verimli hayvancılık yapabilmeleri ve fabrika yemi alabilmeleri için faizsiz borç vererek katkıda bulunmuştur. Ek olarak, melezleme yapmak suretiyle ırk ıslahı da teşvik edilmiş, kaliteli ıslah sür keçileri ve boğalar temin edilerek çiftçilere dağıtılmıştır. Ayrıca hayvanların içme suyu ihtiyacını karşılamak için köylere sivat yapılması için malzeme ve teknik yardımları hıfzınına; hayvan hastalıkları konusunda çiftçilere eğitici demenstrasyonlar yapılmıştır.

Sağlık Projeleri: Ülkenin kırsal yöreleri ve özellikle Doğu Anadolu Bölgesi temiz içme suyu ve tuvalet yokluğu nedeniyle, çok sık biçimde sağlık problemleriyle karşılaşmaktadır. Anadolu Kalkınma Vakfı bu sorun için köylerde sağlıklı içme suyu getirterek, tuvalet yapılması konularına ağırlık vermiştir. Yaygın olan bulaşıcı hastalıklar, özellikle kızamık hastalığı konusunda çalışmalar yapmıştır. Ayrıca Doğu Anadolu Bölgesi'nde aile planlaması ve ana çocuk sağlığı çalışmaları ile hastane, sağlık ocağı yapılması ve tıbbi malzeme temini konularında da destek olmuştur.

Eğitim ve Öğretim Projeleri: Kırsal yöre halkının ve çocukların eğitimini teşvik amacıyla Anadolu Kalkınma Vakfı, teknik okullar, kütüphaneler, ilkokullar açmış ve gereksinimini olanlara eğitim bursları sağlamıştır. Ayrıca bu bölgelere mesleki eğitim kursları (el sanatları, tiki yapılması, elektrik) verilmiştir.

Acil Yardım ve Yeniden Yapılandırma Projeleri: Ülke sıklıkla deprem, çığ vb. gibi doğal afetlere maruz kaldığı için AKV, acil yardım ve yeniden yapılandırma projelerine ağırlık vermektedir. Bunlar çadır, battaniye, yiyecek, giyecek ve içecek temin etme şeklinde olmaktadır. Ayrıca hasara uğrayan yerlerdeki yeniden yapılandırma projeleri de uygulanmaktadır. Bu projelere örnek olarak okul, köprü, sağlık ocağı, hastane ve süt mandıraları verilebilir. Ayrıca hayvancılık yardımları, eğitim ve öğretim çalışmaları ile kooperatiflerin desteklenmesi, AKV'nin yaptığı bazı çalışmalardır.

Sığınmacılara Yardım Projeleri: Son yıllarda yoğunlaşan sığınmacı akını dolayısıyla AKV, Avrupa'daki gönüllü yardım kuruluşları, Devlet Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ile birlikte üçlü anlaşmalarında uygulayıcı kuruluş olarak görev almıştır. Çerçeli acil yardımlar, çadır, prefabrik ev, yiyecek, giyecek, yakıt, ilaç vb. malzemelerin teminini sağlamıştır. AKV hâlen, Kırklareli göçmen misafirhanesinde bulunan Bosnak mültecilere yardımları sürdürmeye devam etmektedir.

Anadolu Kalkınma Vakfı, amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek için ulusal, uluslararası kuruluşlardan ve kişilerden bağış kabul etmektedir. Bugüne kadar önemli miktarda bağış alan kuruluşlar; İsviçre'den HEKS ve CARITAS, Almanya'dan BROT FÜR DIE WELT, CARITAS ve ARBEITERSWOHLFAHRT, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Avrupa Birliği ve çoğunluğu Avrupa'da olan diğer bazı yardım kuruluşlarıdır. Belirtilen kuruluş ve kişilerden gelen bağışlarla, ağırlıklı olarak Doğu Anadolu'daki vatandaşların yaşamı koşullarını iyileştirmek için birçok projeyi uygulamaya koymuştur.

Vakfın gelecekteki faaliyetleri, uygulama alanını daha da genişleterek devam ettirmek ve Türkiye'de yaptığı çalışmalarını yanında, uluslararası ilişkilerde de ağırlık kazanmaktır. Vakfı, ihtiyaç devam ettiği sürece kasıtlı olanaklara sahip insanlara, doğal veya insan eliyle yaratılan afetlerden etkilenen felaketzedelere ulaşmayı ve genişli yardımları yapabilmeyi hedeflemektedir. Yıllık Program Raporu ve Faaliyet Raporları kuruluşun yayınlarını oluşturmaktadır.

Hetijim

Arastık Rutvarı No: 121/181 Bakanlık: 06640 ANKARA

Tel: (312) 418 26 68

Faks: (312) 417 62 28

E-mail: akv@marke@wdf.org.tr

Web: www.akv.org.tr

Kaynaklar

www.akv.org.tr

Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı (ÇEVKO) Environmental Protection and Packaging Waste Recovery and Recycling Trust

Türkiye'de nüfus artışıyla paralel olarak atık miktarı ve ambalajlı ürün kullanımını da artmış, geri kazanımı ekonomik bir değer haline getirmiştir. Bununla birlikte Çevre Bakanlığı tarafından 1991 yılında yayımlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönermeliği ile geri kazanımı yasal zorunluluk haline dönüştürmüştür.

Devlet İstatistik Kurumları (DİE) tarafından yapılan araştırmalara göre Türkiye'de kişi başına yıllık evsel atık miktarı 187 kg, toplam evsel atık miktarı ise yaklaşık 11-12 milyon tondur. Belediye atığı olarak adlandırılan ve toplam bertaraf edilme sorumluluğu belediyelere ait olan atıklara küçük işyerleri ve ticarethanelerden çıkan yıllık 9-10 milyon ton atığı da göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Bu durumda belediye atıklarının yıllık toplamı 19-20 milyon ton olmaktadır. Yine DİE tarafından yapılan araştırmalara göre Türkiye'de evsel atıkların ağırlık olarak % 12'sini cam, metal, plastik, kağıt ve karton gibi geri kazanılabilir atıklar oluşturmaktadır. Buna göre yıllık geri kazanılabilir atık miktarının 2 - 2,5 milyon ton arasında olduğu söylenebilir. Hacim olarak ise, Türkiye çöpünün yaklaşık % 30-35'ini geri kazanılabilir atıklar oluşturmaktadır.

Türkiye'de yılda yaklaşık 800 bin ile 1 milyon ton atık geri kazanılmaktadır. Bu miktarın büyük bir kısmı çöp dökmeye sahaları ve sokaklardan ilkel ve sağlıklı koşullarda toplanmaktadır. Ancak bu şekilde toplanan atıkların bir kısmı yağ çöple karıştığı için değerlendirilememektedir. Daha sağlıklı ve verimli bir geri kazanım sistemi oluşturmanın temel koşulu geri kazanılabilir atıkların kaynağında, yani konutlarda, işyerlerinde, okullarda, otel ve tatil köylerinde çöpten ayrı toplanmasıdır. Bu şekilde daha temiz ve fazla miktarda atık daha ekonomik bir şekilde toplanabilir. Bu sistemin oluşturulabilmesinin temel koşulu "belediye - tüketici - geri dönüşüm sanayinin" aktif bir şekilde sistemin içinde yer alması ve sorumluluk üstlenmesidir. Doğru bir geri kazanım sisteminde tüketicinin sorumluluğu geri kazanılabilir atıkları, kaynağında birbirlerinden ayrı biriktirmektir. Belediye ise tüketicinin ayırdığı bu atıkları çöpten ayrı temiz bir şekilde toplamak ve cinslerine göre ayırmakla sorumludur. Sanayi sorumluluğu ise, belediyeyi topladığı ve cinslerine göre ayırdığı bu atıkları alıp geri döndürmektir.

ÇEVKO Vakfı, Türkiye'de ambalaj atıkları geri kazandırma sisteminin oluşmasında ve yönlendirilmesinde etkin rol oynamak ve katkıda bulunmak amacıyla 1 Kasım 1991 yılında kurulmuştur. Vdaf bu amaca ulaşmak için, Avrupa Birliği'nin kabul ettiği atık ve geri kazanım ilke ve kurallarını, Entegre Atık Yönetimi ilke ve kurallarını, kamu-endüstri-tüketici sorumluluk paylaşımı ilke ve kurallarını benimsemekte ve bu kurallara uygun projelere katkı sağlamaktadır.

ÇEVKO Vakfı, cam, metal, plastik ve kağıt/karton türü evsel nitelikli ambalaj atıklarının değerlendirilmesi için sağlıklı, temiz ve ülke gerçeklerine uygun bir geri kazanım sistemi oluşturulmasında temel unsurların bu atıkların kaynağında ayrı toplanması, geri dönüşüm sanayii ve kapasitesinin yaratılması ve tüketici eğitimi ile katılımının sağlanmasının gerekliliğine inanmaktadır. Bu ilkelere ile yola çıkan ÇEVKO:

- Geri kazanım konusunda "Yerel Yönetim Sorumluluğu"nu yaygınlaştırmak ve yönlendirmek için çalışmayı,
- Geri kazanım konusunda "Sanayi Sorumluluğu"nu koordinatör olarak ve,
- Sorumluluk paylaşımı ilkelerini sağlayacak "Tüketiciye Yönelik Eğitim" çalışmalarını yapmayı kendisine hedef olarak belirlemiştir.

Bu hedefe ulaşmanın en etkin yolunun sorumlu kesimler arasında sağlıklı bir işbirliğinin oluşturulmasından geçtiğine inanılmaktadır. Bu kesimler; evsel atıkların kaynağında ayrı toplanmasını sağlayacak yerel yönetimler, geri dönüşüm yapıtırlarının yapılması ve kapasite yaratılması için sanayi ile ayırma ve değerlendirme bilincinin geliştirilmesi yolunda tüketicilerdir.

Avrupa Birliği üyeleri ve ÇEVKO'nun geri dönüşüm programlarına esas olan temel ilkeler; sorumlulukların paylaşılması, atık yönetiminin entegre hale getirilmesi, yöntemlerin çevresel açıdan etkili olması, tüm sistemin ekonomik açıdan verimli olması, ticari engellemelerden kaçınılması ve ikincil hammadde için pazar teşkil edilmesi gerekliliğidir.

ÇEVKO'nun amaçları genel olarak şunlardır:

- Geri kazanım için, sağlıklı ve sürdürülebilir bir atık yönetimi sisteminin geliştirilmesine yardımcı olmak,
- Kullanılmış ambalajların yeniden değerlendirilmesine yönelik çalışmalara kamu yönetimi, yerel yönetimler ile endüstri ve geniş tüketici kesimlerinin katılımını sağlamak,
- İleride bir atık yönetimi sisteminin geliştirilmesi için bilimsel çalışmalar yapmak,
- Bu amaçla, uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliğini gerçekleştirmek ve bu bilgileri tüm ilgili kesimlerle paylaşmak,
- Kullanılmış ambalajların ayrı toplanması ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalarda, tüketici duyarlılığını geliştirecek eğitim ve tanıtıcı faaliyetler yapmak,
- Ambalaj, kullanılan ambalaj ve çevre ilişkileri konusunda endüstrinin ortak fikir yapısını oluşturmak,
- Üye kuruluşlar arasında ortak görüş ve koordinasyon sağlamak,
- Türkiye'de geri kazanım ve değerlendirme konusunda belirleyecek hukuksal yapının Avrupa Birliği yapısına uyum sağlaması için çalışmak ve öneriler geliştirmek,
- Uluslararası ticarete önemli giderek artan "çevreye duyarlı yatırımlar ve lisanslar" konusunda entegrasyon rehberliği yapmak.

ÇEVKO, kullanılan ambalajların değerlendirilmesi, ekonomik ve kalıcı bir geri dönüşüm sisteminin yerleşmesi için, genel anlamda aşağıda belirtilen faaliyetleri sürdürmektedir.

Eğitim çalışmaları: Ana, ilk ve orta okullar düzeyinde ambalaj ve çevre ilişkisinin anlatıldığı, geri dönüşümün, hammadde ve enerjiden tasarruf olduğu bilincine yönelik eğitim çalışmaları.

Model projeler: "Entegre Geri Dönüşüm Sistemi"nin temelini oluşturmak üzere yerel yönetimlerle işbirliği yapmak, kullanılan ambalajların kaynağında ayrı toplanması, sınıflandırılması ve değerlendirilmesi çalışmalarına destek olmak.

Bilimsel ve teknolojik çalışmalar: Geri dönüşüm ve geri dönüşüm sistemleri için etüdler, hukuksal yapının doğru geri dönüşüm sisteminin kurulmasını sağlayacak yönde geliştirilmesi ve bilgi iletişimi amacıyla uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapması.

ÇEVKO, kurduğu yıldan günümüze, Türkiye çapında İstanbul, Ankara, Bursa başta olmak üzere pekçok il ve ilçede yerel yönetimlerle işbirliğinde cam, metal, plastik, kağıt, karton ambalaj atıklarını kaynağında "evsel atıklardan ayrı toplama ve geri kazanım" konulu pilot projeleri

başarıyla hayata geçirmektedir. Ayrıca, gerçekleştirilen eğitim projeleri kapsamında beş ilde 100'den fazla okulda 80 binin aşkın öğrenci ve iki binden fazla eğitimci özel hazırlanmış yayınlar, seminerler, konferanslar eşliğinde geri kazanım konusunda bilinçlendirilmiştir. Okullarında bu konuda pilot çalışmalar yapmaktadır.

ÇEVKO Vakfı, doğru bir geri kazanım sisteminin oluşması amacıyla belediye ve sanayi işbirliği ile geri kazanım uygulamalarını sürdürmektedir. İlk kez 1993 yılında Bakırköy Belediyesi işbirliği ile Ataköy semtinde 6.200 konutluk bir pilot bölgede başlatılan bu uygulamalar 2000 yılı sonu itibari ile 55 belediye işbirliği ile yaklaşık 177 bin konutta ve 710 bin kişinin katılımı ile düzenli ve sürekli bir şekilde sürdürülmektedir. Bu çalışmalarla Türkiye'de de belediyelerin mevcut olanaklarıyla geri kazanım uygulamalarını başlatabilmeleri için fazla bir yatırım yapmalarına gerek olmadığı ortaya çıkmıştır.

ÇEVKO Vakfı'nın yerel yönetimlerle birlikte yaklaşık on yıldır sürdürüldüğü ayrı toplama çalışmalarından elde edilen deneyimler, Türkiye'de iki modelin daha verimli olarak uygulanabildiğini göstermektedir. Her iki model de, temelde geri kazanılabilir nitelikli atıkların çöpten ayrı biriktirilmesini esas almakla birlikte, pratikte bir takım farklılıklar içermektedir.

Düzeltili toplama modeli: Bu model, daha ziyade apartman görevlilerinin bulunduğu, belirli bir hizmet sistematiğine sahip toplu konut alanları ve siteler için daha uygun görülmektedir. Bu sistemde atıklar, kar sakinlerinden apartman görevlilerine, onlardan da yerel yönetimlere ulaştırılarak ekonomiye geri kazandırılmaktadır.

Konteynerli toplama modeli: Poçetli toplamaadan çok, konteynerli toplama sisteminin yaygın olduğu ve belirli bir sosyo-ekonomik düzeyde bulunan bölgeler için daha uygun olan bu modelde, alan dahilinde çöp konteynerlerinin yanına ambalaj atıklarının atılabileceği konteyner yerleştirilmektedir. Söz konusu bu konteynerler, ayrı bir araçla çöpten ayrı toplanmakta ve ekonomiye geri kazandırılmaktadır.

Bunların dışında, Eylül 2002 yılında Johannesburg'da gerçekleştirilen Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi için gerçekleştirilen Türkiye Ulusal Raporu'nun Hazırlık Süreci'nde; Ulusal Rapor'da yer alması öngörülen altı başlık altında çalışma grupları oluşturulmuş, ilgili raporları hazırlama sürecinin eşgüdümü için sivil toplum kuruluşları ve araştırma merkezleri arasından altı ayrı kuruluş belirlenmiştir. ÇEVKO bu aşamada, "Sürdürülebilir Kalkınmada İş Dünyası ve Sanayi" çalışmalarının eşgüdümünü üstlenen kuruluş olmuştur.

Türkiye'nin "İntegre Geri Dönüşüm Sistemi"nin oluşturulmasına katkıda bulunmak ve ülke gerçekleri ile uyumlu ekonomik çözümler etrafında birleşmek isteyen sanayi kuruluşları ÇEVKO çatısında buluşmaktadır. Çünkü ÇEVKO; sanayi, yerel ve merkezi yönetimler arasında sağlıklı bir ilişkiyi kurarak projeler uygulamakta, kullanılan ambalajların geri kazanımı konusunda üyeleri arasında bilgi alış-verişlerine süreklilik kazandırmakta, Türkiye'de geri kazanım ve değerlendirme konusunda belirlenecek hukuksal yapının Avrupa Birliği yapısına uyum sağlaması için çalışmakta ve öneriler geliştirmekte, uluslararası ticarete önemli giderek artan çevreye duyarlı yatırımlar ve kanunlar konusunda entegrasyon rehberliği yapmakta ve kullanılan ambalajların değerlendirilmesine yönelik kanun ve yönetmeliklerin hazırlanmasına katkıda bulunmaktadır.

ÇEVKO Vakfı üyeliği kurucu üyelik ve dayanışma üyeliği olarak iki çeşittir. Kurucu üyeler her yıl vakfın bütçesine geri dönüşlü ambalaj ciroları ile orantılı olarak katkıda bulunurlar ve vakfın yönetim ve icra kurullarında görev almaktadırlar. Dayanışma üyeleri ise, her yıl belirlenen sabit

miktarlarda vakfın bütçesine katkıda bulunmaktadır. 1 Kasım 1997'de 4 kurucu üye ile kurulan Çevko'nun toplam üye sayısı Nisan 1997 itibarıyla 57'dir.

ÇEVKO'nun üyeleri: ADM Doysan, AK Gıda, AMWAY, Anadolu Cam, Anadolu Efes Biraçılık, AYSU, Bericap, Besler, BİOSU, İlaç, BKS Su, BP, Carrefoursa, Coca-Cola Export, Coca-Cola İçecek, Constar, Crown Cork & Seal, Çamla, Danonisa, Ecomelt, Eczaibaşı, Edirne Yağ, Elif Plastik, Erbak-Uludağ, Fesözler Yağ, Eü Gıda, Fatsu, Fruko, Hayat Kimya, Hes Kimya, Hob Boya, Hür Plastik, Johnson & Johnson, Kafkas, Karden, Kayseri Şeker, Kurlangç Gıda, Kopaş, Koray Su, Kortazo, Lio Yağ, Loreal, Marsa KSJ, Marshall, Mehmetler Yağ, Migros, Oriflame, Oruçoğlu, Paksoy, Paptis, Pastavilla-Kurraf, Pepsicola, Petkim, Petpak, Pfizer, Pinar Su, Play, Procter & Gamble, Reckitt Benckiser, Rexam Paketleme, Roche, Rotopak, Sansu, Sasa, Schmalbach-Lubeca, Sok Süt, Shell, Star Pet Su ve Şişeleme, Supak, Tamek, Tarih, TetraPak, Tuborg, Tüfekçi, Unilever, Ülker ve Wella'dır.

Bunlar dışında ÇEVKO ile ilgili olan sektörler şunlardır: ambalaj üreticileri ve ithalatçıları, ambalajlı ürün üreticileri, geri kazanım ve geri dönüşüm kuruluşları ve ambalajlı ürün dağıtım zincirindeki kuruluşlar.

ÇEVKO'nun katı atık yönetimi ile ilgili toplumsal bilinci arttırmaya yönelik olarak sürdürdüğü çalışmalar arasında yayımlar çıkarmak da bulunmaktadır. Ayda bir yayınlanan "Dönüşüm" adlı bültenin yanı sıra, yetişkinler ve çocuklar için yayınlanan kitapları da bulunmaktadır. Bu kitaplardan bazıları; ÇEVKO Vakfı Geri Kazanım Projeleri, Entegre Atık Yönetimi ve Geri Kazanım, Optimum Geri Dönüşüm Oranı Nedir?, Solid Waste Recovery in Touristic Sites (Turistik Alanlarda Katı Atıkların Değerlendirilmesi) ve Çocuklar için: Okul Kitaplığı'dır.

İletişim

Çevre Şehabettin Sok. No:94 Koşuyolu Kadıköy İSTANBUL
Tel: (216) 428 78 90 - 94
Faks: (216) 428 78 95
E-mail: cevko@cevko.org.tr
Web: www.cevko.org.tr

Kaynaklar

www.cevko.org.tr
www.cevko.org.tr/yayinlar/cevkovakfi.html <http://www.denizli2000.com/bilgi/kaynak/04-A.html>
www.ufa.gov.tr/turkoz/grupe/ner-7/kalkinmasirvesi.htm
www.designature.com/cevreyustleri.htm
www.ehultuz.com/cevre/turkiyeyedemehabujatillari/turkiyeyedemehabujatillari.htm

Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL) Foundation for the Protection and Promotion of the Environmental and Cultural Heritage

Çeyrek yüzyıldır Türkiye'nin zengin çevre ve kültür birikimine katkıda bulunan 25 insanlı ve gönüllü, 1990 yılı sonlarında bir çarı altında buluşmaya karar vermişlerdir. Bilim insanları ve medya çalışanlarının oluşturduğu bu grup, ülke değerleri ve kimliğini koruma adına sürdürdükleri çabaları yaygınlaştırmak, toplumu tüm binyeleri ve kurumları ile bu çabalara ortak etmek amacıyla Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL)'ü kurmuşlardır. ÇEKÜL'ün kuruluşunda örgüt kimliğini belirleyen ve amaçlarına yön veren başlıca ilkeleri; dünya gündeminin öncelikli konularından doğal çevre yıkımının, Türkiye'de gününbirlik çıkarlar uğruna göz ardı edilmekte ve ülke geleceğini tehdit eder ölçülerde yaşamsal bir nitelik kazanmakta olması; öze yandan, Türkiye'nin zengin kültürel değerlerine yönelik bilinç eksikliği ve hoyratlığı artan kimlik arayışlarına yanıt vermeyişi; çevresel ve kültürel değerlerin uğradığı çöküntü ve umarsızlık ile gelecek kuşakların gerektirdiği altyapıyı sunmaktan uzak olması gibi temellere dayanmaktadır. Bu konular arasındaki bütüncül ilişkilerin yaşama geçirilmesinin ülke gündemini hak ettiği düzeylere ulaştırmaktan vazgeçilmemesi gerektiği bir ortamda, birey ve kurumlar arasında anlamlı ilişkilerin güçlendirilerek yaygın bir bilinç düzeyinin yaratılması amacıyla ÇEKÜL Vakfı hayata geçirilmiştir.

ÇEKÜL Vakfı'nın Prof. Dr. Metin Sözen öncülüğündeki kurucuları, Prof. Dr. Yalçın Aköz, Prof. Dr. Onat Arıaç, Dr. M. İlhan Arslan, Mehmet Selim Baki, Turgut Derman, Oktay Ekşi, Tarkan Erdem, Prof. Dr. Selçuk Eres, Prof. Dr. Uğur Erkan, Prof. Dr. Cengiz Erzuhan, Prof. Dr. Erol Eri, Bülent Güngör, Yavuz İnce, Prof. Dr. Necati İnceoğlu, Mithat Karayöğür, İlhan Nebioğlu, Tun Oral, Feridun Özgen, Hasan Özgen, Ersu Pekin, Gürol Sözen, Dr. Günay Polfer Tamaç, Prof. Dr. İker Turan ve Pügnü Tuzlak'dan oluşmaktadır.

"Doğal kaynakları", "kültürel miras" ve "insan"ı bir bütün olarak ele alan ÇEKÜL, doğal ve kültürel çevreyi korumak için "kent-havza-bölge-ülke" ölçeğinde projeler geliştirmektedir. ÇEKÜL'ün "koruma-değerlendirme-yaşatma" amaçlı projelerinin hayata geçirilebilmesi ve sonuç alınabilmesi için benimsenen stratejisi, "kamu-yerel-sivil-özel birlikteligi"ne öncelik verilmesidir. Toplumun kendini canlı tutan tüm kesimlerinin ortak amaçla yönelmesi böylece sağlanmaktadır. ÇEKÜL, doğal ve kültürel varlıkların sürekliliğini Türkiye gündemine taşımak için umut ve özveriyle güçlenen, bilgi ve katılımla beslenen, "gönüllülük" esasına dayalı sivil girişimlerini; doğa, kültür, eğitim, turizm ve örgütlenme ana başlıkları altında sürdürmektedir.

Tüm etkinliklerinde sivil katılımı temel alan ÇEKÜL Vakfı, binyelerin kendi sorunlarına sahip çıkarak örgütlenmelerini ve kendi çözümlerini üretmelerini amaçlamaktadır. Vakıf bunun için en büyük üretim kaynağı olarak gönüllü katılımı ön plana çıkarmaktadır. Her alanda işbirliği için "kamu, özel, yerel ve sivil" güçleri eylem bütünlüğünde bir araya getirmekte olan Vakıf etkinliklerinde, örgütlenme "ülke-bölge-kent-havza" ölçeğinde ve eylem içinde gerçekleştirilmektedir. ÇEKÜL, diğer sivil inisiyatifleri ve yurttaşlar güç birliklerini önemli birer ortak olarak görmektedir.

ÇEKÜL'ün kimliği, kuruluş amaçları doğrultusunda, dört ana eksen çerçevesinde yapılmıştır: ÇEKÜL, Türkiye'de sivil örgütlenmeyi çevre, kültür, eğitim, tanıtım ve örgütlenme çerçevesinde birleştirmek, aralarında sağlıklı ve birincil bir ilişki kurulmasını sağlamak; kökleri yarım yüzyıllık bir birliğe ve somut uygulamalara dayalı bir süreklilik oluşturmak; geniş yığınları kalıcı ülkelerde buluşturarak ülke gündeminin önceliklerini belirleyen, katılımından işleme gelene bir çizgide bilinç yaratmak ve diğer sivil toplum örgütlerini doğrudan ve dolaylı destek vererek, çok örgütlülük ve çeşitlilik içinde sivil toplum yelpazesini genişletmek üzere oluşturulmuştur.

ÇEKÜL Vakfı'nın amaç ve hedefleri şunlardır: Tüm varlıkların temeli ve yaşam kaynağı olan doğal çevrenin yıkımını önlemlerle çıkarlar uğruna gözardı eden, ortak geleceği tehlikeye atan tüm gelişmelere karşı durmak; insanın çevresiyle uyumlu, dünü ile bağını koparmamış yarınlarını tasarlamak, Türkiye'nin zengin kültürel değerlerini korumak ve yaşatmak; bu amaçlar doğrultusundaki tüm çabalara halkın bilinçli katılımını sağlamak ve eğitim yoluyla gelecek kuşaklara bu amaçlara yönelik bilinç aktarmaktır. Türkiye'nin zengin doğal ve kültürel varlıklarını koruma, yaşatma ve tanıtmayı içeren çeşitli projeler üretmek ve uygulamaya koyarak ülke çapında duyarlılık, bilinç ve değerler bütünü oluşturmayı hedefleyen ÇEKÜL, bu doğrultuda çeşitli eğitim ve tanıtım çalışmaları yürütmektedir. ÇEKÜL Vakfı'nın uygulamakta olduğu projeler genel olarak Kültürel Çevre Projeleri, Doğal Çevre Projeleri ve Eğitim Projeleri olmak üzere üç başlık altında toplanmaktadır.

Vakfın Kültürel Çevre Projeleri başlığı altında yürütmekte olduğu projeler;

7 Bölge 7 Kent Projesi; Türkiye'de, 20. yüzyılın ikinci yarısında birbirini izleyen olaylar, değer ölçütlerinin yanı sıra doğal zenginliklerin de gücünün ve çeşitliliğinin yitirilmesine yol açarken, "mihnel-kültürel varlıklar" da hızla türelik değiştirmektedir. ÇEKÜL'de bir araya gelenler, önce "Kendini Koruyan Kentler" başlığı altında sürdürdükleri çabalarını, böyle bir ortamda "7 Bölge 7 Kent" projesine yönlendirmişlerdir. Türkiye'nin 7 bölgesinden seçilen pilot noktalardan başlayıp, tüm ülkeye yayılmasını amaçlanan projeye katılımlar kısa sürede birbirini izlemiştir. Önce "Çevre ve Kültür Evi" olarak işlevlendirilecek bir tarihi yapı restorasyonu ile başlayan, sonra sokak, mahalle ve kente sığrayan "koruma, değerlendirme ve yaşatma" eylemi, 7 Bölge 7 Kent Projesi ile "kentlerden havzaya, bölgeye ve ülke bütününe yayılacak" yeni bir hareketi başlatmıştır. Başlangıç yılı 1998 olan projenin pilot kenti uygulamalarını; Doğu Anadolu'da Karaman, Güneydoğu Anadolu'da Midyat, Orta Anadolu'da Talas, Kuzey Anadolu'da Kastamonu, Güneybatı Anadolu'da Akseli, Batı Anadolu'da Birgi ve Marmara'da Mudanya oluşturmaktadır.

Kendini Koruyan Kentler Projesi; Özgün kimliğini koruyabilmiş sfiye yakın kente, kültürel dokunun korunarak geleceğe aktarılmasını amaçlayan projede çok sayıda geleneksel yapı korumaya alınmakta ve koruma amaçlı kent planları hazırlanmaktadır. Kendini Koruyan Kentler Projesi'nin çıkış noktalarını; bugünkü koşulların gerindığı kaynak oluşumunun değerlendirilmesinde, tarihi ve doğal mirasın korunmasını gündeme getirmek, kenti "planlama"ya itmek ve kentin kendini "doğru" öğelerle tanımasını sağlamak oluşturmaktadır. Koruma-yaşatma çalışmalarının farklı boyutlarda sürdürüldüğü başlıca kentler şunlardır: Adapazarı, Ahiyanan, Ağrıas, Afyon, Akçhu, Alanya, Amasya, Antalya, Antakya, Aydın, Balıkesir, Bama, Bayburt, Bergama, Beypazarı, Bilecik, Birecik, Bursa, Çize, Çumalıkk, Çanakkale, Çorum, Denizli, Divriği, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Eskişehir, Geynik, Güntüshane, Harput, Hasankeyf, Iğdır, Isparta, İçel, Izmit, Kars, Kayseri, Kocaeli, Konya, Kula, Kuşadası, Kutahya, Malatya, Mardin, Milas, Mudurnu, Muğla, Nusaybin, Osmanlı, Selçuk, Sivas, Söğüt, Şile, Trabzon, Tıraklı, Tokat, Trilye, Urfâ, Van, Yalvaç.

Sinan'a Saygı Projesi; 1999 yılında başlıca Sinan'a Saygı Projesi, İstanbul, Anadolu, Trakya ve yurtdışı olarak dört bölgede ve ayrıntılı olarak sürdürülmektedir. Proje, Mihir Sinan yapı-

larının hak ettiği öneme ve bakıma kavuşturulması için yapılacak çalışmalarını kapsamakta, bu amaçla, tüm dünyadaki Mirnar Sinan eserlerinin envanter çalışması sonuçlandırılmaktadır.

Tarihi Kentler Birliği, 2000 yılında ÇEKÜL'ün öncülüğünde kurulan Birlik, kentlerin doğal-tarihsel-kültürel miraslarını korumada belediyeler arasında bir dayanışma ve işbirliği sağlama amacıyla çalışmalar yürütmektedir. Avrupa Tarihi Kentler Birliği'ne üye olan belediyelerin katılımı hızla sürmekte ve tüm çalışmalar Yerel Kimlik Dergisi'yle geniş kitlelere duyurulmaktadır.

GAP/Proje Hazırlama Yardımı: Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin işbirliği ile Çekül Vakfı önderliğindeki konsorsiyumun Teknik Destek Ekibi tarafından organize edilen "GAP Bölgesinde Kültürel Mirasın Gelişimi Programı" çerçevesinde Proje Hazırlama Yardımı sürdürülmektedir. Bu hizmet ile proje sahiplerine, taleplerine bağlı olarak restorasyon, turizm, kuruluşlararası işbirliği/ortaklık oluşturulması, iş planı hazırlanması, bütçeleme, hukuki konular, kapasite geliştirme, belgesel hazırlanması, el sanatları pazarlama, araştırma ve yayın etkinlikleri, proje döngüsü ve hibe programı konularında proje bazında danışmanlık yardımı verilmesi amaçlanmaktadır.

ÇEKÜL'ün Doğal Çevre Projeleri kapsamında ise;

7 Ağaç Ormanları Projesi, 1993 yılında Orman Bakanlığı işbirliğiyle başlatılan bu projenin ana hedeflerini; Türkiye'nin orman varlığını artırmak, yeni kent ormanları yaratmak, toprağı ve su kaynaklarını korumak ve her bireyin, her yıl tükettiği kadar ağacı doğaya geri vermesini sağlamak oluşturmaktadır. Her insanın bir yılda rükertiği kağıt gibi selüloz bazlı ürünlerin ortalaması 7 ağaca karşılık geldiği bulgulanmış ve bunları yola çıkarak tasarlanan projeye her kimseden birey kendi adına ya da sevdiklerine doğum günü, yillik, anneler günü gibi özel nedenlerle "7 Ağaç" armağan ederek katılabilmektedir. 1993'ten bu yana İstanbul, Bursa, Bilecik, Marmaris, Antalya ve Hatran'da yaklaşık 700.000 kişinin katılımıyla dikilen fidanların sayısı (2002 itibarıyla) 2,5 milyona ulaşmıştır. Her yıl kasım ve mart aylarında proje katılımcıları, okullar ve halk düzenlenilen fidan dikimi şenliklerine katılarak elbirliğiyle yeni ormanlar kurmakta, ayrıca gelenekselceğin "7 Ağaç 7 Yaşında Piknikleri" ile, haziran ayında 6 yıl yedi yaşına gelen fidanlar doğal ortamlarında görülmek üzere gelişimleri izlenmektedir.

77 m² Toprak Kurtarma Projesi, toprak erozyonunun önlenmesi ve erozyon denetimini amacıyla 1998'de başlatılan proje, 2000 yılından itibaren, tarım ve hayvancılığı da içine alarak "yöresel kalkınma" bağlamında genişletilmiştir. İlk uygulamaları Gümüşhane ili Kelkit ve Harçit Çayı havzalarında gerçekleştirilen proje, yöre halkının doğal kaynakları kullanım biçimini, hem gelir düzeylerini yükseltmek, hem de kaynakları koruyacak uygulamalara dönüştürme amacıyla pilot bölge seçilen Köse ilçesi ve Salyazı Beldesi'nde geliştirilmiştir. 77 m² Toprak Kurtarma Projesi kapsamında, 5000'den fazla meyve fidanı dikimi yapılmış, çiftçiler tarım ve hayvancılık konularında eğitilmiştir. Bununla birlikte, "kutsal ceviz bahçesi" kurularak, ceviz fidanı üretimine başlanmış, akasya fidanı üretilecek alanda hazırlıklar hızlandırılmıştır.

92 Orman Projesi, İstanbulluların bireysel katılımlarının sağlayarak beton yapılaşmanın tehdit ettiği bir alanı orman alanına dönüştürme etkinliğini içeren projenin amacı; gecekondulamayı önlemek ve kent içinde nefes alacak alanları üretmektir. Proje kapsamında 30 gün boyunca 170 hektar alana 102 bin fidanın dikimini gerçekleştirilmiştir.

Bahçemizi Cevizlerini Tıpatalım, Çıfıfıfı Tıpatalım Projesi, yitirilecek yıl ceviz diyarı olmuş Van'ın Bahçesaray ilçesinde ceviz ağaçlarının giderek yok olması nedeniyle 1997 yılında başlatılan projenin amacı; doğal dokuyu koruyup geliştirmek, yörede cevizliliği canlandırmak, nitelikli ceviz yetiştiriciliğini yaygınlaştırmak ve halkın ekonomik düzeyini iyileştirmektir. Proje kapsamında

gerçekleştirilen faaliyetler arasında, Bolu ve İstanbul fidanlıklarında ceviz yetiştiriciliği eğitimi alan beş çiftçinin Bahçeşarayı'da yürüttüğü fidan ısıtılma işlemleri; 1999'da açılan Ahşap İşleri Atölyesi; telcelereksellenen "Ceviz Sertliği" ile belirlenen üstün nitelikli ağaçların toplanması ve köy çeşitli oluşturma amaçlı tohum ve fidanların gerçekleştirilmesi yer almaktadır.

Biyçeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi; Dünya Bankası'nın GEP Fonu'ndan destek alan Biyçeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi (GRF II), Çevre ve Orman Bakanlığı koordinasyonunda, dört alanda kurulan uygulama birimleri tarafından 2000 yılından beri yürütülmektedir. Proje, bir milli park (Köprülü Kanyon) ve üç tabiatı koruma alanında (İğneada, Sultanazade, Camili) karlılık illisiyle yönetim planları geliştirmeyi hedeflemektedir. Hazırlanacak yönetim planlarının yerel halk tarafından iyice anlaşılması, uygulamalara katılımın sağlanabilmesi amacıyla "Kamuyu Bilinçlendirme ve Küçük Hibe Destek Programları" geliştirilmektedir. Projenin "Kamuyu Bilinçlendirme ve Küçük Hibe Destek Programları" bölümü, Çevre ve Orman Bakanlığı/Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü (eski Millî Parklar Ay ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü) koordinasyonunda, ABD'li Chemonics firmasının liderliğinde, ÇEKÜL Vakfı tarafından yürütülmektedir. Genel çerçevede, Biyçeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi, Türkiye'nin doğal kaynak bakımından zengin ve korunması gereken dört bölgesi- Camili, İğneada, Köprülü Kanyon ve Sultanazade'de sosyal, kültürel, ekolojik ve ekonomik şartları gözönünde tutarak Yönetim Planları geliştirmeyi amaçlamaktadır. Yönetim Planları, dört bölgede Çevre ve Orman Bakanlığı'na belirlenen ve altı yıl süreyle proje alanında görev yapacak elemanlar tarafından hazırlanmaktadır. Katılımcı yaklaşımla geliştirilmesi beklenen planlar, mikro ölçekte sektörel planlamalarla desteklenmektedir. Dört alanda bitki ve hayvan çeşitliliğinin korunması konusunda idari ve hukuki yapıyı güçlendirilmesine yönelik geliştirilen yönetim planlarının, ancak bölge halkının desteği alındığında uygulanabilir olacağı bilinmektedir.

Eko-Tarım Projesi; çevreye ve insana dost bir üretim sistemini içeren eko-tarım, ekolojik sistemde buralı uygulamalar sonucu kaybolan doğal dengeyi yerinden kurmaya uğraş veren bir üretim biçimidir. Eko-Tarım Projesi, üretimde miktar artışı değil, üretim kalitesini yükseltmeyi, toprağın korunmasını, bitkinin direncini çoğaltmayı amaçlamaktadır.

Beriköy Projesi; Beriköy Projesi'nin amacı, kuzdi imkânları sahip aileleri uzun vadeli ödemeli olarak konut sahibi yapmak, yaşamlarını sürdürmeleri için gerekli güç ve donanımı sağlamak, iş alanı yaratmak ve ileriye dönük sürdürülebilir bir gelişimi özendirme için 1999 Marmara Depremi'nden sonra Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) mensupları tarafından başlatılan girişim, "Ulusalın, İnsanlık İçin Habitat" ve ÇEKÜL ortaklığıyla yaşama geçirilmiştir.

Peygamber Toplum Projesi; Adapazarı bölgesinde 5H kabci konut ve bir sosyal merkezden oluşan, sosyal, ekonomik ve çevre sağlığı açısından sürdürülebilir bir yaşam alanını hedeflemektedir.

Diyarbakır Dicle Üniversitesi Kampüsü Açılımlarına Projesi; amacı, Diyarbakır halkının biriktirdiği karlılığının sağlanarak, Dicle Nehri boyunca ormanlık alanlar oluşturması, kentte yeni akçigertlerin kazandırılması, çevre ve doğayı koruma bilincinin geliştirilmesinde öncülük edilerek ormanlık alanların oluşturulmasında teknik ve danışmanlık hizmetlerin verilmesidir. Proje gerçekleştirilen faaliyetler kapsamında, Dicle Üniversitesi Kampüsü gözet alanında 22 bin fidan dikilmiştir.

Kağıtın Ormanlar Projesi; ÇEKÜL Vakfı'nın 1994 yılından beri yürüttüğü bir geri kazanım uygulama ve eğitim projesidir. Projenin amacı; kişi, kurum ve kuruluşların artık kağıtları uygun koşullarda toplayarak ekonomiye geri kazandırmak ve nükretim alışkanlıklarını değiştirmektir. 1999 yılında, artık kağıtlardan elde edilen gelirle fidan dikimine başlanmıştır. Bu yeni uygulamada, ÇEKÜL tarafından belirlenen alanlarda fidan dikimi yapılmakta, bu şekilde geri kazanan

kâğıtın tekrar fidana-ağaca dönüştürülebilir. 1999-2001 yılları arasında geri dönüştürülen kâğıtlardan elde edilen gelire Çatalca'da, 2001-2003 yılları arasında ise Bilecik- Osmancılı'da Kâğıtın Orman Koruları oluşturulmuştur.

Kuçuk Menderes Havzası Koruma Çalışmaları, projenin amacı, havza boyutunda doğal ve kültürel varlıkları tespit ederek, korumak ve değerlendirmektir. Gerçekleştirilen faaliyetler arasında, tespit ve envanter çalışmaları yapmak yer almaktadır. Projenin uygulama alanları; Ödemiş, Birgi, Beydag, Kiraz, Tire, Konaklı, Bademli, Ovakent, Bozdağ ve Gölcük'tür.

TEM Karayolu Ağaçlandırılma Projesi, karayolu kenarında yeşil doku oluşturmak, karayolu çevresindeki gelecekdünya'yı önlemek ve şehir içinde nefes alacak alanlar yaratmak amacıyla yapılan proje kapsamında 100 hektar alanda 100 bin fidan dikimi gerçekleştirilmiştir.

ÇEKÜL'ün Eğitim Projeleri kapsamında ise;

Çevre Eğitimi Çalışmaları; ÇEKÜL, eğitimi Türkiye'nin temel konularından biri olarak görmekte, doğru ve tutarlı bilgi sunmayı, bilinç ve dayanışmayla ortak çabalarda buluşmanın ön koşulu saymaktadır. Yeni nesillerin, çevre ve kültür bilgisi ile sahiplenme-koruma bilinciyle yetişmelerini, bilgi-bilinç bütünlüğünde katlına uzanan bir ortak sorumluluk biçimiyle yaşatmalarını, sağlıklı yarımların temel koşullarından biri olarak gören ÇEKÜL, çevre ile uyumlu davranış, değer yargıları ve eylemleri güçlendirecek ve kamu duyarlılığını artıracak boyutta eğitim çalışmalarını etkinleştirmektedir.

Eğitimi toplumsal duyarlılık ve resmi öğretimle birlikte bireylerin ve toplumun dinamiklerini tümüyle ortaya çıkaran bir süreç olarak gören ÇEKÜL Vakfı; sağlıklı bir örgütlenme ile İstanbul ve Anadolu'da eğitim çalışmalarını sürdürülmektedir. Çevre eğitimi de, tüm çalışmalarında olduğu gibi doğa-kültür birlikteliğinde planlayan ve uygulayan ÇEKÜL, eğitim uygulamalarında doğal çevreye olduğu kadar kültürel çevreye de önem vermekte ve eğitimlerin içerikleri doğa-kültür bütünlüğü kapsayan geniş ölçekte hazırlanmaktadır.

Çevre Seminerleri Projesi, çevresel değerleri korumanın temeli olarak bilgiyi toplumda yaygınlaştırmayı amaçlayan ÇEKÜL, her yaş ve kesimden birsey yönlük toplantılar düzenleyerek, yalnız İstanbul'da değil, Anadolu'nun birçok kentinde de halka dönük eğitim çalışmalarını sürdürmektedir.

Okullarda Çevre Eğitimi Projesi, eğitim çalışmaları, anaokulundan üniversiteye kadar, gençlerin çevre konularında bilinçlenmelerini amaçlayan seminerler, söyleşiler, konferanslar, geziler ve örnek projelerle yürütülmektedir. Çalışmaların yazılı-görsel ürünleri, öğrencilerin, öğretmenlerin ve halkın kullanımına olanak sağlayacak biçimde ÇEKÜL Arşivi'nde yerini almaktadır.

Yaz Okulları Projeleri, Bizim Ülke Derneği ile 1994 yılında başlatılan ve sürdürülmekte olan yaz okulları, gelir düzeyi düşük ailelerin ilköğretimde okuyan çocukları ve okuma-yazma bilmeyen yetişkinleri hedef kitle olarak görmektedir. 1998'de Şile'de başlatılan "Çevre Yaz Okulu", gençlerin çevreye karşı duyarlı ve sorumlu davranış biçimi edinmelerini amaçlayan, farklı boyutlarda kişisel gelişimlerine destek olan programlar olarak uygulanmaktadır. Akseki, Birgi ve Divriği'de düzenlenen "Mimarlık Yaz Okulları" ise, mimarlık eğitimi alan öğrencileri hedeflemektedir.

Önemli Günler; Orman Haftası, Dünya Çevre Günü gibi özel gün ve haftalarda, kutlama ve törenler yerine ÇEKÜL, okullarda eğitim çalışmalarına ağırlık vermektedir. Ağırlıklı konu olarak ilgili gün/hafta seçilmekte ve etkinlikler bu tema çevresinde tasarlanmaktadır.

Kent Belgeselleri: ÇEKÜL'ün Kent Belgeselleri arasında, Zamanda Yürümek (Bursa), Ve Tağlar Tahtı (Diyarbakır), Kırımın Başkenti (Sakranbolu), Surları Kenti (Kütahya), Sevasızlığın Hissesi (Sivas), Marmara'nın Başkenti (Balıkesir), Sivaslıların Kültürü (Afyonkarahisar), Gidenlerin Ardından (Kastamonu), Kontrastların Harmonisi (Antalya), Doğu'nun Uygar Kenti (Kars), İki Dünya Arasında (Kapadokya) ve Tarihün Kilitli (Çanakkale) yer almaktadır.

ÇEKÜL Vakfı bünyesinde, sahip çıkılması gereken değerlerle ilgili doğru bilgiye ulaşmak, bu özgün bilgiyi ulusal ve uluslararası boyutlara aktarmak, böylece onların yaşamasını sağlamak amacıyla Anadolu Araştırmaları ve Uygulamaları Merkezi (ANAR) kurulmuştur. ANAR'ın hedefi, Anadolu'nun özgün kimlikli kentlerinde süren projeler kapsamında derlenen bölgesel veri ve belgelerin toplanması, belirlenmesi ve yaygınlığının sağlanmasıdır. ANAR'ın vizyonu, özgün Anadolu varlıkları konusunda çalışmak isteyen ulusal ve uluslararası tüm bilim insanlarına, araştırmacı, öğrenci ve halka açık bir belge-bilgi merkezi olmaktır.

ÇEKÜL Vakfı çalışmalarını, Türkiye çapındaki 83 il temsilcisiyle dayanışma içerisinde sürdürmektedir. Merkez bürosu İstanbul'da ve şube bürosu Bursa'da yer alan Vakf'ın mali kaynakları; bağışlar, kaynak yanıtıcı projeler, özel kuruluş sponsorlukları, uluslararası organizasyonlar ve Başbakanlık Tanıtma Fonu tarafından sağlanmaktadır. ÇEKÜL Vakfı'nın üye olduğu bazı kuruluşlar; İstanbul Çevre Platformu, Çevre Kızası, Europa Nostra, Koy ve Küçük Kasabalar için Avrupa Komisyonu (ECOVAST)'dir. Bunun dışında ilişkide olunan diğer kuruluşlar; Koruma Kalkınma Forumu, Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi, Pennington-Mellon-Munroe Hayırseverler Vakfı, Dünya Anıtlar Fonu ve Aga Han Vakfı'dır.

ÇEKÜL, projelerinde çeşitli kamu kurumları, valilikler, belediyeler ve üniversiteler ile teknik işbirliğinde bulunmaktadır. Bunların bazıları; Çevre ve Orman Bakanlığı Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü, Çevre ve Orman Bakanlığı Marmara Bölge Müdürlüğü, Alesdağ Orman İşletme Müdürlüğü, Dicle Üniversitesi, İzmir Valiliği, Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Karayolları Genel Müdürlüğü 17. Bölge Müdürlüğü'dür.

ÇEKÜL Vakfı, amaçlarına yönelik olarak çok sayıda yayın çıkarmaktadır. Bu yayınların arasında, Eğitim Projeleri kapsamındaki Kent Belgeselleri sayılabileceği gibi, internet üzerinden yayınlanan dergileri, Mozaik ÇEKÜL Dergisi ve kitapları yer almaktadır. İnternet sayfası üzerinden yayınlanan ÇEKÜL Gazete, haftalık olarak hazırlanmakta ve Türkiye gündemi ile Vakf'ın etkinlik gündemi hakkında bilgiler içermektedir. Üç ayda bir Anadolu'ya surlan Sanatsal Mozaik, Kentsel Bilim-Çevre-Kültür Dergisi ise, çeşitli makalelerin yer aldığı ve ÇEKÜL amaçları doğrultusunda, toplum bilincini artırmaya yönelik olarak çıkarılmaktadır. ÇEKÜL'ün yayınladığı kitaplara örnek olarak ise, "Sivil Toplum Örgütleri ve Etik", "Çevre Sorunları ve Sivil Toplum", "Dünya ve Türkiye'de Çevreye Bakış", "Çevresel Etik Değerlendirmesi" ve "Bilgiler ve Mevzuat 2000" adlı yayınlar verilebilir.

Betimsiz

Ekrem Tür Sokak No: 8 Beyoğlu 34436 İSTANBUL

Tel: (212) 249 64 64

Faks: (212) 251 54 45

E-mail: cekul@cekulvakfi.org.tr

Web: www.cekulvakfi.org.tr

Kaynaklar

www.cekulvakfi.org.tr

www.ektarim.com/Megaportal

www.mimarlar.org.tr/huonkutup

mimarlik.erciyas.edu.tr/akademik/gibeynukulhis.htm

www.jiveteconomics.org/jeveceyevnukulhis

www.sinan.itanbul.edu.tr/jman/sihukultu/siyakulhis

Doğal Hayatı Koruma Vakfı (DHKV) Natural Life Protection Foundation (WWF Turkey)

1975 yılında kurulan Doğal Hayatı Koruma Derneği (DHKD), doğanın korunması ve doğal kaynakların akılcı kullanımı için, tür ve yaşam ortamlarının kaybının önlenmesi, koruma alanlarının artırılması ve koruma hizmetlerinin iyileştirilmesi konularında çalışmalar yürütmüştür. DHKD, 1996 yılında kaynak yaratma çalışmalarını kolaylaştırmak, mali konularda daha kolay ve hızlı çözümler üretmek amacıyla Doğal Hayatı Koruma Vakfı'nın kuruluşuna öncülük etmiştir. Doğal Hayatı Koruma Vakfı (DHKV), 2001 yılında dünyanın en büyük doğa koruma kuruluşlarından biri olan ve uzun yıllar işbirliği içinde çalıştığı WWF International'ın Türkiye ulusal örgütüdür. Doğal Hayatı Koruma Vakfı, WWF Türkiye'nin aynasına sahiptir.

Yeniden yapılanma süreciyle birlikte DHKD ve WWF Türkiye'nin işbirliği ve çalışma şekli yeniden düzenlenmiştir. Bu süreçte; DHKD tarafından yürütülen çalışmaların vakıf bünyesine alınarak tek bir kurum çatısı altında birleştirilmesi, çalışmaların ayrı ayrı tüzel kişilikler kapsamında olsa da aynı yönetim kadrolarına sahip olarak sürekli bir işbirliği içerisinde yürütülmesi, hem idari hem de hukuki yapı olarak tamamen birbirinden ayrılmaları kararları alınmıştır. Sonuç olarak bugün gelinen noktaya, gelecekte de işbirliği içinde çalışmayı sürdürecektir olan, iki doğa kuruluşu ortaya çıkmıştır.

İnsanların doğa ile uyum içerisinde yaşayabileceğine ve gelecek nesillere yaşanılabilir bir dünya bırakmayı amaç edinen DHKV, en yeni ve güvenilir bilimsel verileri kullanarak konuları çok yönlü yaklaşımı ve sürdürülebilir kullanımı desteklemektedir. Vakfın amacı, Türkiye'nin biyolojik çeşitliliğinin korunması ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının sağlanması, toplumun doğal kaynakları kullanma, yönetme ve kullanma biçimini, kaynakları bakışını erkilemeyi amaçlamaktadır. WWF Türkiye, alan ve tür koruma projeleri, hükümet düzeyinde e-tilme ve eğitim çalışmaları yürüterek kalıcı ve somut çözümler oluşturmayı ilke edinmiştir.

WWF Türkiye, projelerini bilimsel araştırmalar sonucunda belirlemektedir. Önemli kuş alanları, önemli bitki alanları ve orman boşluk analizi envanterleri bu projelerden bazıları oluşturmaktadır. Vakıf, çalışmalarını Hedefe Yönelik Programlar (HYP) çerçevesinde altı konuya yönelik yapılandırmıştır. Bu konular; "orman, deniz ve kıyı, tatlı su, türler, zehirli kimyasallar ve iklim değişikliği"dir.

Su Kaynakları, WWF-Türkiye ve diğer bilimsel araştırma sonuçlarına göre, yeryüzündeki tüm canlılar için yaşamın temel kaynağı olan su giderek tükenmektedir. Dünyanın % 70'i sularla kaplı olmasına rağmen, tatlı su kaynakları bunun yalnızca % 2,5'idir. Bugün yeryüzü nüfusunun beşte biri su kaynaklarının yanlış kullanımı, kirlilik, alan kaybı gibi nedenlerden sağlıklı, temiz ve içilebilir suya sahip değildir. Günümüzde yaklaşık 1,3 milyar kişi su sıkıntısı çekmekte, gelecek yirmi beş yılda ise bu sayının iki katına çıkacağı tahmin edilmektedir. Bir ülkenin su zenginliği ölçülmesi için kişi başına düşen yıllık ortalama su miktarının en az 10 bin m³ olması gerekirken, bu miktar Türkiye'de 1.430 m³'tür. Bu rakamlar, bilimin aksine dünyanın ve Türkiye'nin su zenginliği olmadığını gözler önüne sermektedir. Bu nedenle WWF-Türkiye, yıllardır su kaynaklarını koruması ve sürdürülebilir kullanımı yönünde çalışmalar yürütmektedir. Projelerinde, Barınar Sızdırmaz ve AB Su Çerçeve Direktifi ve entegre nehir havzası yönetimi ilkelerine uygun yak-

laşmaları kullanılmaktadır. DHKV, özellikle sulama ve enerji amaçlı barajlar konusuna duyarlı yaklaşmakta, nichir ekolojilerle ilgili sulak alanlara zarar verilmesini engelleyici çalışmalar yapmaktadır. Bu bağlamda ilgili projelere yönelik olarak aşağıdaki projeleri gerçekleştirmektedir:

Beysheir Gölü Projesi: Beysheir Gölü, Anadolu'nun en büyük kapalı havzası olan Konya Havzası'nın güney kısmında yer almaktadır. Göl, Türkiye'nin yüzey alanı açısından üçüncü en büyük ve aynı zamanda en büyük tatlısu gölüdür. Beysheir Gölü, doğal güzelliği, zengin biyolojik çeşitliliği ve bulunduğu bölgedeki en büyük tatlısu kaynağı olması nedeniyle ülkemizdeki en önemli sulak alanlardan birisidir. Konya Kapalı Havzası'nda suya duyulan gereksinimin giderek artması nedeniyle, Beysheir Gölü günümüzde de, gelecekte de havzanın başlıca su kaynağı olma özelliğini sürdürülecektir. Üstelik, zengin biyolojik çeşitliliği nedeniyle havzadaki en önemli ve koruma önceliğine sahip alan konumundadır. DHKV'nin bu çalışmadaki vizyonu, yöre halkının sosyal ve ekonomik yararları için sağlıklı bir göl ortamının sağlanmasıdır. Bu proje, aynı zamanda WWF Avrupa Su ve Sulak Alanlar uzmanları'nın öncelik verdiği çalışmalardan birisi olan, WWF Türkiye'nin yürüttüğü Konya Kapalı Havzası Projesi'nin en önemli bileşenlerinden biri durumundadır. Projenin bir başka amacı ise, gölün ekolojisine yönelik tehditlerin belirlenmesi ve mevcut planlamalara öneriler ve/veya alternatifler getirilmesidir.

Konya Kapalı Havzası'nın Aküler Kullanımına Doğru Projesi: WWF-Türkiye ve WWF-Hollanda tarafından geliştirilmektedir. Proje, entegre havza yönetimi felsefesi çerçevesinde Türkiye için bir sürdürülebilir kullanım ve biyolojik çeşitlilik koruma modeli oluşturmayı amaçlamaktadır. Projenin vizyonu, sağlıklı bir çevrede yöre halkı için zengin sosyal ve ekonomik fırsatlar sunan bir Konya Kapalı Havzası'na ulaşmaktır. Projenin uzun vadeli hedefleri, havzanın çeşitli su gereksinimlerini destekleyecek şekilde ormanların ve toprak kaynaklarının korunması, verimli toprakların sürdürülebilir suyu tarımı için ayrılması ve korunması, karlı olan su kaynaklarının sürdürülebilir ve verimli bir biçimde kullanılması ve havzadaki çeşitli faaliyetleri ve değerleri destekleyecek şekilde dağıtılması, sulak alanların zengin biyolojik çeşitlilikleri, doğal ürünleri ve işlevleri açısından korunması ve restore edilmesi, bozku ekolojilerinin onarılması, kuru tarım, flora ve faunaları bakımından sürdürülebilir yönetimi ve yöre halkı için yeni gelir kaynakları geliştirilmesi olarak özetlenebilir. İki yıl sürecek olan bu proje Konya Kapalı Havzası'nda Entegre Havza Yönetimi'ne doğru bir süreci harekete geçirecek şekilde tasarlanmaktadır.

Uluabat Gölü Entegre Yönetim Projesi: Vakfın su kaynaklarına yönelik bir başka çalışması ise, Uluabat Gölü Projesi'dir. 1998 yılında, Ramsar Alanı ilan edilen Uluabat Gölü'nün korunması için bir yönetim planı oluşturmak amacıyla Çevre ve Orman Bakanlığı ve WWF Türkiye'nin işbirliği içinde çalıştığı, Doğal Hayatı Koruma Derneği'yle bir araya gelerek projenin ilk adımları atılmıştır. Ortaklık çerçevesinde yürütülen çalışmalar, bugün WWF Türkiye tarafından "Uluabat Gölü Entegre Yönetim Projesi" adı altında devam ettirilmektedir. Projenin amacı, öncelikle alanın yönetiminden sorumlu merkezî idareler ve il temsilcileri, çiftçiler, balıkçılar, sanayiciler, sivil toplum örgütleri, avcılar gibi Uluabat Gölü'yle ilgili grupları bir araya getirerek sulak alanın yönetimine katılımlarını sağlamak, sürdürülebilir doğal kaynakların aküler kullanımını esas alan Ramsar prensiplerine uygun bir yönetim planı oluşturmak ve uygulamaya geçirmektir. Uluabat Gölü Yönetim Planı'nın, doğayla ilgili Uluabat Gölü'nün yönetiminin, Türkiye'deki diğer Ramsar alanları için de bir örnek oluşturmasını sağlamak nihai hedefler arasındadır.

Deniz ve Kıyılar: İki yarım denizlerde çevreli Türkiye'de, deniz kıyılarının tatil mekanlarına, denizlerin atık su kirlenmesine çevrilmesi nedeniyle, nesli tehlike altında olan deniz kaplumbağaları (Caretta Caretta ve Chelonia Mydas), Akdeniz fokası (Monachus Monachus) ve birçok balıkçı kuşları yığın alanları yok olmaktadır. WWF-Türkiye, 1986 yılında Dalyan'da, deniz kaplumbağalarını korumasıyla başladığı deniz ve kıyı konusundaki çalışmalarını, bugün deniz ve kıyı ekolojilerinin biyolojik çeşitliliğini korumak, doğal kaynakların aküler kullanımını sağlamak amacıyla yürütmektedir. Bu konuya ilişkin yürütülen çalışmalardan birisi, "Deniz Koruma Alanları Çalışma Grubu" oluş-

urulmasıdır. *Deniz Koruma Alanları Çalışma Grubu*, WWF-Türkiye'nin düzenlediği Deniz Koruma Alanları Çalıştayı sonucunda WWF-Türkiye'nin de üyeleri arasında olduğu bir "Deniz Koruma Alanları Çalışma Grubu" oluşturulmuştur. Grubun diğer katılımcıları arasında, Suda Araştırmaları Derneği, Türk Deniz Araştırmaları Vakfı, ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü, Türkiye Kıyıları Milli Komitesi bulunmaktadır. Deniz Koruma Alanları Çalışma Grubu, Türkiye'deki olanaklar ve yasal altyapı hakkında bir durum raporu hazırlamıştır.

Ormanlar, Türkiye yüzeyinin % 26'sını orman sayılan alanlar kaplamaktadır. Bu önemli zenginliğin gelecek kuşaklara aktarılabilmesi, milli park, tabiatı koruma alanı, tabiat parkı gibi koruma alanlarının sayısının artırılmasıyla mümkündür. Günümüzde korunan alanlar Türkiye ormanlarının yalnızca % 2'sini oluşturmaktadır. WWF-Türkiye, Türkiye'nin orman alanlarının (özellikle doğal yaşlı ormanlarının) bozulmasını ve yok olmasını önlemek, orman kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütmektedir.

Küre Dağları Eko-turizm Projesi, Avrupa'nın el değmemiş doğal yaşlı ormanlarını barındıran Küre Dağları Milli Parkı'nda, eko-turizmin geliştirilmesine yönelik bir proje başlatılmıştır. Proje, yöre halkı için doğa korumanın alternatif sosyo-ekonomik olanaklar yaratabilecek bir eylem olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bundan yola çıkarak, pilot alan olarak seçilen Kastamonu'nun Pınarbaşı İlçesinde geleneksel mimariye sahip atıyap bir konak, Pınarbaşı Kaymakamlığı işbirliğiyle restore edilerek "Eko-turizm Merkezi"ne dönüştürülmüştür. Eko-turizm Merkezi'nde konaklama, eğitim-tanıtım gibi olanaklar sunulmaktadır. Ayrıca yörenin eko-turizm açısından özelliklerinin tanıtılması ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır.

Doğal Hayat Koruma Vakfı tarafından, orman çalışmaları kapsamında yürütülen bir başka önemli çalışma ise, *Dünyaya Armağanlar Projesi*'dir. Dünyaya Armağan Projesi; Özellikle, Dünya'nın korunmasında öncelikli ekolojik bölgelerinin (Küresel 200 Eko-Bölge) içerisinde yer alan alanlarda, biyolojik çeşitliliği korumak ve nesli tehlike altındaki türlerin yaşamını güvence altına almak ya da iklim değişikliği, zehirli kimyasal atıklar, orman ve balı su kaynaklarının sürdürülebilir olmayan kullanımından kaynaklanan küresel tehditleri önlemek amacıyla, herhangi bir hükümet, sivil toplum, kamu ya da özel sektör kuruluşu veya birey tarafından, küresel doğa koruma önceliklerinin gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak üzere hayati geçirilen yeni bir programlardır. Dünyanın biyolojik çeşitlilik açısından en zengin 25 bölgesinden biri olan Akdeniz, ormanları ve mahallîleriyle "Biyolojik Çeşitlilik Merkezi" olarak tanımlanmaktadır. Kıtla turizmi, ikinci konular ve turizmde alternatif arayışlar nedeniyle dağlık arazileri bile tehdit altında olan Akdeniz ormanlarının, sahip olduğu özellikleri yitirmeden harekete geçen WWF Türkiye, Akdeniz'de daha verimli bir korunan alanlar ağı oluşturulmasını amaçlamaktadır. Başta Orman Bakanlığı olmak üzere, ODTÜ Jeolojik Mühendisliği ve Biyolojik Bölgelerinin işbirliğiyle yürütülen çalışmalarda kullanılan "boşluk analizi" yöntemini, Türkiye için bir ilk olma özelliğini taşımakta ve ülkenin diğer bölgeleri için örnek oluşturmaktadır. Bu proje, İngiltere Elçiliği'nin desteğiyle yürütülmektedir.

WWF (Dünya Doğayı Koruma Vakfı), 21. yüzyıla girerken, dünya çapında bir kampanya başlatmıştır. *Topyan Gecegen*. Bu kampanya ile hükümetler, iş dünyası, sivil toplum gibi toplumun çeşitli kesimleri doğa korumaya davet edilmektedir. Bu çerçevede kimi hükümetler yeni korunan alanlar ilan ederek; kimi özel sektör kuruluşları, faaliyetlerini çevre koruma ilkelere doğrultusunda iyileştirerek doğa koruma projelerini desteklemektedir. WWF International ise, hükümetlerin ve özel sektör kuruluşlarının doğa korumaya yönelik bu katkılarını "Dünyaya Armağan" olarak sunmaktadır. Avrupa Ormanları'nın Sıcak Noktaları'ndan dokuzuncu sahip Türkiye, Dünyaya Armağan çerçevesinde, 2005 yılına kadar bu alanları koruma altına almayı taahhüt etmiştir. WWF Türkiye bu projeye, dokuz alanı koruma statüsüne kavuşturulması için gerekli çalışmaları katılımcı bir anlayışla gerçekleştirmesini amaçlamaktadır.

Türkiye'nin Önemli Bitki Alanları: Türkiye'nin Önemli Biriki Alanları, nesli tehlike altındaki nadir ve endemik bitki türlerinin zengin bir çeşitliliğini içeren doğal alanları tanımlamaktadır. *Plantae RICHARDSONIANA* (1974) ve *Önemli Bitki Alanları Raporu* (2003) raporlarının bitki türlerinin ve bunların doğal yaşam alanlarının belirlenmesi ve koruma altına alınmasını amaçlamaktadır. Bu amaçla çalışmalarını tanımlayan ilk ülke olarak Türkiye'de, 112 önemli biriki alanı belirlenmiştir. WWF Türkiye tarafından yürütülen "Önemli Biriki Alanları Projesi", Türkiye çapında zengin bitki çeşitliliği gösteren alanların topluca saptanmasını, bu alanlarda doğal olarak yetişen biriki türleri ve bunların doğal yaşam alanlarının koruma altına alınmasını yönünde çalışmalarını içermektedir. Proje, İstanbul Üniversitesi Bezacılık Fakültesi Herbariyumu ve Flora&Flora International ile işbirliği içinde gerçekleştirilmiştir. Bu proje kapsamında, üzerinde uzun yıllardır çalışılan "Türkiye'nin Önemli Biriki Alanları" adlı yayın hazırlanmıştır. Bu yayın, Türkiye'nin olağanüstü biriki zenginliğini ve bu zenginliğin karşı karşıya olduğu tehditleri gözler önüne sermektedir.

WWF-Türkiye, bugüne kadar yürüttüğü projelerde başarılı elde etmiştir. Avrupa Birliği LIFE programı desteğiyle yürütülen "*Türkiye'de Kıyı Yaratımı ve Turizm: Çaralı Projesi*" 2000 yılında Birleşmiş Milletler Habitat III İyi Uygulama ödülünü kazanmıştır. 2000 yılında Ulubat Gölü, beş kıtada dünyaca önemli 19 gölü bünyesine katmış büyük bir girişim olan Living Lakes (Yaşayan Göller) ağına dahil edilmiştir. Bilim adamlarıyla işbirliğinde, on yılı aşkın süredir yürütülen başarılı çalışmalar sonucunda, Türkiye çapında nesli tehlike altında bulunan nadir ve endemik bitki türlerinin zengin çeşitliliğini içeren yüzürlü iki "Önemli Biriki Alanı" belirlenmiş, bu alanların özellikleri, alanların karşı karşıya bulunduğu tehditler ve koruma altına alınması amacıyla yapılan çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi veren "Türkiye'nin Önemli Biriki Alanları" konulu yayın 2003 yılında basılmıştır.

Vakıf, hükümet kuruluşları, üniversiteler, diğer STK'lar, yerel topluluklar, medya ve özel sektör gibi geniş bir yelpazedeki paydaşlarla birlikte çalışarak, çevre yönetimi ve korunması konusunda kapasite gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu nedenle, WWF-Türkiye'yi destekleyerek çalışmalarını kurumsal ve sosyal sorumluluk ilkeleri çerçevesinde yürüten kurumsal sponsorlar bulunmaktadır. En az üç yıllık anlaşmalarla doğa koruma çalışmalarına destek olan şirketler, projenin iletişim çalışmalarını kapsayıcı her türlü basılı malzeme, basın duyurusu ve benzeri etkinliklerde isim ve logolarıyla yer almaktadırlar. Vakıfın kurumsal sponsorları, Garanti Bankası ve RİM-Radar reklam ajansıdır.

Proje sponsorları ise, çalışmaları yürütülen su kaynakları, ormanlar, deniz ve kıyılarla ilgili projeleri en az üç yıllık anlaşmalarla destekleyerek, proje ile ilgili gerçekleştirilen iletişim çalışmalarını kapsamında tüm basılı malzeme, basın duyurusu vb. etkinliklerde payda logosunu kullanma hakkına sahip olmaktadır. Unilever, Eczacıbaşı İçç Hazırlama A.Ş ve HAT Coğrafi Bilgi Sistemleri WWF Türkiye'nin proje sponsorlarıdır.

Vakıf gelecekte, bağımsız ve partiler-üstü politikalar geliştirmeyi, en yeni ve en güvenilir bilimsel verileri kullanarak konulara çok yönlü yaklaşmayı, çeşitli kurum ve kuruluşlarla iletişim kurarak çözüm aramayı, alan projeleri ve politikalar üretmeyi, kapasite artırımı ve eğitim etkinliklerini dengeli bir biçimde kullanarak kalıcı ve somut sonuçlar elde etmeyi hedeflemektedir.

Bilgi ve araştırma konusunda da çeşitli faaliyetleri bulunan WWF-Türkiye'nin kütüphane ve dokümantasyon merkezi, çevre koruma konusunda kendi alanında uzmanlaşmış bir kütüphane niteliğindedir. Kurum içi ve dışı araştırmacılara yönelik bilgi hizmeti vermektedir. Kütüphane ve dokümantasyon merkezinde 4.500 kitap, 92 çeşit süreli yayın, çeşitli makaleler ve görsel malzemeler bulunmaktadır. Yayınlar genel olarak, kuşlar, sulak alanlar, orman, deniz ve kıyı yönetimi, menajiller, stringenler, bifikiler, avcılık, yaban hayatı, çevre hukuku, genel çevre konularıyla ilgilidir. Kütüphane ve dokümantasyon merkezi araştırmacılara açık olup, WWF-

Türkiye Doğa Destekçileri ve Mini Pandalar ödünç kitap verme servisinde ücretsiz yararlanabilmektedirler. Kuruluşun bazı yayınları; Türkiye'nin Önemli Ritki Alanları, WWF Türkiye Çalışma Felsefesi ve Kurumsal İlkeler, Önemli Kuş Alanları, Doğadaki Ayak İzlerimiz, Kafkasya Ekolojik Bölgesi'nde Sınırdışı Koruma Broşürü ve Dünya'ya Armağanlar Broşürü'dür.

WWF Türkiye'nin yayın konusunda yaptığı bir başka çalışma ise, iki ayda bir yayınlanacak olan nesli tehlike altındaki canlı türleri, vakfın yaptığı doğa koruma çalışmalarını ve doğa korumaya yönelik minik adımlar gibi konuların yer aldığı Mini Panda Dergisi'dir. Dergi çalışmalarını yanı sıra bir paket program olarak çocuklara yönelik, Mini Panda Kimlik Kartı, Panda Şapka, Panda Anahtarlık gibi hediyelerin bulunduğu "Hoş Geldiniz" paketi de Mini Pandalar'ın adreslerine postalanacak ve üyeler WWF Türkiye'nin eğitim kitapları ve posterlerinden %10 indirimle yararlanacaklardır.

İletişim

WWF Türkiye Merkezi

Büyük Postane Caddesi No: 43-45 Kat:5 Bahçelıvı 34420 İSTANBUL

Tel: (212) 528 20 30

Faks: (212) 528 20 40

E-mail: info@wwf.org.tr

Web: www.wwf.org.tr

WWF Türkiye Ankara Ofisi

Anafurlar Cad. No: 17/3 Ulus 06250 ANKARA

Tel: (312) 310 28 45

Faks: (312) 310 66 42

E-mail: ankaraofis@wwf.org.tr

Kaynaklar

"WWF Türkiye Çalışma Felsefesi ve Kurumsal İlkeler" kitapçığı

www.wwf.org.tr

www.undp.org.tr

Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Vakfı World Academy of Local Government and Democracy (WALD)

21. yüzyılda, dünya nüfusunun yarısından fazlasının kentlerde yaşıyor olması beklenmektedir. Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi (WALD), dünyaya ve özellikle Türkiye'deki demokratikleşme ve insan hakları uygulamalarını, yerel yönetimler düzeyinde ileletmek amacıyla Mayıs 1993 tarihinde İstanbul'da kurulmuş bir araştırma-geliştirme kuruluşudur.

Demokratik yerel yönetimlerin, demokrasi ve insan haklarının yerleşip yaşamasını sağlayacak temel kurumlar olduğu düşüncesinden hareketle WALD, yerel yönetimlerin temel aldığı ilkelerin yeniden gözden geçirilmesi, sürekli olarak tartışılması ve geliştirilmesi görevine inanmaktadır. Böyle bir süreç işine kazandırmak için Akademi, kuram ve uygulamanın aynı çatı altında bir araya getirildiği, görüş ve deneyim alışverişine olanak sağlayan, demokratik ve insan hakları ideallerini paylaşmak ve etkin bir yerel yönetim yaratmak için gerekli koşulların tartışıldığı ve kamuoyuna duyurulduğu bir forum sunmaktadır.

WALD, yerel yönetim ve demokrasi kavramlarını ortak bir platformda buluşturmak, aynı amaca yönelik birbirine bağımlı bu iki olgunun ilişki ve etkileşimini, değişen koşullar altında sürekli olarak incelemek amacıyla, seminer, konferans, atölye gibi tartışma ortamları yaratmak, eğitim programları hazırlamak, araştırma ve işbirliği projeleri yürütmek, demokrasi ve yerel yönetim tartışmalarına katkı sağlayacak yayınlar çıkarmak gibi etkinliklerle hizmet vermekte olan bir sivil toplum kuruluşudur.

WALD'in temel amaçları, demokrasinin yerel yönetimler arasında daha derinden kavranmasına yardım etmek; yerel yönetimlerin, demokratik, katılımcı yöntem ve süreçlerini kurumsallaştırmalarını ve insan haklarını geliştirerek yerleşmesine yol açacak alternatif yapısal ve işlevsel yollar ve araçlar bulmalarına katkı vermektir.

WALD, demokrasi konusunda yerel yönetimler arasında, birbirlerini besleyerek yeterecekleri ortak bir dilin ve anlayış geliştirmek üzere çalışmalarını sürdürmektedir. Dünyanın dört bir yanından bir araya getirdiği aydınlar ve uygulamacılarla Akademi, kentlerin küreselleşmeye doğru girdikleri bir dünyaya, kuram ve uygulamanın ancak birliktelikle verebilecekleri tutarlı yanıtlarla, yeni açılımlar sağlanmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

WALD, kurulduğundan beri, dünyanın tüm bölgelerinden sorumlu ve sonuç verici bir yerel yönetimin için kuramsal modeller ve uygulama stratejileri geliştirme konusu ile ilgilenen belediye yöneticileri, kent uzmanları ve sosyal bilimcilerin bir araya geldiği bir buluşma zemini olmuştur. WALD tarafından düzenlenen konferanslar, seminerler, eğitim programları, araştırma projeleri ve yayın dizileri gibi çeşitli forumlar aracılığıyla, yeni kavramlar ve bakışlar tartışmaya açılmaktadır.

Yerel yönetimleri, demokrasiyi ve insan haklarını geliştirmeyi temel amaç edinen WALD, bu amaç için çeşitli işbirliği ve araştırma projeleri yürütmektedir. Bu projeler, bir yandan küçük kent topluluklarında demokratik yönetimin örnekleri yaratmayı amaçlarken, öte yandan da kent yoksulları, çocuklar, kadınlara ve göçmenler gibi toplumun dezavantajlı kesimlerinin sorunlarına ve toplumsal hakkaniyet gibi konulara eğilmektedir. Projeler, aynı zamanda yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliğini, düşünce alış-verişini ve deneyimlerin paylaşılmasını teşvik etmektedir. WALD'in uyguladığı projelerden bazıları;

Ortadoğu ve Doğu Akdeniz'de Yerel Karar Mechanizmalarında Kadınların Konumunun Tahakkümü: 2003 yılında başlatılan bu proje, IULA (Ulusal Arası Yerel Yönetimler Birliği) tarafından tüm dünyada başlatılan global bir programın Orta Doğu ve Doğu Akdeniz'deki Müslüman ülkelerde yürütülecek olan çalışmalarını kapsamaktadır. Afrika, Latin Amerika, Avrupa, Kuzey Amerika, Asya ve Pasifik'te IULA bölge örgütleriyle yürütülen çalışma, Orta Doğu ve Doğu Akdeniz'de, bu konuda daha önceki başarılı deneyimleri nedeniyle WALD'a önerilmiş ve kabul edilmiştir. Bu çalışmayla, gençler olarak siyasette, özel olarak da yerel siyasette kadınların sayısını ve niteliklerini artırmak, bu konuda toplumun diğer aktörlerinin desteklerini almak, kadınları politik hayata girmeleri konusunda teşvik etmek ve donanımlarını yükseltmek amaçlanmaktadır. Konu ile ilgili olarak bölge ülkeleri hakkındaki yanlış bilgilendirme ve önyargıların düzeltilmesi de bu çalışmanın temel bir amacı olarak tespit edilmiştir. Projenin kısa vadeli amaçları; Türkiye'nin Müslüman ülkeler içinde birçok alanda başarılı ilk ve örnek olma konumunu, kadınların siyasi ve toplumsal hayata varlıklarını güçlendirme bağlamında öncülük kazandırarak güçlendirmek; Müslüman ülkeler ve dünyanın diğer bölgelerinden kadınları bir araya getirerek doğru bilgileneceyi sağlamak ve önyargıların ortadan kalkmasına zemin hazırlamak; kadınların toplumsal ve siyasi hayata katılım konusunu, Müslüman ülkelerde yasaklı bir alan olmadığını, bu konuda bugüne kadar başarılı önemli bir aşama olduğunu, konunun toplumda açıkça tartışılır olduğunu ve her geçen gün değişik İslam ülkelerinde atılan yeni adımlarla, kadınların kazanımlarının güçlendiğini uluslararası arenada sergilemek; Müslüman ülkelerdeki kadın siyasetçiler, bürokratlar, akademisyenler ve uzmanlar arasında sürekliliği olan bir iletişim ağı kurmak, sürekli bir bilgi ve deneyim akışı gerçekleştirmek ve böylece ortak sorunlara ortak çözümler yaratma ve dayanışma kapasitesini güçlendirmek; Türkiye'deki yerel seçimlerden önce yapılması planlanan uluslararası konferans ile yerel siyasete kadınların katılımını özendirerek ve bölge ülkelerinden siyasi parti temsilcileri ve parlamenterlerle yapılacak seminer ile kadınların siyasi ve toplumsal hayata katılımının önünde duran engeller ve bunları aşma yollarını tartışmak, katılımın en temel muhatabı olan bu kesimin desteği ve işbirliğini sağlamaktır.

Projenin uzun vadeli amacı ise, fiilen her ülkede nüfusun en az yarısını teşkil eden ve ülkelerin içine girdikleri kriz durumlarında, bundan en çok etkilenen ve krizin toplumsal ağırlığı yolunda yarıya olarak en fazla fedakarlık yapan kadın nüfusunun, siyasi ve toplumsal hayata hak ettiği yeri almasına katkıda bulunmaktır; Müslüman ülkelerin en çok eleştiri aldıkları bu alanda, mevcut durumu ve doğru bilgilere sergileyerek, önyargıları ve kasıtlı entormasyonu güçsüz kılmaktır.

Yerel Yönetimler AB Bilgi ve Destek Merkezi Yerel Yönetimleri AB'ye Hazırlanarak: Projenin genel amacı, yerel yönetimleri AB konusunda bilinçlendirmek ve güçlendirmek, girişimci dönemde bir süreç hazırlamak, tartışmalarda taraf haline gelmelerine katkıda bulunmak, sürecin aktörü haline gelmeleri için bilgi, teknoloji ve insan gücü desteği sağlamak; yerel yönetimler düzeyinde AB konusunda duyarlılık, ilgi ve kararlılık yaratmak, Avrupa Birliği karar ve uygulamalarının yereldeki yansımaları konusunda bilinçlendirmek ve belediyeleri, merkezi hükümetin hazırlık aşamalarında etkin bir aktör olarak devreye sokmak, genel olarak AB bilgi ağına ve özel olarak da Avrupa Birliği - Merkezi Hükümet bilgi akışına yerel yönetimlerin erişimlerini sağlamaktır.

Türkiye'de Kent Yoksulluğunun Kültürel ve Sosyal Formasyonu Araştırması: 2000-2002 yılları arasında gerçekleştirilen bu araştırma projesi ile, Türkiye'de kent yoksullarının marjinalleştirilme ve dışlanma süreçlerini nasıl anlamlandırdıkları, ne tür siyaset biçimleri geliştirdikleri ve mevcut siyasi söylemlerle nasıl bir ilişki kurdıklarını incelemeni amaçlanmıştır. Araştırma, kent yoksulluğunu anlayabilmek için, toplumsal cinsiyet, milliyetçilik ve din gibi toplumsal konum ve aidiyetlerin yoksulluk ile eklenilme biçimlerini, yoksulların dahil olduğu veya dışlandığı siyasal, kültürel ve mekansal süreçleri, yoksulların içinde yer aldıkları toplumsal hiyerarşiler ve diğer ilişkileri kapsamında aldıkları konumları ve kararlarını ve "Ordu"lere dair temsilatları

gözetilecek amacıyla, mülakatlar yoluyla doğrultan yoksulların kişisel tanıklıklarına başvurulmuştur. Araştırma, yoksul kesimlerin özgürlükçü-demokratik bir projeye eklenmesine "potansiyelci" ve bunun olan biçimleri hakkında sonuçları sağlamıştır.

İnsan Hakları Eğitiminde Öğrenci-Öğretmen İşbirliği Projesi: İnsan haklarının yaşama geçirilmesi ve korunmasına katkıda bulunmaya yönelik olarak WALD'ın araştırma ve işbirliği projelerinden birisidir. 2000 - 2001 yılları arasında gerçekleştirilen bu projenin amacı, bir insan hakları eğitimi programı oluşturarak dünya üzerinde insan hakları eğitimini geliştirmektir. Projede İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi temel alınmıştır. Proje kapsamında "Hakların için Ayaga Kalk" kitabının Türkçe versiyonu 9 atölye çalışmasıyla hazırlanmıştır. Kitabın orijinali İnsan Hakları Bildirgesi'nin maddelerinin dünyanın dört bir yanından gençlerce yorumlanması, 60 ülkenin gençlerinin kaleminden örnek olayların aktarılması ve resimlenip zenginleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Türkiye'de oluşturulan yayın kurulunda 11-18 yaş arası 11 öğrenci, farklı okullardan 10 öğretmen ve 3 hukukçu yer almıştır. Kitabın aynı zamanda insan hakları eğitiminde kullanılabilmesi için öğretmenlere yönelik eğitim çalışmaları düzenlenmiştir.

Yerel Yöneticilere Yönelik Toplumsal Cinsiyet ve Demokrasi Eğitimi: 2000 - 2001 yılları arasında gerçekleştirilen projenin amacı, uluslararası sözleşmelere taraf olan Türkiye'nin, toplumsal cinsiyet bakış açısının karar alma mekanizmaları içine eklenmesi ile ilgili taahhüdü doğrultusunda, yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyet duyarlılığı geliştirmek ve bu kavramın kamusal düzeyde gündeme gelmesini sağlayacak bir dizi bilgilendirme çalışması yapmaktır. Bu bilgilendirme çalışmaları, Beykoz Belediyesi yöneticileri, Beykoz-Göksu Mahalle Evi kadın gönüllüleri ve Kocaeli Dегirmenözü Belediyesi'ne yönelik olarak yürütülmüştür. Proje süresince eğitim toplantıları, atölye çalışmaları ve basın toplantıları düzenlenmiştir. Eğitim programı, genel olarak yerel yönetimlerde demokrasi anlayışını güçlendirmeyi, yerel seçilmiş organların etkinliğini ve çalışma koşullarını geliştirmeyi, son olarak da insan haklarına dayalı, çok aktörlü, adem-i merkezîyetçi, kendisi yapmaktan çok toplumdaki aktörleri yapabilir kılan, yönlendiren, kaynakları yönlendirilmesini kolaylaştırıcı bir yönetim anlayışı ile toplumsal cinsiyet bakış açısının temellerini atma konusunda katkı vermeyi hedeflemiştir.

Muhhtarlıkların ve Mahallelerin Güçlendirilmesi: 1998-1999 yıllarında gerçekleştirilen projenin amacı, demokratikleşme ve adem-i merkezîyetçiliği yerleştirme yolunda önemli işlev göserecek, halka en yakın birimler olarak mahalle muhtarlıklarını öne çıkarmaktır. Bu bağlamda, Osmanlı devlet sistemi içinde önemli sosyal ve ekonomik işlevler görmüş olan bu idari birimin çağdaş zeminde yeniden canlandırılması çalışmaları, yerel toplulukları etkin kılmak yolunda, dolayısıyla sivil toplumu güçlendirme yönünde önemli bir adım olmuştur. Mahalleler, hakları ve sorumlulukları konusunda bilgilendirilmiş, mahalle yönetimine etkin katılmaları teşvik edilmiş, demokratik bir sürecin işlerlik kazanmasında rol almışlardır.

Türkiye'de Yerel Politika Mekanizmalarının "Toplumsal Cinsiyet" Boyutunun Eklenmesi: Bu projenin temel amacı, kent yerleşimlerinde kadının statusunu güçlendirmek ve karar alma mekanizmalarına etkin katılmalarını sağlamaktır. Tarihsel gelişimi içinde bir güç birikimi alanı olarak belirlenen kent yaşamı ve yönetiminin eşitlikçi bir şekilde gelişip yapılandırılması amacıyla yerel politika mekanizmalarının "toplumsal cinsiyet" boyutunun eklenmesi için çalışmalar yapılmıştır. Kentel bağlamda kadın haklarını korumak ve kadınlara politik haklarını elde etmeye giden yolda sahip olabilecekleri sosyal ve ekonomik kazanımların, önemli ve kilit adımlar olduğunu göstermek üzere çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir.

Yerel Gündem 21: WALD, Türkiye'de 1997 yılında 22 kente Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilanı (IULA-EMME) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) işbirliği ile başlayan Yerel Gündem 21 Projesi'nin ortağıdır. Yerel Gündem 21, kentlerde aynı adı taşıyan Kent Konseyleri tarafından yürütülmektedir. Projenin çıkış noktası,

1992 yılında Rio de Janeiro'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı tarafından ortaya konulan Gündem 21'in 28. Bölümünde dünyanın tüm ülkelerindeki yerel yönetimlere "kendi toplulukları ile bir dayanışma sürecine girmek" ve Yerel Gündem 21 üzerinde bir uzlaşmaya varmak konusundaki küresel çağrı olmuştur. 1992'den bu yana, çok sayıda yerel yönetim kendi eylem planlarını geliştirme yönünde somut adımlar atmıştır. Yerel Gündem 21, tüm yerel kurum, kuruluş ve kişilerin karşılıklı ilerişim içinde güçlerini bir araya getirdikleri katılıma bir süreçtir. Proje ile yerel düzeydeki katılıma süreçlere destek verilmekte, bir yandan yerel yönetimler arasındaki, öte yandan uluslararası topluluklar, bölgesel ve uluslararası yerel yönetim birlikleri arasındaki işbirliği geliştirilmektedir. Kadınların ve gençlerin; karar alma, planlama ve uygulama süreçlerine etkin katılımını teşvik etmek için programlar geliştirmek de projenin amaçları arasındadır. Proje ile toplumsal uzlaşma, yerel yönetimin ve katılım gibi WAI.D'nin da benimsediği pek çok ilkenin hayata geçirilmesi çabaları verilmektedir.

Çocuk Hakları ve Belediyeler: 1995-1997 yıllarında gerçekleştirilen "Çocuk Hakları ve Belediyeler" projesi, Türkiye'de kentlerde yaşayan çocuğun sorunları konusunda tarayma ve somut çözümler üretme girişimlerine katkıda bulunmak amacıyla başlatılmıştır. WAI.D'nin böyle bir projeye yönelen nedenlerin en önemlilerinden biri, "çocuk"ların yaşadıkları mekâna ilişkin talep ve görüşlerini o mekânı yönetenlere iletebilmeye yollarının bugünkü idari ve siyasal yapılar içinde olmayışdır. Bu nedenle, oy potansiyeli de olmayan bu kesimin kent içinde haklarının aranması, perspektiflerinin ve gereksinimlerinin kent yönetimlerine duyurulması yetişkinlere düşen bir görevdir. Çocuk Hakları ve Belediyeler Projesi, öncelikle, görevlerinin niteliği dolayısıyla kentte çocuklarla en yakın ilişki içinde olan belediye zabıtalarna yönelik hazırlanan ve kentteki çocukların gereksinim ve haklarına ilişkin bilgileri kapsayan bir eğitim programını gerçekleştirmiştir. Zabıtalara yönelik eğitim programının yanı sıra proje kapsamında, Diyarbakır'da bir "Uluslararası Çocuk ve Kent Sempozyumunu" düzenlenmiştir.

Gençlik ve Yerel Yönetim: Bu proje gençliğin, kentlerin politik, sosyal ve ekonomik hayatına katılmalarının sağlanmasına yönelik çabaların yerel demokrasinin ve toplumsal istikrarın güçlendirilmesine katkı sağlayacağı inancıyla başlatılmıştır. 1995 - 1996 yılları arasında uygulanan projenin iki amacı bulunmaktadır; Akdeniz'den Kuzey Avrupa ülkelerine göçen işçilerin neden olduğu, hem işçileri hem de göç alan ülkeleri etkileyen sorunlar hakkında bilgi ve deneyim alış-verişinde bulunmak ve bu sorunların çözümü için ne gibi olanaklar yaratılıp ne gibi projeler hazırlanacağını araştırmak. Proje, Avrupa Birliği üyesi yerel yönetimlerin teknik kaynaklarıyla AB üyesi olmayan yerel yönetimlerin kültürel deneyim ve uzmanlığını birleştirmeyi hedeflemiştir.

Türkiye'de Demokrasinin Elli Yılı (1946-1996): 1995-1996 yıllarında gerçekleştirilen projenin amacı, Türkiye'de demokrasinin, çok partili rejime geçiş yılı olan 1946'dan bu yana ne düzeyde kurumsallaştığını araştırmaktır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için, demokrasinin kurumlarını ve bu kurumların işleyişini incelemek, yasal düzenlemeleri bu bağlamda değerlendirmek, STK'ları, basın ve bu kurumların rollerini Türkiye demokrasi geneği içerisinde ele almak üzere geniş bir entelektüel çevre hareketi geçirilmiştir. Kültür Bakanlığı'nda sağlanan mali destek, projenin yalnızca ilk aşaması olan Türkiye'nin demokrasi tarihini araştırabilmek için tam bir kronoloji çalışması yapılmasını sağlamıştır.

WAI.D'nin, deprem bölgesinde "Ekonomik Kalkınmaya Destek Anncıyla Kapasite Geliştirme Programı" dahilinde gerçekleştirdiği projeler:

İzmit Toplumal ve Ekonomik Gelişim için Kadın Merkezi: 2001 yılı Haziran ayında başlayan ve deprem bölgesine yaralını çerçevesinde gündeme gelen proje İzmit Büyükşehir Belediyesi ve

İzmit Saraybahçe Belediyesi işbirliği ve mekan tahsisi ile hayata geçirilmiştir. Projenin hedefi, kendi işini kurmak isteyen ancak buna (fiykin teknik ve mali donanımları bulunmayan kadınlara destek vermektir. Ayrıca meslek öğrenmek isteyen kadınlar ve halen mevcut işinde yüksekmek isteyen kadınlar da merkezin faaliyetlerinden yararlanmaktadır. Merkez bünyesinde sağlanan hukuk ve tıbbi danışmanlık hizmeti, bu hizmetlerden kendi olanaklarıyla yararlanamayan kadınlar için bir olanaktır. Proje kapsamında, "Kendi İşini Kendin Kur", bilgisayar eğitimi, ofis organizasyonu, muhasebe ve benzeri kurslar yoğun olarak gerçekleştirilmekte ve kendi işini kurmak isteyenlerin başvurusu ve önceden saptanmış kriterleri çerçevesinde krediler verilmektedir. Gerçekleştirilen etkinlikler arasında; mikro-finans desteği, eğitim programları, danışmanlıklar, toplantı ve söyleşiler, kültürel ve sportif çalışmalar, kadın kahvesi ve çocuk odası yer almaktadır.

Bilgisayar Meslek Edindirme Programı: Projenin amacı, deprem bölgelerinde depremezdeleerin yeni bir yaşama başlamalarına yardımcı olmak için kendi işlerinde kullanmak ya da bir meslek olarak yapmak üzere bilgisayar bilgilerini geliştirmelerine yardımcı olanaktır. Depremzede olan iş arama çağındaki gençler, öğrenciler, kendi işinde bilgisayar kullanan kişiler, son olarak bilgisayar bilgisini geliştirmek isteyen herkes hedef kitleyi oluşturmıştır. 2000 yılı Haziran ayında başlatılan ve beş yerleşim yerinde insanın personelle uygulanan programdan yaklaşık 3000 kişi yararlanmıştır. Yerel ihtiyaçları dengelemek için geliştirilen kota sistemine göre sivil toplum kuruluşları, kamu çalışanları, öğrenciler ve işsizler eşit oranlarda merkezlere kabul edilmişlerdir. Her kota biriminde yüzde 50 kadın alt kotası uygulanarak toplumun görece daha eşitsiz kısmında olan kesimleri desteklenmiştir. Kurslar, başlangıç, orta düzey bilgisayar bilgisi (işletim, donanım ve ağ bilgisi) ile muhasebe eğitimi, web sayfası tasarımı, masa üstü yayıncılık olarak çeşitli alanlarda verilmiştir.

Adapazarı ve Değirmendere Toplum Merkezleri: Adapazarı Emirdağ Prefabrikleri'nde Valilik tarafından, Değirmendere'de ise Belediye tarafından tahsis edilen alanlarda kurulan toplum merkezi ve kapalı spor salonları, iki yıl boyunca başta çocuk ve gençler olmak üzere çevre halkına, hizmetler vermiştir. Toplum Merkezleri'nde fotoğraf, bilgisayar kurslarının yanı sıra okuma-anılama çalışmaları ile kütüphane ve günlük gazete olanakları da sunulmuştur. Adapazarı Toplum Merkezi kurulu olduğu Emirdağ prefabrik yerleşiminde başta kadınlar olmak üzere prefabrik sakinlerinin sorunlarını dile getirmek ve çözüm aramak için kullandıkları bir mekan olarak da öne çıkmıştır. Toplum Merkezi Emirdağ'ın koşullarını dikkate alarak prefabrik sakin çocuklara günlük besin dağıtımını üstlenmiştir.

Sivil Toplumda Kurum ve Kapasite Geliştirme Programı: Toplumsal yaşamın köklü bir sarsıntı geçirdiği 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremleri Türkiye'de demokratikleşme ve insan hakları arayışı için yeni bir zemin oluşturmuştur. Depremın sıcak günlerinde yaşamış olan sivil toplum dayanışmasından yola çıkan depremezdele haklarını arayabilmek, seslerini duyurabilmek için kendi sivil örgütlerini, Depremzede Dernekleri'ni kurmuşlardır. WALD'ın Depremzede Dernekleri'ne verdiği kurumsal destek, Aralık 1999'da "Depremzede Derneklerine Destek Yoluyla Sivil Toplumda Kurum ve Kapasite Geliştirme Projesi"ne dönüşmüştür. Bu projenin hedefi, sivil toplumun kendi sorunlarını çözüme, haklarını arama yönünde yapabilir hâline ve kolektif eyleminin gerek yerel kaynakların hürketiyle geliştirilmesi, gerekse merkezi ve yerel politikaların belirlenmesinde etkili bir başlı grubu oluşturması olarak belirlenmiştir. Bu yolla gençde sivil örgütlerin desteklenmesi ve demokratinin güçlendirilmesi, özde ise depremin toplum üzerindeki büyük yıkımlara yol açan etkilerinin sorumlularının ortaya çıkarılması, toplumda adalet duygusunun tamiri edilmesi ve geleceğin daha insanca kurgulanabilmesi amaçlanmıştır.

WALD'ın temel misyonlarından biri demokratikleşme, insan hakları ve diğer ortak hayati konularında sistematik eğitim programları sağlamaktır. Amaç, yerel yönetimlerin insan hakları, demokratik dayanışmanın yükseltilmesine katkı sağlamak, sivil toplumun demokratik ve eşit sivil

haklı taleplerini daha güçlü savunabilmesi yolunda destekleyici olmaktadır. Yerel yönetimlere sunulan çeşitli eğitimlerin yanı sıra, sivil toplum için, kent, yerel siyaset ve demokrasi eğitimi dizisi gelen taleplere bağlı olarak uygulanmaya devam etmektedir. Eğitim programları en fazla 15 kişilik gruplarla, interaktif yöntemle ve örnek olay kullanımlarıyla gerçekleştirilmektedir. Eğitim faaliyetlerine gösterilen ilgi WALD'ın bir "sivil eğitim merkezi" kurma çalışmalarına hız kazandırmıştır.

WALD'ın yerel yönetim çalışanlarına yönelik olarak düzenlediği eğitim programları: Yerel Yönetim ve İnsan Hakları, Yerel Yönetim ve Demokrasi, Barış ve Yerel Yönetim, Çokkültürlü Kent Yaşamı: Kentle Birlikte Yaşamak, Çocuklar ve Kent Yönetimleri, Katılımcı Bütçe, İnsan Kaynakları ve Halkla İlişkilerin Geliştirilmesi, Uluslararası İlişkiler ve Proje Yönetimi, Toplumsal Cinsiyet Perspektifinin Karar Alma Mekanizmalarına Eklendiği ile Yerel Yönetimler ve AB başlıklarından oluşmaktadır.

WALD'ın "*Kent, Yerel Siyaset ve Demokrasi Eğitim Modülü Programı*" siyasi partilerin yerel yönetim adayları, STK'lar, sendikalar ve bireylere yönelik olarak düzenlenmektedir. Modül içerisinde yer alan başlıklar: Siyaset Bilimine Giriş, Türkiye'de Siyaset, Türkiye'de Yerel Siyaset, Türkiye'de ve Dünyada Yerel Yönetimin Tarihi, Küreselleşme Sürecinde Yerel Yönetimler ve Yerel Yönetimler, Yapı ve İşleyişleri'dir.

Akademi bünyesinde düzenlenen bir başka eğitim programı da "*Kentsel Haklar Eğitim Modülü*"dür. Modülde yer alan eğitim konuları; İnsanın Toprak Üzerindeki Hakları; Toprak Kullanımı; Çevre ve İnsan Hakları; Bir İnsan Hakkı Olarak Kadın Hakları; Barınma ve İnsan Hakları; Tajuma Hizmetleri ve İnsan Hakları; Özürlü İnsanların Hakları; Sağlık ve İnsan Hakları; Kültür, Çokkültürlülük, Kültürel Miras ve İnsan Hakları Çocuk ve İnsan Hakları'ndan oluşmaktadır.

WALD amaçlarına yönelik olarak ulusal ve uluslararası düzeylerde çeşitli seminer, konferans ve atölye çalışmalarını da organize etmektedir. Bugüne kadar gerçekleştirilmiş olan çalışmaların bazıları;

Yerel Yönetim ve Demokrasi: Haziran 1992 tarihinde İstanbul'da düzenlenen bu uluslararası toplantı, yerel demokrasi, yerel yönetim, yerel yönetimin aktörleri, kurumları ve sorunlarını tartıştığı uluslararası toplantı tüm dünyadan, özellikle de Orta Asya ve Doğu Avrupa'dan gelen 80 belediye başkanı ve yerel yönetim yetkilisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Filistinli Belediyeler ve Sorunları: Yerel Yönetiminin Gelişmesi: Aralık 1994 tarihinde gerçekleştirilen bu seminerin amacı, yürütörlere refahını hedefleyen ve demokratik düzeni oluşturan kurumları güçlendirerek, Ortadoğu barış sürecine katkı sağlamaktır. Marmara Belediyeler Birliği, GAP Bölgesi, IULA-HMMF ve WALD'ın işbirliğiyle gerçekleştirilen seminere, birçok Filistinli ve Türk belediye başkanı, Türkiye, İtalya ve İsrail'den Yerel Yönetim Birlikleri'nin temsilcileri katılmışlardır.

İnsan Hakları ve Çevre: Atölye, Avrupa Komisyonu'nun desteğiyle yürütölen "Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokratikleşme" projesi kapsamında Haziran 1995 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Atölyede insan ve kentsel ek-sistem arasındaki ilişkinin farklı boyutları ve bu ilişkinin yarattığı sorunlar tartışılmıştır. Atölye raporları İnsan, Çevre ve Kent adlı bir kitapta yayımlanmıştır.

Çocuk Hakları ve Kent: 27 - 29 Haziran 1997'de Gaziantep'te gerçekleştirilen bir sempozyum, "çocuk hakları"nın anlamı, içeriği ve desteklenmesi için kullanılacak araçlar üzerine bir tartışma

başlatmayı hedeflemiştir. Toplantıya yerli ve yabancı hükümetler ve sosyal bilim uzmanları ile merkez ve yerel yönetim temsilcileri, STK'lar ve basın katılmıştır. Sempozyum, Avrupa Komisyonu'nun desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

Kadın ve Yerel Yönetim: 21 - 22 Ekim 1999'da İstanbul'da gerçekleştirilen "Kadın ve Kent" adlı proje kapsamında düzenlenen konferans, yerel yönetimin yapı ve süreçlerine kadın katılımının düzeyi ve doğası, kadınların kent yaşamına katılımını destekleyen ya da engelleyen dinamikler ve kadınların öbür yerel aktörlerle etkileşimi üzerinde yoğunlaşmıştır. Konferans, "kadın ve kamusal alan olarak kent", "Özgürlük ve iktidar mücadelesinde kadın", "yerel yönetim, yurttaşlık ve kadın" gibi bir dizi tema üzerinden toplanmıştır. Toplantıya yerli ve yabancı akademisyenler ve uzmanlar katılmışlardır.

Çocuk ve Demokrasi, Çocuklara Özgün Yaşama Hakkı: Konferans, çocukların toplumsal tehlikelerden korunduğu, toplum içinde etkin roller üstlenebileceği, bedensel ve zihinsel kapasitelerini geliştirmek karakterlerini inşa edebilecekleri bir kentin oluşması ve özelliklerinin tartışılacağı bir platform yaratmak amacıyla 10 - 11 Haziran 1999 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Toplantıya birçok uluslararası kuruluşun temsilcileri katılmıştır. Toplantının sonuç raporu bu alanda yasal-kurumsal reformlar için bir kılavuz olması amacıyla ilgili kurumlara sunulmuştur.

WALD programı ve projelerini, proje ortakları, destek veren kuruluşlar ve finansal destek sağlayan kuruluşlarla işbirliği içerisinde yürütmektedir. Proje ortakları genellikle projenin uygulandığı bölgedeki valilikler, belediyeler, mahalle muhtarlıkları ve sivil toplum kuruluşlarından oluşmaktadır. Ayrıca Uluslararası Çocuk Barışı gibi uluslararası kuruluşlar da, WALD'ın proje ortakları arasında yer alabilmektedir.

Akademi'nin destek veren kuruluşları arasında, ilgili kentlerdeki barolar, Türk Mühendis ve Mimar Odaları, belediyeler, valilikler, çeşitli üniversiteler, uzmanlar, akademisyenler, öğretmenler ve öğrencilerin yanı sıra, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Yerel Gündem 21, Eğitim-Sen, Sokak Çocuklarını Koruma Derneği, İstanbul Eğitim Vakfı, Türk Eğitim Vakfı, Türkiye Yedinci Muhtaz Çocukları Koruma Vakfı, Türkiye İnsan Hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türkiye Gençlik Derneği, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çocuk Konseyi, Nesim Vakfı, Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlama Merkezi ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü kurumları da yer almaktadır.

WALD projelerini, kendi kaynaklarının yanı sıra, çeşitli ulusal ve uluslararası kurumlar da desteklemektedir. WALD'a finansal destek sağlayan kuruluşlar arasında; Hollanda Dış İşleri Bakanlığı, Hollanda Konsoloslukları MATRA - KAP Programı, Başbakanlık Tanınma Fonu, UNDP, Başbakanlık KSSGM, Avrupa Birliği, ACT Hollanda, Avrupa Komisyonu / MEDA Programı, Avrupa Birliği Med-Urbs Göç Programı ve Kültür Bakanlığı bulunmaktadır.

WALD'ın gelecekte gerçekleştirmeyi düşündüğü proje ve araştırma konuları ise;

Gençlik Katılımı ve Yerel Yönetim: Türkiye, Orta Doğu ve Avrupa'dan gençlerin ve gençlik çalışmaları uzmanlarının katılacağı "Gençlik Katılımı ve Yerel Yönetim" konulu seminer genel olarak, gençlerin yerel yönetim ve karar alma mekanizmalarına katılımı, Akdeniz ve Avrupa Birliği üye ülkelerden başarılı uygulamalar, gençliğin kendi ülkelerinde ve bölgelerinde bu süreçte karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların nasıl üstesinden gelinebileceği konularını kapsayacaktır. Bu seminer ile yerel yönetimlerde konuyla ilgili hassasiyetin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Türkiye'de Yerel Ombudsmanlık Kurumuna Deyiş: Proje, Türkiye'de bir yerel ombudsmanlık kurumunun temsilcilerinin atılmasını amaçlamaktadır. Bunun için genel olarak sivil toplum içinde

ombudsmanlık kavramının tanımlanması ve idari yapı içinde bir yerel ombudsmanlık kurumunun kurulması yolunda bazı somut adımların alınmasını hedeflemektedir. Ombudsmanlık kurumunun Türkiye'de yerel yönetimin kalitesinin yükseltilmesi ve iyi yönetimin de demokratikleşme süreci ile insan haklarının geliştirilmesi sürecine katkı sağlayacağına inanışla tasarlanan proje ile kamuoyunun, yasama organlarının ve ilgili diğer aktörlerin ombudsman kavramı ve kurumu üzerine bilgilerinin artırması beklenmektedir. Hedef kitlesi genel olarak yurttaşlar, yerel yönetimler, yasama organları, hukukçular, üniversiteler ve STK'lar olan projenin Türkiye'de "insan hakları kültürü"nüün oluşmasına bir katkı sağlayacağına ve AB katılım süreci düzenlemelerinde önemli bir adım oluşturacağına inanılmaktadır.

Güneydoğu Avrupa'da Kentler Arasında İstikrar ve İyi Komşuluk İlişkilerinin Sağlanması: Projenin amacı, Güneydoğu Avrupa'da istikrar ve iyi komşuluk ilişkilerinin desteklenmesi, hedef ülkelerdeki sivil toplum kuruluşları, kent yönetimleri ve gençlik kuruluşları arasında kurulacak ilişkilerin geliştirilmesi ve Güneydoğu Avrupa'daki kentler arasında diyalog, işbirliği ve ortaklık kurulması yoluyla istikrar ve iyi komşuluk ilişkilerinin sağlanmasıdır. Proje kapsamında, katılımcı kentlerin bilgi ve deneyimlerini paylaşacakları ortak etkinliklerin düzenlenmesi hedeflenmiştir.

Türkiye'de Roman Yurttaşlar için İnsan Haklarının Geliştirilmesi: Proje ile Roman yurttaşlara yönelik ayrımcılıkla mücadelede gerekli adımların alınması, yaşam koşullarının iyileştirilmesi, yoksulluğun ve maruz kaldıkları marjinalleşmenin hafifletilmesi amacıyla Türkiye'deki Romanların sorunlarının yükseltilmesi ve kendi etnik kimlikleriyle uzlaşmaları için gerekli adımların alınması amaçlanmaktadır. Bu proje ile, Roman yurttaşlar ve onlara komşu diğer topluluklar arasındaki ilişkinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Genel olarak kamuoyunun Romanların yaşam koşulları, sosyo-kültürel ve ekonomik yaşam katkoları hakkında bilgilendirilmesi ve Roman topluluğu üzerindeki ayrımcılık ve şiddetin resmîni ortaya çıkartılması planlanmaktadır. Sonuç olarak, Romanlara yönelik, onyazgının ve şiddetin azalması ve genel olarak kamuoyunun, kamu kurumlarının, STK'larının, akademik çevrelerin ve medyanın Türkiye'deki Romanlar hakkında güvenilir ve nesnel bilgiye ulaşma fırsatlarının doğması beklenmektedir.

Doğu Akdeniz'de Kent Suyunun Etkin Kullanımı İçin Sivil Toplumun Rolünün Güçlendirilmesi: Talebe Yönelik Bir Yaklaşım: Doğu Akdeniz ülkelerinde yaşanan su kırsığı, hem karar alıcıları hem de suyu kullanan insanları kent suyunu makul ve adil biçimde dağıtabilmek için yeni düşünceler üretmeye yönelmektedir. Proje, Türkiye, İsrail ve Yunanistan'ın Akdeniz kıyısındaki pilot kentlerinde, yerel düzeyde kapasite geliştirme yoluyla ve yerel nüfusa yönelik eğitim çalışmalarını su kullanıcılarını özellikle de kadınları kent suyunun etkin kullanımı için karar alma sürecine katılma teşvik etmeyi amaçlanmaktadır.

İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi: Proje, sıradan insanlara insan hakları ve demokrasi eğitimi götürmeyi amaçlanmaktadır. Politik ve kültürel geleceğimiz, bu konuların eğitim sistemine eklenmemesine yardımcı olan bir ortam olmadığı için çoğu kişinin insan hakları ve demokrasi konusundaki bilgisinin yeterli olmadığı düşüncesinden hareketle "İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi Projesi" gündeme gelmiştir. Verilmesi planlanan eğitim için insanların sıklıkla ilişkiye geçtiği kurum ve kuruluşların aracılığı kullanılacaktır. Doktorlar, diğ. hekimleri, eczacılar gibi meslek grupları aracılığıyla halka eğitim materyalleri dağıtılacaktır. Bu etkinlikte, meslek odalarıyla işbirliği içinde çalışılacaktır.

WALD yayımlarını, 1999'da kuruluşunu tamamladığı "Demokrasi Kitaplığı" yayınevi aracılığıyla okuyucuya sunmaktadır. Kitaplığın amacı, Türkiye'de yerel yönetim ve demokrasiyle ilgili kitapların sayısını artırmaktır. Demokrasi Kitaplığı, yerel yönetim ve demokrasi alanlarında sivil toplum, katılım, yerel demokrasi, yerel siyaset, sivil iradesizlik, kamusal alan gibi kavramlar üze-

rine birikimi zenginleştirici, tamamlayıcı, bagevru kaynağı niteliğinde kitaplar yayımlamaktadır. Literatürü tarayan, dünyadan örnekler sunan yayınlarıyla demokrasinin temel kavramlarına referans veren Demokrasi Kitaplığı (bu yıl itibarıyla yayıncı kuruluş)

Katılım Yeni Bir Zorbalık mı? (2002): Bu kitap, adil ve meşru olmayan güç kullanımına nasıl yol açabileceğini göstererek, "katılım"ın zorbalık potansiyeliyle ilgilenmektedir. Bir taraftan güçlendirme ve gelişme vaadinde bulunan ve evrensel olarak gündemde kalan katılım retorığı, diğer taraftan gerçekte danışmanlar ve alandakilerin katılımcı kalkanmayı savunup, uyguladıkları zaman olantı arasındaki "mesafe"yi kitap boyutunda ele alan ilk değerlendirmedir.

Yoksulluk Halleri: Türkiye'de Kent Yoksulluğunun Toplumsal Görünümleri (2002): Kitap, yoksulluğu yoksulların kendi anlatılarından okumaya çalışan ve "kriz" öncesinde (de) yoksul olan, "kriz" geçtiğinde de yoksul olmaya devam edecek olan kişilerle yapılan mülakatlara dayanmaktadır. Yoksulların kendilerine ve "zenginlere" dair imgeleri, gizli yaraları, ev bağlamındaki mekânsal pratikleri, siyasal süreçlerle olan ilişkileri, milliyetçilik, dinacılık, Alevilik ve Kürt kimliğinin yoksulluğun anlamlandırılmasındaki etki(sizlik)leri; kadınların yoksulluğu yaşama biçimleri ve onunla başa çıkma mücadeleleri kitabın ana temasını oluşturmaktadır.

Kentte Bilgiye Yapınak Ötüne (2002): Kent, insan halden ve demokrasinin derinleştirilmesi konularında yeni düşünce üretimi, uygulamaların çoğaltılması ve zenginleşmesi yolunda, daha çok araştırmacı, siyasetçi, uygulamacı ve diğer ilgili bireylerin yeni açılımlar getirmesine / kazanmasına bir katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Gençlik ve Kent Yönetimi (2002): Bir yandan, gerçek anlamda demokratik, çoğulcu yerel yönetimin anlayışının ve kurumsal kapasitesinin gerçekleştirilmesi, öte yandan hemşehirlilerin kendi yaşam çevrelerine müdahil olma bilincini geliştirebilmesi ve siyasallaşabilmelerine bir katkı olması açısından, düşünce, araştırma ve deneyimlerin bir araya getirildiği bir kitaptır.

Kentsel Çelişki ve Sinyel-Kapitalist Kentleşme Süreçleri Üzerine Tasalar (2001): Kapitalizmin son yirmi yıl içinde yaşadığı dönüşümlerin ortaya çıkardığı sorunlar en yoğun biçimde büyük kentlerde kendisini göstermekte, kentler sadece bu süreçlerin yaşandığı mekânlar olarak öne çıkmamakta, aynı zamanda söz konusu süreçlerin asli unsurları olarak belirginleşmektedir. Kapitalist kentleri sadece sosyolojik ya da kurumsal analizlerle anlamak giderek daha imkansız hale gelirken, siyasal iktisat bakışı açısı bu anlamda önemli açılımlar sağlamaktadır. Ancak Türkiye'de siyasal iktisat yaklaşımının kentsel çalışmalar alanına yeterince girdiğini söyleyebilmek olanaklı değildir. Bu kitap, bahsedilen konuları aydınlatmaya yönelik olarak hazırlanmıştır.

Türkiye'de Sivil Toplum Araştırmaları (2000): Bu kitap, sivil toplumun bir konu olarak önümüzde duran "sivil toplum" tartışmasını, konuyu yıllar önce gündeme getirmiş, ancak yoğun zaman yalnızca kendi kendisiyle tartışmak zorunda kalmış olan İdris Küçükömer'in düşüncelerine referansla yola çıkılan ve tarih, siyaset, zihniyet, kimlik sorunu, sivil deneyimler ve benzeri boyutlarda geniş bir tartışmaya olanak sağlayan bir yuvartak masa toplantısının kayıtlarından oluşmuştur.

Katılımcı Demokrasi, Kiminle Alan ve Yerel Yönetim (1999): Toplumsal yaşamın ve düşünce biçimlerinin köklü bir dönüşüm geçirmekte olduğu günümüz dünyasında, demokrasinin alacağı yeni biçim üzerine ortak bir düşünce çabası için girildiği gözlemlenmektedir. Bu kapsamda Hasan Büleni Kahraman, F. İnar Keyman, Ali Yaşar Sarıbay genel olarak demokrasinin nasıl bir dönüşüm geçirdiğinin ve özellikle bu dönüşümün yerel yönetimler için ne anlam taşıdığına ilişkin tartışıldığı bir çalışma toplantısının gündem, bu kitabı hazırlanmıştır.

WALD yerel yönetim ve demokrasi konularında hem kurumsal hem de uygulamaya dair içeriklere sahip makalelerden oluşan, yılda iki kez basılmak üzere uluslararası bir dergi projesini "Yerel

Yönetim ve Demokrasi Üzerine Çalışma Bildirileri" adıyla 1999 yılında hayata geçirmiştir. Derginin her sayısının önceden belirlenmiş özel bir konu etrafında yoğunlaşması ve dergide yer alacak makalelerin ilk kez yayımlanacak, özgün ürünler olması hedeflenmiştir. Dergi iki sayı yayımlanmıştır.

İletişim

Yarebarın Cad. No.2 Sultanahmet 34400 İSTANBUL

Tel : (212) 512 62 69

Faks : (212) 519 00 60

E-mail: waldaca@arrglobal.net

Web: www.waldacademy.org

Kaynaklar

www.britishecouncil.org.tr

www.waldacademy.org

www.abycelnet.org/yserel/aboypp/wald.htm

www.itb.gov.tr/jbhang/215/sicirecette/wald30.htm

**Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem
Merkezi Vakfı (Fişek Enstitüsü)**
Fişek Institute Science and Action Foundation
for Child Labor (Fişek Institute)

Fişek Enstitüsü, hazırlıkları 1982 yılında başlanan ve 1986'da kurulmuş olan Fişek Sağlık Hizmetleri ve Araştırma Enstitüsü ile onun bir uzmanlık kuruluşu olan ve 1997 yılında kurulmuş olan Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı'ndan oluşmaktadır. Vakfın amacı, çocukları çalışmaya iten nedenlerin giderilmesini; çalışma yaşamında onların sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atan etmenlerin ortadan kaldırılmasını; çalışan çocukların, sağlıklarını, benliklerini, kimliklerini, dengeli ve sağlıklı biçimde geliştirmelerinin sağlanmasını; kamuoyu oluşturulmasını, toplumun sağlığının korunması, sağlık düzeyinin yükseltilmesi için up-biliminin olanaklarından yararlanmayı; yasalarda da belirtildiği gibi, "sağlığın yalnızca bedensel ve ruhsal bir iyilik hali değil; aynı zamanda sosyal iyilik hali olması" noktasından hareketle; insanların sosyal yaşamlarının da korunması ve geliştirilmesi için sosyal bilimlerin (ve sosyal güvenlik bilim dalının) olanaklarından yararlanmayı; yaşama ve çalışma alanlarının tehlikelerden arındırılması için mühendislik bilimlerinin olanaklarından yararlanmayı; bunları gerçekleştirmek için kuramsal ve uygulamalı (model) çalışmalar yürütmeyi amaçlamaktadır. Vakıf, bu amaçları gerçekleştirirken, çalışan çocuklara, gençlere, kadınlara, özürlilere ve diğer sosyal risk gruplarına öncelik verir; onların katılmalarını sağlar; hak ve çıkarlarını gözetir.

Vakıf, amacına ulaşmak için çalışmayı planladığı faaliyet alanlarının belirlenmiştir. Bunlar, resmi ve özel kuruluşlara karşı sağlık ve iş güvenliği hizmetleri sunmak üzere faaliyetlerde bulunmak, anlaşmalar yapmak; kurduğu sağlık kabini, merkez ya da polikliniklerinde bireylere de, ücretli ya da ücretsiz hizmet sunmak; yerli ve yabancı iş güvenliği ve insan sağlığı ile ilgili faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin mütessesil ve temsilci olmak; konusu iş güvenliği, çalışma ortamı, çevre, sağlık ve sosyal güvenlik olan konferans ve benzeri toplantılar düzenlemek, bu tür toplantılara katılmak, kurslar düzenlemek, sertifikata, katılım belgesi vb. belgeler vermek; araştırmalar yapmak, yaptırmak; kitap ve yayın hizmetlerinde bulunmak; kahve ya da sürekli olmayan sergiler, müzeler, kermesler açmak; sağlık turizmi kapsamına göre tesisler kurmak, organize etmek ve bu konuda yurtiçi ve yabancı kuruluşlarla işbirliği yapmak ve sağlık, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve çalışma ortamı ile ilgili konularda kişi ve kuruluşlara bizzat yardımcı olmak üzere, hastane ve benzeri sağlık kuruluşları kurmaktır. Fişek Enstitüsü'nün yirmi iki yıllık bilgi ve deneyim birikimi ve etkinlikleri beş başlık altında toplanabilir:

Çalışan Çocuklara Tünelik Etkinlikler: Uluslararası Çalışma Örgütü'nün, Çocuk İşçiliğinin Eliminasyonu Uluslararası Programı (IPEC), proje desteği kapsamında, çalışan çocukların çalıştıkları ortamlarını geliştirilmesi ve onlara sağlık hizmeti götürmek konusunda oluşturulan ve Fişek Modeli olarak adlandırılan, model çalışma geliştirilmiştir. Bugün, Türkiye'nin dört ayrı ilindeki (Ankara, İstanbul, İzmir, Denizli) beş uygulama merkezinde çalışmalar yürütülmektedir. Bu modeldeki yaklaşım, çalışan çocuk sorunlarının, ülkenin ekonomik, sosyal politikalarından ve koşullarından soyutlanmamasıya bağlı, bu konudaki deneyimlerin de bugünden yarına gerçekleştirilemeyeceği için; yanında çalışan çocukların-yetişkin hale gelmeden hızlılıkla müdahale gereksinimi içinde olmalarından hareket etmektedir. Bu hedefe ulaşmak için, çocuk ve

genç, çalışan küçük kızlar ve kadın işçiler, işçi sağlığı iş güvenliğinin birlikteliği, sosyal boyut, sürdürülebilirlik, yani kendi kendini finanse edebilme ve bir odak çevresinde yaygın örgütlenme virgüllerini kullanmaktadır. Bu çalışmalar, küçük işyeri işverenlerine, gereksinim duydukları işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerini sunarak kendi kendini finanse etmesi öğretilmektedir. Enstitü, bu çalışmaları dolayısıyla Habitar II'de Türkiye Koordinasyon Kurulu tarafından seçilen, sekiz en iyi uygulama arasında yer almış ve Habitar II boyunca, "En İyi Uygulamalar Sergisi"ne katılmıştır.

Küçük İşyerlerine Yönelik Grup İşyeri Hekimliği Hizmetleri; 1982 yılında Ankara'da başlatılan, 1986 yılında Enstitü çalışmalarını içine alan ve 1992 yılında H.O/İPBC desteğiyle büyük bir sıçrama gösteren küçük işyerlerine yönelik çalışmada, Türkiye'de çeşitli konularda ilker gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar, Türkiye'de ilk küçük işyeri ortak sağlık biriminin kurulmasını ve yine bu çalışmalar, ilk kez yüzü aşkın işyerinin tek bir potansiyel ve on yılı aşkın bir süredir hizmet almasını sağlamıştır. Proje aynı zamanda, küçük sanayi siteleri ile büyük organize sanayi bölgelerindeki hizmet örgütlenmesi için bir model niteliği taşımaktadır. Çünkü, SSE'dan alınan yerki ile koruyucu sağlık hizmetlerinin yanında, kurumsallaşmış tedavi hizmetlerinin de ilk basamağı oluşturulmuştur.

Büyük İşyerlerine Yönelik Destek Hizmetleri; Fışek Enstitüsü, Türkiye'de bugüne kadar yeterince ilgilendirilmemiş olan, dolayısıyla yüksek düzeyde iş kazası ve tanı konulmadığı için, düşük düzeyde meslek hastalığı ile kendini gösteren, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda, büyük işyerlerine yönelik; danışmanlık, eğitim ve ölçüm çalışmaları başlatmıştır.

Toplum Hekimliği (Sosyal Hekimlik Politikaları); "Herkesin sağlık" düşüncesini, sosyal politikanın tüm araçları ile bütünleştirerek ve zengin bir sosyal içerik içinde ve toplumsal dinamiklerin sahiplenmesiyle geliştirme ve modelleme çalışmaları yapılmaktadır.

Enstitü, yaşları çocukluklarını yaşarken, güle oynaya ders yaparken, çalışan çocuklar için toplumun çalışan çocuklara bu özverili davranışları nedeniyle bir borcu olduğu gerekliliğini ortaya koymakta ve bu borcun adına ise "vefa borcu" demektedir. Toplumun, çocukluklarını bile yaşayamayan bu küçük dev adamlara nasıl yardım edebileceği konusunda çalışmalar başlatılmıştır. Önce "Fışek Sağlık Hizmetleri ve Araştırma Enstitüsü" sonra da onun bir uzmanlık kuruluşu olan "Fışek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Yeterim Merkezi Vakfı" bu çatı altında, toplumun çalışan çocuklara "vefa borcu"nu nasıl ödeyebileceğini tartışmaya açmıştır. Bunun için kuramsal çalışmalar ve modelleme çalışmaları, daha sonra bu modelleri önce bir ilde, sonra başka illerde uygulamaya başlatılmıştır. Kuruluşun başlangıçtaki düşüncesi, çalışan çocukların sorunlarının çözümünü ilk boyutunun olduğudur. Bunlardan birincisi uzun erimli çalışmalar yani, çalışan çocuk sorunu, yoksulluğun ve az gelişmişliğin ürünü olmasından dolayı, yoksullukla savaş, eğitim sisteminde köklü değişimler, sağlık hizmetlerinin "herkesin sağlık" ilkelere doğrultusunda yeniden örgütlenmesi vb. sosyal politika hedeflerini içerirlerdir. Bu hemen sonuç alınabilecek bir durum değildir. Bu nedenle yapılması gereken ikinci yol, "kisa erimli hedefler"dir. Çalışan çocuklara yönelik kısa erimli hedefler arasında, Enstitü'nün öncelikli olması konusunda karar verdiği konu ise, çalışma ortamlarına yönelik olanlardır. Bunun için seçilen yol, çocuk çalıştıran küçük işyerlerinden ve çakkık eğitim merkezlerinden geçmektedir. Her iki çalışma odağına da, yürüten klinik denilen sağlık kurumlarıyla, sağlık hizmetleri götürülmesi planlanmıştır. Küçük ve orta ölçekli işyerlerine (KOBİ) sağlanan bu hizmetler, aynı zamanda, işyeri ortamının sağlıklı-güvenli bir yapıya dönüştürülmesi için mühendislik hizmetleri boyutunu da içermektedir. Dolayısıyla, oluşurundan ve "Fışek Modeli" olarak adlandırılan çalışma, bir yönüyle çokbilimli bir takım oyununu gündeme getirmiştir. Uygulama çalışmalarında H.O/İPBC çevresinde destek alınmıştır.

niteliğinin, çalışan çocuklara yönelik iki önemli projesi, tüm çalışan çocuklara yönelik VEPA ve çalışan kızlara yönelik UMUT projeleridir. Bu çalışmalarda, gerek çalışan çocukların, gerekse aileleri için en uygun çözümleri geliştirmek üzere çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı'nın, Fişek Enstitüsü, çalışan çocukların sorunlarını tanımlamaya yönelik kısa erimli hedeflerden yansıca birine yönelik çözümlerini getirebildiğini, geride daha birçok hedefin olduğunu düşünmektedir. Sözgelimi, şimdilerde üzerinde çalıştıkları iki konu, çalışan çocukların, "yaşam alanlarında aileleriyle birlikte kavrınması" ve "yaz tatillerini değerlendirilmesi". Kuruluş, bu konular için de model oluşturmak ve toplumun hizmetine sunmak çabasıdadır.

İşçi Projesi, çalışan çocuklara "vefa borcu"nuza ödemek ister misiniz? Erken yaşta çalışmaya başlayan çocuklar, çocukluklarını unutmaktadırlar. Onlar artık oyun çocuğu değil, yaşamın gerçekleri ile yüzleşen genç adamlardır. Çocukluklarını henüz yaşamadan, erişkin gibi davranmak zorundalar. Yağatları, başta vergiler olmak üzere çeşitli kamu gelirlerinden yararlanarak okurken, parklarda oynarken, çalışan çocuklar bunlardan yararlanamadıkları gibi, kamu hizmetlerinin üretilmesine de katkıda bulunmaktadırlar. Toplumun kendisi için üreten bu çocuklara bir vefa borcu vardır. Okula giden çocuklara yapılan harcama kadar çalışan çocuklara da katkıda bulunulmalıdır. İşverenler, çocuk emeginden utuz etmek olarak yararlanırken, bu "utuz"luk kadar çocuklara katkıda bulunmalıdır. Çalışan çocuklar, sosyal hizmetlerden yararlanamama bir yana, olumsuz çalışma koşulları, uzayan çalışma süreleri nedeniyle sağlıklarını yitiriyorlar; sakat kalıyorlar; hatta sayılı da olsa ölenleri var. Toplumun onlara olan vefa borcu artıyor. İşte bu düşüncelerle yola çıkan Fişek Enstitüsü çalışmak zorunda kalırlar için önemli bir proje geliştirmiştir.

Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı, çalışan çocuklar için yürüttüğü eylemleri iki kümeye ayırmıştır. Uzun erimli olanlar: Çocukların erken yaşta çalışma yaşamına girmesine neden olan sosyo-ekonomik nedenlerin ortadan kaldırılması için sosyal politikaların harekete geçirilmesi. Bunu sağlamak üzere, yayınladığı Çalışma Ortamı Dergisi, katıldığı toplantı, sempozyumlardaki bildiri ve konuşmaları ile kamuoyu duyarlılığının artırılması amaçlanmaktadır. Kısa erimli olanlar: Sosyo-ekonomik planda somut alınacak değil, çalışmakta olan çocukların yaşamını kolaylaştırmak için alınacak önlemler. Fişek Enstitüsü, bunun için çalışan çocuklara doğrudan ulaşan ve "Küçük İşyerlerinde Çalışan Çocuklara Sağlık-Sosyal Hizmet Sunumu (Fişek Modeli)" olarak adlandırdığı oneriyi uygulamaya geçirmiş ve kamuoyunun dikkatine sunmuştur.

Umut Projesi, Çalışan kızlara "umar" sızlamak ister misiniz? Toplumda, kız çocukların çalışma yaşamına sokılmamak gibi bir eğilim mevcuttur. Erkek çocuklar ise, kızlar evde. Kızın evden uzaklaşmaması ve sosyal erkeklerden uzak tutulması geleneksel bir tutumdur. O evde beklemeye alınırlar. Bugün babanın - kardeşinin yarı kocasını, öteki gün çocuklarını. Buna karşın, özellikle kentesele alana yeni göç etmiş ve dış geliriyle aileler, kızlarını çalışma yaşamına geçici olarak koşullayarak göndermektedirler. Bu geçiciliğin süresi, evlenece kadarlar. Kızların "geçici" işçiliği, onların tüm mesleki ve sosyal yaşamını etkilemektedir. Erkek çocukların tersine, kızların, ileride çalışmayacakları varsayımı ile bir meslek öğrenmeleri gerekli görülmemektedir. Ailelerinin ve geleneksel beklentilerinin tersine, kızlar, içinde buldukları çemberi kırmak, evliliği geciktirmek ve meslek edinmek istemektedirler. Bu durum, ekonomik olarak güçlenmelerinden, dayanışmalarından ve yaşam boyu yürütecekleri bir iş birlikte kurmalarından geçmektedir. Çalışan küçük kızların sorunları ile kadın hareketi baği da böyle başlıyor. Unutulmamak için çok nedenleri var. Bunun için, destek vermek bize düşüyor; gerçekleştirmek ise onlara. - Bu sorunları tespit eden ve çözüm sunmaya yönelik çalışmalara başlayan Fişek Enstitüsü, Denizli'de, çalışan kızlara bir yandan sağlık hizmeti sunarken, bir yandan da sosyal yandan daha iyiyi yakabilmeleri için onlarla birlikte çözümler üretmektedir.

Çalışan Kız Çocukları ile Kadın Hareketi, Çalışan küçük kızlar, çevreledikleri geleneksel koşulları aşabilmek, biray olarak var olabilmek ve bir başka düzeyde kız-erkek ilişkisi geliştirebilmek için

İhtekli ve çokkültürlüdür. Buna karşın, toplumsal engelleri aşacak güçleri ve örgütlerine bilincinden yoksundur. Enstrü bu ihtiyaçları ve sorun alanlarını çözmek için fikirler geliştirmektedir.

Çalışma Ortamı Dergisi, Fışek Enstitüsü, 1992 yılı Kasım'ından beri iki ayda bir Çalışma Ortamı Dergisi'ni yayınlamaktadır. Bu dergi, bir yandan Enstitü çalışmalarının ve bulgularının paylaşıldığı, bir yandan başka ülkelerdeki gelişmelerin aktarıldığı ve bir yandan da okurlara yeni düşünceler önerilerini sunma alanı yaratmaktadır. Dergi etkinlikleri kapsamında, ayrıca iki ayda bir okurlardan otuz beş kişilik bir grubun katıldığı okur seminerleri (düşünce atölyeleri) düzenlenmektedir.

Çalışma Ortamı Dergisi, Fışek Enstitüsü'nün olaylara bakışını, değerlendirmelerini ve ufkunu gösteren bir kitle iletişim aracıdır. Böylece, dergi bir anlamda düşüncelerin ve düşüncelerin paylaşıldığı bir platforma dönüşmektedir. Derginin ilk altı sayısının ILO tarafından desteklenmesinin ardından kendi kaynaklarını yaratarak sürdürülebilirliği sağlamıştır. Dergi, işçi sağlığı, iş güvenliği alanında çalışanların iletişimsizlikten doğan bir gereksiniminin ürünüdür. Derginin beşinci sayısı ile eşzamanlı olarak okur seminerleri başlatılmıştır. Altı yılı aşkın bu süre içinde özellikle büyüteç altına alınan konularla ilgili yapılan inceleme ve araştırmalar için başvurulabilecek bir kaynak yaratılmıştır. İlk yıllarda işçi sağlığı iş güvenliği alanında temel bilgilere yer veren yazılar ile genel sağlık sorunlarının çözümü ağırlıkla tartışılmıştır. Okurlarının ve ortamın yönlendirilmesi, Çalışma Ortamı Dergisi'ni, daha somut olguları incelemeye ve sorunların kaynağının toplumsal dayanıklılık, toplumun örgütlenmesi, biry olma savaşını konularına yönelmiştir. Çalışma ortamının, yaşamın bir parçası olduğu ve insan için olduğu yola çıkarak, insan ve toplum olguları incelenmeye çalışılmıştır. Yine çalışma ortamı özellikle uygulayıcı konumda-kilerin, deneyimlerini ve izlenimlerini belgeleyebilmek için, onları yazmaya özendirilmiştir. Dergi, dağıtım şirketleri aracılığıyla piyasada satılmaktadır. Yalnızca abonelerine ve kütüphanelere ulaştırılmakta; abone olmadıkları halde, izlemelerinde gereklilik duyulan sendikalar, toplum örgütleri, bazı işyerleri ve kurumlar ile akademisyenlere gönderilmektedir. Fışek Enstitüsü'nün ayrıca yüzlerce kaynağı içinde barındıran bir kütüphanesi bulunmaktadır.

Hetiyim

Selânik Cad. 52/A Keşâk ANKARA
Tel: (312) 419 78 11
Faks: (312) 426 28 01
Web: www.fisek.org.tr

Kaynaklar

www.fisek.org.tr
1001 Sivil Toplum Kuruluşu, Türkiye Çevre Bakanlığı Yayın
Çalışma Ortamı dergileri

İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV) Economic Development Foundation

Osmanlı İmparatorluğu kuruluşundan beri genişleme politikasını Avrupa yönünde belirlemiştir. Önceleri zorla ve savaşlarla kazanılmaya çalışılan Avrupalı kimliği, sonraki dönemlerde yine askeri alanda ancak barışçı yollarla sahip olunmaya çalışılan bir akım olarak gelişmeye başlamıştır. Bu akım daha sonra bütün kültürel kurumlarla organik kazanmış; giyim-kuşam, edebiyat vb. tüm alanlarda yerleşmiştir. Özellikle İmparatorluğun son dönemleri Avrupa hayranlığı ve Avrupalı olma tutkusunun en yoğun yaşandığı dönemler olmuştur. Cumhuriyetin kuruluşu ve çok partili döneme geçiş süreciyle birlikte, özellikle siyasi ve ekonomik bağımlılık anlamında rota yine batı olarak belirlenmiş, bu durum muhalefet ortamının oluşmasıyla ülkeyi her alanda dibe götürmüştür. Bunun bir sonucu olarak askeri darbeler ve sil baştan politikalar süregelmiş; ancak bunlara dönün rota hiç saptanmamıştır. Bu dönemlere denk gelen süreçte Türkiye, 1963 yılında imzaladığı Ankara Antlaşması ile yine Avrupa'daki siyasi ve ekonomik konulara yönelik bütüncül bir çerçeveye içinde yer alma yönünde önemli bir adım atmıştır. Ankara Antlaşması, Türkiye ve o dönemdeki adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) arasında karşılıklı sorumluluk ve yükümlülüklerin üstlenildiği bir süreci başlatmıştır. Bu süreçte, bir yandan Avrupa'daki gelişmeler izlenirken, öte yandan Türkiye'deki kurdukları bilgi akışını sağlama gereksinimi ortaya çıkmıştır. Bu konuda çalışmalar yapmak amacıyla 1965 yılında İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV) kurulmuştur. Dönemin gündemi Avrupa ilişkilerini kuvvetlendirmek olduğu için İKV, bu bağlamda yaptığı araştırmalar ve konferanslar aracılığıyla Türkiye-AB ilişkileri hakkında kamuoyunu bilgilendirmenin yanı sıra, ekonomik entegrasyonun temelinde yer alan firmalar arası işbirliğini geliştirmeye yönelik birçok projeyi de yürütmüştür. Bu çerçevede, Avrupa Birliği tarafından KOBİ'lerin uluslararası piyasalara açılmaları sağlanmak ve çeşitli alanlarda işbirliği olanaklarını artırmak amacıyla düzenlenen işbirliği programlarından Europartnenariat, Medpartnenariat vb. programların Türkiye'nin bu programlara dahil edildiği 1992 yılından bu yana resmi ve daimi temsilciliğini üstlenmiştir.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde 1999 yılı İKV tarafından bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Çünkü, Aralık 1999'da gerçekleştirilen Helsinki Zirvesi'nde, Türkiye'nin aday ülkeler kategorisine alınmasıyla birlikte AB'ye tam üyelik sürecine girilmiştir. Avrupa Birliği'ne tam üyelik yönünde müzakere sürecini de kapsayacak olan bu dönemde, AB ile ilişkilerin etkin ve sağlıklı yürütülebilmesi için eğitim, tanıtım, koordinasyon ve temsilde birlik konularının büyük önem taşıdığı düşüncesinden hareketle, Türkiye iş dünyasının temsilci kuruluşlarından aldığı destekle AB ve karılı ile olan ilişkilerde koordinasyon görevini de İktisadi Kalkınma Vakfı üstlenmiştir. Bu süreç ve anlaşız içerisinde Vakfın çalışma programı da daha yoğun bir biçimde, Türkiye'nin tam üyelik perspektifine yönelmesi gereğini ortaya koymuş ve faaliyetlerini bu çerçevede genişletmiştir.

1965 yılından bu yana, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerindeki gelişmelere paralel olarak, faaliyet alanlarının genişleten İKV, AB nezdinde yürüttüğü çalışmalarını daha etkin bir şekilde sürdürülmek amacıyla, 1984 yılında Brüksel'de bir temsilcilik açmıştır. İKV kuruluşundan bu yana, yaklaşık 400 araştırma ve inceleme yayımlanmıştır. Türkiye'de ve çeşitli AB ülkelerinde birçok seminer, panel ve konferans düzenlenmiştir. Bu faaliyetlerin yanı sıra gerek İKV Merkez Ofisi gerek Brüksel Temsilciliği aracılığıyla, Avrupa Birliği'nin yetkili kurum ve kişilerini Türkiye ile ilgili siyasi ve ekonomik konularda bilgilendirmiş, bu çerçevede tüm faaliyetlerini sürdürmüştür. İş dünyasının Türkiye-AB ilişkileri konusundaki görüşlerini de AB kurumları yetkilileri ile üye ülkelerin özel sektöre temsilcilerine iletmiştir. İKV hazırlanmış olduğu çeşitli araştırmaları,

yayımlar, düzenlediği seminerler, konferanslar vb. faaliyetler aracılığı ile Türkiye özel sektörünü ve kamuoyunu Avrupa Birliği ve Türkiye-AB ilişkileri konularında bilgilendirmektedir.

İKV'nin amaç ve görevleri kapsamında belirlediği hedefleri, Türkiye'nin genel ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmaktadır. Valdün ana amacına yönelik olarak, Türkiye'nin dış ülkelerle ekonomik gruplaşmalar ve özellikle Avrupa Birliği ile olan ilişkilerini geliştirmek için gerekli çalışmalarını yapmak, İKV'nin hazırladığı veya uzman kuruluşlara hazırlattığı çalışmalarını yayınlamak, yurtdışında ve yurtdışında iç dünyası içerisindeki işbirliği ve eşgüdümünü sağlamak ve yurtdışında Türkiye'nin tanıtımını yapmaktır.

İKV, faaliyetlerini Türkiye'nin aday ülke kapsamına alınmasından sonra Türkiye'nin AB'ye giriş sürecine yönelik çalışmalar yapma konusunda yoğunlaştırmıştır. Avrupa Birliği ve Türkiye-AB ilişkileri konularında, Türkiye özel sektörünü ve kamuoyunu bilgilendirmeye yönelik bir bilgilendirme kampanyası başlatmıştır. Tam üyelik sürecinin siyasi, ekonomik ve sosyal yaşamı etkileyecek önemli bir yeniden yapılanma süreci olduğu görüşünden hareket eden İKV, teknik ve genel düzeyde bilgilendirmeye yönelik projeleriyle Türkiye-AB bütünleşmesinin ilgili tüm kesimlerin sürece daha fazla yakınlaştırılarak gerçekleştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede geliştirilen "AB Mühtesemünün Uygulanmasının Türk İç Dünyasına Etkileri" ve "Katılım Öncesi Süreçte Türkiye-AB Seminerleri" başlıklı projeler "Avrupa Bilgi Kırçıları" ve "Avrupa Ufukları" programları kapsamında Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği finansal desteği ile gerçekleştirilecek projeler arasında yer almıştır.

Avrupa Ufukları Programı, "Katılım Öncesi Süreçte Türkiye-AB Seminerleri", Türkiye, AB tam üyeligi için yakın tarihindeki en kapsamlı yeniden yapılanma çalışmasını süratle sürdürmektedir. İKV, bu çerçevede, Türkiye genelinde toplumun tüm kesimlerini hedefleyen yoğun bir bilgilendirme kampanyası başlatmıştır. "Katılım Öncesi Süreçte Türkiye-AB Seminerleri Projesi" ile katılım öncesi sürecin amaçları, kapsamı ve uygulanması ile siyasi, ekonomik ve sosyal yaşam üzerindeki etkileri konularındaki bilginin Türkiye genelinde yaygınlaştırılması ve toplumun tüm kesimlerinin sürece daha fazla yakınlaştırılması hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda Türkiye'nin tüm bölgelerini kapsayacak şekilde yirmi dört il ve hedef gruplar olan tespit edilerek seminerler gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında yer alan hedef gruplar, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilci kuruluşları, sektörel kurumlar, sendikalar, siyasi partilerin yerel teşkilatları, medya temsilcileri ve firmalara seminerlerde "Avrupa Birliği nedir? Türkiye neden Avrupa Birliği üyesi olmak istiyor? Avrupa Birliği uyum sürecinde neler değişiyor? Reformlar yaşamımızı nasıl etkileyecek? AB Türkiye'den istediklerini başka ülkelerden istiyor mu? Egemenliğimiz elden mi gidecek? Nasıl rekabet edeceğiz?" soruların yanıtlanmasına çalışılmaktadır. İKV ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nden üst düzey yetkililerin yanı sıra AB ve Türkiye AB ilişkileri konularında uzmanların konuşmacı olarak yer aldığı seminerler üç bölüme ayrılmıştır. Seminerlerde Avrupa Birliği'nin amaçları, yapısı ve politikaları anlatılmakta, katılım öncesi süreçte Türkiye-AB ilişkileri uyum çalışmalarının siyasi, ekonomik, sosyal boyutu ve toplumsal yaşamı etkileri gerçekleştirilmiştir. Seminerlerde ayrıca AB'nin bazı Akademi üye ülkeleri ile bazı aday Merkez ve Doğu Avrupa ülkelerinin AB üyeligi ve üyelik sürecindeki kazanımlarını ortaya koyan bir film gösterimi gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında İKV tarafından hazırlanan Avrupa Birliği ve Türkiye-AB ilişkilerini kavrayan, illeler ve kurullar kapsamında tanıtılan sözlük niteliğinde kapsamlı bir rehber kitap ile AB tam üyeliğinin Türkiye vatandaşlarına sağlayacağı yararları anlatan bir çalışma da katılımcılara dağıtılmaktadır. Ayrıca tam üyelik sürecinde toplumun çeşitli kesimlerinde gereksinim duyulan bilgilerin sağlanması, gereksinimler ve öneriler doğrultusunda yeni projelerin geliştirilmesi amacıyla seminerlerde katılımcılara yönelik bir anket çalışması da düzenlenmektedir.

Avrupa Bilgi Kapsülleri Programı, AB Müktesebatı'nın Uygulanışının Türk İş Dünyasına Etkileri, Kapsülhag ayağı ve ekonomik kriterleri yoğun olmak şartıyla birlikte aynı öneme sahip ve başka iş dünyası temsilci olarak yazmış birimler tarafından AB müktesebatı uyumu için yeterli yer almamaktadır. Tüm politika alanlarını içeren AB müktesebatına uyum kapsamında gerçekleştirilecek düzenlemelerden ağırlıklı olarak etkilenecek kesimlerin başında ise iş dünyası gelmektedir. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nin ortak olarak yer aldığı bu proje ile ekonomik ve ticari hayatı doğrudan etkileyecek müktesebat konuları çerçevesinde iş dünyasının temsilci kuruluşları, ilgili sivil toplum örgütleri, kamu kurum ve kuruluşları ve sendikalarındaki uzmanların düzenlenecek seminerler aracılığıyla bilgilendirilmesi ve AB uyum sürecini izleme ve değerlendirme kapasitesinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Proje kapsamında yer alan müktesebat konuları; sanayi politikası ve KOBİ'ler, çevre, malların serbest dolaşımı, gümrük birliği ve dış ilişkiler, tüketiciler hakları ve sağlığın korunması, şirketler hukuku, tarım ve balıkçılık, rekabet, hizmetlerin serbest dolaşımı, sermayenin serbest dolaşımı, telekomünikasyon ve bilgi teknolojileri, enerji politikası, taşınmazlık ve Trans-Avrupa ağırları, sosyal politika ve istihdamın oluşumaktadır. Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler ise; gerçek AB, gerçek Türkiye'den uzmanların katılımıyla ilgili müktesebat konularının AB ve Türkiye'deki düzenlemeler ve yapılması gereken çalışmalar çerçevesinde ele alınacağı seminerlerin İstanbul ve Ankara'da gerçekleştirilmesi, İKV tarafından yayınlanan ve yirmi dokuz başlıklı oluşan AB müktesebatının tamamını içeren yirmi dört müktesebat uyum kitapçığının CD olarak dağıtımının yapılması ve proje kapsamındaki müktesebat konuları çerçevesinde AB uyum sürecindeki son gelişmeleri ele alan bilgi notlarının dağıtımının sağlanmasıdır.

İKV, yoğunlaştığı AB uyum yasaları ve tam üye olma sürecine katkı sağlamak için, Türkiye'de özellikle iş dünyasına ilişkin kuruluşlar ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ile işbirliği yapmaktadır. Bunun dışında AB'nin diğer kuruluşları ile de işbirlikleri geliştirmiştir. İKV, Türkiye'de bu konuda çalışmalar ve projeler yapan en eski kuruluşlardan birisidir.

İKV, Türkiye'nin AB'ye tam üyelik amacı doğrultusunda, üye devletlerle tüm ekonomik faaliyet alanlarında ilişkilerin güçlendirilmesine çalışmaktadır. İKV, AB'ye tam üyelik sürecinde yoğun bir bilgilendirme kampanyası başlatmıştır. Vakıf, gelecekte de AB uyum sürecine katkı sağlamayı, AB müktesebatına yönelik çalışmalarını sürdürmeyi ve Türkiye'nin AB'ye girmesine yönelik çalışmalar yapmayı hedeflemektedir.

İKV'nin yayınları, vakfın amaçları kapsamında hazırlanan yayınlardan oluşmaktadır. Vakıf, kuruluşundan bu yana yüzlerce yayını çıkarmıştır. Bu yayınlardan birçoğu, Türkiye-AB sürecine yönelik bilgilendirmeyi ve merak edilen konuları aydınlatmayı amaçlamaktadır. Kuruluş bu dönemde yayınladığı AB konusuna endekslmiştir. İKV'nin özellikle son dönemde çıkardığı yayınlardan bazıları; "AB ve Türkiye AB İlişkileri Temel Kavramlar Rehberi", "AB Tam Üyelikinin Türkiye Vatandaşlarına Sağlayacağı Faydalar", "Avrupa Birliği'nde Kadın Hakları ve Türkiye", "Avrupa Birliği'nin Tarım Politikası", "Avrupa Birliği'nin Çevre Politikası", "Avrupa Birliği'nin Sosyal Politikası" ve "Avrupa Birliği'nin Sanayi Politikası"dır.

Betimsiz

Talatpaşa Cad. Akbaya Sok. TOBB Plaza No: 5 K: 7-8 Esentepe 34394 İSTANBUL
Tel: (212) 270 93 00
Faks: (212) 270 30 22
Web: www.ikv.org.tr

Kaynaklar

www.ikv.org.tr
www.yeniavrupajurancali

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV) Human Resources Development Foundation

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV), toplumsal yaşamın içinde, çeşitli nedenlerle ayakta durmakta zorlanan insana destek olmak için 1988 yılında 40 kurucu üye tarafından bir sivil toplum girişimi olarak kurulmuştur. Vakfın kuruluş amacı: "İnsanın yaşam kalitesinin artırılmasına ve toplumsal gelişimine katkıda bulunmak, insan kaynağının verimliliğini, sorun çözme yeteneklerini ve kendi başına ayakta durma becerisini desteklemek ve güçlendirmektir." İKGV, bu amacını hayata buluşturmak için alana çıkmanın gerekli olduğuna inanmaktadır. Sıcak ve gerçekçi bir iletişim kurulmazsa alan çalışmalarından yeterli ve etkili sonuçlar alınmasının olanaksızlığının bilincinde olan Vakıf, alan çalışmalarına yerel gönüllülerin katkısını sağlamıştır. Alan elemanlarının da desteğiyle oluşan bu model daha sonra "Topluma Dayalı Hizmet Modeli" adı verilmiştir.

Kent varoşlarında sağlıklı üreme, dolayısıyla aile planlaması eğitimi ve hizmetleri, ardından okuma-yazma ve meslek eğitim etkinlikleri, bu dönemde ilgi ile karşılanmıştır. Ergenlik Çağırdağları için Cinsellik Eğitimi ve Üreme Sağlığı Programı; Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar ve HIV/AIDS Eğitimi, Çocuk İmeginin Kaldırılmasına Yönelik Çalışmalar, Mültürci ve Şişmanlıklar için Destek Projeleri, Kadınların Sosyo-İkonomik Statülerinin İyileştirilmesine Dönük Etkinlikler ve bu geniş düzlemdeki diğer çalışmalarıyla İKGV bugün de amacına yönelik proje ve hizmetler üretmeye devam etmektedir. Vakıf, bu çalışmaları sırasında 400.000 kadına, 30.000 sağlık personeline, 7.500 mültürci ve göçmene hizmet vermiştir.

İKGV'nin temel amacı, insan kaynağını olumsuz yönde etkileyen faktörlerle savaşarak, toplumun kalkınmasına katkıda bulunmaktır. Türkiye'de önde gelen, kâr amacı gütmeyen, hükümet-dışı kuruluşlarından biri olan İKGV, nüfus ve kalkınma alanlarında, eğitim, bilgilendirme ve hizmet sunarak insan kaynağını ve özellikle kadın, genç ve çocukların yetkinleştirilmesi için çalışmalar yapmaktadır. Etkinlikleri genel olarak hedef kitleyi bilgilendirme ve eğitime yöneliktir.

İKGV'nin kuruluşundan bugüne kadar gerçekleştirmiş ve gerçekleştirmekte olduğu çalışmalar ayrı başlık altında toplanmaktadır.

Hizmete Yönelik Çalışmalar

Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitimi ve Araştırma Merkezi: İKGV'nin üreme sağlığı alanındaki öncü bir hizmeti olan Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Merkezi, Avrupa Topluluğu'nun desteği, İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı Enstitüsü ve İstanbul Tıp Fakültesi Kadın Doğum Bölümü'nün işbirliği ile 1994 yılında kurulmuştur. Bu merkez, tüm aile planlaması yöntemleri, doğum öncesi ve sonrası bakım, sağlıklı bebek bakımı ile kişilik teşhisi ve tedavisi hizmetleri vermektedir. Merkez, aynı zamanda, bünyesinde düzenlenen ulusal ve uluslararası eğitim programlarıyla hekimlere, hemşirelere ve diğer sağlık personeline üreme sağlığı alanında destek veren bir eğitim merkezi işlevi görmektedir.

Topluma Dayalı Hizmet (TDH) Projeleri: İKGV'nin TDH modelinde amaç, üreme sağlığı/aile planlaması eğitim ve hizmetlerini aynı mahalden gönüllüler ve alan elemanlarının yardımıyla, *uzun süreli ve etkin bir şekilde yaygın şekilde topluma hizmet sağlamaktır.* Aile planlaması, aile planlamasına ilgi duyan kadınlara kendi ihtiyaç ve tercihlerine uygun bir yöntem seçme konusunda yardımcı olur. Çiftin modern ve etkin yöntemleri uygulaması ve yakındaki kamu veya özel sağlık ve aile planlaması hizmetlerinden yararlanması için teşvik edilmesine özel önem verilir. Yüz yüze eğitimin sürdürülmesi, ritiz takip ve etkin sevk sistemi, üreme sağlığı/aile planlamasında hem klinik hem de klinik olmayan yöntemler açısından yüksek oranda benimsenme ve devamlılık düzeyleri yaratmaktadır. İKGV, bu modeli güvenli annelik eğitimini kapsayacak şekilde genişletmiştir. Saha elemanları kadınlara doğum öncesi bakım, yeni doğan bebekler ve çocuk bakımı ile doğum sonrası bakım ve kütaj sonrası gibi konularda da bilgi ve danışmanlık sağlamaktadır. Mahalli toplulukların fosul ve gereksinimlerine en uygun topluma dayalı hizmet modelinin bir genişlemesi olarak, erkeklerin üreme sağlığı ve aile planlaması konularında eğitimi ile okuma yazma ve meslek kursları yoluyla kadınların statüsünün iyileştirilmesine ilişkin faaliyetler de sürdürülmektedir. Vakfın son yıllarda gerçekleştirdiği TDH çalışmalarından bazıları şunlardır:

Ürdün'de Topluma Dayalı Aile Planlaması Hizmetleri (1995): 1995 yılında Ürdün'ün en eski ve saygın STK'larından biri olan Askor Aileleri ile Yardımlaşma Cemiyeti (SPWS), Zarka ilinde topluma dayalı bir hizmet modelinin tasarlanması ve uygulanmasında kendilerine yardımcı olmak üzere İKGV danışmanlarını davet etmiştir. Zamanla başka STK'lar da bu modeli benimsemiş ve 50,000'in üzerinde kadın İKGV'nin TDH modeli kanalıyla aile planlaması hizmeti almaya başlamıştır.

Gaziantep ve Kilis'te Üreme Sağlığı Hizmetlerinin İyileştirilmesi ve Kadının Güçlendirilmesi: Gaziantep ve Kilis illerinde başarıyla uygulanan model, hem modern ve etkili aile planlaması yöntemlerinin bilgisini ve kullanımını artırmış, hem de okuma yazma kursları ve ef becerisi kursları ile kadının statüsünün iyileştirilmesi yönünde bir adım atılmıştır. Ayrıca ev ziyaretlerinde güvenli annelik, doğum öncesi ve sonrası bakım gibi konularda da bilgilendirilen kadınlar, gerektiğinde çevredeki sağlık kuruluşlarına gönderilmişlerdir. Alman Teknik İşbirliği (GTZ) kuruluşuyla birlikte yürütülen ve 1999 yılı Ağustos ayında biten proje sonucunda elde edilen sonuçlar bir web sitesinde (www.netone.com.tr) yayımlanmıştır.

Azerbaycan ve Kazakistan'da Kaliteli Üreme Sağlığı Hizmetleri için Toplumsal Değişim Vakfı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) tarafından uluslararası düzeyde akredite edildikten sonra, 1998-1999 yılları arasında Azerbaycan ve Kazakistan'da topluma dayalı hizmet modelini uygulamaya koymuştur. Proje süresince Azerbaycan'da 40,000 civarında kadına ulaşılmıştır. Kazakistan'da ise 80,000 kadınıla anket çalışması yapılarak bu kadınların özellikleri toplanmıştır. Vakıf iki ülkede de sağlık bakanlıkları ve ilgili sivil toplum kuruluşları ile çalışmış ve Türkiye'de yıllardır uygulanmakta olan modeli bu kuruluşlara tanıtarak gerekli teknik yardım sağlamıştır. Proje kapsamında iki ülkede de seçilen sağlık kuruluşlarının tıbbi donanımları gözden geçirilmiş ve yenilenmiştir.

Topluma Dayalı Üreme Sağlığı Hizmetleri ve Kadının Statüsünün İyileştirilmesi, Pendik-Kaynarca: İstanbul'un kırdan kente geçiş bölgelerinde biri olan Pendik Kaynarca'da yaşayan 25,000 kadına aile planlaması, cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH) ve HIV/AIDS ile güvenli annelik konularında danışmanlık verilmiş ve okuma yazma ve meslek edindirme kursları düzenlenmiştir. Bu projede erkeklerle yönelik çalışmalar da yapılmış ve toplam 2000 erkeğe anket uygulanarak aile planlaması ve ilgili konulardaki bilgileri ölçülecek yanlış ve eksik bilgileri düzeltilmiş, eksikleri giderilmiş ve ailelerin ilgilendiren bu gibi konularda eğitimin yanında olmalarının önemi vurgulanmıştır.

Üniversitelerde Gençler İçin Üreme Sağlığı Hizmet Birimleri: Gençlerin üreme sağlığı davranışları konusunda bilinçli seçimler yapabilecek bilgiye sahip olmaları kadar, üreme sağlığı gereksinimlerini karşılayabilecekleri, güvenip kendilerini yakın hissedebilecekleri, gençlere yaklaşım konusunda eğitimli sağlık personelinin hizmet sunduğu sağlık birimlerinin kurulması ve yaygınlaşması önemli bir gereksinimdir. Bundan yola çıkarak, Ocak 2002 itibarıyla İKGV, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu desteğiyle üniversitelerdeki mediko-sosyal bünyesinde üreme sağlığı klinikleri açmak ve istihdam edilecek personeli eğitmek için çalışmalara başlamıştır. 2002 yıl sonlarında yapılan sağlık personeli eğitimine, İKGV'nin koordinasyonunu yaptığı üniversitelerden Boğaziçi Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Kaç Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi ile İzmir II No'lu Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi (AÇSAP)'nden toplam on altı sağlık görevlisi katılmıştır. Ankara eğitimlerini Uluslararası Çocuk Merkezi (İCC) tarafından yapıldığı bu çalışmada birimlerde kullanılacak formlar ve broşürler hazırlanmıştır.

Eğitime Yönelik Çalışmalar

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar ve HIV/AIDS: bu konulara yönelik olan İKGV çalışmaları, 1995-1997 yıllarında İstanbul'da yürütülen, doktorların ve diğer sağlık personelinin eğitimini yanı sıra, seks işçilerinin CYRH/HIV konusundaki bilgilerini artırmayı ve bu yolla CYRH'in teşhis ve tedavisinin iyileştirilmesinin amaçlandığı "Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıkların ve HIV/AIDS'in Önlenmesi Projesi" ile konuyla ilgili Türkiye'de kazanılan deneyimin, 1998 yılında başlayan çalışmaları Azerbaycan'a aktarılmaya başlandığı "Azerbaycan'da CYRH ve HIV/AIDS'in Önlenmesi Projesi" dir. İKGV bu projede, Azerbaycan'da cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların tanı ve tedavisini yürütecek sağlık personelinin eğitilmesi ve özgün eğitiminde cinsel sağlık bilgileri eğitimi verecek öğretmenlerin yetiştirilmesi çalışmalarına teknik destek vermiştir.

Çalışan Çocuklar: İKGV, 1994 yılından beri Çocuk İşlerinin Ortadan Kaldırılması Uluslararası Programı'nın (İPEC) üyesidir. 1996 yılında, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) desteğiyle İstanbul'da çocuk emeğinin yoğun olduğu bölgelerde ilkokul müfettişleri, aileler, öğretmenler ve okul idarecilerine yönelik bir oryantasyon ve bilgilendirme programı tasarlanıp ve yürütülmüştür. Program, çalışan çocuklar konusunda toplum bilincini artırmayı ve resmi eğitim sistemi içerisinde konuyla ilgili daha fazla destek yaratmayı amaçlamıştır. 2000 yılında da, bu çalışmaları devamı niteliğinde yeni bir program başlatılmıştır. Bu program çerçevesinde İstanbul'un Bıyık ilçesinde tekstil, mobilyacılık, otomobil tamiri ve horozlu sektörlerde çalışan 1000 kadar çocuğun yeniden özgün eğitime veya çanaklık eğitimine kazandırılması amacıyla çalışmalar yapılmıştır.

Genç Kızların ve Kadınların Statülerinin Yükseldirilmesi Projesi: İstanbul Kaynarca'da gerçekleştirilen proje ile hedef nüfustaki kadınlar okuma-yazma kurslarının yanı sıra üreme sağlığı, aile planlaması, kadın hakları ve çevre bilinci konularında eğitim almışlardır. Amacı işlevsel eğitim yoluyla kadınların statüsünü geliştirmek olan ve 1999 yılında sona eren bu projeye mali destek Avrupa Birliği tarafından sağlanmıştır. Bu proje yoluyla toplam 267 kadın okuma-yazma kurslarına devam ederek sertifikalarını almışlardır. Bunun yanı sıra 60 kadın el becerisi kurslarına katılmış ve toplam 775 kadın üreme sağlığından kadın haklarına kadar pek çok konuyu kapsayan konferanslarla bu konularda bilgilendirilmişlerdir.

Gençlik İçin Müzik Projesi: İKGV, Şişli Belediyesi, Asian Düşün Foundation ve HEP Productions işbirliğiyle dar gelirli bölgelerdeki gençler için müzik atölyeleri kurulması ve bu atölyelerde müzik eğitimi verilmesi planlanmıştır. Eğitimcilerin eğitim alacakları ilk müzik atölyesi Şişli Güllübağ'da kurulmuştur. Hedef kitlesi 15-24 yaş grubu gençler olan bu projenin öncelikli hedefiye, müzik bilgi ve becerisi kazanan gençlerin bu kazanımlarını profesyonel bir işe dönüştürme olanacağı bulabilmeleridir.

Ergenlerin Cinsel Sağlık Eğitimlerinin Değerlendirilmesi: Ergenlerin cinsel sağlık konusunda bilgiler-meleri, güvenli cinsel davranış ve olumlu değerler kazanmalarını hedefleyen çalışmalar, Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından 11 yıl önce başlatılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında 2003 yılı içinde uygulanmıştır. 2002 yılı içinde Adnan Menderes, Cumhuriyet, Çukurova, Erziyem, Hacettepe, Abant İzzet Baysal, Sabancı, Atatürk ve Dicle Üniversitesi Eğitim Fakülteleri, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Sağlık Eğitim Fakültesi ve Gazî Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi'nden toplam 33 eğitime "eğiticilerin eğitimi" Vakfı ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın ve Çocuk Sağlık Eğitim ve Araştırma Birimi eğitimcileri tarafından verilmiştir. Bu eğitimlerde geçmiş yıllarda hazırlanan eğitim programı uygulanmış ve referans kitabı olarak da Vakfın geliştirdiği "Cinsel Sağlık Bilgileri Eğitimi Öğretmen El Kitabı" kullanılmıştır.

Yine aynı kurumlar tarafından öğretmenler için hizmet içi eğitim programı hazırlanmış ve ikişer gün süren bu eğitimler İstanbul'da çeşitli okullarda altı kez uygulanmıştır. Bu eğitimlerle toplam 61 okuldan 111 öğretmenin etkinlikte değişim ve yaşama etkileri konularında bilgileri artırılmış ve duyarlılık kazanmaları sağlanmıştır. Öğretmen eğitimleri 2003 yılında Bursa, İzmir ve Ankara'da sürdürülmüş, proje sonunda 400 öğretmen ve 60 eğitim görevlisi eğitilmiştir.

Asistanların Hizmet İçi Eğitimi ile Üreme Sağlığı Hizmetlerinin Kalitesinin Artırılması: İKGV'nin, Ekim 2001'de UNFPA desteğinde Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü ile birlikte başlattığı çalışma devam etmektedir. 2002 yılında bu çalışma kapsamında İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana'da bulunan eğitim hastanelerindeki Kadın Hastalıkları ve Doğum, Aile Hekimliği, Halk Sağlığı, Üroloji ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları bölümlerinden 67 uzman eğitmeni eğitim almıştır. Bu eğitimlerde kullanılan eğitim programı ve modülleri İKGV ve bir grup uzman eğitmeni tarafından hazırlanmıştır. Uzman eğitimleri üç ilde 4 grup halinde yapılmış ve her eğitim toplam 7 günlük üreme sağlığı ve eğitim becerileri kurslarından oluşmuştur. Eğitimleri alan uzman eğitmenler, kendi hastanelerinde 5 ayı daldaki asistan eğitimlerine başlamışlardır. Üç gün süren bu eğitimler arasında asistanlar üreme sağlığı konusunda ilk kez bütüncül yaklaşımda eğitim almaktadırlar. Program sonunda 200 asistanın eğitimi tamamlanacaktır.

Willows Vakfı Hizmet Bölgelerinde Eğitim: İKGV'nin, İstanbul Üniversitesi Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Birimi ve Willows Foundation ile birlikte, İstanbul ve Diyarbakır'da, sağlık hizmeti sunucularının tutum ve ihtiyaçlarını belirlemek için gerçekleştirdiği alan araştırmasında elde edilen bulgular ışığında, bir dizi eğitim programı düzenlenmesine karar verilmiştir. İKGV'nin, İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi ve Xperteyes Danışmanlık Şirketi ile birlikte yürüttüğü, her biri üç gün süren bu programda, iletişim konusunda etkili dinleme teknikleri, davranış penceresi, iletişim engelleri, çatışma çözümleri, hasta ve üreme hakları konusunda ise uluslararası anlayışlar, Türkiye'deki uygulamalar, üreme haklarının tanımı ve pratikte karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri ele alınmıştır. İki ay ara ile aynı gruplara ilk eğitimin etkilerini görmek ve bazı bilgileri tazelenmek amacıyla tekrar eğitim verilmiştir. Bu programdan, Aydın, Diyarbakır ve Mardin'de üreme sağlığı konusunda çalışan sağlık ocakları, devlet ve SSK hastanelerindeki sağlık hizmeti sunucuları ve Willows çalışanları olmak üzere toplam 71 kişi yararlanmıştır.

İnsan Haklarının Korunması ve Değerlendirilmesi: Bu proje ile Türk toplumundan çeşitli grupların, insan hakları alanındaki konular hakkında sempozyumlar, konferanslar ve atölye çalışmaları aracılığıyla bilgilendirilmesi ve bu süreçte biraraya gelmeleri ve deneyimlerini birbirleriyle paylaşmaları hedeflenmiştir. Avrupa Birliği tarafından desteklenen bu projede, proje ortakları Kadıköy Belediyesi, Kadın İnançını Değerlendirme Vakfı ve Sakartar Federasyonu'dur. İKGV bu projede sivil toplum kuruluşlarına ayrımcılık ve insan hakları ihallerine yönelik bilgilendirme çalışmalarına katılmaktadır.

Mülteci ve Sığınmacılara Yönelik Çalışmalar

Vakıf, Bosna-Kosova Savaşı sonrasında başlangıcı mültecilere yönelik çalışmalarına ilerleyen yıllarda hız vermiştir. 1999 yılından itibaren hem Bosna ve Kosova'dan gelen mülteciler hem de İran ve Irak'tan gelip üçüncü bir ülkeye gitmeden önce Türkiye'de bekleyen sığınmacılara yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Vakıf sığınmacılarla ilgili projelerini Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile işbirliği içinde sürdürmektedir.

Bulgaristan'dan Göçenler için Uyum Programı: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Türkiye İş Kurumu işbirliğinde yürütülen bu programda Türkiye'ye gelen 7,000 göçmenin uyumunu kolaylaştırmak için bir dizi eğitim semineri düzenlenmiştir.

Bosna Savaş Yaralılarına Tabii Tıbbî Yardım: Bosna Konsolosluğu ile işbirliğinde gerçekleştirilen bir başka program ile Vakıf, Bosna-Kosova Savaşı sırasında yaralanan Bosnalılara cerrahi müdahale ve tedavi hizmeti veren bir grup gönüllü hekim ve diğer profesyonelin çalışmalarını desteklemiş ve koordine etmiştir.

Türkiye'de Sığınmacıların Üreme Sağlığı ve Temel Haklar Seminerleri: Geçici olarak yerleştirilmiş olan ve yerleştirilecekleri üçüncü ülke belli olana kadar Türkiye'de yaşayan sığınmacılara yönelik bir eğitim çalışması yapılmaktadır. Bugüne kadar 400 kadar sığınmacı ve mültecinin yararlandığı bu programda ağırlıklı olarak kadınların ve rakiben erkeklerin ve ergenlerin bilgilendirilmeleri sağlanmaktadır. İKGV ve İstanbul Barosu eğitimcilerinin bu eğitim programında, aile planlaması, üreme organları, cinsel taciz, bireysel hijyen vb. cinsel sağlık konularına; insan hakları, kadın hakları, aileci ileriyim, uluslararası standartlar, üçüncü ülke pratikleri gibi temel haklar ile ilgili konulara yer verilmiştir. Ayrıca bu uydu şehirlerde geçici yerleşmiş sığınmacılara eğitim ve sağlık olanaklarının sağlanması konusunda da çalışmalar yapılmaktadır. Bugüne kadar Nevşehir, Aksaray ve Van'da yapılmış olan bu seminerler önümüzdeki yıllarda da sürdürülecektir.

Eylül 2001 - Şubat 2003 arasında İKGV mültecilere yönelik hukuk danışmanlığı sistemi başlatmıştır. İstanbul Barosu'ndan bir avukat ve bir tercüman aracılığı ile haftada iki gün süreyle tüm sığınmacı ve mültecilere hukuksal konularda danışmanlık verilmiştir. Hukuk danışmanlığına ek olarak 2002 yılında, haftada iki gün olmak üzere psikolojik destek çalışmaları başlatılmıştır. Psikolojik destek çalışmalarının amacı, mülteci ve sığınmacı statüsünde bulunan kişileri içinde buldukları zor durumda ruhsal olarak baş edebilecekleri bir konuma getirebilmektir. İKGV, Türkiye'deki sığınmacı ve mültecilere bu hizmeti veren tek sivil toplum kuruluşudur. Bu hizmetin mali desteği Hollanda Büyükelçiliği MATRA/KAP Programı tarafından sağlanmıştır.

Deprem Sonrası Etkinlikler

Depremden Hemen Sonra: İKGV, 17 Ağustos 1999 tarihindeki depremden sonra Göletik'e giderek depremi sonrası acil gereksinimden karşılanmasına yönelik çalışmalara katılmıştır. Göletik ve Kaynaşlı'da yardım ekiplerine enkaz kaldırma konusunda destek verilmiş; depremezdelere yiyecek ve giyecek dağıtımı yapılması, çamaşırhane ve banyo olanakları sağlanmasına katkı sağlanmıştır. Öte yandan, her gün psikolog gözetiminde çocuk ve yetişkin grupları toplanmış ve bireysel desteğe gereksinimini olanları psikologlarla görüşme olanağı yaratılmıştır.

17 Ağustos Depremi'nin yol açtığı hasar, her yaratan insanın sadece fiziksel değil aynı zamanda ruh sağlığını da etkilemiştir. Fiziksel, sosyal ve psikolojik hasarların mümkün olduğunca çabuk

giderilmesi gerekliliğinden yola çıkarak, İKGV, Gölük içinde geçici mekanlarda çeşitli faaliyetlere başlamıştır. Bu geçici mekanlar Anımahalle, Şehirler, Donanma, Piyalepaşa ve Dumlupınar gibi farklı mahallelerde bulunmakta. Bu mekanlar aynı zamanda faaliyetlerin düzenlenmesi için kullanılan büyük bir bölümü bağışlarla alınmıştır. Eğitimcilerin ücretleri ve bazı idari giderler ise İKGV tarafından UMCOR, Operation USA ve çeşitli kuruluşlardan alınan fonlarla karşılanmıştır.

Bu geçici mekanlarda çocuklar için gündüz bakım hizmeti, İKGV'nin personeli olan bir psikolog tarafından yetişkinler ve çocuklar için grup terapileri, gençler için düzenli olarak İngilizce, bilgisayar, gitar, saz, folklor, Türk halk müziği, plastik sanatlar ve müzik kursları, okul sonrasında çocukların yararlanabildikleri satranç, tiyatro ve teneerler klüpleri, kadınlar için dikey ve nakış kursları düzenlenmiştir.

2000 yılı içinde psikolojik destek hizmetleri artırılarak, bölgede iki psikolog daha görevlendirilmiş ve daha çok sayıda kişiye ulaştırmaya başlanmıştır. Bu faaliyetler için Operation USA'den fon sağlanmıştır. People Soft ve Caring for Children kuruluşlarının işbirliği ile ABD, Kanada ve İngiltere'den gönderilen 700'den fazla aylık oyuncak Göletik'te çocuklara dağıtılmıştır.

Göletik'te Çocuklar ve Aileleri için Cinsel Sağlık Eğitimi: Göletik'te rehabilitasyon ve eğitim programlarına katılan gençlere ve anne babalarına cinsel sağlık bilgisi eğitimi verilmesini amaçlayan bu program 2000-2001 yıllarında sürdürülmüştür. Bu projeye Japon yardım kuruluşu JOICFP tarafından mali destek sağlanmıştır.

Üreme Sağlığı ve Yaşlılara Destek Programı: İKGV, 2000 yılı içinde RCHC/UNFPA'nın desteği ile Göletik'te üreme sağlığı ve yaşlılara destek projesi başlamıştır. Bu proje kapsamında geçici üniterler aracılığıyla, üreme çağındaki kadınlara ve eşlerine, malzeme dağıtımı ve danışmanlık hizmetleri verilmiş, gebe kadınlar için demir tabletleri dağıtılmış ve bölgede ilk defa yaşlılar sağlık taramasından geçirilerek gereksinimleri belirlenmiş, kendilerine vitamin ve kalsiyum tabletleri dağıtılmıştır.

Toplumsal Kalkınmaya Yönelik Çalışmalar

İnsaniye Sosyal Merkez: Marmara Depremi'nden sonra özellikle Gölük'te ağırlıklı olarak birçok çalışmaya yaran Vakıf bölgedeki çalışmalarını 2002 yılında da sürdürmüştür. 2001 yılından itibaren Vahin etkinlikleri Gölük'e bağlı İhsaniye Belediyesi sınırları içerisinde Kessa Dimitra tarafından yaptırılan bir sosyal merkez binasında sürdürülmektedir. İhsaniye Sosyal Merkez'inde dört birim bulunmaktadır. Bu birimler 4-6 yaş arası çocuklar için gündüz bakımevi, kadın birimi, yaşlılar birimi ve gençler birimidir. Gençler biriminde, İngilizce, bilgisayar ve müzik kursları sürdürülmektedir. Kadın biriminde el sanatları kursu ve İhsaniye Kız Meslek Lisesi öğretmenleri ile işbirliği içinde dikey kursu verilmektedir. Yaşlılar için de çevre gezileri, sağlık taramaları, okuma-yazma kursları, drama vb. etkinlikleri düzenlenmektedir. Halen projenin yürütme giderlerine desteği ERD ve İstanbul'daki İngiliz Kilisesi sağlanmaktadır.

Okul Aile İşbirliği Programı: İKGV, Caritas Türkiye ve Uluslararası Mavi Hilal ile birlikte yürütülen ve CRS tarafından desteklenen bu program, deprem bölgesinde önceden belirlenen okullardaki okul-aile birlikleri aracılığıyla bölgede yaşayanların, çocuklarının eğitime, okulların iyileştirme sürecine ve yaşadıkları bölgenin gelişimine katkıda bulunmalarını desteklenmeyi amaçlanmaktadır. 2001 yılı sonuçlarına doğru ön çalışmaları tamamlayan program uygulamaları 2002 yılında Gölük, Düzcü ve Karamürşel'deki toplam 6 okulda gerçekleştirilmiştir. Bu program sayesinde hedef okullarda okuyan 2,600 öğrenciye ve ailelerine ulaşılmıştır. Programın başlıca üç hedefi bulunmaktadır. Okullarda yapılan düzenli toplantılarla okul aile birliklerinin kapasitelerini geliştirmelerine destek olunmakta, bunun yanı sıra anne-baba se-

minerleri ile velilerin çocuklarının büyüme süreçlerinde bilinçli davranışları konusunda daha donanımlı olmaları sağlanmakta ve son olarak da çeşitli üniversitelerle kurulan işbirlikleri ile öğretmenlere bilgi tazeleme ve velileri çocuklarının eğitim süreçlerine dahil etme konusunda eğitimler verilmektedir.

Prodecam (Üretimi, Kalkınma, İletişim) Projesi: Projenin hedefleri; Akdeniz kültürüne ait el sanatlarını korumak ve tanıtmak, bu alanlarda çalışan kadın sanatçıları desteklemek ve bölge içinde konuya ilişkin deneyim paylaşımını güçlendirmektir. Avrupa Birliği tarafından desteklenen bu projede İKGV, İzmit Kent Kurulması ile beraber çalışmaktadır. Haziran 2002 tarihinde başlayan projenin süresi 3 yıldır. İzmit'te bir proje ofisi açılmış ve 2002 yılı içinde bölgede envanter çalışması yapılarak özellikle unutulmakta olan el sanatı ürünleri tespit edilmiştir. Bu ürünlerin arasından geliştirilmesi olası olan ürünler konusunda çalışmalar 2003'de yapılarak ve tüm bölgeden toplanan ürünler sergilenmiştir. Proje çalışmalarına altı Akdeniz ülkesinden çeşitli sivil toplum kuruluşları katılmıştır.

Ankara Şişli Gecikondi Bölgesinde Sosyal ve Mevhum İyileştirme: Proje ile gecikondi bölgesindeki mekan ve yaşam kalitesinin yine gecikondülular eliyle katılımcı bir anlayışla ve aşamalı olarak iyileştirilmesi hedeflenmektedir. Gecikondi halkının, mevcut çevrelerini daha iyi yapılandırmaları veya bunun için merkezi ve yerel idare karşısında kendilerini daha iyi temsil edebilmeleri yönünde desteklenmeleri amaçlanmıştır. Proje kapsamına bir Toplum Merkezi açılacak, gecikondi halkının sosyal ve fiziki yaşam alanlarının iyileştirilmesi sürecine katılmaları yine bölgede bulunan belediye ve diğer kamu ve özel kuruluşların da işbirlikleri ile artırılabilecek, bölgede yaşayan halkın yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik konularda (yaşam mekanının düzenlenmesi, inşaat tekniği, mülkiyet ve kullanım hakları, varoluşluk hakları, sağlıklı yaşam koşulları, vb) temel bilgiler kazanması sağlanacak, gecikondi halkı sorunlarını tespit etme, önceliklerini belirleme konusunda bilgilendirilecek, eğitim alanı mahallelerinin iyileştirilmesini sağlayacak bir örgüt kurulmasına destek verilecektir. İKGV'nin Yenimahalle Belediyesi ile işbirliği içinde yürüttüğü bu proje GTZ tarafından desteklenmektedir.

Araştırma ve Anketler

İKGV, Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Merkezi ile birlikte, cinsel davranış, üreme sağlığı bilginin, sağlık hizmeti verenlerin bilgi düzeyini artırmaya dönük alan araştırmaları yürütmektedir. İKGV bilimsel araştırmaları hemen hemen tüm programlarının bir parçası haline getirmiştir; çünkü gerek hizmete gerekse eğitime yönelik projeler, hedeflenen nüfusun durumunu ve gereksinimlerini saptamaya yönelik araştırmalar yapılmasını gerektirmektedir.

Willows Foundation tarafından 2000-2001 yıllarında desteklenen bir diğer araştırma projesi de, sağlık birimlerine sevk edilen kadınlara sunulan hizmetleri değerlendirmeye yöneliktir. Çalışma, sevk birimlerinde daha iyi hizmet verilemesini engelleyen faktörleri belirlemeyi ve hizmet sunucularının bilgilerinin artırarak daha iyi hizmet verebilmelerini sağlamayı amaçlamıştır. Bu değerlendirme çalışmasından sonra İstanbul ve Diyarbakır'da hizmet sunucular için, İKGV ve İstanbul Üniversitesi Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Merkezi tarafından seminerler verilmiştir.

Öte yandan, mültecilerin gereksinim ve sorunlarını belirlemeye yönelik alan araştırmaları da İKGV'nin çalışmaları arasında yer almaktadır. Erzurum ve Bursa'dan gelen ve İstanbul'da yaşamakta olan mültecilerin yaşam koşullarını ve geleceğe yönelik kaygılarını saptanmasını amacıyla 1999 yılı içinde bir araştırma yapılmış ve elde edilen sonuçlar UNHCR'a sunulmuştur.

Eğitim Bursları: Deprem sonrası Gölcük'te, gerileşimin sahibi öğrencilere destek sağlamak isteyen kişi ve kuruluşları biraraya getirecek bir sistem oluşturan İKGV, gizli hamiler yoluyla halen 75 öğrencisine mensup Akademi'de olan VAZIRLI Bursları sayesinde üniversitede okuyan 60'a yakın öğrenciye burs verilmektedir. Zaman zaman aracıları ile, yine üniversitede öğrenim görmekte olan 2 öğrenci burs olanağından yararlanmaktadır.

Birçok ulusal ve uluslararası örgütte koordinasyon içinde sürdürdüğü çeşitli faaliyetler sayesinde proje geliştirme ve uygulama alanında deneyim kazanan İKGV, 1997'den bu yana Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun (UNFPA) uluslararası ölçekte akredite olmuş icracı kurumlarından birisidir. İKGV, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey'de özel danışman STK statüsündedir.

Bakanlar Kurulu kararı ile vergiden muaf statüsünü kazanmış olan Vakıf, halen Türkiye Ulusal AIDS Komisyonu, Çocuk Emeginin Ortadan Kaldırılması için Uluslararası Program (IPEC) ve Kadın İçin Destek Oluşturma Grubu (KIDOG) üyesidir. Bunlar dışında İKGV'nin yerel düzeyde işbirliği içinde olduğu kurumlar; Türkiye Aile Planlaması Derneği, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı, AIDS Savaşım Derneği ve uluslararası düzeyde ise; Willows Foundation, International Planned Parenthood Federation - İngiltere (IPPF), Family Health International-İngiltere (FHI)'dir.

- İKGV'nin araştırma ve eğitim amacıyla çeşitli yayımlar çıkarmaktadır. Bu yayımlardan bazıları aşağıda yer almaktadır.
- **Doğum Kontrol Yöntemleri (1990);** Doç. Dr. Ayşen Bulur ve arkadaşları tarafından hazırlanan ve kontraseptif yöntemler konusunda bilgi veren bir kitapçıktır.
- **Kontraseptif Yöntemler - Uluslararası Basım (1990);** R. A. Hatcher vd'den A. Akın Derişoğlu tarafından Türkçe'ye çevrilen bu kitap doğum kontrol yöntemleri ve üreme sağlığı konularında Türkçe yayınlanmış ilk kapsamlı kaynak kitaptır.
- **KAYNAK (1991-1996);** Aile planlaması ve üreme sağlığı konularında çalışmalar yapan kuruluşlar için yayınlanan bir dergidir. Yayına ara verilmiştir.
- **Ulusal Aile Planlaması Hizmet Rehberi (1994);** Sağlık Bakanlığı adına hazırlanmış ve aile planlaması hizmetlerine ilk kez standartlar getiren iki ciltlik eğitim serisidir.
- **Aile Planlaması Klinik Uygulama El Kitabı (1995);** Aile planlaması hizmeti veren tüm uzmanlar için pratik başvuru kitabıdır.
- **"Çalışan Çocuklar" İlköğretim Müfettişlerini Bilgilendirme Semineri (1995);** Çalışan çocuklar ile ilgili projenin seminer raporudur.
- **AP Bülteni (1996-1997);** Aile planlaması ve üreme sağlığı konularında çalışmalar yapan kuruluşlar için yayınlanan bir dergidir. Yayına ara verilmiştir.
- **GACI (1997- devam);** AIDS Projesi kapsamında seks işçileri, travestiler ve transseksüellerin yayınlanmış olduğu bir dergidir. 8 sayı yayınlanmıştır.
- **Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Tanı ve Tedavi Rehberi (1997);** Prof. Dr. Olcay Neysi, Uz. Dr. Nuray Yolsal, vd. tarafından hazırlanan konu ile ilgili hizmet veren tüm hekimler için Türkiye'nin tek pratik başvuru kitabıdır.

- Aile Planlamasında Temel Bilgiler (1997); Sağlık personelinin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinde kullanılmak üzere hazırlanmış bir kitapur.
- Küresel Pazar Açısından Kadın Emegi ve İstihdamındaki Değişimler: Türkiye Örneği (1998) Prof. Dr. Ferhunde Ozbay tarafından yayına hazırlanan kitap, kadın emegi ve istihdamındaki değişimlerin araştırma bulgularına dayanılarak tartışıldığı sempozyum sonucunda derlenmiştir.
- Seks ve Bilinç (1999); BBC ve IPPF tarafından hazırlanan ve İKGV tarafından çevrilerek Türkiye'de dağıtımı yapılan bu kitapçık, gençleri cinsel sağlık konusunda bilgilendirmeye yöneliktir.
- AIDS'in Önlenmesinde İnsan Hakları ve Kamu Özgürlüklerinin Korunması (1999); Dr. Muhtar Çakar tarafından Ulusal AIDS Komisyonu adına hazırlanan kitap HIV virüsü taşıyan kişilerin kamu özgürlüklerinden ve insan haklarından yararlanabilmesini amaçlayan bir yayındır.
- Topluma Dayalı Hizmet Çalışanları için El Kitapları; Topluma dayalı hizmet projelerinde görev yapan alan elemanları için hazırlanmış el kitaplarıdır. Üreme sağlığı, aile planlaması, güvenli annelik konularında temel bilgiler içerir. Türkçe, Azerice ve Rusça olmak üzere üç dilde basılmıştır.
- Cinsel Sağlık Bilgileri Eğitimi Öğretmen El Kitabı (2000); Örgün eğitimde cinsel sağlık bilgileri eğitimi programlarını yürütecek öğretmenlerin hizmet-öncesi ve hizmet-içi eğitimlerine yönelik üreme sağlığı ve eğitim yöntemleri konularında hazırlanmış kaynak bir kitaptır.

İletişim

Sıraselviler Cad. Kristal Apt. No:152 D:3-4 Beşiktaş 80060 İSTANBUL

Tel: (212) 293 46 05

Faks: (212) 293 10 09

E-mail: ikgv@ikgv.org.tr

Web: www.ikgv.org.tr

Kaynaklar

www.ikgv.org.tr olunupos.ku.edu.tr/ku

www.tr.tobcouncil.org.tr/ bu.stb

www.ikgv.org.tr

İnsanlık Güneşi Vakfı

The Sun of Humanity Foundation

İnsanlık Güneşi Vakfı, insanlığın evrensel değerlere ulaşabilmesi bilincine sahip bireylerin olması ve çoğalmasıyla mümkün olabileceği inancıyla yola çıkmıştır. 1980'lerin ortalarında Evrensel Kardeşlik ve Bilgelik Derneği bünyesinde on yılı aşkın bir süre bireysel gelişim ve ana-baba bilincini kazanmak amaçlı çalışmalar yürütmüştür. 1990 yılında çağdaş, gelişmiş, evrensel bakış açısına sahip, içindeki bilgelik güneşini ortaya çıkarabilecek bireyleri yetiştirmek, insanlığı kardeşlik ailesiyeni altında, bilgelikle birleştirebilmek ve dünya barışını katkıda bulunmak üzere kurumsal bir yapı oluşturulması çalışmalarına başlamıştır. İnsan her şeyin üstünde tutan; dil, din, ırk, milliyet, cinsiyet, sosyal statü gibi hiçbir ayırım yapmadan, toplum yararını, kişisel çıkarlarını üstünde tutan ve bu anlayışı topluma aktarmak, uzlaşma ve barış kültürünü iletmek amacıyla 16 Mayıs 1999 tarihinde İnsanlık Güneşi Vakfı kurulmuştur. İnsanlık Güneşi Vakfı adının esin kaynağı Atatürk'ün "Asla yüphem yoktur ki Türk'lüğün umutlanmış büyük medeni vâsi ve büyük medeni kabiliyeti bundan sonraki gelişimiyle geleceğin yüksek medeniyet ufkundan yeni bir GÜNEŞ gibi doğacaktır" sözüdür.

Vakıf, insan ve toplumun; yaşam, duyarlılık, eğitim, sorumluluk, hizmet bilinci ve kalitesi gibi konularda bilinç seviyesini yükseltmeyi; insanlığın dostluk, kardeşlik, uzlaşma, barış, özgürlük, eşitlik, demokrasi gibi yüksek evrensel değerleri hayata geçirmiş bilinçli bir topluma kavuşabilmesine hizmet etmeyi ve bu ideali benimseyen kişi ve kurumlarda işbirliği yaparak ulusal ve evrensel barışı katkıda bulunmayı, dünya kültürlerini incelemeyi, kültürler arası iletişim kurarak karşılıklı anlaşma ve paylaşımı sağlamak için "Evrensel Kültür Merkezi" oluşturmayı amaçlamaktadır.

Vakıf, gönüllü kuruluşlar arasında uyum ve işbirliği sağlamak, hizmet projelerinin uygulanmasını sağlamak, amaçları doğrultusunda felsefi, bilimsel, sosyal, kültürel ve sanatsal araştırmalar yapmak ve yapılan çalışmalara destek vermek konularında faaliyetlerini yürütmektedir.

Sonsuzluk Çiçekleri, Halk Dansları Festivali, Şiir Dinletisi, Dans Gösterisi gibi kültürel ve sanatsal etkinlikler gerçekleştirmiştir. Vakıf, Dünya Dansları Projesi'ni gerçekleştirmek için bir dans grubu kurmuştur. Proje çerçevesinde kültürlerin sembolü olmuş, çeşitli ülkelere ait dansları öğrenme ve sergileme çalışmalarına devam etmektedir. Çeşitli ülkelere büyükelçileriyle ortaklaşa çalışmalar yaparak repertuvarında on ilkinin halk danslarından örnekler verilmektedir. Ayrıca koreografisi kendilerine ait yirmi dans gösterisinden oluşan bir repertuarları bulunmaktadır.

Yüksek İdeal Yolculuğu (YTY) Projesi; demokrasi, barış, hoşgörü ve uzlaşma kültürlerini yaygınlaştırarak çözümler üretmeyi, insanlığın geleceğinden kendisi sorumlu tutan bireyleri ve girişimleri bir araya getirmek çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkma kavramını tanımlama ve hayata geçirilmesini sağlamak amacıyla kurulmuştur. Platform adının esin kaynağı Atatürk'ün "Anlık insanlık kavşanı, vicdanlarımızı arıtmaya ve hislerimizi yüceltmeye yardım edecek kadar yükselmizi... İnsanları mutlu edecek tek yasa, onları birbirlerine yaklaştırarak onlara birbirlerini sevdirecek, karşılıklı maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılamaya yarayan bereket ve enerjidir. Dünya barışı içinde insanlığın gerçek mutluluğu, ancak, bu Yüksek İdeal Yolculuğu'nun çoğalması ve başarılı olmasıyla mümkün olacaktır" sözüdür. Vakıf, platform çerçevesinde "Türizm Arayışı ile Barış Uluslararası Konferansı ile işbirliği yaparak Enstitü'nün dünya çapında başlattığı "Küresel Barış Projesi"ni Ankara'dan yayınlatacağı Türkiye ayağını oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu nedlele Ankara'da "Barış Parkları" oluşması için çalışmalara başlanmıştır. Çankaya Belediyesi, yedi katlımer kuruluş ve vakıf ortak çalışması sonucunda Nisan 2003'de Küresel Barış Parkı Açılmıştır. Küresel Barış Parkları Projesi'nin Türkiye'deki ilk aşamadır.

Vakıf, üyeleri arasında verimlilik ve etkinlik artırılması amacıyla Eğitim Takatleri hazırlamaktadır. Vakıfın üyeleri tarafından hazırlanan bu programlar iç eğitimciler için eğitime yönelik kullanılmaktadır. 2001-2003 yılları arasında planlanan eğitim paketleri, "eğitici eğitimi", "etkin oluma ve yazıya teknikleri", "sunum teknikleri", "zaman yönetimi" vb.dir.

Vakıfın, kalkınma alanında yaptığı projelerde önemli bir yere sahip olan, "*Köyde Yaşam Kalitesini Artırma* (*Köykal*)", Kırıkkale Yahşihan İlçesine bağlı Hisar Köyünde gerçekleştirilmiştir. 75 haneli köyde 350 kişi yaşamaktadır. Proje 2000-2003 yıllarında uygulanmıştır. Köykal Projesi, Kırıkkale Valiliği, İl/İlçe Tarım Müdürlükleri, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Yahşihan ve Elmadag belediye başkanlıkları, İl Sağlık Müdürlüğü ve Yahşihan Kaymakamlığı tarafından desteklenmektedir. Projenin sosyo-kültürel hedefleri Kanada Büyükelçiliği tarafından desteklenmiştir. ODTÜ Şehir Planlama Bölümü ve A.Ü. Ziraat Fakültesi başta olmak üzere kamu kurumları ve gönüllü kuruluşlar projeye danışmanlık yapmaktadır. Proje kapsamında sağlık, eğitim, ekonomik kalkınma, çevre-mekân, sosyal-kültürel alanlarda faaliyetler yürütülmektedir. Projenin hedefi, faaliyet alanları kapsamında gerçekleştirilecek uygulamalarla Hisar Köyü'nün yaşam kalitesini yükseltmesine öncülük ederek Türkiye'de örnek bir çalışma oluşturmaktır. Projede Tarımsal Kalkınma Kooperatifi kurulmuş, sürgü besiciliği, kooperatifçilik, ekolojik tarım konusunda eğitimler verilmiştir. Bunun yanı sıra kültürel etkinlikler yapılmış ve çocuk bahçesi gibi yeşil alanlar düzenlenmiştir. Proje çerçevesinde köy çocuklarına resim dersleri verilerek çocukların sanatsal yönlerinin ve yaratıcılıklarının açığa çıkarılması hedeflenmiştir. Türk Amerikan Kültür Derneği'nde Çocuk Resim Sergisi açılmıştır. 10-11 Haziran 2003'te Köykal Projesi'yle ilgili Kırıkkale Sempozyumu gerçekleştirilmiştir.

Vakıf, Çağdaş Sanatlar Merkezi, Anadolu Folk Dansları Grubu Derneği, Kırıkkale Valiliği, ODTÜ, A.Ü. Ziraat Fakültesi, Barış Uluslararası Enstitüsü, Anılabir Derneği, Kanada Büyükelçiliği, Milli Eğitim Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı ORKÖY Genel Müdürlüğü, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Atatürkçü Düşünce Derneği, Kadın Siyasetçiler Derneği, Türkiye Gençlik Birliği Derneği, Türk Amerikan Kültür Derneği, İşçer Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Hilem Merkezi, Devlet Tiyatroları, Opera ve Balesi Çalışanları Yardımlaşma Vakfı (TOBAV) ile işbirlikleri gerçekleştirmiştir.

Betşim

Doğru Cad. No:5/2 Ünyealanı ANKARA

Tel: (312) 223 41 86

Faks: (312) 223 02 73

E-mail: igunes@superonline.com

Web: www.insun.org

Kaynaklar

www.insun.org

www.tobav.org

www.tghd.org

www.fuek.org.tr

Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı (KEDV) Foundation for the Support of Women's Work

Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı (KEDV), kadınların yaşam kalitelerini ve ekonomik durumlarının iyileştirmek amacıyla 1986 yılında kurulmuş bir vakıftır. Bakanlar Kurulu kararıyla 2001 yılında kamu yararına çalışan kuruluş statüsünü kazanmıştır. Vakfın çalışma ilkeleri, dar gelirlili kadınların hayat deneyiminden gelen uzmanlıklarına, yoksullukta mücadeledeki yaratıcılıklarına, kendi yaşamlarını ve çevrelerini ayakta tutma güçlerine dayanmaktadır. Vakıf, sorunların tanımlanması ve çözümünde sorumluluk alma haklarını kabul ederek, kadınların değerlerine saygı duymaktadır. Kendi değerlerini onlara empoze etmekte, kadınları kendilerine ve çevrelerine yabancılaştırmaktan kaçınmaktadır. Sorunların yerel düzeyde ve tüm sektörlerin işbirliğiyle çözümlenebileceğine; kadınların sosyal, ekonomik ve politik karar verme süreçlerine gerçek anlamda katılımının yerel düzeyde gerçekleştirilebileceğine inanmaktadır. Bu amaçla merkezi ve yerel yönetimler, üniversiteler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve toplumdaki diğer kesimlerle işbirliği yapmaktadır. Kuruluş, İstanbul'un dar gelirlili semeleri, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremlerinden etkilenen bölgeler ve Güneydoğu Anadolu'da çalışmalarını sürdürmektedir. KEDV, çalışmalarını yaygınlaştırmak amacıyla bu programları hizmetlerine dahil etmek isteyen Türkiye'nin her yerinden belediyelere, sivil toplum kuruluşlarına, kalkınma projelerine ve destek talep eden kadın gruplarına eğitim, danışmanlık ve izleme desteği sağlamaktadır. Kuruluş, Kadın ve Çocuk Merkezleri'nde kadınların kendi ortak önceliklerini belirleme, buna yönelik çözüm önerileri oluşturma, kaynak tahsis için yerel gündemi etkileme gibi konularda kapasitelerini geliştirmek ve analizindeki etkileşimi güçlendirmek amacıyla alternatif programlar geliştirmiştir.

Vakıf, Kadın ve Çocuk Merkezleri'nde, gereksinimlere bağlı olarak çeşitli çocuk bakım ve eğitim hizmetlerini uygulamaktadır. KEDV tarafından açılan Kadın ve Çocuk Merkezleri'nde, anneler tarafından semtte yapılan ihtiyaç tespiti çalışmasına dayanarak, çocuklar için farklı şekillerde bakım ve eğitim hizmetleri sunulmaktadır.

Mahalle Tavaları: KEDV, kamu kuruluşları (SHÇEK) ve belediyeler desteğiyle, kadınlar tarafından yönetilen bu merkezlerde çocuklar için yarım ya da tam gün erken bakım ve eğitim hizmetleri sağlamaktadır. Bu hizmetlerin sürekliliği, KEDV desteğinin yanı sıra aileler, mahalle halkı ve yerel yönetimlerin katkıları ve kadın gruplarının ekonomik faaliyetlerinden elde edilen gelirle sağlanmaktadır. Vakfın diğer çalışmaları ise;

Mahalle Anneligi: eğitilmiş ve deneyimli annelerin evlerinde 3-4 çocuk bakarak erken çocuk bakım hizmetini yaygınlaştırdıkları bir programdır. Bu kadınlara deneyimli oldukları bir alanda gelir elde etme olanağı yaratarak onları üretkenleştirmekte, çalışmak isteyen dar gelirlili kadınlar için önemli engellerden biri olan çocuk bakımı sorununa çözüm getirmektedir. Çocuklar, bu program sayesinde, eğitilmiş mahalle annelerinin oluşturduğu uygun fiziksel ortamlarda, sağlıklı beslenme ve çocuk gelişiminin tüm yönlerini ilköğretilere alan bir bakım ve eğitim hizmetinden yararlanmaktadır. Merkezler, ailelerin temsilcilerinden oluşan bir yönetim kurulu tarafından yönetilir. Aileler hem eğitim sürecine ve hem de yönetime katılırlar. Eğitim programı geliştirme ve uygulama süreci, mali/ayrım katkı, günlük faaliyetler, sağlık genel toplantıları vs. gibi konularda çok geniş katılım olanaklarıyla, bu merkezlerin aileler tarafından sahiplenilmesi sağlanmaktadır. Kız Meslek Lisesi mezunları grup liderleri (eğitici) olarak katıldıkları eğitim ve katılım eğitim yaklaşımını benimsemeleri için bir eğitim sürecinden geçirilmektedir. Ayrıca eğitilen

deneyimli anneler bu merkezlerin idari işlerini yürütmek veya yardımcı grup lideri olarak çalışmak üzere profesyonel rol almaktadırlar.

Eğitim Programları, kadınların gündelik yaşamda gereksinim duydukları konularda bilgilerini güçlendirmek üzere çeşitli eğitim programları (kadın sağlığı, çocuk gelişimi ve eğitimi, beslenme) organize edilmekte, bu alanda deneyimli kamu ya da sivil toplum kuruluşları ile ortaklaşa çalışmalar yapılmaktadır.

Örgütlenme/Kooperatifler, KEDV kadınların gereksinim odaklı örgütlenmelerine destek, eğitim ve danışmanlık hizmeti vermektedir. Bu anlamda şimdye kadar işletme ve konut alanında çalışan on bir kadın kooperatifinin kurulması Vakıf tarafından desteklenmiştir.

İş Geliştirme Desteği, kadınlara ve yerel düzeyde tüm sektörleri bir araya getiren bir süreçle mevcut ekonominin sağladığı istihdam olanakları ve yeni iş fikirleri araştırılmakta, uygun olanlar seçilip bu konuda eğitim verilmektedir. İş kurmak isteyen kadınlar fizibilite çıkarma, iş planı geliştirme, pazarlama, defter tutma vb. konularda eğitilmekte ve izlenmektedir. Halihazırda kurulmuş olan kooperatifler çarşı altındaki atölyelerde kadınlar mum, tekstil, ev aksesuarları, ahşap ve bez oyuncak üretimi, catering, paketleme gibi alanlarda işlerini kurmuşlardır. Ayrıca tüzel kimliği olan kadın girişimlerinin ekonomik olarak anlamlı bulunan işlerine başlangıç sermayesi için kredi verilmektedir.

Maya Mikro Ekonomik Destek Hizmetleri, Maya, Türkiye'nin ilk mikro kredi kurumudur. KEDV tarafından Haziran 2002'de kurulmuştur. Amaç esnasında, tezgahında ya da dükkanında kendi işini yapan ya da bir iş kurmak isteyen dar gelirlili kadınlara maddi destek vermektir. Maya'nın üye olduğu uluslararası iletişim ağına bulunmaktadır. Bunlardan biri Microcredit Summit Campaign Council of Practitioners'dir. Maya, 2005 yılına kadar 100 milyon dolar gelirlili mikro kredi vasıtasıyla ulaşılmaları için çalışan Mikro Kredi Zorvesi Kampanyası Uygulayıcılar Konseyi'nin üyesidir. Mikro finans kuruluşları ve bağışçıl profillerinin yayınlandığı MIX Market'te Maya'nın da profili yer almaktadır. Maya, Mikro finans kuruluşlarına hizmet vermek için kurulmuş olan PlanetFinance'in Mikrofinans Platformu'nun da üyesidir. Ayrıca, Güney Akdeniz ülkelerindeki mikrokredi kurumlarının gelişimini desteklemek için kurulan Sifta'nın bir üyesi olarak deneyimlerini paylaşmakta, diğer üye kuruluşların deneyimlerinden yararlanmaktadır. KEDV, iktisadi işletmesi Maya kanalıyla iş kurmak isteyen ya da işlerini geliştirmek isteyen kadınlara küçük krediler vermektedir. Kocaeli ve İstanbul'da uygulanmakta olan kredi programının diğer kentlere yayılması hedeflenmektedir.

Tasarruf Grupları, kadınların onar kişilik gruplar halinde, kendi küçük tasarruflarını bir araya getirerek acil tüketim ihtiyaçları için fon oluşturmaları sağlanmaktadır. Kooperatif çatısı altındaki dayanışma fonuyla kadınlar kendi finans kaynaklarını yaratmaktadır. Bu yolla para yönetmeyi, borç alma ve ödemeyi öğrenen kadınlar, iş amaçlı krediler için beceri kazanmaktadır.

Nahil; KEDV'nin iktisadi işletmesi olan Nahil, 2003 yılında kadınların ekonomik olarak güçlenmelerine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur. Nahil, eski Türklerde ve Osmanlılarda yardımlaşma ve bereketi ifade eden ağaç biçiminde bir simgeydi. Nahil Dükkanı'da KEDV'nin desteğiyle kurulan kadın kooperatiflerinde üretilen el ürünleri, ev aksesuarları, oyuncaklar ve dayanıklı gıda ürünlerinin ticarete katılmasına destek verilmektedir. Nahil Dükkanı'da ayrıca Türkiye'nin her yerinden kadınlar tarafından üretilen özgün tasarımlı ürünler, ikinci el giysi ve aksesuarlar satılmakta, yöresel yemeklerin sunulduğu "nahil kahve" bulunmaktadır. Nahil Pazaryeri ve düzenli aralıklarla yinelenen Nahil Şenlikleri ile daha yaygın bir satış olanağı sağlanmaktadır. Nahil Dükkanı & Kahve, Nahil Pazaryeri ve Nahil Şenlikleri'nden elde edilen gelirleri KEDV tarafından açılan 15 Kadın ve Çocuk Merkezi'ndeki yuvalara eğitim materyali ve eğitici

sağlanması, dar gelirli bütçelerde yeni çocuk yuvalarını açılması ve kadın kooperatifleri/ideji üretilen ürünlerin pazarlanması için kullanılmaktadır.

17 Ağustos Marmara Depremi sonrası Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı, kalkınma ve katılım odaklı bir yaklaşımla sekiz ayrı Kadın ve Çocuk Merkezi kurmuştur. Bunlarda bir araya gelen kadınlara acil yardım, rehabilitasyon ve yeniden yapılanma sürecindeki rollerini ve liderliklerini gösterebilme fırsatı bulmuşlardır. Kocaeli, Sakarya ve Düzce'de kendi "Kadın Çevre, Kültür ve İşletme" kooperatiflerini kuran kadınlar çocukları için bakım ve eğitim hizmetlerinin yanı sıra ekonomik girişimlerine devam etmektedirler. Ayrıca kurdukları 4 Kadın Konut Kooperatifi'yle, kırsal kadınlar yeni bir mahalle/yerleşim ve konut anlayışı için çaba göstermektedirler. KEDV deneyimlerine dayanarak kadınların afete hazırlık ve afet sonrası rehabilitasyon ve yeniden yapılanma sürecine katılmalarını sağlamak üzere; ihtiyaç tespiti, bilgi toplama ve dağıtma, kadınlar ve çocuklar için temel hizmetler planlama ve uygulama ve uygulama, ekonomik girişimler başlatma, diğer sektörlerle ortaklık geliştirme vs. konularında kadınlar için kapasite artırıcı programlar ve destek materyalleri geliştirmiştir. KEDV Marmara Deprem Bölgesi deneyimiyle kadınların afete hazırlık ve afet sonrası rehabilitasyon ve yeniden yapılanma sürecinde rolleri olduğunu, afetin kadınlar için aynı zamanda kamu alanına girme konusunda fırsatlar sunduğunu görmüştür. Ayrıca, afet konusuna insani yardım değil, kalkınma perspektifiyle yaklaşılması gerektiğini fark etmiştir. KEDV, 1999 Marmara Depremi'nden bu yana, afete hazırlık ve afet sonrası çabalarda kadınları ve insanları merkez alan, bütüncül bir kalkınma yaklaşımının tüm taraflar ve sektörlerce benimsenmesi için çaba göstermektedir. Başka ülkelerden (Hindistan, Honduras, Mozambik) benzer kadın gruplarıyla bir araya gelenek deneyimlerini paylaşma zeminini yaratmakta, bunları belgelemektedir ve bu konudaki yerel, ulusal ve küresel politika değişiklikleri için çalışmaları yürütmektedir. Bu kapsamda, Türkiye Afeti Raporu girişimi başlatmıştır.

KEDV, yokluğun giderilmesi amacıyla özellikle kadınları ve çocukları hedefleyen katımlı bir yaklaşımla, yenilikçi ve sürdürülebilir program ve modeller geliştirmektedir. KEDV açısından bir yatırım, bu çalışmaya katılan binlerce kadın ve çocuk açısından ise bir emek ve heyecan somuncunda geliştirilen bu programların zenginleştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Vakfın gelecekte yapmayı planladığı bu programlar için yapılacak olan çalışmalar, programın yönetimini denetlemek, şeffaflığı sağlamak, stratejik kararlar ve kamu alma mekanizmaları ile ilgili görüş bildirmek, uygulama sürecinde gerekli uzmanlıkla buluşturmak, program yaklaşımı ve hedeflerinin kamu politikalarına yansıtılması ve kamuoyu tarafından benimsenmesi için çaba göstermek, programın sürdürülebilirliği ve yaygınlaştırılması için kaynak araştırma, kamu ve özel sektör kaynaklarıyla buluşturmak, program kapsamında sahada kadın girişimlerine ve kooperatiflere yol göstericilik yapmaktır. Kuruluş gelecekte ulusal çocuk bakım ve eğitim hizmetlerini kadınları liderliğinde, dar gelirli kesimlere yaygınlaştırmayı, faaliyetlerini aynı doğrultuda ve hızlandıkları devamlı kılmayı amaçlamaktadır.

KEDV geliştirdiği modellerin yaygınlaştırılması için yurtiçi ve yurtdışında kullanılan eğitim kitapları, kataloğları, broşürler ve çeşitli dokümanlar hazırlanmaktadır. Bu kitap ve yayınlardan bazıları; "Yuva Eğitiminin El Kitabı", "Mahalle Anneliği Programı El Kitabı", "Çocuklar ve Yetişkinler İçin Okul Öncesi Eğitimde Arayış El Kitabı", "Mahallede Müzik Var", "Yuvada Bir Yıl Önce Öncesi Eğitim Uygulama Örneği", "İlkokula Hazırlık", "Anne-Baba Eğitim Kitapçığı", "Oyun Odaları Kitapçığı", "Grup Lideri Eğitim Programı", "Alan Çalışması ve Yetişkin Eğitimi", "Afet Sonrası Gönüllüler için Çocuk Faaliyetleri El Kitabı", "Biz Kadınlar Yuva Açarken: Yuva Açma ve Yürütme Kılavuzu", "Tasarruf Grubu Oluşturmak ve Yürütmek İçin Kılavuz", "Kadınlar İçin Kooperatif El Kitabı" ve "Liderlik Eğitimi"dir.

KEDV çalışmalarının sonuçlarını yaygınlaştırmak üzere uygun ortam oluşturmak, karşılıklı deneyim alışverişinde bulunmak ve kadınların girişimleri için kaynak yaratmak amacıyla merkezi ve yerel yönetimler, üniversiteler, ilgili alanlardan kamu ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği ve

diyalog içindedir. Bu kapsamda, belediyeler, SHÇEK, Kadının Sorunları ve Statüsü Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile işbirliği yapmakta; çeşitli sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra, toplumsal sorumluluk çerçevesinde Citibank, Ideefix, Karere, Microsoft gibi firma ve gönüllüleriyle çalışmaktadır. KEDV, Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası gibi çok uluslu kuruluşlara düzenlenen bölgesel, küresel toplantılara katılarak, alınan kararların uygulanma sürecini küresel iletişim ağıları (Groote International ve Huarion Commission) kanalıyla izlemektedir. Hindistan, Kenya, Amerika, Hollanda, Almanya gibi ülkelerden yoksul kadınlarla çahşan benzeri kadın kuruluşlarıyla deneyim alış-verişinde bulunmaktadır. Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı, programlarını geliştirme ve uygulama sürecinde çeşitli kurum ve kuruluşlardan katkı almıştır. Bunlardan bazıları; BM- UNDP, Global Fund for Women (ABD), Pathfinder Fund (ABD), Bernard van Leer Foundation (Hollanda), American Jewish World Service (ABD), NOVIB (Hollanda), CIDA (Kanada), Citibank, Avrupa Birliği, İngiliz Konsoloslugu, Kanada Konsoloslugu ve Hollanda Konsoloslugu'dur.

İletişim

İstiklal Cad. Bekar Sok. No: 17 Beyoğlu İSTANBUL
Tel : (212) 292 26 72
Faks : (212) 249 15 08
E-mail: kedy@turk.net
Web: www.kedv.org.tr

Kaynaklar

Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı tanıtım broşürleri
www.kedy.org.tr

Kırsal ve Kentseî Gelişme Vakfı (KKGV) Rural and Urban Development Foundation

1990'lı yıllarda yoğunluk kazanan yerel ve bölgesel kalkınma projeleri sebebiyle, çok sayıda aile yaşadıkları yerleşimlerden başka bölgelere göç etmek zorunda kalmışlardır. Vakıf, bu durumdaki insanlara yardım etmek, kırsal ve kentsel alanda kalkınma projelerini desteklemek ve ekoturizm ağırlıklı projeleri hayata geçirmek amacıyla, 1995 yılında mühendis, sosyolog, avukat ve turizmciilerin oluşturduğu bir grup tarafından kurulmuştur. Vakıf, kalkınma çalışmalarını sosyal yönüyle ilgili faaliyetlerde bulunmaktadır.

Kırsal ve Kentseî Gelişme Vakfı'nın temel prensipleri, kar amaçsız olması, yönetimde saydamlık, kalkınma girişimlerinde toplumun yararının öncelikli olarak dikkate alınması, kırsal alanları kentsel alana göçün önlenmesi, orman kıyflusüne öncelik verilmesi, kentsel yoksulluğun önlenmesi, "moderit tarım modern köyde otur" ilkesinden hareketle olanakların kırsal alana götürülmesi, kentsel altyapının iyileştirilmesi, yoksulluğa ilgili araştırmalara ağırlık verilmesi, kalkınma projelerinden etkilenerek yaşadıkları yerleri terk etmek durumunda kalan insanların olabildiğince iyi koşullarda planlı yeniden yerleşimini sağlamak ve onların sosyo-ekonomik açıdan rehabilitasyonu için çalışmalar yapmaktır.

Vakfın uzmanlık alanları, yeniden yerleşim projelerinde planlama, uygulama, izleme, değerlendirme ve geri bilgilendirme; kentsel altyapı projelerinde, imar planlama, kentsel altyapı, kentsel yoksulluğun önlenmesi vb., sosyal değerlendirme çalışmalarında analiz, yorumlama ve öneriler; çevresel araştırmalarda, katı atık yönetimi, kalkınma projelerinin çevresel ve sosyal etkileri ve çevre koruma, tarımsal çalışmalarda, sulama, gübrelenme, hayvancılık, tarımsal altyapı vb. konulardan oluşmaktadır.

Kırsal ve Kentseî Gelişme Vakfı'nın genel amacı, Türkiye'nin çağdaş ve uygar ülkeler arasındaki yerini alma çabasına, bir sivil toplum kuruluşu olarak katkıda bulunmaktır. Diğer amaçları ise, ülkedeki insan yerleşimlerinin uygar ülkeler düzeyine çıkarılması, bunu yaparken ülke kültürüne bağlı kalınması, kalkınma projeleri nedeniyle yer değiştirmek durumunda kalan ailelerin yeniden yerleşimlerinin planlanması, bu ailelere danışmanlık hizmetleri görütülmesi, onlar için rehabilitasyon planları yapılması ve ihtiyaç olanaklarının araştırılması, yeniden yerleşimin yol açtığı sosyal, ekonomik ve kültürel deformasyonun önlenmesi, çevresel tahribatın önlenmesi, kamulaştırmalarda hak sahiplerinin mağduriyetine meydan verilmesinin önlenmesidir. Vakıf amaçlarını gerçekleştirmek için, yeniden yerleşim konusunda izleme, çevre ve rehabilitasyon konularında yerel ve uluslararası sınırsız sempozyum, panel, konferans, araştırma; kalkınma projelerinden etkilenerek yaşadıkları yerleri terk etmek durumunda kalan aileler veya diğer sebeplerle dayanan göçler için yeniden yerleşim planları; yerleşimlerle ilgili olarak sosyo-ekonomik etki değerlendirme çalışmaları yapmaktadır.

Vakfın amaçlarına yönelik gerçekleştirdiği faaliyetler:

BTC Projeleri: Bakü Tiflis Ceyhan Ham Petrol Boru Hatı (BTC) projesinin arazi edimi ve kamulaştırma sürecinin üçüncü taraf olarak izlenmesi ve değerlendirilmesidir. Proje kapsamında, Yeniden Yerleşim İşlem Planı'na uygunluğunun kontrol edilmesini sağlamaktadır. Projede, yaklaşık 400 köy ve 60 bin kişiye hizmet sunulmaktadır. Bakü Tiflis Ceyhan Şirketi tarafından başlatılmı olan bir başka proje ise, Toplumsal Yatırım Programı'nda "Erzincan-Gümüşhane

Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma Projesi'nin uygulanmasıdır. Proje kapsamında, yeni uygulamalar için muhtelif finans ve donör kuruluşları ile temasa geçilmesi, hibe ihalelerine girilmesi gibi faaliyetler yürütülmektedir. Bu kapsamda 25 köy uygulama alanına dahil durumdadır. Vakıf, köylerde yaptığı sosyal analiz çalışmalarının yanı sıra; eğitim ve bilgilendirme çalışmaları da yapmaktadır.

GAP-BKI ile birlikte yürütülen eğitim çalışmaları: Sulama birlikleri teknik personeline verilen eğitimin yararlarının ortaya konulması, izleme ve izlemede yabancı uzman katkısı eğitimi ve bilgisayarla iletişim olgusunu yönlendirmek üzere bölge merkezinde yer sağlanması, eğitimin nasıl geliştirileceğinin saptanması, bilgisayar temini ve kullanımının geliştirilmesi gibi konularda hizmet verilmektedir.

GAP Binyesindeki Kırsal ve Kentsel Alanlarda Su Kullanımı ile İlgili Eğitim Projesi: Eğitim üç kategoriden oluşmaktadır: Sulama birliklerine kırsal alanda su kullanımına yönelik çalışmalar, (içme suyu, nehir ve yer altı suyu kullanımı konusunda araştırma ve eğitim materyalleri hazırlanması) ve kentsel alanda su kullanımına yönelik çalışmalar (Diyarbakır - Bismil-, Batman ve Şanlıurfa gibi illerden seçilecek semtlerde araştırma, eğitim programı düzenlenmesi, hedef gruplarla görüşmeler) yapılmaktadır.

Vakıf, GAP bölgesinde yapılan çalışmalara yönelik çeşitli proje önerileri sunmaktadır. Sulama birlikleri ve su kullanıcılarla ilgili araştırma, bilgilendirme ve eğitim projesi ve GAP'ta GİDEM'lerin (Girişimci Destekleme ve Yönelendirme Merkezi) mevcut durumlarının incelenmesi ve geliştirilmesine yönelik önerilen proje fikirleridir. GAP kapsamındaki projelerle ilgili çalışma önerileri ise, yaygın hizmetleri, tesviye, drenaj, bitki koruma, bilgilendirme toplantıları, suyun tasarruflu kullanımına ilişkin sempozyum, panel vb. aktivitelerin düzenlenmesidir.

Vakfın katkı koyduğu diğer ulusal ve uluslararası proje ve çalışmalardan bazıları; Japon Uluslararası Göl Çevresi Komitesi (ILEC) ile birlikte Göl Yönetimi konulu çalışma toplantısı, METAP ve UNDP katkısıyla Küçük ve Orta Ölçekli Adalarda Katı Atık Yönetimi konulu uluslararası seminer, Silifke Belediyesi'nde Çevresel Denetim Çalışmaları ve Eko-turizm komitelerinde danışmanlık hizmetleri, Dünya Bankası desteğinde yürütülen GAP Bölgesinde Katı Atık Projesi ile ilgili sosyal değerlendirme ve danışmanlık hizmetleri, Silifke ilçesinin turizm olanakları ile ilgili turizm kitabının hazırlanması ve basımı.

Vakıf gelecekte Silifke'de eko-turizm konusunda proje uygulaması gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bu proje için Silifke'de bir ön çalışma yapılmış ve projenin yararlanıcılarıyla konuyla ilgili değerlendirmeler ve öneriler tartışılmıştır.

Vakfın projelerini gerçekleştirirken işbirliği yaptığı ve finansal destek aldığı kuruluşlar arasında, GAP Bölge Kalkınma Başkanlığı, Dünya Bankası, Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Hasna Vakfı (ABD), Baki-Tiflis-Ceyhan Şirketi bulunmaktadır.

Kırsal ve Kentsel Gelişme Vakfı, uygulama kapasitesini ve etkinliğini artırmak üzere amaçları doğrultusunda yeni projeler yürütmek, Türkiye'deki muhtelif projelerin kamulaştırma ve yeniden yerleşim süreçlerinin, projeden etkilenenler üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilmesini temin etmek yolunda faaliyetlerine devam etmek, bu süreçlerden kaynaklanan olumsuz etkilerin ortaya çıkmasını önlemek üzere kanun ve politikaların belirlenmesine katkıda bulunmak, Türkiye'de kırsal ve kentsel kalkınmaya katkı koyacak faaliyetlere devam etmek, daha geniş uzmanlığı ve kapasitesi ile Türkiye'nin saygın, bilimsel çalışan sivil toplum kuruluşları arasında yerini almaya, eko-turizme ve yoksulluğu önlemeye yönelik projeleri hayata geçirmeyi hedeflemektedir.

Vakfın geleceğe yönelik bir başka hedefi ise, kalkınma projeleri dolayısıyla yaşadıkları yerlerden göç etmek zorunda kalan insanlara yönelik olarak insan yerleşimleri merkezi kurmaktır. Vakfın bu amaçla gerçekleştirdiği projelerde göç eden insanların yaşadıkları yerleşim merkezine merkezi oluşturmayı hedeflemektedir.

Kırsal ve Kentsel Gelişme Vakfı'nın yayınları arasında, Vakıf Tanıtım Broşürü (1997), Kentsel Yeniden Yerleşim (1997) ve Sivilce İlçesi Turizm Olanakları ile İlgili Çalışma (1998) bulunmaktadır.

İletişim

Halk Sok. No: 3/8 Sıhhiye 06420 ANKARA

Tel: (312) 435 36 60

Faks: (312) 435 36 60

E-mail: kirsal@isnet.net.tr - kkgyv@isnet.net.tr

Web: www.resettlement-tr.org

Kaynaklar

Vakıf Tanıtım Broşürü, 1997

www.resettlement-tr.org

1001 Sivil Toplum Kuruluşu, TCÇV yayınları, Ankara 2003

Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme ve Geliştirme Vakfı (MEKSA) MEKSA Foundation

Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme ve Geliştirme Vakfı (MEKSA), Türkiye'de meslek eğitiminin gelişimine katkıda bulunmak ve küçük sanayiye destek olmak amacıyla 1985 yılında kurulmuştur. Berlin Kalkınma ve İşbirliği Kurumu inisiyatifi ile kamu yararına kurulan Vakıf, mesleki eğitim ile ilgili tüm tarafları yöneten kurulu çatısı altında toplamıştır. MEKSA Vakfı yönetim kurulu; Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Berlin Uluslararası Kalkınma İşbirliği Kurumu (IGZ), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK), Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ), Halkbank AŞ. temsilcilerinin de yer aldığı 16 kişiden oluşmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının mesleki eğitim sistemi içerisinde daha fazla yer almalarına yönelik çalışmalar yürüten MEKSA Vakfı bu çerçevede pilot çalışmalar uygulamaktadır.

Eğitim merkezleri, atölye donanımları, yurtdışı kalkınma yardımı fonları, proje koordinasyon gelirleri, çeşitli yurtiçi yerel yönetim ve meslek kuruluşlardan aynı/nakdi yardımlar, eğitim içinde üretilen elde edilen kaynaklar vakfın gelir kaynaklarıdır. Vakfın bu gelir kaynaklarına ek olarak ayrıca Ankara OSTİM'de METEM ve Marmaris'te işlettiği Hotel Mavi Ekol ticari işletmeleri vardır. Genellikle yabancı kaynaklı kalkınma fonlarından finanse edilen eğitim projeleri, uygulandığı bölgelerde ve sektörlerde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların eğitim sorumluluğunu paylaşmalarını ve giderek üstlenmelerini sağlamaktadır. 2003 yılı itibarıyla kısa ve uzun süreli eğitim programlarından 45 bin kişi yararlanmıştı.

MEKSA Vakfı, mesleki eğitim kapsamında 14 ilde ve 23 eğitim merkezinde çırak, kalfa, usta vb. küçük girişimcilere eğitim vermek suretiyle meslek sahibi olmalarına ve meslekte ilerlemelerine destek olarak; işyeri kurmak isteyen ve bu amaçla kredi kullanmak isteyen girişimcilere kredi temini konusunda yardımcı olarak ve MEKSA'nın ila kurucuları arasında yer aldığı Forum Fuarçılık AŞ. aracılığıyla KOBİ'lerin dış ticaret konusunda bilgilennmelerini, dış fuarlara katılmalarını destekleyerek küçük sanayiye destek olmaktadır.

Vakıf ayrıca meslek eğitimi reformuna yasama, uygulama ve dâirsel düzeyde katkı sağlamıştır. Yasama çerçevesinde; 1986 yılında 3308 sayılı yasanın hazırlık çalışmalarında MEB ile yakın işbirliği içerisinde çalışmış ve yeni meslek eğitim modelinin oluşmasına yardımcı olmuştur. 1991 yılında ise TESK ile işbirliği içinde 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu'na eklenen meslek eğitimi ile ilgili hükümlerin oluşturulmasında bulunmuş, yasanın çıkmasını hemen ardından da dört uygulama yönetmeliğinin oluşumuna katkı sağlamıştır. Uygulama kapsamında yer yer sanayi siteleri yönetimleri ve yerel yönetimlerle ortak çalışarak mesleki eğitim merkezleri kurmuş, bu merkezlerde uygulamalı eğitimler vermiştir. 1994 yılında Vakıfın Genel Müdürlüğü tarafından yılın başarılı yeni Vakfı seçilen MEKSA'nın Adana, Bingöl, Bursa, İstanbul, İzmir, Konya, Mersin ve Zonguldak'ta şubeleri bulunmaktadır.

Vakfın temel amacı; Türkiye'nin işyerine dayalı mesleki eğitimin geliştirilmesi, meslek kurulumu ve işletmelerin eğitimde etkin rolün alınması ve destek vermesi ile küçük ve orta ölçekli işletmelerin

ulusal ve uluslararası piyasalarda rekabet gücünü artırmaya yönelik etkinliklerde bulunmak olarak belirtilebilir. Bu amaç doğrultusunda çalışmaların organize eden Vakıf, KOBİ'lerin dış pazarlara açılabilmelerini sağlamak amacıyla "Büyük Firmaların Satışını" gerçekleştirme meslek alanını kendi olanakları yaratma misyonunu taşıyan Kredi Garanti Fonu'nun oluşumunda yer almıştır.

Vakfın kendisine belirlediği misyon; dünya çapında mesleki eğitim gelişmelerini izlemek, pilot projeler yoluyla öncemli mesleki eğitim modellerini Türkiye'ye transfer etmek, meslek kuruluşlarının mesleki eğitim konusundaki yürütülen çalışmalarına daha aktif olarak katılmalarını sağlamak, diğer kurumlarla bilgi ve deneyimleri paylaşmak, yayın çıkarmak ve eğitim/danışmanlık hizmetleri vermek şeklinde özetlenebilir.

Türkiye'deki iş piyasasının gereksinimlerine yönelik verimli ve sürdürülebilir projeler üretmek, meslek analiz ve program geliştirme, eğitim teknikleri ve planlaması konularında uzmanlaşmak, hizmet içi eğitimlerle vakıf çalışanlarının kapasitelerini geliştirmek ve performans değerlendirme sistemini benimseyerek uygulamak, mesleki eğitimin Avrupa Birliği mesleki eğitim sistem ve politikalarına uyum sağlamasında aktif rol almak, projelerin yerinde yönetilmesine özen göstererek izleme, yönlendirme ve değerlendirme sürecini hizmete esas kılmak, aynı alanda hizmet veren diğer gönüllü kuruluşlarla iletişim ve işbirliği kapasitesini güçlendirmek, mesleki eğitimi kitlere ulaştırımda eğitim uygulaması ve işbirliği kapasitesini kullanmak, uygulanan proje raporlarını vakıf yurtdışı ile detaylı ve açıklayıcı dokümanlar haline getirmek, yerel, ulusal ve uluslararası kaynakları mesleki eğitimin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla harekete geçirme noktasında gereken çabaları sarf etmek MEKSA Vakfı'nın belirlediği vizyona ve etkiye ulaşmada kendine belirlediği hedeflerdir. MEKSA'nın faaliyetleri eğitim ve projeler olarak iki başlık altında yürütülmektedir.

Çırak Öğrencileri Yönelik Programları: MEKSA Vakfı, çalışma ilkeleri 3308 sayılı "Çıraklık ve Meslek Eğitimi Yasası" tarafından belirlenmiş çırak statüsünde bulunan öğrencilere yönelik eğitimler sunmaktadır. Öğrenciler, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Çıraklık Eğitim Merkezleri'nde teorik, çalıştırılan işletmelerde de pratik eğitim almaktadırlar. MEKSA ise, İşletmeler Üstü Eğitim Merkezleri'nde (Adana, İstanbul, Ankara, Erzurum, Diyarbakır, Konya, Şanlıurfa bu merkezlerden bazılarıdır) alanında uzman eğitmenlerle çırakların pratik eğitimlerine destek vermektedir. Bu çerçevede Almanya'da uygulanan İkili Mesleki Eğitim Modeli (teorik eğitimin okulda, pratik eğitimin işyerinde verildiği bir mesleki eğitim modeli), Türkiye'ye adapte edilerek uygulanmaktadır. Çeşitli Avrupa ülkelerinde benzeri uygulanan bu sisteme yeni bir yorum getiren MEKSA, öğrencilerin pratik eğitimlerini profesyonel eğitmenlerden almalarını sağlayarak öğrenmeyi kolaylaştırmayı ve işletmedeki verimi artırmayı hedeflemektedir. Ayakkabıcılık, döğramculuk, kaynakçılık, mobilyacılık, torna-tesviye, ön büro, oto elektrik vb. vakfın bu amaçlarla çıraklık öğrencilerine sunduğu eğitim programlarına örnektir.

Kısa Süreli Kurs Programları: Uzun süreli eğitimlerin yanı sıra, çalışmakta olanların mesleki becerilerini geliştirmeye ya da çalışma yaşamına atılmak isteyenlerin meslek edimelerine yönelik kısa süreli kurslar düzenlenmektedir. MEKSA'nın bu kapsamda toplam 77 kurs programı bulunmaktadır. Bunların başlıcaları; liderlik, problem çözme teknikleri, sınavlık, ön büro, fiyat ve serümlü, yapıçılık, tur operatörlüğü, etkili iletişim teknikleri, müşteri ilişkileri, muhasebe, yat elemanlığı vb. dir.

Katkılarına Yönelik Projeler: Vakıf bu kapsamda Ankara, Adana, Bursa, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Konya, Muğla/Köyceğiz, Şanlıurfa ve Zonguldak kentlerinde toplam 37 proje gerçekleştirmişti. Oto tamirciliği, torna-tesviye, mobilya, kaynakçılık, kalıpcılık, ayakkabıcılık, turizm öneliklik, elektrik tesisatçılığı vb. konularda gerçekleştirilen eğitimler katkımaya yönelik projelerin temel içeriğidir. Projeler kapsamında, alanında deneyimli uzman ve eğitmenler tarafından çıraklara ve gençlere verilen mesleki eğitimler sonucu birçok genç işsizden edilmıştır.

Avrupa Birliği Projeleri: "Türkiye'de Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi", AB-MEDA programı kapsamında yürütülen beş yıllık bir uygulamadır. Proje, Türkiye ekonomisinin gereksinimlerine karşılık verebilecek nitelikli işgücü ve daha uyumlu bir mesleki ve teknik eğitim sistemi sağlamayı amaçlamaktadır. MEKSA Vakfı, MEB, TESK, TOBB, TISK, KOSGEB proje ortaklarıdır.

Vakıf ayrıca, 2003 yılından itibaren AB tarafından Türkiye'de açılan Leonardo da Vinci ve Sokrates programlarına da hazırladığı pilot projeler ile katılmaktadır.

Sosyal İşbirlik Projeleri: Şanlıurfa Büro Yönetimi Projesi (1997-2000), Erzurum Büro Yönetimi Projesi (1999-2003), Diyarbakır Büro Yönetimi Projesi (1997-2003), Prefabrik Sire Yöneticileri İçin Yönetim Becerileri Eğitimleri (2000, Kocaeli, Sakarya, Yalova, Düzce, Bolu), Kocaeli Hizmet Meslekleri Projesi (2000-2002).

MEKSA Vakfı, projelerini yurtiçinde ve yurtdışındaki çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak hayata geçirmektedir. Proje yürütülen illerdeki sanayi ve ticaret odaları, esnaf ve sanatkarlar odaları birlikleri, valilikler, kaymakamlıklar, milli eğitim müdürlükleri, sanayi sirceleri yönetimleri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, TÜV-Rheinland Anlagetechnik GmbH Türkiye Temsilciliği, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Türkiye Toplumal Sorunları Araştırma Vakfı, ASKAYNAK, Türkiye Sakatları Koruma Vakfı, Festo Türkiye Temsilciliği vakfın işbirliği yaptığı kuruluşlardır. Yurtiçindeki kurum ve kuruluşlarla yürüttüğü ortak çalışmaların yanı sıra MEKSA Vakfı yurtdışından da İsviçre ve Almanya'da faaliyet gösteren çeşitli kurum ve kuruluşlarla çalışmaktadır. Berlin Uluslararası Kalkınma İşbirliği Kurumu (IGZ, Almanya), Ekonomik İşbirliği Bakanlığı (BMZ, Almanya), Çalışma ve Sosyal Düzen Bakanlığı (BMA, Almanya), Berlin Mesleki Eğitim Enstitüsü (BIBB, Almanya), Alman Kalkınma Vakfı (DSE), Bayer (Almanya), İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Kurumu (SDC, İsviçre), İsviçre Ankara Büyükelçiliği, İsviçre Kızıldereli (SRC) ile işbirliği yapmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Avrupa Birliği ise vakfın işbirliği yaptığı diğer uluslararası kuruluşlardır.

Teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilmek, yarınla olabilen ve etkin işçidam politikaları izleyebilmek kalkınma ve gelişmenin vazgeçilmez unsurları olmuştur. MEKSA Vakfı da vizyonunu 2000'li yıllara damgasını vuran bu olgulara dayanarak belirlemiştir. Tüm bu niteliklerin altyapısı ancak kapsamlı bir eğitim politikası ile hazırlanabilir. Bu düşünceden hareketle "gençlerin beceri ve yeteneklerine göre eğitim görmelerini ve mesleklerinde uzmanlaşmalarını sağlayacak bir sistemin oluşturulmasına katkıda bulunmak, bu sistemde sivil toplum örgütlerinin daha aktif yer almalarını sağlamak" vakfın vizyonunu oluşturmaktadır.

Proje çalışmalarını sırasında MEKSA Vakfı, alanında uzman eğitimciler tarafından hazırlanmış mesleki kitapların yayınlamasına destek vermektedir. Mesleki eğitimlerin dünyadaki gelişmelerle paralel olması amacıyla yabancı mesleki yayınların Türkçe baskıları yapılmaktadır. Düzenlediği sempozyum ve seminerleri de yayın haline getirmeye çalışan vakfın; "İhli Meslek Eğitimi Uluslararası Sempozyumu", "2000'li Yılların Esiginde Mesleki Eğitim ve Türkiye için Yeni Açılımlar Uluslararası Sempozyumu", "Eğitici Usta İktidarı", "Meslek Eğitimi Gözlemler Sağlık, Temizlik ve Çevre Bilgileri", "Oto Motor Tamirciliği 1-2-3-4", "Benzin Motorları Meslek Bilgisi", "Gıda Hijyeni, Pazarlama, Yönetim ve Organizasyon, Beslenme Bilgisi", "Dış Ticaret Mevzuatı", "Uluslararası Pazarlama" yayınlarından bazılarıdır. Ayrıca, "Tornada Emniyetli Çalışma Yöntemleri, Prizde Emniyetli Çalışma Yöntemleri, Makine Model Yapımı, Makine

Modelciliğinin İncelikleri, Metrik Vida, Malzeme Yüzey Yapısını Resimlerle Gösterimi, İşçideğer Boru Uzunluğu Tablosu gibi çeşitli eğitim levhaları bulunmaktadır.

İletişim

Üsküp Cad. No:24/9 Çankaya 06680 ANKARA

Tel: (312) 468 15 25 (pbx)

Faks: (312) 468 68 97

E-mail: meksa@tc.net

Web: www.meksa.org.tr

Kaynaklar

www.meksa.org.tr

57 Sayıda MEKSA, MEKSA Yılı, Ocak 2004, Ankara

Annıy Atışın ve Hedefler MEKSA Yılı, Ocak 2002, Ankara

Mesudiye Gelişme Vakfı (MEGEV) Mesudiye Development Foundation

Mesudiye, Ordu iline bağlı geçim kaynakları sınırlı bir ilçedir. Bu nedenle 1970'li yıllardan başlayarak büyük kentlere göç vermiştir. Bu ilçeden kentlere göçenler yöreye ilgi ve bağlılıklarını koruyarak, yörede kalanların yaşam standartlarının yükseltilmesi için çaba harcamaktadırlar. Bu çabaların en önemlisi 1991 yılında başlayan ve kısaca "Mesudiye Kurultayı" adı verilen toplumsal gelişme amaçlı toplantılardır. Bu kurultayların en önemli özelliği her yıl temmuz ayının ilk cumartesi günü, saat 10.00'da çağrısız olarak toplanması ve herkese açık olmasıdır. Kurultay'da; ilçenin her türlü sorunları tartışılmakta, çözüme yönelik kararlar alınmakta ve uygulamalar bir sonraki yıl değerlendirilmektedir. 1996 yılından bu yana Kurultay, "Mesudiye Gelişme Alternatifleri Paneli" ile desteklenmektedir. Kurultay'dan bir gün önce yapılan panelde ilçenin gelişmesi için meyvecilik, hayvancılık, eğitim, ekoturizm, organik tarım, doğal kaynaklar gibi değişik konular uzmanların katılımıyla tartışılmaktadır.

Kurultayların 10. yılı olan 2000'de, Türkiye Kalkınma Vakfı uzmanları tarafından ilçenin gelişmesine yönelik Mesudiye Gelişme Planı (MEGEP) hazırlanmıştır. Finansal gönüllü katkılarla sağlanan MEGEP, bu niteliğiyle Türkiye'de ilçe ölçeğinde örnek bir çalışmadır. Ayrıca 2000 yılında Mesudiye Kurultayı'nın kamuoyundaki yankıları nedeni ile Köykent Projesi'nin Mesudiye'nin Çavdar ve çevre köylerinde uygulanmasına başlanmıştır.

Mesudiye Gelişme Vakfı yıllardır süren gelişme çabalarının bir sonucu olarak ve hizmetlerin sürekliliğini sağlamak amacıyla 134 Mesudiyeli tarafından kurulmuştur.

MEGEV'in amacı, Mesudiyeliler arasında yardımlaşma ve dayanışmayı sağlamak, Mesudiye yöresinin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesine ve bu bağlamda geleneksel Mesudiye Kurultayı'na destek olmaktır.

MEGEV'in çalışma konuları arasında; Mesudiye yöresinin ekonomik, sosyal ve kültürel durumu hakkında araştırmalar yapmak ve araştırmaları desteklemek, ilçenin gelişmesi ile ilgili planlar, programlar, projeler geliştirmek ve bunlara destek sağlamak, bu faaliyetlerde bulunan kişiler ve kuruluşlar arasında iletişim sağlamak, kamu kuruluşları düzeyinde ilçenin çıkarlarını savunmak ve kamu kaynaklarının etkili ve ekonomik kullanılmasına yardımcı olmak, Mesudiye'nin başlıca doğal güzellikleri ve kültürel zenginlikleri olmak üzere korunmasına ve tanıtılmasına yönelik çalışmalar yapmak, yurtiçinde ve yurtdışında amacı ile ilgili eğitici ve tanıtıcı program, seminer, sempozyum, panel, kurs vb. düzenlemek ve Mesudiye Kurultayı tarafından amacına uygun olarak verilen görevleri yapmak yer almaktadır.

MEGEV, Mesudiye Kurultayı'nın 10. yılı olan 2000 yılında başlıca çabası Mesudiye için vizyon arayışı olmuştur. Tartışmalar sonucunda vizyonun Mesudiye Gelişme Planı (MEGEP) ile tanımlanması ve planın Türkiye Kalkınma Vakfı tarafından hazırlanması benimsenmiştir. Aynı dönemde Başbakanlık tarafından geliştirilen Köykent Projesi, Mesudiye ilçesinde MEGEP'le paralel uygulanmıştır. Bir kalkınma yöntemi olan Köykent yaklaşımı, sosyal ve ekonomik koşullar dikkate alınarak, belirli köy kümelerinin oluşturulması, bu küme içerisinde yer alan köyler arasında işbirliği ve eşgüdüm sağlanarak köye götürülecek temel hizmetlerin planlı bir

geçilde ulaştırılması, daha sağlıklı bir yerleşim (köy) düzeni oluşturulması, köylülerin yerlerinden alınmaksızın kentlerdeki olanaklara ve uygarlık nimetlerine ulaşmalarına yardımcı olunması ve 2002 yılı içerisinde gerçekleştirilmesi hedeflenen bu süreçte öncelik oluşturulması, halen köylerde yaşayan veya köylerine geri dönecek olan insanlara yeni ve alternatif iş olanaklarının sağlanması, atıl durumda bulunan kaynakların bölge ve ülke ekonomisine kazandırılması, yapılacak olan öncü yatırımlarla çalışmaların başlatılması ve halkın katılımı da sağlanarak projeye demokratik işlerlik kazandırılması ifade eder. Projenin ilk uygulamasının Mesudiye ilçesinde başlatılmış olmasında her yıl geleneksel olarak düzenlenen katılımcı demokrasinin örneklerinden biri olan "Mesudiye İlçe Kurultayları" ile halkın katılımına sürecine katılımı konusunda önemli mesafeler katıldığı, yörenin etkin, hareketli ve eğitimli bir nüfusa sahip olması bulunmaktadır.

MİGEV'in bir başka projesi ise; UNDP-GEF/SGP tarafından desteklenen Temmuz 2003'te gerçekleştirilen "*Melet Çayı Havzası-Mesudiye Yöresi Biyolojik Çeşitlilik Açısından Değerlendirilmesi*" çalışması ve arazi çalışmalarıdır. Çalışma sonucunda; Ördü Mesudiye yöresi gramine çayırlarının (yabani buğdaygillerle yoğun çayırların), bu tip birki örtüde örnek oluşturacak kadar iyi durumda olduğu tespit edilmiştir. Bölgede ayrıca çiçekli bitkilerin tür çeşitliliği, yaygınlığı ve yoğunluğu da dikkat çekicidir. Kapama ormanlarının kalitesine bağlı olarak özellikle ötücü kuşların çeşitliliği ve yoğunluk gösterdiği ve yörenin yaban hayvanları açısından da zengin olduğu kaydedilmiştir.

MİGEV'in işbirliği yaptığı kuruluşlar arasında; Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği (İTOD), Mesudiye Meslek Yüksek Okulu, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği bulunmaktadır. MİGEV'in fon aldığı kuruluşlar ise; Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Küresel Çevre Fonu/Küçük Destek Programı (UNDP-GEF/SGP), Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'dır.

MİGEV'in; Mesudiye Köy Kent Gelişme Projesi, 13. Mesudiye Kurultayı ve Değerlendirme Toplantıları, Mesudiye'de Biyolojik Çeşitlilik ve Organik Tarım Alternatifleri adlı yayınları bulunmaktadır.

Betişim

Muratpaşa 4 Sokak No: 5/13 Kızılay 06440 ANKARA
Tel: (312) 471 07 08
Faks: (312) 419 62 63
E-mail: meges_2002@buharimuhaziri

Kaynaklar

Mesudiye Gelişme Planı (MİGEV) Plan Özet, Ahalisi-2003
www.gefyip.net/giyi/med/bugdaygiller.html
www.mesudiyeilce.org.tr/
www.milliyet.com.tr/2000/09/03/nyans
www.vadihal.com.tr/haber/gtp/haberim=30244

Tarımsal Enerji ve Mekanizasyon Araştırma ve Eğitim Vakfı (TEMAV)

Agricultural Energy and Mechanization Research and Training Foundation

TEMAV, ülkemiz tarımının kalkınmasına destek olacak uygun tarımsal teknolojilerin yaygın ve etkin kullanımını konusunda üreticilere destek vermek, tarımsal verimliliği ve kaliteyi en etkili uygulamalarla yükseltecek yeni teknolojik atılımlara yardımcı olmak; tarımsal girdi (makine, gübre, tohum, ilaç) üreticileri ve pazarcılarıyla ile tarımsal üretimde bulunmaları kaliteli ve ekonomik üretim için bir araya getirmek; tarımsal üretim ilgi grupları arasında iletişimi sağlamak amaçlarıyla 1992 yılında ilgili mevzuat çerçevesinde çoğunluğunu ziraat fakültesi öğretim üyeleri ile tarım sanayii ve diğer resmi kurum mensupları tarafından kurulmuş bir vakıftır. Tarımsal üretim, hayvancılık, tarımsal mekanizasyon, arazi kullanımı planlaması, uzakran algılama, çevre koruma, kırsal kalkınma projeleri hazırlama, il kalkınma stratejileri etüdü, tarımda bilgisayar kullanımı, biomass, bioteknoloji vb. konularda eğitim, araştırma ve geliştirme, proje hazırlama, modern işletmecilik etkinliklerinde bulunmayı, bu süreçte tarımda çalışanların gelirlerini artırma projelerinin oluşturulması, bir kısım önlem ve teşviklerle desteklenmesini, uygulanmasını, yaygınlaştırılmasını, modern tarım ve teknolojilerin kullanılmasını, kullandırılmasını suretiyle daha bol, daha kaliteli ve daha ekonomik maliyetli ürünlerin elde edilmesini sağlayacak etkinliklerde bulunmayı amaçlayan vakıf, aynı zamanda ülkemizdeki uzman kişi ve kuruluşlar ile uluslararası kuruluşların desteğini alarak gerek Türkiye gerekse gelişmekte olan ülkelerin tarımsal sorunlarına çözüm bulmalarına yardımcı olacak zemin ve işbirliği ortamını yaratmaya çalışmaktadır. Bu ana başlıklar ile çizilen çerçeve içerisinde sorumluluk almak ve katkı sağlamak için TEMAV, ilgili kuruluşlara danışmanlık, en uygun proje araştırması, projelerin hazırlanması, organizasyonu, yönetimi, üreticilerin eğitimi, projelerin uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi, tarımsal girdilerinin temin ve redariki ile ürünlerin değerlendirilmesi konularında işbirliği yapmaktadır.

Vakfın temel amacı, toplum yararına ilişkin her türlü, tarımsal enerji ve mekanizasyon teriminin kapsadığı tüm konular dahil olmak üzere tarımın her alanında sosyal, teknik ve eğitimsel konularda araştırmalar yapmak ve elde edilen sonuçlardan üreticilerin ve tarıma dayalı endüstri kuruluşlarının en etkin biçimde faydalanmalarını sağlamak, diğer tarımsal araştırma kuruluşlarıyla araştırmaları, üreticileri ve sanayicileri, her yönden desteklemek, geliştirmek, eğitmek, mesleki ve teknik eğitim alanında diplomaya götüren orta öğretim kurumu programlarına dayalı meslek yüksekokulu kurmak ve benzeri karşılaşılan sorunların çözümüne katkıda bulunmaktır.

TEMAV'ın tarımsal enerji ve mekanizasyona ilişkin başlıca faaliyetleri; tarımsal enerji ve mekanizasyona ilişkin teknolojinin geliştirilmesi ve kullanım alanlarının yaygınlaştırılması konusunda araştırmalar yapmak ve araştırmacılara yardımcı olmak; değişik enerji kaynaklarının kullanımına ilişkin teknolojilerin geliştirilmesi, kullanım alanlarında mevcut sorunların çözümü konusunda araştırmalar yapmak ve yapılara maddi ve manevi katkıda bulunmak; tarımsal mekanizasyon ve enerji konusunda yurtiçinde ve yurtdışında geliştirilmiş olan yeni teknoloji ve ürünlerinin ülke koşullarına uyumunun sağlanmasında ve kullanımına yaygınlaştırılmasında her türlü girişimde bulunmak; konu ile ilgili bakanlık, diğer resmi ve özel kuruluşlarla görüşmelerde bulunmak, öncülük sunmak; tarımsal mekanizasyon ve enerji konularında yeniliklerin etkin kul-

lanımına yönelik seminer, kurs, konferans, uluslararası sempozyum, demonstrasyon, sergi, fuar, gezi vb. faaliyetleri organize etmek, bu konudaki diğer faaliyetlere teknik ve ekonomik destek sağlamak; tarım teknolojileri girdilerinin yaygın ve etkin kullanımına yönelik planlar ve programlar geliştirerek kaynak kullanımının verimliliğini ve kalitesini artırıcı faaliyetlerde bulunma, eğitim ve danışmanlık çalışmalarını yapmak, tarım makineleri ve diğer tarımsal girdi imalatçılarının gelişimi açısından teknoloji transferi, pazar araştırması ve yeni dış pazarların bulunması konusunda ortak projeler yürütmek, desteklemek ve yönlendirmek; sulama, drenaj, terasiye vb. tarla içi gelişimine hizmetleri ile tarımsal yapıların tarım alet ve makinelerinin plan ve projelerini hazırlamak, bu konularda danışmanlık sunmak, üretici, satıcı ve araştırmacıların kullanımına sunulmak üzere kütüphane ve elektronik bilgi bankası kurmak; vakfın mal varlığını artırmak amacıyla işletmeler, şirketler kurmak, kurulmuş olanlara ortak olmak, çeşitli gayri menkuller satın almak; ilgili konularda yurtiçi ve yurtdışı eğitim ve araştırma kuruluşları ile işbirliği yaparak, uygun görüldükleri ile çalışma komiteleri oluşturmak, ilgili konularda yapılan araştırmaları kapsayan kitap, gazete, dergi, broşür vb. süreli ve süresiz yayımlar hazırlayarak, yayımlara katkıda bulunmak; maddi olanakları zayıf olan yetenekli gençlere yurtiçi ve yurtdışı öğrenim, yüksek lisans, doktora araştırma bursları sağlamak, araştırma laboratuvarları, atölyeler kurmak, bunları alet ve makinelerle donatarak araştırma yapacak olanlara teknik ve ekonomik olanakları sağlamak; çevre ve tarım teknolojilerini araştırmak, geliştirmek, bu konularda eğitim ve yayım yapmak, toplum yararına ilişkin her türlü araştırma, eğitim ve yayım hizmetlerini yürütmek. Bu kapsamda kısıral kesimde yaşam standartlarının geliştirilmesini ve sağlık sorunlarına çözüm arayışı çalışmalarını yapıldığı, bio-teknoloji konularını da kapsayan enstitü, hastane, laboratuvar ve üniversiteler kurmak, kurulmuş olanların gelişimine katkıda bulunmak, çalıştırmak ve çalışmalarına destek sağlamaktır.

Vakıf, ilk olarak GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı için "GAP Bölgesinde Tarımsal Mekanizasyon Gereksinimleri Etüdü Projesi" hazırlamıştır.

Bu projeye ilgili faaliyetler, GAP Bölgesi'nde işletmelerin uygun mekanizasyon sistemlerinin belirlenmesi ve bu sistemlere uygun makine çeşitlerinin, boyutlarının ve sayılarının saptanması, GAP Bölgesi'ndeki üreticilere makine edindirilmesi konusundaki politikaların oluşturulmasına yardımcı olmak üzere, makine seçimi sonuçlarının bağlı olarak, edinim ve kullanım modellerinin geliştirilmesi, GAP Bölgesi'nin sulamaya açılması ile ortaya çıkacak ürün çeşitliliği ve suyu tarımın gerektirdiği teknik tarım uygulamalarının bölgedeki tarım makineleri talebini artıracakları gerçeğinden hareketle talebin karşılanmasında herhangi bir darboğazda kuşatılmaması için tarım makineleri seçiminin ortaya koyduğu sonuçlarda dikkate alınarak belirleneni mekanizasyon sistemlerine uygun araçları bölgede üretim ve tenim planlamasının yapılması, pahalı ve çok yıllık olan tarım makinelerini daha uzun ömürlü olmasını sağlamak, iş verimini ve kalitesini artırmak amacıyla, GAP Bölgesi'nde gereksinimi duyulacak balık onarım istasyonlarının nitelik ve nitelikleri ile bölge içindeki coğrafi dağılımlarının saptanmasıdır. Ayrıca çiftçi eğitimi, yeni makineler geliştirme ve imalatçıları yönlendirme ile bölgeye yeni giren makinelerin tarıma uygun ve kullanılabilirliği açısından test edilerek raporlandırılması görevlerini üstlenecek "Tarımsal Mekanizasyon Merkezi"nin organizasyonunun yapılması.

GAP dolayısıyla bölgede meydana gelen suyu tarım teknik ve teknolojilerinin gerektirdiği modern tarımsal girdilerin devamlı olarak temin edilmesi, çiftçilere tanıtılması, kullanımlarının öğrenilmesi ve gereksinimlerinin karşılanması, imalatçı ile kullanıcıların bir araya getirilmesi ve bölgenin tarımsal mekanizasyon düzeyinin artırılmasını amaçlayan "GAP Tarım Teknolojileri Tarım ve Eğitim Merkezi"nin Şanlıurfa'da 30 bin m²'lik bir alar üzerinde kurulmasına başlanmıştır. İlk ünitesi Ağustos 1995'te hizmete açılmıştır. Bölge çiftçisinin stratejik kalkınmasını amaçlayan çeşitli projeler hazırlanarak bir kısmının uygulanmasına başlanılmıştır. 1994 yılında Antalya'da yapılan "15. Ulusal Tarımsal Mekanizasyon Kongresi" organizasyonunda Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Kampüsü'nde "Tarımsal Enerji ve Mekanizasyon Planı" gerek-

İçtirilmiştir. Bursa'da yapılan "16. Ulusal Tarımsal Mekinizasyon Kongresi" organizasyonunda, Uludağ Üniversitesi Kampüsü'nde "Enerji ve Tarım Teknolojileri Fuarı" düzenlenmiştir. KOSGEB İdaresi'yle birlikte "CAD/CAM Yapılamaya Modellerinin Belirlenmesi ve Uygulanma Olanaklarının Araştırılması" konulu proje tamamlanmıştır. Ayrıca çeşitli resmi ve özel sektör kuruluşlarına "Çevresel Etki Değerlendirme Raporları" hazırlanmıştır.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı için "GAP Bölgesinde Tarımsal Mekinizasyon Gereksinimleri Erüdü Projesi"ne bağı olarak hazırlanan ve projenin ikinci aşaması olan "Ortak Makine Kullanımı Pilot Uygulama Projesi" halen devam etmektedir. Bu proje ile; bölgede yetiştirilmesi öngörülen ürünlerin üretiminde verimliliği ve karlılığı en iyi şekilde sağlayacak araçların tanıtılması ve kullanımına yönelik eğitimlerinin verilmesi, bu makinelerin edinimine yönelik ilgili kredi kurumlarıyla ortak çalışmaya zeminkeli oluşturarak mevcut mevzuatın tanıtılması kredilerin kullanımı konusunda varsa sıkıntılarının çözülmesi. Özellikle ileri teknoloji büyük iş kapasitesine sahip makinelerin daha etkin ve yaygın kullanılarak ekonomikliğinin artırılması konusunda çiftçilere eğitim vererek ortak makine kullanımı uygulamalarındaki bölgesel sorunların çözülmesi amaçlanmaktadır. Sulama birlikleri içerisinde "Ortak Makine Kullanımına" yönelik organizasyonların hayata geçirilmesine destek verilmesi de öngörülmüştür. Ayrıca GAP Bölgesi'nde uzun dönem TEMAV'ın kullanımına verilen alan içinde 6 bin m² kapalı alan bulunan eğitim merkezi, bölge çiftçisine yeni teknoloji tarım gereçlerini tanıtma amacı ile yönetilmektedir.

TEMAV, gelecekte amaçlarına yönelik faaliyetler ile tarımsal üretim, hayvancılık, tarımsal mekinizasyon, arazi kullanım planlaması, uzaktan algılama, çevre koruma, kırsal kalkınma projeleri hazırlama, il kalkınma stratejileri erüdü, tarımda bilgisayar kullanımı, biyo-mass, biyo-teknoloji, vb. konularda eğitim, araştırma ve geliştirme, proje hazırlama çalışmalarını yapmayı hedeflemektedir.

Bilgi

Çetin İncey Bulvarı 101/7 Bahçel 06520 ANKARA
Tel: (312) 285 35 30
Faks: (312) 285 35 31
E-mail: temav@temav.org.tr
Web: www.temav.org.tr

Kaynaklar

www.temav.org.tr

Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) Community Volunteers Foundation

Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG), toplumda aktif gönüllülük bilincini yerleştirerek 17-25 yaş arasındaki gençlerin ölümlü engelleri kaldırmak ve onlara destek olarak değişimin önünü açmak amacıyla 29 Aralık 2002 tarihinde kurulmuştur. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün verilerine göre, 17-25 yaş arasındaki genç nüfus, Türkiye nüfusunun %20'sinden fazlasını oluşturduğundan dolayı kendilerine yapılan sosyal içerikli yatırımları, kısa sürede toplumsal yarar dönüşümlü olacak enerjik bir kitledir. Dolayısıyla gençler, yarınlar için büyük öneme sahip olduklarından toplumda sivil inisiyatifin gelişmesi ve bireylerin sosyal politikaya olan etkisinin artırılması önemli gereksinimlerinden biridir. Bunun için, gençlere duyulan güvenin tazelenmesi ve gençlerin desteklenmesi öncelikli olduğundan TOG genç odaklı olarak kurulmuştur.

Vakfın kuruluş öyküsü yakından incelendiğinde; gençlerin öncülüğünde oluşacak yeni bir sivil hareket için ne tür bir yapılarına gerektirğine yönelik olarak farklı platformlardan yaklaşık 25 kişinin katılımıyla kurucu olarak isteyen yetişkin gönüllülerle iki haftada bir beyin fırtınası yapılmıştır. Girişimci Kurul toplantıları serisinin ilki, Haziran 2002 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Yeni hareketin vizyonunu netleştirebilmek ve gençlerin bakış açısını değerlendirebilmek amacıyla 28-30 Haziran 2002 tarihlerinde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde 18 il, 25 üniversiteden 60 gencin katılımıyla 1. Gençlik Konseyi gerçekleştirilmiş ve burada harekete verilecek isim Toplum Gönüllüleri (TOG) olarak belirlenmiştir. Gençlik Konseyi'nde yapılan çalışmalar ve içerikleri özetleyen Konsey Kitabı derlenerek tüm Konsey katılımcılarına ve kurucu adaylara gönderilmiştir.

TOG için kurumsal kimlik oluşturma çalışmaları kapsamında bir ajansın gönüllü yaptığı logo çalışması Girişimci Kurul tarafından kabul edilmiş ve yeni logoyla matbu malzemenin yanı sıra t-shirt, şapka vb. aksesuarlar hazırlanmıştır. Bir süre ardından, TOG veri tabanı oluşturma çalışmaları başlatılmıştır. TOG'un yoğunlaşan merkez çalışmaları için, 2002 yılı Eylül ayında Kavacık'ta yeni bir ofis kiralanmış ve ofis donanımı için baki malzemeleri bulunmuştur.

Anadolu'dan gelen ve TV programına ya da Vakıf tanıtımına (Oryantasyonlar) katılacak genç gönüllüler için konuk evi olarak Kavacık'ta iki daire kiralanmıştır. Haber Türk televizyon kanalında 'SORGULU/YORUM' isimli, gençleri katılıma yönlendiren TV programı yayınlamaya başlanmıştır. Vakıf kuruluş ön çalışmaları ve Resmî Senet yazını tamamlanarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne 2002'de yasal başvuru yapılmıştır. TOG tarafından verilen ilk üniversite konferansı Ekim 2002'de, web sayfası da yine bu ay içinde açılmıştır.

İlk TOG Arak olan Bakıçehir TOG Arak 29 Ekim 2002 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Yetişkin Gönüllülere yönelik oryantasyon toplantıları Kasım 2002'de başlanmıştır. Gençlerle yetişkinlerin buluşmasıyla Boğaziçi Üniversitesi'nde beyin fırtınası toplantısı Aralık 2002'de yapılmıştır. TOG, Avrupa Gençlik Festivali'ne yine aynı ay içinde katılım sağlamıştır. Aynı ay içinde Vakıf nispeten kurulmuştur. Garanti Bankası 2003 yılı için Toplum Gönüllüleri Vakfı Ana Sponsoru olduğumu ilan etmiştir.

TOG'un amacı, toplumda aktif gönüllülük bilincini geliştirmek ve gençlerin ölümlü engelleri kaldırmak için çeşitli çalışmalar yapmaktır. Kuruluşun hedefleri arasında; gençleri mesleğe ve

hayatı hazırlayacak donanımları oluşturmak; hak edenleri kişisel burs yardımları yapmak; iş yapma becerilerini geliştirmek için staj olanakları sağlamak; girişimcilğe yönlendirmek için mikro kredi programları geliştirmek; üretkenlik ve sorumluluk esasıyla proje finansmanı sağlamak; gençlerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak için rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunmak; "arkadaşlık ve üretim" kavramlarını yanyana koyarak sosyalleşmeye olanak tanımak, üniversiteler ve kültürler arası kaynaşmayı sağlamak; yurtiçinde üniversiteler arasında Gençlik Konseyleri düzenlemek; AB normlarına uygun gençlik projeleri üretmek; diğer sivil toplum kuruluşlarının sosyal sorumluluk programlarına katılımını sağlayarak, bu kuruluşlarla ortak çalışmalar yapmak yer almaktadır.

Kuruluşun ilkeleri arasında ise; farklılıklara saygılı olmak ve farklılıklarla uyum içinde hareket edebilmek, herhangi bir dini, ideolojik, siyasi, etnik vb. görüşün savunuculuğunu veya propagandasını yapmamak, şeffaflık ve hesap verebilirlik, yerel katılıma ve ekip çalışmasına önem vermek, eğitim düzeyini ve kalitesini yükseltmeyi hedeflemek, sorgulayan, araştıran ve bilgiye dayalı eğitimi desteklemek, yaşayarak ve yaşam boyu öğrenmeye inanmak, eğitim komisyonunda bilinçli bir kamuyu oluşturmaya çalışmak ve girişimcilğe inanmak yer almaktadır.

Toplum Gönüllüleri gençlerin öncülüğünde sosyal sorumluluk projeleri gerçekleştirmektedir. Türkiye'nin çeşitli illerinde kurulmaya başlayan bu merkezlerle Toplum Gönüllüsü gençler yerel gereksinime göre belirlenen konularda halka sosyal hizmet vermektedir. Türkiye çapında çeşitli şehir ve üniversitelerden gençlerin katılımıyla gerçekleştirilen geniş çaplı, kısa süreli sosyal hizmet projeleri arasında, Ulusal TOG Atak gençlik hizmet projeleri de yer almaktadır. Bunlar; *İlhakul Onarın ve Eğitime Destek Projeleri* (Eskişehir, Kahramanmaraş, Bandırma, Sivas, Diyarbakır, Edirne...), *Depremizde Destek Programı* (Bingöl-Mayıs 2003-2004), *Kıy Kütüphanesi Onarım ve Destek Projesi* (Ankara-Mayıs 2003), *Deprem Onarım Projesi* (Kocaeli-Mayıs 2003). Sürekli ve dönemsel sosyal hizmet projeleri kapsamında, *Ankara Şentepe Gençlerden Gençliğe Projesi*, *İzmir Ege Üniversitesi Kardeş Umutlar Projesi*, *Eskişehir Onarım Gazetesi Saldı Kütüphane Projesi*, *Diyarbakır Benim Obudum Projesi*, Huzurevi ve yetiştirme yurdu sevgi ziyaretleri, çevre temizliği ve ağaçlandırma projeleri gibi çalışmalar yer almaktadır.

Yılda iki defa düzenlenen Türkiye'den toplum gönüllüsü gençlerin bir araya gelerek ortak stratejiler belirlemelerine, deneyimlerini paylaşmalarına ve sosyal hizmet projeleri üretmelerine olanak sağlayan geniş katılımli olarak düzenlenen gençlik kurseylerinin bir diğer amacı da yeni gönüllülerin TOG ile tanışmasıdır. 1. Ulusal Gençlik Kurseyi 29-30 Haziran 2002 tarihleri arasında Kahramanmaraş'ta, 2. Ulusal Gençlik Kurseyi 12-14 Eylül 2003 tarihleri arasında Bandırma'da, 3. Ulusal Gençlik Kurseyi 27-29 Şubat 2004 tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirilmiştir. 2004 yılında TOG tarafından 50 Toplum Gönüllüsü'ne burs, 500 Toplum Gönüllüsü'ne staj olanakları sağlanmıştır.

TOG'un ana sponsoru Garanti Bankası'dır. Destek sponsorları ise; Garanti Sigorta, Yurtiçi Kargo, Mazara/Denge, D4D Designs For Design, NWG Servis Hizmetleri, İMİ Eğitim, Yönetim ve Organizasyon'dur. TOG için burs veren destekçiler arasında ise, Commercial Union Hayat ve Emeklilik A.Ş., Diversoy Kimya San. A.Ş., Danyal Hergünel, Gülen-Besim Üstünel, Gürhan Berker, İsmet Aktokın, Rabia Nevin- Hidayet, Osman Betül, Mine-Habib Bahadır, Nuri Doğan Karadeniz, Osman Oymak, Osman Türkay, Sibel-Baharın Redem, Tuğba Jabban, Ümit Değer Onur yer almaktadır.

Toplum Gönüllüleri Vakfı, gençlerin öncülüğünde toplumsal barış, dayanışma ve değişimi gerçekleştirme vizyonunu ila yolcu çıkmıştır. TOG, gençlerin öncülüğünde ve yerel gençlerin rehberliğinde çeşitli sosyal hizmet projelerini hayata geçirmeyi, gençlerin yaratabileceği sinerjiye

inanılan ve sosyal bir amaca yönelik maddi-manevi yatırım yapabilecek yetişkin gönüllülerin katılımına, verimliliğin ve Toplum Gönüllüleri Vakfı'ndaki amaçlara olanaklı olabilecek kendine güvenli, girişimci ve dayanışma bir gençliğin oluşumuna katkıda bulunmayı, toplumda sosyal sorumluluk yönünde farkındalık yaratmayı hedeflemektedir.

İletişim

Buharîye Mahallesi Arilla Sok.No: 16 Beşiktaş/İSTANBUL

Tel: (216) 321 89 98

Faks: (216) 422 64 19

E-mail: info@tog.org.tr

Web: www.tog.org.tr

Kaynaklar

TOGBS Bülteni

www.tog.org.tr

Türkiye Çevre Vakfı (TÇV) Environment Foundation of Turkey

Türkiye'de "çevre sorunu" sayılan gelişmelerin kamusiyi tarafından da bir sorun olarak algılanması ve giderek "toplumsallaşması", temelde, 1980'li yılların ilk yarısında gündeme gelen bir olgudur. Oysa, bilindiği gibi sorun 1968 yılında Roma Kulübü'nün "İnsanlığın Geleceğinin Tahmini Projesi" ve daha kapsamlı olarak da 1972 yılında BM tarafından Stockholm'da düzenlenen "İnsan Çevre Konferansı"yla dünya ölçeğinde gündeme gelmiştir. Bu gelişmenin ilk yansımaları Türkiye'de, resmî olarak 1973-1977 dönemini kapsayacak biçimde hazırlanan Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ve dolayısıyla da 1973 yılı programında; 1970'li yıllardaki hükümetlerin programlarında somutlaşmıştır. Kimi kuruluşlarda (DPT, TÜRİTAK, çeşitli bakanlıklar vb.) açılan birimlerin yanı sıra 1974 yılında alınan 8329 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla "Çevre Sorunları Koordinasyon Kurulu"nun oluşturulması ve 1978 yılında da Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı'nın kurulması ise söz konusu gelişmelerin kurumsal boyutundaki önemli adımlar olarak sayılabilir. Ancak, Türkiye'de, 1980 öncesinde, resmî düzlemdeki bu gelişmelerin yanı sıra çeşitli gönüllü kuruluşlar da bulunmaktadır. Ek olarak, kimi meslek odaları da "çevre sorunu" sayılan gelişmelerin önlenmesine ve çözülmesine yönelik çabaları görmektedir. Yine de bu gelişmelerin toplumun duyarlı kesimlerini hareketlendirebilmesi için 1980'li yıllara gelinmesi gerekmiştir. Kuruluşundaki adıyla Türkiye Çevre Sorunları Vakfı da (TÇSV) böylece bir kültürel ortamda, 1978 yılında kurulmuştur.

Türkiye'de 1970'li yıllarda, yani TÇSV'nin kurulduğu yıllardaki çevrecilik koşulları, topluca ve özetle değerlendirildiğinde, şu tezler öne sürülebilir: Uluslararası gelişmeler etkisiyle ve yönlendirmesiyle çeşitli kurumsal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Ancak, bu düzenlemeler, bütüncül bir "çevre politikasını" ürettiği değildir ve aralarında eşgüdüm sağlanamamaktadır. Çevre mevzuatı sayılabilecek bütünlükte hukuksal düzenlemeler bulunmamaktadır; "çevre sorunların" ölümcül çabalar sektör ve kuruluşlar özelinde hazırlanmış hukuksal düzenlemelerle yürütülmektedir. "Çevre koruma" amaçlı gönüllü örgütlenmeler, sayısal olarak sınırlı düzeydedir ve "çevre korumacı" duyarlılıklar da çoğunlukla "çevre sorunu" sayılan olguların dayanılmaz boyutlar kazandığı durumlarda ve/veya yörelerde sorgulanmaktadır. Güncel, gerektiğinde ayrıntılı, tutarlı ve sürekli bir "çevre veri tabanı" bulunmamaktadır; başlı başına "çevre literatürü" sayılabilecek yazılı kaynaklar ise sınırlı sayıda; kimler, hangi kurum ve kuruluşlar tarafından üretildiği ve nasıl erişilebileceği de çoğunlukla bilinmemektedir. "Çevre sorunu" sayılan gelişmeler kirlilik ile ilgili araçların gündemlerinde yeterince yer almamaktadır.

İşte böyle bir ortamın ve anlayışın olduğu Türkiye'de, çevre konusundaki eksiklikleri gidermek, kamusiyi oluşturarak insanları bilgilendirmek amacıyla 1 Şubat 1978 yılında çeşitli çevre gönüllüleri ve bilim adamlarının çabasıyla Türkiye Çevre Sorunları Vakfı (TÇSV) kurulmuştur. Vakfın adı daha sonra Türkiye Çevre Vakfı (TÇV) olarak değişmiştir. Kurulduğu günleri takip eden ilk yıllarda, daha ziyade kamusiyunu aydınlatmayı ve yönlendirmeyi amaç edinen TÇV; soruları geniş kitlelerin üzerine eğilemediği teknik konuları işlemeye ağırlık vermiştir. Kuruluşunun öncesinde ve kuruluşu ilk günlerde, devlet bünyesinde çevre ile ilgili bir birimin oluşturulması ve bu birimin de Başbakanlığa bağlı bir müsteşarlık olması gerektiğini ileri sürmüştür. Yapılan çalışmalarla bu fikir kabul edilmiş ve 12 Ağustos 1978'de Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı kurulmuştur. TÇV, kurulmadan önce ve kurulduğu ilk günlerde çevre konusunda

hukuksal düzenlemeler getirilmesi ve çevre hukukunu deneyen yeni bir hukuk dalının gelişmesi gerektiğini vurgulamıştır. Komisyonun ilgili öncelikli görüşlerinde bulunmuş ve bu nedenle 1982 yılı Anayasası'nda Vakfın hazırladığı tasarı kabulüne karar vermiştir. Üstte belirtilenleri tamamlayıcı hukuk çalışmalarını taslağı bazı değişikliklerle 1983 yılında sayılı Çevre Kanunu olarak yürürlüğe girmiştir. TCV, kuruluşu gününden beri çevre konusunda duyarlılık yaratacak ve değişimi etkileyecek çalışmalarda bulunmuştur.

TCV'nin çalışma ilkeleri, bireysel ve kurumsal çalışmalara girmemek, bilgi üretiminde nesnelilik, kurumsal ve sektörel tarafsızlık, uzman ve katılımcıların belirlenmesinde seçicilik, yöntem, biçim, dil ve ortam seçiminde tutarlılık ve kararlılık, örgütlenmek ve kararlarla bireysel etkinlik olarak sayılabilir. TCV, yakın zamanda daha farklı ve daha spesifik konularla ilgili çalışmalara yönelmiştir. Güncül bilgi-çevre ilişkisi, organik tarımın hukuki yönü gibi konular, TCV'nin çevre konusundaki farklı eğilimlerini göstermektedir.

TCV'nin kuruluş amaçları, araştırma, eğitim, yayın, bilimsel ve geliştirme amaçlı projeler hazırlama ve uygulama, benzer amaçlı kişi ve kuruluşları desteklemektir. Türkiye Çevre Vakfı'nın diğer amaçları, çevre konusunda duyarlılık oluşturmaya yönelik bilgi yaymak, kamuoyunu bu konuda yönlendirmek, çevreyle ilişkili değişik disiplinler arası bağ kurmak, yine çevre konusunda değişik konularda seminerler, paneller düzenlemek ve bu konuda kitaplar yayımlanarak olarak belirlenmiştir.

Türkiye Çevre Vakfı, rutin faaliyetler olarak dergi, bülten, kitap yayınlamakta; çevre ve doğa koruma konularında bilgilendirmeye yönelik çeşitli konferanslar, paneller, seminerler ve Workshoplar düzenlemektedir. TCV'nin yaptığı faaliyetler arasında özellikle kurulduğu yıllarda, çevre yönetimi konusunu ağırlıklı etkinlik alanlarında birisi olmuştur. TCV, Türkiye'de çevre yönetiminin gerektirdiği hukuksal ve kurumsal düzenlemelerin gerçekleştirilmesine çeşitli düzey ve biçimlerde katılarda bulunmuştur. Özellikle, bu bağlamda çevre hukuku alt yapısının oluşturulmasına öncelik ve ağırlık verildiği gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, 1978 yılında Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı'nın kurulmasına; 1982 Anayasasında "...Çevrenin Korunması" başlığı altındaki 56. Madde'ye yer verilmesine ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun hazırlanması ve çıkarılmasına kurumsal destek vermiştir. Bu doğrultuda tasarı/taslak hazırlama ve öneri geliştirmenin yanı sıra, 1980 yılında başlatılan ve sonuçları 1981 yılında "Çevre Hukuku Araştırmaları" adıyla yayımlanan çalışmaları yapmıştır. 1980'li yıllarda Türkiye'nin Çevre Politikası ile Avrupa Topluluğu ve Türk Çevre Mevzuatının Mukayesesi araştırmaları, Türkiye'nin Yeni ve Temiz Enerji Kaynakları ve Türkiye'nin Sulakalanları; GAP Yöresindeki Endemik ve Tıbbi Bitkiler envanterleri gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, ilki 1995 yılında sonuçlandırılan Gönüllü Kuruluşlar Rehberi TCV'nin "veri tabanı" oluşturma amaçlı "ilk" çalışmaları arasında sayılmaktadır.

Öte yandan TCV, bilgi üretme amaçlı çalışmalarını, anımsal araştırma çalışmalarının yanı sıra konferans ve tartışmalı toplantı olarak adlandırıldığı etkinliklerle de gerçekleştirmiştir. Konferans, tartışmalı toplantı, yayın vb. etkinlikler ve belirli hedef kitlelerin bilgi gereksinimlerini doğrudan karşılanmasına yönelik "seminer", "kurs" vb. eğitim çalışmaları da olmuştur. TCV, bu türden çalışmalara 1990'lı yıllarda başlamıştır. *Emaf/Sanatlar ve Çevre (1996)*, *ÇED Eğitimi (1994-1999)*, 2000 ve 2001 yıllarında Ş.Urfa, Diyarbakır, Batman, Adıyaman ve Elazığ'da gerçekleştirilen *Çevre Yönetimi Seminerleri* bu türden çalışmaları arasında öne çıkanlardır. TCV, benzer amaçlı önceki kuruluşların ortak sayılabilecek sorunlarını birlikte tartışabilecekleri ortamları yaratma çabası içinde de olmuştur. Çevre Bakanlığı'nın desteğiyle her üç ayda bir yapılması öngörülen, ancak 1991 ve 1992 yıllarında iki kez yapılabilen "*Tarımlık Misa Toplantıları*"; 1994 yılında gerçekleştirilen "*Gönüllü Kuruluşlar Toplantısı*" ve aynı amaçlarla 1995 yılında düzenlenen "*Gönüllü Kuruluşlar Konferansı*" ile *Azıyaca (1994)*, *Orta Asya (1995)*, *Orta Asya ve Karadeniz (1997)* "gönüllü kuruluşlar" toplantıları bu türden etkinliklerin başlıcalarıdır. TCV, bu etkinliklerinin yanı sıra çeşitli bültenlerde, amaçlarına yönelik program ve projeler uygula-

maktadır: "Kayseri, Çorum, Çankırı, Kocaeli ve Eskişehir'de Çevre Yönetimi Eğitim Programı (2003)", "Organik Tarım ve Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar Projesi (2003)" bu çalışmalardan bazılarıdır.

Vakıf amaçlarını gerçekleştirmek, program ve projelerini uygulayabilmek için uluslararası düzlemde, başta temsil olmak üzere çeşitli amaçlarla çok sayıda girişimde bulunmuş; destek sağlama ağırlıklı işbirliği ortamları ve olanakları yaratmıştır. UNEP Türkiye Komitesi'nin kurulması ve sekreteryaya hizmetleri, BM'nin "Ortak Geleceğimiz" adıyla yayımlanan raporun Türkiye'de yayımlama hakkının alınması; "Ayrıca Çevre Gönüllü Kuruluşları Bilgi Merkezi" bu türden girişimlerin sonuçları olmuştur. Ayrıca yine projelerine destek sağlamak için çeşitli donör kuruluşlarla da işbirliği yapmaktadır. Bu kuruluşlar, İngiltere Büyükelçiliği, Hollanda Büyükelçiliği, İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı (SDC) ile NIPPON Vakfı (Japonya)'dır.

TÇV, gelecekte amaçlarına yönelik programlar ve projeler üretmeyi, bölgesel gelişme programlarıyla ilgili projeler oluşturmayı, tıbbi bitkilerin Türkiye'de değerlendirilmesiyle ilgili çalışmalar yapmayı, AB mevzuatına uyum çalışmaları yapmayı, doğa ve çevre konularında fazla ilgi çekmeyen marjinal konularda projeler üretmeyi hedeflemektedir. Çevre konusunda fazla ilgi çekmeyen diye nitelendirilen konular; günlük birliği ve çevre, serbest ticaret ve çevre ilişkisi, organik tarımın hukuksal yönü gibi konulardır. Vakıf bu konularda ilgili projeler gerçekleştirmeyi öngörmektedir.

TÇV'nin kuruluş amaçlarından birisi de çevre konusunda bilinç ve duyarlılık oluşturmak için yayın çalışmaları yapmaktır. Bu nedenle vakfın sürekli olarak çıkardığı "Çevre Haber Bülteni" bulunmaktadır. Ayrıca kuruluşundan beri 150'nin üzerinde araştırma, inceleme, çeviri ve derlemelerden oluşan yayın arşivi bulunmaktadır. TÇV yayımları, kendi alanında ilk olma özelliği taşımaktadır. Bu yayınlardan bazıları: "Türkiye'nin Çevre Sorunları", "Ansiklopedik Çevre Sözlüğü", "Ortak Geleceğimiz", "Gönüllü Kuruluşlar Rehberi", "Çevre Hukuku Araştırmaları", "Kalkınmanın Demokratikleşmesi" ve "İç Göç ve Çevre"dir.

İletişim

Tunalı Hilmi Cad. No: 80/20 Küçükcesar 06660 ANKARA
Tel: (312) 425 85 08
Faks: (312) 418 51 18
E-mail: cevre@cevre.org
Web: www.cevre.org

Kaynaklar

Tünel Çağlar (2003); Çevremizde Tünel Her Yılılık İncele: Türkiye Çevre Vakfı, Ankara TÇV 25. TIL Yayını
www.cevre.org

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) The Educational Volunteers Foundation

Dünyanın genç nüfuslu ülkelerinden biri olan Türkiye'de yaklaşık 16 milyenlik nüfusun büyük bir bölümü yetersiz bir eğitim ile karşı karşıya bulunmaktadır. Bu sorumluluk duygusundan hareketle, Suna Kıraç'ın öncülüğünde bir grup işadamları ve akademisyenler bir araya gelerek Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nı (TEGV) 23 Ocak 1995 tarihinde kurmuşlardır.

Eğitim Gönüllüleri'nin misyonu, 7-16 yaş grubunda bulunan çocukların okul dışı saatlerde çok yönlü ve çağdaş eğitim olanaklarından yararlanarak olarak belirlenmiştir. Bu alanda yapılan çalışmalarla özgün bir model oluşturularak donanımlı ortamlar oluşturularak 300 bini aşkın çocuk Eğitim Gönüllüleri'nin faaliyetlerinden yararlanarak ruhsal, zihinsel ve fiziksel yeteneklerini geliştirmede eğitim desteği almışlardır. Eğitim Gönüllüleri'nde bütün etkinlikler 8.500'ü aşkın gönüllü desteği ile uygulanmaktadır. Bütün gönüllülerin "temel gönüllü eğitimi" ve "eğitici eğitimi" almaları zorunludur. Eğitim Gönüllüleri Türkiye'nin 93 ayrı noktasında yüzebinlerce çocuğa elliden fazla eğitim olanakları sunmakta ve gelirlerinin tamamını ise bağışçılarına dayandırmaktadır.

Eğitim Gönüllüleri'nin amacı çocukların Cumhuriyetin temel ilke ve değerlerine bağlı, bilgiye ulaşmasını ve onu kullanmasını bilen akıllı, sağduyulu, özgüven sahibi düşünmen, sorgulayan, kendi yaratıcılığını harekete geçirebilen, barışçı, farklı düşünce ve inançlara saygılı, insan ilişkilerinde cinsiyet, ırk, din, dil farkı gözetmeyen bireyler olarak yetişmesine katkıda bulunacak eğitim programları ve etkinlikler oluşturmaktır. Eğitim Gönüllüleri, çocukların demokrasi ve küreselleşmenin tüm olanaklarından yararlanmasına destek olacak ortamları hazırlamayı hedeflemektedir.

Vakıf, eğitim sisteminde tartışılmaz ağırlığı olan devletin, kaynak yetersizliği ve yapısal sorunlar nedeniyle bu görevi yerine getirirken çeşitli güçlüklerle karşılaşmakta olduğu tespitinden hareketle gönüllü kuruluşların, özel sektörün ve vatandaşların, öncün taşıyan bu alanda devletin verimliliğini artıracak şekilde; destek olarak, örnekler yaratarak ve okulları tanımlayarak sorumluluğu paylaşmaları gerektiğine inanmaktadır. Vakfın varoluş nedeni, kısaca devlet tarafından verilen temel eğitime katkıda bulunmaktır.

Eğitim Gönüllüleri, bu amaçla oluşturduğu donanımlı eğitim ortamlarına kendi isteğiyle gelen çocuklara gönüllüleriyle eğitmekte, geleceğe hazırlamaktadır. Bağışçıların katkılarıyla sürdürdüğü bu faaliyetleri hakkında kamuoyunu düzenli olarak bilgilendirmektedir.

Vakıf, eğitim eğitim programlarını ülke çapında kurduğu eğitim parkları, öğrenim birimleri ve atış böceği gezici öğretim birimlerinde, özel eğitici eğitimi verdiği gönüllüleri aracılığıyla uygulamaktadır. Vakfın ilk eğitim parkı, 20 Nisan 1996'da İstanbul Fındıklıca'de açılmıştır. İlköğrenim birimleri ise Beykoz, Yeniköy ve Zeyrek'te başlatılmıştır. Bu kapsamda Eğitim Gönüllüleri'nin 1998 yılında İstanbul Çarşamba Eğitim Parkı'nı da faaliyete başlamasıyla birlikte, iki eğitim parkı, 32 öğrenim birimi ile Türkiye genelinde 34 noktaya ulaşmıştır. İstanbul dışında açılan ilk eğitim parkı olan Van Fıyraz Tokar Eğitim Parkı ve hemen arkasından Eskişehir Atatürk Eğitim Parkı 1999 yılında faaliyete geçmiştir.

Eğitim Gönüllüleri Vakfı 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nin ardından, "Hayat Mahalleleri

*Projesi'*ni uygulamaya sokmuştur. Marmara Bölgesi'nde toplam altı hayat mahallesi kurulmuştur.

2000 yılı sonunda öğrenim birimleri ülke çapında yaygınlaşarak sayıları kırkdokuzaya ulaşmıştır. İlk gezici öğrenim birimi "Ateş Böceği" eğitim parkı ve öğrenim birimlerinin bulunmadığı bölgelerde çocuklara eğitim desteği vermek üzere Anadolu yollarına çıkarılmıştır. 2001 yılında NTV'de üç gün süren "Bir Milyon Çocuk İçin Eğitim Kampanyası" ile bağışçı ve gönüllü arttırılmasında büyük rol oynamıştır. Bu kampanyanın ardından Haziran 2001'de gerçekleşen Beşiktaşlı futbolcu "Şifo" Mehmet'in jübilesi ve jübile gelirinin Vakıf bağışlanması tüm Türkiye'nin Eğitim Gönüllüleri ile tanışıp, buluşmasını sağlamıştır.

Antalya Suna-İnan Kıraç ve Ankara Fırtınasız Semahat-Nusrat Arsel eğitim parkları da açılarak, eğitim parkı sayısı altıya yükselmiştir. Nevşehir ve Sivas'ta iki yeni öğrenim biriminin açılmasıyla birlikte 2001 yılı sonunda öğrenim birimleri sayısı 63'e ve gezici öğrenim birimi sayısı beşe ulaşmıştır. 2002 yılında Samsun ve Diyarbakır'la birlikte eğitim park sayısı sekize, öğrenim birim sayısı 64'e ve gezici öğrenim birim sayısı ise 13'e ulaşmıştır. Afyon ve İzmir Çiğli eğitim parkları, yeni öğrenim birimlerinin açılması ve iki yeni Ateş Böceği'nin daha kurulmasıyla birlikte, Eğitim Gönüllüleri 11 eğitim parkı, 59 öğrenim birimi ve 16 ateş böceği ile eğitim alanında faaliyet gösteren yaygın sivil bir toplum kuruluşudur.

Eğitim Gönüllüleri'nin faaliyetleri beş önemli ilkeye dayanmaktadır. Bunlar;

Kişisel gelişim, çocuğa birey olarak zihinsel, ruhsal ve bedensel açıdan gelişiminin ve yaşam kalitesini artırmanın yollarını göstermektir. Bu alanda geliştirilen etkinlikler; oyun atölyesi, düşünce oyunları, bahçe oyunları, oku-düşün-yap, sarranç, sağlığı geliştirme, toplum takımı kulübüdür.

Toplumsal yaşam, çocuğun birey olarak yaşadığı ortamın sosyal, ekonomik, politik unsurlarının farkına varmasını sağlamak, yaratıcı, üretken ve sorumluluk sahibi olan bir toplum üyesi kimliği kazanmasında etkin rol oynamaktır. Bu alanda geliştirilen etkinlikler; oryantasyon programı, hoşgeldin saati, yaşayan değerler, aynı değeri, ilköğretime destek birinci kademe atölye, insanım, bireyim, yurttaşım, genç girişimciler ve medya kulübüdür.

Dil, sanat, iletişim, çocuğun görsel, bedensel ve işitsel her türlü iletişim sistemlerini algılayarak çevresiyle ilişki kurabilmesini sağlamak ve buna bağlı ifade becerisi ve davranış geliştirebilmesi için olanak sunmaktır. Bu alanda geliştirilen etkinlikler; masal saati, İngilizce oyun saati, kitap kuru, küçük sanatçılar, edebiyat atölyesi, diller atölyesi, fotoğrafçılık, tiyatro ve edebiyat kulübüdür.

Tarih, coğrafya, kültür, çocuğun, "hangi mekân ve zamandayım" sorusunu sorarak, kendi yaşadığı çevreyi kavraması ve dolayısıyla yaşamı küresel boyutta anlayabilmesini sağlamaktır.

Bilim ve teknoloji, çocukta dünyanın oluşumu, düzeni ve koşulları hakkında merak uyandırıp; bilim ve teknoloji alanındaki temel kavramları kendi kendine öğrenebileceği ortamları sunmak. Bu alanda geliştirilen etkinlikler; bilgisayar okur-yazarlığı programı, bilgisayar öğreniyoruz, matematik atölyesi, ilköğretime destek, fen atölyesi, genç çevreciler ve çevre kulübüdür.

Eğitim parkı ve öğrenim birimi kurmak için alan kullanımına ve sürekli gönüllü organizasyonuna uygun olmayan yörelerde yaşayan çocuklara eğitim hizmeti götürmek için Ateş Böceği Gezici Öğrenim Birimleri bulunmaktadır. Eğitim parkı ve öğrenim birimlerinde uygulanan

etkinliklerden bazıları gezici birime göre yapılmış ve böylece Ateş Böceği Eğitim Programı oluşturulmuştur. Çocukta, özgüven, değerlilik, kendini ifade edebilme, yaratıcılık ve empati gibi doğru ve olumlu gelişimi için uygun ortam yaratmak ve sunmak üzere geliştirilen programın amacı, çocukları geleceğe dair planlarını etkileyecek onların birer olarak değerli olduklarını hissetmelerine yardımcı olmaktır. Ateş Böcekleri'nde çocuklar toplam oniki saat eğitim almakta, bu sürecin altı saati bilgisayar alanında, diğer altı saati serbest alanda geçmektedir. Mevcut programın oluşturulmasındaki amaç; yaşuğa öğrenmenin farklı şekillerde ve ortamlarda gerçekleştirileceğini fark ettirmektir. Eğer yakın çevrede eğitim parkı veya öğrenim birimi var ise, onlara giderek diğer etkinliklere de katılmalarını sağlamak da amaçlanmaktadır.

Yalan döneminde TBGV tarafından gerçekleştirilmek istenen projeler; GSM yoluyla bağlı projesi, elektronik iletişim platformu, e-learning projesi, entegre bilgi sistemi projesi, network tabanlı eğitim yazılımları projesidir.

Eğitim Parkı Projesi destekçileri arasında, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Semahat-Nusret Ansel, Suna-Inan Kıtaç, Öğrenim Birimi Projesi destekçileri arasında, Alihan Uluslararası Ticaretçilik, Anadolu Deniz Ticaret, Ayslan Simitçi, Bribank N.A., Demir Export, Dufali Denizcilik ve Turizm, İsmet-Pikret Aktekin, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Kampanya Elektronik, Mavi Jeans, Müde Hazır Giyim, Şeker Piliç, Şirife Babarılı, Unilever Tüketim Ürünleri, Educaturk, Gezici Öğrenim Birimi Proje destekçileri arasında, Ayyaz, BSEI Profile, Gillette, İsmet-Pikret Aktekin, İş Bankası, Nahum Ailesi, Türk Philips, Otokoç Otomotiv Tic. San. A.Ş., İdaş İstanbul Döşeme Sanayi A.Ş. ve Diğer proje destekçileri arasında ise, Hürriyet (Kurumsal İletişim Sponsoru), Kanal D (Kurumsal İletişim Sponsoru), Ritz Carlton (Halika Hijyenler Etkinlikleri Sponsoru), Tele Kurye (Posta Grubunun Sponsoru) yer almaktadır.

TBGV'ye yerel destek verenler arasında da, Adana İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Afyon Belediyesi, Sason Belediyesi, Batman İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Batman Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Denizli Belediyesi, Kızılcabölük Belediyesi, Hani Halk Eğitim Müdürlüğü, Kulp Kaymakamlığı, Lice Kaymakamlığı, Ergani İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, Erzurum Belediyesi, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Doğançayır Belediyesi, Giresun İl Özel İdare Müdürlüğü, Hakkari İl Özel İdare Müdürlüğü, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Araç Esnaf Sanatkarlar Odası, Mardin Belediyesi, Mardin Halk Eğitimi Müdürlüğü, Akdeniz Belediyesi, Pazar İlçe Halk Eğitimi Müdürlüğü, Rize İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Samsun Büyükşehir Belediyesi, Samsun Büyükşehir Belediyesi, Şarane Belediyesi, Erül Kaymakamlığı, Kurnalan Kaymakamlığı, Pirvahi Kaymakamlığı, Koyulhisar Belediyesi, Sivas Belediyesi, Şirnak Valiliği/Cizre Belediyesi, Başkale Kaymakamlığı, Çatak Kaymakamlığı, Ereç Kaymakamlığı, Van Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Muradiye Kaymakamlığı, Parlı Belediyesi, Etimesgut Belediyesi, Kepez Belediyesi, Van İl Özel İdare Müdürlüğü, Dışarıbakkı Bağlar Belediyesi, Sakarya Devlet Malzeme Ofisi, Bandırma Ticaret Odası, Denizli Belediyesi, Beykoz Belediyesi, Kastamonu İl Özel İdare Müdürlüğü, Yunak Kaymakamlığı ve Kangal Kaymakamlığı yer almaktadır.

Kuruluş gelecekte de çocukların özgür düşünceli bireyler olmaları için kapsamlı eğitim programları düzenlemeyi vizyon olarak belirlemiştir. Bu çerçevede, bu alanda çocukların gelişimini odaklanarak, yönsel farklılıkları dikkate alan etkinlikler düzenlemeyi program geliştirme usullarına dayalı, ortak bir eğitim anlayışına ve uygulamaya yönelmesine sahip, program uyumlu malzeme ve standart kütüphane donanımı, gönüllü ve çalışan tarafından kolay uygulanan ve çocuğun ilgisiyle çıkan, eğitim teknolojileri destekli ve ölçme-değerlendirme sistemine sahip programlar yürütmeyi hedeflemektedir.

TBGV, kamusalın etkinlikleri çerçevesinde bilgilendirmek ve onları Vakfın çalışmalarına yönlendirmek için yakın çalışmalarını önem vermektedir. Bu çerçevede, Eğitim Gönüllüleri

Dergisi, vakıf tanıtım filmleri, tanıtım broşürleri, yıllık faaliyet raporları yayımlar arasında yer almaktadır.

İletişim

Baba Nakkaj Sokak No:8 Nakkajtepe #1200 İSTANBUL

Tel: (216) 492 32 32

Faks: (216) 492 32 33

E-mail: tegy@tegy.org.tr

Web: www.tegy.org.tr

Kaynaklar

www.tegy.org.tr

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) Turkish Economic and Social Studies Foundation

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV), bilimsel araştırmalara dayalı bulgular ile politika kararları arasında bağ kurulumu için araştırmalar yürütmek, özgün düşünce ve bilgi birikiminin en geniş anlamda yayılmasına yönelik konferans, açık oturum, yuvarlak masa toplantıları düzenlemek amacıyla kurulmuş bir düşünce üretim merkezidir. Kuruluş, 1994 yılında vakıf olarak hayata geçmiş olmakla birlikte TESEV'in geçmişi 1961'de Dr. Nejat Rzazacıbaşı tarafından kurulan "Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti"ne kadar uzanmaktadır. Diğer taraftan TESEV'ün doğuşunda 1990ların başında değişik üniversitelerden akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşları üyelerinin ve Dışişleri Bakanlığı'nın önde gelen bürokratlarının bagimsiz ve nitelikli araştırmalar gerçekleştirecek bir yararlı bir vakıf kurma çabaları da önemli bir rol oynamıştır. Aynı günlerde konferans heyeti otuz yıl süresince ulusal ve uluslararası pek çok önemli konunun özgün ve nitelikli biçimde tartışılması için sağladığı platformu bagimsiz fonların desteklediği bir düşünce üretim merkezine dönüştürülmesinin arayışı içine girmiştir. Ülke gerçeklerinin stratejik araştırmaları zorunlu kıldığını ve bu gereksinimin karşılanmadığını gören Dr. Nejat Rzazacıbaşı ve arkadaşları tarafından çalışmalar başlatılmıştır. Böylelikle aynı amacı paylaşan bu iki grup arasında Türkiye'nin önde gelen uzmanlarının da katılımıyla kurulması planlanan düşünce merkezi için konferans heyetinin bir referans oluşturulmasına karar vererek bir araya gelmiş ve TESEV'i kurmuşlardır.

Dr. Nejat Rzazacıbaşı'nın ölümünden bir yıl sonra, 6 Ekim 1994'te Bülent Rzazacıbaşı Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı'nı kuruluşunu kamuoyuna duyurmuştur. Vakfın kurucuları arasında akademisyenler, bürokratlar, iş adamları, yöneticiler, sanayiciler, gazeteciler, sendika liderleri ve çeşitli meslek sahiplerinden iki yüz aşkın kişi bulunmaktadır. TESEV, çalışmalarını toplumsal, ekonomik ve siyasal konularda yoğunlaştırarak sürdürmektedir. Kuruluş ayrıca çeşitli işbirlikleri yaparak önemli toplantılar, sempozyumlar ve projeler gerçekleştirmektedir. Merkezi İstanbul'da bulunan kuruluşun üyemiz üyesi bulunmaktadır.

TESEV, toplumun karşı karşıya bulunduğu sorunlara çözüm seçenekleri oluşturmak hedefiyle araştırmalar yürüten bir düşünce üretim merkezidir. Bilimsel yaklaşımları ve yöntemlerine dayanan bu araştırmaları TESEV, akademik araştırmalar ile politik kararlar arasında bağlantı kurmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda vakıf, bilimsel araştırmaların gereği olan en yüksek standart ve ilkelere bağlı kalır. Vakfın temel amacı, Türkiye ve dünyadaki değişim ve gelişmeleri izleyerek, toplum yaşamının her alanını kapsayan konularda bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak, bunları kamuoyuna ve ilgili kurum ve kuruluşlara sunarak çözüm seçeneklerinin oluşmasına katkıda bulunmak; bu araştırmalar ışığında eğitim çalışmalarını yürütmektir. Vakıf bu amaçlarına ulaşmak için bir araştırma ve eğitim merkezi kurarak çalışma ve etkinliklerinde bulunmayı hedeflemektedir. Vakfın diğer amaçları arasında, ülke gündemini ve toplumsal yaşamı ilgilendiren her alanda bilimsel ve uygulamaya dönük araştırmalar yapmak ve yaptırmak; araştırmaların sonuçlarını tartışmaya açmak ve serbestçe tartışılmasını sağlamak; kamuoyunu aydınlatmak ve eğitim amacıyla toplantılar, konferans, panel vb. gibi platformlar oluşturmak; yaptığı araştırmaları yayımlamak, ilgili kurum ve kuruluşlara iletmek; araştırmalara dayalı çözüm seçeneklerini açıklarak kamuoyu oluşmasına katkıda bulunmak; yurtdışında ve içindeki benzer kuruluşlarla işbirliği yapmak, ortak araştırma ve projeler oluşturmak ve bu yolla bilimsel araştırma-geliştirme ve genel eğitim düzeyinin yükseltilmesine katkıda bulunmak yer almaktadır. Bunlarla birlikte, yürütülmesinde ve içindeki eğitim kurum ve kuruluşları ile işbirliği yaparak, bilimsel araştırma-geliştirme, eğitim ve

öğretim birimleri kurmakta vakfın amaçlarındadır. Vakıf, bu faaliyetlerini tarafsız bir biçimde, çok sesliliğe ve çeşitli kesimlerin katılımına olanak sağlayarak yürütmeye ve çağdaşlaşmaya katkıda bulunmaya çalışır.

TESEV, amaçları doğrultusunda çeşitli programlar ve projeler yürütmektedir. Bu çalışmalar çeşitli başlıklar altında toplanmıştır. Konferanslar, beyin fırtınaları, ziyaretler, basın toplantıları ve seminerler gibi rutin faaliyetlerinin yanı sıra çeşitli konularda devam eden ve tamamlanmış çalışmaları bulunmaktadır.

Kriz Bağlamında Kent Yoksulluğunun Değişen Boyutları: İstanbul'da Dört Yırlık İşgücü Katmanında Geçim Stratejilerindeki Değişim: Bu çalışmanın amacı, üç ayrı zaman kesitinde İstanbul kentinin dört ayrı kesiminde krizden farklı biçimlerde etkilendiği varsayılan dört ayrı işgücü katmanının (öngörü türetili, informal ücretliler ve kendi hesabına çalışan, beyaz yakalı servis işçileri ve küçük perakendeci esnaf ve üretici) en yoğun temsil edildiği mahallelerde, rastlantısal olarak seçilen hanvelerde, iki aşamalı bir soru kağıdı uygulaması gerçekleştirilerek, incelenen katmanların kriz öncesi, kriz içi, geç kriz döneminde geliştirdikleri geçim ve yoksullukla mücadele stratejilerini, bu stratejilerdeki değişimleri, yeni geliştirilen ve kalıcılık kazanan stratejileri sırtayarak, yeni ve geçerli toplumsal politika tasarımlarına yönelik ipuçları elde etmektir. Çalışmada Şubat 2001 krizi, yoksulluk tarihi açısından önemli bir dönüm noktası şeklinde ele alınmakta ve krizle başarma stratejilerinin değiştirildiği, kentsel emek pazarına giriş, kent mekânlarında tutunma, dışarıya sorunu karşı direnme ve göreceli yoksunluğu (relative deprivation) aşmayı amaçlayan geçeköndü, patronaj ilişkileri, informal emek pazarları, konut içi üretim, çöldü iş uygulamaları gibi buluşçu stratejilere yeni boyutlar katacağı varsayılmaktadır. Murat Güvenç ve Tansu Şenyaylı tarafından yürütülen ve 2004 yılı içerisinde tamamlanması planlanan araştırmadan elde edilecek bulguların, krizli toplumsal pahasını geçerdii önlenebilir azaltmayı amaçlayan toplumsal programların başarı şansını artırabileceğine inanılmaktadır.

TESEV'in "Talemdülla Mücadele" konusunda 30 Ekim 2000 tarihinde başlattığı projenin haneler, iş dünyası ve bürokrasiyi kapsayan üç aşamalı olan araştırmanın ikinci bölümü de tamamlanmıştır. Çalışmanın sonuçları 15 Şubat 2002 Cuma günü Bogaziçi Üniversitesi'nde düzenlenen bir konferansta açıklanmıştır.

Kamu Bütçe Harcaması, bu proje ile, kamu bütçe harcamalarının geçmiş dönemlerinin ve önümüzdeki dönemin izlenmesi ve bu harcamaların şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılması hedeflenmektedir.

TESEV'in bir başka programı ise, "Türkiye'nin Demokratisleşmesi"dir. Vakfın bu konuyla ilgili çeşitli projeleri ve çalışmaları bulunmaktadır.

Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projesi: TESEV'in 2001 yılında başlattığı Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projesi kapsamında 2002 yılı içinde, iki toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantılardan birincisi Uludağ'da İş Liderleri Forumu ile ortaklaşa "İş dünyası-rüyet-yoksullukla mücadele konusunda neler yapabili" temasını içermektedir. İkinci toplantı ise, Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın ortak bir programı olan Akdeniz Kalkınma Forumu'nun Arınan'da 6-9 Ekim tarihlerinde düzenlediği toplantıdaki, Kurumsal Sosyal Sorumluluk temalı atölye çalışmalarıdır. Bu alanda 2002 yılı içinde başlamış olan araştırmaya Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğretim üyelerinden Dr. Semra Açıoğlu tarafından yürütülmektedir. Bir araştırma, kurduklarında yöneticilerin sosyal sorumluluk ile ilgili görüşlerinin belirlenmesini amaçlanmaktadır. Araştırmada yaygın olarak kabul gören dört sosyal sorumluluk boyutu (ekonomik, etik, hukuki, yardımseverlik) incelenmekte, toplumsal sorumluluk, paydaşların yönetimi, sosyal performans

ölçüm, denetim ve raporlama alt başlıkları üzerinde durulmaktadır. Bu proje tamamlanmış ve rapor/hakem değerlendirmelerine sunulmuştur.

TESEV, Dış Politika ve Uluslararası İlişkiler konusundaki yaptığı çalışmalarına da ilkönce üç potansiyel katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Türkiye-AB Uyum Süreci İzleme Projesi, Kopenhag Siyasi Kriterleri'ne uyum amacıyla yapılan Anayasa değişikliklerinin, uyum paketlerinin ve uygulamaya ilişkin kararların, bağımsız analitik incelemesinin yapılacağı bu projede uygulamadaki eksiklikler de takip edilecektir. TESEV İzleme Raporu, 2002 İlerleme Raporu'nun gündeme getirdiği eksikliklerin ne derece telafi edildiğini ve gerçekleştirilen yasal değişikliklerin Kopenhag Siyasi Kriterleri'ni ne derece karşıladığını incelemektedir. İzleme periyodu içinde konuyla ilgili sivil toplum örgütleri ile teması geçilecek, yasal düzenlemelerden ve uygulamalardan etkilenen kesimlerden görüş alınacaktır. TESEV, bu projeyi AB'den Türkiye'ye yönlütlen eleştirilerin de takipçisi olmayı, Türkiye'nin diğer aday ülkelerden ayrı ölçütlerde değerlendirilmesinin önüne geçmeyi amaçlamaktadır.

Türkiye'de Ermeni ve Müslüman-Türk Vatandaşları Arasında Karşılıklı Algılama Projesi; yine TESEV'in yürüttüğü Türk-Ermeni diyalog çalışmaları kapsamındaki projenin amacı, Ermeni ve Müslüman-Türk vatandaşları arasındaki karşılıklı anlayışı, önyargıları, birbirleri hakkındaki yetersiz bilgi, çeşitli sosyalleşme süreçleri, politik ve sosyal kutup, cemaat içindeki kültürel ve ekonomik aktiviteler, kolektif hafızada oluşmuş imajlar ve kimlikler ile şu andaki karşılıklı etkileşim bağlamlarında incelemektir. Araştırma birbirinden ayrı; fakat ilintili üç analiz temelinde yapılmaktadır. Türkiye'deki Ermeni cemaatinin demografik, sosyal ve kültürel profilinin derinlemesine analiz edilmesi, Ermeni cemaatinin kimlik ve Türk toplumuyla entegrasyonu konusundaki sorunlarının (politik, sosyal, kültürel) ve ekonomik) araştırılması ile Ermeni ve Müslüman-Türkler arasındaki karşılıklı algılamanın analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma değişik düzeylerde yürütülmekte; bilgi toplanması, bibliyografya ve basım taraması gibi yöntemlerin yanı sıra İstanbul'da yaşayan her iki cemaatin mensuplarından seçilmiş bir gruba da niceliksel bir anket uygulanmaktadır.

Türkiye İnsanî Gelişim Raporu UNDP (1998), TESEV, 1998 yılında UNDP adına insanî gelişim raporunu hazırlanmış ve yayım olarak basmıştır. Rapor, gelişmeyi salt ekonomik bir süreç olarak tanımlayan geleneksel eğilimden farklı olarak, burada kullanılan sürdürülebilir insanî gelişim kavramı, ekonomik iyileşmenin yanı sıra insanların sosyal, siyasal, kültürel ve eğitim ile sağlıklı ilgili haklardan yararlanmasını sağlayacak genel koşulların varlığını kapsamaktadır. İnsanların bu koşulları yeterli bir düzeyde ve eşitliği bir biçimde ulaşabilmeleri, temel bir insani hak olarak kabul edilmektedir. Raporla, Türkiye örneğinde ekonomik, sosyal, kadın statüsü, insan hakları, yeme ve cinsiyete bağlı etkiler, iyi yönetim ve benzeri kriterlere ilişkin durumsal çalışma, Türkiye'nin belirtilen kriterlerde yeterli ilerlemeyi gerçekleştirmediği sonucunu ortaya koymaktadır.

TESEV, 2004 yılı haziran ayı başında insanî haklar liseleri ile ilgili bir çalışma yapmıştır. Çalışma sonuçları, Türkiye gündeminden uzun bir süredir ayrılmayan insanî haklar liseleri ile ilgili önemli bulgular içermektedir. Bu araştırma, insanî hak liselerini temsil eden bireylerin bölgesel, kültürel ve sosyo-ekonomik durumları ile ilgili bilgiler vermektedir. Araştırma sonuçları kamuoyuna açıklanmıştır.

TESEV amaçları arasında belirttiği, diğer sivil toplum kuruluşları, çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapma kapsamında bazı projeleri ortak yürütmektedir. Özellikle Balkanlar, Kafkasya, Hazar ve Ortadoğu bölgelerini kapsayan üç çalışma grubu oluşturmuştur. Bölge konularında Türk ve yabancı uzmanlar, siyasal oluşturucuların katıldığı bu düzenli toplantıların amacı, bölgedeki gelişmeleri tartışmak ve Türkiye'nin bölgesel rolünü güçlendirmeye çalışmaktır. TESEV, Mediterranean Development Forum, World Movement For Democracy gibi bölgesel ve uluslararası girişimlerle ortaklıklar kurmaktadır. Bunun dışında uluslararası sivil toplum kuruluşları, ulusal sivil toplum kuruluşları ve bürokratikler Vakfı işbirliği yaptığı kuruluşlardadır.

TİSİEV'in hedefleri, Türkiye'de değişim sürecinin teşviki ve hızlandırılması, Türkiye'de (özellikle devlet sektörü dışında) ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda yaşanan değişimin siyasi hayata yansıtılması ve bu değişimin toplumsal hayatımız üzerindeki etkilerinin incelenmesini sağlayarak bununla ilgili engellerin çözümüne katkı sağlamaktır. Türkiye'de toplumun, demokratik sürecin ayrılmaz bir parçasına dönüşmesine yardımcı olmak ve bu değişim sürecinde sivil toplumun daha aktif bir rol oynamasını sağlamak, kuruluşun toplumsal dönüşüm hedefleridir. Bununla birlikte küreselleşmenin etkilerinin incelenmesi, bağımsız düşünce ve alternatif formların teşvik edilmesi, Türkiye'de açıklık ve saydamlığın geliştirilmesini teşvik edilmesi ile bu konularda kamuoyunun bilinç kazanmasına yardımcı olunması ise vakfın önem verdiği diğer konulardır. Ayrıca, gündemden düşmeyen Türkiye'nin AB üyeliği konusunu göz önünde bulundurularak, Kopenhag Kriterleri doğrultusunda değişimin gerçekleştirilmesine yardımcı olmak, Türkiye / AB / Batı dünyası ve küresel ortak hareket noktalarını teşvik etmek ve Türkiye'nin içinde bulunduğu bölgedeki (Güney Doğu Avrupa, Balkanlar, Karadeniz, Ortadoğu ve Akdeniz, Hazar Bölgesi, Orta Asya ve Kafkaslar) rolünü teşvik etmek ise vakfın gelecekte yapmayı planladığı faaliyet konularıdır.

Bununla birlikte, TİSİEV, gelecekte ilgili faaliyet programları hazırlamaktadır. 2004-2005 programı üç ana başlıktan oluşmaktadır. Bunlar; demokratikleşme, iyi yönetim, dış politika ve uluslararası ilişkilerdir. Demokratikleşme Programında önümüzdeki iki yıl kapsayan süreçte TİSİEV'in hedefi, ideolojik temelli sorunlar ve kurumsal yapıya yönelik kapsamlı bir araştırma politika hayata geçirilmesidir. Bu bağlamda mevcut yasalara ilişkin reform formülasyonları üretilmesi, reform uygulamalarının izlenmesi ve somut sorunlu alanlarda siyasal önerilerin yapılması hedeflenmektedir. Kamu yönetimi, saydamlık, yerel yönetimler, denetim ve yolsuzluk gibi konular ise İyi Yönetişim Programı'nın çalışma alanlarını oluşturmaktadır. Dış Politika ve Uluslararası İlişkiler Programı'nın planlanan proje başlıkları ise, Kıbrıs, Avrupa Birliği Güvenlik ve Savunma Programı ve Türkiye, son olarak Türkiye için Yeni Bir Dış Politika Vizyonu Projesi'dir.

TİSİEV, güncel konular üzerine ve araştırma bulgularını geniş kitlelerin yararlanması amacıyla kitap halinde yayınlamaktadır. Yayın konularını, Toplumun Yapı, Kamu Yönetimi, Dış Politika ve Siyasal Yapı başlıklarında toplamıştır. Bu konularda orijinal çalışmalar derlemiş, araştırma bulgularını kitaplaştırmıştır. TİSİEV'in yayınladığı kitaplardan bazıları; "Devlet Reformu Dizisi", "Türkiye İnsan Gelişme Raporu", "Türkiye'de Din Toplum ve Siyaset", "Güçlü Bir Ortaklığa Doğru", "Devrim, Kriz, Statüko: Türkiye'de Sosyal, Siyasal, Ekonomik Değerler", "Mali Saydamlık İzleme Raporu (Şubat 2004)", "İç Dünya Gözünden Türkiye'de Yolsuzluğun Nedenleri ve Önlenmesine İlişkin Öneriler", "Türkiye'de Savunma Harcamaları ve Ekonomik Etkileri", "Enlarging the European: When does Turkey stand?", "Turkey and Europe After Nice Summit", "2001 Arayışta Değişiklikleri ve Siyasal Reform Önerileri", "Justice and Home Affairs: Issues in Turkish-EU Relations: Assessing Turkish Asylum and Immigration Policy and Practice (Hanehalkı Gözünden Türkiye'de Yolsuzluğun Nedenleri ve Önlenmesine İlişkin Öneriler)"dir. TİSİEV yayınları ile ilgili detaylı bilgiye, elektronik ortamdan ulaşabilmektedir.

İletişim

Barkatlar Cad. Minerva Han No: 2 Kat: 3 Karşıyaka 80020 İSTANBUL
Tel: (212) 292 89 03
Faks: (212) 292 90 46
E-mail: info@tisev.org.tr
Web: www.tisev.org.tr

Kaynaklar

www.tisev.org.tr
TİSİEV'ininim (nisan, TİSİEV) (2001). İstanbul: İstanbul

Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA Vakfı)

The Turkish Foundation for Combating Soil Erosion, for Reforestation and the Protection of Natural Habitats

TEMA Vakfı, 11 Eylül 1992 tarihinde, Karaca Arboretum'un kurucusu, BM Çevre Odulu sahibi Hayrettin Karaca ve Tekfen Holding kurucu ortaklarından, Türk-Birleşik Devletler Topluluğu İş Konseyleri Başkanı Nihat Gökyiğit tarafından kurulmuştur.

Uzun yıllardan beri, doğal hayatı inceleyen, Türkiye'nin binbir köşesini de ziyaret etmiş olan Hayrettin Karaca bu seyahatleri sırasında yoğun erozyonu, birki türlerinin yok oluşunu, kuruyan çöşmeleri ve yangınların kasıp kavurduğu ormansızlaşmayı gözlemiş, bu konuda bir şeyler yapma zamanının geldiğine karar vermiş ve daha sonraları 'Toprak Dede' olarak tanınmasında yol açacak olan konferanslar dizisine başlamıştır. 5 Ağustos 1992 tarihinde Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlanan bir röportajında Hayrettin Karaca, şunları söylemiştir: "Türkiye'nin denizlere, dağlara, barajlara aktığı toprağın içindeki değerler, madensel elementler ve gübrenin değeri Türkiye bütçesine eşit belki de. Eğer denizlere aktığımız bu toprağı hesap edecek olursak, Türkiye'yi yeniden inşa ederiz. Bu kadar büyük bir toprak kaybı vardır Türkiye'nin, fakat bir bunu kayıp olarak hesap etmeyiz. Toprak için ölüyoruz, bir karış toprağı kırmaya vermeyiz deriz, karıştı vermeyiz ama kepçeyle veririz. Bugün Yeşilirmak, Kızılırmak, Doğu Karadeniz'deki bütün dereler bulantı değil çamur olarak akıyor. Çoruh'a dökülen bütün çaylar, Çoruh kayalarından üzerinden toprağı sökerek akıyor. Bu toprak benim değil artık, Rus toprağı. Batum bu giden topraklar yüzünden denizden 2,5 kilometre geride kalış durumunda. Kayalar bizim, toprak bizim değil."

Bu durumu değerlendiren Hayrettin Karaca ve yakın arkadaşı Nihat Gökyiğit, bireysel çabaları toplumun dikkatinin çekilemeyeceğini ve bir örgüt içinde planlı, programlı hareket edilmesi gerektiği kararına varmışlar ve TEMA Vakfı'nı kurmuşlardır. Çoğu işadamlarından oluşan Kurucular Heyeti listesine rağmen, TEMA Vakfı oldukça mütevazı koşullarla hayata geçmiştir. TEMA Vakfı'nın temel amacı, Türkiye'de erozyonun yarattığı tahribat ve doğurduğu tehlikeler konusunda halkı uyarmak, toplumsal bilinci yükseltmek, biyolojik çeşitliliği ve doğal yaşamı korumanın anlamını bilen bir kamuoyu oluşturmaktır.

Gönüllü üye sayısı, kuruluşundan Nisan 2003 tarihine kadar 193 binin üzerine çıkan TEMA Vakfı, Türkiye'de yürüttüğü projelerle, erozyonla mücadelelerin sembolü haline gelmiştir. Bunun yanında, biriki üstününü korumak ve çöşlemenin önemini uluslararası platforma da taşıma gayreti içindedir. Bu doğrultuda, 1998 yılında Almanya'da açılan TEMA'nın, Hollanda'da da kuruluşu tamamlanmıştır. Kuruluş çabaları Finlandiya, Belçika ve Amerika'da devam etmektedir ve sırada da Lüksemburg ve Fransa bulunmaktadır.

TEMA Vakfı, 13 bölüm halinde örgütlenmiştir. Bunlar; Genel Müdürlük, Eğitim, Projeler, Teşkilatlanma, Mali İşler, Berişim, İnsan Kaynakları, İktisadi İşletme, Bilgi İşlem, Belge-Bilgi Merkezi, Kaynak Geliştirme, İdari İşler ve Satın Alma bölümleridir. Mali Danışman ile Hukuk Danışman da Vakıf bünyesinde hizmet vermektedir.

TEMA'nın amaçları Türkiye'de doğal varlıkların ve çevre sağlığının korunması, erozyonla mücadele, toprak örtüsü ve toprağın korunması ve ağaçlandırmanın önemi hakkında kamuoyunu eğitmek ve bilinçlendirmek; erozyon felaketinin doğuracağı sonuçlar, alınacak önlemler konusunda halkı bilgilendirmek, bilinçlendirmek ve böylece oluşturulacak bilinçli ve etkin kamuoyu desteği ile hükümetleri erozyonla mücadelede, gerçekçi ve uygulanabilir politikalar üretme ve uygulamaya teşvik etmek; biyolojik çeşitlilik, toprak, su ve doğal çevrenin korunmasına ilişkin ulusal politikaların oluşturulmasına yardımcı olmak ve bu esaslardan ödün verilmemesi için mücadele etmek; ağaç ve orman sevgisini topluma mal etmek; hayvancılığın temeli olan çayır ve meraları koruyup, geliştirmek; doğal zenginliklerin bilinçsizce kullanılıp, geri dönüşümsüz bir şekilde yok olmasına izin vermeyerek, korumak, geliştirmek ve Türkiye'nin geleceğini güvenceye almak; çölleşmeyle mücadelede dünyaya örnek bir hareketi Türkiye'den başlatmak; doğal varlıkların, insan sağlığını, yeşil alanların, toprak ve biriki örtüsünün, ormanların, meraların korunması, geliştirilmesi ve yenilerinin teşkil edilmesini sağlamak için faaliyette bulunmak; bu amaçları gerçekleştirmek için gerekli teşkilatın oluşturulmasını, yasaların çıkarılmasını sağlamak ve gönüllü kuruluşların öncülüğünde toplumun bütün kesimlerinin desteği ile erozyonla mücadelenin ikinci bir İstiklal Savaşı kabul edilerek erozyon tehlikesi ile mücadele edilmesi olarak tanımlanabilir.

TEMA'nın hedefi özellikle Türk ulusuna, onun temsilcilerine, siyasal partilere ve hükümetlere, resmi ve özel kuruluşlara, eğitim kurumlarına, basın yayın organlarına, toprak erozyonunun nedenlerini, sonuçlarını ve Türkiye'nin çöl olma tehlikesini anlatmaktır. TEMA bu hedef doğrultusunda, siyasal güçleri, doğal varlıkların yok edilmesi ve erozyon sorununa çare bulmadan iktidar olamayacaklarına inandırmaya çalışmaktadır. Bu nedenle erozyon sorununa karşı duyarlı, bilinçli ve etkin bir kamuoyu oluşturmaya çalışmaktadır.

TEMA Vakfı, Türkiye'nin en değerli hazinelerinden birinin toprak olduğunun bilincindedir. Bu nedenle, orman, çayır, mera ve tarım alanlarının, su ve bitki gen kaynaklarının, doğanın korunması ve erozyonun önlenmesi konusunda, belli bir devlet politikasının gerekli ve zorunlu olduğuna inanmaktadır. Bu hedeflere ulaşmak ancak teknik yönden yeterli bir kadro, örgüt ve mali olanaklarla mümkündür.

TEMA Vakfı, toprak erozyonu nedeniyle hızla yok olan tarım alanlarını ve meralarını verimliliğinin artırıldığı koşullarda, kırdan kerre göçün önlenebileceğine inanmaktadır. TEMA Vakfı'nın amaçları doğrultusunda gerçekleştirdiği başlıca çalışmalar;

Ağaçlandırma Projeleri: TEMA Vakfı özellikle Gelibolu, Marmaris ve İstanbul yangınlarından sonra gelişen ağaç dikme arzusunu, erozyonla mücadele çalışmaları için öncelikli bir adım olarak değerlendirmektedir. Kişi ve kuruluşların her gün artan talepleri doğrultusunda fidan dikimleri gerçekleştirilmektedir. TEMA Vakfı bir bölgede, yapılacak olan ağaçlandırmalarda yöreye uygun olan ağaç türlerinin dikilmesini ve dikilecek olan fidanların da yine aynı yörede yetişen ağaçların orijiniyle olanmasından yanadır ve ağaçlandırma çalışmalarında bu konuya büyük ölçüde dikkat edilmektedir. Bu nedenle ağaç dikmek isteyen kişi ve kuruluşlar şiddetli ve çok yıldırtli erozyona tabi olan 18.5 milyon hektar büyüklüğündeki çıplak alanların ağaçlandırılması ve erozyon kontrol çalışmalarında TEMA ile işbirliğine davet edilmektedir.

Kırsal Kalkınma Projeleri: TEMA Vakfı kırsal kalkınma projelerini; doğal yapının bozulduğu ve yaşam kalitesinin azalması sonucu sosyo-ekonomik düzeyin gerilediği ya da varolan üretim potansiyeliyle kaynakların en iyi şekilde değerlendirilmesiyle sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilebileceği yörelerde başlatmaktadır. Kırsal kalkınma projeleriyle; doğal yapı otarılırken, mevcut potansiyelin de etkin kullanılmasıyla, tarım, hayvancılık ve rimancılıkla

gelir getiren etkinlikler yaratmak, süregelen geçim kaynaklarını verimli kılmak, kaliteli üretimin artırılmasıyla birlikte ekonojik düzeyin yükseltilmesi için gereken altyapı ve eğitim yatırımlarını gerçekleştirerek ve çok yönlü girişimlerle sosyal alanlarda faaliyetlerini yaygınlaştırmayı hedeflemektedir.

Hukukal Çalışmalar: TEMA Vakfı'nın hukukal çalışmaları, "Mevzuat Çalışmaları" ve "Davalar" olarak iki ana başlığa değerlendirilebilir. Eylül 1992 yılında kurulan TEMA Vakfı'nın hukukal alandaki ilk ve büyük girişimi 38 yıldır çıkarılmayan ve dört kez kadük olan "Meru Yasası"nın TBMM'de Şubat 1998'da "oybirliği" ile kabul edilmesi olmuştur. Ayrıca su ile ilgili olarak da, "Çerçeve Su Yasası" ve "Hayza Yönetimi" konularında çalışmalar sürdürülmektedir. TEMA Vakfı'nın ilk davası Eylül 1997'de ve gönüllü destekle açılmıştır. Bu sıralarda, Vakıf Yönetim Kurulu kararıyla "Hukuk Danışmanlığı" 01 Ocak 1998 yılında faaliyete başlamıştır. Preusip olarak ülke genelini ilgilendiren idari eylem ve işlemler için dava açılmakta, bölgesel sınırlarda ise açılan davalara müdahil olunarak destek olunmaktadır. Ülkenin orman ve toprak varlığını ilgilendiren idari işlemlere (yönetmelikler) karşı açılan davalar, dokuz adet turizm merkezi iptali için açılan davalar ile, yüzer gezet santraller için toplam dört dava ve doğal sit alanlarına her tür enerji santrali yapımına izin veren idari eylemler için açılan davalar bunların kamuoyunda en ilgi çekici olanlarıdır.

Eğitim Bölümü; 1996 yılında kurulmuşun Eğitim Kadrosu; Eğitim Bölümü Başkanı, Program Geliştirme ve Yayın Uzmanı, Materyal Geliştirme Uzmanı, Eğitim Birlikleri Uzmanı, Belge Bilgi Merkezi (BBM) Sorumlusu ve Grafikler Uzmanı olmak üzere 6 kişilik profesyonel bir kadro ile çalışmaktadır. Öğretim kadrosu ise ağırlıklı olarak akademisyenlerden oluşmaktadır. TEMA Eğitim Yaklaşımı, TEMA Vakfı'nda eğitimin hedefi; erozyon, çoraklaşma, çölleşme ve yanlış arazi kullanımını sebep ve sonuçları, alınacak önlemler, toprağın ve doğal varlıkların korunması hususlarında baskı grubu oluşturacak bilinçli ve güçlü bir kamuoyu oluşturmaktır. Bu bilinçli toplumun; toprağın değerini bilen ve koruyan, orman, mera ve suyun önemini bilen ve onları koruyan, erozyon, çoraklaşma, çölleşme, yanlış arazi kullanımını ve bunların doğuracağı olumsuz sonuçlar konusunda bilgili, her türlü canlıyı (biyolojik çeşitliliği) koruyan, bir-kalendireme konusunda dıyari ve aktif, çevre koruma bilincine sahip, kurum ve davranışları ile örnek, sorumlu vatandaşlık bilinci gelişmiş bireylerden oluşması hedeflenmektedir. Eğitim Stratejisi; eğitim hedefine ulaşmada elde mevcut ve elde edilmesi mümkün tüm kaynakları uygun, sistematik ve etkili bir biçimde kullanıma preusibine dayanmaktadır. Vakıf, bu doğrultuda, eğitim etkinlikleri düzenleyerek, çeşitli kurum ve kuruluşlarla eğitim işbirlikleri yaparak, bunları yayıncılar ve eğitim materyali geliştirerek desteklemektedir.

Erozyon Eğitim Seminerleri: erozyon eğitimini geniş kitlelere ulaştırmak ve bu konuda bilgi edinmek ve çevresini de bilgilendirmek isteyen gönüllülere eğitim vermek amacıyla çeşitli illerde halka açık iki gün süreli Erozyon Eğitim Seminerleri düzenlenmektedir. Eğitim seminerlerinden, TEMA temsilcileri ve yardımcılarına yönelik olan, TEMA hareketinin amaç ve hedeflerine ulaşmasında kendilerini yardımcı olacak bilgileri kazandırmak ve bu konuda müşterek çözümler üretmek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Doğa ve Erozyon Eğitim Kampları (Yaz Okulu) ise, her yılın gönüllüler, TEMA temsilcileri ve yardımcıları, TEMA Gönüllü Eğitimcileri, öğretmenler, din görevlileri, üniversite öğrencileri ve özel liderlerine; erozyon, doğurduğu sonuçlar ve alınacak önlemler konusunda arazide uygulanmalı ve görsel eğitim verilerle, eğitimin sonunda katılımcıların gerek görevli buldukları kurum ve kuruluşlarda, gerekse kendi çevrelerinde ülkemizin erozyonla moruz kaldığı tehlikeyi ve erozyonun neden olduğu sosyo-ekonomik gerçekleri daha iyi bir şekilde anlatmaları amaçlanmaktadır.

Konferanslar, Radyo ve TV Programları: Çeşitli kurumlarda ve özel kuruluşlarda, okullarda ve üniversitelerde erozyonun sonuçlarını anlatan konferanslar ve erozyonu daha geniş kitlelere anlatmayı hedefleyen radyo ve TV programları düzenlenmektedir.

Eğitim Materyali Geliştirme: TEMA Vakfı'nca konferanslarda ve eğitim seminerlerinde kullanılmak üzere diü, saydam ve bilgisayar animasyonları hazırlanmakta ve üretilmektedir. Hazırlanan "Eğitim CD'leri" eğitim faaliyetlerinde kullanılmaları amacıyla seminer sonunda katılımcılara dağılmaktadır.

Danışma Toplantıları (Workshop): TEMA Vakfı'nın politikalarını geliştirmeye yardımcı olmak, ülkemizin bugününi ve geleceğini ilgilendiren konularda görüş belirlemek, alternatif politikalar oluşturmak, alınacak sonuçlarla kamuoyunu aydınlatmak amacıyla, çeşitli konularda bilim adamları ve uzmanların katılımıyla tartışmalı toplantılar yapılmaktadır.

TEMA - Karamanca Doğa Kültür Merkezi; erozyon felaketi, doğurduğu sonuçlar ve alınacak önlemler konuları yanında, bu konuyla ilgili çeşitli ülke sorunları hakkında halkımızı bilgilendirmek, bilinçlendirmek ve sorumlu vatandaşlık bilincini aşlamak amacıyla Eğitim ve Kültür Merkezi oluşturma hazırlıkları tamamlanarak 15 Şubat 2002 tarihinde İstanbul-Harbiye'de açılmıştır. TEMA-Karamanca Doğa Kültür Merkezi'nde söyleşi/film gösterisi/konferanslar düzenlenmektedir. Programda "Erozyon Belgesi (Film Gösterimi), Erozyonla Maruz Kalınan Tehlike, Çevre Hukuku ve TEMA Vakfı'nın Hukukaal Faaliyetleri, Aral Gölü Belgeseli (Belgesel film gösterimi), Aral Gölü'nden Alman Derler, Ekosistem Doğal Denge, Toprak Yasası ve Öngörütleri, Yaşayan Hazine Belgeseli, Küresel İklim Değişimi ve Türkiye" gibi konulara yer verilmektedir.

Karikatür, Resim, Kompozisyon ve Slogan Yarışmaları: TEMA Vakfı 1993 yılında kompozisyon, 1994 yılında resim, 1995 yılında slogan yarışmaları düzenlemiştir. TEMA Vakfı, Karikatürcüler Derneği ve Cartoon Yayıncılık İşbirliği ile 1996 yılında "Erozyon" konulu yarışmaya 28 ülkeden 163 sanatçı 326 eserle katılım, 1998 yılında ise "Orman ve Çölleşme" konusunda Uluslararası Karikatür Yarışması gerçekleştirilmiştir.

TEMA Vakfının eğitim çalışmaları Eğiticilerin Eğitimi ve Bilinçlendirme Eğitimi olarak iki şekilde planlanıp uygulanmaktadır. **Eğiticilerin Eğitimi:** TEMA Vakfı merkezince planlanmaktadır. Erozyon felaketi, doğurduğu sonuçlar, alınacak önlemler konusunda, öğretmenler, subay ve astsubaylar, din görevlileri, erozyon eğitmenleri, izci liderleri, TEMA Gönüllü Temsilcileri ve üniversite öğrencilerini bilinçlendirmeyi; birlik ve kurumlarda bu bilinçlendirmeyi yapacak eğiticileri bilgilendirmeyi, bunu dokümanlar ve görsel eğitim materyali ile destekleyerek, bu bilgilerin hedef kitlelere iletmesini sağlamak amacıyla. **Bilinçlendirme Eğitimi,** iki şekilde gerçekleştirilmektedir. Birincisi TEMA Vakıf Merkezi tarafından düzenlenen 1 ile 4 saat arası değişen konferanslar ile yapılan bilinçlendirme eğitimidir. Diğeri ise TEMA Vakfı'nın düzenlediği Eğiticilerin Eğitimi seminerlerine katılan öğretmen, subay ve astsubaylar, din görevlileri, erozyon eğitmenleri, izci liderleri, TEMA Gönüllü Temsilcileri ve üniversite öğrencilerinin kendi il veya ilçelerinde gerçekleştirdikleri bilinçlendirme eğitimidir.

Bu çalışmaların dışında TEMA Vakfı'nın 1998 Ekim ayında başlattığı ve yaklaşık 18 yıl sürmesi planlanan **Meşe Palamudu Ekimi Kampanyası** ile Türkiye genelinde 10 milyar meşe palamudu ekilmesi hedeflenmektedir. 16. yüzyılda meşe ormanlarıyla kaplı olan Anadolu, son 300 yıl içinde tarım toprağı açma, yakacak, kesme gereksinimi ve keçilerin verdiği zarar yüzünden doğal örtüsünü önemli ölçüde kaybetmiş, çölleşme ve erozyon tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenle düzenlenen kampanyanın amacı, Anadolu'nun doğal örtüsü olan meşe ormanlarını yaygınlaştırılmasıdır.

İhtiyaçlarına kurumsal üyelik ve sponsorluk uygulamaları ile destek verilen TEMA Vakfı'nın kurumsal üyelik uygulamaları, Gönüllü Üyeligi, Destek Üyeligi ve Onur Üyeligi olarak üç çeşide ayrılmıştır. TEMA Vakfı ile bir çok kurum ve kuruluşün ortaklaşa çalıştığı bir çok sosyal projeye destek sağlanmaktadır. Kurumların büyük ilgi ve destek gösterdiği TEMA proje ve aktiviteleri de sponsorluklar yoluyla yürütülmektedir.

TEMA Vakfı, eğitimlerin eğitimi kapsamındaki çalışmalarını daha organize yürürmek amacıyla başta Milli Eğitim Bakanlığı ve Silahlı Kuvvetler olmak üzere İçişleri Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve üniversiteler ile işbirliği yapmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı ile erozyonla mücadele konularında formatör öğretmen yetiştirmek üzere 1999 yılından başlayarak bir eğitim işbirliği yapılmıştır. Silahlı Kuvvetler'le yapılan eğitim işbirliği sonucu Ankara'da her yıl subay ve astsubaylara yönelik beş günlük eğitim semineri düzenlenmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı ile yürütülen işbirliği ile Türkiye'nin her ilinden din görevilerine Doğa Erozyon Eğitim Kampı'nda bir hafta süreli eğitim verilmektedir. 2002 yılında İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile Doğa ve Erozyon Eğitim kampının bir dönemi muhtarlara ayrılmıştır. Değişik illerden 50 muhtara bir hafta süreli eğitim verilmiştir. Üniversitelerle yapılan işbirliği çerçevesinde, üniversite eğitim hocalarından TEMA Vakfı Gönüllü Öğretim Kadrosu oluşturulmuştur. Bunun dışında üniversite öğrencileri arasında teşkilatlanma çalışmaları başlatılmış olup Türk ve yabancı üniversitelerden öğrencilere doğa ve erozyon eğitim kampında bir hafta süreli eğitimler planlanmıştır.

TEMA Vakfı'nın çeşitli çalışmalarında işbirliği yaptığı kişi ve kuruluşlar; valilikler, Çevre ve Orman Bakanlığı, Genel Kurmay Başkanlığı, rektörlükler, Milli Eğitim Bakanlığı, Toprak Refürmü Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı ve TEMA Gönüllü Temsilcileri'dir.

TEMA Vakfı'nın vizyonu, sürdürülebilir yaşam ilkesiyle doğal varlıkların korunmasında, ülkenin ve dünyanın geleceğinde söz sahibi olan, topraktan gelen toplumsal barışı sağlayan, bilinçli, halkla bütünleşen, ömürlü bir STK olmaktır. Kaybolan geleceği kurtarmak, açlık ve yoksulluğu gidererek topraktan gelen toplumsal barışı sağlamak için TEMA Vakfı geleceğe yönelik olarak, erozyon, çoraklaşma, çölleşme, kirlilik, hatalı tarım teknikleri ve amaç dışı arazi kullanımını önlemek; doğal varlıkların tahribine yönelik, ulusal ve uluslararası her türlü idari, siyasi ve ekonomik baskılara karşı mücadele etmek ve sorunlara çözüm üretmek, biyolojik çeşitlilik, toprak, su ve diğer doğal kaynakların korunması, verimli kılınması ve sürdürülebilir yönetimini gerçekleştirmek; doğal varlıkların korunmasına yönelik politikaların, hükümetlerce üretilmesini, gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasını, uygulanmasını ve uluslararası anlaşmalara uyulmasını sağlayacak, bilinçli ve etkin kamuyu oluşturmak şeklinde belirlenmiştir.

TEMA Vakfı Yayınları, Orman Ormansızlaşma Toprak ve Erozyon, Yokettiğimiz Ormanlarımız Kaybolan Potansiyonel Değerler ve Zamanımızın Orman Ölümleri, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki Ormansızlaşma ve Sonuçları, Çevre Koruma ve Ekoloji Terimleri Sözlüğü (Türkçe-Almanca-İngilizce), Ormanların Korunması İçin Endüstriyel Planlaşımın Önemi, Gerçekçi Yaklaşım "Çölleşmeyle Mücadele Anlaşma" nın Basit Metni, İslam ve Kur'an'da Ağaç, Yeşil ve Toprak, Toprak Kirliliği Erozyon ve Çevreye Verdiği Zararlar, Biyoçeşitlilik Önemi ve Korunması, O Bizim Son Umudumuz, Yaprığın Dili, Çevre Sorunları Biyolojik Çeşitlilik ve Orman Gen Kaynaklarımız, Erozyonla Mücadele (TEMA Eğitim Semineri Notları), Toprak Tuzlanması, Toprak ile Söyleşi, Ağaçlandırmalarda Tür Seçimi, Tohum Ekimi ve Fidan Dikiminin Pratik Esasları, Ağaçlar, Eko Ekonomi, Ceviz Çalıştayı yayınlarının başlarıdır.

TEMA Vakfı Çocuk Yayınları; Tatile Gidiyoruz, En Güzel Çiçek Yarışması, Tospiç Ormanda, Sonbaharda Geyikler, Gece Kaplumbağa'dır. *TEMA Vakfı TÜBTEK Yayınları*; Çocuklar ve Gündem 21, Dünya Ekonomisinde Sessiz Kriz-Toprak Erozyonu, Gezegeneimizin Kurtarılması, Ne Kadarı Yeterli?, Yarını Düşünmek ve Son Vaha'dır.

Hetigim

Çayır Çimen Sok. Emlak Kredi Blokları A-2 Üstü:8 Katlı 80620 İSTANBUL

Tel: (212) 283 78 16 (Pbx)

Faks: (212) 281 11 32

E-mail: tema@tema.org.tr

Web: www.tema.org.tr

Kaynaklar

www.tema.org.tr

www.takfu.com.tr/farkce/isberc310701_senin-ulusuym.asp

www.isbank.com.tr/progratus

www.ada.net.tr/ceviz/konular/tema-tobasi.html

Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV) Development Foundation of Turkey (DFT)

Türkiye'de planlı kalkınmanın 1960'lı yıllarda Devlet Planlama Teşkilatı'nın kurulması ile başladığı kabul edilmektedir. 1950'li yıllarda ortaya çıkan üç baskınlı dönemin Demokrat Parti iktidarının ekonomi politikaları, bu süre içerisinde muhalefet partisi CHP'nin ve aydın kesimlerin alternatif politikalar üzerinde ayrıntılı bir şekilde durması, 27 Mayıs 1960 ihtilali DPT'nin kuruluşu ve Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın hazırlanması ile kalkınmanın planlı dönemi başlamıştır. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, toplum kalkınması konulu başlığı adı altında, köy kalkınması açıklanması ile içeriksel olarak kırsal kalkınma ile ilgili tanımlar, hedefler ve izlenecek politikalar belirtilerek bir çerçeve hazırlanmış ve bu çerçeve dahilinde ise ne tür faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği ifade edilmiştir. Böylece dönemin gerçekleri göz önünde bulundurulmuş ve değerlendirildiğinde kırsal kalkınmaya yönelik merkezi yönetim tarafından koordine edilen ilk planlı çalışmalar başlatılmıştır.

Merkezi yönetimin kalkınmaya yönelik planlı çalışmaları devam ederken (hem Türkiye'de hem de dünyada) 70'li yıllara doğru ve 70'li yıllardan itibaren dünyada uygulanan kalkınma çalışmaları tartışılmaya başlanmış ve hükümet odaklı kalkınma çalışmalarının istenilen hedeflere ulaşamadığı bir gerçek olarak kabul edilmiştir. Öngörülen hedeflere ulaşamamasının birçok nedeni arasında ise "insan" faktörünün göz ardı edilmesi temel etken olarak görülmüştür. Bunun dışında karar alma sürecinde hedef kitlenin dikkate alınmaması ve buna bağlı proje ile hedef grup arasında yaşanan kopukluk, projelerin yer seçiminin ve önceliklerinin siyasi tercihlere göre belirlenmesi, ağır bürokrasi, kurumlar arası eşgüdümün yeteri kadar sağlanamaması, sosyo-ekonomik ve toplumsal faktörlerin yeteri kadar değerlendirilmemesi vb. diğer etkenler olarak sıralanabilir. Çağdaş kalkınma yaklaşımlarına göre bu etkenler birer boşluk veya eksiklik olarak tanımlanmıştır. Böylece kalkınmanın öznesi olan insanı bir nesne olarak algılayan merkezi planlama anlayışı değişerek, yerini inisiyatifin ve önerilerin hedef kitleden/gruplardan kaynaklandığı, katılımcı bir yaklaşıma dönüştürülmeye çalışılan kalkınma çalışmalarına bırakmaya başlamıştır.

Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV), böyle bir ortamda 1967 yılında başlayan, Çukurova Bölgesi'nde bir grup gönüllü girişimci tarafından Tarus'un dağ köylerinde yaşayan kırsal halka yönelik küçük ölçekli gelir getiren ilk deneme çalışmalarıyla geçen iki yılın sonunda, 1969 yılında gönüllü çalışmalar yapmak, kırsal kesimde yaşayan yoksullar arasında kırsal ve tarımsal kalkınmaya katkıda bulunmak ve gerçekleştireceği faaliyetlerde özellikle kırsal kalkınma projelerinde "katılımcılık" (sosyal, ekonomik, kültürel vb. alanlarda) ve "kalıcılık" ilkelerini gerçekleştirmek amacıyla kurulmuş, kamu yararına çalışan ve katılımcı gönüllü gönüllü bir örgüttür.

TKV çalışmalarında katılımcılık ve kalıcılık ilkelerini gerçekleştirebilmek için programı veya projeyi uygulayacağı yerel halk ile düzenli ve geniş katılımlı toplantılar organize etmektedir. TKV uzmanları ile yerel halkı bir araya getiren bu "köy toplantıları"nın temel amacı topluluğu harekete geçirmek, sorunların tespitinde ve ileriye dönük çözüm yollarının ortaya konulması noktasında yerel halkın kendine olan güvenini geliştirmek, böylece hızlı ve kalıcı davranış değişikliğini yaratabilmesidir.

Temel amacı "kırsal kalkınma" olan ve bu alanda çalışmaya devan eden benzer gönüllü kuruluşlar arasında 35 yıllık deneyime ve geleneğe sahip olan TKV, kendi tarihi içinde tutarlı bir kırsal kalkınma yaklaşımı geliştirmiş, amaçları doğrultusunda uygulamaya koyduğu bazı çalışmaları

model olarak kabul edilmiş ve kamu tarafından ülke geneline yaygınlaştırmaya çalışılmıştır. Örneğin, TKV'nin kırsal sanayinin desteklenmesi ve geliştirilmesi düşüncesinden hareketle uygulamaya koyduğu tavukçuluk, halıcılık-kıymacılık, süt değerlendirme ve peynir üretimi, arıcılık gibi çalışmalar DİT tarafından örnek olarak gösterilmiş ve desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir. 1981 yılında TKV, yürüttüğü entegre tavukçuluk çalışmaları ile Hollanda'da 250 benzer kuruluş arasında en başarılı örnek seçilerek Zaap Van Praag Ödülü kazanmıştır. Vakıf ayrıca 1982 yılında Dünya Bankası ve Tarım Bakanlığı tarafından yürütülen 5. Hayvancılığı Geliştirme Projesi'nin Kırsal Kesimde Kümes Hayvancılığı Bileşen'i ni uygulayacak kuruluş olarak seçilmiştir.

Kırsal kesimdeki olanakları sınırlı küçük üreticilerin kendi yaşam alanlarında bitkisel ve hayvansal üretim, tarım dışı proje ve tarıma dayalı işletme uygulamalarıyla gelirlerini artırmak, yaşam düzeylerini yükseltmek ve bu yolla ülkenin kırsal ve tarımsal kalkınmasına katkıda bulunmak için çalışan vakfın temel amaçları; tarımsal işletmecilik, el sanatları, küçük sanayi gibi faaliyetleri ve yatırımları teşvik ederek desteklemek için saha araştırmaları ve çalışmaları yapmak, proje uyguladığı hedef grubu sorunları etrafında örgütlemek ve çözüm yolları geliştirmek ve bu yönde bilinçlendirmek için halk eğitim çalışmaları yapmak, projelerle elde edilen ürünlerin pazarlama olanaklarını artırmak ve toplumun sosyal yapısını geliştirme amacını taşıyan sosyal çalışmaları (eğitim, sağlık, aile planlaması gibi) yapmak biçiminde özetlenebilir.

TKV uyguladığı kalkınma programlarında; dar gelirli kırsal ailelerin üretim olanaklarına sahip olmalarını sağlayarak, yaşadıkları yerde gelirlerini artırmak faaliyetleri gerçekleştirmek; kırsal hanelerin uygun koşullarda küçük ölçekli kredi temin etmelerine yardımcı olmak; kıyilerin, ailelerin ve toplulukların yönetme, örgütlenme ve teknik beceri edinmelerine yardımcı olmak; hedef grupların örgütlü girişim ve katılım kapasitelerini geliştirmek; kırsal topluluklarda çevre konusunda bilinç ve duyarlılığı artırmak ve bu toplulukların doğal çevrenin korunması ve iyileştirilmesine yönelik kapasitelerini geliştirmek amaçlarını göz önünde tutar.

TKV programlarının öncelikli hedef grubu küçük çiftçiler ve dar gelirli kırsal hanelerden oluşmaktadır. Bu gruplar içerisinde, temel sağlık ve eğitim hizmetlerine ve kredi olanaklarına ulaşmakta güçlük çeken, yoksul fakat durumunu iyileştirmek isteyenler, girişimci gençler ve kadınlar çoğunluğu oluşturmaktadır.

TKV faaliyetlerinde, katılımcılık ve halkçılık ilkelere doğrultusunda beş temel unsur gözetenmektedir: İnsani kaynakların geliştirilmesi ile teknik destek çalışmalarının eş zamanlı yürütülmesi, faaliyetlerde gerçek temel güçlerin sağlanması; kırsal kredi için gerekli örgütlenmelerin gerçekleştirilmesi; hedef grupların gereksinim duyduğu durumlarda, ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması için olanakların yaratılması; doğal kaynaklara erişimin ve bu kaynakların etkin biçimde yönetilmesinin sağlanması.

TKV yaklaşımına göre, geleneksel kalkınma projelerinde eğitimi, kırsal krediyi ve pazarlama olanaklarını ayrı ayrı kuruluşlar sağlamaktadır. Bunlardan her biri can alıcı önem taşımaktadır. Ancak, gerekli bağlantılar kurulmadığı sürece bunlar proje hedeflerinin nihai amaçlarının gerisine düşmektedirler. Bundan dolayı TKV, eğitimi, kırsal krediyi ve pazarlama yardımlarını bütüncül bir sistem içinde sağlamaktadır. TKV'nin temel yaklaşımı ve örgütlenme modeli, bu bütüncül yaklaşımı amaçlamaktadır. Bundan hareketle TKV'nin gerçekleştirdiği faaliyetler, birbirleriyle bağlantılı üç başlık altında toplanabilir:

İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi: TKV'nin kapasite geliştirme amacıyla gerçekleştirdiği bu faaliyetler hedef grup temelinde ikiye ayrılabilir. Bu hedef gruplardan biri TKV personeli dir. Vakıf, çalışanlarının hem kurum içi hem de saha düzeyinde etkinliklerini ve becerilerini

geliştirmek amacıyla çeşitli sempozyum ve eğitim çalışmalarını yürütmektedir. "İletişim Geliştirme, Raporlarına Teknikleri" (Kazan, 1990), "Amaçlara Yönelik Proje Planlama" (Ürgüp 1993), "Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı" (Kandıra, 1996), "Yasal Örgütlerin Güçlendirilmesi ve Kadının Statüsü" (Van, 1997), "Toplumsal Cinsiyet" (Çuşme, 1999), "Bazarı Göstergelerinin Geliştirilmesi" (Sincap, 2000) TKV'nin düzenlediği kurum içi kapasite geliştirme çalışmalarının örnek olarak verilebilir.

İnsan kaynaklarının geliştirilmesi noktasında diğer hedef grup ise Vakfın programı ve projelerinde beraber çalıştığı kırsal topluluklar ve üretici gruplardır. Planlı olarak yapılan eğitim, yayım ve örgütlenme çalışmalarının amacı bu toplulukların ve grupların kendi geleceklarine yönelik karar alma kapasitelerinin ve beceri düzeylerinin geliştirilmesidir. Sosyal iletişimi ve katilimi geliştirme, ağaçlandırma, toprak erozyonunu önleme, yakacak odun tasarrufu, su kaynaklarının etkin kullanımı, mera ıslahı, hayvancılık, arıcılık, alabalık üretimi, el sanatları, örtü altı ve açık alan sebzeçelligi, meyvecilik, bağcılık, nadis alanlarının daraltılması ve kırsal kredi sistemleri bu kapsamda ele alınan konulardır. Vakıf ayrıca, uyguladığı programlar dahilinde, cinsiyet dengeli kalkınma yaklaşımı çerçevesinde kadınların sosyal kapasitelerinin ve katilimlerinin güçlendirilmesini amaçlayan eğitim programları gerçekleştirmektedir.

İnsan kaynaklarının geliştirilmesiyle ilgili olup özel odak noktalarına sahip ve tamamladığı projelere örnek olarak; *Genç Kadınlar İçin Açık İllüstratörlü Tamamlama Projesi (TKV-UNICEF)*, *Çocuk İşçiliğinin Önlenebilir Unlu Karan Programı (TKV-IL/OAPEC)*, *Kadınların İstihdamı ve Gelir Getirici Etkinlikleri İçin Ortak Eğitim Programı (TKV-AB)* ve *Kadınların Eğitiminde Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (TKV-GAP İdaresi)* çalışmaları verilebilir.

Gelir Getirici Etkinlikler: TKV, insanların gelirlerini arttırmanın, onların yaşam düzeylerini iyileştirmede belirleyici bir adım olduğuna inanmaktadır. Projelerin uygulandığı yörelerin mevcut ekonomik, kültürel ve sosyal yapısını dikkate alan ve ihtiyaca uygun girdi/teknoloji kullanımını ile gerçekleştirilen çeşitli gelir getirici/yararlanıcı etkinliklerden başlıcaları şunlardır;

Hayvancılık: TKV'nin hayvancılığı geliştirme programı Türkiye'de hayvancılıkta ilgili bilinen somut gerçeklerden (düşük verimli hayvan ırkı, yem yetersizliği, kasırlı yayım, veteriner ve pazarlama olanakları vb.) hareketle ilklerin daha az sayıda ama daha üstün nitelikte hayvan besleyerek hane gelirlerinin arttırılmasını hedeflemektedir. TKV, bu konudaki çalışmalarında hayvanların ve ortak meraların daha iyi kullanılmasını durumunda bugünküne göre daha az sayıda hayvandan bile daha fazla gelir elde edilebileceği bilincini geliştirmeye çalışmaktadır. Yayım ve kırsal kredi desteği sağlayan bir sistem içinde bu amaca yönelik somut müdahaleler ise şunlardır: Yem temelini geliştirmek (hem doğal hem de fabrika yemi anlamında), melezleme yoluyla ırk ıslahı, hayvanların sağlığının korunması, süt toplama, işleme ve pazarlama işlerinin örgütlenmesi, erkek hayvanların kumru et üretimini için daha iyi kullanılması vb. Hayvancılığı geliştirme çalışmaları, TKV'nin faaliyet olduğu birçok yörede 20 yılı aşkın bir süreden beri yansımalarını görmektedir.

Arıcılık: TKV, bu alandaki çalışmalarını 1972 yılında başlamıştır. Gelir getirici bir etkinlik olarak arıcılık, köylünün en yoksul kesimlerine, yani toprakless köylülere ulaşabilecek özelliklere sahiptir. TKV arıcılık programı, arıcılara yönelik eğitim, yayım, yayım, araştırma/geliştirme, kovan, temel petek, anaarı, öğüt, ilaç gibi girdilerin temini, ürünlerin pazarlanması, arıcıların örgütlenmesi ve kırsal kredi çalışmalarını kapsayan entegre bir programdır. Öğütü, ana arısı ve birkaç başta aracı ile birlikte kovunun maliyeti yaklaşık yüz ABD dolarıdır. Arılar bu kovana kredi olarak alınırken, geri ödemelerini ise birinci yıl geri ödemesiz olarak üzere bey yıl içinde yapmaktadırlar. Bu geri ödemeler döner sermaye kredi finansı yapılmakta, böylece başkalarının yapacakları ilk kırsal alımları finanse edilmektedir. Bu kovunun yaklaşık yarısını finansmanı TKV'nin kırsal kredi programından sağlanmaktadır. TKV, arıcılık programı kapsamında

Ankara Kazan'da kurduğu Arıcılık Merkezi ile Türkiye'deki arıcıların yaklaşık dörtte birine ulaşmaktadır. Her yıl çok sayıda arıcı bu merkezde düzenlenen eğitim kursları ve grup çalışmaları gibi etkinliklere katılmakta ya da merkezi ziyaret etmektedir. Bunun yanı sıra merkezde çalışan personel her yıl ülke çapında arıcılara yerinde hizmet vermek için 1500 kişi/gün zaman ayırmaktadır. Merkezin 1985 yılında yayımlanmaya başlayan 'Teknik Arıcılık Dergisi' 3500 aboneye dağıtılmaktadır. Merkez bu çalışmalarının yanı sıra sını tohumlama dahil ana arı üretimini üzerinde uzmanlaşmakta ve arıcılara ana arı sağlamaktadır.

Kümes hayvancılığı. TKV'nin ilk gelir getirici etkinliği olan tavukçuluk programı 60'lı yıllarda Tarsus-Namrun yaylasında fakir ailelere yönelik başlatılan gönüllü çalışmaların bir sonucudur. Zamanla bu program tüm Türkiye'ye yayılmıştır. Programın ana ilkesi, kendi olanaklarıyla kredi alamayacak olan küçük çiftçilerin eğitilerek proje esasına göre TKV kanalı ve garantörlüğü ile kredi almalarının sağlanması ve küçük kapasiteli aile işletmelerinin büyük kapasiteli "Üretim, Yayımlama ve Destekleme Merkezi" etrafında birleştirilerek ekonomik verimliliğin sağlanmasıdır. Üretim sistemi, tek tek bölgesel birimler bazında, çoğunluğu küçük çiftçi olan 3.000 üreticiden oluşan bir ağ biçiminde örgütlülmüştür. Bu üreticilerin 1.000 kadarı aynı zamanda ülke çapındaki tavukçuluk şirketinin hissedarları durumundadır. Sistem bütünüyle entegre nitelikte olup, bakımdan pazarlamaya kadar tavuk üretiminin bütün yönlerini kapsamaktadır. Bu süreçte tümü bugün TKV ile köylülerin tavukçuluk işlerini düzenlemek üzere kurdukları Köy-Tür adı ayrı bir şirket tarafından yürütülmektedir. Tarsus'ta gerçekleştirilen bu uygulama 1981 yılında Hollanda'da Uluslararası 250 benzer kuruluş arasında "en başarılı örnek" seçilerek Zaap Van Praag Ödülü kazanmıştır. Tarsus örneği, 1982 yılında Tarım-Orman ve Köylüleri Bakanlığı'na benimsenmiş ve Dünya Bankası kredileriyle desteklenen V. Hayvancılık Projesi Tavukçuluk alt projesinin bu örneği esas alınarak uygulanması için projenin yürütülmesi görevi, beş yıl süreyle TKV'ye verilmiştir. Son yıllarda ekonomik kriz ve yönetim sorunları nedeniyle Köy-Tür markası altında gerçekleştirilen üretim oldukça azalmış durumdadır.

Sür İkleme, peynir yapımı. TKV tarafından yürütülen sür değerlendirme ve peynir üretimi çalışmaları, büyük ve küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi projelerini kapsamaktadır. Hayvancılığın yoğun olduğu bölgelerin özellikle dağlık ve tüketim pazarlarına uzak köylerinde yapılan bu çalışmalarla, üreticilerden toplanan sürler TKV'nin bu yörelerde bulunan sür ürünleri tesislerinde işlenerek değerlendirilmektedir. Bu faaliyet Vakıfın küçülmesine bağlı olarak uygulanacaktır.

Tatlı su balıkçılığı (alabalıkçılık). TKV, ekilebilir araziisi çok sınırlı, ancak dağlardan inen dereler sayesinde bol suyu olan bir yerleşimde tatlı su alabalıkçılığını başlatmıştır. Su ürünlerinde yetiştirilmesi, gelir getirici diğer etkinliklere göre, yöresel koşullara çok daha bağlı bir etkinlikdir. Başlangıç için bol su gerektiren tatlı su balıkçılığı (alabalıkçılık) sınırlı uygulama koşullarına rağmen TKV tarafından, üreticilere ve kamu yetkililerine sürekli olarak tanıtılmakta ve yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır.

Sebze ve meyvecilik. TKV'nin faaliyet olduğu birçok yörede aileleri beslenmesi yetersizdir. TKV'nin çalıştığı köylerin çoğu, sebze-meyve pazarlarına erişimin güç olduğu yerlerde yerleşimlidir. Bu tür yerleşimlerdeki ailelerin çoğunluğu da, geçimlik gelir düzeyine sahip olup, yakında pazar oba bile sebze ve meyve satın alabilecek durumda değildir. TKV, aile beslenmesine katkıda bulunmak ve alınan besinleri zenginleştirmek amacıyla açık alanda ov bahçelerinde aile düzeyinde sebze ve meyve üretimini desteklemektedir. TKV doğal koşulların (iklim, toprak, su) uygun ve pazarlara erişimin mümkün olduğu yerlerde seralarda ticari amaçlı sebze üretimini yaygınlaştırmaya çalışmaktadır.

Bahçecilik, ev konserveciliği: bahçelerde yetiştirilen ürünler günlük beslenme gereksinimlerinin karşılanmasına yardımcı olduğu gibi fazla ürün yerel pazarlarda satılabilmekte, ayrıca ağaç dallarıyla kapalı alanlar için kullanılabilir. TKV'nin ev konserveciliği konusunda kadınların bahçelerdeki kadınların sebze konserveciliğini ve bahçelerde yetiştirilen meyvelerin kış için saklanması öğretilmektedir. Bu arada konservecilik etkinliği temel beslenme bilgilerini hanedeki bütün kadınlara yayma açısından yararlı bir zemin yaratmıştır. TKV proje çalışmalarının yürütüldüğü köylerde, evde tüketilecek besinlerin ev halkı tarafından konserve olarak hazırlanması ile ev ekonomilerine ve hane gelirine kayda değer bir katkı sağlanmıştır. Evde ürün işleme sonucunda, yoksul hanelerin beslenmelerinde çeşitlilik meydana gelmekte, kış aylarında taze sebze tüketilebilmektedir. Bahçelerde yetiştirilen ürünler günlük beslenme gereksinimlerinin karşılanmasına yardımcı olduğu gibi fazla ürün yerel pazarlarda satılabilmekte, ayrıca ağaçların dallarından yakacak odun olarak yararlanılabilmektedir.

Bağcılık: doğal yağışa bağımlı alanlarda bağcılık, TKV'nin olagan tarımsal etkinliklere bir alternatif oluşturmak üzere sürdürdüğü bir etkinliktir. Bağcılıkta yeraltı sularından yararlanıldığından, sulamaya pek az gereksinim duyulmakta, bağcılık bu nedenle kurak alanlarda tercih edilen bir etkinlik haline gelmektedir.

Kilim ve halı dokumacılığı: kırsal kesimdeki kadınların sıradan aile bütçelerine parasal katkıda bulunmaları, kadının geleneksel olarak bağımlı ve ikincil konumunda birtakım olumlu değişikliklere yol açabilir. Ekonomik bir etkinlik olarak kilim ve halı dokumacılığı bu değişime katkıda bulunabilecek bir araç durumundadır. Türkiye'de merkezi ve yerel düzeyde dokumacılık ile ilgili eğitimler verilmektedir. Fakat sorun verilen bu eğitimlerin bitiminde yaşanmaktadır. Çünkü eğitimlerini tamamlayan kadınların dokumacılık faaliyetine bir şekilde devam edemedikleri düşünülmektedir. Oysa dokumacılık faaliyetinin gelirleri yoksul aileler için karşılanması zor olan bir alandır. Ayrıca dokunan halı ve kilimlerin pazarlama sorunlarıyla karşılaşması olasılık dahilindedir. TKV dokumacılık programına 25 yıl kadar önce bu saptamalar ışığında başlamıştır. Dokumacılık, kadının toplumsal statüsünü iyileştirmeyi amaçlayan gelir getiren bir etkinliktir. TKV bu programı sonucunda (i) gerçekten yoksul durumda olan hanelere ek gelir olanakları sağlanmakta, ve (ii) ek programları ve etkinlikleriyle genç kadınların gelişimine mütnevaz katkılarıda bulunmaktadır.

Kırsal kredi: katı kefalet zorunlulukları, tapuların gayri resmi ve parçalanmış olması, çok sayıda kişiye verilen küçük miktarlardaki kredileri yönetmenin güçlüğü, kırsal kesimdeki yoksulların kaynak talep edip kaynakları kendi adlarına harekete geçirme gücüne sahip olmamaları, etkili bir örgütlenmenin olmayışı kırsal kesimde faaliyetlerini sürdürmeye çalışan küçük üreticilerin etkili ve verimli bir şekilde kredi olanaklarından yararlanmalarını engellemektedir. TKV sürekli olarak, kırsal kesimdeki yoksullara da uzanabilen sağlam bir kredi mekanizmasıyla kırsal kalkınmanın birbirini dışlamadığını vurgulamış, hatta geleneksel kalkınma yaklaşımlarının aksine kredi ve pazarlama olanaklarını insan kaynaklarının geliştirilmesi ve eğitim olgularıyla birleştirmeye çalışan bütüncül programlar uygulamaya başlamıştır. TKV'nin kırsal kredi programının özgül yanı, yerel geleneklere uygun seçeneği geri ödeme sistemidir. Burada, gereğinde geleneksel faiz ödemesi ortadan kaldırılmakta, bunun yerine, kullanılan kredi, alıcının gerçekleştirdiği üretimin bir bölümüyle aynı olarak geri ödenebilmektedir.

TKV'nin programlarında uygulamaya geçirmeye çalıştığı bütüncül yaklaşımın son aygıtı olan pazarlama konusunda da katıldığı veya kuruluşuna destek verdiği şirketlerde de proje ve programların uygulandığı yörelerde yaşayan kırsal toplulukların, ailelerin, üreticilerin ürünlerini geniş pazarlara ulaştırmaya çalışarak sayımluğu sistemi son aygıtında da aktif rol oynamaktadır. Bu çerçevede TKV'nin katıldığı veya kuruluşuna destek verdiği üç şirket bulunmaktadır.

Köy-Tür A.Ş. (Köy-Tür Entegre Tarımsal Sanayi ve Ticaret A.Ş.); TKV tarafından başlatılan ve kırsal/tarımsal sanayi faaliyetlerine çiftçilerin de katılımını, ayrıca bu faaliyetlerin daha etkin bir şekilde koordinasyonu sağlamak amacıyla, TKV'nin ortaklığında 1985 yılında kurulmuştur. Köy-Tür aynı zamanda sağladığı iş olanakları ile toplumsal boyutu da olan bir kuruluştur. Köy-Tür'ün entegre sistemi içinde, üreticiler yöresindeki Köy-Tür İşletmesi'nden civciv, yem, ilaç gibi girdileri sağlamakta, veterinerlik hizmetlerinden yararlanmaktadır. Yetiştirdiği piliçleri kesimhaneye teslim eden üretici yeni civcivlerini teslim almaktadır. Köy-Tür'ün entegre sistemi içerisinde damızlık işletmeleri, kuluçkahaneler, yem fabrikaları, kesimhaneler, yan ürünlerin değerlendirildiği rendering tesisleri, soğuk ve dondurucu muhafaza depoları ile dağıtım zinciri bulunmaktadır. Köy-Tür tarafından eğitilen ve örgütlenen küçük çiftçiler, Türkiye'deki piliç üretiminin yaklaşık beşte birini sağlamıştır. Bu etkinliğin coğrafi uzanımı, batıda İzmir'den doğuda Erzurum'a, kuzeyde Samsun'dan güneyde Tarsus'a kadar tüm Türkiye'yi kapsamaktadır. Ancak ekonomik kriz Köy-Tür'ün küçülmesini ve üretimini oldukça azaltmasını gündeme getirmiştir.

Destek A.Ş. (Destek Tarımsal Üretim İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.); Türkiye Kalkınma Vakfı'nın 1972'den bu yana sürdürdüğü arıcılık çalışmalarının Türkiye'deki arıcıların dörtte birine ulaşır düzeye gelmesiyle, 2000 yılı sonunda kurulan ve sermayesinin tamamı Vakfa ait olan bir şirkettir. TKV'nin, arıcılara yönelik teknik eğitimi, yayım, yayın, araştırma-geliştirme, kovan, temel petek, ana arı, oğul, ilaç gibi girdilerin temini ve ürünlerin pazarlanması çalışmalarını kapsayan entegre arıcılık programı, 2001 yılı itibarıyla, Destek A.Ş. tarafından yürütülmektedir. Destek A.Ş. arıcılığın yanı sıra, TKV'nin dokümanlık ve besicilik alanlarındaki üretim, pazarlama ve satış faaliyetlerini de üstlenmiştir.

Orta Anadolu Besicilik ve Süt Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.; Türkiye Kalkınma Vakfı'nın 1980'li yılların başlarında Kayseri'nin Kaynar yöresi köylerinde yoksul hançelerin gelirini artırıcı girişimleri sonucunda, çiftçilerle birlikte kurulmuştur. Kaynar'da kurulu işletmede, çevre köylerden satın alınan süt, başta peynir çeşitleri olmak üzere yoğurt ve krema gibi çeşitli süt ürünlerinin üretiminde kullanılmaktadır.

Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı; Binyelerde ve kırsal topluluklarda çevre duyarlılığının artırılması ve doğal çevrenin korunması TKV programlarının somut hedefleri arasında yer almaktadır. TKV'nin doğal kaynakları koruma ve geliştirme çalışmalarının başında, köy ve hane düzeyi ağaçlandırma, toprağı koruma, yakacak odun ihtiyacında tasarruf ve üretimi artırma, su kaynaklarının etkin kullanılması, çevre sağlığı ve sanitasyon ile mera ıslahı gibi proje konuları gelmektedir. Bu alanda uygulanmakta olan diğer programlar, yoksulluğun giderilmesini ve gelir artışını hedefleyen kalkınma çalışmalarıyla bütünlüklü olarak ele alınmaktadır.

TKV programı ve projelerinin uygulanmasında gerek yurtiçinden gerekse yurtdışından çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır. TKV'nin ilçe ortağı olarak adlandırdığı bu kurumları yurtiçindekilerin başlıcaları şunlardır; valilikler, kaymakamlıklar, yerel yönetimler, çeşitli bakanlıklar (özellikle Tarım ve Köylüleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı), GAP Bölge Kalkınma İdaresi, Devlet Planlama Teşkilatı, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, çeşitli üniversiteler, tarım/hayvancılık/arıcılık üretici birlikleri, tarımsal kalkınma ve orman kooperatifleri, ticaret ve sanayi odaları, Türkiye İrsaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, proje ve programların uygulanacağı bölgelerde faaliyet gösteren kalkınma amaçlı dernekler, kadın ve çevre örgütleridir.

TKV'nin faaliyetleri çerçevesinde temasa bulunduğu uluslararası kuruluşlar arasında UNICEF (Genç Kızlar İçin Açık İlköğretimi Tamamlama Projesi), UNDP, H.O (Çocuk İşçiliğinin Önlenebilirliği Uluslararası Programı), FAO (Sosyal Ormanlık Projesi), Alman Teknik İşbirliği-GTZ (Çiğdemli yöresinde hayvancılığın geliştirme programı), Avrupa Birliği (Kadınların İstihdamı

ve Gelir Getirici İhtisapları için Ortak Eğitim Programı), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Konseyi ve İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Kuruluşu-SDC bulunmaktadır.

TKV'nin yıllar içerisinde geliştirdiği bu uluslararası işbirlikleri arasında SDC'nin özel bir yeri vardır. SDC ve TKV arasındaki ilk temaslar 1975 yılında Lice ve Van departmanları sonrasında başlayan rehabilitasyon çalışmaları sırasında başlamış, iki yıl sonra 1977 yılında süsçülük kazanmıştır. SDC ve TKV arasındaki işbirliği programı ve projelerin desteklenmesi kadar çeşitli konularda TKV personelinin eğitimini de içermektedir.

TKV faaliyetlerinde bugüne kadar proje yönetimi ve saha uygulamalarında edinilen deneyimlerden, "yoksulluğun azaltılması" ana hedefi doğrultusunda nitelik, kapsam ve ölçek olarak etkili biçimde yararlanılması öngörülmüştür. Bu yaklaşım, TKV faaliyetlerinin, kısaca "kayınları sımalı karışıl ailelerin, kendi ortamlarında gelirlerinin artırılarak, yoksulluklarının azaltılması nihai amacı ile bütünlük göstermektedir. Kurulduğu günden bu yana yaklaşık 400'ün üzerinde köyde çalışma gerçekleştirmiş olan TKV, çalışmalarını özellikle Doğu, Güneydoğu ve İç Anadolu bölgelerinin geri kalmasız yörelerinde sürdürmektedir. Ancak 2004 yılından itibaren alan çalışmalarını sınırlandırmıştır.

TKV'nin arıcılık konusunda yayınladığı iki önemli süreli yayını bulunmaktadır. Bunlardan biri, 1985 yılından itibaren yayınlanan "Teknik Arıcılık Dergisi'dir. Dergi, TKV'nin kırsal alanda yürüttüğü arıcılık faaliyetlerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Arıcıların bilgi eksikliğini gidermek ve arıcılığa eğitim düzeyini yükseltmek derginin temel amacıdır. Arıcılığa nasıl başlanır? Nereelerde hangi koşullarda arıcılık yapılır? Arıcılık için gerekli teknik bilgi, kredi, malzeme ve diğer giderler nereden temin edilir? Bal verimi nasıl yükseltilir? Diğer arı türleri (propolis, polen, arı sütü vb.) nasıl elde edilir? Bal hangi koşullarda, nasıl pazarlanır?" vb. sorulara yanıt vermeye çalışan ve arıcıların gereksinimi duyduğu her türlü bilgiyi aktarmaya çalışan dergi, yılda dört kez yayınlanmakta ve 3500 düzenli arıcıya ulaşmaktadır.

Vakfın diğer önemli süreli yayını ise, 2001 yılında yayın hayatına başlayan "Mellifera" dergisidir. Dergi yayın kurulunda bulunan çeşitli akademisyenler aracılığıyla arıcılıkla ilgili çeşitli uluslararası araştırmaları yayınlamaktadır. Akademik ağırlıklı olan dergi TÜRKİAK-ULAKBİM, Apicultural Abstracts, IBSCO, Zoological Records ve CAB tarafından indekslenmektedir. TKV'nin süresiz yayını ise, "Teknik Arıcılık El Kitabı"dır.

İletişim

Fatih Mah. Vakıf Cad. No: 43/B Kat:06980 ANKARA

Tel: (312) 814 10 29 - 814 11 19

Faks: (312) 814 18 90

E-mail: tkv@tkv-dfk.org

Web: www.tkv-dfk.org

Kaynaklar

www.tkv-dfk.org

TKV Kurumsal Tanıtım Dergisi, 2000

TKV Kurumsal Tanıtım Dergisi, 1998

Bilimsel Gelişmeler (1997): Kırsal Kalkınma Çalışmalarında Türkiye Kalkınma Vakfı'nın Terci ve Ulaşılın Kapsamının Uzunyayla Uygulanması, Tez, Ankara Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Enstitüsü, Ankara

Abuzer Salırık (1992): Kırsal Kalkınmada Gönüllü Kuruluşların Rolü, Ortam Dergisi, Gönüllü Baharın Yayını, Sayı 9, Eylül 1992, Ankara

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) TTGV Foundation

Hazine Müsteşarlığı aracılığıyla Dünya Bankası'ndan sağlanan finansal kaynağı Türkiye sanayisinde teknoloji geliştirme faaliyetlerini desteklemek ve sanayi sektöründe ticari araştırma-geliştirme (Ar-Ge) bilincini artırmak üzere kullanılması amacıyla 1 Haziran 1991 tarihinde Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) kurulmuştur. TTGV, özel sektör ve kamu sektörünün ortak çabalarıyla, kar amacı gütmeyen, açık, şeffaf, bürokrasiden uzak ve ulaşılabilir olma felsefesiyle kurulmuştur. Kurulduğu günden bu yana, teknoloji geliştirmeye yönelik projeleri olan Türkiye'deki sanayi kuruluşlarını desteklemektedir. TTGV, Avrupa'da benzer faaliyet gösteren kuruluşların oluşturduğu bir organizasyonu olan TAFTI'nin (Avrupa Teknoloji Uygulama Kuruluşu) üyesidir. Vakıf genel kurulu sanayi kuruluşlarından altı üyenin yanı sıra, Hazine Müsteşarlığı, KOSGEB ve TÜBİTAK temsilcilerinin de dahil olduğu dokuz kişiden oluşmaktadır. TTGV kurucu üyeleri 26 özel sektör, 6 kamu kuruluşu, 10 çemsiye kuruluş ve 14 kişiden oluşmaktadır.

TTGV, kurulduğu günden bu yana ana faaliyeti olarak, sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri tarafından gerçekleştirilen teknoloji geliştirme projelerine finansal destek sağlamaktadır. Desteklenen faaliyetler, "teknolojik ürün ve proses inovasyonu" kavramı içerisinde, bilgi birikimi firmada kalacak şekilde, firma tarafından gerçekleştirilen teknoloji geliştirme projeleridir. Altyapı veya üretim yatırımlarına dayalı projeler ile sanayi kuruluşları dışında üniversite ve araştırma kurumları tarafından sunulan projeler bu destek kapsamı dışında kalmaktadır. Bugüne kadar TTGV, toplam 240 teknoloji geliştirme projesine yaklaşık 95 milyon ABD doları tutarında destek sağlamıştır. Projelerin en fazla %50'sine destek sağlanmasından ve geri kalan tutarın sanayi kuruluşlarınca karşılanmasından dolayı TTGV'nin katkılarıyla yurt genelinde bugüne kadar yaklaşık 198 milyon ABD doları tutarında Ar-Ge hacmi yaratılmıştır.

TTGV'nin amacı, Türkiye'nin teknolojik altyapısının geliştirilip güçlendirilmesi ve Türkiye sanayisinin uluslararası pazarlardaki rekabet gücünün artmasına katkıda bulunmaktır. Vakfın görevleri ise, küçük ya da büyük, bütün sanayi kuruluşlarına, rekabetçi konumlarını ancak teknolojilerini geliştirerek ve inovasyona yatırım yaparak güçlendirilebilecekleri gerçeğini göstermek ve bu amaçla yapacakları çalışmalarını teşvik etmek, teknolojinin ticarileştirilmesi, pazarlanabilir yeni ya da daha gelişkin bir ürün, üretim yöntemi, sistem ya da hizmete dönüştürülebilmesi için gerekli altyapının oluşmasına katkıda bulunmak ve finansman desteği sağlamak, Türkiye sanayi sektörünün teknolojik gelişimine katkıda bulunması ve uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğü kazandırmanın beklenen etkililiklere yardımcı olmak, özellikle düşük kaliteli, zıncık yoğun ürün ve süreçlerden yüksek katma değerli mal ve hizmetlere geçişi sağlayacak yeni teknolojilerin geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını teşvik etmek, Türkiye'nin dış pazarlarda söz sahibi olabileceği mal ve hizmetlerin belirlenmesine katkıda bulunarak üretimlerini desteklemek ve rekabetçi ortamın, mevzuatın ve kurumsal çerçevenin iyileştirilmesi yönünde çalışmalar yapmak, teknolojiye, inovasyona ve teknoloji finansmanına yönelik talebi karşılayıcı düzenlemelere katkıda bulunmaktır.

TTGV'nin ana faaliyet alanı, sanayi ve bilim kuruluşları tarafından gerçekleştirilecek ürün ve süreç geliştirme projelerine mali destek sağlamaktır. Kuruluşu 1991 yılından beri sanayi ve bi-

İhşim şirketlerinin yüzlerce projesine destek veren vakfın faaliyetleri destek faaliyetleri, teknoparklar ve teknolojik hizmet merkezleri, risk sermayesi ve ozon tabakasını incelten mad-

Teknoloji Geliştirme Projeleri Destek: TTGV, kurulduğu günden bu yana ana faaliyeti olarak, sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri tarafından gerçekleştirilen teknoloji geliştirme projelerine finansal destek sağlamaktadır. Desteklenen faaliyetler, "teknolojik ürün ve süreç inovasyonu" kavramı içerisinde, bilgi birikimi firmada kalacak şekilde, firma tarafından gerçekleştirilen teknoloji geliştirme projeleridir. Altyapı veya üretim yanarımına dayalı projeler ile sanayi kuruluşları dışında üniversite ve araştırma kurumları tarafından sunulan projeler bu destek kapsamı dışında kalmaktadır. Desteklenecek projelerde ORCID tarafından kabul edilen teknolojik olarak yeni bir ürün olma ve teknolojik olarak iyileştiren, yani mevcut performansı belirli bir biçimde iyileştiren ve çevreye duyarlı bir ürün olma özelliğine sahip olma kriterleri aranmaktadır. TTGV tarafından projelerin toplam bütçelerinin en fazla %50'sine destek verilmektedir. Projeyi öneren kurumun da en az TTGV'nin verdiği destek kadar katkıda bulunması gerekir. Destek süresi en fazla iki yıldır ve destek miktarı en fazla 2 milyon ABD dolarıdır. TTGV destek projesi kapsamında izleme sürecinde de aktif rol oynar. Bu çerçevede TTGV, projelerin izlenmesi amacıyla proje konusunda uzman bir kişiyi proje izleyicisi olarak atar. Proje izleyicisi, projeyi yürüten firmayı iki ayda bir ziyaret ederek, projenin öngörülen hedefler doğrultusunda ilerleyişini ve proje ile ilgili gelişmeleri bir rapor halinde TTGV'ye iletir. TTGV yetkilileri de belirli aralıklarda projeleri teknik ve mali açıdan incelemek amacıyla firmaları yerinde ziyaret eder.

Bugüne kadar TTGV, toplam 240 teknoloji geliştirme projesine yaklaşık 95 milyon ABD doları tutarında destek sağlamıştır. Desteklenen bazı örnek projeler ise şöyledir; "Gelecekteki Çamaşır Makinası Tahrik Sistemlerinin Araştırılması, Tasarımı ve Üretimi için Mühendislik Çalışmaları" (ARÇELİK), "Gerçek Zamanlı Üretim İzleme Sistemi" (ARGE), Bilgi Otomasyon Projeleri Yazılım Geliştirme Donanım Tas. Müh. ve Dan. San. ve Tic. Ltd.Şti.), "Endüstriyel Uzaktan Kumanda Sistemleri" (ARLA Mühendislik Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.), "Bilgisayar Destekli Universal Test ve Ölçüm Sistemi Tasarımı, İmalatı ve Test Yazılım Geliştirilmesi" (GATE Elektronik), "E-Branch İnternet Bankacılık Çözümü" (Veripark Bilişim), "Endüstriyel ve Halka Açık Tesistlerde Enerji Ölçümü, Yüklü Yönetimi ve Seda Optimizasyonu Veri Aktarılması" (ABC CEBİCİTAŞ Otomasyon ve Kontrol)

TTGV tarafından sağlanan mali destek, firma tarafından, iki bir yıl geri ödemesiz olmak üzere dört yıl içinde faizsiz ve ABD doları olarak, sözleşimle belirtilen koşullarda geri ödenir.

Teknolojik Destek Hizmetleri, bu kapsamda TTGV, KOBİlere teknolojik, finansal ve yönetim konularında proje bazında uzman yardımı sağlar. Verimliliğin artırılması, ürün kalitesinin yükseltilmesi, ürün satışı için pazarlama faaliyetleri yapmak amaçlı yeni teknik veya teknoloji kullanımı, iş planlaması, teknoloji kaynağı temin edilmesi, pazar araştırması, teknik ve ticari bilgi sağlanması, fikri mülkiyet hakları ve lisans danışmanlığı, elektronik iş ortamına geçiş destek kapsamına girer konulardır. TTGV tarafından destek projelerinin toplam bütçelerinin en fazla %50'sine, en çok 100 bin ABD doları tutarında hibes olarak destek verilir.

Teknoloji Merkezleri, sanayinin gereksinim duyduğu, tekniklik ve endüstriyel araştırma-geliştirme, ölçme, eğitim ve danışmanlık hizmetlerini sunmak üzere kurulan özel sektör kuruluşlarıdır. Merkezlerin kurulmasında ve ilerleyişinde, ticari prensipler esas alınır. Merkezlerin en az %51 oranında ortaklık payı özel sektörden işletme/kişilerden alınmalıdır. Merkezlerin hizmetleri planlanırken, belirli işletmelere ilişkin gereksinimler değil, sanayinin genel altyapı gereksinimleri esas alınır. Merkezler ile hizmet verecek işletmeler arasında atkılı ilişkim kurularak sorunların belirlenmesine çalışılır. TTGV benzer şekilde faaliyet göstermek amacıyla kurulan merkezler toplam proje bedelinin en fazla %20'si veya en fazla bir milyon ABD doları tutarında geri

eklemeli destek sağlar. Belirli bir alanda teknoloji merkezi kurmak isteyen sanayi işletmeleri bir araya gelip, konsorsiyum oluşturarak başarıya ulaşabilirler.

Teknoparklar Projesi, kuruluşu bir diğer önemli projesi ise, teknopark girişimleridir. Dünyadaki ilk teknopark girişimleri 1950'li yıllarda Amerikalı akademisyenlerin bilgi ve Ar-Ge tecrübelerini ekonomik değer haline getirecek, pazara çıkmak istemeleri sonucunda ortaya çıkmıştır. İlk teknopark, ABD'nin Kaliforniya eyaletinde bulunan Stanford Üniversitesi'nin öncülüğünde kurulmuştur. Teknoparklar, üniversiteler, araştırma laboratuvarları ve sanayi kuruluşlarının aynı ortamda bilim, teknoloji ve AR-GE çalışmalarının geliştiği yerler olması açısından TTGV'nin önem verdiği yapılaradır. TTGV, üniversite ve araştırma merkezlerinde gerçekleştirilebilecek türden, araştırma bilgisi gerektiren yeni iş alanlarının oluşumunu ve gelişimini harekete geçiren; bulunduğu bölgenin teknolojik alt yapısını ve gelir düzeyini artıran; yetmiş iş günü için iş olanakları sağlayan ve yabancı yatırımcıları bulunduğu bölgeye çekmek üzere kurulması planlanan teknoparkların oluşmasında görev üstlenmektedir. Vakıf, bu kapsamda Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) ve TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (TUBİTAK-MAM) teknoparklarının kuruluş çalışmalarını desteklemiştir.

Risk Sermayesi Projesi, TTGV, gelişmiş ülkelerde ekonominin büyüme için çok etkin bir mekanizma olan risk sermayesi yatırım ortaklıklarının, ülke ekonomisini dinamizmi için gerekli olan teknoloji firmalarının kurulmasını sağlayacağı düşüncesinden hareketle, en az iki adet risk sermayesi fonunun oluşumuna destek sağlamaya karar vermiştir. Risk sermayesi fonlarının ilki Türkiye İş Bankası ile birlikte İş Risk Yatırım Ortaklığı adı altında kurulmuştur. Diğer fonun uluslararası çir iyi uygulamaya örneklerinden yola çıkılarak kurulması konusunda çalışmalar yürütülmektedir.

Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin (OTİM) Giderilmesi Projesi, 1987'de imzalanan ve 1989'da yürürlüğe giren "Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü" Türkiye'nin de taraf olduğu anlaşma ile endüstride kullanılan Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin (OTİM) üretim ve tüketimine, zamana ve alternatif madde ve teknolojilere bağlı olarak kısıtlamalar getirilmiştir. Bu anlaşma kapsamında, gelişmekte olan ülkelere, alternatif madde ve teknolojileri geçiş için gerekli teknik ve maddi yardım sağlanması amacıyla "Montreal Protokolü Çok Taraflı Fonu" isimli bir fon oluşturulmuştur. 1992 yılında, Dünya Bankası tarafından Türkiye için OTİM'lerin tüketiminin durdurulmasına yönelik bir ülke programı hazırlanmış ve gerekli fonun sağlanması için çalışmalar başlanmıştır.

TTGV, 1994 ve 1995 yıllarında imzalanan iki anlaşma ile Türkiye'ye tahsis edilen 19,8 milyon doları tutarındaki fonun protokol amaçları doğrultusunda kullanımının koordinasyonunu üstlenmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirdiği çalışmalar; OTİM kullanıcılarının adreslerine ulaşılarak kullanılan teknoloji, kullanılan OTİM, ürün ve ara ürünlerin tanımlanması için çalışmalar yapılması, özellikle KOBİ'lerin OTİM'lerin üretiminde kullanımından kaldırılmasına yönelik koşullar, teknolojik seçenekler ve sağlanabilecek destekler konusunda bilgilendirilmesi ve seminerler düzenlenmesi, OTİM giderme seçeneklerini ortaya koymaya yönelik demonstrasyon projeleri hazırlanması, ülke çapında değişim projelerinin hazırlanarak Dünya Bankası aracılığıyla Çok Taraflı Fon'a sunulması ve destek sağlanması, onaylanan projelerin yönetilmesi ve izlenmesi şeklinde özetlenebilir. Haziran 2003 itibarıyla, TTGV Ozon Projeleri kapsamında, 30 projeye 19,4 milyon ABD doları tutarında destek sağlamıştır. "Ozon Tabakasına Zararlı Maddelerle Buzdolabı Üretimi" (ARÇELİK), "Ozon Tabakasına Zararlı Maddelerle Buzdolabı Üretimi" (PROFİLO), "Ozon Tabakasına Zarar Vermeyen Maddelerle Buzdolabı Üretimi" (Uğur Sogurma), "Sogurucu Üretiminde Ozon Tabakasına Zararlı Maddelerin Giderilmesi Projesi" (Klimasun A.Ş.), "Isnak Kalıp, Entegral Skin ve Rijit Süngerde CPC-11 Kullanımının Sona

Erdirilmesi Projesi" (PİMSA A.Ş.), "Solvent Sektör Projesi" (16 Fırında Çözücü Olarak Kullanılan OTİM'inin Güçlendirilmesi Kapsayan Şemsiye Proje), "Türkiye'de Kurulmuş ve Kurulmakta Olan Hızlı Hizmetler Projesi" (TARİS), "Kurumsal Güçlendirme Projesi" (Tarım ve Köylüleri Bakanlığı, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü), "Köpek Sektör Projesi" (5 Fırında CPC-11'in Güçlendirilmesi Kayma ve Şemsiye Proje) bu çerçevede gerçekleştirilen ve desteklenen projelerden bazılarıdır.

TTGV'nin çevre konusunda gerçekleştirdiği faaliyetlerinden biri de "Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (Johnnesburg 2002)"ne katılım aşamasında hazırlanmış olan Sürdürülebilir Kalkınma Ulusal Raporu'nun tanıtımının yanında koordinasyon grubu tarafından belirlenen altı temadan biri olan "İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir Kalkınma Grubu" çalışmasıdır.

TTGV, sanayicilerle ortak hareket edebilmek, onların yaygın olarak bulunduğu bölgelerde kalite ve teknolojiyle ilgili ölçü ve test hizmetlerinin gelişimini sağlamak, sanayicilerin araştırma faaliyetlerine yardımcı olmak amacıyla beş AR-GE merkezinin kuruluşuna destek vermiştir. Bu merkezler; araştırma ve test merkezi olarak faaliyet gösteren Kema-Bsım Test Hizmetleri ve Sanayi Ticaret A. Ş bünyesindeki merkez (İstanbul), yüzey işlemlerle ilgili olarak kurulan Yüzey Teknolojileri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (İzmir), TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi'nde başta tekstil sanayisini kapsamak üzere arıtma teknolojileriyle ilgili olarak kurulan araştırma merkezi, biyomedikal ilaçların yararlılığını artırmak üzere Eczacılar Birliği ve yurtdışından katılan Biyocnova Pimasi'yle ortaklaşa kurulan Novagentis Biyomedikal İlaç Araştırma Geliştirme Merkezi ve son olarak Ulusal Yazılım Sanayisi Destekleme Projesi kapsamında kurulan Yazılım Destek Ticaret A.Ş.'dir.

TTGV, TÜBİTAK ve TUSİAD ile birlikte 1998 yılından itibaren dağıtılan, Türkiye'de yenilikçi ürün geliştirme çabalarını desteklemek, yenilikçi ürün geliştirme, rekabetçi pazarlarda başarıyla kayınlamaz görevi olduğu konusunda sanayicileri bilinçlendirmek ve kamuoyunun bu konudaki duyarlılığını artırmak üzere "Teknoloji Odülü"nü oluşturmuş ve Yaratıcı, yenilikçi, teknik mükemmeliyete ve rekabet özelliklerine sahip ürünlerin değerlendirilerek ödüllendirilmesi ve kamuoyuna tanıtılması amacıyla "Teknoloji Büyük Odülü" ve "Teknoloji Başarı Ödülleri" olmak üzere iki kategoride ödül verilmektedir.

TTGV, sanayi kuruluşlarının ve yazılım geliştirme şirketlerinin teknoloji geliştirme projelerini desteklemektedir. Teknoloji geliştirme projelerine destek sağlamak için, devletin çeşitli kurumlarının hizmetine geçirmek ve kaynak aktarımına aracılık yapmaktadır. Hazine Müsteşarlığı, Dünya Bankası, Dış Ticaret Müsteşarlığı sözü edilen kaynaklardan bazılarıdır. TTGV ayrıca, 1995 yılından bu yana Para Kredisi ve Koordinasyon Kurul'u'nun, AR-GE yardımına ilişkin Dış Ticaret Müsteşarlığı kaynağıyla sanayinin AR-GE projelerini desteklemektedir. Hazine Müsteşarlığı/Dünya Bankası-Montreal Protokolü Çok Taraflı Fonu da yine kaynak olarak kullanılmaktadır. TTGV kendi hedeflerini gerçekleştirmek için de işbirlikleri yapmakta ve projeleri için kaynak yaratmaktadır. Hazine Müsteşarlığı-Dünya Bankası tarafından 1. Teknoloji Geliştirme Projesi kapsamında sağlanan ve sanayi kuruluşlarına kullanılarak geri ödenen fonlar, benzer faaliyetlerin desteklenmesi amacıyla TTGV tarafından kullanılmaktadır.

Vakıf, gelecekte Türkiye sanayisinin teknolojik anlamda gelişmesine ve AR-GE birimlerinin oluşmasına yönelik hazırladığı projeleri hayata geçirmek için çalışmalar yapmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda çeşitli faaliyet programları geliştirmektedir. Gelecekte yapılması planlanan ve üniversiteler, araştırma laboratuvarları ve savaşı kuruluşlarını, bir araya getirilmesini amaçlayan teknoparklar projesi, Türkiye sanayisinin işgücü ve teknolojik açıdan gelişmesine katkı sağlanmasına yönelik ve gelecekte yaygınlaşması amaçlanan bir projedir. Bu ve buna benzer projelerin yanı sıra, yine teknoloji geliştirme ve AR-GE çalışmaları için, gelecekte de finansal destek çalışmalarına devam edecektir. Vakıfın, kuruluşun faaliyetlerini, projelerini ve finansal desteklerini

anlatan çeşitli yayımları bulunmaktadır. Teknoloji geliştirme projelerine finansal destek broşürü olan "Desteknoloji" ve kurum tanımının ve faaliyetlerinin anlatıldığı kitapçıklar ve broşürler yayımlanmaktadır.

İletişim

CYBERPLAZA B Blok Kat: 5-6 Bilkent ANKARA

Telefon: (312) 368 02 72

Faks: (312) 368 02 62

E-mail: info@ttgv.org.tr

Web: www.ttgvo.org.tr

Kaynaklar

www.ttgvo.org.tr

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, Desteknoloji kitapçığı

İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir Kalkınma Ulusal Değerlendirme Raporu, TTGV, Ağustos 2002

TTGV Teknoloji Seminerleri Notları, TTGV Teknoloji Yayınları Dizi 3, Mart 2000

Risk Serüveni Seminerleri Notları, TTGV Teknoloji Yayınları Dizi 1, Avuk 2000

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV)

Third Sector Foundations of Turkey

Başta "Üçüncü Sektör" kavramıyla nitelendirilen sivil örgütçülük kavramı ve sivil örgütler son yıllarda Türkiye'de de en hızlı gelişen sektör durumundadır. Türkiye'de sivil hareketin öncülerinden ve en önemli temsilcilerinden biri de, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV)'dir. TÜSEV 1993 yılında, sivil toplumun vazgeçilmez bir parçası olan gönüllü kuruluşlara çeşitli yönlendirici gelebilecek tehditlere karşı ortak bir gönüllü kuruluş platformu oluşturmak amacıyla, sınıyeli uzmanları, akademisyenler ve kurumlar tarafından kurulmuştur. TÜSEV, üçüncü sektör kavramı için çözümler ve kavramı demokrasinin kamu ile özel sektör yanında "kilit taş" olduğunu düşünmektedir. Bu nedenle de her demokrasinin ancak üçüncü sektörü kadar güçlü olduğu kanısındadır.

TÜSEV kuruluş yıllarında öncelikli iki sorun ile karşı karşıya kalmıştır. Bunlardan biri aşırı merkezileşmiş bir devlet geleneği, diğeri de devleti bir karşıt olarak görmek, Atatürk'ün önderliğinde kurulan demokratik düzeni hedef alan gönüllü kuruluş hareketlerinin artarak devam etmesidir. Ayrıca bu tür sistem karşıtı kuruluşların sayılarının artması devletteki mevcut aşırı merkezileşmişliği beslemekte ve bu durum çağdaş anlamda sivil toplum kuruluşu olması amaçlayan gönüllü kuruluşlara tehdit oluşturmaktadır. Bir anlamda sivil toplum örgütleri ve özellikle vakıflar "siyasallaşmakta" ve bu nedenle devletin aşırı denetim dürtülerini kamçulamaktadır. Bu durumlarda basit ve rek tipçi çözümler tercih edildiği için bütün vakıflar hedef alınmış olup, "kurumun yanında yağın da yanması" tehlikesi en düşük vakıflar ve sivil toplum kuruluşları için belirmektedir. Bu nedenle TÜSEV'in kuruluş yıllarında en başta gelen hedefi, Ankara'da yapılmakta olan veya planlanan yasal düzenlemelerde sivil toplum örgütlerinin yaşamını tehlikeye sokabilecek durumları önlemek ve daha demokratik bir ortamın gelişmesi için görevler ve siyasete yardımı etilmek olmuştur.

TÜSEV, 2002 yılında Avrupa uyum yasaları sürecinde önemli görevler üstlenmiştir. Medeni Kanun, Dürnekler Yasası ve Vakıflar Tüzüğü'nün hazırlanmasında yasa hazırlayıcılar ile yakından çalışmıştır ve bu çalışmalar devam etmektedir. TÜSEV'in amacı, sivil toplum kuruluşları için dünyanın diğer demokratik ülkelerinde bulunan çözümler ortama Türkiye'de de uygulamaktır. Avrupa Topluluğu'na üyelik adaylığı bu süreci güçlendirmiş ve devlet yetkilileri sık sık TÜSEV'in görüşlerine başvurmuşlardır. Bu konudaki çalışmalar ve temasları halen devam etmektedir.

İki binli yıllarda TÜSEV'in hedefleri daha da çeşitlenmiştir. Toplumda siyasi katılım giderek artmaktadır ve demokrasiyi yerleştirmek hem iç hem de dış bir sorun durumundadır. Dış sorun olmasının nedeni Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne dahil olma isteği ve dünyanın küreselleşmesidir. Demokratik örgütlenme açısından hem yeni yasal düzenlemeler hem de fiyatta daha çok ve etkin bir şekilde örgütlenme gereklidir. Örgütlenmenin etkin olabilmesi ise daha kavrami, diyaloga açık bir örgüt modelinden geçmektedir. Küreselleşen dünyada ise sivil toplum kuruluşlarına önemli görevler düşmektedir. Bugünün uluslararası politikasında sivil toplum kuruluşlarının oluşturdukları "ağlar" (network) her zamankinden daha fazla rol oynamaktadır. Zaman zaman devletlerin çözemediği sorunları sivil toplum örgütlerinin gündemlerine geldiği görülmektedir. Siyasal ve toplumsal hayatın "yönetim" kavramı yerini "yönetişim" kavramına bırakmaktadır. Yönetişim kavramı toplumsal sorunların çözümünde ve yasaların uygulanmasında sivil toplum kuruluşları ile kamu yöneticilerinin işbirliği halinde hareket ettikleri bir ortama tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle sivil toplum örgütleri, günümüzde, devleti her zamankinden daha fazla tanımlanmaktadır.

Vakıfların ve derneklerin birikmiş ortak sorunlarına çözümler aramak ve uluslararası kuruluşlarla ilişkilerini sağlamak; böylece Türkiye Üçüncü Sektör adı altında bağımsız bir varandaçlar sektörü olarak örgütlemeisine katkıda bulunmak amacıyla kurulan TÜSEV'in bugün yaklaşık 120 vakıf ve dernekteen oluşan Münevveli Heyeti üyesi vardır.

TÜSEV kendisini, Türkiye'deki üçüncü sektörün işletimsel, yasal ve mali altyapısını güçlendirmeye adanmıştır. Vakıf ve derneklerin ortak sorunlarına çözümler bulmak, kapasitelerini geliştirmek, kamu olanaklarıyla sağlanamayan hizmetlerin kar amacı gütmeyen gönüllülük çerçevesinde topluma götürülmesinde öncülük etmek ve yol göstermek, bu kuruluşları bilgilendirmek, eğitmek ve dayanışma gereksinimlerini karşılamak Vakfın amaçları arasındadır.

Vakfın hedefleri; kar amacı gütmeyen organizasyonların işletimsel, mali ve teknik kapasitesini, mali ve yasal çerçeveleri geliştirmek, hayırseverlik veya filantropiye ve stratejik bağış sağlamaya teşvik etmek, kamu sektörü, özel sektör ve üçüncü sektör arasında işbirliği oluşmasına yardım etmek, uluslararası toplumun Türkiye'deki üçüncü sektör organizasyonlarını tanımmasını ve işbirliği yapmasını için desteklemektir.

TÜSEV'in amaçları; kamu yararına çalışan vakıf ve derneklere özel bilgi ve destek sağlanması, araştırma yaparak yeni yöntemlerin paylaşılması, kamu kuruluşlarının vakıf ve derneklere ilişkin olarak bilgilendirilmesi ve yasa, yönetmelik, tebliğ gibi mevzuata ilişkin değişiklik sürecinde önerilerin sunulması, fon sağlayan (proje desteği veren) ulusal ve uluslararası kuruluşlarla önemli projeler üreten STK'lar arasında köprü oluşturulması ve özellikle de ulusal kaynakların harekete geçirilmesi konusunun teşvik edilmesi olarak tanımlanmıştır. TÜSEV çalışmalarını iki başlık altında yürütmektedir:

Bilgi ve Araştırma

Araştırma Projesi: Türkiye'deki Filantropi ve Vakıflar, Ford Foundation, TÜSEV'den toplumda filantropinin veya hayırseverliğin sosyal adalet, insan hakları, iyi yönetişim gibi demokratik ideallerin ilerlemesine ne derece katkıda bulunduğu Türkiye bağlamında inceleyeceği bir araştırmayı üstlenmesini talep etmiştir. Bu araştırmanın amacı, bu ülkelerdeki vakıfların ve vakıf destekleyicilerinin etkinliklerini güçlendirmelerini ve böylelikle sosyo-ekonomik ve siyasi gelişmeye önyak olma ya da sürdürmede daha etkin rol oynamalarını sağlamaktır. Küresel bir vakfın öncülüğünde yürütülen bu projenin içerisinde yer alarak TÜSEV, kurumsal hayırseverliği geliştirme ve ileriye taşıma idealine bağlılığını ortaya koymuştu. Dahası bu araştırma, türünün ilk örneği olma özelliği taşımaktadır. İslami toplumlarda filantropiyi ülkeler arasında karşılaştırma ciddi bir girişimde karşılaşılmamıştır. Ayrıca Türkiye sivil toplum literatürü, vakıflardan çok dernekleri kapsar. Vakıf davranışlarını incelemek ve bunu demokratik sonuçlardan doğan kurumsal kurullar çerçevesinde gerçekleştirmek, demokratikleşmeye öncülük eden güçlere yönelik anlayışı derinleştirecek ve genişletecektir. Bu anlamda TÜSEV Türkiye'ye önemli bir akademik katkıda bulunacaktır.

Türkiye'de yürütülen araştırma; hayırsever kurumların yapısı, devletle ilişkileri, demokratik getirilerin filantropiye bağlanması konuları üzerine yapılmaktadır. Bu kapsamda, Türkiye'den 460 vakıf ve 1200 varandaç ile anket yapılabilmektedir. Ayrıca İstanbul, Ankara, Konya, Gaziantep ve İzmir'de 30 vakıf idarecisiyle görüşülebilmektedir.

Türkiye'deki Üçüncü Sektörün Gelişmesi; güçlü ve etkin bir sivil toplum, demokratik uygulamaların derinleşmesini ve farklı seslerin kamu yaşamında temsilini sağlamak için oldukça önemlidir ve sivil toplum kuruluşları (STK) katılım ve sivil girişimi teşvik edecek mekanizmaları inşa

etmede önemli bir rol oynar. Değişimi katalizi eden ve sivil topluma yeni yaklaşımlar getiren üç önemli olay; BM Habitat II Konferansı'nda STK ve Vakıflar Forumu, 1999 yılı Marmara Depremi ve Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecidir.

1996 yılında İstanbul'da gerçekleşen, BM Habitat II Konferansı'nda STK ve Vakıflar Forumu ile küresel STK hareketinde mesafe kat edilmiştir. Forumun, sivil toplum üzerinde dikkate değer etkileri olmuştur. Yüzlerce Türk ve uluslararası STK, konferansı organize etmekte ve konferansa katılımda işbirliği için acıberber olmuşlardır. Ekonomik, sosyal ve çevresel eğilimler; kamu sektörü, özel sektör ve üçüncü sektörün yardımlaşması ve akıllı katılımı; kapasite inşası, Türkiye'deki sivil toplum için yeni bir çağa işaret etmek anlamına gelen çalışmaların konuları olmuştur.

Bu harekete geçirici ve coşkunluk veren olaydan sonra Türkiye, Ağustos 1999 Marmara Depremi'ni yaşamıştır. Bu felaket STK'lar üzerinde büyük bir talep yaratmış, pek çok hizmet bu organizasyonlarla depremden etkilenen kişilere ulaştırılmıştır. Bu ilk adımlar ulusal ve uluslararası alanda STK'ların tanınmasını ve STK'lara destek verilmesini körüklemiştir.

Türkiye'nin 2001 AB aday ülkesi olarak kabulü, üçüncü sektörün Türkiye'nin geleceğindeki rolünün yeniden belirlenmesi ve meşrulaşmasını sağlamıştır. Katılım tartışmaları süreci, sivil toplumla ilgili yasaların yeniden düzenlenmesi için hükümet üzerinde baskı oluşturmuş ve STK'ları daha fazla faaliyette bulunmaya teşvik etmiştir. Avrupa Komisyonu, STK'lara kapasite geliştirme ya da eğitim, kadın konuları, çevre, insan hakları gibi belirli konulardaki sosyal değişim projeleri için bütçe tahsis etmektedir.

Bu gelişmeler Türkiye'nin yasal, mali ve işleme tarzı açılarından STK'larının ve vakıfların çalışmalarının çerçevesini belirleme gelinde çok önemli değişikliklere neden olmuştur. Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı; Birleşmiş Milletler (BM) Habitat II Konferansı'nı düzenleyerek, deprem bölgesinde çalışan STK'lar için uluslararası mali destekten gelmesine yardım ederek ve sivil toplum ile ilgili AB katılım referanslarının savunuculuğunu yaparak bu olayların her birinde aktif rol oynamıştır.

Eğitim Programı

Eğitim programı ve çalışmalarının amacı, STK'ların kapasitelerinin geliştirilmesi için eğitim programlarını düzenlenmesidir. Bu programlar;

- 2002 Trans-Mediterranean Civil Society Dialogue: Akdeniz Bölgesinde Kadın ve Eğitim Konferansı (Van Leer Foundation ve IFC ile),
- 2002 Ulusal Konferans: Türkiye'de Sivil Toplum; Eski ile Yeni Arasında (Johns Hopkins University ile),
- 2001 Ulusal Konferans: Avrupa Birliğine Üyelik Sürecinde Organizasyonlar ve Vakıflar,
- 1999 Ulusal Konferans: Daha Sağlıklı Bir Demokrasiye ve Sivil Topluma Doğru; Hayırmever Vakıflar ve Organizasyonların Karşılıklı Sorunlar; Yapıcı Değişim için Öneriler ve
- 1996 BM Habitat II Konferansı: Türkiye Deklarasyonunun Üçüncü Sektörü'dür.

Gündemdeki Çalışmalar

TÜSEV, Başbakanlık İnsan Hakları Danışma Kurulu Toplantısı'na katılarak yapılan seçimde; II ve İKİ İnsan Hakları Kurullarının Yeniden Yapılandırılması Komisyonu ve Örgütlenme Özgürlüğü Komisyonu'na seçilmiştir. 3 Haziran 2003 tarihinde Ankara'da yapılan toplantıda görüşülen konuların bazıları şöyledir; bundan sonra karılacak derneklerin amaçları araması, madda insan haklarına ilişkin çalışmalar yapılmasını zorunlu kılacak bir madde eklenmesi,

bütçe ve yetkilerinin mutlaka tarif edilmesi, TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na denetleme fonksiyonunu da yüklemesi insan hakları ihlallerine ilişkin tariflerin standart hale getirilmesi, insan haklarına ilişkin olarak parlamentoya yıllık rapor verilmesi, medyanın insan hakları konusunun önemine inandırılması için işbirliği yapılması ve eğitimin öncelikli hedef olarak dikkate alınarak, Kurul'a denetleme, danışma ve yürütme yetkisinin verilmesidir.

Dernekler Yasası: Dernekler Yasası'nda yapılan değişikliklerden sonra Dernekler Tüzüğü yapılmış gündeme gelmiş, bu konuda TÜSEV Ankara'daki toplantıya katılmış ve bu bağlamda Dernekler Beyan sürecinin uzatılması için İçişleri Bakanlığı'na başvuruda bulunmuştur.

TBMM'de AB Toplantısı: TÜSEV 4-5 Haziran 2003 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen; Ulusal Parlamentolar ve Ulusal Parlamentonun AB Yasama Sürecindeki Rollerini seminerine davet üzerine katılmıştır. Seminerde ulusal parlamentoların bu süreçteki önemi, STK'larla ilişkileri, çalışma yöntem ve şekilleri ile parlamentoların temsil gücünün yasama ağırlığı kadar denetim ağırlığı da olması getirdiği ve ulusal parlamentoların Belçika'da ofis açmasının AB üyeliği açısından önemi vurgulanmıştır. Ayrıca STK'ların mutlaka bu konuları yakından izlemesi, ulusal parlamentoların ise toplumu bilgilendirmesi konuları görüşülmüştür. Başbakanlık AB Genel Sekreterliği Ulusal Program'ın yeniden yazılması ile ilgili olarak hazırlanan bu konuları; Enerji, Kişilerin Serbest Dolaşımı, Şirketler Hukuku, Tüketiciler ve Tüketiciler Sağlığının Korunması, Bilim Araştırma, Eğitim, Mesleki Eğitim, Gençlik'tir. Müktesebat tasarımları incelenmiş, gelen metinler üzerinde gerekli düzeltmeler yapılarak jade edilmiştir.

Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Avrupa Birliği'ne verilen önceki Ulusal Program'ın yeniden yazılması ve altınca Uyum Yasası içinde yer alacak konularla ilgili STK temsilcilerinin görüşlerinin alınması için yaptığı toplantıya TÜSEV'i de davet etmiştir. Toplantıda, siyasi kriterler içinde yer alan derneklerle ilgili ifadelerin ilave edilmesi ve diğer örgütlenme modellerinin de dahil edilmesi, vakıfların uluslararası ilişkilerinin derneklerdeki gibi kolaylaştırılması, bağış, yardım, işbirliği, kredi gibi kavramlarının daha açık ifade edilmesi, vakıflar tüzüğü'nün bir an önce çıkarılması ile vakıf ve derneklerin vergi yasaları karşısındaki durumunun farklı bir bakış açısı ile yeniden ele alınmasının önemi vurgulanmıştır.

TÜSEV'in kuruculuğunu gerçekleştiren kuruluş ve kişiler şöyledir: Türk Eğitim Vakfı (TEV), Vehbi Koç Vakfı, Türk Petrol Vakfı, Hacı Ömer Sabancı Vakfı (VAKSA), Hisar Eğitim Vakfı (HEV), İnsan Doğramacı Vakfı, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı, Anadolu Eğitim ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı, Dr. Nejat Bezzazbaşı Vakfı, Aydın Doğan Vakfı, Fika Spor Eğitim ve Sosyal Yardım Vakfı, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı, Türk Kardiyoloji Vakfı, Tevdek-Türk Eğitim Vakıfları, Bogaçoğlu Üniversitesi Vakfı, Marmara Üniversitesi Eğitim ve Yardım Vakfı, Anadolu Üniversitesi Güçlendirme Vakfı, Tüstat-Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Türkiye Kızılay Derneği, Fevzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı, Zekai Balıoğlu, İbrahim Ceyhan. TÜSEV'in, çeşitli alanlarda çalışan 12'si dernek 72'si vakıf olmak üzere 90 kurumsal üyesi bulunmaktadır. Bunun yanında, statüsüne göre kişi üyeleriyle birlikte bu sayı 100'ün üzerindedir.

TÜSEV, AB'nin danışma organı durumundaki Avrupa Vakıflar Merkezi'nin (RFC) yönetim kurulu üyesidir. Türkiye'nin gelecekte üyesi olacağı AB ile ilişkilerinde bir sivil toplum penceresi olma bir misyonu yüklenmiştir. Bu ilişkilerin tamamı ülkemizde demokrasinin güçlenmesi, insan haklarına tam anlamıyla saygı ve uluslararası camiada ülkemizin daha saygın bir ortak olmasını sağlayacak önemli adımlardır. Ayrıca ABD Council on Foundations (ABD Vakıflar Konseyi) ve CIVICUS (Dünya Sivil Toplum Birliği) işbirliği içinde oluşan önemli uluslararası sivil toplum kuruluşlarıdır.

TÜSEV küresel olarak demokratik toplumların gelişmesine katkı sağlayacak etkin ve sürdürülebilir üçüncü sektör vizyonuna sahiptir. Bâbini yıllarda TÜSEV, üç önemli görevin sorumluluğunu üstlenmektedir: ilk olarak özgür kamu hizmeti ve yararlı sivil toplumları teşvik etmek ile ilgili mevzuat iyileştirme çabalarını gene büyük bir çekle devam ettireni hedeflemektedir. Avrupa Topluluğu'na üyelik adaylığı, bu çabaların anlamını ve önemini artırmıştır. Bu konuyla ilgili olarak TÜSEV, yeni yasaya göre demoklerin "beyanname" formlarının doldurulması çalışmalarına başlamış durumdadır. Yasaların uygulama sorunlarını çözmek için konunun uzmanlarını, yöneticilerini ve STK temsilcilerini bazı etkinliklerde bir araya getirmek üzere projeler hazırlamaktadır.

İkinci olarak, TÜSEV çağdaş sivil toplum kuruluşlarının temsilcisi olarak daha katilime ve diyaloga açık bir çalışma ortamı benimsenmektedir. Bu bağlamda TÜSEV üyesi olan veya olmayan kuruluşlarla bilgilendirmeye ve diyaloga açık bir örgüt yapısını gerçekleştirmek üzere uğraşmaktadır. Diğer taraftan Türkiye'de filantropi konusu ve vakıflar çerçevesinde "bağış yapma" geleneğinin çağdaş gelişmeler ışığında ayrıntılı bir şekilde masaya yatırılmasının da TÜSEV'in önemli bir faaliyet alanı olabileceği düşünülmektedir.

Üçüncü ve son olarak TÜSEV'in yoğunlaştığı faaliyet alanı uluslararası ilişkilere dir. Bu konuda ilerlemeler kaydettirni olan TÜSEV, Avrupa Vakıflar Merkezi EFC'nin (European Foundation Centre) üst kurullarında temsil edilmektedir. Üst kuruluş olan "Governing Council" üyeliğine ek olarak Uluslararası ve Avrupa Genişlemesi kurullarında görev almaktadır. Vakıf, Mart 2002'de Washington, D.C.'de yapılan Türk-Amerikan Konseyi toplantısında "sivil toplum panelini" üstlenmiştir. Aynı kuruluşun Mart ayında yapılan 2003 yılı toplantısında geçen yıl yapılan panelin gündüğü ilgi üzerine yeni bir sivil toplum paneli düzenlenmektedir. Haziran 2003'te Lizbon'da yapılan yıllık EFC/ACFA konferansının hazırlık komitesinde görev üstlenmiştir. Ayrıca, merkezi Lizbon'da bulunan Lassa Amerikan Vakfı ile birlikte İstanbul'da gerçekleştirilecek olan "Kadın ve Eğitim" konulu Akdeniz sivil toplum örgütleri konferansını hazırlamaktadır. TÜSEV, Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'nun kapsamında bulunduğu bağirlerde Türk sivil toplum kuruluşlarının Avrupa'da benzer kuruluşlar ile yakın ilişkiler geliştirmeleri ve kurulmakta olan sivil toplum ağları içinde olmaları gerektiğine inanmaktadır. Gerçekleştirdiği ve hedeflediği bu faaliyetlerden de görüleceği üzere TÜSEV bu konuda hem cünden geleni yapmakta hem de edindiği deneyimleri sivil toplum hayatımıza aktarmaya çalışmaktadır.

Birleşim

Rankulaş Cad. No:2 Mıngırcı Han, Kat:5 Beşiköy 80000 İSTANBUL
Tel: (212) 243 83 07 - 09
Faks: (212) 243 83 08
E-mail: info@tusev.org.tr
Web: www.tusev.org.tr

Kaynaklar

www.milliyet.com.tr/1992/07/16/ekonomi/ekonomi.html
www.siviltoplum.com.tr/taahhüt_1.htm
www.tusev.org.tr

ENSTİTÜLER

ENSTİTÜLER

Açık Toplum Enstitüsü (Open Society)

Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü (TEAE)

Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE)

Açık Toplum Enstitüsü Open Society Institute

Açık toplum, ilk defa Henri Bergson tarafından kullanılan ve Karl Popper tarafından geliştirilen ve popülerleştirilen bir kavramdır. Popper'ın epistemoloji konusundaki teorisinde ifadesini bulan, dışımızdaki gerçeklik algımızın mükemmel olmadığı, dolayısıyla büyük ve değişmez doğrular konusunda ısrar edilmemesi ve gerçekliğin kimsenin tekelinde bulunmadığı, açık toplum fikrinin de temelini oluşturur. Büyük ve kesin doğrular yok ise, farklı görüşlere saygılı olmalıdır. Açık toplum, kimsenin mutlak bilgiyi elinde tutamayacağını, farklı insanların farklı fikirleri ve çıkarlara sahip olabileceğini ve insanların beraber barış içinde yaşayabilmelerini sağlamak için, kişilerin haklarını koruyacak kurumlara ihtiyaç duyulacağını kabul eden toplum anlayışıdır. Pratikte açık toplum, hukukun üstünlüğüne dayanan, demokratik yollarla seçilmiş hükümetlerce yönetilen, farklılıkları içinde barındıran kuvvetli bir sivil toplum, azınlıklara ve azınlık görüşlerine saygı anlamına gelir. 1930 yılında Macaristan'ın Budapeşte kentinde doğan George Soros 1947'de İngiltere'ye göç etmiş ve London School of Economics okulundan mezun olmuştur. Öğrencilik yıllarında düşünür Karl Popper'ın çalışmalarını tanıyan Soros'un düşünce gelişiminde ve toplumsal çalışmalarında Popper'ın önemli bir etkisi olmuştur. Soros, 1956 yılında ABD'ye taşınmış ve uluslararası yatırım fonunu kurmuştur. George Soros, 1979 yılında ilk vakfı olan Açık Toplum Fonu'nu New York'da, Doğu Avrupa'daki ilk vakfı olan Avrupa Vakfı'nı 1984'te Macaristan'da kurmuştur. Türkiye, George Soros adını 1999'da almıştır. Soros 20 Haziran 1999'da Sabancıların konuğu olarak İstanbul'a gelmiştir. İki gün boyunca verdiği konferansta "Açık Toplum" adını verdiği projesini anlatmıştır. 1999 yılında Soros ve Sabancı Üniversitesi eğitim alanında bir anlaşma imzalamıştır. Soros, Orta Avrupa Üniversitesi ile Sabancı Üniversitesi ortak girişimin mütevelli heyeti başkanlığına getirilmiştir. Orta Avrupa Üniversitesi, George Soros'un 'açık toplum' misyonuna uygun elemanlar yetiştirmek üzere, 1989'da eski Yugoslavya'nın Adriyatik kıyısındaki Dubrovnik kentinde oluşturulan Inter-University Centre örgütü öncülüğünde kurulmuştur. Açık Toplum Enstitüsü, Türkiye'de ulusal bir vakıf olarak değil, Eylül 2001 İstanbul'da bir iribat bürosu olarak kurulmuştur.

Merkezi New York'da bulunan Açık Toplum Enstitüsü (OSI), Soros Vakıflar Ağı'nın bir parçası olarak, dünyada açık toplumların gelişimini ve devamlılığını sağlamak için, eğitim, sosyal değişim ve hukuk reformları alanında bir dizi programı desteklemektedir. Küresel düzeyde açık toplumu hedefleyen OSI, sivil toplum örgütlerinin, uluslararası kurumların ve hükümet temsilcilerinin bir araya geldiği geniş katılımlı bir açık toplum ağı oluşturmayı amaçlamaktadır. OSI, Soros Vakıflar Ağı'nın çalışmalarının, demokrasileri güçlendirmeyi özellikle önemseyen diğer ülkelere taşınmasını sağlamaktadır. Açık Toplum Enstitüsü Türkiye İrtibat Bürosu proje yapmaktaki ve proje fonlanmaktadır. Açık Toplum Enstitüsü Türkiye İrtibat Bürosu, Türkiye'nin önde gelen üniversiteleri ve sivil toplum kuruluşları ile Açık Toplum Enstitüsü'nün yurtdışı programları arasındaki ilişkiyi kolaylaştırmaktadır.

Açık Toplum Enstitüsü'nün programları; network (ağ) programları, uluslararası inisiyatifler ve ABD programları olmak üzere üç kategoriden oluşmaktadır. Bu programlar, sanat ve kültür, ekonomi, çocuk ve gençlik, sağlık, kadın, büro programı gibi alanları kapsamaktadır. Açık Toplum Enstitüsü'nün dünyadaki uygulamalarına paralel olarak, Türkiye'de, Avrupa Birliği,

Eğitim, Siyasal Reform, Medya, Kadın Hakları, Sivil Toplum Örgütleri ve Bölgesel Farklılıklar başlığı altındaki projeleri desteklemektedir. 2003 yılı içinde iribat bürosunun projelerine Genel İşbirlikçi olarak mali destek sağlanmıştır. Desteklenen projeleri ve projelerini özetleri, internet Yayıncılığı Projesi, Gezici Afet Eğitimi Merkezi, Gezici Avrupa Film Festivali, Okul Öncesi Eğitim ve İşlevsel Yetişkin Okur-Yazarlık ve Kadın Destek Programları, Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Birimi, İnsan Hakları Merkezi, Eğitim Reform Girişimi, Kadın Fonu Projesi, Namus Cinayetlerini Önleme Projesi, Kadınlara Hukuk Danışmanlığı Projesi, Avrupa Birliği İzleme Projesi, Toplumsal Duyarlılık Modelinin Uygulanması Çalışmaları, Ders Kitaplarını Gözden Geçirme Çalışması ve STK Rehberi, Çocuk ve Mitçe Projesi, Ruhsal Engelli İnsanlar için İnsan Hakları Savunuculuğu Projesi, Türkiye Gramer Mikrokredi Projesi, "Köprüler Kuruyoruz" Belgesel Film Gösterimi ve 6. Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali, Türkiye'deki Seçmen Davranışları Araştırması ve Gazeteci Eğitimi Projesi'dir.

"Sınırları Aşan İşbirlikleri Programı", açık toplumların gelişimini ve devamlılığını sağlamak için farklı ülkelerde faaliyet gösteren sivil toplum örgütleri arasında uluslararası işbirliğini desteklemektedir. Program, sivil toplum aktörlerinin, siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel alandaki değişim modellerini ve başarı hikayelerini paylaşabilecekleri; küresel ve bölgesel bir takım sorunlara beraberce alternatif çözümler üretebilecekleri platformlar yaratmayı amaçlamaktadır. Program, kongre, konferans, araştırma, sanat aktiviteleri, kitap çevirisi, yayıtı ve kar amacı güden ticari faaliyetleri desteklememektedir. Ayrıca, Avrupa Birliği ülkeleri ile işbirliği öngören projelere öncelik tanımaktadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımını araştırmak için Avrupalı eski liderlerden kurulan sekiz kişilik "Bağımsız Türkiye Komisyonu" projesini, Açık Toplum Enstitüsü ve İngiliz Kültür Derneği desteklemiştir.

İstanbul Bilgi Üniversitesi, sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitelerini güçlendirmeleri konusundaki karşılaşılan sorun ve gereksinimlere yanıt vermek, çözümlerine katkıda bulunmak, sivil topluma kurumsal olarak destek sağlamak amacıyla STK Eğitim ve Araştırma Birimi'ni kurmuştur. Bu birim Açık Toplum Enstitüsü tarafından desteklenmektedir.

Açık Toplum Enstitüsü'nün işbirliği yaptığı kuruluşlar arasında; Türkiye Ekonomik ve Sosyal İlerleme Vakfı (TESEV), TÜSİAD, Anı Hareketi, Uluslararası Finans Kurumu (IFC), Bilgi Üniversitesi, Almanya Kalkınma Kredileri Kuruluşu (KfW), Anne Çocuk Eğitim Vakfı, Afet için Sivil Koordinasyon Derneği, Sabancı Üniversitesi, Tarih Vakfı, Şişli Etfem Hastanesi Derneği, Uçan Süpürge, Uluslararası Basın Derneği bulunmaktadır.

İletişim

Cevdetpaşa Cad. Mercan Apt. No: 166/11 Beşiktaş 34081 İSTANBUL
Tel: (212) 287 99 86
Faks: (212) 287 99 67
E-mail: info@osmf.org.tr
Web: www.osmf.org.tr

Kaynaklar

www.osmf.org.tr
www.tbk.bilgi.edu.tr
www.tulliyet.com.tr

Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü (TEAE) Agricultural Economics Research Institute

Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü (TEAE), tarıma teşvikleri niteliğinde ve Tarımsal Araştırma Projesi (TARP) kapsamında Kıtım Dünya Bankası finansmanı ile 1996 yılında tarım ekonomisi konularında araştırma yapmak üzere kurulmuş bir araştırma merkezidir. TEAE, Mart 2001'de kıyıl kullanımının sona ermesiyle birlikte genel bütçe ile faaliyetlerine devam etmektedir. Enstitü, idari ve mali bakımdan, gözetimini sağlayan APK aracılığıyla Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'na karşı sorumludur.

TEAE'nin temel amacı, Türkiye tarımının ekonomiyi katkısını artırmak amacıyla ülke tarım politikalarına yönelik ve pazara dönük bir tarımsal gıda sanayinin gelişmesi açısından önemli ve güncel konularda tarımsal ekonomik araştırma yaparak bilgileri karar alıcı mekanizmalara ulaştırmak ile bu araştırma projelerini yürütebilecek bilimsel ve teknik kapasite oluşturmaktır. TEAE'nin araştırma programı Araştırma Konseyi'nde tartışılmaktadır. Araştırma Konseyi, kamu kuruluşları, üniversite, sivil toplum örgütleri ve özel sektör temsilcilerinden oluşmakta, kendi içinden seçtikleri bir başkan tarafından yönetilmekte ve yılda bir defa toplanmaktadır. Araştırma Konseyi, Enstitü yönetiminin bazılaradığı Araştırma Programı taslağını tartışarak ilave ve eksiltmeler yapmakta ve ülke gereksinimlerine göre öncelikleri belirlemektedir. Tavsiye niteliğinde olan bu Araştırma Programı daha sonra APK Kurul Başkanı tarafından onaylanmaktadır. Enstitü, onaylanan araştırma programının bir kısmını kendi bünyesinde Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı personeli olan kadrolu elemanlar ve bakanlık dışından kısa dönem kontratla getirilen araştırmacılar ve uzmanlarla, bir kısmını da diğer organizasyonlarla yurtiçi ve yurtdışı özel ve kamu sektör kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği içinde veya gönüllü araştırmacı programı çerçevesinde rekabete dayalı kontrat usulü ile Enstitü dışından araştırmacılarla yürütmektedir. Enstitü bünyesinde yürütülen araştırma programı; tarım sektöründeki gelişmeleri izlemeye yönelik çalışma raporları, ulusal tarım politikalarının izleme, değerlendirme ve analizlerini içeren araştırma projeleri, makaleler ve ürün bazında durum ve tahmin raporlarını içermektedir. Bu projeler modern analiz teknikleri ve yöntemleri kullanılarak uluslararası standartlarda yürütülmekte ve araştırma sonuçları kullanıcılara yayın yoluyla seri ve devamlı bir şekilde aktarılmaktadır. Enstitü, ayrıca sempozyum, çalışma toplantısı, seminer, kongre ve konferanslar düzenleyerek araştırma sonuçlarını yaymaya çalışmaktadır. Enstitü, ulusal ve uluslararası uzmanlardan en iyi şekilde yararlanabilmek amacıyla, yurtiçi ve yurtdışı özel ve kamu sektör kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği içinde çalışmaktadır.

Enstitü'nün temel faaliyetleri arasında ürün veya ürün grubu bazlı durum ve tahmin raporları (et ve et mamulleri durum ve tahmin, süt ve süt mamulleri durum ve tahmin, buğday durum ve tahmin), ürün tarımına grup toplantıları, (buğday tarımına grubu toplantısı, zeytin ve zeytinyağı tarımına grubu toplantısı ulusal veya uluslararası nitelikli sempozyumlar, Dünya tarım ticareti, Türkiye için önemi, sürdürülebilir kalkınma ve kaynak kullanımı, Türk tarımında bilim ve araştırma), sektör ziyaretleri, araştırma projeleri yer almaktadır.

Tarım Ekonomisi alanında yapılan araştırmalarda öncül rol oynayabilecek, uluslararası saygınlığa sahip bir kuruluş olmak, kendi personelini, bünyesini bağımsız bir şekilde belirleyen ve amaçları doğrultusunda ulusal veya uluslararası faaliyetler için kaynak kullanabilen ve bu kaynakları tarım

ekonomisi araştırmaları alanında kapasite oluşturmak üzere kullanılan etkin bir kuruluş haline gelmek, bünyesinde Avrasya ülkeleri Tarım Ekonomisi Araştırmaları Merkezi'ni kurarak bu merkez aracılığıyla Avrasya ülkelerindeki tarımsal karakteristiklerini, rekabetçi profillerini analiz edecek araştırmalar yaparak Türk tarım ürünleri piyasasının yeni pazarlara açılmasını sağlamak Enstitü'nün vizyonunu oluşturmaktadır.

Enstitü'nün başlıca yayınları: *Kitaplar;* Türkiye I. Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Sempozyumu Bildirileri, Türkiye I. Yağlı Tohumlar, Bitkisel Yağlar ve Teknolojileri Sempozyumu Bildirileri, Türkiye VI. Pamuk ve Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri, Türkiye'de Hayvancılık Sektörü: Üretici, Sanayici ve Politika Yapıcılar Açısından Sektörün Değerlendirilmesi, Türkiye I. Besi ve Süt Hayvancılığı Sempozyumu Bildirileri, Türk Tarımında Bilim ve Araştırma Politikaları, *Çalışma Raporları;* Avrupa Birliği'nde Ortak Tarım Politikasının İşleyişi ve Türk Tarımının Uyum Süreci, Tarımsal Destekleme Politikasında Süreçler ve Üretici Transferleri, Türkiye'nin Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri ve Rusya Federasyonu ile Tarımsal Ticaret Olanakları, *Monografi;* Orta Sakarya Havzası'nda Domates Üretiminde Tarımsal Hıç Kullanımının Ekonomik Analizi.

Proje Raporları; Tarım İşletmelerinde Kredi Taleplerinin Doğrusal Programlama Yöntemiyle Belirlenmesi Kırşehir İli Merkez İlçesi Tarım İşletmeleri Araştırması, Türkiye'de Yoksulluk Profili ve Gelir Gruplarına Göre Çıda Talebi, Türkiye'nin Dış Ticaretinde ve Transfer Politikalarında Değişimin Faktör Bazında Gelir Dağılım Etkileri: Bir Sosyal Hesaplar Matrisi Denemesi.

Durum ve Tahmin Raporları; Pamuk Durum ve Tahmin: 2003/2004, Tıruncğiller Durum ve Tahmin 2003-2004, Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin 2003-2004.

Sürekli Yayın; Her üç ayda bir yayımlanan TTKAİ BAKIŞ dergisinin yanı sıra Enstitü tarafından akademik içerikli bir derginin hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Seminerler; Durum ve Tahmin Raporları Nedir?, Tarım Ekonomisi Araştırma Yöntemleri ve Veri Kaynakları, Arıcılık, Avrupa Birliği ve Ortak Tarım Politikası, İpekböceği, Türkiye Tarım Ürünleri Dış Ticareti: Enstitü, yayımların kendi imkanlarıyla yayımlanmaktadır.

Betisim

Milli Müdafaa Caddesi No: 18 TMO İlk Bina Kat: 3-4 Keleş ANKARA
Tel: (312) 418 89 65
Faks: (312) 418 62 09
E-mail: acri@anktruggitf
Web: www.anktruggitf

Kaynaklar

www.acri.org.tr
TTKAİ Powerpoint sunumu
Yakup İsmail Türker

Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE)

Public Administration Institute for Turkey and Middle East

Türkiye, özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında, ekonomisinin gelişmesi ve yönetiminin bu koşullara uyumlu bir yapıya kavuşturulması için yabancı uzmanlarla işbirliği yapmıştır. Bu çerçevede, 1949 yılında hükümet, Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası'ndan Türkiye ekonomisi üzerine geniş bir ekonomik inceleme yapmasını talep etmiştir. Banka, bu amaçla James Barker adlı uzmanı Türkiye'ye göndermiştir. James Barker'dan, Türkiye'nin kalkınma amaçlarını gerçekleştirecek kamu maliyesi politikaları ve uygun bir yönetsel mekanizma ile ilgili uzun vadeli politika önerileri hazırlaması beşmiştir. Barker raporunda bu amaca uygun olarak "Kamu yönetimi ve işletmeciliği alanında üniversite ve hizmet içi eğitim programlarının geliştirilmesi gerekir" önerisinde bulunmuştur. Bu öneri üzerine Hükümet, Birleşmiş Milletler'den, kamu görevlilerini eğitecek bir üstünlü kurularak, kamu yönetimini geliştirmek amacıyla teknik yardım talep etmiştir. Bunun sonucunda Türkiye ile Birleşmiş Milletler arasında 1951 yılında imzalanan "Teknik Yardım Anlaşması"na ek olarak 8 Mayıs 1952 tarihinde (1) sayılı Teknik Yardım Ek Anlaşması ile Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) kurulmuştur. Türkiye ve Orta Doğu ülkelerinde kamu hizmetleriyle ilgili eğitimin geliştirilmesi ve ileri eğitim olanaklarının sağlanması amacıyla kurulan TODAİE, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ile işbirliği yapılarak, yabancı uzmanlarla birlikte hazırlanan "Bütçe Raporu" temel alınarak, kuruluş yasasının çıktığı 1958 yılına kadar işleyişini sürdürmüştür. 1958 yılında, 7163 sayılı kuruluş kanunu ile bilimsel, mali ve yönetsel özerklik ve tüzel kişilik kazanmıştır. TODAİE, 1992 yılından bu yana, merkezi Brüksel'de bulunan Uluslararası Yönetim Bilimleri Enstitüsü'nün (International Institute of Administrative Sciences- IIAS) Türkiye Ulusal Seksiyonu'nun oluşturmaktadır. Ayrıca, Uluslararası Yönetim Okulları ve Enstitüleri Birliği'nin de (International Association of Schools and Institutes of Administration- IASIA) üyesidir.

TODAİE'nin amacı, kamu yönetiminin çağdaş anlayışa göre gelişmesine yararlı çalışmalar yaparak yönetim alanında eleman yetiştirmek ve kamu görevlilerinin yönetim alanında olgunlaşmasını sağlamaktır. Bu amacını gerçekleştirmek için öğretim ve yetiştirme, araştırma ve yardım, derleme ve yayın şubeleri bulunmaktadır. Amaçları doğrultusunda Enstitü üç temel etkinlik alanında faaliyetlerini gerçekleştirmektedir; öğretim ve yetiştirme, araştırma ve yardım, derleme ve yayın etkinlikleri. Öğretim ve yetiştirme etkinliklerini, Lisansüstü öğretim ve kısa süreli araştırma ve yardım etkinliklerini kamu yönetiminin bütününe ya da bir kesimine (ilgili alan ve yönetimin çeşitli sorunlarını içeren genel nitelikli araştırmalar, derleme ve yayın etkinliklerini ise kitap yayınlanmak oluşturmaktadır. Bunun yanında Enstitü, konferanslar, toplantılar, sempozyum vb. etkinlikler de düzenlemektedir.

Öğretim ve Yetiştirme Şube Müdürlüğü'nce uygulanan Kamu Yönetimi Yüksek Lisans Programı (KYYL), akademik temele dayanan bir kamu yöneticisi yetiştirme programıdır. KYYL, kamu görevlilerinin yönetim bilimi alanında uzmanlaşmasını sağlamak, üst düzey yönetici gereksinimini karşılamasını ve yetkinli lisans gücünün artmasına katkıda bulunmak amacıyla çalışmaktadır. Öğretim ve Yetiştirme Şube Müdürlüğü yabancı kamu görevlilerine yön-

İlk bir yüksek lisans programı da (International Advanced Public Executive Program) uygulanmaktadır.

TODAE'de yapılan bazı araştırmalar, TODAE'nin, yönetsel reform çalışmalarının tartışılıp geliştirildiği, yürütüldüğü önemli bir merkez konumunun gelmesine neden olmuştur. Türkiye'nin ilk ve en geniş kapsamlı kamu yönetimi araştırması MEHTAP adıyla bilinen "*Merkezî Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi*" bir TODAE çalışmasıdır. Devlet Planlama Teşkilatı, 1988 yılında, TODAE'den, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı ve yıllık program uygulamaları kapsamında, kamu yönetimini geliştirmek ve yeniden düzenlemek üzere, o güne dek yapılmış olan çalışmaların uygulamaya ne ölçüde yansıtıldığı araştırarak; bu çalışmaların ve uygulamaların eksik yönlerini, aksaklıklarını, darboğazlarını ve sorunlarını belirlemek ve bunlarla ilgili alınması gereken önlemleri açıklığa kavuşturmak; Avrupa Topluluğu'na yönetsel uyum alanında yapılması gerekli hazırlıkları sıptarmak üzere hazırlanan *Kamu Yönetimi Araştırma Projesi (KAY)*'ni talep etmiştir.

Enstitü bünyesinde "İnsan Hakları", "Yerel Yönetimler" ve "Sürekli Eğitim" alanında çalışan merkezler görev alanları içinde yer alan konularda dokümantasyondan eğitim ve yayına kadar uzanan çeşitli faaliyetleri gerçekleştirmektedir.

İçişleri Bakanlığı'nın önerisi üzerine TODAE Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi (YYAM) tarafından *Yerel Yönetimler Bilgi Tabanı Projesi- YEREL BİLGİ PROJESİ* hazırlanmış ve Nisan 2001'den başlayarak yürürlüğe girmiştir. YEREL BİLGİ PROJESİ, yerel yönetimlerle ilgili olan verileri elektronik ortamda toplayarak, bu verilerin politika geliştirme ve karar alma sürecine yardımcı olacak şekilde derlenmesi ve bunların analitik sorgulamaya tabi yapılmasını hedeflemektedir.

TODAE'nin faaliyetleri ve projeleri kapsamında işbirliği yaptığı başlıca kuruluşlar arasında, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Türk İdayeciler Derneği, TÜC Anadolu Ajansı, Türk Belediyecilik Derneği, Sosyoloji Derneği, Tiyatro, Opera ve Bale Oyuncuları Vakfı, Ziraat Mühendisleri Odası, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Türkiye Ticaret ve Sanayi, Deniz, Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği (TOBB), Türk Perfor Rafinerileri A.Ş. Genel Müdürlüğü (TÜPRAŞ), Kalkınma Bankası, Orman Genel Müdürlüğü, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü yer almaktadır.

TODAE'nin Çığırık Yerel Yönetimler Dergisi, "Turkish Public Administration Annual, İnsan Hakları Yıllığı" süreli yayımları arasında, bulunmaktadır. TODAE'nin yayınladığı Türkiye Ekonomisi, ilk süreli yayın olma özelliğini yanı sıra Türkiye'de yönetim alanında "en uzun ve kesintisiz" yayımlanan süreli yayın niteliğini taşımaktadır. Protokol Yönetimi, Kamusal Yaşamda Protokol Kuralları, Kamu Yönetiminde Kalite 3, Ulusal Kongre Bildiriler, Örgütsel Politika ve Takrıklar, Belediye Zabıta Hizmetleri Yönetimi, Türk Kamu Yönetiminde Kurullar: Geleneksel Yapılandırmanın Kırpık, Yerel Yönetimler Maliyesi, Dünya'da Memurlar ve Sendikalar Hakları, İnsan Hakları Eğitimi Hakkında, Bilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişim, Yerel Yönetimler, Demokrasi Düşüncesinin Gelişmesi, Yoksulluk Şiddet ve İnsan Hakları, Örgütsel Politika ve Takrıklar, 1926-1994 Türkiye'de Memurlar ve Sendikalar Hakları, Bürokrasi, Hükümet Ahlak ve Yöneticiler, Kamu Görevlileri Sendika ve Tıpın Gelişme Hukuku, Türkiye Ekonomisi, Memleketimizde Toplum Kalkınması (Köy Kalkınması), Fransa'da Bölge Tazimi ve Yeni Komün Kuruluşları, Bölge Kalkınması ve Arazi Politikası, Türkiye'de Valilik Sistemi, Mahalli İdareler, Türkiye İdare Birliği, Kamu Yönetimi Disiplin Sempozyumu, Bildiriler 2. Cilt, İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkı, Türkiye'de Meskan Problemi, B. Almanya'da ve Türkiye'de Yerel Yönetimler, Planlı Dönemlerde Köye Yönelik Çalışmalar (Sorunlar, Yaklaşımlar, Örgütlenmeler), Yerel Yönetimler Maliyesi, Kamu Yönetimi

Araştırması Yerel Yönetimler Araştırma Grubu Raporu, Konfolyone ve İnsan, Yerel Yönetim Birlikleri, Yerinden Yönetim ve Kalkınma, Yerel Yönetimlerde Temsil: Belediye Örneği, Belediyemiz ve Halkla İlişkileri, Yerel Yönetimler: Liberal Açıklamalara Geçirel Yaklaşım diğer yayınlardır.

Betşim

1 No'lu Caddesi No:8 Yüceceps 06100 ANKARA

Tel: (312) 231 73 60

Faks: (312) 231 83 38

E-mail: todaie@todaie.gov.tr

Web: www.todaie.gov.tr

Kaynaklar

Amme İhtaresi Dergisi Cilt: 29 Sayı: 2 Haziran 1996

Abnet Yüces (1993), TODAIE'nin Yapısı, İşleyişi ve Sorunları, TODAIE Kamu Yönetimi Lisansüstü Uzmanlık Programı, Ankara

T.C. Devlet İhtilası Rehberi TODAIE 2003

www.todaie.gov.tr

Türkiye ve Orta Doğu Amme Enstitüsü Eğitim Programları

ULUSLARARASI KURULUŞLAR

ULUSLARARASI KURULUŐI ARI

Alman Teknik İşbirliği Kurumu (GTZ)
Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu
Avustralya Büyükelçiliği
Birleşik Krallık - Çevre, Gıda ve Kırsal Bülümü (DEFRA)
Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (AEK)
Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF)
Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)
Danimarka Büyükelçiliği
Denizası Kalkınma Enstitüsü (ODI)
Dünya Bankası (WB)
Dünya İzleme Enstitüsü
Dünya Koruma Birliği (IUCN)
Dünya Sağlık Örgütü (WHO)
Dünya Ticaret Örgütü (WTO)
Dünya Turizm Örgütü (WTO)
Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)
Fredrich Ebert Vakfı
Gıda ve Kalkınma Politikaları Enstitüsü (Food First)
Grameen Bank (GB)
Hollanda Büyükelçiliği
İngiltere büyükelçiliği
İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA)
İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SDC)
Japonya Büyükelçiliği
Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA)
Kanada Büyükelçiliği
Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı (CIDA)
Karadeniz Ekonomik İşbirliği (BSEC)
Konrad Adenauer Vakfı
Petrol İhrac Eden Ülkeler Örgütü (OPEC)
Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu (CSD)
Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)
Uluslararası Kurak Alanlarda Tarımsal Araştırma Merkezi (ICARDA)
Uluslararası Para Fonu (IMF)
Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD)
Uluslararası OneWorld Vakfı
Uluslararası OXFAM Vakfı

Alman Teknik İşbirliği Kurumu

Deutscher Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ)

Alman Federal Hükümeti, ekonomik işbirliğini, küresel bir yapılarına politikası olarak değerlendirmektedir. Küreselleşmenin oluşumuna katkıda bulunmak, sunduğu fırsatlardan yararlanmak ve risklerini aşırı düzeye indirmek için çaba sarf etmektedir. Küresel ölçekte yapısal değişim, yerinde, yani gerek olarak ülkelerde, gerekse Almanya'da gerçekleştirilen yapısal değişim anlamına gelmektedir. Bunun önkoşulu ise, bu görevin üstesinden gelebilmek için her iki tarafta da iyi bir hükümet yönetimi sağlamak üzere çaba göstermektir. Ortak ülkelerle yürütülen Alman ekonomik işbirliğinde temel ilkeyi "kalcılık" oluşturmaktadır. İşbirliği program ve projelerinin, teşvik sona erdikten sonra, dışardan herhangi bir destek olmaksızın sürdürülebilmesi, yani ortak ülkede kendi kendini idare ettirebilen ve gelişebilen yapıların oluşturulması yönünde itici gücün sağlanması arzulanmaktadır. Hükümetler bazında ortak kuruluşları ile gerçekleştirilen işbirliğinin esas hedefleri, proje tipine göre politik, ekonomik, sosyal ve ekolojik yapıların düzeltilmesidir.

Almanya Federal Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında yürütülen kalkınma işbirliği, bu iki ülke arasında uzun yıllardır süregelen politik ve ekonomik iyi ve yakın ilişkilerin ifadesi olduğu kadar aynı zamanda Türkiye'nin Avrupa ve Asya kıtaları arasındaki yeri ile NATO üyesi ve Avrupa Birliği'ne aday olarak taşıdığı özel konumunun da bir göstergesidir. Almanya ile Türkiye arasında ekonomik işbirliğine ilişkin ilk anlaşma 1958 tarihinde imzalanmıştır. Aradan geçen 40 yılı aşkın ikili işbirliği çerçevesinde Almanya, altyapı ve danışmanlık projeleri için 4,3 milyar Euro'dan fazla ödenek tahsis etmiştir. Birinci Boğaz Köprüsü, Artıkara-Sincan'da bulunan Türkiye'nin en büyük merkezi su arıtma tesisi, Konya ve Bursa hafif raylı sistemleri, Keban ve Oymapınar barajları ile termik santrallerin destifürizasyon tesisleri bu projelerin başlıca örnekleridir. Ekonomik işbirliğinin başlıca araçları, Alman Kalkınma Kredileri Teşkilatı (KfW) tarafından yürütülen mali işbirliği ile özellikle Alman Teknik İşbirliği Kurumu'nun (GTZ) sorumluluğunda olan teknik işbirliğidir. Mali işbirliğinin ağırlık noktası giderek Türkiye'nin az gelişmiş bölgelerine kaymaktadır. Almanya böylece, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik yeterliliğinin güçlendirilmesine somut katkılarda bulunmaktadır.

GTZ, 1975 yılında Almanya'da bir şirket statüsünde kurulmuştur. Alman Federal Hükümeti ile diğer ulusal ve uluslararası, kamu ve özel kuruluşlarla çeşitli işbirlikleri içinde bulunmaktadır. Dünya çapında insanların yaşam koşullarını ve beklentilerini iyileştirmek amacıyla hizmet etmekte olan GTZ, kamu yararına çalışan bir kuruluştur. Kaynak fazlalığı yine ve tamamen sürdürülebilir kalkınma için uluslararası işbirliği projelerinde kullanılmaktadır.

GTZ'nin misyonu; politik, ekonomik, ekolojik ve sosyal kalkınmanın ilerletmesi; böylece insanların yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Çok yönlü bir kalkınmaya ve reform süreçlerini destekleyen hizmetler sunmakta olan GTZ, sürdürülebilir kalkınma yolunda dünya çapında faaliyet gösteren uluslararası bir işbirliği girişimidir. Küreselleşen dünyada, politik, ekonomik, ekolojik ve sosyal kalkınma konularına; görülebilir, ileriye dönük çözüm yolları sağlamaktadır. GTZ, çoğunlukla zor koşullar altında çalışarak, çok yönlü reformları ve değişim süreçlerini teşvik etmektedir. Kolektif faaliyet, insanların yaşam koşullarının sürdürülebilir bir şekilde ilerletmektir.

GTZ, insan haklarına saygı ile her bir bireyin tekliği ve itibarını, uluslararası işbirliğinin temelini oluşturduğuna inanmaktadır. Bunun yanı sıra kurumun inanmakta olduğu diğer değerler; hukuk yasaları, yasal güvence ve vatandaşların plânik süreçlere katılımının etkili hükümet eylemleri için önemli olduğu; doğal kaynakların çevreye duyarlı kullanımını gelecek nesiller için kalkınma olanaklarını koruduğu; piyasa ve sosyal yönelimli bir ekonomik düzenin kalkınma odaklı bir yönetim ile birlikte, gelir güvenliği ve gelişimi için temel platform oluşturduğu; barış ve güvenliğe yapılan etkili katkıların, kalkınmanın temel dayanakları olduğu; ortaklık ruhıyla gerçekleştirilen işbirliğinin başarıya götürdüğü ve şeffaflık ile dürüstlüğü, GTZ'de ve diğer örgütlerde, açıklık ve ortak eylemlerin anlaşılmasını sağladığı ve böylece karşılıklı güven ortamı yaratıldığıdır.

GTZ bunun yanında, çalışmalarını belirli prensipler çerçevesinde yürütmekte ve proje ortakları ile hedef gruplarını da bu prensiplere saygı duymasını beklemektedir. Bu prensipler; cinsiyet, ten rengi, din, kültür, eğitim, sosyal statü veya milliyet gibi ayrımlar olmaksızın, tüm insanlara saygı göstererek çalışıldığına belirlenen eşit haklar ilkesi; Almanya ve diğer ortak ülkelerde yürürlükte olan yasal kurallara ve sözleşmelere saygı duyulmasını gerektiren sözleşmeler ve yasal yükümlülüklere saygı ilkesi; eylemlerin anlaşılır olması gerekliliğini vurgulayan şeffaflık ilkesi; şirket içinde eleştirel bir yaklaşımla birlikte şirkete bağlılık, gerçekleştirilen çalışma ile ilgili bilgilerin, doğası gereği veya açıkça ifade edildığında gizli tutulacağını belirten gizlilik ilkesi ile çalışma ortakları, proje ortakları ve hedef gruplarla adil ve güvenilir bir tutum içinde çalışmalar yürütülmesi gerekliliğini anlatan ortaklık temelli işbirliği ilkesidir.

Alman teknik işbirliği kapsamında; teknik, ekonomik ve organizasyona ilişkin bilgi ve deneyimlere yönelik danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Alman Hükümeti Almanya'nın projelere sağladığı katkının koordinasyonunu için, genellikle Hükümet'e bağlı GTZ'yi görevlendirmektedir. İlke olarak, işbirliği projelerinde hem Türk hem Alman tarafı olmak üzere, iki ortak anlaşarak katkıların bir kısmını üstlenmektedirler. Genelde mahallinde finansle edilecek giderler Türk tarafınca karşılanmaktadır.

Türkiye - Almanya ikili işbirliği programının içerdiği yıllık görüşmelerle hükümetler arası müzakereler sırasında geliştirilmektedir. Programın ana hatları; Türk Hükümeti'nin siyasi hedeflerinin ve planlanan reformların desteklenmesi; işbirliği projelerinin daha yoksul illerde yoğunlaştırılmasıyla bölgesel dengesiizliklerin giderilmesi; belediyelerin çevreye uyumlu şekilde geliştirilmesi (atık su arıtma tesisleri, katı atık depolama tesisleri, kurumlara nitelik kazandırılması) ile küçük ve orta ölçekli işletmelere kredi sağlanarak istihdamın gelir getiren önlemler konularına yönelmesi; özellikle belediyelerin ulaşı ve içme kapasitelerinin güçlendirilmesi suretiyle Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne hazırlığını desteklenmesi; katlıda bulunan diğer kurumlarla (AB Komisyonu, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler kurumları) yakın bir koordinasyonun sürdürülmesi ve özel sektörün, yatırımlar çerçevesinde mali katkıda bulunmasıyla, daha yakın bir işbirliğini kazanmak için araçların sağlanması şeklinde belirlenmiştir.

GTZ, Alman Kalkınma Bakanlığı (BMZ) adına Türk-Alman teknik işbirliği çerçevesinde 70'li ve 80'li yıllarda Türk ekonomisinin çeşitli sektörlerinde geniş bir yelpazeye yayılmış, çok sayıda projeyi desteklemiştir. 90'li yılların başından itibaren ise, teknik işbirliği projeleri giderek öncelikli alanlar üzerine yoğunlaşmaktadır. Son dönemde, Türkiye'nin AB üyelikünü koşullarını yerine getiremeye hedefleyen reform politikasının desteklenmesi gidercek önem kazanmıştır. Türk ekonomisinin rekabet gücünün artırılması, devlet kurum ve kuruluşlarının gerekli danışmanlık sağlanmasıyla, Türkiye'nin büyük Avrupa pazarıyla yavaşlayan çabaları desteklenmekte, diğer yandan, Türk Hükümeti'nin Türkiye'nin az gelişmiş bölgelerinin reviziyone yönelik çalışmalarına da aktif destek veriyula, ilke içerisindeki etyih seviyeleri arasındaki farklılıkların ortadan kaldırılmasına katkı sağlanmaktadır. Hatırlanışla GTZ tarafından iki öncelikli alanda projeler yürütülmektedir.

Yerel yönetimlerin çevreye uygun gelişimi: GTZ, belediyeler, valılara ve Çevre ve Orman Bakanlığı gibi ilgili kamu kuruluşlarına danışmanlık hizmeti vermektedir. Bu noktada, yerel yönetimlerin reformu alanında gerçekleştirilen bir proje olarak Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAI) ile birlikte yürütülen "Yerel Yönetim Hizmetlerine Nispetli Kazandırılma Projesi" öne çıkmaktadır. Ayrıca, iki işbirliği projesi teyrik faaliyetlerinin odağında bulunmaktadır; bunlardan biri Diyarbakır Su ve Kanalizasyon İşletmesi (DISKI), diğeri Erzurum Büyükşehir Belediyesi ile yürütülmekte olan projedir. Bu sektörün desteklenmesine yönelik çalışmaların başka birini yine Erzurum'daki binaların enerji etkinliğini artırmak amacıyla yürütülen "Türkiye'de Binalarda Enerji Verimliliğinin Artırılması - Erzurum İlinde Uygulanması" adlı proje, bir diğeri de Bursa'da bir çevre danışmanlık merkezinin teyriki çalışması oluşturmaktadır.

Gelişimle ilgili önlemler: Bu bağlamda yürütülen projeler, yoksul nüfusun yaşam koşullarını iyileştirmeye ve ekonomik açıdan az gelişmiş bölgelerde KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmaya yönelik projelerdir. Bunlar içerisinde Gümüşhane bölgesinde Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV) ve Bayburt ilinde Türkiye Enerjide Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı gibi sivil toplum kuruluşları ile yürütülen projeler görülmektedir. Bu iki projede yürütülen faaliyetlerin odağında, bölge halkının tarımsal risklere karşı güvenince altına alınması ya da erozyonla mücadele bulunmaktadır. Bunun dışında, Kahramanmaraş, Malarya ve Ankara-ÖSTİM'de yürütülmek üzere bir proje hazırlık aşamasındadır. Bu proje çerçevesinde KOBİ'lerin desteklenmesi amacıyla faaliyet gösteren kamu ve özel sektör kuruluşlarına katkı sağlanması öngörülmektedir.

GTZ'nin Türkiye'de uygulamasına katkıda bulunduğu iki proje aşağıdadır.

- Hızlı kentsellemenin ve güçlü bir sanayileşmenin olduğu bir dönemde bu gelişmeye bağlı olarak çevre sorunları ortaya çıkmakta ve doğal kaynaklar üzerinde de çevre mevzuatının geniş bir alanda uygulanmasını gerektirecek büyük bir baskı oluşturmaktadır. "Çevre Yönetiminde Sistem Tahliyatının Analizi" konulu projenin amacı da, bu çerçevede çevre yönetiminin etkinliğini artırmak ve merkezde, illerde ve belediyeler düzeyinde önemli aktörler arasındaki işbirliği yapılarının iyileştirilmesine yardımcı olmaktır. İl Çevre ve Orman Müdürlükleri ve Bursa Büyükşehir Belediyesiyle bağlantılı olarak Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülen projeye Almanya'nın katkısı yaklaşık 2,5 milyon Euro'dur.

- Doğu Anadolu'nun iklim yönünden pek elverişli olmayan bölgelerinde kırsal kesimde yaşayan ailelerin gelir durumunu ve sosyal durumunu tarımsal faaliyetlerdeki üretimini sürekli düşük olmamasından dolayı olumsuz etkilenmektedir. Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV) ile ortaklaşa yürütülen "Kırsal Bölgelerde Gelişim Çatırak Örneği" konulu projenin amacı Gümüşhane Şirvan yöresinde kırsal alanda yaşayan halkın güvenli bir gelire sahip olması ve gelirinin geliştirilmesini için modeller oluşturmak ve bunları denemektir. Bu proje genel olarak bu finansman sözleşmesi çerçevesinde TKV ile birlikte yürütülmüştür. Almanya'nın katkısı bu projede yaklaşık 2,3 milyon Euro tutarındadır.

GTZ'nin başka işyerini Almanya Federal Ekonomik İşbirliği ve Alman Kalkınma Bakanlığı'dır (BMZ). Kurum bunun dışında diğer bakanlıklar, başka ülkelerin hükümetleri, özel teşebbüsler ile Avrupa Komisyonu, Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlarla da çalışmaktadır.

GTZ; Afrika, Asya, Amerika, Doğu Avrupa'daki geçiş ülkeleri, Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleri olmak üzere 130'dan fazla ülkede 10 binin üzerinde insan çalıştırmaktadır. Bunun yaklaşık 8500'ü yerel elemanlardır. GTZ Türkiye'deki teknik işbirliğini hükümete bağlı kuruluşlar, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile gerçekleştirilmektedir. Bugüne kadar GTZ'nin danışmanlık hizmeti, proje koordine veya hibes yardımılarından yararlanan kurumlar arasında; Çevre ve

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu

Delegation of The European Commission to Turkey

Avrupa deyimini ve kavramı kaynağını Yunan mitolojisinden almaktadır. Efsaneye göre Tyre Kralı'nın inanılmaz güzellikteki kızı "Avrupa", boğa kılığındaki Zeus tarafından kaçırılır, kraliçe olmak üzere Girit'e götürülür. Tyre Kralığı Asya'da (şimdiki Suriye) yer aldığından, Girit, Avrupa kültürünün atası ve birçok farklı din ve kültürün besiyi olarak görülmüştür. Yunanlılar, Avrupa terimini sadece kendi alanları için değil aynı zamanda batı ve kuzeylerinde kalan bölgeler için de kullanmışlardır. Avrupa ideali, gerçek bir siyasi projeye dönüşüp Avrupa Topluluğu (AT) üyesi ülkelerin hükümet politikalarında uzun vadeli bir hedef haline gelmeden önce, sadece filozoflarla öneziilli kimselerin düşüncelerinde yaşıyordu. Avrupa Birleşik Devletleri hümanist ve barışçı bir hayalin parçasıydı. Yirminci yüzyılın ilk yarısında meydana gelen ve kıtaya derinden yaralayan savaşlar bu hayali darmadağın etmiştir. Avrupa'da ulusal uzlaşmazlıklar aşabilecek bir örgütlenmenin kuruluşu İkinci Dünya Savaşı sırasında totaliter yönetimlere karşı savaşan direniş hareketlerinden kaynaklanmıştır. Avrupa'da birleşme sürecine ivme kazandıran, 1951'de Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT)'nin kurulmasına yol açan "Schuman Bildirgesi", şimdiki AB'ni ayakta tutmaya devam eden demokratik Avrupa birleşmesinin ilkelerini ortaya koymuştur. Avrupa Birliği (AB), 1950'lerin başlarında kurulduğu günden bu yana hep genişlemiştir. 1957 yılında Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda, Roma Antlaşması'yla Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)'ni kurmuşlardır.

Kurucu üyeler, onların ideallerini paylaşan Avrupa halklarını, "*şabalarına katılmaya*" çağırıyorlardı. AB temelinde, demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı ve azınlıkları korunması değerleri yatmaktadır. AB'nin üzerine kurulmuş olduğu değerler, çok çeşitli ekonomik ve politik koşulları olan ülkelerden birbirini izleyen dalgalar halinde yeni üyeler çekmiştir. Dolayısıyla, bu genişleme çabasının önemli noktası, AB büyütülen onun değerleri ve standartlarının aynı olarak korunmasını sağlamaktır. Bu nedenle AB, yeni üyeleri katılmaya davet ederken, aynı zamanda, AB'nin değerlerine saygı göstermeleri ve müktesebat (kazanımlar) diye anılan AB kuralları, uygulamaları ve hükümlerinin tamamını kabul etmeleri gereğini belirtmektedir. AB'ne katılım için ülkelerin, 1993 Kopenhag Avrupa Konseyi (AB Zirvesi), 1995 Madrid Avrupa Konseyi, 1999 Helsinki Avrupa Konseyi ve 2000 Nice Avrupa Konseyi'nde alınan kararlara uyması gerekmektedir. AB, 1989 yılında Berlin Duvarı'nın çökmesiyle yeni bir aşamaya geçmiştir. AB, ithalat kısıtlarını kaldırarak, ticaret tercihlerini genişleterek ve ticaret, işbirliği üzerine anlaşmalar yaparak, Orta ve Doğu Avrupa'daki ülkeler ile hemen yeni bağlar kurmaya başlamıştır.

1992'de Maastricht'te imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması ile ekonomik ve parasal birlik doğrultusunda ilerleyen ve belirli alanlarda hükümetler arası işbirliğini içeren bir Avrupa Birliği kurulmuştur. Birliği yöneten kurumlar; demokratik yollarla seçilen Parlamento, üye devletleri temsil eden ve bakanlardan oluşan Konsey, Avrupa Devlet ve Hükümet Başkanları Dönüşü, Antlaşmaların koruyucusu olan Komisyon, Topluluk hukukuna uyulmasını sağlayan Adalet Divanı ve Birliğin mali yönetimini öleyen Sayıştay'dır. Ayrıca ekonomik, sosyal ve bölgesel çıkar gruplarını temsil eden çeşitli danışma kurulları vardır. Birliğin dengeli gelişimine katkıda bulunan projelerin finansmanını kolaylaştırmak amacıyla kurulmuş olan bir Avrupa Yatırım Bankası bulunmaktadır.

Aralık 1997'de Lüksemburg Avrupa Konseyi, Avrupa Komisyonu'nun tavsiyelerini esas alarak, AB'ne katılmak isteyen tüm ülkeler için, genel bir genişleme sürecinin başlatılmasına karar vermiştir. Temmuz 1977'de Avrupa Komisyonu genişleme yetkilerinde Avrupa Birliği'nin genişlemesi için bir çerçeve strateji olan Gündem 2000 üzerine tebliğini kabul etmiştir. Bu tebliğ ile her aday ülkenin özel olarak belirlenmiş gereksinimlerine yönelik, aday ülkelere AB üyeliği için hazırlanmışta yardım etmek amacıyla, AB bir katılım öncesi strateji tanımlamıştır. Katılım Öncesi Strateji, özellikle, Katılım Ortaklıkları, Avrupa Anlaşmaları (bu tip anlaşmaları imzalamış olan adaylarla) ile Topluluk programları ve örganlarına katılım üzerinde durmaktadır. Orta Avrupalı adaylara AB'ni dolaysız katılım öncesi mali yardımları, PHARE programı, ISPA (Katılım Öncesi Yapısal Araç) ve SAPARD (Tarım ve Kırsal Gelişme için Yapısal Uyum Programı)'dır. AB, bundan başka, Avrupa Yatırım Bankası ve uluslararası mali kurumlar ile ortak finansman düzenlemeleri yoluyla, büyük ölçekli altyapı projelerini de desteklemektedir.

Türkiye, AB sürecine, 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan AB/T ile Türkiye arasında ortaklık ilişkisinin kurulmasını sağlayan *Ankara Anlaşması*'yle katılmıştır. Bu anlaşmanın temelinde üç aşamada tesis edilen Gümrük Birliği (GB) bulunur. Anlaşma ile birlikte bir Mali Protokol oluşturulmuş, ardından İkinci Mali Protokol 1970 yılında, üçüncüsü de 1977 yılında imzalanmıştır. Ankara Anlaşması ile ortaklık konularını kapsayan bir *Ortaklık Konseyi* oluşturulmuştur. Ortaklık Anlaşması 23 Kasım 1970'de imzalanan *Katılım Protokolü* ile desteklenmiştir. Katma Protokol, 22 yıllık bir süre zarfında gümrük birliği hedefine ulaşılmasını teminen alınacak teknik önlemlerin zaman çizelgesini sunmaktadır.

14 Aralık 1987'de Türkiye Avrupa Birliği'ne tam üyelik başvurusunda bulunmuştur. AB Komisyonu, "Türkiye ile katılım müzakerelerinin hemen başlatılmasının faydalı olmayacağına" kanaat getirerek hem ekonomik hem de siyasi gerekçelerini açıklamıştır. Bununla birlikte Komisyon görüşünde, "Türkiye'nin genelde Avrupa'ya doğru olan dış açılımını dikkate alarak Topluluğun Türkiye ile olan işbirliğini devam ettirmesi gerekliliğine inanıldığını" ifade etmiş, ayrıca "Türkiye ile olan ilişkileri derinleştirerek ülkenin siyasi ve ekonomik modernleşme sürecini en kısa sürede tamamlanmasına yardımcı olmanın Topluluğun da menfaatine ulaşacağı" belirtmiştir. 6 Mart 1995'de AB Türkiye Ortaklık Konseyi Gümrük Birliği'ni nihai aşamasına geçmeye ve mali işbirliğini başlatmaya karar vermiştir. Helsinki'deki AB Konseyi'nde (10-11 Aralık 1999), "Türkiye, diğer aday devletlere uygulananlar ile aynı kriterler temelinde Birliğe katılmaya yönelik bir aday devlettir." yargısı belirtilmiştir. Helsinki'de alınan kararlar AB-Türkiye ilişkilerinde bir dönüm noktasını oluşturmuştur.

Diğer aday devletleri gibi Türkiye de, reformlarını teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik bir katılım öncesi stratejiden yararlanmaktadır. Parkli koşullardan gelen çok sayıda ülkeyi içeren bir genişleme, aşılması gereken sorunlar arz etmektedir. Bu sorunlar, kitlesel göç, artan suç, çevresel standartlarda gerileme, sosyal dumping, işketicinin korunması veya kültürel kimlik konularındaki potansiyel riskler hakkındadır. Bu nedenle Komisyon, Mayıs 2000'de, bütün AB üyelerini ve başvuran ülkeleri kapsayan ve 2006 yılına kadar 150 milyon Euro'ya mal olacak bir Genişleme Tanıtım Stratejisi'nin onaylanmıştır. Strateji'nin genel amacı, olanı erkisi ve getirdiği güçlükler dahil, genişlemenin gerekçelerini halka anlatmak ve halk ile dolaysız bir diyalog için çabaktır. Bu stratejiye örnek bilgi sağlanması (özellikle derinleşmiş ve tanıtım faaliyetlerinin çoğu, doğru mesajların doğru insanlara doğru şekilde ulaşmasını sağlamak amacıyla, her ülke için özel olarak tasarlanmıştır). 1974'te, Ankara'da Avrupa Komisyonu'nun bir Basın ve Enformasyon Bürosu açılmıştır. 1987'de bu büro, Brüksel'de 4 Şubat 1987 tarihinde imzalanan "Avrupa Toplulukları Komisyonu'nun Türkiye Temsilciliği'nin Kurulması ve Onun Dokümantasyon ve İhtiyaçları Hakkında Anlaşma" temelinde tam diplomatik statü tanınmış olan Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği'ne (AKT) dönüşürmüştür.

Temsilcilik, diplomatik ve politik düzeyde Komisyon'un temsil etmekte ve Türk makamları ile Brüksel'deki Komisyon merkezinde bulunan karar alma yetkisine sahip yetkililer arasında bir temas noktası olarak faaliyet göstermektedir. Komisyon ve Türkiye arasındaki günlük ilişkilerin yürütüldüğü kanal ve en son siyasi, ekonomik ve ticari gelişmeleri Brüksel'e bildirmektedir. Türkiye'nin gelecekte Avrupa Birliği'ne üyeliği ile ilgili siyasi ve ekonomik gelişmeleri izlenmek ve Brüksel'e iletmektedir.

Temsilcilik, Hükümetin AB müteahhütleri (kazanımlar) ve katılım ortaklığının kısa ve orta vadeli öncelikleri çerçevesinde gerçekleştirdiği reformların uygulanmasını izlemektedir. Ayrıca, AB tarafından finanse edilen dış yardımın yönetimi için organların oluşturulması ve tam işlevsel kapasiteye ulaşmasını desteklemektedir. Temsilcilik, ayrıca çeşitli alt komitelerde, toplantılarda, vb. etkinliklerde AB ve Türkiye arasındaki diyaloga teknik olarak katkıda bulunmaktadır. Çeşitli katılım öncesi süreçlerin, özellikle MEDA Programı ve başka jeoillerde verilen AB yardımlarının uygulanmasını, program/proje izlenmesi ve bildirimde bulunulmasını, ticari sorunların çözülmesine yardımcı olmak dahil olmak üzere Gümrük Birliği ve ticaretle ilgili önceki konuların izlenmesine, Türkiye'de AB konusundaki bilgilerin yayılmasına katkıda bulunmaktadır.

AKT, Avrupa Birliği ile 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe giren Gümrük Birliği antlaşmasıyla Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkileri de genişletmek ve derinleştirmek amacıyla birçok sektörde işbirliğini artırma kararı ile toplam Avrupa Birliği'nin politikalarına ilişkin bilgilendirme gereksinimini daha etkin karşılayabilmek amacıyla Türkiye'de bir bilgi ağı oluşturmayı ve bu ağ ile Türkiye'yi en çok ilgilendiren alanlara özel bir ağırlık vererek Avrupa Birliği'ne ve politikalarına ilişkin nesnel ve olgusal bilgiyi toplumun geniş kesimlerine ulaştırmayı hedeflemektedir.

Temsilcilik, AB ile ilgili olarak Türk toplumunu bilgilendirmek amacıyla iletişim faaliyetleri yürütmektedir. Avrupa Birliği genişleme sürecinde, hem üye devletlerde hem de aday ülkelerde bireylerin kendi fikirlerini geliştirebilmeleri ve ülkede bilinçli bir tartışma ortamı oluşabilmesi için kamuoyuna tarafsız, siyasi içerikli olmayan ve kolay erişilebilir bilgiler sunulması gereksinimi nedeniyle Avrupa Komisyonu 10 Mayıs 2000'de bir İletişim Stratejisi kabul etmiştir. Strateji, ülkelerin, bölgelerin, belediye grupların ve sektörlerin belirli gereksinimlerine uyarlanmış, üye devletlerde Komisyon Büroları, aday ülkelerde de Komisyon Delegasyonları tarafından uygulanacak merkezi olmayan bir yaklaşımla yürütülmektedir. *Avrupa Ufukları Programı*, Avrupa Birliği kurumlarının, politikalarının ve Avrupa Birliği'nin genişleme süreciyle ilgili konuların, Türkiye'deki kamuoyu tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlamayı ve bu alandaki bilinci arttırmak amacıyla hazırlanacak bilgilendirme girişimlerine mali katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Program çerçevesinde, Türkiye'de, Avrupa Birliği ve genişleme konularında kamuoyunun aydınlatılması ve tartışma ortamları yaratılması amacıyla çalışmakta olan ve çalışmayı isteyen kuruluşların uyguladığı bilgi-iletim projeleri desteklemektedir. Program, hatta Avrupa Birliği'ne katılım süreci konusundaki bilgisini artırarak, sürece aktif katılımını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede, katılım öncesi sürecinin uygulanması sürecinde, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki yaklaşıma katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Avrupa Birliği Bilgi Merkezi (ABİM), Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilcilik'i'nin Türkiye'de yürüttüğü AB İletişim Stratejisi kapsamında kurulmuştur. Türkiye'de tek bir Avrupa Bilgi Merkezi bulunmakta ve bu merkez KOSGEB'in altında etkinliklerini sürdürmektedir. Her kesimden ve her meslektan vatandaşın Avrupa Birliği konusunda tarafsız bilgi vermek amacıyla 16 Ocak 2004 tarihinden itibaren hizmet vermeye başlamıştır. Merkeze gelen ziyaretçileri, kullandığı açık bilgisayar aracılığıyla, Avrupa Birliği ile ilgili web sitelerine erişim ve araştırma yapma olanağına sahip bulunmaktadır. Ziyaretçiler ABİM'de AB ve AB-Türkiye ilişkileri ile

İlgili çeşitli yayıncılardan da yararlanabilmektedir. Merkez, üst düzey AB temsilcilerinin katılacağı toplantı, seminer, basın toplantısı gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Buna göre, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, akademiye mensup ve medya temsilcileri ile ilgili toplantılar, Ortakul, İse ve üniversite öğrencileri için Merkez'de düzenlenen ruflarla, gençlere AB'nin tarihi gelişimi, AB'ni oluşturan temel değerlerle Türkiye ve AB ilişkileri gibi konularda bilgi sunulmaktadır.

AKT tarafından yürütülebilecek olan "*Avrupa Birliği İletişim Projesi*" kapsamında Haziran 2003 tarihinde bir Avrupa Takımı oluşturulmuştur. Avrupa Takımı'nın amacı toplumun çeşitli kesimlerine Avrupa Birliği ile ilgili konularda uzman kişiler aracılığıyla kapsamlı ve doğru bilgi ulaştırılmaktır. Avrupa Takımı üyeleri kamuya açık çeşitli toplantı ve etkinliklere konuşmacı olarak katılmakta ve bir anlamda bilgilendirme ekli rolü üstlenmektedirler.

Avrupa Komisyonu, Avrupa Komisyonu Türkiye Bölgesel Bilgi Ağı'nı, 1995 yılında ev sahibi ticaret ve sanayi odaları ile ortak olarak geliştirmiştir. Bölgesel Bilgi Ağı'nı, yerel ve sektörel bilgi büroları ve ağıları oluşturmaktadır. Bu bilgi büroları ve ağıları, AB ile ilgili olarak, Komisyon ilkeleriyle uyumlu bilgiye erişilebilirliğin kolaylaştırılması, bilgi alışverişinin daha etkin kılınması açısından öncelikli işlevler yüklenmektedir. Yerel bilgi büroları aracılığıyla başvuruda bulunan herkesin bilgi talebi ya yerinde eldeki mevcut bilgilerle ya da Temsilcilikçe aktarılacak karşılanmaktadır. Temsilcilik, gerekli bilgilendirme materyallerinin hazırlanmasını da üstlenmektedir. Yerel bilgi büroları; Adana, Mersin, Diyarbakır, Gaziantep, Bursa, Trabzon, Samsun, Kayseri, Denizli, Antalya ve Izmir'de kurulmuştur.

AKT Dokümantasyon Merkezi de yerel bilgi bürolarının kullanımına yönelik olarak çalışmalar başlatmış bulunmaktadır. Komisyon'un zengin veri tabanlarına bağlı olan Dokümantasyon Merkezi yerel bilgi bürolarının bilgi taleplerini karşılanmaktadır. Ancak asıl hedef yerel bilgi bürolarının, merkezi Brüksel'de bulunan veri tabanlarına doğrudan bağlanmasını sağlamaktır ve Temsilcilik bu yöndeki çalışmalarını sürdürmektedir. Yerel bilgi bürolarını yönetecek olan elemanların Avrupa Birliği ve Gümrük Birliği konularında belirli bir bilgi düzeyine ulaşmalarını sağlamak amacıyla Temsilcilik eğitim olanakları sunmaktadır.

Avrupa Komisyonu Türkiye'de Demokratikleşme ve İnsan Hakları alanında küçük ölçekli girişimlere destek olmaktadır. *Demokrasi ve İnsan Hakları için Avrupa Girişimi (DİİAG)* kapsamında, Türkiye'de iki kere açık teklif çağrısı yapılmış ve desteklenecek 14 proje belirlenmiştir. Seçilen projelerin kapsadığı alanlar arasında kadın ve çocuk hakları ile dezavantajlı grupların hakları da dahil olmak üzere ifade özgürlüğü ve özgür medya, yönetim, adalete erişim, işkence ve suçun cezalandırılmaması ile mücadele, kültürel farklılıkların korunması ve saygıyla karşılanması gibi konular yer almaktadır. Projeler İstanbul, Ankara, Izmir, Antalya, Van, Samsun, Trabzon, Diyarbakır, Gaziantep ve Mersin'in de aralarında bulunduğu illerinde uygulanmaktadır.

Avrupa Birliği, Türkiye'de sivil toplum kapasitesinin gelişmesi ve demokratikleşmedeki rolünün artırılması için 2001 yılında *Sivil Toplumun Geliştirme Projesi*'ni (STGP) başlatmıştır. STGP, yerel sivil girişimler; Türk-Yunan sivil diyalogunun geliştirilmesi, sendikalar arası diyalogun ve kapasitesinin geliştirilmesi; ticaret ve sanayi odaları diyalogunun sağlanması; polislin insan hakları konusunda eğitimi olmak üzere başlıca farklı alt programları oluşturmaktadır. Programın ilk iki bölümünü yürütmek için bir STK Destek Birimi oluşturulmuştur. Destek Ekibi'nin yürüttüğü programın genel hedefi; ülke genelinde öncelikle yerel düzeyde sivil inisiyatifleri yaygınlaştırmak, kurulmuş olan sivil toplum kuruluşlarının (STK) kapasitesini artırmak, STK'ları aralarında işbirliği ve ortaklığı geliştirmektir. Destek Ekibi, programı yürütecek sivil toplum kuruluşlarını kadın, çocuk, çevre, kalkınma, kültür, engelliler, insan hakları, tarih gibi konularda aktif olarak çalışmış, yerel düzeyde örgütlenmiş ve kamu yararına faaliyet göstermiş olma kriterine göre belirlemiş ve STK'ları için bir ilüvyasyon analizi oluşturulmuştur. AB Komisyonu *Milletler Projesi*

Program çerçevesinde Türk-Yunan Sivil Diyalogu'nun destek olmaktadır. STGP'nin bir bileşeni olan Türk-Yunan Sivil Diyalogu, Yunanistan'daki sivil toplum kuruluşlarıyla daha etkin bir işbirliği, iletişim, ortaklık ve diyalog oluşturmak için sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin geliştirilmesini, bilgi ve deneyimlerin karşılıklı olarak paylaşılmasını, ortak hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik projelerin uygulanmasını amaçlamaktadır. Bu girişim çerçevesinde mikro projeler Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği (AKT) tarafından seçilmekte ve idare edilmektedir. AKT, projeleri desteklemek için, Küçük Ölçekli Destek Fonları oluşturmuştur. Bu alt program kapsamında iki teklif çağrısı yayımlanmıştır. İlk teklif çağrısı 2003'te, ikinci teklif çağrısı 2004'te ilan edilmiştir. İlk teklif çağrısında, Türk-Yunan Sivil Diyalogu mikro-proje programının birinci evresi kapsamında, kültür mirası, anlaşmazlıkların çözülmesi, sanat, kırsal kalkınma, turizm ve toplumsal cinsiyet gibi konularda çalışmalar yapmayı amaçlayan sekiz ortak proje uygulamaya konulmuştur. İkinci teklif çağrısında, programın amacı, yerel ve bölgesel düzeyde ortaklıklar aracılığıyla, Türk-Yunan sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliği alanlarını genişletmektedir. Çevre, afet öncesi hazırlık çalışmaları, anlaşmazlıkların çözülmesi, banyo eğitimi ve toplumsal cinsiyet çalışmaları gibi alanlarda üç ortak projeyi seçmiştir. STK Destek Ekibi, Yerel Sivil Girişimler ve Türk-Yunan Sivil Diyalogu Programları altında bir internet sayfası oluşturulması konularında çalışmalar yürütmüştür.

"Bereketli Topraklar" ve "Yukarı Mezopotamya" olarak bilinen GAP Bölgesi, aynı zamanda insanlık tarihinde medeniyetlerin beşiği olmuş, tarih boyunca Anadolu ve Mezopotamya arasında bir köprü görevi görmüştür. GAP Bölgesi, tarih öncesi çağlardan başlamak üzere birçok uygarlığın bıraktığı kültür varlıklarıyla ve özgün yapısıyla ayrı bir önem taşımaktadır. AKT ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi tarafından GAP Bölgesi'nde başlatılan *Kültürel Miras Geliştirme Projesi*, Bölge'nin kültürel ve tarihi mirasını korurken, aynı zamanda GAP Bölgesi'nin bu mirasına dikkat çekerek, sürdürülebilir kültürel turizmin geliştirilmesini hedefleyen yerel girişimleri desteklemektedir. Programın teknik yardımını Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL) üstlenmiştir. ÇEKÜL Vakfı, "Teknik Destek Ekibi" niali destek programına başvuracak projelerin hazırlanması ve uygulanmasına yönelik eğitimler düzenlemektedir.

Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı ve UNICEF tarafından finanse edilen ve büyük ölçüde AKT tarafından finanse edilen *Türkiye'de Çocuk Ceza Adaleti Sisteminin İyileştirilmesi Projesi*nde Adaleter Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sosyal Hizmetler Çocuk Eğitimi Kurumu Genel Müdürlüğü ve Barolar Birliği ile birlikte eşit taraf olarak yer almaktadır. Projenin amacı, Türkiye'de yasalarla sorumlu olan, işisiz ve/veya istismara tanık olan çocukların haklarının etkin şekilde korunması ve topluma yeniden uyumu sağlanmaları için çocuklara yönelik adaleter sisteminin düzenlenmesidir. 2001-2005 yılları arasında gerçekleştirilmekte olan proje, 21 ilde uygulanmaktadır.

AKT, kamu, sivil toplum, meslek ve akademik kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır. Bu kuruluşlardan bazıları, Türkiye Ekonomik ve Sosyal Tarih Vakfı, Bilkent Üniversitesi, Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi (WALD), Ege Sanayici ve İşadamları Derneği (ESİAD), Sosyal Katılım ve Gelişim Derneği (ARI Grubu), İktisadi Kalkınma Vakfı (IKV), TÜSİAD, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası, Van Bölge Barosu, Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı, Van Kadın Derneği, İnsan Hakları Derneği, Anadolu Kültür A.Ş., Toplum Gönüllüleri Vakfı, Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı, KalDer, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Bogaziçi Üniversitesi Avrupa Çalışmaları Merkezi'dir.

AKT'nin; Avrupa Birliği'nin Türkiye'de Desteklediği Programlar 2003-2004, Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye, Avrupa Birliği'nin Türkiye'de Desteklediği Programlar, Topluluk Hukukunun ABC'si, Avrupa Birliği Hakkı Genelgesi, Sivil Toplum İhtiyaçları, AB Rehberi

Politikası, AB'nde İstihdam ve Sosyal Politika, Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği (EPD) ve EURO- "AB Ekonomik Bütünleşmesinde Kararlı Bir Adım", AB Bölgesel Politika-"Yerli İşgücünün Ekonomik Çeşitliliğe ve İstihdam Çözümlerine", AB Enerji Politikası, "Ekonomik Büyümenin Motoru", AB Kurumları-"Avrupa Bütünleşmesinin Anahtarı", AB Tarım Politikası-"Avrupa'da Yenilenme, Türkiye'ye İrki", AB Turizm Politikası "İç Dünya, İstihdam ve Kalkınma", AB Enerji Politikası "Pazarın Açılması, Ekonomiyi Desteklenmesi", Tek Pazar, Avrupa Komisyonu 1995-2000, Avrupa Birliği'nin Ortak Dış Güvenlik Politikası, Avrupa Akdeniz Ortaklığı, Telekomünikasyonda Rekabet: Neden ve Nasıl?, Med Programları El Kitabı vb. yayınları bulunmaktadır.

İletişim

Uğur Mumcu Cad. No:88 Gaziosmanpaşa ANKARA

Tel: (312) 459 87 00

Faks: (312) 446 67 37

E-mail: delegation-turkey@cec.eu.int

Web: www.deltur.cec.eu.int

Kaynaklar

www.egp.org

www.deltur.cec.eu.int

www.gop.gov.tr

www.tcyim.org

www.tarihvakfi.org.tr

www.ttk.org.tr

Avustralya Büyükelçiliği Australian Embassy

Avustralya Büyükelçiliği sağlık, eğitim, tarımsal kalkınma, acil yardım gibi alanlarda kullanılacak üzere yıllık 20.000 ABD dolarlık bir fonu yönetmektedir. Proje temelinde fona başvuran kurumun, proje kapsamında kira, maaş vb. yinelenen masrafları karşılamaz. Fon, proje başına minimum 3000, maksimum 7000 ABD doları destek sağlamaktadır.

İletişim

Nenehatun Cad. No:83 G.O.P 06700 ANKARA

Tel: (312) 459 95 00

Faks: (312) 446 48 27

E-posta: info@embaaustralia.org.tr

Web: www.embaaustralia.org.tr

Kaynaklar

www.embaaustralia.org.tr

www.tbh.bilgi.edu.tr

Birleşik Krallık - Çevre, Gıda ve Köyleri Bölümü Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA)

Birleşik Krallık (BK)'ın Çevre, Gıda ve Köyleri Bölümü (DEFRA), Hükümet'in çevre, gıda ve kırsal işlerle ilgili programlarını yürütmek üzere, Haziran 2001 tarihinde kurulmuştur. DEFRA, yaşamın temelleri olarak nitelendirildiği; gıda, hava, toprak, su, insanlar, hayvanlar ve bitkiler için çalışmaktadır. Bölüm, sürdürülebilir kalkınmayı, ekonomik, sosyal ve çevresel kaygıları bir arada ele alarak gerçekleştirilmeye çalışmaktadır. Böylece; çevre, kırsal tarım ve gıda üretimi politikalarını ilk defa tüm yönleriyle bir araya getirmekte ve tüm kırsal politikaları, insanlar, ekonomi ve çevre için bir odak noktası teşkil etmekte olan DEFRA; Avrupa Birliği ile küresel politika geliştirme konularında söz sahibi olarak da, güçlü bir uluslararası boyuta sahiptir.

DEFRA'nın çalışmalarını yürütürken en fazla önem verdiği nokta, bilgini kendi içinde ve diğer ilgililerle paylaşıyor olmasına dayanan açıklık ve dürüstlük ilkesidir. Bunun için içeride ve dışarıda bir açıklık kültürü geliştirilmiş, çalışmalarını şeffaf ve müşteri odaklı sürdürerek, sürekli bir gelişimi hedeflenmiştir. Bilgiye ulaşılabilirlik, başvuran her birey ya da örgüt için mümkün olmalıdır. Bu insanların, Birleşik Krallık vatandaşı olması ya da bilgiyi nerede kullanacağını açıklaması gerekmemektedir. DEFRA'nın bilgiye ulaşılabilirliği uygulayan taahhüdüne göre çalışmalarında takip ettiği kurallar; bilgiyi aktif bir şekilde yayınlamak ve duyurmak, hitap edilen insanlara uygun bir dil kullanmak, bilgiyi bulmayı mümkün olduğunca kolaylaştırmak, daha iyi bir bilgi yönetimini teşvik etmek, elverişli olan durumlarda açık ve kapsamlı bir şekilde gereken kiplere danışmak, bilimsel dergilerde yayınlamak üzere DEFRA için araştırmalar yapan bilim adamlarını cesaretlendirmek, DEFRA hedeflerini ve başarılarını yayınlamak, bireysel bilgi isteklerini zamanında değerlendirmek, DEFRA kararları için net açıklamalarda bulunmak ve birimin performansını düzenli bir şekilde gözlemlemektir. DEFRA oldukça yeni bir kurum olmasına rağmen, kuruluşundan bu güne uluslararası çevre, tarım ve ticaret alanlarında çok sayıda başarılar elde etmiş ve aynı zamanda BK'nın çevresel ve kırsal politikalarıyla yakından ilgilmiştir.

DEFRA'nın amacı, bugünkü ve gelecek nesiller için daha nitelikli bir yaşam anlamına gelen sürdürülebilir kalkınmadır. Sürdürülebilir kalkınma aynı zamanda, uluslararası ölçekte daha iyi bir çevre ile kaynakların daha iyi kullanımı, sürdürülebilir tarım, balıkçılık, gıda, su ve bitkisel gereksinimlerini karşılayan diğer endüstriler yoluyla ekonomik zenginliğe ulaşılması, böylece kırsal ve kentsel alanlardaki ekonomilerin ve toplumların geliştirilmesi anlamına da gelmektedir.

18 Haziran 2002'de uygulamaya konulan DEFRA Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi, DEFRA'nın ekonomik, sosyal ve çevresel hedeflerine değinen tüm politikalarını aynı anda uygulamasını sağlayan ilkeler ve süreçleri ortaya koymakta, DEFRA için sürdürülebilir kalkınmanın başarılmasına en fazla katkıda bulunabilecek olan politika alanlarını tanımlamakta, sürdürülebilir kalkınmaya DEFRA çalışmaları yoluyla katkıda bulunmak üzere olanlarla araştırmakta ve süreçleri gözlemlemek ve raporlamak için yıllar sürmektedir.

DEFRA'nın sürdürülebilir kalkınma amacı doğrultusunda, "Kırsal Hizmetleri Anlaşması 2005 - 2006"da benimsenmiş olduğu hedefler; kırsal, kentsel, denizle ilgili ve küresel çevreyi korumak, geliştirmek ve bunların BK Hükümeti politikaları ve uluslararası politikalara bütünleşmesine çalışmak; kırsal alanlardaki fırsatları artırmak ve sosyal dışlanmayı engellemeye çalışmak; tüketicinin gereksinimlerini karşılayan sürdürülebilir, rekabetsiz ve güvenli bir besin zincirini

teşvik etmek; ulusal ve uluslararası çymler yoluyla sürdürülebilir, çeşitli, modern ve uyumlu çiftçilik teşvik etmek; doğal kaynakları ulusal ve uluslararası anlamda sürdürülebilir yönetimi ni ve tedbirli kullanımını teşvik etmek ve kamunun çevresel etkiler karşısındaki ilgisini korumak ve hayvan sağlığı ve refahı için yüksek standartlar oluşturmasını sağlamaktır.

DEFRA çalışmaları, hayvan sağlığı ve refahı, ekonomi ve istatistik, çevresel koruma, ihracat ve ticaret, çiftçilik, balıkçılık, yiyecik ve içecekler, sebzeçilik ve meyveçilik, bitki ve tohumlar, kırsal işler, bilim, sürdürülebilir kalkınma, su ve doğal yaşam başlıklarını taşıyan stratejiler yoluyla yürütülmektedir.

Hayvan sağlığı ve refahı: DEFRA'nın çiftlik hayvanlarını koruma, geliştirme ile hastalıkları denetleme ve yok etme çalışmalarının merkezinde yer almaktadır. Geçmiş yıllarda hayvan hastalıklarının insan sağlığını nasıl tehdit ettiği ve çiftlik hayvanları ile gıda endüstrilerini olduğu kadar, kırsal ekonomiyi ve insanların gündük yaşamlarını nasıl etkilediği görülmüştür. Endüstrinin ve İngiliz Hükümeti'nin, bu tür deneyimlerden yola çıkarak oluşturduğu bu strateji, hayvan hastalıklarını yönetip, hayvan refahını ilerletirken insanların ve çevrenin sosyal ve ekonomik anlamda korunmasını amaçlanmaktadır. DEFRA'ya göre bu, hayvan sağlığı ve refahı konularına şeffaf çözüm yolları geliştirilerek başarılabilir. Bu nedenle stratejinin gelişimi, açıklık ve kapsayıcılığı olmasına bağlıdır.

Ekonomi ve istatistik: DEFRA, web sitesinden ücretsiz olarak faydalanılabilecek olan çok çeşitli istatistik ve ekonomik veriler toplamakta ve yayınlamaktadır. Bu veriler ağırlıklı olarak; tarım ve gıda, ayrıntılı tarım istatistikleri, çevre, balıkçılık, kırsal işler ve sürdürülebilir kalkınma alanlarına yöneliktir.

Çevresel koruma: Bu stratejinin amacı çevreyi korumak, geliştirmek ve çevre politikalarını ulusal ve uluslararası ölçekteki diğer politikalarla bütünleştirmektir. Çevrenin etkin bir şekilde korunması; global çevresel tehditleri sınırlandırma eylemlerinden, bireylerin düşük hava kalitesi ve toksik kimyasallardan korunmasına kadar, çok çeşitli yönleriyle ele alınan etkinlikler gerektirmektedir. Bu DEFRA'nın dört sürdürülebilir kalkınma hedefinden birini oluşturmaktadır. Çevrenin korunması aynı zamanda, barınma (binaların enerji etkinliğinin artırma yoluyla), sosyal gelişime (yakıt verimsizliği ile savaşma yoluyla) ve ekonomik büyüme (kaynakların, yeniden kullanım, dönüştürme ve atıkların değerlendirilmesiyle daha etkin kullanımı yoluyla) konularına da yarar sağlamaktadır.

Ihracat ve ticaret: Bu strateji, ihracatçılara tarım, gıda, çevre ve su endüstrileri konusunda yardım sağlamakta, ihracat ve ithalata kuralları getirmektedir. Bu kuralları hastalıkları önlemek amacıyla ve canlı hayvan ve hayvan ürünleri alım satımı, bitki ve hayvan ürünlerinin yasal olmayan ithalatı ve bitki ithalat ve ihracatının düzenlenmesine ilişkindir. Bunun yanında ticaret stratejisi üçüncü ülkelerle olan ticari konularla da yakından ilgilidir.

Çiftçilik: İngiltere Hükümeti'nin çiftçilik politikası, rekabetçi ve sürdürülebilir bir tarımsal endüstrinin güçlü bir piyasa yönelimi ile gelişmesine olanak sağlayacak şekilde çevrenin korunmasıdır. Hükümet bu politikasını uygulamak için geçmişte, fiyatları doğrudan ödemeleri desteklemek amacıyla önemli ölçüde aşağı çekilmesi ve üretim desteğinden, çevresel ve kırsal kalkınma ölçütlerine doğru bir yönelim için temel sağlayan, bütünleşmiş Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma politikası kararlarını benimsemiştir.

Balıkçılık: Balık stokları, dikkatle kullanmayı gerektiren ulusal ve uluslararası kaynaklardır. Eğer bu stoklar fazla balıkçılık nedeniyle kaybedilirse, yeniden üremeleri için yıllar geçmesi gerekir.

bilir. Bu nedenle DEFRA, balıkçılık stratejisi ile, tüm deniz türlerinin ekolojilerine zarar verebilecek olan deniz kirliliğinden korunmasına yönelik çalışmalar yürütmektedir.

Tıyacak ve İçecekler: İngiltere'nin yiyecek ve içecek üretim ve perakende endüstrisi birçok dünya liderini de içermektedir. Fakat rekaberce ilerlemenin korunması şimdiye kadar hiç bu kadar önemli olmamıştır. Bu endüstriler için bir sponsor misyonu üstlenen DEFRA, çalışmalarını rekabeti teşvik edip güçlendirmek ve büyüme için engelleri ortadan kaldırmak üzere bireysel sektörler ve çifti şirketlerle sürdürmektedir. Bu çalışmalarını kamu başlıkları; pazarlama desteği, ihracat/ithalat desteği, kümes hayvanları ve yunurular, süt ve sığır ürünleri, sığır damgalama, bölgesel ve yerel gıdalar, besin zinciri grubu, rekabet grubu ve organik üretimdir.

Sebzecilik ve meyvecilik: DEFRA, Avrupa'da ve uluslararası alanda serbest ticareti sağlayacak olan kalite standartlarının oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Buna yönelik olarak kurumu, taze meyve ve sebze niteliklerini yakından izlemekte ve etkin yetiştirme ile pazarlama teknikleri için önerilerde bulunmaktadır.

Bütbler ve tohumlar: DEFRA'nın Bitki Sağlığı Birimi, bitkiler, bitki zararlıları, bitki üretimi ve topragi içeren ihracat ve ithalat anlaşmaları ile sorumludur. Bunun yanında Patates Tohumu Sınıflandırma Projesi ile Bitki Sağlığını Yayma Projesi'ni yürütmekte olan birim, süs bitkileri, sebze ve meyve yetiştirme malzemelerinin kullanımını artırmaya çalışmaktadır. Zararlıları ve hastalıkları önlemek için ise birim, kamuya açık birçok malzeme ve bitki sağlığı konusunda bilgilendirici kitapçıklar çıkarmaktadır.

Kırsal İşler: DEFRA'nın amacı, kırsal alanlarda yaşanan düşük verimlilikler için çözümler üretmek ve kırsal insanlar için hizmetlere ulaşımı geliştirmektir. Birçok kırsal bölgede yaşanan zayıf ekonomik ve sosyal koşullar, zorlayıcı ve ölçülebilir. DEFRA bu bölgelerde sürdürülebilir ve uzun dönemli iyileştirmenin başarılabilmesi için sağlam temeller oluşturma çalışmaktadır.

Bilim: DEFRA, yıllık bütçesinin büyük bir bölümünü araştırmaya ve diğer bilimsel etkinliklere ayırarak, bilime fon sağlayan önde gelen kurumlardan biridir. Bu bölüm, bilim etkinlikleri ve inisiyatifleri ile ilgili bilgi edinmek isteyenlere katkıda bulunmanın yanında, danışmanlık ve uygulamalı faaliyetlerde de hizmet vermektedir.

Sürdürülebilir kalkınma: Bugünkü ve gelecekteki nesiller için daha iyi bir yaşam kalitesi sağlamak, İngiliz Hükümeti'nin sürdürülebilir kalkınma stratejisinin odak noktasıdır. Bunun için DEFRA, İngiltere'de ve tüm dünyada dört hedefin gerçekleştirilmesine çalışmaktadır; tüm insanların ihtiyaçlarını gözeten bir sosyal gelişim, çevrenin etkin korunması, doğal kaynakların tedbirli kullanımı, ekonomik büyüme ve istihdamın sürekliliğinin sağlanması.

Su: DEFRA, su temini, su kaynakları ve su ortamı ile su endüstrisi için düzenleyici sistemleri de içerecek şekilde, İngiltere'deki su politikasının tüm yönlerinden sorumludur. Bunlar; içme suyu kalitesi; dereler, nehirler ve haliçlerdeki su ile kıyı ve deriz suyunun kalitesi; atık su arıtma ile baraj gölü güvenliğidir. Bu kalite standartlarının çoğu Avrupa düzeyinde tutulmaya çalışılmaktadır.

Doğal yaşam ve kırsal bölgeler: DEFRA çalışmaları, doğal yaşamın ve kırsal bölgelerin korunmasına yöneliktir. Sürdürülebilir kalkınma ilkelerine bağlı olarak DEFRA, doğal yaşamın etkin şekilde korunmasını ve kırsal bölgelerin iyi yönetilerek teşvik edilmesini arttırılmasını sağlamaya çalışmaktadır.

DEFRA, bu faaliyet alanları dahilinde, sürdürülebilir kalkınma ilkelerine bağlı olarak, dünyanın çok çeşitli bölgelerinde kalkınma projelerine fon desteği sağlamaktadır. Bölümün

bugüne kadar Türkiye'de fon sağladığı projeler arasında; 14 rehber kitapçık ve bir stratejik plan olmak üzere toplam 15 kitapçıktan oluşan "Sulak Alanların Akülü Kullanma Kitapçık Serisi"ni hazırlama projesi; yerel halka uygulamalı tarım ve çevre eğitiminin verildiği ve eğitimin bir parçası olarak organik tarım deneme bahçesinin kurulduğu, "Nilsar Ekolojik Tarım Çalışman (NET)" ve soğanlı bitki türlerinin doğal yetiştirme ortamlarında korunması, gönüllü yerel üreticilerin bitki soğanı üretiminden sağlayacakları kazançla yöresdeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi, halkın soğanlı bitkiler ve doğal kaynakları doğru kullanma konusunda bilinçlendirilmesinin amaçlandığı "Bahçesaray'da Soğanlı Bitki Türlerinin Çeşitlendirilmesine ve Korunması Projesi" yer almaktadır.

DEPRA, BK'nın gıda ve içecek sektörlerine devlet desteği sağlamaktadır. Rekabet gücünü artırmak ve büyümenin önündeki engelleri kaldırmak için Bölüm, bu sektörler ve belli başlı şirketlerle yakın bir işbirliği içinde çalışmaktadır. Bunun yanında Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği ile de koordineli çalışmakta olan Bölüm, uluslararası anlamda işbirliğini ülke hükümetleri, kamu kurumları, özel sektör kurumları ve sivil toplum örgütleri ile gerçekleştirilmektedir.

Çevre, gıda ve kırsal işlerle ilgilenen ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara danışmanlık, bilgi paylaşımı, eğitim ve fon desteği hizmetleri vermekte olan DEPRA, BK Hükümeti'nin ödeneklerini kullanmaktadır. DEPRA'nın Türkiye'de bugüne kadar işbirliği yapmış olduğu kurumlar arasında, Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF - Türkiye), Çevre ve Orman Bakanlığı ile Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL) yer almaktadır.

DEPRA'nın gelecek için vizyonu; iklim değişimi ve çevresel sorunların tüm uluslar tarafından tanınması ve ilgilenildiği, daha düşük karbon emisyonlarının ve çevresel kaynakların etkin kullanımının yaşamın en önemli faktörleri olduğunun aydınlatıldığı bir dünya; kırsal toplumların daha çeşitli, ekonomik ve çevresel anlamda görünür olduğu ve yüksek nitelikli kamu hizmetleri ve herkese fırsatlar sağlanması ile sosyal anlamda kapsayıcı bir gelecek; gıda, bahçecilik ve tarım endüstrilerinin hükümet ve hükümet dışı kurumlarla birlikte, misyonlarının seçmelerine ve tüm ulusun sağlığına olumlu katkılar sağlayacak olan güvenli ve besleyici gıdalar üretilmesi için çalışan bir ülke ve toplumları, fonksiyonlarının farkında olunarak yönetildiği, kara ve denizlerde biyolojik çeşitliliğin korunduğu ve hayvanları korumunun tarım ve yaşamın temelinde olduğunun bilincinde olan bir yerdir. Şimdi ve gelecek nesiller için daha nitelikli bir yaşam anlamına gelen sürdürülebilir kalkınma, bu vizyonu gerçekleştirmenin merkezinde yer almaktadır.

DEPRA yaratmış olduğu açıklık ve bilgiye ulaşılabilirlik ilkerinle bağlı olarak, kuruluşu itibarıyla bir Yayın Programı benimsemiştir. Yayınlar bu programa uyumlu bir şekilde çıkarılmakta ve halktan gelecek geri besleme ve yorumlar doğrultusunda tekrar tekrar ele alınıp düzenlenmektedir. Bu şekilde yayınlarının yaygın dokümanlar olmasını planlayan DEPRA, bilgi sınıflarını geniş kategoriler altında toplamıştır. Bu kategoriler, Bölüm'ün rolü, görevi ve yönetimi; DEPRA politikası ve stratejisinin gelişimi ve uygulanması; DEPRA fonksiyonlarıyla ilgili konular; bilim, teknoloji ve yenilik; bilgi özgürlüğü, veri koruma ve açık hükümet; DEPRA hizmet gelişimi ve koşulları; haber duyuruları; istatistiksel bilgi ve ekonomik analizler ile coğrafi bilgilerden oluşmaktadır.

DEPRA'nın çok geniş bir dağılıma sahip olan yayınlarının büyük bir bölümü, bilginin paylaşımı ilkesiyle uyumlu olarak, internetten ücretsiz sipariş edilebilmektedir. DEPRA'nın yayın kataloğunda yer alan bazı örnekler; Daha Kaliteli Bir Yaşam Kazanma: Sürdürülebilir Kalkınma Gelişiminin Yeniden Gözden Geçirilmesi, İngiltere'de Organik Gıda ve Çiğnilik için Eylem Planı, Tarım Bakanları'na Sağlıklı Olmayan Hayvanların Ülkemizin Sağlığında Önemler,

İngiltere için Biyolojik Çeşitlilik Stratejileri, Tarımsal Alan Sınıflandırma Haritaları (ülke serileri), Tarımsal Pazarlama Planları (yıllık rapor), Tehlikeli Maddeler Danışman Komitesi Yıllık Raporu, Zararlılar Danışman Komitesi Yıllık Raporu, Alçak Ciflik Kuşları, Sığır Tüberkülozu ve Tarımsal Memurluk'tur.

Herişim

Lower Ground Floor Ergon House 17 Smith Square London SW1P 3JR, İngiltere

Tel: +44 0 20 7238 6961

Faks: +44 0 20 7238 6609

E-mail: kevin.jackson@defra.gsi.gov.uk

Web: www.defra.gov.uk

Kaynaklar

www.defra.gov.uk

www.invest.aktvndeinvest.gov.uk/www/rope/ite_turb

www.wef.org.tr/fa/haberler.aspx?id=all

www.ekulvukfi.org.tr/etkililik

Birleşmiş Milletler - Avrupa Ekonomik Komisyonu (AEK) United Nations - The Economic Commission for Europe (UNECE)

Dünyanın önde gelen uluslararası örgütlerinden olan Birleşmiş Milletler (BM)'in, başlıca altı organı bulunmaktadır; Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Vesayet Konseyi, Uluslararası Adalar Divanı ve Sekreteryadır. Bu organlardan Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC), yüksek yaşam standartları sağlamak, uluslararası ekonomik sorunlara çözüm bulmak, gelir eşitsizliğini gidermek ve insan haklarını ırk, dil ve din gözetmeksizin sağlamak amacı ile kurulmuştur. Konsey; ulaşım, çevre, enerji, endüstri, ticaret, insan hakları, sosyal kalkınma ve kadının konumunu gibi konulara odaklanmakta ve Konsey bünyesinde bulunan beş bölgesel komisyon, kendi bölgelerinde ekonomik kalkınma ve işbirliğini teşvik etmektedir.

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (AEK / UNECE), Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 28 Mart 1947 tarihindeki 4. Dönem Toplantısı'nda, BM'nin bu beş bölgesel komisyonundan biri olarak kurulmuştur. İşlevleri, bölgedeki ekonomik sorunları çözümlenmek, istatistikler toplamak, teknik bilgi değişimini sağlamak, çevre ve ulaşım konusunda ayrıntılı konvansiyonlar hazırlamak, kayıt tutumunu ve ticareti kolaylaştıran bir yönetim sağlamak, "Ticaret ile Ulaşım" için gerekli Elektronik Bilgi Değişimi'ni kapsayan norm ve standartlar koymak, üye ülkeler ile bölge dışındaki ülkeler arasındaki işbirliğini desteklemek ve piyasa ekonomisine geçen ülkelere bu geçişte dünya ekonomileri ve Avrupa ile entegrasyonlarında yardımcı olmaktır.

AEK'nın temel amacı, üye ülkeler arasında işbirliğini teşvik etmektir. 55 üyesi bulunan Komisyon'un çalışmalarına BM üyesi diğer ülkeler de katılabilmektedir. BM politikaları çerçevesinde ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'in denetiminde çalışmalarını sürdüren AEK'nın üye hükümetleriyle çalışmalarını sürdürebilmesi için hükümetlerin; Avrupa'yı ekonomik anlamda yeniden yapılandırmak, Avrupa'nın ekonomik etkinlik düzeyini artırmak ve Avrupa kentlerinin, kendi arasında ve dünyanın diğer ülkeleriyle ekonomik ilişkilerini sürdürmek ve güçlendirmek için uyumlu eylemler başlatması ve bunlara katılım sağlanması gerekmektedir. Bunun yanında, Komisyon'un üye ülkeleri arasındaki ekonomik ve teknolojik sorunlar veya gelişmelerin araştırılması çalışmalarını gerçekleştirme veya destek sağlama ile ekonomik, teknolojik ve istatistiksel bilgilerin toplanması, değerlendirilmesi ve yayılması konularında Komisyon'un uygun gördüğü şekilde davranması da Üye ülkelerden beklenmektedir. Komisyon, BM üyesi ülkeler arasından yıkıma uğramış olanlara, yeniden yapılandırma çalışmalarında öncelik vermektedir.

AEK, yetki alanında yer alan konularla ilgili olarak doğrudan, üye ülkelerin hükümetleri, BM üyesi olmayan fakat Komisyon'un danışman sıfatıyla işbirliğinde bulunduğu hükümetler veya ilgili uzman ajanlarla ilişkiye geçmektedir. Komisyon, ECOSOC'ün önceliklerini göz önünde bulundurarak, tüm dünyanın ekonomisi üzerinde önemli etkiler yaratacak olan faaliyetler sergilemektedir. Yıllık olarak toplanmakta olan AEK'nın, yine yıllık olarak toplanan yardımcı organları; Turizm Komitesi; Keresim Komitesi; Çevre Politikası Komitesi; Nüfus ve Yerleşim Komitesi; Ticaret Geliştirme Komitesi; Enerji Komitesi; AEK'da görev alan bilim ve teknik

konularında uzman danışmanları Ülke içi Ulaşım Komitesi, Avrupa İstatistikçiler Konferansı'na AEM her toplantısında temsilcileri ECSCCE) etkinlik ve çalışmalarla ilgili yılda bir defa tam bir rapor ve Komsey'in belirli dönemlerinde ara raporlar sunmaktadır.

Komisyon, amacına yönelik faaliyetlerini, yardımcı organları üzerinden yürütmektedir. Komisyon çalışmalarının odaklandığı faaliyet alanları, ekonomik analiz; çevre; insan yerleşimleri; endüstriyel yeniden yapılandırma, enerji ve girişim geliştirme; istatistik; sürdürülebilir enerji; teknik işbirliği, kereste, ticaret, endüstri ve girişim geliştirme ve ulaşımdır.

Ekonomik analiz: Doğu Avrupa ve eski Sovyet Birliği ülkelerinin piyasa ekonomisine geçişi ile Avrupa ve Kuzey Amerika'daki diğer ekonomik gelişmeler, AEM'nun başlıca öncelikli konuları arasındadır ve komisyonun tüm etkinliklerinin temelini oluşturmaktadır. Komisyon'un ekonomik araştırma, analiz ve projeksiyon çalışmaları, *Ekonomik Analiz Bölümü* tarafından yürütülmekte ve AEM yayınları yoluyla kamuoyuna hizmetine sunulmaktadır. Ayrıca, AEM'nun nüfus programı, Ekonomik Analiz Bölümü bünyesinde faaliyet gösteren Nüfus Hürriyetleri Birimi tarafından yürütülmektedir. Bujim, Avrupa İstatistikçiler Konferansı'nun denetiminde veri toplama ve çeşitli araştırma projeleri ile ilgilenmektedir. Bu projeler temel olarak, nüfus ve cinsiyet programı, yaşlılık projesi ile doğurganlık ve aile nüfusu projesi başlıkları altında yürütülmektedir.

Çevre: AEM'nun çevreyle ilgili etkinliklerinin temel amacı, çevre ve insan sağlığının korunması, üye ülkelerde Gündem 21 ile uyumlu bir şekilde sürdürülebilir kalkınmanın teşvik edilmesidir. Uygulanması amaçlı ise, çevre kirliliğinin azaltılması ile çevresel zararın minimize edilerek gelecek kuşaklara uygun çevresel koşulların kurulmasını sağlamaktır. Bu amaçlara yönelik olarak AEM çevreyle ilgili dört yaklaşıma sahiptir: *Çevresel Politika Komisyonu*, çevresel politikalar geliştirmek üzere hükümetleri bir araya getirmekte ve sempozyumlar, atölye çalışmaları, deneyimler ve iyi uygulamaların paylaşılması için forumlar oluşturmak yoluyla, bu çalışmaların teşvikini sağlamakta, "Avrupa için Çevre" ve "çevre, ulaşım ve sağlık" üçlü işbirlikleri yoluyla AEM, çevre sektörü ve bölgesel süreçlerde önemli roller üstlenmekte; çevresel performans değerlendirme yoluyla, ülkeye çevresel kirlilik düzeyindeki azalmaları ve doğal kaynakların yönetimini değerlendirilmekte ve "Sınırlarüstü Hava Kirliliği", "Çevresel Etki Değerlendirmesi", "Su Kaynakları ile Uluslararası Göllerin Korunması ve Kullanımı", "Endüstriyel Kazaların Etkileri" ile "Bilgiye Ulaşım, Halkın Karar Alma Süreçlerine Katılımı ve Çevresel Konularda Adil" araştırmaları yoluyla, çevresel uygulamaları denetlemekte ve kısımlarını olmaktadır.

İnsan Yerleşimleri: 1947 yılında AEM Barınma Sorunları Paneli'nin düzenleniş, bu yapı daha sonra İnsan Yerleşimleri Komitesi'ne dönüştürülmüştür. Hükümetlerarası bir yapıya sahip olan Komite, barınma, kentsel kalkınma, toprak yönetimi, doğal ve yerel hedefler ve politikalar ile ilgili bilgi ve deneyimlerin derlenmesi, paylaşımı ve genişletmesi için bir forum oluşturmaktadır. Çeşitli atölye çalışmaları, kentsel araştırmalar, barınma sektörü analizleri ve ilgili yayınlar yoluyla Komite, üyelerine İnsan yerleşim politikaları ve stratejileriyle ilgili öneriler sunmakta ve uygulamalar için teşvikte bulunmaktadır. Bunun yanında, Doğu ve Merkez Avrupa'nın ekonomik ve sosyal istikrarı ile hükümetlerarası yenilikçi işbirliklerini desteklemektedir. Komite çalışmalarını Avrupa Birliği (AB), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri (BM-HABITAT) ile diğer BM bölgesel komisyonları ve uzman ajanlarla yakın ilişkiler içinde yürütmektedir.

Endüstriyel yeniden yapılandırma, enerji ve girişim, Endüstriyel Yeniden Yapılandırma, Enerji ve Girişim Bölümü çalışmaları temel olarak üç ana başlık altında toplanmaktadır: yasal, düzenleyici ve politik çerçeveleri yönetimin endüstriyel, daha geniş anlamıyla (özel sektörler), bu sektörlerin AEM üy-

ülkelerinin sürdürülebilir ekonomik kalkınma, büyüme ve refahı konularına karşılık bulunacak piyasa yapıları, uygulamalar ve performansları ile ekonomileri geçiş aşamasında olan ülkelere teknik yardım (kapasite geliştirme ve eğitim) tedarik edilmesi. Bölüm bu konularla ilgili çalışmalarda bulunan dört birim sahiptir. Bunlar, Sürdürülebilir Enerji, Yasal ve Ticari Uygulamalar, Endüstriyel Yeniden Yapılanma ve Teşebbüsleri Arınma, Bölgesel Yardım Hizmetleri Birimleridir.

İstatistik: ABK'nın istatistik çalışmaları, ABK ile BM İstatistik Komisyonu'nun ortak himayesinde, Avrupa İstatistikçiler Konferansı tarafından yürütülmektedir. Avrupa İstatistikçileri'nin temel hedefleri; ulusal istatistiklerin ve BM İstatistik Komisyonu, Uzman Ajanslar ve diğer ilgili kurumların çalışmaları doğrultusunda uluslararası karşılaştırılabilirliklerinin geliştirilmesi; ABK bölgelerindeki istatistik etkinlikleri arasında yakın işbirlikleri geliştirmek suretiyle kavram ve tanımların belirlenerek, ulusal istatistik bürolarında karşılaşılan kavram karışıklasının en aza indirilmesi ve ABK bölgelerinde veya diğer ülkelerde geçiş, bütünleşme ve diğer işbirliği süreçlerinde ortaya çıkan her türlü uluslararası istatistik gereksinimlerinin karşılanmasıdır.

Sürdürülebilir enerji; bu alt program, ABK bölgelerinde sürdürülebilir enerjinin teşviği için çalışmalar yürütmektedir. Programın hedefleri; ABK bölgesinde bulunan herkesin yüksek kalitede enerji hizmetlerine sürdürülebilir ulaşım; kısa, orta ve uzun vadede enerji kaynaklarının korunması; daha sürdürülebilir olan enerji geleceğine geçişin kolaylaştırılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının sağlıklı yönlerinin tanıtımı; dengeli enerji ağı sistemlerinin ve bölgesel işbirliklerinin teşviği. Özellikle geçiş ülkelerinde enerji etkinliğini artırılması için sürdürülebilir gelişmeler ve AB genişlemesine bağlı olarak, enerji yeniden yapılanmasını, yasal ve düzenleyici bütünleşmesinin ve enerji fiyatlandırma reformlarının sağlanmasıdır.

Teknik işbirliği; ABK teknik işbirliğine koordinasyon ve destek sağlamak amacıyla 1997 yılında kurulmuştur. Birimin rolü ve görevleri; ABK'nın teknik işbirliği mekanizma ve yapılarının önceliklerini belirlemek; bölgesel ülke grupları ve inisiyatifleriyle olan ABK teknik işbirliğini koordine etmek; ABK'nın teknik işbirliği stratejilerinin uygulamalarını izlemek ve ABK teknik işbirliği proje ve etkinliklerini değerlendirmekdir.

Kereste; ABK'nın kereste ile ilgili çalışmaları beş ana faaliyet alanı altında gerçekleştirilmektedir. Bu alanlardan ilki olan piyasa ve istatistikin amacı, orman ürünleri piyasası ve orman yangınları ile ilgili bilgilerin toplanması, analizi ve uluslararası örgütler ve üye ülkelerdeki ortaklarla paylaşılmasıdır. İkinci faaliyet alanı olan orman kaynaklarını değerlendirme, endüstriyelleşmiş ülkelerdeki ormanlar üzerine en uygun verileri sağlamak amaçlıdır. Üçüncü faaliyet alanı, Avrupa orman sektörüne bakan çalışmalar, değişen politikalar, piyasa gelişmeleri ve dış etkilerin belirsizliklerini de gözönünde bulundurarak orman ve orman endüstrisi sektöründeki gelişmeleri analiz etmek üzere çalışmalarda bulunmaktır. Teknoloji, yönetim ve eğitim başlığı altındaki dördüncü faaliyet alanının amacı, ülkelerin orman etkinliklerini sürdürülebilir kalkınma yaklaşımıyla teknoloji, yönetim ve eğitim faaliyetleri alanında desteklemektir. Kereste konusuna yönelik olarak beşinci faaliyet alanı olan politika ve çapraz sektörlü konular ise, politika ve orman sektörüyle ilişkilenen kurumlardaki gelişmeleri gözlemlemek ve önemli olarak tanımlanan konularda politika analizlerinde bulunmak amaçlıdır.

Ticaret, endüstri ve teşebbüs geliştirme; ABK'nın *Ticaret, Endüstri ve Teşebbüs Geliştirme Kurulu*, üye ülkeler arasındaki ekonomik ilişkileri güçlendirmek ve bu ülkelerin ekonomilerini dünya ekonomisiyle bütünleştirmek amaçlarına odaklanmaktadır. Üye ülkeler için normlar, politikalar ve standartlar önerilerinin yanında bunların uygulanması için destek sağlamaktadır. 1997 yılı-

da oluşturulan Eylem Planı'na göre Komite, AEK'nin "tüm üye ülkelerin uyumlu ekonomik ilişkileri dahil olmasını sağlama ve bu ilişkileri güçlendirme"; "özellikle geçiş ülkeleri olmak üzere, tüm ülkelerin Avrupa ekonomisi ve küresel ekonomi ile bütünleşmesini sağlanması" ve "üddürleri ve tezejbbüs geliştirme etkinlikleri için temel, öngörülebilir ve destekleyici bir çevrenin yaratılmasına katkıda bulunma" hedeflerini benimsemiştir.

Ulaşım: AEK ulaşım konusunda ayrıntılı konvansiyonlar hazırlanmak, taşıt üretimini ve ticareti kolaylaştırıcı bir yönetim sağlamak ve ulaşım için gerekli Elektronik Bilgi Değişimi'ni kapsayan norm ve standartlar belirlemek gibi görevler de üstlenmiştir. Ulaşım alanında gerçekleştirilen faaliyetler arasında; yol ulaşımı, yol trafik güvenliği, araç yönlendirmeleri, tünellerde güvenlik, demiryolu ulaşımı, su yolu ulaşımı, tehlikeli malların taşınması, ulaşım istatistikler, ulaşım eğitimleri ve etkinlikleri yer almaktadır.

AEK'nun 55 üye ülkesi; Arnavutluk, Andorra, Ermenistan, Avusturya, Azerbaycan, Beyaz Rusya, Belçika, Bosna Hersek, Bulgaristan, Kanada, Hırvatistan, Kıbrıs Rum Kesimi, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Gürcistan, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İsrail, İtalya, Kazakistan, Kırgızistan Cumhuriyeti, Letonya, Liechtenstein, Litvanya, Lüksemburg, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Malta, Moldova, Monaco, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya Federasyonu, San Marino, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye, Türkmenistan, Ukrayna, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Özbekistan ve Yugoslavya'dır. AEK bu üye ülkelerin hükümetleri, kamu kurumları, özel sektörler ve sivil toplum kuruluşlarıyla çeşitli bölüm veya komiteleri aracılığıyla işbirliğinde bulunmaktadır.

Komisyon çalışmalarında, üye ülkeleri dışında Birleşmiş Milletler üyesi olmayan fakat, çalışmalarda etkin rol üstenebilecek olan danışman nitelikli ülkelerle de işbirliğinde bulunmaktadır. Ayrıca Komisyon, uzman ajanların temsilcileri ile çeşitli uluslararası örgütlerin temsilcilerini de danışman olarak çalışmalarına davet edebilmektedir. Bu uzman kurumlar arasında Uluslararası Atom Enerji Ajansı da bulunmaktadır. İşbirliği gerçekleştirilen uluslararası örgütlerin başlıcaları ise; özellikle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri (BM-HABITAT), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) olmak üzere tüm BM kuruluşları ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Konseyi (KEİK), Avrupa Birliği (AB), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve Avrupa Konseyi'dir. AEK'nun bütçesi, Birleşmiş Milletler fonları tarafından finanse edilmektedir.

AEK yayınları, bilimselinde faaliyet göstermekte olan komiteler, bölümler ve birimlerin çıkardığı yayınların yanında çeşitli süreli yayınlar ve diğer sektörel yayınlardan oluşmaktadır. Süreli yayınları içinde; haftalık olarak Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu'nda gerçekleştirilen etkinlikleri içeren "UNICE Weekly (AEK Haftalık)" adlı derginin yanında, Avrupa Ekonomik Araştırması (yıllık), Avrupa Ekonomik Bülteni (yıllık), UN/ECE Ekonomik Analizler Serisi, İstatistik Bülteni, Kömür (yıllık), Elektrik Enerjisi (yıllık), Kimyasal Maddeler Ticareti (yıllık), Gaz (yıllık), Avrupa Genel Enerji İstatistikleri (yıllık), Konut ve İnşaat (yıllık); Avrupa'daki Traik Kazaları (yıllık); Dünya Mühendislik Ürünleri Ticareti (yıllık), Çelik (yıllık), Kereste (FAO ile ortaklaşa-yılda yedi çalışma), Ulaşım (yıllık), Dünya Çelik Ticareti (yıllık), ECE Haber Bülteni (3 aylık) yer almaktadır.

AEK'nun diğer yayınlar kategorisinde yer alan kitaplarına bazı örnekler ise; Elektronik Yayıncılık; Değerler ve Kapitalizasyon; Çalışmanın Önlenmesinde Ekonomik Boyutum Rolü (2001); AEK Bölgesinde Kadın Girişimciler; Avrupa ve Kuzey Amerika'da Kadın ve Erkek

2000; Birleşmiş Milletler'in Kadın Çalışmaları-Bölgesel Komisyonlar; Kimyasal Endüstri 2000; Üretim ve Ticaret İstatistikleri 1997-1999; Rekabetçilik ve Plastik Mühendisliğini Geliştirmede En İyi Uygulamalar (1999); ARIK Ülkelerinde Kimyasal Kurumlar; "Kirlenmiş Topraklar ve Yeraltı Sularının İyileştirilmesine Yönelik Analiz ve Metodoloji Çalışmaları Semineri" Makale Özetleri (2001); Toprak Temizleme Teknolojileri ve Toprak İyileştirme Şirketleri (2000); Kimyasalların Küresel Anlamda Uyumlaştırılması ve Nitelendirilmesi Sınıflandırma Sistemleri'nden oluşmaktadır.

İletişim

Palais des Nations - CH-1211 Genève 10 - İsviçre
Tel: +41 (0) 22 917 12 34
Faks: +41 (0) 22 917 05 06
E-mail: info.eco@uneco.org
Web: www.uneco.org

Kaynaklar

"UN in Brief" Kitapçığı, BM Kamu Bilgilendirme Tecrübeleri
www.dtu.edu.tr/Yayinlar/lezi/lezi05/gun.htm
www.foreigntrade.gov.tr/DUNYA/ulus/14brleuniavcto.htm
www.uneco.org/doc/about/Terms_of_ref_E.pdf
www.uneco.org

Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu United Nations Children's Fund (UNICEF)

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), 11 Aralık 1946 tarihinde gerçekleştirilen kuruluşunda, II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa ülkelerindeki çocuklara yardım götürme amacıyla sahip kısıtlanmış bir operasyon olarak düşünülmüştür. Kuruluşundan, çalışmalarını uzun dönemli kalkınma çalışmalarına yönlendirene kadar geçen süreçte UNICEF üç ayı yaklaşımı benimsemiştir. 1946-1950 yıllarındaki savaş sonrası dönemde "*acil ihtiyaç yaklaşımı*", özellikle Avrupa'daki çocukların gıda, giyecek ve sağlık gereksinimlerini karşılamak amacıyla gelmektedir. Bu dönemde UNICEF 112 milyon ABD doları'lık bütçesi ile 12 ülkedeki beş milyon çocuğa çeşitli giyim eşyaları dağıtmış, sekiz milyon çocuğu tüberküloza karşı aşılamış, süt üretim ve dağıtım süreçlerini yenilemiş ve Avrupa'daki çabalarının doruğunda, milyonlarca çocuğu günlük ek gıda yardımı sağlamıştır.

1950'leri kapsayan on yıllık dönemde UNICEF, bir taraftan acil yardımlarını sürdürürken, diğer taraftan daha geniş kapsamlı bir yarar yaklaşımına doğru ilerlemiştir. Bu ilerlemenin bir parçası olarak, 1950 yılı sonrasında kullanılacak olan yeni adı Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu için de UNICEF koallması korunmuştur. Çocukların sağlığını korumak amacıyla UNICEF; tüberküloz, çüzam ve sıtma'ya karşı kampanyalar yürütmüş, çevresel sağlık önlemleri almış ve anne ile çocuk sağlığı eğitimlerini desteklemiştir. Çocuklar için besin standartlarını artırmak amacıyla UNICEF ülkelere düşük maliyetli yüksek proteinli besinler üretilip dağıtımalarında yardım etmiş ve insanları besin kullanımına yönelik eğitimler üzere çeşitli programlar geliştirmiştir. Çocukların sosyal refahını geliştirmek için annelerin çocuk gelişimi ve ev yönetimi konularında informal eğitim almaları için uzatılmış kurslar, çocuklar için gündüz bakım evleri ve mahalle merkezleri hizmetleri ile aile danışma merkezleri ve gençlik kulüpleri yardımı sağlamıştır.

UNICEF 1960'li yıllarda, çocuklara yardım ulusun kalkınmasıyla birleştirecek politikaları geliştirmiştir. Ulusal politika ile çocuklara yardım programlarının birbirine bağlılığının önemini, "ülke yaklaşımı" adı verilen bu yaklaşım UNICEF'a her bir ülkenin, çocukların gereksinimlerini karşılamada belirlediği önceliklere, uygun yollarla yardımını olma olanağı sağlamıştır. Sonuç olarak, çocukların fiziksel gereksinimleriyle olduğu kadar zihinsel, psikolojik ve mesleki gereksinimlerini de ilgilendirmeye başlayan UNICEF öğretmenin eğitimi ve müfredat programlarının reformu için yardım sağlamış, çeşitli beceriler için ön mesleki eğitime olan tutuş etmiş ve teknolojinin kullanımını üzerine bilgilii teşvik etmiştir. Özellikle UNICEF projeleri, çocukları "ekonomik ve sosyal gelişimi için geleceğin temsilcileri" olarak gören bir anlayışı yansıtmaktadır.

UNICEF 1965 yılında, "sıkıların sınır tanımazlığı"ni ispatlamasıyla Nobel Barış Ödülü'nü kazanmış ve 70'lerden itibaren temel hizmetlerini yerel insanların kendilerinin yardım etmelerinde, onlara eğitim ve motivasyon yardımı sağlamıştır. Uluslararası Çocuk Yılı ilan edilen 1979 yılında dünyanın dikkati çocukların gereksinimleriyle çekilmiş ve Birleşmiş Milletler (BM) tarafından bu yıl için görevlendirilen UNICEF'i çalışmalarını çocuk içeliği gibi hassas konulara yönlendirmiştir. 1989 yılında BM Genel Kurseyi, sivil ve politik hakların olduğu kadar UNICEF'ne çalışmalarını kapsamında bulunan Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni kabul etmiştir. 1990 yılında gerçekleştirilen Dünya Çocuk Zirvesi'nde çocuklarla ilgili konular dünyanın gündemine oturmuş ve bu tarihten günümüze kadar UNICEF; çocuk hakları, ayrımcılık, savaşlar da çocuklar ve çocuk içeliği gibi konuları daha fazla yoğunlaşmıştır.

UNICEF, 1951 yılından bu yana çocukların beslenme, sağlık, eğitim, koruma ve katılım haklarının hayata geçirilmesi konusunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile işbirliği içinde çalışmalar yürütmektedir. UNICEF bu dönem içinde çocuk haklarının korunması amacıyla tanıtım-savunu görevleri üstlenmiş, çocukların temel gereksinimlerinin karşılanmasına yardımcı olmuş, her çocuğun potansiyelini eksiksiz biçimde gerçekleştirebilmesi için çeşitli fırsatlar yaratmaya çalışmıştır. UNICEF'ın Türkiye'deki etkilerinin odak noktası ve kapsamı aradan geçen dönemde önemli değişiklikler geçirmiştir. Kuruluşun ülkedeki ilk etkinliği okullara ücretsiz süt dağıtımı iken, bugün UNICEF çocuk haklarını temel alan, çocukların yaşatılmaları, geliştirilmeleri ve korunmaları amacıyla yönelik daha bütüncül bir yaklaşımı benimsemiştir.

UNICEF, BM Genel Kurulu tarafından çocuk haklarının korunması adına tanıtım ve savunu çalışmaları yapmak, çocukların temel gereksinimlerinin karşılanmasına yardımcı olmak ve çocukların potansiyellerini eksiksiz biçimde gerçekleştirmek için fırsatlar yaratmak üzere görevlendirilmiş bir kuruluştur.

Çocuk Hakları Sözleşmesi doğrultusunda faaliyet gösteren UNICEF, çocuk haklarına kahici etik ülkeler olarak yerleşiklik kazandırmak, çocukları yönelik davranışları uluslararası standartlara kavuşturmak için çaba göstermektedir. UNICEF, çocukların yaşatılmalarının, korunmalarının ve gelişimlerinin, insanlığın ilerlemesine işsel, kalkınma açısından evrensel ölçekte geçerli zorunluluklar olduğu konusunda ısrarlıdır. Siyasal kararlılığı ve maddi kaynakları harekete geçirecek, başta gelişmekte olanlar olmak üzere ülkelerin kapasitelerini geliştirmelerine, böylece çocukları "Birinci Öncelikli" tanıyıp gerek onlara gerekse adelerine gerekli hizmetleri sağlayabilecek duruma gelmelerine yardımcı olmaktadır. UNICEF en dezavantajlı konumda olan çocuklara, yani savaş kurbanlarına, açrı yoksulluk içindekilere, doğal felakete uğrayanlara, şiddet ve sömürünün her biçiminden zarar görenlere ve özdeşlere özel koruma sağlanmasına büyük önem vermektedir. Olagandığı durumlarda çocukların haklarının korunması için harekete geçen UNICEF, diğer BM örgütleri ve insanî yardım kuruluşları ile eşgüdüm içinde hareket etmekte, böyle durumlarda çocukların ve onlara bakanların durumlarını rahatlama için elindeki olanakları işbirliği yaptığı kuruluşların hizmetine sunmaktadır.

UNICEF, taraf tutan bir kuruluş değildir ve ayrımcılık gözetmeden her tür işbirliğine açıktır. En dezavantajlı konumdaki çocuklara gereksinimleri en acil olan ülkelere UNICEF'ın bütün çalışmalarında öncelik taşınmaktadır. Ülke programları aracılığıyla kadınlara kız çocukların eşit haklara kavuşmaları, topluluklarının siyasal, sosyal ve ekonomik kalkınmasına tam olarak katkıları için çaba göstermekte olan UNICEF işbirliği yaptığı bütün kuruluşlarla birlikte dünya topluluğunun benimsediği sürdürülebilir insanî kalkınma hedeflerine ulaşılmasına ve Birleşmiş Milletler kurduğu bilfişinde yer alan barış ve sosyal ilerleme vizyonunun gerçekleştirilmesi için çalışmaktadır.

UNICEF, BM Binyılım Kalkınma Hedefleri'nin çocuklarla ilgili olan altısını "Çocuklara Uygun Bir Dünya" başlığı altında toplamıştır. Bu hedefler; tüm çocukların yoksulluk ve açığa karşı korunması, evrensel anlamda temel eğitimin sağlanması, kadınların ve kız çocukların diğerleriyle eşit koşullarda yaşama hakkına sahip olması, çocukların HIV/AIDS'e ve diğer bulaşıcı hastalıklara karşı korunması, çocuk ölümlerinin azaltılması ve annelerin hamilelik öncesi ve sonrasında bakılmalarını sağlanmasıyla çocukların ilk yaşlarında sağlıklı bir yaşama başlanmalarının sağlanmasıdır.

UNICEF'ın Türkiye'de 2005 yılına kadar ulaşmayı planladığı amaçlar ise; kız çocukların ilköğül kayıt oranlarının erkeklerle eşit düzeyde olmasını sağlanması; bebek ölüm oranının yüzde 42,7'den (1998) binde 30'una altına indirilmesi; anne ölüm oranının yüzde 50 oranında azaltılması.

ması; sadece anne sütü ile beslenme oranının artırılması; çocuklarda iyer yeterliliği hastalıklarının ortadan kaldırılması; çocuk gelişimi ve bakımı konusundaki bilgilerin üç milyon aileyi kapsayacak ölçüde yaygın olarak duyurulması; HIV/AIDS ve diğer cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBR) ile ilgili bilginin artırılması ve gençler arasında korunma yöntemlerine geçilmesi; özel koruma gereksinimi olan çocuk oranının azaltılması; Türkiye'deki çocuklarla ilgili yasal düzenlemelerin Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS) ve Kadınlar Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına Dair Sözleşme'yle (CEDAW) uyumlu hale getirilmesi; çocuk haklarının daha iyi uygulanabilmesi için tüm sektörlerin harekete geçirilmesi ve kaynak yaratılması; afet ve acil durumlarda ve sonrasında çocuk ve kadınların gereksinimine yanıt verilmesidir.

UNICEF'in küresel düzeyde birincil ve bishet sorumluluğu, çocuk haklarının korunmasını savunmak, çocukların temel gereksinimlerinin karşılanmasına yardımcı olmak ve mümkün olan en üst düzeyde gelişebilmeleri için gerekli olanakları yaratmaktır. UNICEF, doğumdan 18 yaşına kadar çocukları ve gençleri savunmaktadır.

UNICEF'in Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS), Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilmiştir. Bu olay, çocuk hakları açısından insanlık tarihinde çok anlamlı bir dönüm noktasıdır. ÇHS çocukların; bedensel, zihinsel ve sosyal açıdan gelişebilecekleri en üst düzeye kadar gelişme ve görüşlerini özgürce ifade etme haklarına sahip bireyler olduklarını kabul etmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, ÇHS'ni 1990 yılında imzalamış ve 1995'te onaylamıştır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Bürgeme Kurumu (SHÇEK), ÇHS'ni Türkiye'de yaşama geçirilmesini izlemek ve taraf devlet olarak Uluslararası Çocuk Hakları Komitesi'ne sunulacak ilk raporu hazırlanmasında eğitimi sağlama görevlerini üstlenmiştir. Türkiye'de çocukların yaşamı üzerindeki etkilerini anlayabilmek için, çocukları etkileyen ilgili yasaların, politikaların ve uygulamaların incelenmesi, ÇHS'ni imzalayan taraflardan biri olarak, T.C. Hükümeti'nin sorumluluğudur. Bununla birlikte, ÇHS'ni yaşama geçirilmesi veya bu hakların çocukların yaşamlarında somut değişikliklere dönüştürülmesi herkesin katılımını gerektiren karmaşık bir süreçtir. UNICEF ve Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), ÇHS'ni ve çocuğun yaşatılması, geliştirilmesi, korunması ve katılım alanlarında bilgi alışverişini amacıyla, 1997 yılında Türkiye'de *Çocuk Bilgi Ağı (ÇBA) Projesi*'ni uygulamaya koymuşlardır. Ayrıca, SHÇEK öncülüğünde UNICEF işbirliği ile, İlk Çocuk Forumu Kasım 2000'de gerçekleştirilmiştir.

UNICEF, 1990 yılında Dünya Çocuk Zirvesi'ni düzenlemiş ve katılımcı olan devletler, her çocuğa daha iyi bir gelecek sözü vermişlerdir. Çocukların Yaşama, Gelişme ve Korunmasına İlişkin Dünya Bildirgesi ile Eylem Planı, 30 Eylül 1990'da karara bağlanmış ve katılmalar, BM Çocuk Özel Oturumu'nun gerçekleştirildiği Mayıs 2002 tarihinde, son on yıllık süreçteki gelişmeleri gözden geçirmek için yeniden toplanmışlardır.

UNICEF'in "*Çocuklar için Her Deyim*" kampanyası, Çocuklu için Küresel Hareket (ÇKH) ile birlikte başlatılmış ve kampanyada hükümetler, özel sektör ve kamu kuruluşları; kişileri harekete geçirmek üzere fikir birliğine varmışlardır. Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Dünya Çocuk Zirvesi esaslarına dayanmakta olan bu hareket planı, çocukların büyümelerini ve gelişmesini engelleyen faktörlere dayandırdığı on maddeye öncelik verilerek geliştirilmiştir.

1951 yılında okullarda sür dağıtım ile başlayan UNICEF-T.C. Hükümeti işbirliğinin odak alanlarından birini, 1980'li yıllarda, sağlık hizmetlerinin temini oluşturmuş ve 1985 yılında bu amaca yönelik en çarpıcı etkinlik bağışıklık kazandırma kampanyasının gerçekleştirilmesi olmuştur. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde yer alan ilkelere yönlendirilen bu işbirliği, 1990'larda kağıtlaştıkça olarak, sektörel olması zorunlu olmayan, ancak çocuğun yaşatılması, geliştirilmesi ve korunması alanlarında daha bütüncül bir yaklaşıma olanak sağlayan müdahaleleri gerektirmiştir.

Dolayısıyla, program stratejilerindeki ağırlık zamanla, malzeme arzından ve temininden, ulusal ve alt-ulusal düzeylerde kapasite geliştirme, güçlendirme ve bilinçlendirmeye yönelik teknik işbirliği ve destek çalışmalarına kaymıştır.

UNICEF'in Türkiye'de uygulamakta olduğu, çocuğun yaşatılması, çocuğun gelişimi ve çocuğun korunması ile depremden etkilenen çocuklar için yeniden yapılandırma planı başlıklı program ve projeleri, çeşitli kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde yürütülmektedir.

Çocuğun yaşatılması: Başlıca çocuk hastalıklarını önleyebilmek ve engellenebilir ölümleri azaltabilmek için, UNICEF destekli projelerde; toplum gönüllüleri, toplumdaki tüm hanehalklarına gerekli sağlık bilgilerini yaymak bakım eğitilerek, aileçi çocuk bakımı uygulamalarının geliştirilmesine önem verilmektedir. Toplum gönüllülerinin topluma ulaşma etkinlikleri, mevcut hizmetlerden yeterince yararlanamama sorununu çözmektedir. Mahalli hastalıkların ve akut solunum yolu enfeksiyonlarının kontrolü, beslenme ve hijyenle ilgili gerekli sağlık mesajları köylerde diğer genç kadınlarla paylaşılmaktadır.

Bebek/çocuk ölüm oranlarının azaltılması ve etkin kaynak kullanımı için, *Çocuk Hastalıkları Entegre Yönetimi'nin* (CHEY) uygulanması, strateji olarak benimsenmiştir. CHEY; ishali hastalıklar, akut solunum yolu enfeksiyonları gibi başlıca çocukluk hastalıklarının önlenmesi ve yönetimi için aile içinde benimsenen önemli uygulamaları, sıtma kontrolünün çocuklarda ilgili yönlerini, anne sütünü, beslenmeyi ve genişletilmiş bağışıklama programını destekleyen etkinlikleri teşvik etmektedir.

"Sağlığın Ulaştırma Geçekleri" ile ilgili mesajlar, proje illerinde ve köylerinde beş binden fazla kadının katıldığı okuma-yazma ve meslek kurslarına dahil edilmiştir. Üç bin ilköğretmeni *Sağlığın Ulaştırma Geçekleri* ile ilgili mesajlar konusunda eğitilmiş ve bu öğretmenler bilgilerini öğrencileriyle ve toplumla paylaşmışlardır. Bu eğitim, özellikle hijyen ve beslenme ile ilgili konularda önemli ölçüde etkili olmuş ve köylerde engellenebilir çocukluk hastalıklarının azaltılmasına yol açan olumlu davranış değişiklikleri yaratmıştır. Benzer biçimde, 1991 ve 2000 yılları arasında 7 ilde yaklaşık 1500 sağlık personeli doğum öncesi bakım, güvenli doğum, doğum sonrası bakım ve yeni doğan bebeklerin bakımı ile bu mesajların topluma nasıl iletebileceği konusunda eğitilmişlerdir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından koordine edilen ve küresel düzeyde uygulanan "*Genişletilmiş Bağışıklama Programı*" kapsamında, Türkiye'de çocuklar yedi hastalığa karşı aşılanmaktadır (difteri, hepatit B, kızamık, boğmaca, çocuk felci, tetanos ve tüberküloz). Ayrıca okula devam eden çocuklar difteri, kızamık, çocuk felci, tetanos ve tüberküloza karşı; hamile kadınlar da tetanosa karşı aşılanmaktadır. Türkiye, çocuk ölümlerine veya çocukların sakat kalmasına neden olan çocuk felci hastalıklarını ortadan kaldırmaya yönelik olarak, 1995 yılından bu yana her yıl, *Ulusal Bağışıklama Günleri (UBG)* başlıklı iki tür kampanya ve 1997 yılından bu yana riskli bölgelerde hastalıkların rümiyle ortadan kaldırılmasına yönelik iki tür bağışıklama kampanyası gerçekleştirilmektedir. Türkiye'de çocuk felci vakası, on son Kasım 1998'de tespit edilmiştir. Dünyayı çocuk felcinden arındırmaya yönelik küresel çabalar çerçevesinde, Sağlık Bakanlığı, ülke çapında mali kaynak ve insan kaynağı seferberliği başlatmıştır. Bu amaçla gerçekleştirilen etkinlikler, doktor, hemşire ve ebe gibi sağlık personelinin eğitimini de içermektedir. Ayrıca, aşılanmanın önemi konusunda toplumu bilinçlendirmek amacıyla halka yönelik eğitim etkinlikleri ve ardından ulusal düzeyde ve il düzeyinde toplumsal seferberlik etkinlikleri gerçekleştirilmiştir.

İyileştirici bağlı kuruluşlar (IEB), Türkiye'de beslenme alanında önemli sorunlardan birini oluşturmaktadır. Her üç kişiden biri IEB ve bunun yol açtığı güçlük ve zeka geriliği gibi sonuçların etkisiyle ailesinde 1998 yılından bu yana üsülmekte olan, tuzun zorunlu olarak tüketilmesi programına rağmen, Türkiye'de büyük üreticilerin yanı sıra 300'den fazla küçük tuz imalatçısının olması, tuz üretiminin ve pazarlanmasının izlenmesini güçleştirmektedir. UNICEF destekli projeler bu küçük tuz üreticilerini hedef alan, lojistik ve teknik destek sağlamayı ve hem üretimin düzeyinde hem de perakende düzeyde bir izleme sistemi kurmayı amaçlamaktadır.

UNICEF kural katındaki hanehalklarında benimsenen uygulamaları geliştirerek kadın ve çocukların beslenmesinde bölgesel farklılıkları ortadan kaldırmak için, köylerde ev ekonomisi konusunda eğitim verilmesini desteklemektedir. 1994'den bugüne kadar yedi proje ilinde yedi binden fazla kadın, daha iyi beslenme konusunda bilgi ve beceri kazanmıştır. Kadınlar bu sayede besin maddelerinin ve yemelerin hijyen kurallarına uygun olarak hazırlanması, sebze ve meyvelerin hijyen için saklanması ve değişik besin maddelerinin beslenme açısından taşıdığı yararları konusunda bilgi edinmektedirler.

UNICEF Ocak 1998'de, Sağlık ve Tarım bakanlıklarının işbirliğiyle, çocukların ve kadınların beslenme sorunlarının çözümüne yönelik uygun müdahalelerin neler olabileceğini belirlemek üzere işlevsel bir araştırma başlatmıştır. Bu araştırma bulgularına dayalı olarak, proje illerinde köy gönüllülerine yönelik eğitim programları, yöreye özgü sağlık ve beslenme sorunları ile alakalı şekilde yeniden tasarlanmıştır.

Köy Hizmetleri ve Sağlık Müdürlükleri köylere temiz ve güvenli su temin edilebilirlik için birlikte çalışmaktadır. Sağlık Müdürlükleri kırık borular nedeniyle bulayabilecek engellenemez hastalıklar ve hijyen konusunda bilinçlenmeye ağırlık verirken, Köy Hizmetleri sistemleri nasıl çalıştığını gösteren bakım ve onarım gereklilikleri hakkında bilgi vermektedirler. Eğitim etkinliklerinin başladığı 1991 yılından bu yana, proje köylerinde ishal vakalarının sayısında azalma olmuştur.

Çocuğun gelişimi, Türkiye'de temel eğitime damgasını vuran en önemli olay, sekiz yıllık zorunlu ilköğretim yasasının 1998 yılında çıkarılmasıdır. UNICEF kuruluşundan itibaren ilköğretimin yaygınlaştırılmasını destekleyerek, Türkiye'de temel eğitime katkıda bulunmaktadır. Dünya Bankası tarafından Temel Eğitim Pilot Projesi'ne (1996-98) sağlanan kredi, UNICEF'in katılımının sonucunda bir örneğidir.

Çocuğun eğitimiyle ilgilenmeye başlamaktadır. UNICEF, 1991 yılından bu yana, çocukları en fazla risk altında olan anne babalara ulaşmayı hedefleyen, aile-toplum temelli çocuk bakımı ve gelişim hizmetlerini daha ileri düzeye ulaştırmak için Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile işbirliği yapmaktadır. UNICEF ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'nün işbirliğiyle annelere ve evde çocuk bakan kişilere sunulan eğitim sayesinde bugüne kadar 75 bin anneye ve çocuğuna ulaşılmıştır. UNICEF, MEB ve Marmara Üniversitesi ile işbirliği yaparak, 1996 yılında, İstanbul'da gelir düzeyi düşük bir sınıfta erken çocukluk gelişimi için toplum temelli bir model geliştirmiş ve çok amaçlı bir Okul Öncesi Eğitim Merkezi kurmuştur.

Türkiye, 1998 yılından beri, *Entegre Erken Çocukluk Dönemi Bakımı ve Gelişim Programı*'nın uygulandığı dokuz pilot ülke arasında yer almaktadır. MEB ve Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de, bu programın koordine ederlerdir. SHÇİRK, programın bütünsel bir biçimde gerçekleştirilmesinde önemli bir ortak olmuştur.

Her çocuk eğitim hakedene sahiptir. Kimi çocukların, yaşam koşulları ve bedensel durumları nedeniyle özel öğrenme olanaklarına gereksinimi vardır. UNICEF, MEB ile işbirliği yaparak, eğitim sisteminin dışında kalan çocuklar için ilköğretimi yaygınlaştırmak amacıyla, olan her türlü

önemi alma çabalarını sürdürmektedir. 1998 yılında, üç ücre köyde yaşayan 40 kız çocuk, Erzurum'un yakın ilçelerinden birinde bağlanan "*Açık İllüstratif Projesi*" sayesinde eğitim olanağına kavuşmuştu. Bu etkinlik MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün öncülüğünde, Uluslararası Çalışma Örgütü - Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi Uluslararası Programı (ILO-IPEC), Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV) ve UNICEF'in ortak çabasıyla gerçekleştirilmiştir. Bu küçük proje yardımıyla Erzurum, Van, Yozgat ve Bolu Kaynaşlı'da seçilen köylerde yaklaşık bir kız çocuk temel eğitimlerini tamamlama olanağına kavuşmuştu. Projenin uzun vadeli sonuçlarından biri, yöredeki tüm çocuklara ve gençlere açık öğrenme olanakları sağlayacak "öğrenim merkezlerinin" kurulmasıdır.

1997 yılında başlatılan çiraklık okulu öğretmenlerine yönelik *Çocukları-Çocuğa Eğitim Projesi*, çalışan çocukları, ailelerini ve arkadaşlarını, temel sağlık bilgileri ile donatarak, iş güvenliklerini ve sağlık koşullarını iyileştirmeyi amaçlamaktadır. Bugüne kadar projeye, ülke düzeyinde yaklaşık 50 Mesleki Eğitim Merkezi katılmıştır. Proje ayrıca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışan Çocuklar Bölümü ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK) arasında daha yakın işbirliğinin kurulmasına da yardımcı olmuştur. TESK ile kurulan ilişkiler, uhlükeli işlerin çocuğun genel gelişimi üzerindeki olumsuz etkilerinin işverenler tarafından daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmuştur. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, benzer bir *Çocukları-Çocuğa Eğitim* etkinliğini, Çocuk İşçiliğinin Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Ulusal Eylem Planı'na dahil etmiştir.

Annelerin eğitiminin ne kadar önemli olduğunun farkında olan UNICEF, 1991 yılından bu yana, okuma yazma etkinlikleri ile bilgi ve beceri kazandırma kursları düzenlemek için Yaygın Eğitim Müdürlükleriyle işbirliği yapmaktadır. Yetişkinlere yönelik okuma yazma kursları, "Sağlığa Ulaştıran Gereçler"le ilgili mesajlar içeren bir dizi okuma-yazma kitabı ve video aracılığıyla, temel sağlık mesajlarının annelere ve genç kadınlara ulaştırılmasını da sağlamaktadır. Çeşitli mesleki eğitim kursları, kadınlara alternatif gelir getireci olanaklar sağlamak için, piyasaya yönelik beceriler kazandırmayı amaçlamaktadır.

1991 yılında başlatılan "Gönüllü Eğitimi", eğitimin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğunun bir başka örneğidir. Bu eğitim, topluma temel yaşam becerileri (temel sağlık mesajları, ev ekonomisiyle ilgili bilgiler) kazandırmak, toplum etkinliklerine katılımı teşvik etmek, özgüveni ve sorun çözüme kapasitesini artırmak amacıyla düzenlenmiştir. 1991 ile 2000 yılları arasında UNICEF'in desteğiyle, yedi ilde 3,500 gönüllü eğitilmiştir. Eğitilen her gönüllü 10-15 hançhalkına ulaşma sorumluluğunu üstlenmiştir.

Çocuğun korunumu: "Risk altındaki çocuklar/gençler" olgusu Türkiye'nin metropoliten alanlarında daha belirgin hale gelmiş olduğu için, 2001-2005 İşbirliği Programı daha önceki programlara göre, çocukların korunmasıyla ilgili konulara daha fazla açıklık getirmiştir. Ülke Programı'nın başlangıcından bu yana UNICEF, güvenlik güçleri, adli organlar, üniversiteli öğrenci grupları ve çeşitli sivil toplum kuruluşları gibi yeni taraflarla ortaklıklarını genişletmiştir.

1997 yılında başlatılan ve halen devam etmekte olan, *Polislerin Çocuk Hakları Sıstemini (ÇHS) ve Çocuk Koruma Kurumlarında Eğitim Projesi*, ÇHS hakkında bilgi eksikliği ve emniyet görevlilerinin ÇHS ile ilgili sorumlulukları konusunda ortak bir anlayışın bulunmaması sorunlarını ele almaktadır. ILO-IPEC, Interpol, SHÇEK, Barolar ve diğer sivil toplum kuruluşları proje ortakları arasında yer almaktadır. Bir dizi eğitim seminerinin ardından, emniyet güçlerini dikkati artık çocuğun temsil ettiği "vaka"dan söz konusu olayda ilgilendirilmesi gereken biriy olarak "çocuğa" kaymaktadır. Bu proje kapsamında, 25 emniyet görevlisinden oluşan bir ekip, çocuk haklarıyla ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat, özel koruma önlemlerine gereksinimi olan

çocuklar, ergen psikolojisi ve erken iletişim gücünün rolünü, çocuk suçlular da dahil olmak üzere, çocuklarla ilgili her türlü konuyu ele alacak şekilde illerde çocuklar komisyonunda çalışan diğer uzmanlar tarafından eğitim almıştır.

1998 yılında, Adalet Bakanlığının işbirliğiyle, *Çocuk Tutuklanmaları İnfaz Koruma Memurları Eğitimi* başlatılmıştır. İnfaz koruma memurlarına verilen mevcut eğitimin tek yönlü niteliğinin farkında olan Adalet Bakanlığı, erken iletişim becerileri, uzlaşmazlıkların çözümü, kriz halinde müdahale ve ergen/gelişim psikolojisi gibi psiko-sosyal konuların eğitim kapsamına alınmasına önem göstermiştir. Merkezi İstanbul'da bulunan Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı'nda görev yapan uzmanlar grubundan, çocuk tutuklevlerinde görevli 90 infaz koruma memurları için psiko-sosyal beceri eğitimi düzenlenmesi istenmiştir. Bu eğitimin ardından, 1999 yılında, Keçiören İshahi ve Elmadağ Çocuk Tutuklevi'nde görevli personel için benzer bir eğitim çalışması düzenlenmiştir. Bugün Adalet Bakanlığında, çocuklara hizmet veren kurumlarda görev yapan personel için hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimin gerekli olduğu açıkça kabul edilmektedir. Halihazırda, bu eğitimin kurumsallaştırılması, çocuklarla çalışan personelin ihtisaslaşması, tutuklevi ve ishaherlerinde çocuklara yönelik çocuk-dosta davranış programının geliştirilmesi konuları, Adalet Bakanlığı işbirliğinde planlanmaktadır.

1999 yılında Çocuk Mahkemeleri personeli için Avusturya'dan bir çocuk hakimi ile iki Türk uzmanın öncülüğünde düzenlenen eğitim etkinliği, ÇHS'nin ve çocuklara ilişkin diğer uluslararası standartların çocuk suçlularla ilgili yargı sistemine uygulanması için somut araçların bulunmasının önemi konusunda bilinçlenmeyi sağlamıştır.

Altı ili kapsayan "*Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklara Yönelik Kısıtlı Eylem Araştırması*", çocuğun korunması alanında yapılan en kapsamlı araştırma girişimlerinden biridir. 1998 yılında SHÇEK ve DHE işbirliğiyle başlatılan araştırma, sokakta yaşayan ve çalışan çocukların araştırma sürecinin tüm evrelerine katılmalarını sağlamayı amaçlamıştır. Bu girişim süresince, SHÇEK görevlileri, çocukları resim ve fotoğraf gibi çeşitli araçlarla, görüşlerini ve düşüncelerini ifade etmeye teşvik etmişlerdir. Altı ilde yürütülen araştırmaya yaklaşık 480 çocuk katılmıştır. Araştırma bulguları, geribildirim sağlamak amacıyla çocuklarla paylaşılmıştır.

1997 yılında İstanbul'da *Sokak İştah Genç Kızlar* konusunda yürütülen araştırma, genç kızların bilüştürme, aile bireylerinin fiziksel tacizi, reşit olmadan önce aile zorluğu evlendirilme ve ilişki veya teccavüz nedeniyle bekarlık kaybı gibi pek çok etkeni göz önüne sermiştir. Hazırlanan nihai rapor, genellikle görünmeyen, hakkında konuşulmayan ve yadsınan bu konuya ışık tutmuştur.

SHÇEK bünyesinde sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar konusunda görev yapan sosyal hizmet görevlilerine yönelik eğitim, 2000 yılında ChildHope Asia tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlikle, Türkiye'de görev yapan sosyal hizmet görevlilerine, sokak çocuklarına yönelik eğitimin nasıl gerçekleştirileceği ve sivil toplumla nasıl daha iyi işbirliği yapılacağı konusunda alınan uluslararası dersler aktarılmıştır.

SHÇEK ve Hacettepe Üniversitesi Aile Araştırmaları ve Uygulamaları Enstitüsü'nün işbirliğiyle, 2000 yılında Alman Psikoterapistler Derneği tarafından bir eğitim çalışması düzenlenmiştir. Eğitimin konusu, travma sonrası stres bozukluğu ve travmaya maruz kalmış ihmal ve taciz kurbanı çocuklarla nasıl çalışılacağıdır. UNICEF, sivil toplum kuruluşlarının çocuğun korunması alanındaki girişimlerine de destek vermektedir.

Depresyona Etkilenen Çocuklar İçin Yeniden Yapılanma Planı; Ağustos 1999'da, TC, Hükümeti danışmanlığında geliştirilmiş olan, *Depresyona Etkilenen Çocuklar İçin Yeniden Yapılanma Planı* 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremlerinden etkilenen tüm bölgelerde uygulanmıştır. Ulusal ve yerel toplum, UNICEF bünyesindeki 17 Ulusal Komite ve 11 Hükümet aracılığıyla,

UNICEF'in deprem yaralı müdahaleleri için 15,1 milyon ABD doları tutarında katkı sağlamıştır.

Acil durum etkinlikleri, çadır ve prefabrik yerleşimlerde yaşayan çocuklar ve anneleri için sağlıklı bir ortam yaratmayı amaçlayan sektörler arası entegre bir yaklaşımla, "Çocuk Dostu Mekan" kavramı model alınarak uygulanmıştır. Sağlık ve beslenme, su ve çevre sağlığı, eğitim ve psikososyal alanlarda gerçekleştirilen müdahaleler deprem bölgesinde yaşamaya devam eden çocuklara hizmet vermek, ileride büyümelerini ve gelişmelerini sağlamak amacıyla tasarlanmıştır.

UNICEF sağlık ve beslenme etkinlikleri çerçevesinde, sağlık ve eğitim bakanlıklarının işbirliğinde, okullar ve sağlık ocakları aracılığıyla 169'dan fazla çocuğa; gıbe/sımsıkı kadma, yüksek enerji/protein içeren bisküvi türü ürün etmek için kısa süreli bir program uygulanmıştır. Kazanık aısi yapılmasına destek amacıyla 500 bin doz aşı, jiringa ve başka malzemeler temin edilmiştir. Bunların yanı sıra, Kocaeli, Yalova ve Sakarya illerinde il müdürlüklerine 463 Acil Sağlık Paketi dağıtılmıştır. Gerçekleştirilen diğer etkinlikler arasında, sıtına hastalığının kontrolü ve önlenmesi, sağlık ocakları personeline yönelik bilgi yenileme eğitim kursları, çadır yerleşimlerde ve ücretsiz yemek dağıtılan mutfaklarda beslenmenin izlenmesi ve gözetimi yer almaktadır.

Su yoluyla bulaşan ve kötü hijyenik koşulların yol açtığı hastalıkların kontrolü, *Su ve Çevre Sağlığı Projesi* bünyesinde yürütülmüştür. Doğrudan sunulan hizmetler, Düzce ve Adapazarı kent merkezlerinde günde 24 saat süreyle temin edilen güvenli içme suyunun 15 binden fazla kişiye, dış ve tuvaletlerin 30 binden fazla kişiye ulaştırılmasıdır. Belediye su ve kanalizasyon şebekelerinin yeniden inşa evresinde, su yoluyla bulaşan hastalıkların kontrol altına alınmasını sağlamak için, UNICEF tarafından su kalitesi izleme sistemi de tasarlanmıştır.

UNICEF deprem bölgesindeki tüm prefabrik yerleşimlerde çocukların temel gereksinimlerini karşılayacak destekleyici fiziksel, sosyal altyapı ve hizmetlerin bulunmasını savunularlar arasında en ön sırada yer almıştır. Prefabrik yerleşimlerin tümünde kreş, gençlik merkezi ve okul sonrası eğlence etkinliklerinin sunulması için her 1000 çaba gösterilmiştir. Kreşlerde 3-6 yaş grubundaki çocuklara, gençlik merkezlerinde ise 7-18 yaş grubundaki çocuklara ve gençlere hizmet sunulmaktadır. Depremden etkilenen beş ilde bugüne kadar 31'den fazla kreş ve 21 gençlik merkezi açılmıştır. Bu etkinliğin uygulanmasında UNICEF'in resmi ortağı, ülke düzeyinde risk altındaki çocukları ve zarar görmesi olan çocukların korunması görevini üstlenmiş olan SHÇEK'dir.

UNICEF ile TC Hükümeti'nin belirlediği 2001-2005 işbirliği programının amacı, Türkiye'de çocuk ve kadın haklarının tam olarak kullanılmasına olanak sağlayan bir ortamın yaratılmasıdır. Program, hükümetin zaman içerisinde, ÇHS ve CEDAW'da öngörülen uygun bütçe kaynaklarını ve izleme sistemlerini sağlayarak, ÇHS/CEDAW hükümlerini ülke yasalarına ve sektörel, yerel kalkınma politikaları ve planları da dahil olmak üzere, ulusal kalkınma planlarına dahil etmesine destek vermeyi amaçlanmaktadır.

21'inci yüzyılda, Küresel Çocuk Hareketi gündemi kapsamında ifade edilen çocuk görüşü, çocukların yaşatılması, gelişimi, korunması ve katılım konularının ele alınmasında bütüncül bir yaklaşıma duyulan gereğin devam ettiğini onaylamaktadır. Bu amaçları gerçekleştirme olarak, *"hür, eşitlik ve insan onuruna uygun bir ortam"* olarak nitelendirilen, çocuk dostu bir çevrenin oluşturulması teşvik edilerek daha da artmaktadır. Programda, aileleri ve toplumu daha fazla güçlendirerek, yaşama, büyüme ve gelişim için erken çocukluk gelişiminde entegre bir yaklaşımı teşvik eden bir araçtı benimsenerek, bu görüş desteklenmektedir. Programın, yaşam döngüsü yaklaşımına dayanan genel stratejisi, ÇHS illelerini, toplumun, ulusal ve yerel hükümetlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektörün desteğiyle, çocukların ve ailelerinin

akıf kararların sağlayacak bir yarıda, yasal reformlara, politik reformlara ve program uygulamalarına dönüştürmeye ağırlık vermektedir. 2001-2005 Ülke Programı, toplam 10 projeyi içeren ve birbiriyle ilişkili üç bileşenden oluşmaktadır: erken çocukluk gelişimi, çocuk ve gençlerin gelişimi ve korunması, politika geliştirilmesi ve toplumsal sorumluluk.

UNICEF Türkiye Milli Komitesi, Türk kamuyu ile UNICEF arasındaki teması sağlamak amacıyla geniş kapsımlı olarak 1956 yılında Prof. Dr. İhsan Doğramacı tarafından kurulmuştur. Milli Komite, UNICEF'in Türkiye'deki Uluslararası temsilciliğinden ayrı, hükümet dışı bir kuruluştur. Bununla birlikte, bu iki kuruluş arasında yakın işbirliği ve güdümlük bilgi alışverişini gerçekleştirmektedir.

UNICEF Milli Komiteleri dünyada 40'a yakın ülkede faaliyet göstermektedir. Milli Komiteler UNICEF ile halk arasında doğrudan bağ kurmakta, dünyadaki ihtiyaç çocuklarını sorunlarını ülkeleri içinde tanıtarak bu konuda kamuoyunu bilgilendirmektedirler. UNICEF tebliğ kartlarının yanı sıra, fon yaratma, halkla ilişkiler ve gelişim eğitimi gibi olağan görevleri dışında, Milli Komiteler çeşitli acil yardım ve diğer özel yardım kampanyaları da yürütmektedir.

Türkiye Milli Komitesi de her yıl büyüyen tebliğ kartı ve ürün satışları, fon yaratmaya yönelik çeşitli aktiviteler ile kuruluş ve bireylerin bağışlarından elde edilen gelire, UNICEF'in insancıl amaçları doğrultusunda Türk ve dünya çocuklarının sağlığı, eğitimi ve korunması ile ilgili projelere doğrudan destek vermektedir.

UNICEF 1951 yılından beri Türkiye'de hükümet, sivil toplum kuruluşları, kişi ve kurumlarla ortak çalışmalar yürütmektedir. UNICEF'in Birleşmiş Milletler Organizasyonu'nda en fazla işbirliğinde bulunduğu kurumlar arasında; İnsani Yardım Başkalarının Koordinasyonu için Birleşmiş Milletler Ofisi Projesi (OCHA), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komisyonu (UNHCHR), Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komisyonu (UNHCR), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ile Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) yer almaktadır. Ayrıca UNICEF'in işbirliğinde bulunduğu uluslararası sivil toplum örgütleri arasında; Çocuklar için Küresel Hareket (ÇKH), NetAid ve Plan-Internasional yer almakta; ulusal sivil toplum kuruluşları arasında ise; Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV) ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TİSK), Anne Çocuk Eğitim Vakfı, Umur Çocukları Derneği, Çocuklara Özgürlük Vakfı yer almaktadır.

UNICEF ünlülerle en fazla işbirliğini hükümet kurumlarıyla gerçekleştirmektedir. Türkiye'de ise UNICEF ile ortaklaşa çalışmalar yürüten birçok hükümet kurumu bulunmaktadır. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Devlet İstatistik Kurumunu (DİE), Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), Emniyet Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHEK), Tarım ve Köylüleri Bakanlığı bu kurumların başlıcalarıdır.

UNICEF'in vizyonunu, paylaşılan değerleri ve ortaklaşa alınmış kararlarda herkes için daha iyi bir gelecek oluşturmakta, Zengin ya da yoksul tüm ülkeleri dünyayı yoksulluktan arındırmak için çalışmalı ve gelecek için konuşmak yerine hemen harekete geçmelidir.

UNICEF'in, tüm diğer BM kuruluşları gibi benimsediği Binyılın Kalkınma Hedefleri'nde üstlenmiş olduğu roller, çocuklarla birlikte çalışarak, her birinin yaşamında en iyiyi gerçekleştirmesine yardımcı olma, tüm kız ve erkek çocukların temel eğitim almalarını sağlama, tüm çocukların kendini hasarlıktan korumasını sağlama ve ayırtıcılık, şiddet ve tüm diğer kötü muameleleri azaltma sorumluludur.

UNICEF amaçlarına yönelik olarak çok sayıda kitap, broşür, kitapçık, eğitim serileri, video serileri ve süreli yayın çıkarmaktadır. Ana Uygulama Planı 2001 - 2005; genel politikalar, öncelikler, hedefler, stratejiler ile yönetim yapılarını, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve UNICEF kararları ile birlikte, 2001-2005 uygulama yılları için üç Program Uygulama Alanları'nı içermektedir. Birinci Ulusal Çocuk Kongresi kitabı, çocuk delegeleri ve yetkililer tarafından Kongre boyunca hazırlanan, Türkiye'deki çocukların geleceğine yönelik kararlar ile tüm deklarasyonları, konuşmaları ve önerileri içermektedir. Türkiye'de Çocukların Durumu, Ön Rapor, 2000; DIE ve UNICEF tarafından yayınlanan bu kitapçık özet bir şekilde Türkiye'de çocukların durumunu anlatmaktadır. Türkiye'de Çocukların Durumuna İlişkin Rapor-1996; Sektörler Arası Çocuk Hareti tarafından Türkiye Cumhurbaşkanı için hazırlanmış olan bu rapor, 1996 yılı itibarıyla stratejiler, programlar ve hedeflerin durumu ile birlikte 2000 yılı ülke hedeflerini içermektedir. UNICEF Türkiye - Bağış Katalogu - Mart 2001; Bu katalog, bir proje etkinlikleri ve fon gereksinimleri rehberidir. Çocuklara Yönelik Olarak Emniyet Teşkilatı Tarafından Yürütülen Hizmetlerin İyileştirilmesi Çalışmaları; bu broşür, küçüklerin korunması için yürütülen çalışmaların geliştirilmesini ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından 1996 yılında oluşturulan "Çocuk Polisi" hizmet içi eğitimlerini desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Yetişkin ve Anne Eğitim Programı-Fotograflarla Anlatım; Türkiye'de Erken Çocukluk Gelişiminde Bakanlık Etkinlikleri çerçevesinde evlere yapılan ziyaretlerde çekilmiş olan bir dizli fotoğraftan oluşmaktadır. Türkiye'de İlkokul Eğitiminin Yaygınlaştırılması, 1998; Bu doküman, Türkiye'nin kırsal kesimlerinde verilen temel eğitimin kalite ve kapsamının geliştirilmesi için 1990'da başlatılan, UNICEF'in T.C. Hükümeti ile beraber çalıştığı programı içermektedir. Dünya Çocuklarını Durumu 2001; günlük yaşamlarında savaş, yoksulluk ve HIV/AIDS salgını gibi sorunlarla mücadele eden ana-babaların ve diğer bakıcıların, çocukların yaşamlarını ilk dönemindeki ihtiyaçlarını karşılamak ve haklarını korumak için gösterdikleri çabayı detaylı olarak göstermektedir. Ulusların Gelişmesi 2000; son sekiz yıl içerisinde Ulusların Gelişmesi, dünyanın tüm çocuklarına iyi bir hayat, yani onurlu ve hırsızların yarıldığı bir hayat şansı verilmesi yönünde gelişmesini dikkatle kaydetmiştir. Ulusların Gelişmesi 2000, ulusların, çocuğun esenliği için yatırım yaptığında ve çocuk haklarını koruduğunda neyin gerçekleştirebileceğini açıklamaktadır. UNICEF Türkiye'de; UNICEF'in Türkiye'deki tarihi ve etkinliklerini anlatan kitapçık metne'dir. Ayrıca, Türkiye'de yayınlanan süreli yayımlar arasında dört aylık Haber Bülteni ile üç ayda bir İngilizce ve Türkçe yayınlanan Evet Deyin adlı dergiler yer almaktadır.

Bilgi

Belik Mahallesi, 2. Cadde, No:11 Çarşıya 06610 ANKARA

Tel: (312) 464 10 00

Faks: (312) 496 14 61 - 62

E-mail: ankara@unicef.org

Web: www.unicef.org.tr

Kaynaklar

www.unicef.org/uk/aboutunicef/history/history1.htm

www.unicef.org/uk/aboutunicef/history/history2.htm

www.nobel.se/peace/prizes/1965/unicef-history.html

Çocuk Çocuklar Dergisi Sayı 4 Temmuz - Aralık 2001, İ.C.O - Çeşitli ve Sosyal Çalışmalar Bakanlığı Çocuk Yayınları Ana Britannica Ansiklopedisi Cilt: 4 Sayf: 255

www.unicef.org/turkey/unicef/tnr_hm1.html

The Millennium Development Goals, They are about children, UNICEF

www.dti.gov.tr/cin/indunicef-unicef.html#CocukYayinlari

"Evet Deyin", UNICEF Türkiye Bülteni, Yıl 2003

www.unicef.org

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)

1942 yılında İkinci Dünya Savaşı sürmekteyken, Nazi Almanyası ile uğraşmakta olan Avrupa ülkelerinin hükümetleri, Birleşik Krallık'ta Müttefik Eğitim Bakanları Konferansı'nda bir araya gelmişlerdir. İkinci Dünya Savaşı sona erdiğinde bu ülkeler, barışın yeniden kurulması için, eğitim sistemlerini yeniden yapılandırmak üzere, çeşitli yollar ve araçlar aramaya başlamışlardır. Çok kısa bir süre içinde, Birleşik Devletler de dahil birçok yeni hükümetin katılma kararı alınmasıyla, proje büyümüş ve evrensel bir boyuta ulaşmıştır.

Birleşik Krallık'ta gerçekleştirilen Konferans'ın önergesi üzerine, 1-16 Kasım 1945 tarihleri arasında Londra'da, eğitim ve kültüre yönelik bir örgütün kurulması için bir Birleşmiş Milletler (BM) Konferansı toplanmış ve hemen hemen savaşı bitimine rastlayan Konferans, 44 ülke temsilcisi ile başlamıştır. Savaş sırasında büyük sıkıntılar yaşamış olan Fransa ve Birleşik Krallık'ın tezyikiyle delegeleri, gerçek bir barış kültürünü ortaya koyacak olan bir örgüt kurulması kararını almışlardır. Bu karara göre, kurulacak olan örgüt "insanlığın zihinsel ve ahlaki hayatını" oluşturmalı ve bunu yaparken de, başka bir dünya savaşının ortaya çıkmasını önlemelidir.

Konferans'ın sonunda 34 ülke, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)'nü kurmuştur. UNESCO Anayasası, 16 Kasım 1945 tarihinde imzalanmış ve 20 ülkenin (Avustralya, Brezilya, Kanada, Çin, Çekoslovakya, Danimarka, Dominik Cumhuriyeti, Mısır, Fransa, Yunanistan, Hindistan, Lübnan, Meksika, Yeni Zelanda, Norveç, Suudi Arabistan, Güney Afrika, Türkiye, Birleşik Krallık ve Birleşik Devletler) onaylaması üzerine, 4 Kasım 1946 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İlk UNESCO Genel Konferansı, oy yetkisine sahip 30 hükümetin katılımıyla, 19 Kasım- 10 Aralık 1946 tarihleri arasında Paris'te gerçekleştirilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'nın katılımları, devletlerin UNESCO'ya üye oluş kompozisyonuna da yansımıştır. Japonya ve Alman Federal Cumhuriyeti 1951, İspanya 1953 yılında UNESCO'ya üye olmuşlardır. Soğuk Savaş, sömürgeleştirme süreçleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)'nin çözülüşü gibi diğer tarihsel faktörler de yine, UNESCO üzerinde izlerini bırakmışlardır. SSCB, UNESCO'ya 1954 yılında üye olmuş, 1992 yılında yerini Rusya Federasyonu almıştır. Ondokuz Afrika Devleti, 1960 yılında ve eski Sovyetler Birliği'nden oniki devlet, 1991-1993 yılları arasında UNESCO'ya katılmışlardır.

UNESCO'nun başlıca ödülleri; 1922-1946 tarihleri arasında Cenevre'de hizmet vermiş olan Uluslararası Entelektüel İşbirliği Komitesi ile 1925-1946 yılları arasında Paris'te, onun yürütme ajansı olarak hizmet vermiş olan Entelektüel İşbirliği Enstitüsü ve Cenevre'de 1925-1968 yılları arasında çalışmalarını yürütmüş olan Uluslararası Eğitim Bürosu'dur. Uluslararası Eğitim Bürosu, 1969 yılından bu yana UNESCO Sekreterliği'nin bir parçası olarak, kendi yasalarıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

BM ailesine mensup uzmanlık örgütleri arasında, üye ülkelerde milli komisyonlar kurulmasının öngören tek örgüt UNESCO'dur. UNESCO'nun söz konusu ülke ayığı olan Milli Komisyonlar Örgütü'nün ilgi alanına giren konularda hükümetlere danışmanlık yapmakta, çarşı ve proje üre-

mekte ve Örgüt etkinliklerinde ülke adına temsil görevi üstlenmektedirler. UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, UNESCO Merkezi ile işbirliğini sağlamak amacıyla 25 Ağustos 1949 tarihinde kurulmuştur. Başlıca görevleri, Türkiye'nin eğitim, bilim, kültür ve iletişim işleriyle ilgili konular ile UNESCO çalışmaları arasında bağlantıyı kurmak, hükümetle UNESCO Merkezi arasındaki ilişkiyi sağlamak, UNESCO ile ilgili iş ve konularda hükümete danışmanlık etmek ve UNESCO programlarını Türkiye'de uygulanmasına yardımcı olmaktır.

UNESCO Sözleşmesi'nin giriş bölümünün ilk cümlesinde, savaşların insanların zihinlerinde başladığı belirtilmekte, bu nedenle barışın savunmasının da insanların zihinlerinde oluşturulması gereği vurgulanmakta, bunun da ancak eğitim, bilim ve kültür yönünden insanlar arasında oluşturulacak karşılıklı anlayış ve işbirliğiyle gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir. Sözleşme, bu amaçla insanların birbirlerini daha iyi tanımasını, farklılıklarının bilincine varmaları gereğine değinmekte, bunu sağlamak için eğitim ve bilimin güçlendirilmesi ile kültürün yaygınlaştırılmasını önermektedir. UNESCO'nun misyonları konusunda genelde kabul gören görüşe göre Örgüt, uluslararası alanda entelektüel işbirliğini özendirilmekte, bunu sağlamak için gerekli koşulları bir araya getirmek ve bu işbirliği için bir forum oluşturmakta; kalkınma için işbirliği gerçekleştirilmesini sağlamak ve üye ülkeleri "evrensel etik"e uygun davranmaya özendirilmektedir. UNESCO'nun bu görevine, Örgüt'ün "uluslararası camianın vicdanı" olma işlevi de denilmektedir.

UNESCO Genel Konferansı, 2002-2007 yılları için öncelikli olarak bazı konular, stratejik amaçlar ve hedefler belirlemiştir. 2007 yılına kadar ulaşıması beklenen bu orta dönem stratejiye göre UNESCO'nun birleştirici teması, küreselleşme döneminde; eğitim, bilim, kültür ve iletişim yollarıyla barış ve insani gelişmeye katkıda bulunmaktır. Bunu gerçekleştirmek üzere belirlemiş olan öncelikli iki konu ise; yoksulluğun, özellikle açlık yoksulluğun giderilmesi ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin; eğitim, bilim ve kültür alanlarındaki gelişme ve bir bilgi toplumunun yaratılmasına katkıda bulunmasının sağlanmasıdır.

UNESCO'nun belirlemiş olduğu üç stratejik amaç; paylaşılabilir değerlere dayanan evrensel ilke ve normların; eğitim, bilim, kültür ve iletişimle ilgili mücadelelere yanıt vermek amacıyla geliştirilmesi ve teşvik edilmesi ile "ortak kamu malları"nın korunması ve güçlendirilmesi; çeşitliliğin, insan haklarına uyulmasıyla birlikte, tanınması ve korunması yoluyla çoğulculuğun teşvik edilmesi, ortaya çıkan bilgi toplumunda yerleştirme ve kalıtımın; eşit olanaklar, kapasite geliştirme ve bilgi paylaşımı yollarıyla teşvik edilmesidir. Diğer taraftan UNESCO'nun her bir eylem alanı için belirlemiş olduğu üç hedeften oluşan, oniki stratejik hedefi bulunmaktadır. Eğitim alanındaki hedefler; eğitimin, İnsan Hakları Evrensel Beyanname'siyle uyumlu olarak temel bir hak şeklinde teşvik edilmesi; eğitim niteliğinin, içerik ve yöntemlerin çeşitlendirilmesi yoluyla geliştirilmesi ve evrensel değerlerin teşvik edilmesi ile eğitimde politika diyaloguyla birlikte bilgi ve en iyi uygulamaların paylaşımının yanında, deney, yenilik ve dağıtımın teşvik edilmesidir. Bilim alanında belirlemiş olan hedefler; bilimsel ve teknolojik gelişmeleri ve sosyal dönüşümü yönlendirmek üzere, ilkeler ve etik normların teşvik edilmesi; çevre ve sosyal değişimin daha iyi yönetimiyle insan güvenliğinin geliştirilmesi ve oluşan bilgi toplumlarına katılım için bilimsel, teknik ve insani kapasitelerin artırılmasından oluşmaktadır. Örgüt'ün kültür alanına yönelik hedefleri; kültürel alanda standart belirleyici belgelerin tasarlanması ve uygulanması; kültürler ve vatandaşlar arasında kültürel çeşitliliğin korunması, çoğulculuk ve diyalogun özendirilmesi ve kültür ile kalkınma arasındaki bağlantıların, kapasite geliştirme ve bilgi paylaşımı yoluyla artırılmasıdır. UNESCO'nun kuruluşundan sonra benimsediği ana eylem alanlarından biri olan iletişim ve enformasyon konusundaki hedefleri ise; düşüncelerin serbest akışının ve bilgiye evrensel ulaşımın teşvik edilmesi; çoğulculuğun ve kültürel çeşitliliğin, medya ve dünya iletişim ağlarında ifadesinin teşvik edilmesi ve tüm bilgi ve iletişim teknolojilerine özellikle halkın ulaşımının sağlanması olarak belirlemiştir.

UNESCO'nun faaliyetleri ana hatlarıyla; eğitimi, bilim, kültür ve iletişim alanlarında uluslararası işbirliğini sağlamak, bilginin geliştirilmesine ve paylaşımına öncül olmak, sosyal değişimlerin hızlandırılması ve sosyal barışın temin edilmesi için bütüncül bakış açısıyla uluslararası düzeyde alanlara önem konularında üye ülkelere yardımcı olmak ve karar alma mekanizmalarını hareketli geçirecek toplantılar ve kamusal/yönelendirecek kampanyalar düzenlemek, araştırmalar yapmak, yayımlar hazırlamak, bilgi toplamak ve bunu talep edenlere dağıtmak şeklinde sıralanmaktadır. UNESCO, bu temel faaliyetleri kapsamında "en az gelişmiş ülkeler" ile kadınlar ve gençlere ilişkin programlara öncelik vermektedir. UNESCO'nun, ilgili alanların oluşturduğu eğitim, bilim, kültür ve iletişim konularında yürüttüğü bazı faaliyetler aşağıda yer almaktadır.

Eğitim: UNESCO'nun eğitim alanındaki faaliyetleri esas olarak, eğitimin "temel insan hakkı" olarak geliştirilmesi, temel eğitime ulaşımın kolaylaştırılması, eğitim sistemlerinin çağın değişen koşulları ve yeni beklentileri ışığında gözden geçirilmesi konularında yoğunlaşmaktadır. UNESCO, kuruluşundan itibaren ilk olarak temel eğitim konusuna öncelik vermiş, savaş sonrası koşulları içinde eğitim kurumlarının güçlendirilmesine yönelmiş, daha sonra 1960'lı yıllarda, eğitimin kalkınmanın bir ögesi olarak kabulü ile birlikte eğitimde ayrımcılığın önlenmesi ve okur-yazarlık oranının artırılması konularına programlarına yöneltmiştir. 1990'lı yıllardan itibaren küreselleşmenin, demokratikleşmenin, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle, eğitime düşen rolün yeniden tanımlanması gereksinimi doğmuştur. Bu çerçevede "insan haklarına, temel özgürlüklere, demokrasiye ve barışa saygı duyan, kültürler ve uygarlıklar arasında diyaloga, hoşgörüye önem veren nesillerin yetiştirilmesi" ön plana çıkmış, bireyi çağın zorluklarıyla başa çıkabilecek değer, yetenek ve davranışlarla donatmayı amaçlayan, toplumları "sürdürülebilir bir geleceğe" yönlendirebilecek temel ve kaliteli eğitimin benimsenmesi UNESCO'nun eğitimdeki programlarının temel amacı haline gelmiştir. Bu amaçlar; herkeşe, (özellikle de dezavantajlı konumdaki gruplara (yoksullara, kız çocuklarına, kadınlara, özürsüzlere, kırsal nüfusa, azınlıklara ve mültecilere) eğitim olanakları sunulmasına, insan hakları ve çevre eğitimine, teknik ve mesleki eğitime, uzaktan eğitime, yoksul öğrenime önem ve öncelik verilmesi olarak sıralanmaktadır.

Bilim: UNESCO'nun bilim alanındaki faaliyetleri "Doğa Bilimleri" ile "Sosyal ve İnsan Bilimleri" adlı iki ana program çerçevesinde yürütülmektedir. *Doğa Bilimleri Ana Programı*'nın çalışmaları; tıbbi su kaynakları, insan ve doğa, okyanuslar, yer bilimleri, kayalar ve küçük adalar, temel bilimler, mühendislik ve bilim politikaları alt başlıkları altında toparlamak mümkündür. UNESCO, doğa bilimleri alanında dört program yürütmektedir. Bunlardan ilki olan *Uluslararası Hidroloji Programı (IHP)*, 1975 yılında başlatılmış ve hidrolojik çalışmalar için meteor geliştirilmesi ile su bilimleri alanında eğitim verilmesini amaçlamaktadır. UNESCO'da, 2002 yılından itibaren su kaynakları ve ekosistemler, Doğa Bilimleri ana programının öncelikli faaliyet alanı niteliğini kazanmış ve bu konu UNESCO'nun 2002 - 2007 yılları için belirlediği öncelikli stratejiler içinde de yerini konumuştur. Diğer taraftan, 2001 yılı içerisinde su ile ilgili 23 BM kuruluşunun ortak girişimi olan Dünya Su Değerlendirme Programı UNESCO bünyesinde faaliyete geçirilmiştir. Bu programın çıkış noktası ise; içme suyuna erişim olmayan insanların önemli bir çarşıma unsuru haline gelmesini önlemek için acil eylemin gerekli olduğu, su kaynakları ile yönetimi sorununa; sosyal, bilimsel ve çevresel kayıpları da dikkate alarak önceden entegre ve çok disiplinli bir yaklaşım geliştirilmesi gerektiği konularındır. "*Uluslararası Hidroloji Programı*", UNESCO'nun su konularını yürüttüğü temel mekanizmadır.

Doğa bilimleri alanındaki ikinci program olan *İnsan ve Biyosfer Programı (MAB)*, 1970 yılında başlatılmıştır. MAB, biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir kullanımı ve korunması ile insan ve çevre arasındaki ilişkilerin küresel ölçekte geliştirilmesi için doğal ve sosyal bilimlerden ortaklaşa yararlanılmasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda doğal kaynakların yönetimi alanında disiplinler arası araştırmaları teşvik etmektedir. MAB çerçevesinde geliştirilen kavramların uygulamaya geçirildiği ve 98 ülkeden 426 biyosfer rezervinin bulunduğu "*Küresel Biyosfer Rezervleri Ağı*"nın

Program içerisinde önemli bir yeri bulunmaktadır. UNESCO'nun doğal bilimler alanındaki üçüncü programı olan *Hükümetlerarası Ojeoğrafya Komisyonu (IOC)*, okyanusların iklim değişikliği ve karbon çevirimi üzerindeki etkileri ile insanların okyanus üzerindeki etkilerini araştırmakla yükümlüdür; 2001-2003 yılları arasında IOC Yürütme Kurulu'nda Türkiye'nin de yer aldığı Program; UNESCO'nun iki başat programından biri niteliğindedir. Doğal bilimler alanındaki dördüncü program olan, *Uluslararası Jeolojik Etiketleme Programı*, 1972 yılında UNESCO ile Uluslararası Jeoloji Bilimleri Birliği'nin ortak bir girişimi olarak, jeoloji bilim alanında işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla kurulmuştur.

Sosyal ve İnsan Bilimler Programı'nın çalışmalarında UNESCO, programın ana önceliğini oluşturan bilim ve teknoloji etiği ve bu çerçevede özellikle biyoetikte önem vermektedir. Bu konudaki yanı sıra sosyal değişimlerin yönetimi, insan hakları eğitimi, felsefe ve UNESCO kürsüleri programının çalışmaları arasında yer almaktadır. Hükümetlerarası yapıya sahip "Hükümetlerarası Biyoetik Komitesi" ile "Sosyal Değişimlerin Yönetimi" Programı'na yönlendirmelerde bulunmakta, ayrıca, komitelerinde uzman olan kişiler arasından UNESCO Genel Direktörü tarafından atanan "Uluslararası Biyoetik Komitesi" ile "Bilimsel Bilgi ve Teknoloji Etiği Dünya Komisyonu", Üçüncü Direktör tavsiyelerde bulunmakta ve Program'ın etik alanındaki çalışmalarında önemli yer tutmaktadır. UNESCO, biyoetik alanındaki çalışmalarını Uluslararası Biyoetik Komitesi ve Hükümetlerarası Biyoetik Komitesi aracılığıyla yürütmektedir. UNESCO tarafından biyoetik alanında bugüne kadar gerçekleştirilen en önemli çalışmayı, 1997 yılında düzenlenen 29'uncü UNESCO Genel Konferansı'nda kabul edilen "İnsan Genomu ve İnsan Hakları Evrensel Deklarasyonu" oluşturmaktadır. 1999 yılında düzenlenen 30'üncü UNESCO Genel Konferansı'nda ise Deklarasyon Uygulama Kılavuzu kabul edilmiştir. Deklarasyon, genetik ve biyolojik alanındaki araştırmalar ve sonuçlarının uygulanması hususlarında temel ilkeleri ortaya koymaktadır.

UNESCO'nun Bilimsel Bilgi ve Teknoloji Etiği Dünya Komisyonu (COMEST) ise, 1998 yılında oluşturulmuştur. COMEST tarafından "Uzay Etiği", "Tarihi Su Etiği", "Enerji Etiği" ve "Bilgi Toplumuna Etiği" alanlarında çalışmalar yürütülmekte ve "çevre etiği" ve "sürdürülebilir kalkınma etiği" alanlarında çalışmalar da öngörülmektedir.

Sosyal Değişimlerin Yönetimi Programı (MOST) 1994 yılında kurulmuş ve ana tema ile önceliklerini çok kültürlü toplumlar, şehir gelişimi ve yönetim ile kırsalleşme ve yönetim oluşturmaktadır. MOST ayrıca, 2015 yılına kadar yarı yoksulluğun yarı yarıya azaltılması hedefine katkıda bulunmaya yönelik olarak diğer UNESCO sektörleri ile birlikte yoksulluğun ortadan kaldırılması stratejisini hazırlamış ve bu alandaki faaliyetlerin koordinasyonunu üstlenmiştir. UNESCO aynı zamanda, kuruluşundan bugüne felsefe alanında çalışmalar yürütmektedir. Türkiye'de sekiz UNESCO kürsüsü bulunmaktadır. Türkiye tarafından 1999 yılında Felsefe Günü ilan edilmesi için yapılan öneri temelinde 2003 yılı içerisinde UNESCO'da ilk felsefe günü 21 Kasım 2003 tarihinde bir dizi etkinlikte gerçekleştirilmiştir.

Kültür: UNESCO'nun kültür alanındaki faaliyetleri esas olarak, insanlığın yaradıcılığını korumak ve geliştirilmesi, somut mirasın (kültürel ve doğal varlıklar) ve somut olmayan mirasın (gelenek ve görenekler, şarkılar, danslar, tekerlemeler vb.) korunması, bunlara yönelik kasıtlı tahribatın önlenmesi, kültürel çeşitliliğin evrensel anlamda kabulünün sağlanması, kültürler ve uygarlıklar arasındaki diyalogun temin edilmesi ve pekiştirilmesi ile normatif çalışmalarda öncül rol oynaması konuları üzerinde yoğunlaşmaktadır. UNESCO kuruluş yıllarından itibaren, kültür alanında normatif belgeler hazırlayarak üye ülkelerin imzasına sunmuştur. Bunlar arasında, Silahlı Çatışma Süresinde Kültür Varlıklarının Korunmasına İlişkin Lahey Sözleşmesi ve Ek Protokolleri 1954, Yasa Dışı Yollardan Edinilmiş Kültürel Varlıkların Ait Oldukları Ülkelere

İfade Edilmesi Sözleşmesi 1970, Dünya Kültür ve Doğal Varlıklarının Korunması Sözleşmesi 1972 ve Sualtı Kültürel Mirasının Korunması Sözleşmesi 2001 de yer almaktadır.

UNESCO, şiddetin, ayrımcılığın ve hoşgörüsüzlüğün insanlığın bir arada barış içinde yaşamasının önündeki temel engelleri oluşturduğu düşüncesiyle kültürlerin kendi içlerinde ve aralarında farklılıklarının zenginlik olarak kabul edilmesini ve esas olarak "barış kültürünün" egemen kültürmasının gerektiği mesajını veren programlara ağırlık vermeye başlamıştır. 31'inci Genel Konferans'ta oybirliği ile kabul edilen "Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirisi ve Eylem Planı" bu yaklaşımın bir ürünüdür. Bildiri, devletlere ve uluslararası kamuya ışık tutan dengeli bir referans belgesidir. UNESCO 31'inci Genel Konferans'ta kabul edilen 2002-2007 dönemi stratejisinde de kültür alanındaki hedeflerini bu alanda standart belirleyici mekanizmalar geliştirmek, mevcut olanların uygulanmasına katkıda bulunmak, kültürel çeşitliliği korumak, çoğulculuğu ve kültürler ile medeniyetler arasındaki diyalogu teşvik etmek ve kültür ile gelişme arasındaki bağlantıyı güçlendirmek olarak belirlemiştir.

UNESCO'nun "Dünya Miras Listesi" olarak bilinen uygulamasında, özellikle geçmiş dönemlere ait kültür varlıklarını tüm insanlık adına bağrında barındıran ülkeler, kendilerini sorumlu adederek bundan koruma ve kollamayı bir prestij unsuru olarak algılamaktadırlar. Türkiye'nin büyük bir rahatlıkla almaya girdiği dokuz kültür varlığı bulunmaktadır. Ancak, uluslararası tabiihile dönüştürerek söz konusu listede yer alan kültür varlıklarının sayısının artmasından çok listedeki varlıkların gerçekten korunması, kullanılması hedeflenmektedir. Ayrıca UNESCO, bu listeye kaydedilen yerlerin korunması için herhangi bir yardımda bulunmamakta, söz konusu ülkeden bu görevi yerine getirmesini beklemektedir. Türkiye'nin Dünya Miras Listesi'nde yer alan varlıkları; İstanbul'un tarihi alanları, Güneş ve Kapadokya Millî Parkı, Divriği Ulu Camii ve Darıyazısı, Hattuşaş (Boğazköy), Nemrut Dağı, Xanthos-Letoon, Pamukkale-Hierapolis, Samsun'da ve Tivya Arkeolojik Kenti'dir.

UNESCO'nun son yıllarda giderek artan bir şekilde önem vermeye başladığı kültürel miras kapsamında geliştirdiği programlardan biri de Dünya Belleği'dir. Dünya Miras Listesi'ne benzer şekilde oluşturulan Dünya Belleği'ne tüm insanlık için önem taşıyan kültürel arşivler kaydedilmektedir. Burada da esas olan, Dünya Miras Listesi'nde olduğu gibi, kaydedilen kültürel arşivlerin tüm insanlık adına üye devlet tarafından korunmasıdır. Millî Komisyon bünyesinde faaliyet gösteren Kütüphaneliklik ve Arşiv Komitesi ile Turizm ve Kültür Bakanlığı'nın yaptığı çalışmalar sonucunda Boğazköy Hitit Çivi Yazısı Tabletleri ve Boğazici Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü ile Yazmalar Dünya Belleği'ne kaydedilmişlerdir. Ayrıca, UNESCO tarafından yıldönümleri kurlanan önemli Türk şahsiyetleri; Mevlana, Aratürk, Mimar Sinan, Yunus Emre, Uluğ Bey, Fuzuli, Nureddin Hoşa, Hasan Ali Yücel ve Nazım Hikmet'tir.

İletişim ve Enformasyon: 1990 yılında oluşturulan İletişim ve Enformasyon Sektörü, UNESCO'da en son kurulan sektördür ve fikirlerin yazılı ve görsel serbest dolaşımını amaçlamaktadır. Sektörün başlıca stratejik hedeflerini ise, fikirlerin serbest dolaşımı ile enformasyona evrensel erişimin geliştirilmesi, medya ve küresel enformasyon şebekelerinde çoğulculuk ve kitlesel çeşitliliğin geliştirilmesi ile herkes için enformasyona ve iletişim teknolojilerine erişimin geliştirilmesi oluşturmaktadır. Sektör bünyesinde hükümetler arası yapıda iki program bulunmaktadır. Bunlardan ilki olan, "*Haberler için Enformasyon Programı*", 2001 yılında, oluşmakta olan küresel nitelikteki enformasyon toplumuna ilişkin siyasi, etik ve toplumsal sorunlar üzerinde iletişimsel ortamı oluşturmak ve enformasyona eşit erişimi geliştirmeye yönelik projeler geliştirmek amacıyla kurulmuştur. "*Haberleşmenin Geliştirilmesi Uluslararası Programı*" ise, 1982 yılında medya için teknik ve insani kaynakların, bölgesel medyanın geliştirilmesi ve haber ajansları ile yayın kuruluşlarının modernizasyonu suretiyle gelişmekte olan ülkelerde kitle haberleşmesinin güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Bugüne kadar 130

ülkede 900'ün üzerinde proje gerçekleştirmiştir. Faaliyetleri büyük ölçüde bütçe dışı kaynaklara dayanmaktadır.

Diğer taraftan, UNESCO'nun dört sektörünü oluşturan eğitim, bilim, kültür ve iletişim konularında yürütülen çalışmalar sırasında ortaklaşa olarak ele alınması öngörülen konular; yoksulluğun ve özellikle ağır yoksulluğun ortadan kaldırılması ile enformasyon ve iletişim teknolojilerinin UNESCO sektörlerinin çalışmalarına ve bilgi toplumunun inşasına katkısı olarak belirlenmiştir.

UNESCO, örgütün amaçlarına ve bu amaçlar çerçevesinde yürütülen faaliyetlere uluslararası kamuoyunun dikkatini ve ilgisini çekilmesi ve örgüte mali kaynak sağlanmasına katkıda bulunması amacıyla, kendi alanlarında dünyaca tanınan şahsiyetleri İyi Niyet Büyükelçileri olarak tayin etmektedir. UNESCO'nun dünya çapında 36 İyi Niyet Büyükelçisi bulunmaktadır. Türkiye'den Zülfü Livaneli'ye, 18 Aralık 1996 tarihinde "UNESCO İyi Niyet Büyükelçisi" beratı takdim edilmiştir.

UNESCO, diğer ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'nin de "Karıma ve Olgan Programlar" çerçevesinde sunduğu projelere maddi ve teknik yardıma bulunmaktadır. Bu projeler UNESCO'nun faaliyet alanına giren her konu ile ilgili olabilmektedir. 2002-2003 dönemi içinde UNESCO tarafından onaylanan projeler arasında; *Ağaçları Moris Vadisi Sil Alanının Biyosfer Rezervi Olarak Planlanması Projesi*, *Celza Teknoloji Enstitüsü Marınara Bilimi Bahçesi Projesi*, *Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Daire Başkanlığı'nda Enformasyon Merkezi Projesi*, *Siberuzaya Evrensel Eğitim ve Çokkültürlülüğün Geliştirilmesi ve Kullanımı Semineri* ve *Sosyal Bilimlerde Performans Değerlendirmesi Semineri* yer almaktadır.

UNESCO bütçesi, üye devletlerin iki yılda bir Örgüt'e ödedikleri aidatlarla sağlanmaktadır. Bu bütçe dışında, başka Birleşmiş Milletler Özel Fonu olmak üzere, diğer para kaynaklarından da bağışlar toplanabilmektedir. UNESCO, çalışmalarına destek veren çeşitli toplumlara UNESCO Topluları adını vermektedir. Bu toplumlar arasında; hükümetler, ulusal komisyonlar, parlamentolar, sivil toplum kuruluşları ve derneklerin yanında, medya, okullar, kültürel ve bilimsel kurumlar, özel sektör ile Birleşmiş Milletler kurumları da yer almaktadır. 190 ülkeden ulusal eğitimciler, bilimsel ve kültürel topluluklar UNESCO'nun Ulusal Komite'sini oluşturmaktadır. Yaklaşık 100 danışman komite, uluslararası komisyon ve hükümetler arası konsey; özel görevleri yürütmek veya belli fikirlerin hedeflerini gerçekleştirmek üzere bir araya gelmektedir. Örgüt'ün fikir ve eylemlerini, sıradan insanlar düzeyinde 6 bin UNESCO kulübü, derneği ve merkezi teşvik etmektedir. 6.700 değişik okul, genç insanlara, hıggücü kurumları ile uluslararası anlayış konularında yardım etmektedir. 330 hükümet dışı kuruluş, UNESCO ile "resmi" ilişkilerini sürdürmektedir. 40 kişiden oluşan bir grup "iyi niyet büyükelçisi", UNESCO'nun çalışmalarını ve misyonunu dünyaya duyurmaktadır. İş dünyasından 300'ün üzerinde firma ve örgüt, UNESCO ile insani kalkınma ve sosyal sorumluluk konularında işbirliği yürütmektedir. Parlamentolar, UNESCO'nun bölgesel ve uluslararası çalışma ilişkilerinde; eğitim ve demokrasi yoluyla barışı ve kalkınmayı teşvik etmede büyük role sahiptir. UNESCO aynı zamanda, programlarını geliştirmede Örgüt'e yardımcı olan çok sayıda uzmanlaşmış ağ (network) ile de iletişim halindeydi.

Diğer taraftan UNESCO'nun ortakları, hükümetler ve ulusal komisyonlar, Birleşmiş Milletler ailesi, sivil toplum kuruluşları, okullar ile akademik enstitülerden oluşmaktadır. Bunların yanında UNESCO, diğer birçok aktörler arasındaki etkileşimleri ve desteği kolaylaştırmaktadır. UNESCO, Herkes İçin Eğitim (EFA) hareketinde, iki küresel mekanizmanın koordinasyonunu üstlenmiştir. Bunlar; EFA Çalışma Grubu ile EFA Yüksek Düzey Grubu'dur. Dünyanın eğitim hakantarı ile düzenli bölgesel toplantılar organize etmekte olan UNESCO, parlamentoları,

forumlar yoluyla eğitimle daha fazla ilgilenmeye teşvik etmektedir. Aynı zamanda, medyayı eğitim konularını kapsayan ağlar kurmaya yönelmektedir.

UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, mali kaynaklarını Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden temin etmekre ve Türkiye'deki çok sayıda hükümet kuruluşu, sivil toplum kuruluşu ve üniversite ile işbirliğinde bulunmaktadır.

UNESCO misyonuna yönelik olarak çok sayıda yayını çıkarmakta ve eski yayınlarını 1947 yılında kurulan UNESCO Arşivleri'nde toplamaktadır. UNESCO Arşivleri'nin amacı, Örgüt'ün tarihi ve bugüne kadar gerçekleştirdiği çalışmalarını dünya çapında duyurmaktır.

Örgüt'ün düzenli yayınlamakta olduğu dergiler ve bültenler arasında; *Beyan Eğitimi Dergisi*, *Miras Yönetimi için Aya Akademi Dergisi*, bir uluslararası teknoloji, bilim ve çevre eğitimi dergisi olan *Başlıca*, eğitim sektörünün dünyadaki durumunu konu alan *Bugün Eğitim*, yürütülmekte olan eğitimle ilgili araştırmalar ve etkinlikler üzerine makaleleri içeren *Eğitim, Yeniliği ve Bilgi*, *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, doğa bilimleri ile ilgili üç aylık bir bülten olan *Bilim Dünyası* ile dünya mirası ile ilgili güncellenen politika konularını içeren *Dünya Mirası Bülteni* yer almaktadır.

Ayrıca UNESCO tarafından 2003-2004 yılları arasında yayımlanan başlıca kitaplar ise; Dünya Doğal Mirası: Biyosfer Rezervleri ve Doğal Parklar, Vatandaşlar Arası Diyalog, Çokkültürlülük ve Bilgi Toplumlari, 23 Nisan: Dünya Kitap ve Yayın Günü, Kadınların Eğitimi, Kültürel Endüstriler: Gelecek Stratejileri, Mülteci Eğitimi: trendler ve mücadeleler, Hıçgörü Yolları, İnsan Genetiği: bioetik görüşler, HIV/AIDS'ten Korunma Eğitimi ve Dünyada Basın Özgürlüğü'dür.

İletişim bilgileri

7 Place de Fontenoy 75852 Paris 07 5P Fransa
Tel: (33-1)4568 1000
Faks: (33-1)4567 1690
E-mail: ci.webmaster@unesco.org
Web: www.unesco.org

Kaynaklar

www.unesco.org.tr
www.mfn.gov.tr/Dusce/gruplar/UNESCO.htm

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), 16 Ekim 1945 tarihinde Kanada'nın Quebec kentinde Birleşmiş Milletler'e üye 44 ülke temsilcisinin; insanların beslenme düzeylerini yükseltmek, gıda ve tarımsal ürünlerin üretimini ve dağıtımını geliştirmek ve kırsal kesimde yaşayan insanların yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla FAO Anayasası'nı imzalamaları ile kurulmuştur. Kuruluşundan bu yana FAO; tarımsal kalkınmayı, iyi beslenmeyi ve tüm insanların faal ve sağlıklı yaşamları için gerekli gıdayı bulabilmelerini amaçlayan, fakirliği ve açlığı azaltmaya yönelik çalışmalarda bulunmaktadır. FAO, tarımsal kalkınmayı sağlayacak ekonomik ve sosyal politikalar üretirken, gıda ve tarımdaki acil durumların ele alınmasında da en büyük rolü üstlenmektedir. Doğal kaynakların korunması ve yönetilmesi için "sürdürülebilir tarımsal ve kırsal kalkınma"nın öncüsü olan FAO, yürüttüğü programlarla, gelecek kuşakların da gereksinimlerini karşılamayı hedeflemektedir.

Türkiye, FAO'ya 1948 yılında üye olmuş, 1982 yılında ise, Ankara'da Türkiye Temsilciliği açılmıştır. FAO, bitkisel ve hayvansal üretimin artırılması, bitki koruma, hayvan sağlığı, gıda ve beslenme, tarımsal mekanizasyon, depolama, işleme, pazarlama, su ürünleri, ormancılık ve kırsal kalkınma gibi konuların yanında, hükümetlerin tarımsal ekonomik politikaların destekleyici çalışmaları da yürütmektedir. FAO, tarımsal kalkınmayı sağlayacak ekonomik ve sosyal politikalar üretirken, gıda ve tarımdaki acil durumların ele alınmasında da en büyük rolü üstlenmektedir. Bugün FAO, 175 üye ülke ve 2 bin çalışan ile Birleşmiş Milletler sistemi içindeki özerk bir kuruluştur.

FAO ile Türkiye arasındaki yakın işbirliği ve koordinasyon, Türkiye'de FAO Temsilcisi ve Roma'da FAO Türkiye Daimi Temsilcisi öncülüğünde devam ettirilmiştir. Başbakanlık Özel Fonu desteğiyle Türk Hükümeti tarafından finanse edilerek FAO Genel Merkezi'nde yapımı tamamlanan Kayıt Merkezi bu yakın işbirliğinin bir göstergesidir. Bu Merkez sayesinde Türkiye, Roma'da gerçekleşen FAO toplantıları, konferansları, oturumları ve belli başlı tüm faaliyetlerinin odağında yer almaktadır. Bu faaliyetlere yakın geçmişten en iyi örnekler sırasıyla, 1992 ve 1996 yıllarında Roma'da gerçekleştirilen Uluslararası Beslenme Konferansı ve Dünya Gıda Zirvesi'dir.

Dünya Gıda Zirvesi sonrasında yapılan çalışmalarda Türkiye, FAO ile birlikte aktif rol üstlenerek, Dünya Gıda Zirvesi Deklarasyonu'nda yer alan ve açlıkla karşı karşıya kalan yaklaşık 800 milyon insan nüfusunun yarısı düşürülmesi hedefinin bir parçası olarak Ulusal Tarımsal Kalkınma Stratejisi-Hedef 2010'u hazırlamıştır. Bu çerçevede FAO, geliştirmek üzere ülkeler arasında ön sıralarda yer alan Türkiye ile Azerbaycan, Kırgızistan ve Türkmenistan'ın da yer aldığı Orta Asya ve Kafkas ülkeleri arasında Gıda Güvenesi İşbirliği özel programını geliştirmektedir.

FAO, Türkiye'de tarımın yeni bin yıl hedefleri çerçevesinde modernize edilebilmesi için geliştirilen sektör politikaları, plan ve programlarındaki reformları aktif olarak desteklemektedir. Buna örnek olarak, politikalarını değerlendirilmesi ve GATE, Dünya Ticaret Örgütü ve Avrupa Birliği'nin öngördüğü koşullara yecine getirilmesini sağlamak üzere gerçekleştirilen kapsamlı çalışmalar gösterilebilir.

FAO, dünyadaki açlığı yenmede gösterilen uluslararası çabaların öncüsü kurumundadır. Hem geliştirmekte olan hem de gelişmiş ülkelere hizmetler sunan FAO, tüm ulusların bölgesel ve ulusal kalkınma hedeflerine ulaşmasına yönelik olarak, tarafsız bir forum rolü üstlenmiştir. Geliştirmekte olan ülkelerle geçiş ülkelerine; tarım, ormancılık ve balıkçılık uygulamalarının modernleşmesi ve geliştirilmesi için yardım eden FAO, herkese iyi besin sağlamak yönünde çabalar göstermektedir. Kuruluşundan itibaren çalışmalarını özellikle kırsal bölgelerde yoğunlaştıran FAO, dünyanın yoksul ve aç insanların yüzde yetmişine ulaşmaktadır.

Herkese için gıda güvenliğini sağlanması, FAO çalışmalarının merkezinde yer almaktadır. FAO, insanların aktif ve sağlıklı yaşam sürmeleri için yüksek kalitede yeterli besine düzenli olarak ulaşıklarından emin olmak için faaliyet göstermekte ve bu doğrultuda; besin düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal verimliliğin artırılması, kırsal yaşamın iyileştirilmesi ve dünya ekonomisinin büyümesine katkıda bulunmaktadı. FAO tüm çabalarını; insanların ve ulusların kendilerine yardım etmelerini sağlamak için sarf etmektedir.

FAO'nun önceliklerini; tarımsal üretim ve verimliliği artırmak, ürün kalitesi ve rekabet gücünü geliştirmek; tarım, ormancılık, balıkçılık ve sürdürülebilir kırsal kalkınma; ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması konularında teknik yardımla bulunmak; hükümete, özellikle toprak, su ve ormanlar gibi doğal kaynakların korunması ve yönetiminde tavsiyelerde bulunmak; insanların ve hassas grupların (özellikle çocuklar, kadınlar, yaşlılar gibi) genel beslenme durumlarının iyileştirilmesini sağlamak; geliştirmekte olan ülkeler arasında gıda güvenecisinin sağlanması için işbirliği olmalarını yaratmak ve üye ülkelerin kurumsal kalkınmasına yardımcı olmak oluşturmaktadır. FAO kendisine; kalkınma yardımı, bilgiye ulaşımı kolaylaştırma, hükümete öneriler ve tarafsız forum başlıkları altında dört misyon belirlemiştir.

Kalkınma yardımı: Sürdürülebilir tarımsal ve kırsal kalkınma, kalkınmakta olan ülkelere yaşayan milyonlarca kişinin beslenme, gıda güvenliği ve hayat kalitesinin iyileştirilmesi için gerekli temel oluşturur. Yeterli gıda sağlama çalışmalarına ilave olarak FAO; çiftçilik, ürünlerin işlenmesi ve dağıtım sektörleri yoluyla iş imkanı yaratıp gelir sağlayarak, ulusal kalkınmaya katkıda bulunmakla beraber FAO, fikirlerin ve açlığın temel sorunlarına uzatı dönmeli çözümler getiren gelişmeler sağlamaktadır. Sürdürülebilir tarımsal kalkınmayı sağlamanın yanında FAO, kalkınmakta olan ülkelere geniş çaplı teknik yardım projeleri ile pratik yardımlarda bulunmaktadır. Örgüt; kalkınma projelerinin hazırlanmasında, çevresel, sosyal ve ekonomik gelişmeler ile entegre bir yaklaşımı teşvik etmektedir. Örneğin bazı bölgelerde ürünlerin özel birleşimi tarımsal verimliliği artırabilmekte, köylülere yakacak odunu sağlayabilmekte, toprağın verimliliğini artırabilmekte ve erozyon etkisini azaltabilmektedir. Kişilerin katılımlarını teşvik etmek yoluyla FAO, yerel tecrübeyi kullanmakta ve kalkınmaya işbirliği bir yaklaşım sağlamaktadır. Bunu yaparak kırsal topluluklara yeni uygulamalar, fikirler ve teknolojiler getirmektedir. Ortalama olarak FAO'da her an 2500 proje faal durumdadır. Bunlar; entegre toprak yönetim projelerinden, hükümetlere ormancılık programları ve pazarlama stratejileri gibi çok çeşitli alanlarda politika ve planlama önerilerine kadar değişmektedir. Örgüt, genellikle şu üç rolden birini üstlenmektedir: kendi programını uygulamak; diğer kuruluşlar ve uluslararası finans kuruluşları adına bir program yürütmek; veya ulusal projelere önerilerde bulunmak ve yönetim yardımı yapmak. FAO'nun Yatırım Merkezi, kalkınmakta olan ülkelere tarımsal ve kırsal kalkınma projelerinin hazırlanmasında yardımcı olmaktadır.

Bilgiye ulaşımı kolaylaştırma: Bilgi, kalkınma için hayati bir araçtır. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, tarım ve gıda üretimi de dahil olmak üzere, insanlar ilgili her alanda önemli değişiklikler yaratmıştır. Alan projeleri yoluyla, uygulamaların ve teknolojilerin doğrudan transfer edilmesinin yanında FAO, çeşitli bilgi ve destek hizmetlerini üstlenmiştir. Bilgisayar veri tabanları, baki pazarlaması bilgilerinden, ticaret ve üretim istatistiklerine kadar çeşitli konuları ve tarımsal araştırmaları içermektedir. Örgüt'ün "Coğrafi Bilgi Sistemi" toprak, bitki örtüsü ve toprak kullanımını diğer kaynakları üzerinde veriler içermektedir. Uydu görüntüleri, gıda üretimini etkileyen koşulları izleyen ve herhangi bir potansiyel tehdit karşısında hükümetleri ve pro-

jelere katkıda bulunanları uyaran "Küresel Bilgi ve Erken Uyarı Sistemi", FAO tarafından kullanılan araçlar arasındadır. Örgüt tarafından toplanan bilgileri, yayımlar, videolar, filmler ve bilgisayar disketleri ile kullanıma hazır tutulmaktadır. FAO'nun bilgi faaliyetleri kırsal kesim insanına doğrudan ulaşan, toplumsal bilinçlenmeye ile tarımsal ve çevresel konulardaki faaliyetleri teşvik edici, anlaşılabilir iletişim programlarını içermektedir. Kamu bilinçlendirme kampanyaları önemli konuları daha geniş biçimde ele almaktadır.

Hükümetlere öneriler: Tarım, ulusal kalkınmanın temellerinden biridir. Ülke nüfusunun beslenmesine yardımcı olur, iş olanağı ve gelir sağlar ve döviz kazançları için önemli bir kaynak oluşturur. FAO, tarımsal ve kırsal kalkınmayı geliştirmek, gıda standartları, dürüst ticaret, çevre yönetimi ve genetik kaynakların korunması gibi konularda uluslararası işbirliğini geliştirmek amacıyla, hükümetlerle birlikte çalışmaktadır. Gelişmiş bilgi ağına ve teknik personelinin yeteneklerine güvenerek FAO, ulusal stratejilerin kırsal kalkınmaya ve yoksulluğun azaltılmasına yönlendirilmesini sağlayacak tarımsal politika ve planlama ile idari ve yasal yapılandırma gibi konularda bağımsız önerilerde bulunmaktadır. FAO'nun kalkınmakta olan 100'den fazla ülkede Örgüt kaynaklarına doğrudan erişim sağlayan Ülke Temsilcileri bulunmaktadır. FAO aynı zamanda, kaynakları değerlendirmek, yönetim stratejileri üzerinde önerilerde bulunmak, kalkınma programlarını gözden geçirmek ve olağanüstü koşullarla ilgilenmek üzere ve çoğunlukla diğer kuruluşlarla bağlantılı olarak, heyetler göndermektedir. FAO'nun uluslararası düzeydeki öncülüğü "Bilgi Genetik Kaynaklı Üzerine Uluslararası Yükümlülükler" ve "Dünya Toprak İhtiyacı" gibi birçok hükümetlerarası anlaşmanın imzalanmasıyla sometlenmiştir. Örgüt, Amazon İşbirliği Sözleşmesi'ni desteklemek gibi özellikle paylaşım halindeki kaynakların yönetiminde, bölgesel işbirliğini geliştirmeye çalışmaktadır.

Tarasız forum: Küresel, bölgesel ve ulusal kalkınma hedeflerine ulaşılması için uluslararası işbirliği gereklidir. Paylaşılan kaynaklar ve sorumluluklar koordineli yönetim stratejileri gerektirmektedir. FAO'nun tarafsız bir forum olarak rolü, hükümetlere yaptığı danışmanlık çalışmalarıyla yakından ilişkilidir. Ticari ürünler, balıkçılık, ormancılık, tarım ve dünya gıda güvenliği başlıklarını alanındaki beyanlar komitesi, FAO'nun geçici yönetim organı olan Konsey'e mevcut eğitimler üzerine bilgiler vermekte ve kendi komitelerinin faaliyet alanlarında pratik yönetim stratejileri önermektedirler. Konsey ise, Örgüt'ün en üst idari organı olan FAO Genel Kurulu'na bağlıdır. Üye Ülkeler, Genel Kurul kanalıyla müzakerelerde bulunarak önemli gıda ve tarım konularında politikaların oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Konsey'de bulunan üye ülkeler, Dünya Gıda Güvenliği Sözleşmesi ve Çocuk Bağlarının Dağıtımını ve Kullanımının Düzenlenmesi Üzerine Uluslararası Prensiplerin Befeelenmesi gibi gelişme yönünde destekleyici girişimlerde bulunmaktadır. FAO, belirli konuları kapsayan üst seviyede uluslararası toplantılar düzenlemektedir. Geçmişte gerçekleştirilmiş olan Dünya Gıda Konferansı, Dünya Tarımsal Reform ve Kırsal Kalkınma Konferansı ile Dünya Balıkçılığının Geliştirilmesi ve Yönetimi Konferansı bunlara örnektir. Örgüt aynı zamanda özel ürünlerden, çok çeşitliliğe kadar muhtelif konularda düzenli teknik toplantılara da ev sahipliği yapmaktadır. Beslenme konusunda FAO, en temel insanı ihtiyaçlar konusunda küresel bilinçlenmeyi uyandırmak ve tüm insanların, sağlıklı ve verimli bir hayat için gerekli olan gıdayı temin edebilmelerini sağlamak amacıyla, Aralık 1992 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü ile birlikte Uluslararası Beslenme Konferansı'nı düzenlemiştir.

FAO öncelikli olarak kırsal alanlarda olmak üzere, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde araştırma, geliştirme, eğitim ve kapasite geliştirme projeleri yürütmektedir. FAO'nun Türkiye'de uygulamakta olduğu projeler genel olarak; tarım, çevre, hayvancılık, kırsal kalkınma ile afet ve acil yardım başlıkları altında toplanmaktadır.

Tarım: FAO'nun tarım konulu projelerinin genel amacı; süregelen tarımsal politika ve kurumsal reform süreci çerçevesinde, diğer kurum ve kuruluşlarla müzakerelerde ve işbirliğinde, tarımsal

ve kırsal kalkınmada çiftçileri temsil eden örgütler olarak tarımsal üretici birliklerinin oluşturulması ve sonraki gelişmeleri için destekleyici politika ve yasal çerçeve ile uygun bir eylem planının geliştirilmesine ilişkin olarak yardımcı olunmuştur. FAO, Zemin ve Köyüleri Geliştirme ve Tarımsal Planlama Teskilatı (DPT) ile işbirliği içinde, Türkiye'deki 81 ilin her biri için bir "On Yıllık Tarımsal ve Kırsal Kalkınma Master Planı" hazırlamıştır. Bu programın hedefleri, plan hazırlama kılavuzunun geliştirilmesi, pilot iki ilde master planı hazırlanarak yöntemin denenmesi, 11 Master Planları'nın hazırlanması ile doğrudan ilgili personeli eğitecek olan eğitimcilerin eğitimi, bütün süreci gözetecek ve izleyecek olan 81 Tarım İl Müdürü'nün duyarlı hale getirilmesi ile Pilot Master Planı, kılavuz ve eğitim programının, diğer illere yaygınlaştırılacak şekilde değerlendirilmesi yoluyla il ve ilçe idarelerinin planlama ve uygulama kapasitelerinin güçlendirilerek, "On Yıllık Ulusal Master Plan (Horizon 2010)" hazırlanması için Tarım ve Köyüleri Bakanlığı'na yardımcı olunmasıdır.

FAO'nun tamamlanmış projeleri arasında; 15 yıl önce sadece Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan fakat yakın zamanda Orta Anadolu, Trakya, Ege ve Akdeniz bölgelerine de yayılmış olup, her yıl 1.5 milyon hektarın üstünde tahıl alanını etkileyen süne böceğinin kontrolü ve ürünü bu böcekten koruyarak tahıl üretimini sağlamaya yönelik geliştirilen stratejiler de yer almaktadır. Ayrıca, ülkenin az gelişmiş illerinden biri olan ve tarımsal faaliyetlerin ana gelir kaynağını oluşturduğu Gümüşhane ilinde FAO; ceviz üretimindeki verimi artıracak teknik tavsiyeler sağlamak amacıyla bir proje yürütmüştür. FAO'nun "Tarımsal Üretici Birliklerinin Geliştirilmesine Yönelik Proje" ise; Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik başvurusunun ışığında, kurumsal reformları gerekli adımlarından biri olan Türkiye'de tarımsal üretici birliklerinin oluşturulması ve geliştirilmesine destek sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. FAO desteğiyle kurulan İzmir-Menemen'deki Araştırma Enstitüsü, verimin ve kalitenin artırılması, hastalıklar ve kuraklığa direnç konularındaki çalışmalarına katkıda bulunmak üzere, binlerce belgelenmiş tohum örnekleri ile araştırmacıların kullanımı için soğuk depolarda saklandığı dünyanın en büyük bankalarından birisi haline getirilmiştir. Ayrıca, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), Devlet Üretim Çiftlikleri, Araştırma Enstitüleri, Aşçı Üretim Merkezleri elemanlarının eğitilmeleri, danışmanlık hizmetleri ve ekipman sağlanarak güçlendirilmiş; bağ-bahçe sektöründe gelişim için üretimden pazarlamaya kadar kapsamlı bir araştırma tamamlanmış, "Tarımsal Ürün Borsaalarının Geliştirilmesi" konusunda bir çalışma gerçekleştirilmiş ve önerileri içeren raporlar ilgili kurumlara sunulmuştur.

Orman; Türkiye'de ormanlık alanlar yılda 1500 yarım hektar hesaplanmaktadır. Bu nedenle Türkiye'de orman yangınlarını önleme ve kontrolde koordineli bir yaklaşıma gereksinim vardır. Bu yaklaşımın oluşması için FAO tarafından geliştirilen "Orman Yangınlarına Modern Önlenebilir Kontrol Stratejilerinin Geliştirilmesi Projesi"nin amacı; önleme, izleme, belirlenme, yangın söndürme işlemlerini kapsayacak modern orman yangını yönetimi için stratejiler belirlenmesi ve orman yangını bilgi sisteminin geliştirilmesidir. Bunun yanında FAO; eğitimci personel, planlama ve yönetimi ilgili yenilikler, halkın bilinçlenmesi için katılımcı yaklaşımlar ve yerli atıftaki bölgelerin belirlenmesi, tabii, kurulması, planlanması ve yönetimine ilişkin bilgilerle duyulan gereksinimi uygulayan bu proje düzenlenmiştir. "Milli Parklar ve Kurumun Alanları Yönetimi, Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Kırsal Kalkınma" başlıklı bu projenin amacı; Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün yönetimindeki tecrübesinin yanı sıra koruma bölgelerinde planlama ve yönetme kapasitesinin artırılabilmesi için gereksinimi duyulan uluslararası işbirliğini geliştirmeye yöneliktir.

Ayrıca FAO tarafından çeşitli pilot bölgelerde, orman içinde veya çevresinde yaşayan insanları alternatif gelir kaynakları yaratılabileceği ve böylece ormanlar üzerindeki baskıyı ve doğal kaynaklara verilen zararın azaltılabileceğini gösteren sosyal ormancılık projeleri uygulanmış, İzmir Hızlı Büyüyen Türler ve Kavaleçik Araştırma Enstitüsü'nün teknik kapasitesinin geliştirilmesinde Çevre ve Orman Bakanlığı'na yardımcı olunmuş, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın yerel halk ve sivil toplum örgütlerinin katılımıyla orman yangını önleme ve kontrol stratejileri ve milli parkların geliştirilmesi ve yönetimi konularında güçlendirilmesine destek sağlanmış ve

Konya - Hadim'de meyve ağacı fidanlığı, Ulağ-Gözet'de sebze fidanlığı ve Güntüştane ilinde ceviz fidanlığı kurulması desteklenmiştir.

Çerre, FAO'nun uygulamasını sürdürmekte olduğu "*Kent Habitatının İyileştirilmesi İçin; Karşıyaka Belediyesi Kent Ormanlığı/Birklelendirme Planı*"; Yerel Gündem 21'in ruhuna uygun olarak, geniş bir yelpazeden merkezi ve yerel hükümet birimleri, gönüllü kuruluşlar, akademik kurumlar ve özel sektörün aktif katılımıyla, Karşıyaka Belediyesi sınırları içinde kentsel ormancılık birklelendirme stratejisi ve master planı geliştirilmesini öngörmektedir.

Hayvanlık, FAO, İran İslam Cumhuriyeti ve Türkiye'de uzun süreden beri varolan ve hayvancılık sektöründeki zararlı etkilerini sürekli göstermekte olan şap hastalığının yayılmasını önlemek ve kontrol altına alabilmek amacıyla "*Şap Hastalığı Kontrolünün Güçlendirilmesi: Acil Durum Hazırlığı Projesi*"ni yürütmüştür. Sağlanan yardım ile, her iki ülkenin uygun izleme ve kontrol kapasitesinin artırılması, diğer bulaşıcı hayvan hastalıklarının kontrolünde de faydalı olan etkin hazırlık gözetim ve kontrol programının oluşturulması amacıyla işbirliği imkânları sağlanması planlanmıştır.

FAO'nun "*Hayvan Yem Kaynaklarının Geliştirilmesine Yönelik Teknik Tavsiye Projesi*"nin amacı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde hayvan yetiştiriciliğinin istenilen seviyeye çıkarılmasına yönelik olarak, Adıyaman pilot ilinde uygun teknolojilerin değerlendirilmesi, denemesi ve tanıtımının gerçekleştirilerek Ziraat Bankası ile Tarım ve Köylüleri Bakanlığı'na yem üretiminin teknik yönleri konusunda yardımcı olmak, ticari amaçlı yem tesisleri, çiftçi grupları ve bireysel çiftçilerce gerçekleştirilecek yem üretim konusunda hükümetin uygulayacağı bir stratejik plan hazırlamaktır. Türkiye Kalkınma Vakti (TKV) tarafından da desteklenmiş olan projenin nihai amacı ise, küçük ölçekli üreticilerin üretimlerini ve gelirlerini artırmalarına katkıda bulunmaktır.

Bunların yanında FAO, et kontrolünün ve hijyeninin, teori ve uygulamalarını kapsayacak koşulların düzenlenmesini sağlayacak ve laboratuvar analiz tekniklerini geliştirecek bir eğitim programını uygulamaya koymuştur. "*Et Kontrolü ve Hijyen*" başlıklı projenin amacı, et eğitim merkezlerinin tesis edilmesi ve planlanan bu merkezde eğitici bir kadronun oluşturulması olarak belirlenmiştir. Bunun yanında, "*Hayvancılığı Geliştirme Stratejisi*" konusunda, küçük ve büyük baş hayvandar (besi ve süt hayvancılığı) ile tavukçuluk konularında I/AO tarafından bir çalışma yürütülmüş ve hazırlanan rapor ilgili kurumlara sunulmuştur.

Kırsal kalkınma, GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin koordinasyonunda Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından da desteklenen "*Bireysel Barajından Etkilenen Nafsanın Ekonomik Yönden İyileştirilmesine Yönelik Yardım Projesi*", barajdan etkilenen alandaki Halkın (Şahırlı) İlçe Merkezi ve 43 köy halkının yeniden yerleşimlerine yardımcı olmak ve yeni yaşamlarına sosyal, ekonomik ve kültürel uyumlarını kolaylaştırmak amacıyla tasarlanmıştır. Projede gerek barajdan etkilenen halkın sosyo-ekonomik yapısının desteklenmesi, gerekse konularını baraj gölü altında kalacak varlıklarının yeniden iskânı çalışmaları, sürdürülebilirlik ilkesi) uyarınca ele alınmış ve projenin her aşamasında halk ve ilgili diğer taraflar bilgilendirilerek karar alma sürecine katılmaları sağlanmıştır. Bunun yanında FAO'nun tamamlanmış projeleri arasında, *Muş-Bingöl Kırsal Kalkınma ve Yönetim Kırsal Kalkınma* başlıklı iki eğitim projesi ile *GAP Bölge Kalkınma İdaresi Kırsal Kalkınma Kapasite Geliştirme Projesi* de yer almaktadır.

Afet ve acil yardım: FAO, "*Marmara Depreminin Etkilenen Küçük Çiftçiler İçin Acil Yardım Projesi*" ile deprem bölgesindeki gıda sıkıntılarını hafifletmeyi ve desteklenebilir tarımsal üretimi yeniden başlatma için acil bir eylem planı geliştirmeyi ve uygulamayı amaçlamıştır.

FAO'nun, bu program ve projelerinin yanında dünya açlığını giderilmesine yönelik olarak uluslararası barış etkinlikleri de bulunmaktadır. Dünya nüfusunu önemli bir çoğunluğu et-

kileyen açlık ve yoksulluk konularında dünya insanlarını dikkatini çekmeye yönelik olarak düzenlenen etkinlikler arasında; Dünya Gıda Günü, Telefonsal Kampanyası, Dünya Gıda Zirvesi, Uluslararası Dağlar Yılı, AACC Tarımsal Genetik Gıda Bilgi Kampanyası ve Haritalama Sistemi ile Potansiyel Karşılıklı Gıda Programı da yer almaktadır.

Dünya Gıda Günü: FAO her yıl kuruluş günü olan 16 Ekim tarihinde, Dünya Gıda Günü'nü kutlamaktadır. Dünya Gıda Günü, global bir sorun olan, dünya üzerinde yüz milyonda insanın etkilendiği kronik açlığa neden olan faktörlerin ortadan kaldırılmasına yönelik acil önlemlerin alınmasına çağrıda bulunmaktadır. Dünya üzerinde yaklaşık 800 milyon erkek, kadın ve çocuk kronik olarak açlıkla mücadele etmektedir. Açlık, hastalığa ve ölüme yol açmaktadır; insanların potansiyel çalışma güçlerini azaltmakta ve çocukların öğrenme kapasitelerini etkilemektedir. İnsanlığın açlık ve gıda güvenencesizliği konularında bilinçlendirilmesi hayati önem taşıyan bir konudur. Dünya Gıda Günü etkinlikleri, bu bilinçlendirmeyi sağlamak ve insanların her gün yeterli kadar yiyeceğe sahip olma hakkının var olduğu mücadelesini yaygınlaştırmak üzere düzenlenmektedir.

Dünya Gıda Günü Türkiye'de her yıl çeşitli hükümet kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin, okulların, akademik kurumların ve özel sektörün katılımıyla geniş bir yelpazede kutlanmaktadır. Eylül ayının ortasından başlayarak gıda ve beslenme, tarım, çevre, açlık ve yoksulluk konularında çeşitli toplantılar, seminerler, paneller organize edilmektedir. Her yıl belli bir temayla kutlanan Dünya Gıda Günü'nün 2002 yılı teması "*Su, Gıda Güvenesizliğini Kaynağı*" olarak ele alınmıştır.

Telefon: FAO'nun dünya üzerindeki aç insanların sayısını azaltmaya yardımcı olması amaçlayan, her yıl düzenlediği çeşitli etkinliklerle kutlanan kampanyasına verilen isimdir. Bu kampanya kapsamında yer alan etkinlikler, özellikle FAO'nun kuruluş yıl dönümü olan 16 Ekim Dünya Gıda Günü kutlamalarında yoğunlaşmakta ve her yıl belirli bir tema üzerinde bu etkinlikler yürütülmektedir.

Dünya Gıda Zirvesi; 13-17 Kasım 1996 tarihleri arasında, 185 ülkenin ve Avrupa Topluluğu'nun üst düzey temsilcilerinin katılımıyla beş günlük bir toplantıyla gerçekleştirilmiştir. Roma'daki FAO Genel Merkezi'nde gerçekleştirilen bu tarihi etkinlik, yaklaşık 10 bin katılımcıyı bir araya getirmiş ve dünya liderlerinin yeni bir yolda karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan biri olan açlığın ortadan kaldırılması tartışmalarını bir zemin oluşturmuştur. Aynı zamanda diğer kuruluşların yanında hükümetlerarası kuruluşların ve gönüllü kuruluşların da aktif olarak katıldığı bu toplantıda 112 Devlet veya Hükümet Başkanı ya da Yardımcıları ile diğer ülkelerden 70 üst düzey temsilci tarafından kabul edilen Dünya Gıda Güvenesi Roma Deklarasyonu ve Dünya Gıda Zirvesi Eylem Planı "*Faahka için Gıda*" çıktısının elde edilmesi için gerekli olan politika ve programlar da önemli değişikliklerin gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Dağlar Yılı; 1998 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararı ile 2002 yılı Uluslararası Dağlar Yılı olarak ilan edilmiş ve FAO, yine BM Genel Kurulu tarafından Uluslararası Dağlar Yılı'nın yürütücü kuruluşu olarak belirlenmiştir. FAO, bu çalışmayı hükümetler Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde yürütmüştür. Uluslararası Dağlar Yılı bugün ve gelecekte dağlık bölgelerin korunması ve sürdürülebilir kalkınması ile dağlık bölgelerde yaşayan toplumların refahının sağlanmasını amaçlamaktadır. Ayrıca dağlık ekosistem, dinamikleri ve işlevi üzerine bilgilendirme ve bilinçlendirmenin artırılmasını sağlamak, dağ toplumlarının kültürel mirasını korumak ve dağlık bölgelerde sıkça yaşanan çatışmalara dikkat çekerek barış sağlamaya yönelik faaliyetlere karşı duyarlılığı artırmak amaçlanmıştır. Uluslararası Dağlar Yılı çerçevesinde Türkiye'de Çevre ve Orman Bakanlığı'nun koordinasyonunda Ulusal Komite kurulmuş ve yıl boyunca etkinlikleri düzenlenmiştir. Bu komite içerisinde Turizm ve Kültür Bakanlığı, Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, Doğal Hayatı Koruma Derneği, TBMM Vukü, Dağlık Federasyonu ve Yüksek Öğrenim Kurulu (YÖK) Başkanlığı temsilcileri de yer almıştır.

Kırsal Kalkınma ve Gıda Güvenesi Tematik Grubu; Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, Dünya Gıda Programı (WFP) ve Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu'nun (IFAD) oluşturduğu, ülke gereksinimleri ve önceliklerine yanıt vermeyi hedefleyen bir gruptur. Türkiye'de Kırsal Kalkınma ve Gıda Güvenesi Tematik Grubu, 1998 yılında kurulmuş ve üye kuruluşlar Türkiye'de gıda güvenesizliğinin ortadan kaldırılması ve kırsal kalkınmaya yönelik ortak çabımlar yapma kararı almışlardır. Grubun amaçları; Dünya Gıda Zirvesi (DGZ) Eylem Planı'nın uygulanması için kırsal kalkınma ve gıda güvenesine ilişkin harcanan ulusal çabaların desteklenmesi yönündeki Birleşmiş Milletler ve diğer ilgili kuruluşların faaliyetlerini teşvik etmek, DGZ Eylem Planı'nın desteklenmesi doğrultusunda; ülke, alt-bölge, bölge ve dünya düzeyinde bilgi, deneyim ve başarılı uygulama sonuçlarının değişimini kolaylaştırmak ve gıda güvenesi ile sürdürülebilir tarımsal ve kırsal kalkınma için gerekli faaliyetleri desteklemek ve kaynakları harekete geçirmektir.

Gıda Güvenesizliği ve Hassasiyet İleri Haritalama Sistemi; 1996 yılında toplanan Dünya Gıda Zirvesi'nde, 400 milyon insanın açlıkla yüz yüze olduğu ve bu nüfusunun 2015 yılına kadar yarıya indirilmesi için toplumların her kesiminin bilikte mücadele etmesi gerektiğine karar verilmiştir. Soruna çözüm bulunması için öncelikle gıda güvenesizliği hassas grupların kimlerini oluşturduğu, hassasiyetin nedenleri, dünyada dağılımları konusunda ayrıntılı verilere gereksinim duyulmuştur. Bu nedenle, Zirve'ye katılan hükümetler, sivil toplumun tüm bireyleri ile ortaklaşa olarak, yerel düzeyde açlık ve yetersiz beslenmeden etkilenen veya bunun riskiyle karşı karşıya olan bölgeleri ve toplumları belirlemek üzere ulusal Gıda Güvenesizliği ve Hassasiyet Veri ve Haritalama Sistemi'ni geliştirmeyi ve bunu zaman zaman güncelleştirmeyi taahhüt etmişlerdir. Bu çerçevede, Mayıs 1999 tarihinde Ankara'da, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde, ilgili bütün kesimlerin katılımıyla bir beyin fırtınası gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıya, Tarım, Çevre ve Orman, Dış İşleri, Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), GAP-İKİ Başkanlığı, Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, ayrıca çeşitli akademik kuruluşlar, sivil toplum örgütleri, Birleşmiş Milletler kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve medya temsilcileri katılmışlardır. İlk veriler bu toplantıda elde edilmiştir. Şubat 2000 tarihinde aynı kuruluşların katılımıyla ikinci bir toplantı düzenlenmiş, mevcut veriler güncelleştirilmiş ve bir teknik işbirliği projesi hazırlanmıştır.

Petrol Karşılığı Gıda Programı; Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından geçici olarak Irak vatandaşlarına insani yardım çerçevesinde başlatılmış olan bu program, Irak'a uygulanan ambargo içerisinde yürütülmektedir. FAO'nun ilgi alanına giren konular olan tohum, gübre, tarım ilacı, veteriner malzemeleri, tarım araç ve yedek parçaları, mısır, domates, biber, soya fası, protein konsantreleri, jeneratörler, sulama ve kanalizasyon ekipmanı vs. gibi ürünlerle ilgilenen yirtekler, program dahilinde, FAO'nun açmış olduğu ihalelere katılmış ve Petrol Karşılığı Gıda Programı çerçevesinde ürünlerini Irak'a göndermişlerdir.

FAO'nun işbirliği içinde bulunduğu başlıca uluslararası kuruluşlar arasında; Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), BM Nüfus Fonu (UNFPA), Dünya Gıda Programı (WFP), Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD), Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Avrupa Komisyonu bulunmaktadır.

Örgütün Türkiye'de çeşitli proje ve etkinliklerde işbirliğinde bulunduğu hükümet kuruluşları arasında; Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Dış İşleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi, Devlet Su İşleri (DSİ), Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ile Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) yer almak-

tedir. FAO bunun yanında çeşitli sivil toplum örgütleri, özel sektör ve akademik kuruluşlarla da işbirliği çalışmaları gerçekleştirmektedir. Bu kurumlar arasında; Türkiye Ziraatçılar Birliği, Türkiye Ziraat Odaları, Türkiye Bahçıvanlar Vahı (TBBV), Gıda Bilimi Enstitüsü (GEB), Ankara Çocuk Eğitimi Vakfı (AÇEV), Kütmes Hayvanları Üreticileri Birliği, Ez Üreticileri Birliği, Orkeoçop, COMAREHalkla İlişkiler Şirketi, Hacettepe Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü ve Hacettepe Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü yer almaktadır.

FAO'nun vizyonu dünyadaki herkes için iyi besin sağlanmasıdır. Bu vizyona yönelik olarak sürdürmekte olduğu projelerinin yanı sıra, Türkiye'de gelecekte uygulamayı planladığı projeler arasında; GAP Bölgesi için Entegre Tarımsal Kalkınma Programı çerçevesinde, GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin, kırsal kalkınma planlaması ve yatırım geliştirme kapasitesinin geliştirilmesine yönelik bir proje; "Ulusal Ormanlık Eylem Programının Hazırlanmasına Yönelik Proje", Amasya İl Yerel İdaresininin desteklenmesine yönelik "İhan Dışı Alanlar için Sürdürülebilir Arazi Kullanım Alternatifleri" konulu bir proje; Türkiye'de Gıda Güvenliği ve Kontrolü Eğitimi Projesi ve Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye için Bölgesel Hayvan Rehabilitasyonu ve Yemlik Eğitimi Projesi yer almaktadır.

FAO'nun Ankara Temsilciliği'nde; periyodik olanlar hariç altı binin üzerinde kitaba sahip bir Referans Kütüphanesi bulunmaktadır. Çoğunluğunu İngilizce yayınların oluşturduğu, Türkçe yayınların da yer aldığı kütüphane genel olarak, bitki üretimi ve korunması, hayvan üretimi ve sağlığı, ormanlık, balıkçılık, karalar ve sular, sosyal ve ekonomik konular, ticaret ve istatistikler ile gıda ve beslenme konularında kitaplara sahiptir.

FAO Türkiye Temsilciliği Kütüphanesi'ne gelen bazı periyodik yayımları, FAO Sektörel Dergisi, Gıda, Beslenme ve Tarım; Genetik Birlik Kaynakları Dengisi, FAO Üç Aylık İstatistik Bülteni ile Tarımsal Ticaret için Orta Dönem Olasılıklar-2008 Yılı Projeksiyonları'dır. Kütüphanenin sahip olduğu bazı CD'ler, FAO on-line katalog, Tarım Bilimleri ve Teknoloji için Uluslararası Bilgi Sistemleri 1998 ve 1999, Geçerli Tarım Araştırma Bilgi Sistemi 2000'dir.

FAO Kütüphanesi'nde yer alan kitaplara bazı örnekler ise; Aralık ve Sürdürülebilir Geçim Yolları (2004), Zayıf Hasar için Yüksek Umutlar (2004), Gelişmiş Geçim Yolları için İşlenmiş Besinler (2004), FAO Balıkçılık İstatistikleri ve Veri Yönerimi Arzıyıcı Raporu (2003), Ticaret Yılı 2002 (2004), Dünya Gıda Zirvesi: Bey Yılı Sonra; Dünya Açlığını Gidermek için Politik İrade ve Kaynakların Harekete Geçirilmesi (2002), Avrupa ve Afrika'da Balıkçılık Trendleri (2001), 1. Ulusal Ormanlık Kooperatifleri Sempozyumu; Kastamonu 22-23 Mart 2002, Temel Gıda Politikaları (2001), Dünyada Gıda Güvenliğinin Durumu (2001), Küresel Orman Kaynaklarının Değerlendirilmesi (2001), Balıkçı Toplum Kültürlerinin Anlaşılması (2001), Alabalık ve Salınım Hastalıkları (2001), Entegre Tarım ve Su Kültürü (2001).

İletişim

Büyük Mahalle 2. Cadde No: 11 Çankaya 06610 ANKARA

Tel: (312) 454 11 00 (santral)

Faks: (312) 496 14 36

E-mail: FAO.TUR@fao.org.tr

Web: www.un.org/tr/fao

Kaynaklar

www.ada.net.tr/fao/fao.html

www.mz.org.tr/fao/

www.un.org.tr/units_mz/turkey_fao_fatih

FAO raporları

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı United Nations Development Programme (UNDP)

Dünya ekonomisinin yakın zamanda gerçekleşen küreselleşme yönelimleri ve serbest ticaretin giderek genişlemesi ile dünya ülkeleri endüstrileşmeye ve kalkınmaya başladıkça, serbest ticaretin destekçileri yoksulluğa bir son vermeye karar vermişlerdir. Örnek olarak da hızlı büyümleri ve teknolojik yenilenmeleriyle komşularının yıllarca önüne geçmiş olan Doğu Asya, Güney Amerika ve Batı'yı göstermişlerdir. Fakat, kapitalist kalkınmaya övgüler ve gösterilen ilgi devam etse de, dünyada bir milyarın üstünde insan; Dünya Bankası ile Birleşmiş Milletler'in tanımıyla, yıllık gelirlerinin 365 ABD dolarından az olması nedeniyle tamamen yoksulluk içinde yaşamaktadır. Yaygın açlık ve hastalıklar milyonlarca yoksul insanı etkilemekte ve sosyal rahatsızlıklar da yoksulların hayatları boyunca uğraşmak zorunda olduğu umursuzluğa katkıda bulunmaktadır. Bunlar olurken diğer tarafta büyük şirketler ve zengin yatırımcılar, büyük sermayelerinin nesillerce güvenli kalmasını sağlayarak, ticaretteki kazançlarından kar etmeyi sürdürmektedirler. Uluslararası kalkınmada başta öngörülen Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), ekonomik programları yoluyla hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde büyük oranda umursuzluğu da içeren sosyal ve fiziksel rahatsızlıklar ile yoksulluğu azaltmak için mücadele etmektedir.

Bugün UNDP Birleşmiş Milletler'in (BM) en büyük organlarından biri olup, hedefi "uluslararası ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim, sağlık ve benzer konularla ilgili çalışmalar yürütmek veya başlatmak için Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC) himayesinde çalışmalarını sürdürmektir. BM, ECOSOC'ün Genel Meclis'ten, 18'er üyeden oluşan üç grup halinde seçeceği toplam 54 üyeye sahip olacak biçimde organize edilmiş ve her ülke üç yıllık dönemler için hizmet vermektedir. UNDP, bu havuzdan, 36 üye ülkeden oluşan bir yönetim kurulu seçmekte ve bu seçim işlemi genellikle coğrafi ve sosyo-ekonomik kaygılara gerçekleştirilmektedir. Böylece, hem daha az gelişmiş olan "Güney"ün, hem de hızla endüstrileşen "Kuzey"ün gereksinimlerine yanıt vermeye çalışmaktadır.

Başlangıçta ekonomik kalkınma kavramı, teknik kalkınma ve işbirliği ile ilgilenmekte olan iki eski BM komisyonunun yetkisi dahilinde ele alınmaktayken, ECOSOC 1965 yılında UNDP'yi oluşturarak yetkiyi tek çatı altında toplamıştır. "Ülkelerin sürdürülebilir insani gelişmeyi başarma çabalarına yardımcı olmak" için yaratılmış olan UNDP, kuruluşundan bu yana yoksulluk düzeyinin azaltılmasında kilit roller üstlenmiştir. Örgütün kendini adadığı bazı geniş çaplı hedefler, BM'e sürdürülebilir kalkınmada etkili ve uyumlu bir güç olmasında yardımcı olma, kaynaklarını; yoksulluğun azaltılması, çevresel koruma, istihdam olanakları ve avantajlarını ilerletmesi amaçlarına gelen sürdürülebilir insani gelişmeyi (sustainable human development- SHD) teşvik etmede kullanma; yoksulluğu azaltma stratejileri ile sürdürülebilir insani gelişme üzerine işbirliği ve konsensüs oluşturma; yoksul bölgelerde kalkınma ve büyüme için başlıca ajanı olarak hizmet etmektir.

Öncüllerinin aksine UNDP yoksulluğun azaltılması ile büyümeyle de kapsayan SHD'yi vurgulamaktadır. SHD, bir ülkenin yalnızca bilanço yüzdelelerini arttırmak anlamına değil, toplumdaki en zayıf ve yoksul gruplar için fırsatlar ve rahat yaratılması anlamına da gelmektedir. Sermayin, beceri ve yatırımlardan sermaye yaratma gücüne sahip seçilmiş birkaç kişiye dağılması yerine

SHD, yoksulların kendi ayakları üzerinde durabilmeleri anlamına gelen sosyal mobilizasyonun teşvik edilmesi ile kaynakların eşit ve adil bir dağılımını savunmaktadır. Ayrıca bu kalkınma stratejisi, yavaş ve düşük gelirli ülkelerin kalkınma için ihtiyaç duydukları sosyal altyapıya ve emeğin indirgen uzun dönemli bir büyümeyi sağlamaya ve eşzamanlı olarak, kirlileri kendi hayatlarının sorumluluklarını üstlenmek üzere yetkilendirmektedir.

Bugün, Uluslararası Para Fonu (IMF) ile Dünya Bankası gibi birçok çok taraflı kalkınma enstitüsü, zamanlarının ve enerjilerinin çoğunu geliştirmekte olan ülkelerdeki ekonomik büyümeyi güçlendirmeye harcamaktadırlar. Fakat bu enstitülerin uyguladıkları kalkınma stratejileri UNDP stratejilerinden önemli düzeyde farklıdır. Örneğin IMF, az gelişmiş bir ülkeye borç veya diğer yardım paketlerini sağlamadan önce, sıkı ekonomik yapısal reformlar talep etmekte; IMF yardımları çoğunlukla ülkeleri, yoksulluğun nitel ölçülerinden çok nitel ölçülerine odaklanmaya teşvik etmektedir. Çeşitli istatistiksel ve ekonomik veriler bir ülkenin ekonomisindeki sayısal ilerlemeleri gösterse de, işçi sınıfının koşullarını yeterli düzeyde ölçmekten uzaktır. Sonuçta Bretton Woods Enstitüleri'nin (özellikle IMF ve Dünya Bankası) uluslararası arenadaki baskınlığı, SHD'nin hakkettiğinden daha az ilgi görmesine yol açmakta, yoksulluğu ve eşitsizliği azaltmak için daha az çaba sarf edilmektedir.

Kalkınma işbirliği için en geniş çok taraflı bağış ve borç kaynağı olan UNDP bugün, dünya çapında 174 ülke ve bölgede programlar yürütmekte olan 132 ofise sahiptir. Komite'nin toplam kaynaklarının yüzde 50'sine yakını, yoksulluğu azaltma, yerel ve ulusal düzeylerde stratejileri kolaylaştırılmada doğrudan etki yaratan ülke düzeyinde programlara girmektedir. Neredeyse tüm üye ülkelerden gelen gönüllü katkılar, UNDP etkinliklerinin finansal temelini oluşturmaktadır. Bunun yanında UNDP sürdürülebilir ekonomik kalkınma gündeminin tesvikine yardım etmekte, BM kaynakları, sivil toplum kuruluşlarını bağışları ile hükümetlerin desteğine güvenmektedir. UNDP bağışları, uluslararası yatırımcılar ve borç veren enstitülerin on yıllar boyu süren dikkatsizliklerini telafi etmek üzere, büyük oranda geliştirmekte olan dünyadaki en düşük geliri ülkelere verilmektedir.

Türkiye'de de kuruluşundan bu yana temsil edilmekte olan UNDP, resmi ve özel birçok kurum ve kuruluşlarla ortaklık içerisinde, Türkiye'nin kalkınma gereksinimlerini karşılamak amacıyla bazı öncelikli alanlarda tasarlanan kalkınma işbirliği projeleri ve bölgesel kalkınma girişimlerini çerçevesinde çalışmalar yürütmektedir.

BM sisteminde öncül bir kalkınma ajansı rolünü üstlenen UNDP, sektörel ve ulusal kalkınma politikalarının oluşturulması, ulusal strateji ve ulusal danışmanlık hizmetlerini sağlanması, sektörel ve ulusal kalkınmada insan merkezli bir kalkınma modelinin gerçekleştirilmesi amacıyla, tarafsızlık ilkelere bağlı olarak araştırmalar yapılması, proje uygulaması gibi temel alanlarda, teknik bilgi ve tecrübe aktarımı ile danışmanlık hizmetleri sağlamaktadır.

UNDP'nin misyonu ülkelere, sürdürülebilir insanı geliştirmeyi gerçekleştirmek üzere kapasite geliştirme ile öncelikle yoksulluğun azaltılmasına yönelik, istihdam ve sürdürülebilir geçim yolları yaratma, kadın konumunun güçlendirilmesi ve çevrenin korunup iyileştirilmesi gibi kalkınma programları yürütme çabalarında yardım etmektir. UNDP'nin temel amacı olan yoksulluğu önlemenin merkezinde, yoksul insanların yoksulluğu aşma mücadelesi için "yapılabile" kazanması yatmaktadır. Bunun yanında UNDP, sürdürülebilir insanı gelişme için birleşmiş ve etkili bir güç olmada BM ailesine yardım etmekte ve bunun için uluslararası işbirliğini geliştirme çalışmalarında bulunmaktadır. Hükümetlerin isteği üzerine ve odak bölgelerinin desteğiyle UNDP, iyi yönetim, çoğunluğun katılımı, özel ve kamu sektörlerinin gelişimi ile eşitlikçi büyüme için, ulusal planlar ve önceliklerin, ulusal kalkınma etkinliklerinin programlanmasında BM sistemi içindeki tek çerçeveyi oluşturduğunu vurgulamak, kapasite geliştirmeye yardım etmektedir.

174 ülkede temsil edilen UNDP, resmi ve sivil toplum kuruluşları ile birlikte çalışarak, insan kalkınmayı odak kabul eden programlarına teknik işbirliği projeleri yoluyla destek vermekte ve başka ulusal ya da uluslararası kuruluşları da desteğini sağlamaktadır. Kalkınma işbirliği projelerinde UNDP ile işbirliği yapmak, projelerin yürütülmesini üstlenen kurum ve kuruluşlara da önemli katkı ve avantajlar sağlamaktadır. UNDP'nin; BM kimliğiyle sahip olduğu "tarafsızlık konumu" ile çok farklı kurum ve kuruluşlarla uluslararası kalkınma örgütlerini, ortak bir proje kapsamında bir araya getirebilmesi; küresel yapısı ile temsil edildiği ülkelerdeki uluslararası çok sektörlü işbirliği ve kapasiteyi beraberinde getirme olanağı sağlaması; BM sisteminin prosedürel işlevselliğini belirleyen temel örgüt olarak, ana hizmetleri, birlikte çalıştığı resmi kurumlara ve projelerine etkin bir şekilde sunabilmesi; kalkınma işbirliğinde güvenilir bir ortak olarak BM'ye üye ülkelerde uyguladığı ülke programları yoluyla, hükümet ve hükümete bağlı resmi kurumların yanı sıra, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarıyla da eşzamanlı olarak çalışabilmesi; kalkınma öncelikli işbirliği alanlarında 40 yılı aşkın deneyimi ve bünyesindeki çok kapsamlı uzmanlık birikimleri sayesinde, proje yönetim danışmanlığı ve işbirliği hizmetleri sağlaması; Avrupa Birliği aday ülkelere yönelik yeniden yapılanma ve mevzuat değişikliği uygulamaları ile diğer ilgili alanlarda da uzman, teknik destek ve eğitim programlarına destek sağlayabilmesi ve kalkınma yardımı sağlayan ülke kuruluşları ile Dünya Bankası ve Nordie Yatırım Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarıyla da ortaklıklar sağlayarak, ülke projelerine destek arayış, bu destek için gerekli ulusal ve uluslararası prosedürlerin takibini yapılabilmesi bu katkı ve avantajlar arasında yer almaktadır.

UNDP, en az gelişmiş bölgelerde özellikle yoksul kırsal kesime yönelik yoksulluğun azaltılması programlarına finansal kaynak sağlamaya yönelik *BM Sorunlu Gelişim Fonu*, kadınlar için etkinlikçi ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunacak yenilikçi projeler konusunda geliştirmekte olan ülkelere finansal ve teknik destek sağlama amacı ile *UNDP Kadınlar için Kalkınma Fonu* ve geliştirmekte olan dünyada gerekli kritik yetenekleri sağlamak için, geliştirmekte olan ve gelişmiş ülkelerdeki kalifiye elemanların tüm dünya ülkelerinde hizmet edebilmelerini sağlama amacıyla *BM Gözöğülleri Programı'nı* yönetmektedir.

UNDP'nin, BM üyesi diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de yürüttüğü kalkınma işbirliği çalışmaları son yıllarda özellikle sosyal ve ekonomik kalkınmayı hedef alan, iyi yönetişim, toplumsal cinsiyet ve kalkınma, yolsuzlukla mücadele, sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin giderilmesi, çevrenin korunması, bilgi ve iletişim teknolojileri ile HIV/AIDS'le mücadele konularına ağırlık vermektedir.

Dünya liderleri 2000 yılında düzenlenen Milenyum Zirvesi'nde bir araya gelerek, dünya üzerindeki yoksulluğun 2015 yılına kadar yarı yarıya azaltılması dahil olmak üzere, yeni binyıl için belirlenen temel kalkınma hedeflerine ulaşmayı taahhüt etmişlerdir. 2015 yılına kadar ulaştırılması gereken bu temel kalkınma hedeflerinin başları, ulusal yoksulluk sorununu almada yaşayan insan sayısının yarı yarıya azaltılması, sağlıklı içine suyu bulamayan insan sayısının yarı yarıya azaltılması, tüm dünya insanların temel eğitim olmasını sağlanması, erkek ve kız çocuklarının okullardan eşit oranda yararlanmalarının sağlanması, anne ve çocuk ölümlerinin azaltılması, HIV/AIDS salgınınun yayılmasının durdurulması ve çevresel kaynakların kaybının önüne geçilmesidir.

UNDP bu hedeflere ulaşması için gerekli küresel ve ulusal çalışmaların koordineasyonunu yürütümektedir. Ülkelerin karşılaştıkları zorlukları yenmesi ve çözüm arayışlarına yardım etmeye yönelik çalışmalarında UNDP, iyi yönetişim, yoksulluğun azaltılması, kriz önleme ve zararları giderilmesi, enerji ve çevre, bilgi ve iletişim teknolojileri ile HIV/AIDS salgınıyla mücadele kalkınma alanları üzerine yoğunlaşmaktadır.

İyi yönetişim: Bugün birçok ülke, katımlar ve saydam demokratik yönetişim ilkelerini yaşamaya geçirmek için çaba göstermektedir. Bu ülkelerin karşılaştığı en büyük zorluk, yoksullar ve tüm vatandaşların katılımıyla şeffaflık ve hesap verilebilirlik temelli yönetim ve uygulamaların geliştirilmesidir. UNDP, katımların artırılması, etkinlik ve hesap verilebilirliğin geliştirilmesi için bu ülkelerde yaşayan kişilerle dünyanın diğer bölgelerindeki insanların bir araya gelip ortaklıklar kurmasını ve deneyimlerini paylaşmasını sağlamaktadır. UNDP, seçim ve hukuk sistemlerinin güçlendirilmesi, adalat ve kamu hizmetlerine ulaşma ve temel hizmetlerin en fazla gereksinim olanlara sunulmasına yönelik kapasitelerin artırılması için ülkelere yardım etmektedir. Venezuela, UNDP'nin iyi yönetişim alanındaki programlarına bir örnek olarak verilebilir. Venezuela'da çalışmalarını hükümet, Uluslararası Af Örgütü ve insan hakları komisuna büyük önem veren bir uluslararası şirketle birlikte sürdürmüş olan UNDP, ulusal yargı sisteminin uluslararası insan hakları hukukuyla ilişkili kapasitesinin artırılmasına destek sağlamıştır. İlk aşamada bu konuda eğitim alması sağlanan bir grup yargıç ve federal savcı, daha sonra ülke içindeki diğer medektaşlarını eğitmişlerdir.

Talantlıların maddeleştirilmesi: Yeni Binyılı Kalkınma Hedefleri çerçevesinde, insani kalkınmaya ilişkin pek çok konunun çözülmesine yönelik olarak, yoksulluk içinde yaşamakta olan insanların 2015 yılına kadar yarı yarıya azaltılması amaçlanmaktadır. Kalkınmakta olan ülkeler, yerel ihtiyaç ve önceliklerine dayanarak kendi ulusal yoksullukla mücadele stratejilerini oluşturmaya çalışmaktadır. UNDP, bu ulusal çözüm yöntemlerini savunmakta ve etkin biçimde uygulamalarını da yardım etmektedir. Yeni öncü pilot projelere destek olmanın yanında UNDP, ülkelerin dünyadaki en iyi uygulamalar ve kaynaklarla bağlantısını sağlamakta, kadınların kalkınmadaki rolünün artırılması için çalışmakta ve kalkınma çabalarının koordinasyonu için hükümetler, sivil toplum ve dış yatırımcıları bir araya getirmektedir. Bu projelere örnek olarak; büyük bir uluslararası banka ve bir petrol şirketi ile bir araya gelen UNDP, Kazakistan'da küçük girişimcileri küçük çaplı kredi ve diğer işletme destekleri sağlaması konusunda birlikte çalışmıştır. Aynı bankanın yakış ilce, UNDP tarafından da kullanılan ve küçük finans kurumları için geliştirilen pratik ve eğitici yayınların da hazırlanmasını desteklemiştir.

Kriz önleme ve emsahların giderilmesi: Birçok ülkenin karşılaştığı şiddetli çatışmalar ve doğal afetler, on yıllara süren kalkınma çabalarını bir anda yok ederken yoksulluk ve eşitsizlikleri de derinleştirmektedir. UNDP, küresel düzeydeki deneyim ve bağlantıları sayesinde, kriz önleme, erken uyarı ve anlaymazlıkların çözülmesini sağlayan yenilikçi yaklaşımlar bulmakta ve bunları paylaşmaktadır. Ayrıca UNDP, dünya üzerindeki gelişmekte olan ülkelerin emsahına yakınında sabada çalışmakta ve yeni bir kriz ortaya çıktığı anda, duruma müdahale edip acil yardımları uzun dönemli kalkınma çalışmaları arasındaki boşluğu doldurulmasını sağlamaktadır. Buna örnek olarak UNDP Vietnam'da; Vietnam Sel ve Fırtınalarla Mücadele Komisyonu'yla işbirliği yapan özel şirketler ile afet yönetiminde kullanılacak bir iletişim ağını kurulmasını sağlamışlardır. Bu iletişim ağı, ülkedeki en bir acil müdahale istasyonu arasında iletişim kurulmasını sağlayarak acil uyarı sistemlerinin desteklenmiş ve doğal felaketlerle mücadele sistemlerinin geliştirilmesine katkı sağlamıştır.

İnisiyatif ve yenilik: Enerji ve çevre, sürdürülebilir kalkınmanın temel taşlarıdır. Yoksul kesimler çevresel bizzahmlar ve zararları ile ucuz ve temiz enerji kaynaklarına ulaşamadıkları zorluklardan daha fazla etkilenmektedirler. İklim değişikliği, ozon tabakasının delinmesi ve biyolojik çeşitliliğin yanı sıra diğerlerinin azalması, ülkelerin tek başlarına çözemeyecekleri küresel sorunlardır. UNDP, bu sorunlara küresel, ulusal ve yerel düzeyde çözüm bulabilmek için ülkelerin kapasitelerini güçlendirmelerine destek olmaktadır. Bu çerçevedeki en iyi uygulamaları deneyimlerini araştırma ve paylaşma yükümlülüklerini üstlenen UNDP, yenilikçi politika danışmanlığı ve yoksulların sürdürülebilir yaşam ortamları oluşturmalarını sağlayan pilot projeler yoluyla ortaklar arasında bağlantı kurduğunu sağlamaktadır. Dünyadaki uygulamalara bir örnek olarak UNDP Küresel Çevre Fırsatları Programı (GEP), Pakistan'da yerel bir turizm şirketiyle işbirliği

içinde doğal yerel kaynakların korunması için ekolojik turizm konularında ticari amaçlı danışmanlık hizmeti sunulmasını ve elde edilen kazancın bir bölümünün de vadi koruma vakıflarına aktarılmasını sağlamıştır.

Bilgi ve İletişim teknolojileri: Bilgi ve iletişim teknolojileri küresel pazarlarda yer alabilmek, sıvı saydamlık, temel hizmetlerin sunumunun artırılması ve yerel kalkınma olanaklarının geliştirilmesi için giderek daha fazla önem kazanan bir araçtır. Ancak bilgi ve iletişim teknolojileri için yenilikçi politikalar geliştirilmezse, kalkınmakta olan ülkelerde yaşayan çok sayıda insan, özellikle de yoksullar bu gelişmelerin yarısında kalsacaktır. UNDP, bilgi ve iletişim teknolojilerine erişim olanaklarının geliştirilmesi ve bu olanakların kalkınma için kullanılabilmesi amacıyla ülkelere yardım sağlamaktadır. 174 ülkede çalışmalar yürüten UNDP kendi küresel ağını en etkin biçimde kullanabilmek için de bilgi ve iletişim teknolojilerine dayanan çözümlerden yararlanmaktadır. Bu konudaki kalkınma projelerine örnek olarak, internet hizmeti alanında önde gelen bir şirketle işbirliği yapan UNDP, Asya, Afrika ve Karayipler bölgesindeki ülkelerde "İnternet İletişim Akademileri"nin kurulmasını sağlamıştır. Bu akademiler öğrencilere ileri teknoloji eğitimi sunarak yerel bilgisayar ağlarını kurulması ve internete bağlanmayı öğretmektedir, şirket de bu girişim için gerekli uzmanlık hizmeti ve araçları sağlamaktadır.

HIV/AIDS: Gelişmekte olan ülkeler, HIV/AIDS salgınının yayılmasını engellemek ve etkilerini azaltmak için, hükümet ve sivil toplumu her düzeyde harekete geçirmelidirler. UNDP, HIV/AIDS konusunun ulusal bütçe ve planlamanın odağında yer almasını savunmakta, halk sağlığı konularıyla doğrudan ilgili olmayan kişi ve kurumları da içine alan girişimleri yönetecek şekilde ulusal kapasitenin güçlendirilmesine yardım etmekte ve merkezîyerçi olmayan, halk düzeyindeki çalışmaları destekleyen uygulamalara katkı sağlamaktadır. HIV/AIDS konusu küresel düzeyde bir sorun olduğundan, UNDP'nin dünyadan elde edilen bilgi, kaynak ve iyi uygulama deneyimlerinin paylaşılmasını sağlayarak bu ulusal çalışmalara destek olmaktadır. Bu çalışmalara örnek olarak, Afrika'nın Kongo Cumhuriyeti'nde UNDP ile işbirliği yapan iki büyük şirket, öğretmen ve öğrencilere HIV/AIDS salgınının tehlikeleri ve bu salgına yol açan virüsün nasıl kontrolacağı konusunda eğitim çalışmalarına destek sağlamıştır. Proje kapsamında seminerler, çalışma toplantıları, diyalo gibi genel eğitim teknikleri ve katılımcı araştırmalar gibi yöntemler kullanılarak, öğrenciler arasında özgüvenin ve karar alma yeteneklerinin artırılması ve böylece HIV virüsünden etkilenmenin azaltılması sağlanmıştır.

UNDP bu çalışmalarını dışında, 1990 yılından bu yana her yıl *İnsani Gelişim Raporu* adını taşıyan bir araştırma yayınlamaktadır. Bu raporda, ülkeler arasındaki sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerini karşılaştırmak için *İnsani Gelişim Endeksi* adı verilen bir endeks geliştirilmiştir. UNDP yayınladığı bu raporda ülkeler arasındaki gelişme düzeylerinin sadece kişi başına düşen milli gelir artışıyla (ekonomik büyüme) ölçülmesinin doğru olmadığını ifade etmektedir. Bir ülkedeki milli gelir artışının yetersiz olması, o ülkenin gelişmiş ülke olarak kabul edilmesi için yeterli değildir. Ekonomik büyüme kavramının dışında, sosyo-ekonomik gelişme kavramı ülkeler arasındaki refah ve yaşam standardını açıklamak için daha uygundur. İnsani Gelişim Endeksi, uzun bir yaşam sürmek, bilgi sahibi olmak ve opurlu bir yaşam standardına sahip olmak gibi en basit insanı özelliklerindeki kazanımları yansıtmaktadır. Bu gerçeklerden hareketle hazırlanan gelişme raporunda sosyo-ekonomik gelişme düzeyi başlıca üç kriterden yola çıkarak tespit edilmektedir: (a) refah standardı; kişi başına düşen milli gelirin yerel gelirin maliyetlerine uyarlanmasıyla hesaplanmakta, buna satın alma paritesi de denmektedir; (b) eğitim standardı; İnsani Gelişim Endeksi'nde eğitim kriteri, yetişkinler arasındaki okuma yazma oranı ve ortalama eğitim düzeyi şeklinde iki farklı faktörden yararlanarak hazırlanmaktadır. (c) sağlık standardı; bir ülkedeki ortalama yaşam süresi beklentisi esas alınarak endeksi dahil edilmektedir. Bu kriterler doğrultusunda, UNDP'nin 2001 yılında yayınladığı İnsani Gelişim Raporuna göre

174 ülkeyi kapsayan endekte ilk sırada Norveç yer almakta ve Norveç'i Kanada, İsveç, ABD ve Batı'nın gelişmiş ülkeleri izlemektedir. İkinci sırada ise Sierra Leone yer almakta ve bu ülkeyi Çad, Zambiya, Hindistan, Çin, Etiyopya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Bolivya, Güney Afrika da 85'inci sırada yer almaktadır.

Bugüne değin yoksulluk konusunda yapılan araştırmalarda hep kişilerin yaşamlarını sürdürmeleri için gerekli bir gelir olamama ya da sahip olup olmadıkları konusu araştırılmıştır. Ancak yoksulluk, parasal bir gelir sahip olmanın ötesinde bireylerin insanca yaşamlarını sürdürmeleri için gerekli asgari sosyal olanaklara sahip olup olmadıkları yönünden de araştırılmaktadır. Örneğin, dünyanın birçok bölgesinde yeterli gelirle sahip olmakla birlikte insanı yaşam için gerekli koşullara ve olanaklara sahip olmayan bireyler bulunmaktadır. Buradan hareketle UNDP ilk kez 1990 yılında yayınladığı İnsani Gelişim Raporu içerisinde yoksulluğun bu farklı boyutlarını ele almış ve ölçmeye çalışmıştır. UNDP aynı yılda "*İnsani Yoksulluk*" adlı yeni bir kavram geliştirmiş ve sosyal olanaklar yoksulluğunun ölçülmesinde kullanılan kriterlerden farklı birtakım yeni kriterlerle *insani yoksulluk* ölçülmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede oluşturulan *insani yoksulluk* kavramını özellikle yapılabilmekle yaklaşımdan yararlanmaktadır. *İnsani yoksulluk* "iyi bir yaşam standardıyla özgür, emirli, özgüvenli ve diğer insanlara da saygı duyabilir şekilde uzun, sağlıklı ve yaratıcı bir hayat sürdürme bilme olarak ve seçimlerinden mahrum olma" durumunun kavramsallaştırılmasıdır. *İnsani yoksulluk* tanımı küresel kalkınma gündemine mutlak yoksulluktan öte bir endişe oluşturmaya çalışmaktadır. Günde bir ABD doları dan az gelir veya açlık sınırında yaşam şeklinde tanımlanan mutlak yoksulluk, insanlığın neredeyse üçte birini etkilemektedir. UNDP insani gelişim kavramını ilk ortaya attığı yıllerde, kalkınma gündemini ve bu gündemi belirleyen ulus devletler ile kalkınma finansörlerini kendine hedef belirlemiş ve onların gündemlerine insani "değer" tanımına çalışmıştır. Birçok yönden de bu çabada başarılı olmuştur. UNDP ve BM'nin başarısı, değer üretilebilmesinde ve bu değerlerin yaygınlaştırılmasında yatmaktadır. Bu değerlerin dünya insanı için ölçülebilir faydalar sağlaması ise esas itibarıyla başta sanayileşmiş kuzey ülkeleri olmak üzere yoksullukla mücadele etmeyi görev edinen ulusal siyasi güçlerde yer almaktadır.

UNDP'nin savandığı insani gelişim ve yoksulluk kavramları bir yandan küreselleşme sürecinin yoksullaştırıcı boyutlarına dikkat çekmeye, bu "yanlışlıklar" düzeltilmeye yönelik duyarlılığı arttırmaya çalışmakta, diğer yandan da küreselleşme sürecini doğrudan karşılamaya almayıp, bu sürecin yoksullara sunabileceği "numaralardan" yararlanılması üzerinde durmaktadır.

Yoksulluğun ortadan kaldırılması Türkiye'nin de kalkınma gündeminde önemli yer tutmaktadır. Yoksullukla mücadele Türkiye'de ve tüm dünyada yoksulluğa ve eşitsizliğe karşı mücadele olmak üzere iki farklı epeyden sürdürülmektedir. Türk hükümeti ile ulusal sivil toplum kuruluşları, UNDP ve diğer uluslararası kuruluşlar ile bir dizi ortaklık kurmuş ve ulusal yoksulluk ile savaş stratejilerini belirlemek amacı ile birçok çabaya yerleşmiştir. Bu çalışmaların somut olarak bir takım kalkınma girişimlerinde katılımı yaklaşımlar benimsenmiş ve yoksulluk ile mücadele alanında yeni adımlar atılmıştır.

UNDP Türkiye'de Dünya Bankası finansmanı kapsamında oluşturulan proje ve programlarının bazı bölümlerini, 1990 yılından bu yana, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin uygulayıcı kuruluşları ile birlikte, belirli protokol ve proje anlaşmaları kapsamında gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda; proje belgelerinde öngörülen faaliyetlerin projelendirilmesi; projelerin denetimi, izlenmesi ve raporlanması; yurtiçi ve yurtdışından danışman sağlanması; uzman personel eğitimi ve hizmet içi eğitim programlarına teknik ve lojistik destek sağlanması ile teknolojinin satın alınması ve benzeri faaliyetleri; uluslararası finansman sağlayan kuruluşlar ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti projeye yönetimi koşullarına ve kurullarına uygunluk içinde yürütülmüştür. Bu proje anlaşmaları; Yönetim Hizmetleri Anlaşmaları, Masraflı Katılım Anlaşmaları ile Masraflı Katımlı Teknik İşbirliği Hükümeti Anlaşmalarıdır.

Yönetim Hizmetleri Anlaşmaları (MSA): UNDP, MSA modeli kapsamında vereceği hizmete ilişkin giderleri karşılamak üzere, taraflarca üzerinde anlaşmaya varılacak bir yüzdesi "Yönetim Hizmeti Bedeli" olarak talep etmektedir. Bu bedel, UNDP'nin sunduğu hizmet türüne bağlı olarak toplam proje bütçesinin yüzde 5 ile yüzde 10'u arasında değişmektedir. Söz konusu işbirliğine örnek olarak, Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülmüş olan *I. ve II. Sağlık Reformu Projeleri* kapsamında imzalanan anlaşmalar gösterilebilir. Dünya Bankası tarafından finanse edilmiş olan ve 1991-1998 yıllarında uygulanan *I. Sağlık Reformu* ve 1995-2003 yıllarında uygulanan *II. Sağlık Reformu* programlarında UNDP, Sağlık Bakanlığı ile yüzde 4 : 6 arasındaki bir yönetim hizmeti gideri üzerinde anlaşmıştır.

Masraflı Katılım Anlaşmaları (CSA): Hükümetin, proje masraflarını rüştünü, İkraz Anlaşmaları Fonları yoluyla, Dünya Bankası Sektör Borçlanma Programı Fonları'nı kullanarak karşıladığı ve UNDP'nin de proje yönetimine bir hizmet anlaşması kapsamında destek sağladığı teknik işbirliği proje anlaşmasıdır. UNDP, 2002 yılında Kültür Bakanlığı'nın Dünya Bankası aktörel finansmanı desteğiyle yürütülen "*Mardin ili Kültürel Miras Koruma Projesi*" kapsamındaki danışmanlık ve eğitim hizmetlerini, CSA yönetimi çerçevesinde sürdürmektedir. Dünya Bankası kaynaklarının kullanıldığı CSA modeline bir örnek olarak da *Tarım Reformu ve Uygulama Projesi (ARIP - Agriculture Reform and Implementation Project)* gösterilebilir. ARIP projesi, ekonominin ve istihdamın gelişmesi ve büyümesi için, tarım destek uygulama politikalarının reformunu hedeflemektedir. UNDP, proje uygulayıcı kuruluş olan Hazine Müsteşarlığı ile Ekim 2001'de CSA imzalanmış olup, tutarı 9.08 milyon ABD dolarıdır. CSA Anlaşması'nda, UNDP'nin yönetimi giderleri masrafları karşılığı, proje tutarının yüzde 4.2'si kadardır ve projenin 2005 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Masraflı Katımlı Teknik İşbirliği Hükümet Projeleri: UNDP ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin Ülke Programı çerçevesinde oluşturulan ve resmi kuruluşların "*Ulusal Proje Uygulama Kuruluşu*" konumunda olduğu ve proje masraflarını tamamına katıldığı proje işbirliği modelidir. Bu yöntemde, hükümetin ilgili resmi kuruluşları kendi kaynaklarından projeye finansman sağlarken, aynı konuda yürütmekte olduğu ve ikraz anlaşmalarından sağlanan proje fonlarının bir kısmını, UNDP ile ortaklaşa yürüttüğü ve aynı kalkınma önceliği konusuna hizmet eden diğer bir kalkınma işbirliği projesine "masraflı katılım payı" olarak aktarabilir. Böylece sağlanan eşgüdümü ve kaynak aktarımı, ilgili proje alanında yaratılan kalkınma etkisini de artırabilmektedir. UNDP danışmanlık ve proje destek kapasitesinin de daha etkin olarak kullanıldığı bu projeler, Türkiye'de sık kullanılan bir proje yönetimidir. Geçmiş yıllarda UNDP/Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ortak finansmanıyla uygulanan birçok teknik işbirliği projesi, bu tür işbirliklerine örnek olarak gösterilebilir. 1980'li yıllarda, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ile yürütülen "*Ekonomik Politika Güçlendirme Projesi*"; Devlet İstatistik Enstitüsü (DEİ) ile birlikte yürütülen "*İstihdam ve İş Piyasası Bilgi Sistemi Projesi*" ile 1994 yılında başlatılan ve Kadını Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM) tarafından yürütülen Dünya Bankası paralel finanslı "*Kadın İstihdamını Geliştirme Projesi*" yine bu tür projelere örnek olarak verilebilmektedir.

UNDP'nin 2004 yılında Türkiye'de yürüttüğü etkinlikler; toplumsal ve ekonomik eşitsizliklerin giderilmesi, yerel yönetim ve yönetim reformları, çevresel yönetim, toplumsal cinsiyetin ana politikalara katılımı ve eşitlik, yoksulluğun azaltılması ve sürdürülebilir geçim kaynakları, afet zararlarını azaltma ve afete hazırlıklı olma ile kalkınmakta olan ülkeler arasındaki teknik işbirliği ve Türkiye'nin bölgesel arın teknik yardım sağlayıcı konumunu başlıkları altında toplamaktadır.

Toplumsal ve ekonomik eşitsizliklerin giderilmesi kapsamında yürütülmekte olan GAP'ın milyonalca kişinin hayatını etkileyen, enerji ve tarım sektöründe ulusal boyutta yararlar sağlamanı beklenen Türkiye'deki büyük kalkınma arızıdır. Ancak insan merkezli olmayan, çevrenin bütünü

kapasitesini göz önüne alınmayan ve kadının statüsünü iyileştirmek için fırsatlar yaratmayan kalkınma iyi bir kalkınma değildir. Bu yüzden GAP yönetimi, *Sürdürülebilir İnsani Kalkınma Programı* çerçevesinde UNDP ile ortak çalışarak önceki yıllarda GAP'ın sonuçlarından kendisine düşen payı almasını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu şemsiye program, toplumsal cinsiyet, çevre, yaşamsal gereklilikler, yoksulluk ve sürdürülebilir kalkınma temaları üzerinde odaklanarak, uzmanlaşmış BM kuruluşlarını ve sivil toplum örgütlerini çok yönlü çabaya ortak etmektedir. UNDP tarafından desteklenmekte ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi tarafından yürütülmekte olan GAP Şemsiye Programı kapsamında belirli faaliyetler ve alt projeler, ILO, FAO, WHO ve UNIDO gibi uzmanlaşmış BM kurumları ile üniversite, belediye, sendika ve hükümet dış kuruluşlar tarafından uygulanmaktadır. Programın bugüne kadar, toplumsal gelişme ve yerel ekonomik alanlarında büyüme ile proje ve çalışmalarını desteklemiştir. Daha önemlisi, GAP Şemsiye Programı, ulusal ve bölgesel planda düzeyinde sürdürülebilir insanî kalkınmayı savunarak, kamu kaynaklarını bölgenin sosyal gelişim gereksinimlerini karşılamaya kanalize etme görevi görmektedir. Program, baraj inşası ve alt yapı çalışmalarından en çok eddilenen bölgeler için katılma karar alma süreçlerini desteklemiş, sınıyla mücadele stratejisi geliştirmiş, küçük ve orta ölçekli girişimcilerle destek hizmetleri sunmuş, kırsal bölgelerde eğitim hizmetlerini erişim sorunlarına ilişkin çalışmalar yürütmüştür.

Toplumsal ve ekonomik eşitsizliklerin giderilmesi başlığı altında yürütülmekte olan diğer iki proje *Doğu Anadolu Entegre Kalkınma Programı* ile *Güneydoğu Girişimcilerin Desteklenmesi Projesi (GAP/GIDEM)*'dir. *Doğu Anadolu Entegre Kalkınma Programı*, Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki kalkınma farklılıklarını azaltmayı ve bütüncül ekonomik ve sosyal kalkınmayı amaçlamaktadır. Programın bu amacı özellikle kadın ve genç kızlara yönelik olarak iş alanı yaratma, gelir getiren eğitim ve beceri kazandırma, kapasite artırımı faaliyetlerini destekleyerek gerçekleştirmektedir. Program, katılıma kalkınma tekniklerine yönelik faaliyetleri desteklemek ve kırsal alanlar ile şehirlerde yaşayan insanların programın proje geliştirme, formülasyon ve uygulamayı kapsayan çeşitli safhalarına katılımını teşvik etmektedir. *Güneydoğu Girişimcilerin Desteklenmesi Projesi*yle kurulan GIDEM ofisleri ise, Ağustos 1997'de Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki bey şehir merkezinde rasmen faaliyete geçirilmiştir (Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Adıyaman ve Gaziantep). Bu bölgeyi kârli pazarlara birleştiren bir zincir üzerinde yerleştirilen GIDEM büroları, bölgenin potansiyellerini üretici yatırımlara kanalize etme amacı gütmektedir. GIDEM'ler yarı ötonom bir yapıya sahiptir ve girişimcilik ruhuyla hareket etmektedir. Her bir GIDEM'de iki yatırım uzmanı hizmet vermektedir.

Yerel Yönetim ve Yönetimi Refahını başlığı altında yürütülmekte olan projeler ise; *Türkiye Yönetim Programı* ile *Yerel Yönetim 21*'dir. Türkiye Yönetim Programı, desentralizasyonun teşviki ve politika ile karar alma süreçlerine halk katılımını sağlamak yoluyla iyi yönetimi güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu hedeflere ulaşmak için program, iyi yönetimin ilkelerini ve uygulamalarını savunmak için sivil toplum örgütlerinin ve kamu sektörünün kapasitelerinin artırılması, şeffaflık, güvenilirlik, insan hakları ve izleme mekanizmalarının güçlendirilmesi gibi çeşitli yönetim alanlarında mevcut çabaları desteklemek için sivil toplum kuruluşları arasında bir iletişim ve işbirliği ağı kurulması ve katılıma kalkınmayı teşvik edecek, çok aktırlı politika diyalogları gibi konularda destek sağlamaktadır.

1997 yılında aynı hedeflere yönelik iki kuruluş olan UNDP Türkiye ile Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IUJA) *Türkiye'de Yerel Yönetim 21'in Geliştirilmesi ve İlerletilmesi* konulu bir program başlatmıştır. Toplumları ve kendileri için bu rüyayı gerçekleştirme cesaretini dile getiren tüm kişi ve kuruluşlara, geniş ve açık bir tartışma ortamı sağlamak üzere 1997 yılında dokuz kentte başlatılan proje 45 ili kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Programın ortakları ev kadınlarından, belediye başkanları ve valilere, çocuklar, gençler ve akademisyenlerden özel sektöre, üst düzey kamu görevlilerine, milletvekillerinden bölgesel belediye birliklerine kadar uzanan geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Kentlerin temel ekonomik, sosyal, çevresel sorunlarını tanımla-

midan ve bu sorunları öncelik sıralamasına koyarak ortak çözüm önerileri geliştirmeleri ve yerel çözümlerin eylem planlarında somut projeler olarak yer alması için oluşturulan katılımcı platformlar işlevseldir. Kadın Platformları, Gençlik Kurseyleri ve Gençlik Merkezleri çok sayıda katılımcı kuruluşudur. Bazı kentlerde hemşeriler tarafından tanımlanan pilot uygulama projelerine katkı da olsa destek sağlanmaktadır. Örneğin Antalya'da başlatılan "Solak Çocukları için Kabe Barınma Mekanlarının Kurulması" başlığını taşıyan proje halen uygulanmakta olup, proje tanımıyla Antalyalılar tarafından desteklenmektedir. Bir diğer proje "İzmir'de Kadın Siyasete Aktif Katılımını Artırma" başlığı ile yürütülmekte ve proje çerçevesinde eğitim seminerleri ve atölye çalışmaları yapılmaktadır. "Nilüfer Çayırın Islahı" ve "Sağlık Merkezi Oluşturma" projeleri ise Bursa Belediyesi ve Bursa sanayicilerinin ortak girişimidir.

UNDP semsiyesi altında yürütülen önemli bir diğer programda *Küresel Çevre Fonu (Global Environment Facility - GEF) Küçük Destek Programı (Small Grants Programme-SGP)*'dir. Katılımcı ülkelerin gerçeklerine göre uyarlanmış, yerel yaklaşımlar ile küresel çevre sorunlarına yönelik uluslararası bir program olan GEF-SGP, 1992 yılında BM Çevre ve Kalkınma Konferansı sonrası, küresel çevre sorunlarıyla mücadele etmek ve Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik ve İklim Değişikliği Sözleşmeleri'ne taraf olan ülkelerde bu sözleşmelerin uygulanmasına destek olmak amacıyla oluşturulmuştur. Dünyada 63 ülkede Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'na (UNDP) yitirtilen programın uygulayıcı kurumları Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı'dır (UNEP). GEF-SGP küresel çevre sorunlarının yerel ölçekte halini katılımcıya gözlemlenebileceği noktasından hareketle, yerinde kuruma çalışmalarını ve sürdürülebilir doğal kaynak kullanımını amaçlayan projelere destek olmaktadır.

GEF-SGP 1993 yılından itibaren Türkiye'de uygulanmaya başlanmış ve 2003 yılı itibarıyla 77 projeye yaklaşık 1,5 milyon ABD doları üzerinde destek vermiştir. SGP kapsamında proje odak alanları biyolojik çeşitlilik (kurak ve yarı-kurak ekosistemler, kıyı, deniz ve tatlı su ekosistemleri, orman ekosistemleri, dağ ekosistemleri), uluslararası suyu ve bu iki temel alanla ilişkilerine göre toprak bozulması, çölleşme, iklim değişiklikleri, orman tahribatı vb. dir. SGP Türkiye Programı SGP Ulusal Koordinasyon Birimi tarafından yürütülmektedir. "Melat Havzanı Akademiye Türünün Biyolojik Çeşitlilik Açısından Değerlendirilmesi Çalışması", "Tuzcul Sarımsağın (Allium trichomanum) Korunması ve Üretimine Tepisi için Proje Geliştirme", "Ereğli Akçılın Kurtarılması için Proje Geliştirme", "Ağrı Dağı'nda Neolitik Tepelikte Alanında Olan Hayvanların Korunması", "Kızılcahamam Milli Parkı'nda Neolitik Dünya Çapında Tepelikte Alanında Olan Kara Akbaba'nın Korunması", "Çaralı Çevresinde Kurumu Alanlarında Yaşayan Halk için Sürdürülebilir Kalkınma Modeli Geliştirilmesi" projeleri 2000-2003 yılı içinde tamamlanmış, "Kangalların Geleneksel Hayvancılıktaki Rolünün Devamlılığının Sağlanması ve İki Yolla Yaban Hayatın Korunması Projesi", "Küre Dağları Milli Parkı Ulus Bölgesinde Alternatif Sürdürülebilir Geçim Kaynaklarının Saptanması ve Eğitim Projesi", "Küre Dağları Havzasındaki Geleneksel Ağaç İşçiliğinin Sürdürülebilirliğinin Sağlanması ve Çeşitlendirilmesi Projesi", "Uludağ Milli Parkı'nın İklim Örneğinin Korunması", "Uzaygöl Tabiat Parkı'nın (Trabzon) İyileştirilmesi" projeleri ise halen devam etmekte olan projelere örnek olarak gösterilebilir.

UNDP bu çalışmalar dışında Türkiye'de, "Yoksulluk Stratejileri İnnisyaifi", "Depremden Etkilenen Bölgelerde Kapsamlı Barınma ve Sağlık Hizmetleri" ile "Gelişmekte Olan Ülkeler Arasında İklim İhtilafı" projelerini de yürütmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile gerçekleştirdiği proje işbirliği çalışmalarında UNDP esas olarak Türkiye'deki kalkınma sektörlerinde gereken teknik kapasiteyi artırmak ve yetmiş insan gücü kaynaklarının güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Teknik işbirliği ve kalkınma projelerinin uygulanmasında yenilikçi yöntemleri de ön planda tutan UNDP böylece ulusal ve yerel kapasitenin ana sektörlerde de gelişmesine yardımcı olabilmektedir.

İnsi denemlerle çalımların yalnızca hükümetlerle işbirliği içerisinde yürütümekte olan BM bugün, hükümetler arası örgütler ve sivil toplumu içeren bir işbirliği olmaksızın barış ve zenginlik için çalımlarını yürütümekte zorlanmaktadır. Birleşmiş Milletler'in en köklü ve büyük kuruluşlarından biri olan UNDP de tüm çalımlarını hükümetler, sivil toplum ortakları, özel sektörde ve diğerleri arasında koalisyonlar oluşturarak sürdürmektedir.

UNDP özellikle çeşitli BM kuruluşlarının koordinasyonunu ve katılımını sağlayarak, dünyanın başarılması zor ekonomik ve ekonomik olmayan sorunlarını çözmeye çalışmaktadır. Bu kuruluşlar arasında öncelikli olarak, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuk Fonu (UNICEF) yer almaktadır.

Türkiye'de de hükümetin yanı sıra, sivil toplumu, üniversiteler ve özel sektörü de içeren çok sayıda ulusal ve uluslararası kurumla yakın ortaklık ilişkileri içinde çalımlar yürüten UNDP'nin Türkiye'deki hükümet ortakları: İlim ve Köyleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, İşçileri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Başbakanlık Hazine Müşerşarlığı, Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Türkiye ve Ortadoğu Arme İdaresi Enstitüsü, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı'nın olmaktadır. İşbirliği gerçekleştirilen uluslararası kurumlar arasında, Avrupa Topluluğu İnsani Yardım Ofisi (BCHO), İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SDC), Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği ile Ulusal Gençlik Politikaları Uluslararası Konseyi (ICNYP) yer almakta ve Araratık Üniversitesi (Urartum), Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ile Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) da işbirliği gerçekleştirilen akademik araştırma merkezleri içinde bulunmaktadır. UNDP'nin Türkiye'de işbirliği içinde çalımlar yürüttüğü çok sayıda sivil toplum kuruluşları arasında; AİSEC, Ana Kültür, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM), Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD), Tüketicili Koruma Derneği (TÜKODER), Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı, İktisadi Kalkınma Vakfı, Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Türkiye Çevre Vakfı, Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu, Kadın Dernekleri Federasyonu, Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı (MEKSA), Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL), Toplum Sorunlarını Araştırma Vakfı (TOSAV), Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı (KEDV), Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IULA), ODTÜ Kadın Çalışmaları Merkezi, Arme Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), İnsan Hakları Eğitimi Ulusal Komitesi, Ulusal Polika Araştırmaları Vakfı, Mor Çarı Kadın Sığınma İvi, Cumhuriyetçi Kadınlar Derneği, Kırsal ve Körsel Gelişme Vakfı, Toplumsal Saydamlık Hareketi Derneği, Değal Hayatı Koruma Derneği (DHKD), Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (KADEM), Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV), Türkiye Çocuk Zorvise, Marmara Grubu Vakfı, Kırsal Çevre ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneği (Kırsal Çevre), Beyaz Nokta Vakfı, Türkiye Tabiatını Koruma Derneği (TTKB), Türkiye Demokrasisi Vakfı, Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV), Toplumsal, Ekonomik ve Siyasal Araştırmalar Vakfı (TESAV), Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV), Kadının İnsan Hakları Projesi (KİHP), Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasisi Vakfı (WALD) ile Habitat ve Gümelen 21 Gençlik Derneği yer almaktadır.

UNDP Birleşmiş Milletler'in bir parçasıdır ve Birleşmiş Milletler Kontratı'nın vizyonunu benimsemektedir. Bu vizyon, barış ve kişi güvenliğini kalkınmadan ayrı düşünülmemeyeceği ve BM'nin barış için olduğu kadar kalkınma için de büyük bir güç olması gerektiği ilkesidir. Bunun yanında Binyıl Kalkınma Hedefleri'ne göre 2015 yılında; günde bir ABD dolarının altında gelire yaşamak zorunda kalan, açrı derecede fakat insanların sayısı yarı yarıya azalacak; açlık çeken ve temiz içme suyunu ulaşamayan insanların sayısı yarı yarıya azalacak; kız ve erkek tüm çocukların temel eğitimi sağlanacak, eğitimde cinsiyet ayrımcılığı kaldırılacak; beş yaşın altındaki çocuk ölümünü için bir oranında azaltılacak; gebelik ve doğum sırasındaki anne ölümleri

dörtte üç oranında azaltılacak; HIV/AIDS, sıtma ve diğer salgın hastalıkların yayılması önlenecek; dünya ekosistemi ve biyoçeşitliliği korunacak, varoşlarda yaşayan en az 100 milyon insana daha iyi konut, sağlık hizmeti ve yeti eğitim olanakları sunulacak ve zengin ülkeler, bu yükümlünlü hafifletilmesi, daha fazla finansal yardım ve ticari pazarlara daha fazla erişim sağlamak yoluyla geliştirmekte olan ülkeleri destekleyecektir.

UNDP İcra Direktörü Mark Malloch Brown'un deyişiyle, "Milyonların yaşamını iyileştirecek siyasi ve finansal desteğin sürdürülebilirliği için, hükümetlerin, her yıl kaydedilen ilerlemeyi görmeleri gerekmektedir. Saydam ve sonuç odaklı kalkınma yardımları, ancak ölçülebilir, izlenebilir ve rakıme bağı çıkılarak alınabildiği ilerlemeler üzerine kurulacaktır."

UNDP, dünyanın temel sorunu olan yoksulluğun azaltılmasına yönelik küresel çapta bilüç oluşturmak amacıyla, günlük sosyo-ekonomik sorunlara ilişkin çok sayıda yazılı doküman yayınlamaktadır. Kurumun yayın konuları; demokratik yönetim, yoksulluğun giderilmesi, kriz engelleme, çevre ve enerji, bilgi ve iletişim teknolojileri, HIV/AIDS, kalkınmada cinsiyet, stratejik ortaklıklar, güney-güney işbirliği ile kapasite geliştirmeden oluşmaktadır.

UNDP'nin genel yayımları içinde yer alan süreli yayımları, yıllık olarak yayınlanan ve 174 ülkede insani gelişim düzeylerini göneli olarak karşılaştıran göstergeleri içeren İnsani Kalkınma Raporları; Milenyum Zirvesi sonrasında yenilenen UNDP misyonu ve başarılarının yer aldığı UNDP Yıllık Raporları; 1999 yılından itibaren, UNDP'nin başlıca konuları üzerine uygulamaları ve iyileştirme çalışmalarının analizlerini içeren Sonuçlara Yönelik Yıllık Rapor; kurumun temel uygulama alanları içinde belirli ülke programlarını içeren üç aylık UNDP Seçimleri (UNDP Choices) ile kurumun uygulanmakta olan ve geçmiş etkinliklerini tanıtan UNDP Güncellenenler yer almaktadır.

Bunların dışında UNDP'nin yayınladığı kitaplar arasında; 18 Afrika ülkesindeki stok değişimlerini içeren ve yatırımcılara yönelik Afrika Stok Piyasaları El Kitabı, İnsanlar için Küresel Ticaret Çalışmaları Yürütme, Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi, Dünya Enerji Değerlendirmeleri, Dünya Kaynakları 2000-2001 ile Yoksullar için Seçimler yer almaktadır.

UNDP, Türkiye çalışmalarına yönelik olarak çok sayıda broşür ve kitapçık yayınlamaktadır. Kurumun Türkiye Ofisi'nden edinilebilecek olan başlıca broşürler arasında; Yeni Binyılın Kalkınma Hedefleri, Kalkınma İşbirliğinde Güvenilir Ortak, UNDP Türkiye, UNDP ve İş Dünyası ile Değişim için Gündem bulunmaktadır.

Bağışın

Birlik Mahallesi 2. Caddesi No:11 Çankaya 06610 ANKARA
Tel: (312) 454 11 00
Faks: (312) 496 14 63
E-mail: registry.tl@undp.org
Web: www.undp.org.tr

Kaynaklar

www.worldbank.org
www.undp.org.tr
"Yeni Binyılın Kalkınma Hedefleri" Broşürü, UNDP Türkiye
Toplum ve Bilim Dergisi, Yıl 2001, Sayı 89
www.undp.org
"UNDP Türkiye" Broşürü, UNDP Türkiye
"UNDP ve İş Dünyası" Broşürü, UNDP Türkiye
www.gelisyap.net

Danimarka Büyükelçiliği Royal Danish Embassy

Danimarka Büyükelçiliği, Türkiye'nin Kopenhag Siyasi Kriterleri'ni karşılayabilmesine yardımcı olmak amacıyla Danimarka Hükümeti tarafından "Neighbourhood Programme" kapsamında oluşturulan yaklaşık 35.000 Euro (250.000 Danimarka Kronu) tutarındaki fonun yönetiminden sorumludur. Fon, Türkiye'de faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin Kopenhag Kriterleri'nin karşılanmasında önemli bir role sahip oldukları düşüncesinden hareketle, bu örgütlerin aktif katılımını ve kamu kapsamında geliştirecekleri faaliyetleri desteklemektedir. Fon, desteklediği faaliyetler çerçevesinde katılımcı kurduğunu eğitimci seyahatlerini, ekipman alımı, mütav ve kira gibi harcamaları karşılamamaktadır. Proje başına sağlanan maksimum fon miktarı 13.000 Euro'dur.

Detaylar

Kurlangıç Sokak No: 42 GÖZ 06700 ANKARA
Tel: (312) 468 77 60
Faks: (312) 468 45 89
E-mail: ankamb@um.dk
Web: www.danimarka.org.tr

Kaynaklar

www.danimarka.org.tr
dk.bilgi.edu.tr
www.stip.org
www.um.dk/en/menu/DevelopmentPolicy/DanishDevelopmentPolicyCountries/

Denizaşırı Kalkınma Enstitüsü Overseas Development Institute (ODI)

Denizaşırı Kalkınma Enstitüsü (ODI), Britanya'nın uluslararası kalkınma çalışmalarında bulunan önde gelen bağımsız araştırma kuruluşudur. ODI, kalkınma konulu çalışmalar gerçekleştirmek üzere bir merkez ve gelişmekte olan ülkelerin karşılaştığı sorunların tartışılması için bir forum olarak 1960 yılında kurulmuştur. Bu yıllarda kalkınma konularının politik gündeme taşınmasında öncelikli roller oynamıştır. Kalkınma kampanyalarıyla ilgilenen sivil toplum kuruluşlarının sayısı artmaya başladıkça kurum, bünyesi dahilinde geniş bir araştırma uzmanlığı oluşturmaya yönelmiştir.

ODI'nin ilgilendiği konular; kalkınma çalışmaları, ekonomik konular, çevre ve doğal kaynaklardır. Kurumun araştırma alanları ise dört grupta toplanmıştır: orman politikası ve çevre, insanî politika, uluslararası ekonomik kalkınma ile kentsel politika ve çevre. ODI'nin çalışan sayısı 36 erkek 39 kadın olmak üzere toplam 75 kişidir. Bununla birlikte 47 araştırmacı ve 28 yönetici kuruma hizmet vermektedir.

ODI'nin başlıca hedefleri, gelişmekte olan ülkelerde yoksulluğun giderilmesi, acıların azaltılması ve sürdürülebilir geçim yollarının kazanılmasına yönelik politikalar ve uygulamalar geliştirilmesi için uğraş vermektir. Bu çalışmalar, yüksek düzeyde uygulamalı araştırmalar, pratik politika önerileri ve politika odaklı bilgi dağıtım ile tartışmaları birleştirerek yürütülmektedir. Bu çalışmalar ODI'nin Araştırma ve Politika Program Merkezi tarafından yürütülmektedir. Bu kapsamda çalışma grubu ve program bazında çalışmalar yapılmaktadır.

Yoksulluk ve Kamu Politikası Grubu (PPPG)

Edin ölçülerle araştırmalar gerçekleştirmek, öneriler ve iletişim yoluyla küresel düzeyde yoksulluğun giderilmesi amacına katkıda bulunmak üzere Yoksulluk ve Kamu Politikası Grubu 2000 yılında oluşturulmuştur. PPPG, "aşağıdan yukarıya doğru" politika ve yönetim konuları ve "yukarıdan aşağıya doğru" yoksulluk ve sosyal dışlanmanın nedenlerini analiz etmek ve yoksulluğun giderilmesine dair tüm kamu politikası konuları ile ilgilenmektedir. Çalışmaları iki alanda odaklanmıştır; gelişmekte olan ülkelerde yoksulluk öncesi politika reformları süreci ve içi-riği ve kalkınma yardımı ile ortak yardım da dahil dış finansın göstergeleri, yoksulluğun yukarıdan aşağıya doğru ilerleyen eşitsizlik, kronik yoksulluk ve sosyal dışlanmanın uluslararası, ulusal ve yerel boyutları vb. konuların araştırılması.

Grup, bünyesinde bir Yardım ve Kamu Harcamaları Merkezi oluşturmuştur. Bu merkezin araştırma gündemi, ortak yatırımın kullanımına olan etkisini maksimize etmek amacıyla Yoksulluğun Giderilmesi Strateji Bildirileri, Yönetim Enstitüleri, kalkınma yardımının dağıtım ve koordinasyonu ile ortakların politika ve yönetimle ilgili olan birçok etkinliğinin birlikte yürütülmesidir.

Uluslararası Ekonomik Kalkınma Grubu (IEDG)

IEDG'nin etkinlikleri ekonomik analizlerin ötesinde, gelişmekte olan ülkelere, Avrupa Komisyonu ve Parlamento'suna, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'ne verilen politika önerilerini de içeren Avrupa ve diğer gelişmekte olan ülkelerdeki ekonomistlerle birlikte çalışmakta, çok yıllık ve çok ölçekli projelere imza atmaktadır.

süflük ve sürdürülebilir geçim yolları, paylaşılan suların yönetimi ve küresel politika ile kurumsal çevre olan Program, bu araştırmalarını Asya, Afrika ve Latin Amerika'da birçok ortak kuruluşla işbirliği içerisinde yürütmektedir. Araştırma portföyünü yoksulluğun giderilmesi stratejilerinde "su ve sağlık", "su sektörünün finanslanması" ve "su ve baklan" temelli bir yaklaşımla geliştirmeye çalışmaktadır.

Bunların yanında ODI, ilgilendiği konular çerçevesinde film yayınlama ve fotoğraf sergileri gibi çeşitli görsel ve işitsel araçların üretilmesine yönelik yeni birimlerini de son yıllarda hayata geçirmektedir. ODI'nin başlıca çalışmaları;

Ağlar (Networkler)

Tarımın Araştırma ve Geliştirme Ağı: Kırsal Politika ve Çevre Grubu içinde yapılandırılan ağ, yüzün üzerinde ülkeden 1400'den fazla politika geliştirici, uygulamacı ve araştırmacı arasında bağlantı kurmaktadır.

Kırsal Kalkınma Ormanculuğu Ağı: Orman Politikası ve Çevre Grubu'nun denetiminde olan ağ, 130 ülke dahilinde 2300 üyeye sahiptir ve önemli araştırma bulgularının paylaşılmasına yardımcı olmaktadır.

İnsani Uygulama Ağı: İnsani Politika Grubu temelinde oluşturulan bu ağın amaçları, çeşitli analizleri teşvik etmek, insani eylemleri içinde veya etrafında bulunanları profesyonel öğrenimi ve gelişimini ilerletmek ve uygulama geliştirmektir.

İnsani Eylemler Performans ve Hesaplanabilirlik için Aktif Öğrenme Ağı: Yine İnsani Politika Grubu'nun denetiminde bulunan bu ağın amacı, iyi uygulamaların tanımlanması ve dağıtılması için bir forum sağlama ve ortak yaklaşımlar üzerine konsensüs geliştirme yoluyla insani yardım programlarının niteliğini ve hesaplanabilirliğini artırmaktır.

Çobanlara Temelîk (Pastoral) Kalkınma Ağı: Bir web sitesi şeklinde yeniden düzenlenmiş olan ağ, komüya ilişkin birçok makaleler ve bildiriler içermekte olup, Kırsal Kalkınma ve Çevre Grubu'nun çalışmaları esaslıdır. Tüm bu ağlara, ODI'nin web sayfasında yer alan bağlantılar yoluyla ulaşılabilmektedir.

Toplantılar, seminerler ve diğer buluşmalar

Tartışma toplantıları ODI'nin dışılerinde ana bileşen olarak önemli bir yere sahiptir. Sivil katılımcılar, gazeteciler, araştırmacılar ve STK temsilcilerinin katıldığı buluşmalarda ele alınan konular, gıda güvenliği, kapasite geliştirme, Dünya Bankası ve IMF yoksulluk ve borçlanma programlarının değerlendirilmesi, Güney Afrika Resin Krizleri, geçim yolları ve kronik çatışma ve uluslararası insani yasalarından oluşmaktadır. Gerçekleştirilen tüm etkinlikler sonrasında ilgili raporlar, ODI'nin web sitesinde yayımlanmaktadır.

Burs Programı

Burs Programı en fazla 24 genç ekonomistin Afrika, Karayip ve Pasifik'teki gelişmekte olan ülkelerin kamu sektörlerinde iki yıl süreyle çalışmasına olanak sağlamaktadır. 2002 yılında Program çerçevesinde 45 burslu, 15 ülke ve bölgesel birimlerde görev almıştır.

Danışmanlık çalışmaları

Enstitü, kalkınma konularına yönelik olarak hükümetler, uluslararası ajanslar ve hükümet dışı örgütleri de içerecek şekilde çok çeşitli kurum ve kuruluşları düzenli olarak danışmanlık hizmeti sağlamaktadır.

ODI çalışmalarına fon sağlayan 100'e yakın kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Bunların arasında BM Bağlı Kuruluşları, Avrupa Komisyonu, OXFAM, IME, SIDA, DFPR, Uluslararası Kalkınma Komitesi, Afrika Kalkınma Bankası, Britanya Akademisi, Alman Teknik İşbirliği ve Ford Kurumu yer almaktadır. Fon kaynaklarını, hibe ve (2007) ve diğer kaynaklar (36%) oluşturmaktadır. 2000 yılı bütçesi 7.96 milyon ABD Doları'dır. Bunun yanında ODI bir OneWorld ortağı ve Avrupa Gıda Bilgi Konseyi Gazetesi (EUROPIC) üyesidir.

Yazılı yayımlar ODI'nin başlıca amaçlarından bir diğerini oluşturmaktadır. Bu yayımların çoğunluğu, internet ortamından ulaşılabilecek olması için kısa formatlarda yapılandırılmalarına önem verilmiştir. Kalkınma Politikaları Eleştirileri ve Afetler adlı periyodikler, ODI'nin yayın programının temelini oluşturur. Her iki dergi de, "Toksüllük, Riskler ve Halklar: Sosyal Korunmada Yeni Boyutlar" ve "Süpermarkette ve Tarımsal Besin Sistemleri" gibi özel temarik konuları ele almaktadır.

Periyodikler arasında; Kalkınma Politikası İncelemesi, Afetler, Briefing Yazıları, Doğal Kaynak Perspektifleri ile Tarımsal Araştırma ve İnternet Gazeteciliği bulunmaktadır. ODI'nin yayınladığı kitaplar arasında; "İtalyan Eylem: Geliştirilmiş öğrenme yoluyla performans artırma", "Yararlı Danışmanlık ve Karılım Üzerine Küresel Çalışmalar Monografi serisi", "Bütçenin Altında Yatan: Bütçe Sürecinde Politika, Halklar ve Hesaplanabilirlik", "Plandan Eyleme: Afrika'daki Yoksullar için Su Sağlama Sistemi ve Sağlık Denetimi", "İyi Uygulamalar: Afet Riskinin Azaltılması", "Uluslararası Yardım Sistemi 2005-2010: Değişiklikler için ve Değişiklikler Karşısındaki Güçler" ve "Neden İşbirliği? Kolektif Eylemin Çokdisiplinli bir Çatışması" bulunmaktadır.

Kitaplar, çabuşma bildirimleri, briefingler ve periyodikler dışında ODI'nin araştırma ve politika program merkezlerinin de kendilerine ait yayımları vardır. Bu yayımlar birim raporları ve özel konular üzerine yayınlanmış bildirimleri içerir.

İletişim

111 Westminster Bridge Road London SE1 7JD İngiltere
 Tel: 44 20 7922 0300
 Faks: 44 20 7922 0309
 E-mail: odi@odi.org.uk
 Web: www.odi.org.uk

Kaynaklar

www.nisa.gov.jp/odp/modtre/dm/1238.html
www.odi.org.uk/
www.puochiyati.org/itruw_odi.html

Dünya Bankası (DB) World Bank (WB)

Dünya Bankası, II. Dünya Savaşı'nın ardından Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası (IBRD) adıyla kurulmuş, 1947 yılında Birleşmiş Milletler'in özerk uzman kuruluşlarından biri olmak özelliği kazanmıştır. Günümüzde dünya devletlerinin 181'i Banka üyesidir. Bunlardan 11'i, Banka sermayesinin %58'ine sahiptir. Türkiye'nin sermayedeki payı ve oy gücü %0,5 düzeyindedir.

Dünya Bankası Governörler Kurulu, İcra Direktörleri Kurulu, Başkanlık organları tarafından yönetilmektedir. Governörler Kurulu, üye devletlerin aradıkları birer guvernör ve vekilinden oluşmakta ve yılda bir kez toplanmaktadır. İcra Direktörleri Kurulu iki yıl için görevlendirilen 24 üyeli ve sürekli karar organıdır.

Dünya Bankası'nın, Temmuz 1944'te ABD New Hampshire eyaletine bağlı Bretton Woods'da toplanan Birleşmiş Milletler Para ve Maliye Konferansı'nda alınan kararlar doğrultusunda kurulmasına karar verilmiş ve Banka Haziran 1946'da resmen çalışmalarına başlamıştır. Kuruluşu İkinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleşmiş olan Banka'nın kuruluş amacı da, savaş sonrası Avrupa'nın inarına destek sağlamak olarak belirlenmiş ve bu amaçla yönelik 250 milyon ABD doları tutarındaki ilk kredi, Fransa'nın inar için 1947 yılında verilmiştir. Geçiş süreci içindeki gelişmekte olan ekonomileri etkileyen felâketler, acil durumlar ve savaş sonrası rehabilitasyon gereksinimleri kapsamında; "yeniden inar" Banka'nın faaliyetleri arasında önemli bir odak noktası olmuştur.

1949 sonrasında ise Banka, faaliyetlerinin temel amacı olarak ekonomik kalkınma ile yoksulluğun azaltılmasına odaklanmıştır. Bir zamanlar merkezi olan Washington D.C.'de yerleşik mühendisler ve finansal analizcilerden oluşan homojen bir kadrosu varken; bugün ekonomistleri, kamu politikası ile sektörel uzmanları ve sosyal bilimcileri içeren çok disiplinli ve farklılıklar arz eden bir kadrosu bulunmaktadır. Bu kadronun yüzde 40'i üye ülke bürolarında yerleşiktir. Eklisine göre daha büyük, daha geniş kapsamlı ve daha karmaşık bir yapıya sahip olan Banka birbiriyle yakından bağlantılı beş kalkınma kurumunu kapsayan bir grup haline gelmiştir. Bu kurumlar; Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD), Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA), Uluslararası Finans Kurumu (IFC), Çok Taraflı Yatırım Garantisi Ajansı (MIGA) ve Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID)'dir.

Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası - IBRD; 1945 yılında kurulmuş olan ve gelişmekte olan ülkelerin kamu sektörüne kredi açan bölümdür. Türkiye kuruma 1947 yılında üye olmuştur. Kişi başına GSMH'ya göre yapılan dört grupta sınıflandırmada Türkiye III. grupta yer almakta, böylece 5 yıl geri ödemesiz 17 yıla kadar vadeli kredi kullanabilmektedir. Türkiye'nin sermaye ve oy gücü %0,5 düzeyindedir.

Uluslararası Kalkınma Birliği - IDA; 1960 yılında kurulmuştur; Kişi başına gelir bakımından yoksulluk çizgisinin altında kalan ülkelere kredi açmaktadır. Bu ülkelere genel olarak süfi fi-

izli ve 35-40 yıl vadeli kredi kullanılmaktadır. Türkiye İDA'ya 1960 yılında katılmıştır. Toplam sermaye içindeki payı %0,9'dur. Bu fondan kredi kullanılmamaktadır.

Uluslararası Mali İşbirliği - IFC; 1956 yılında kurulmuştur. Bu kurum, gelişmekte olan ülkelerde özel sektöre kredi açmak ve özel sektörün gelişmesini sağlamakla görevlidir. Türkiye, bu kuruma kurulduğu yıl katılmıştır ve toplam sermaye içinde %0,6 paya sahiptir.

Çok Taraflı Yatırımlar Garanti Ajansı - MIGA; 1985 yılında kurulmuştur. Gelişmekte olan ülkelerde yapılacak yabancı yatırımlara, ticari olmayan (döviz transfer zorluğu, kamulaştırma, millileştirme, vb.) riskleri karşılamaya dönük güvenceler sağlamakla görevli kurum olarak tasarlanmıştır. Türkiye MIGA'ya 1988 yılında katılmıştır. Bu kurum içinde sermaye payı ve oy gücü %0,4 düzeyindedir.

Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözümü Merkezi - ICSID; 1966 yılında kurulmuştur. Merkez, arabuluculuk ve hakemlik davalarına bakan bir organdır. Tahkim ve Uzlaşma Paneli'ne ilişkin kuraları geliştirmekte, uzlaştırma komisyonu olarak iş görmektedir. Türkiye bu kuruma 1987 yılında katılmıştır.

1980'li yıllarda Banka birçok yönden baskı altında bulunmuştur. Bu on yıllık dönemin başlarında, makro ekonomi ve borç erteleme sorunlarıyla karşılaşmış, daha sonra sosyal ve çevresel sorunlar ağırlık kazanmış ve bunun sonucunda da giderek sesini duyurulan sivil toplum kuruluşları, Banka'yı bazı yüksek profilli projelerde kendi politikalarına sadık kalmamakta itham etmişlerdir. Bunun üzerine, Banka işlemlerinin kalitesi hakkındaki endişelere yanıt vermek üzere Wapenhans Raporu açıklanmış ve kısa bir süre sonra da Banka aleyhindeki iddiaları denetleyecek Denetim Kurulunu oluşturulmasını da içeren reformlar başlatılmıştır. Ancak, eleştiriler devam ederek 1994 yılında Madrid'deki yıllık toplantıda dernek noktasına ulaşmıştır.

Madrid'deki toplantı sonrasında Banka'da birçok değişiklik gerçekleştirilmiş, beş kurumu da ayrı ayrı fakat işbirliği içinde, iş verimin ve dış etkinliğin artırılması için çalışmıştır. Daha önemlisi kıyasla Banka, uluslararası global politikada çok daha fazla önemli rol almaktadır. Çatışma sonrası Bosna'dan, kriz sonrası Doğu Asya, kasırga sonrası Orta Amerika tozudığı, deprem sonrası Türkiye yardımı, Kosova'dan Timor'a kadar müşteri ve ortaklarını acil konularıyla yalından ilgilenmiştir. Bu kayda değer gelişmelere karşın, Banka Grubu'nun gündemi ramantlaşmış ve kalkınmada üstesinden gelinmesi gereken sorunlar artık da bu gündemin hiçbir zaman tamamlanamayacağı görülmüştür.

Dünya Bankası'nın siyasi yoksulluktan arınmış bir dünyada. Bu dünyaya yönelik olarak da, yoksulluğa karşı kalıcı sonuçlar verecek bir hirs ve profesyonellik ile kaynaklar sağlayarak, bilgileri paylaşarak, kapasite geliştirerek ve kamu ile özel kesimlerde ortaklıklar oluşturarak halkın kendisine ve çevresine yardımcı olmasını sağlamak ve dinlenmesini, öğrenmesini bilen işletme yetenekleri olan değişik türde ve kendini adanmış çalışanları cezbederek, çalıştıracak ve yetiştirecek mükemmel bir kuruluş olmayı amaçlamaktadır. Banka (işlerini), müşteri odaklı, ortaklıklarda çalıştır, kaliteli sonuçların sorumluluğunu duyan, mali dürüstlüğü ve maliyet etkinliğine adanmış, ilhamlanan, yaratıcı bir kuruluş olmak, değerlerini de kişisel dürüstlük, doğruluk ve bütünlük, mahirlik, ekipler halinde birlikte çalışmak, diğerlerini güçlendirmek ve farklılıklara saygı göstermek, risk almaya ve sorumluluk üstlenmeyi teşvik etmek ile işinden ve alışından zevk almak olarak bildirmektedir.

Dünya Bankası'nın amaçlarının, 2002 Birleşmiş Milletler Bin Yıl Zirvesi'nde 189 ulusun üzerinde anlaşığı Bin Yıl Kalkınma Hedefleri olduğunu belirlemektedir. Yoksulluğun istikrarlı biçimde azaltılması için gerekli olan hususlarda varılan emsalsiz bir mutabakat olan bu

amaçlarda, tüm kalkınma topluluğunun yani hem yardım verenin, hem de yardım alanın aynı şekilde gerçekleştirmeye çalışacağı hedefler saptanmaktadır. Bin Yılı Kalkınma Hedefleri; açlık yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması, ilköğretimin uluslararası düzeyde sağlanması, cinsiyetler arasında eğitimin savunulması ve kadınların güçlendirilmesi, çocuk ölümlerinin azaltılması, HIV/AIDS, sıtma ve diğer hastalıklarda mücadele, çevrenin korunması ve kalkınma için global bir ortaklık oluşturulmasıdır.

Dünya Bankası hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelere kredi, garanti, analitik çalışmalar, borç yükünün azaltılması, kapasite artırılması, global yönetim ve danışma sağlayarak destek vermektedir. Banka'nın yoksulluğu azaltma stratejisi, yatırım ortamı oluşturarak yoksul insanlara yatırımda bulunma ilkesine dayanmaktadır. 2001 yılı Stratejik Çerçeve Raporu, Bin Yılı Kalkınma Hedefleri'ne erişilmesi için kredi, yardım ve kapasite artırma faaliyetlerinin dayandırılacağı iki temel esas belirlemiştir: yoksul insanlara; yatırım, istihdam ve istikrarlı kalkınma için ortam oluşturarak yatırımda bulunmak ve kalkınmaya katılmalarını sağlamak. İlk esas, özel sektöre yürütülmekle birlikte hükümetlerin teşebbüs ve ekonomik faaliyetler için ortam, altyapı, insan kaynakları ve yeterli bir hukuk ve adalet sistemini oluşturarak mümkün kıldıkları kalkınmanın en başarılı kalkınma olduğuna dair kanıtlara dayanmaktadır. İkinci esas ise, sağlık ve eğitimin yanı sıra, yoksul insanların ekonomik fırsatlara katılımları ve fırsat üretilmesine yardım ettikleri takdirde ekonomik krizlere maruz kalma olasılıklarının azalacağı hususunun önemini yansıtmaktadır.

Dünya Bankası genel anlamında bir "banka" değildir. Birleşmiş Milletlerin uzman kuruluşlarından birisidir ve 189 üyeden oluşmaktadır. Bu ülkeler, kuruluşun nasıl finanse edileceğinden ve paralarını nasıl harcandığından ortaklaşa sorumludurlar. Banka, 189 ülke ve muhtelif kuruluşlarla birlikte yoksullukla savaşım için geçmişte eşine rastlanmayacak global ortaklıklar kurmuştur. Bin Yılı Kalkınma Hedefleri okullara kayıt, çocuk ölümleri, hamilelikte sağlık, hastalık ve suya erişim konularında 2015 yılına kadar ulaşılmaması gereken hedefler tanımlanmıştır. Dünya Bankası gündeminin en başında HIV/AIDS hastalığına karşı savaşım yer almaktadır ve Banka, HIV/AIDS programları konusunda dünyanın en uzun vadeli finansmancısı konumundadır. Bugün Banka'nın HIV/AIDS mahbûblerinin tutarı, yarım Afrika Sahrası atırdaki bölgeye olmak üzere 1.3 milyar ABD Dolar'ına ulaşmaktadır.

Banka şurada akla gelebilecek hemen her sektör ve gelişmekte olan her ülkede 1.800'ün üzerinde projeye uğraşmaktadır. Bunların arasında, Bosna Hersek'e mikro kredi sağlanması, Güne'deki toplumların AIDS konusunda eğitilmesi, Bangladeş'te kızların eğitiminin desteklenmesi, Meksika'da sağlık koruma hizmetlerinin ilerletilmesi, bağımsızlıktan sonra Doğu Timor'un yeniden inarına yardım ve yitici bir deprem sonrasında Hindistan'da Gujaraç'ın yeniden inar edilmesi projeleri sayılabilir.

Dünya Bankası, uluslararası piyasalara giremeyen veya olumsuz koşullarda giren ülkelere düşük faiz oranlarıyla, faizsiz veya bağış biçiminde fonlar sağlamaktadır. Gelişmekte olan ülkelere fon sağlayan kuruluşlardan yalnızca bir tanesi olan Banka'nın sağladığı finansman, sermaye akımlarının yüzde 7'sini oluşturmaktadır. Geriye kalan yüzde 93'ünü, başta özel sektör yatırımları ve idari katkılar ile krediler oluşturmaktadır. Son yirmi yıllık dönemde, hükümet harcamaları azalırken özel sektör harcamaları artmıştır. Ancak bunun yanı sıra, özel sektör fonları da, özellikle ekonomik bunalımlarda kısılmakta ve esas itibarıyla en yoksul ülkelere ayrılmamaktadır.

Dünya Bankası yoksulluğun azaltılması ve Bin Yılı Kalkınma Hedefleri'nin gerçekleştirilmesi için birkaç tiple finansman sağlamaktadır. Bu yöntemler, Uluslararası İmar ve Kalkınma

Bankası'ndan (IBRD) yapılan borçlanmalarla Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA) aracılığıyla kullandırılan krediler ve yardımlardır. Bunların dışında başka bağış mekanizmaları da bulunmaktadır. Bir ülkeye kullandırılan finansman türü, o ülkenin gereksinim düzeyine bağlıdır.

IBRD kredileri, genelde orta gelirli ülkelere verilmektedir. IBRD, kişi başına geliri 5.185 ABD doları veya altında olan ülkelere piyasa koşullarına yakın oranlarda, ancak uzun vadeli olarak kredi sağlamaktadır. Dünyanın en yoksul insanların yüzde yemini beşi (günde 1 ABD Doları'ndan daha az gelince geçinmeleri) IBRD'nin kredi verdiği ülkelerde yaşamaktadır. Hükümetlerin borç aldıkları paraların, yoksulluğun azaltılması, sosyal hizmetlerin sunulması, çevre korunması ve ekonomik kalkınma gibi belirgin programları amaçlaması gerekmektedir. IBRD'den borç alan ülkeler bir ticari bankadan elde edilecek bir krediye kıyasla daha uzun bir geri ödeme süresinden yararlanmaktadırlar. 15 ile 20 yıllık bir geri ödeme süresinin yanı sıra, ilk üç ile beşinci yılda başlayan ana para ödemesinden önce ödemesiz bir dönem bulunmaktadır. 2002 mali yılında Dünya Bankası, 40 ülkede 96 proje için 11.5 milyar ABD doları kredi sağlamıştır.

IDA'nın faizsiz kredileri, ilk on yılı ödemesiz olmak üzere 35-40 yıl sürelidir. IDA geleneksel olarak faizsiz kredi sağlamakla birlikte, en yoksul ülkelere giderek artan ölçüde bağış da sağlamaktadır. Halen, IDA yardımından yararlanabilmek için bir ülkenin kişi başına düşen gayri safi milli hasasının 875 ABD doları veya altında olması gerekmektedir. IDA, mali karlıda bulunmalarını oluşturduğu bir ortaklık tarafından fonlanmaktadır. Bu grup her üç yılda bir IDA'nın gelecekteki kredi programı için gerekli yeni kaynakları, kredi politikası ve önceliklerini görüşmek amacıyla toplanmaktadır. IDA, 2002 mali yılında, düşük gelirli 62 ülkedeki 133 proje için 8.1 milyar ABD doları finansman sağlamıştır. En son kaynak yenileme işlemiyle IDA ömanent fonuna sağlanan fonlar, 1 Temmuz 2002 yılında başlayan gelecek üç yıllık süre içinde, yoksul ülkelere 23 milyar ABD doları ayrılacak biçimindedir. Ayrıca fona para veriler, verilen paraların daha büyük bir kısmının bağış şeklinde olmasını kararlaştırmışlardır. IDA kredileri ve bağışları yaklaşıklık olarak Banka'nın finansman desteğinin dörtte birini oluşturmaktadır. IDA'nın dışında, Banka gelirinin çok az bir kısmı üye ülkelere sağlanmaktadır. IBRD'nin fonlarının %5'i zengin ülkelerin Banka'ya üye olurken ödedikleri katkılardan oluşmaktadır.

IBRD ve IDA kuruluşlarına ek olarak, Dünya Bankası Grubu'nu oluşturan diğer üç kuruluşun Uluslararası Finans Kurumu (IFC) yüksek riskli sektörlerin ve ülkelerin yapıları özel sektör yatırımlarını desteklemekte ve geliştirmektedir. Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı (MIGA) gelişmekte olan ülkelerdeki yatırımlara ve kredi verilerine politik risk sigortası (garantisiz) sağlamaktadır ve Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID) yabancı yatırımcılara onların konuk ülkeleri arasındaki yatırım uyuşmazlıklarında uzlaşma sağlamaktadır.

Birlikte finansman; Dünya Bankası, kaynaklarını destekleme olanağı vermektedir. Ek kaynaklar sağlarken, borç alan ülkeye ya faiz uygulanmamakta veya doğrudan bağış yapılmaktadır. Birlikte finansman mekanizmaları ve ömanent fonları ortaklıklar aracılığıyla projelerde kullandırılmaktadır. Birlikte finansman, Banka'nın fonlaşığı belirgin projeler için, resmi iki taraflı ve çok taraflı ortaklar ve ihracat kredi kuruluşları tarafından taahhüt edilmiş fonları ifade etmektedir. 2002 mali yılında IBRD ve IDA'nın 19.5 milyar ABD doları tutarındaki finansmanına ek olarak 4.7 milyar ABD Doları'lık başka kaynaklar sağlamıştır.

Dünya Bankası kredileri, iki türde sağlanmaktadır. Birçok sektörlü kapsayıcı geniş ekonomik ve toplumsal kalkınma projelerini desteklemek üzere, mali, bayındırlık işleri ve hizmetlere ayrılan *yatırımlı krediler* politika ve kurumsal reformları destekleyen krediler ile çabuk ödeme yapılan *uyumlu krediler*. Kredi alan bir proje, öncelikle tanımlayıp hazırlayınca, Banka projeyi uygulayabilirliğini *griden* geçirilmektedir. Kredi müzakerelerinde Banka ve kredi alanı, kalkınmanın hedef-

fi, bölümleri, sağlayacağı sonuçlar, performans göstergeleri, uygulama planı ve kredi fonlarının dağıtım planı üzerinde anlaşılır. Banka, krediyi onaylayıp kredi yürürlüğe girdiğinde borçlanan, proje veya programı Banka ile anlaşılın koşullara göre uygulamaktadır. Banka, her kredinin uygulanmasını denetleyip sonuçlarını değerlendirmektedir. Verilen kredinin dörtte üçü merkezinin dışındaki ülke yöneticileri tarafından yönetilmektedir. Banka kadrosunun yüzde 30'una yakın kuzey yarı kürenin çeşitli yerlerindeki yaklaşık 100 ülkede yerleşiktir.

Krediler: Tüm krediler Dünya Bankası'nın faaliyet politikalarına göre yönetilmekte, bu politikalar Banka'nın finanse ettiği faaliyetlerin ekonomik, finansal, sosyal ve çevresel yönden güvenli olmasını güvence altına almaktadır. Mali güvencülük politika ve usulleri, özellikle mal ve hizmet sağlanmasıyla ilgili olan projelerle ilişkili fonların yönetiminde uygulanmaktadır. Koruyucu politikalar üçüncü şahıslarda ve çevrede meydana gelebilecek istenmeyen olumsuz etkileri önlemeye yardımcı olmaktadır. Bir projenin kabul edilebilmesi için, insanlara ve çevreye zarar vermediğini gösterilmesi gerekmektedir. Tüm projeler için yapılan Çevresel Değerlendirme'ye ek olarak, Banka'nın doğal yaşam alanları, hayvan yönetimi, kültürel alanlar, istenmeyen yerleşim, yerli halklar, ormanlar, baraj güvenliği, uluslararası su yolları projeleri ve iklimli bölgelerle ilgili resmi politikaları bulunmaktadır.

Analiz ve Danışma Hizmetleri: Banka özde bir finansman sağlayıcı olarak bilinmekle birlikte, üstlendiği en önemli rollerden biri, kabici politika gelişmelerine olanak veren analiz ve danışma hizmetleridir. Baş Ekonomist tarafından yönlendirilen Banka Kalkınma Ekonomisi Grubu, Banka'nın çevre, yoksulluk, ticaret ve globalleşme gibi kapsamlı konularda ticarî yapıldığının bildirilmesi için araştırma işlevini üstlenmektedir. Banka uzmanları tüm ülkelerde, o ülkenin programlamasının temelini oluşturan ekonomik analizleri yapmakta, bu ekonomi ve sektör çalışması, bir ülkenin bankacılığı veya mali sektörleri, ticareti, sosyal güvence ağı gibi ekonomik geleceğine ilişkin olasılıklarını ele almaktadır. İnternet adesi üzerinden ilgililenlere açık olan analizlere bazı örnekler; Yoksulluk Değerlendirmeleri, Kamu Harcamalarının İncelenmesi, Ülke Ekonomik Memorandumları, Sosyal ve Yapısal İncelemeler, Sektör Raporları ve Bilgi Paylaşımı'dır.

Kapasite Yaratma: Bir ülkenin, yoksulluğun azaltılmasıyla ilişkili programları sürdürülebilir kapasitesinin artırılması, Dünya Bankası'nın az bilinen temel görevlerindenidir. Bu hususun, kabici sonuçlar alınmasında son derece önem taşıdığı bilindiğinden, bilgi kaynakları bu alana yönlendirilmektedir. Bilgi paylaşımı olarak bilinen bu işlev esas itibarıyla Dünya Bankası Enstitüsü (WBI) tarafından üstlenilmektedir. Yönlendirdiği bu programlarla Banka, müşterilerinin, uzmanlarının ve ortaklarının beceri ve gelişmelerini desteklemektedir. Bu faaliyetleri yalnızca kurslardan ibaret olmayıp politika danışmanlığı, uluslararası düzeyde eğitim ve araştırma konularıyla ortaklıklar ve uluslararası kalkınmayla ilgili bilgi ağının kurulup desteklenmesini de içermektedir. WBI, dünyanın en yoğun uzaktan öğrenim ağlarından birinin odagıdır. İster çevresel ve sosyal olarak sürdürülebilir kalkınma, sağlık, beslenme, nüfus, finansal sektör ve isterse hukuk ve adalet olsun, Danışma Hizmetleri bilgilendirme ve bilgi olarak tasnif edilmiş olarak edinilebilir. Bazı durumlarda, diğer kalkınma uygulamalarıyla uğraşanların kullanımını için; proje tasarımı, yönetim ve gözetim, hukuki, finansal ve satın alma gereksinimleri, cinsiyet, yiyecek ve beslenme ile yeniden yerleşme güvenceleri gibi paket programlar sunulmaktadır.

Dünya Bankası'nın öncelikleri 80'li yıllarda bugüne oldukça değişmiştir. 1980 yılında enerji sektörüne yapılan yatırımlar Banka'nın verdiği kredilerin yüzde 21'ini oluştururken, bugün ise bu oran yüzde 7'ye yakındır. Buna karşılık sağlık, beslenme, eğitim, emeklilik ve diğer

sosyal hizmetleri sağlanan doğrudan destekler 1980'deki yüzde 5 oranından bugün, yüzde 33'e yükselmiştir. 184 ülkede varolan Banka, kalkınmayı farklı biçimde gerçekleştirmekte ve etkiniyet, toplumca yönlendirilen kalkınma, yerli halklar gibi yeni konulara eğilmektedir. Bunun yanı sıra da, yoksullar için yaşamaal açıdan gerekli alt yapıyı sağlamasına çalışmaktadır. Banka, "Dünya Bankası Hakkında Bilmeniz İçin 10 Nokta" adlı yayınında, bu süreç içinde Banka önceliklerinin hangi konulara yönelmesine dair bilgiler vermektedir. Bu 10 nokta aşağıda yer almaktadır.

1. Dünya Bankası eğitim için en fazla dış kredi veren kuruluştur; 1963'te eğitim fonlamasına başladı; bundan bu yana, Dünya Bankası 31 milyar ABD doları kredi sağlamıştır ve halen 83 ülkedeki 188 eğitim projesini finanse etmektedir. Banka; ulusal hükümetler, Birleşmiş Milletler kuruluşları, bağış verenler, sivil toplum örgütleri ve diğer ortaklarla birlikte çalışarak gelişmekte olan ülkelerin Herkesin Eğitimi hedeflerinin gerçekleştirilmesi için yaptıkları çabalara yardımcı olmaktadır. Bu amaçla, 2018 yılına kadar, özellikle kız çocukları ve dezavantajlı çocuklardan başlayarak tüm çocukların ilk eğitime kaydolup öğrenimlerinin tamamlanmasını öngörmektedir. Banka'nın sağladığı eğitimle ilgili kredilere iyi bir örnek, okuma yazma bilen kadınlardan oluşan ortalamaların altına düşmüş bölgelerdeki kız çocuklarını hedef alan Hindistan Bölge İlk Eğitim Programı'dır. Banka'nın bu program için yaptığı finansa, 1.3 milyar ABD dolarına ulaşmış durumdadır ve 29 Hınt eyaletinden 18'inde okuma yazma oranının düşük olduğu 271 bölgedeki 60 milyondan fazla öğrenciyi hizmet sağlamaktadır. Brezilya, El Salvador, Trinidad ve Tobago'da ise, Banka'nın projeleri, yerel yönetimlere, yerel okullarla öğretmenlerin performanslarını değerlendirerek eğitimin kalitesini iyileştirmektedir.

2. Dünya Bankası HIV/AIDS'e karşı yürütülen savaşında en fazla dış kredi sağlayan kuruluştur. Her gün 14 bin insan, HIV virüsüne yakalanmaktadır. Bunların yarısı 15 ile 24 yaşları arasındadır. HIV/AIDS son elli yıl içinde gelişmekte olan ülkelerin elde ettiği kazançları hızla ters yüz etmektedir. Bu hastalığa global düzeyde yardım veren Birleşmiş Milletler AIDS Programı (UNAIDS)'nin bir destekleyicisi olarak Dünya Bankası, HIV/AIDS yayılmasını karşı savaşında 1.7 milyar ABD doları ayırmıştır. Etkin bir HIV/AIDS stratejisi olan hiçbir ülkenin fonlamadan yoksun kalmayacağını inandığı için Banka, Afrika ülkeleriyle ortaklaşa olarak, sivil toplum kuruluşlarına ve topluluklarına önemli kaynaklar sağlayan Çok Üstünlü HIV/AIDS Programı'na (MAP) ön ayak olmuştur. Programdan yararlananların çoğunluğu HIV/AIDS ile ilgili oldukça yeni yaklaşımlar geliştirirken diğerleri de bu deneyimleri yerel koşullara uygulamaktadır. 2002 yılında MAP, Afrika ülkelerinin ulusal önleme, bakım ve tedavi programlarını desteklemek üzere 1 milyar ABD doları kadar katkıda bulunmuştur. Banka ayrıca Karayipler'de HIV/AIDS'e karşı savaşında bulunmak için 155 milyon ABD dolarını onaylamıştır. Bu bölgelerdeki HIV/AIDS programlarını desteklemeye de devam etmektedir.

3. Dünya Bankası sağlık programları için en fazla dış kredi sağlayan kuruluşlardan biridir; Yoksulluğun azaltılması ve ekonomik kalkınmanın temelinde, yoksul insanlara asgari sağlık ve beslenme koşullarının sağlanması yatmaktadır. Son birkaç on yıllık dönemde birçok ülkede önemli başarılar elde edilmişse de birçok büyük sorun da halen devam etmektedir. Her yıl gelişmekte olan ülkelere olan 11 milyon çocuk içinde yaklaşık yüzde 70'i zayıf, ishal, sıtma, kabakulak ve HIV/AIDS gibi bulaşıcı hastalıklardan ve beslenme yetersizliğinden ölmektedir. Dünya Bankası, her yıl, gelişmekte olan ülkelere sağlık, beslenme ve nüfus projeleri için ortalama 1 milyar ABD doları yeni kaynak sağlamaktadır. Banka fonları 46 ülkede sıtma, 30 ülkede de veremle karşı yapılan savaşında yardımcı olmaktadır. Çin'de hançaklarının yüzde 90'ından fazlasına iyileşmesini tuz sağlamıştır. Bunun anlamı iyer yetersizliğinden kaynaklanan düşük, ölü doğum, deformasyon ve zekâ gerilimini azaltılmasıdır. Banka ayrıca, Senegal'de çocukların yuturma beslenmesini önlenmesi ve hastavisinde ariyelere yardım, Brezilya'da ise çocuk hastalıklarının ünsigre biçimde önlenmesi ve tedavisinde destek olmaktadır.

4. *Dünya Bankası borç yükünün hafifletilmesini desteklemektedir*; 1996 yılında Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu (IMF) dünyanın en yoksul ve en borçlu ülkelerinin dış borç yükünün azaltılması için ilk kapsamlı yaklaşımı oluşturan Ağır Borçlu Yoksul Ülkeler (HIPC) girişimini başlatmıştır. Şu anda 26 ülkeye sağlanan 40 milyar ABD doları ile borç yükleri hafifletilmektedir. Borç yükünü azaltan başka yöntemlerle, HIPC girişimi bu ülkelerin dış borçlarını üçte iki oranında düşürerek borçlülük oranlarını geliştirmekte olan ülkelerin ortalama oranının çok altına çekmeyi planlamaktadır. Bu girişimin bir koşulu olarak, söz konusu ülkeler bütçe önceliklerini önemli sosyal ve beşeri kalkınma sektörlerine yönlendirmektedir. Örneğin Ruanda, ilköğül kayıplarını artırmak ve öğretmen istihdam etmek için hedefler sapmamış, Honduras ise yoksul topluluklarda en az 100 bin kişiye ağırlı anne/çocuk sağlık bakımı sağlamaya planlamaktadır. Kamerun'da da kaynaklar HIV/AIDS'e karşı yürütülen savaşım için kullanılmakta ve başka hususların yanında eğitimi yaygınlaştırarak yüksek risk taşıyan nüfusun prezervatif kullanması teşvik edilmektedir.

5. *Dünya Bankası biyo-çeşitlilik projeleri için en fazla fon sağlayan uluslararası kuruluşlardan biridir*; 1988 yılından beri, Banka biyo-çeşitlilik projelerinin en büyük finandöyerlerinden biri olmuştur. Biyo-çeşitlilik global bir sorun olduğu halde, maliyeti en çok kırsal kesimdeki gıda, barınma, ilaç, gelin, istihdam ve kültürel kimlik yönünden çevreye en fazla bağlı olanları etkilemektedir. Bu nedenle Banka, Uluslararası Koruma, Küresel Çevre Kolaylığı (GGP), MacArthur Vakfı ve Japon Hükümeti'nin de katılımıyla, geliştirmekte olan ülkelerin biyo-çeşitlilik yönünden duyarlı olan noktalarını koruyacak bir fona önderlik etmektedir. Yürütülmesi sadece yüzde 1,4'ünü oluşturan bu bölgelede yerel türlerin yüzde 60'ı bulunmaktadır. Çevreyle ilgilenmek Banka'nın yoksulluğu azaltma görevinin ayrılmaz bir parçasıdır. Çevre değerlendirilmesi ve koruma politikalarına ek olarak, Banka'nın yeni çevre stratejisi, iklim değişikliği, su kaynakları ve biyo-çeşitlilik konularına ağırlık vermektedir. Halen Banka'nın proje portföyü içinde belirgin çevre hedefleri olanlar 14 milyar ABD doları tutarındadır.

6. *Dünya Bankası ekoloji konusunda daha çok ortaklıklar halinde çalışmaktadır*; Son altı yıl zarfında Dünya Bankası yoksulluğa karşı yürütülen global mücadelede birçok ortaklığa katılmıştır. Örneğin, ormanların korunması için Dünya Yaban Hayatı Fonu'na, global isomayı azaltmak için de Protokol Karbon Fonu'na katılmıştır. Banka, ayrıca tanınmış Uluslararası Tarım Araştırması Danışma Grubu'nun (bu kuruluş etkin bilim teknolojilerini açlığa ve yoksulluğun azaltılmasına, beslenme ve sağlıkta geliştirmesi ve çevrenin korunması için seferber etmektedir) desteklemek için Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'na (UNDP) katılmaktadır. Bu Yoksullara Yardım için Danışma Grubu aracılığıyla (CGAP) Banka, bağış yapanlar ve uluslararası finansal kuruluşlarla işbirliği yaparak ağır yoksullara finansal hizmetlerin götürülebilmesi için mikro finans kuruluşlarının kapasitesini geliştirmektedir.

7. *Dünya Bankası yolsuzluğa karşı yürütülen savaşında liderdir*; Yolsuzluk kalkınma için bir engeldir, kamu kaynaklarını en fazla ihtiyacı olanlardan saptırıp yoksul insanları vergilendirmektedir. 1996'dan beri Banka, 100'e yakın ülkede yolsuzluğa karşı 600'ü aşkın yönetim önlem programına önderlik etmiştir. Bu önlemler, kamu yetkililerince varlıkların açıklanmasından, hakimlerin eğitilmesinden ve gazetecilere soruşturucu muhabirliğin öğretilmesine kadar değişmektedir. Yeni projelerin dörtte biri kamu harcama ve finansal reform koşullarını içermektedir. Daha da önemlisi, Banka'nın yolsuzluğu ortadan kaldırma taahhüdü, soruna küresel anlamda tepki geliştirilmesine yardımcı olmuştur. Dünya Bankası, planlama ve işlemsel faaliyetlerinde yönetimde ihlali ve yolsuzluğu önleyici önlemleri bir araya getirmeye çalışmaktadır. Banka, ayrıca finansal özgürlüğü projelerin yolsuzluktan arındırılmasını sağlamakla da yükümlüdür. Son yıllarda Banka, ölümcül verim ve yolsuzlukla ilgili adımlar koymuş ve ayrıca yolsuzluk şikâyetleri için kimlik

sorulmayacak bir telefon hattı oluşturmuştur. 2002 Temmuz ayı itibarıyla da Banka, 77 hıma ve kişiyi de belirleyerek Banka ile finans sözleşmesi yapmasını yasaklamıştır.

8. Sivil toplumun Banka'nın işlerindeki rolü daha da artmaktadır; Geçtiğimiz mali yıl içinde Banka'nın onayladığı projelerin üçte ikisinden fazlası uygulamaya aşamasında sivil toplum kuruluşlarının (STK) aktif katılımını ilgilendirmiş ve ülke stratejilerinin çoğu da sivil toplumdan sağlanan danışmanlıktan yararlanmıştır. Banka'nın halen 70 ülkede çalışan uzmanları NGO'lara ulaşabilmekte ve onlarla AIDS eğitiminden çevresel sorunlara kadar birçok alanda işbirliği yapmaktadır. Güney Asya'da ise Banka, sivil toplumda cinsiyet stratejilerini, Doğu Avrupa'da savaşı sonrası yardım ve yönetimini, Latin Amerika'da yetkilendirmeyi ve reformun sosyal etkilerini danışmaktadır. Sivil toplumun Banka projelerine katılımına iyi bir örnek olarak Doğu Timor gösterilebilir; buradaki bir Yetkilendirilmiş Topluluk ve Yerel Yönetim Projesi, yol onarımı, içine suyu sağlanması ve ekonomik faaliyetlerin topluluk projeleriyle yeniden başlatılmasında demokratik biçimde seçilen ve gençlik, kadınlar, kilise ve çiftçi gruplarından oluşan köy komitelerine destek vermektedir.

9. Dünya Bankası çatısından çıkışı ülkelere yardım etmektedir; Banka, halen çatısından ayrılmamış 40 ülkede, savaşta parçalanmış nüfuslara yarıncıdan uluslararası yardımı desteklemek, barış içinde kalkınmayı sürdürmek ve zümrün yeniden baş göstermesini engellemek için çalışmaktadır. Banka'nın faaliyetleri, ekonomiye tekrar hayat kazandırmak, savaşın etkilenen bölgelerde yatırım yapılması, savaşta hasar gören altyapının onarımı, dul ve çocuklar gibi savunmasız grupları hedefleyen programların hazırlanması gibi çeşitli ihtiyaçlara cevap vermektedir. Banka ayrıca silâhsızlaşma, seferberliğin kaldırılması, eski savaşçıların yeniden entegrasyonu, mayın arıtması ve uyarı önlemlerini de desteklemektedir. Banka'nın desteklediği kapsamlı ve yenilikçi projelerinin bazıları: Afganistan'daki altyapının inşası ile topluluk güçlendirme çabaları, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde sokak çocuklarının rehabilitasyonu, Güney Sudan'da yerel hükümet faaliyetleri, Doğu Timor'da yeni devlet memurları için eğitim ve Haiti'de de ulusal murabakat ve yurttaş katılım programıdır.

10. Dünya Bankası yoksulluğun sesini dinlemektedir; 10 ülkedeki 60 bin insanla yapılan görüşmeler kadar günlük işler de, yoksulluğun sadece yetersiz gelir ve beşeri gelişmeden ibaret olmadığını Banka'ya öğretmiştir. Yoksulluk ayrıca sesini duyuramamak, yeterince temsil edilememek, kötüye kullanıma ve yolsuzluğa karşı savunmasız olmak, temel hareket serbestliği, seçim ve işin yetersizliği demektir. Banka yoksulluk içinde yaşayan insanların pasif değil rolüne yoksulluğun ortadan kaldırılmasında en etkin ve aktif olarak ele alınması gereğine inanmaktadır. Yoksulluğa karşı yürütülen yetkilendirme yaklaşımı, yoksul insanların kalkınma sürecinin merkezine koyarak kendi yaşamlarını denetleyebilecekleri koşulları yaratılmalıdır. İstedikleri bilgilere ulaşma olanağı sağlanması karşılığında kendilerinin de ilgi, katılım, sorumluluk ve yerel olarak örgütlenmeye yeteneği beklenmektedir. Bugün Banka'nın desteklediği toplumsal yönlendirme projelerinin tutarı 2.2 milyar ABD dolarıdır. Endonezya'da 15.000 köy ve topluluk grubu yerel fonlama sağlanması için kendi önerilerini geliştirmektedir. Benin'de de kadınlar ormancılığın korunarak yakıt kaynağı yerine gelir kaynağına dönüştürülmesi için işbirliği yapmaktadır.

Dünya Bankası hemen tüm sektörlerde kredi kullanılmaktadır. Son yirmi yıldan bu yana açılan krediler içinde yerel altyapı kredileri giderek hızlanan biçimde önem kazanmıştır. Kötsel su ve arkaü sektörüne dünya genelinde 178 proje kredisi açılmış, bunların içinde Türkiye dört proje ile yer almıştır.

Çevre - Akıntı Su ve Arıkça Projesi, 13,1 milyon ABD doları, **Ankara Su ve Çevre Sağlığı Projesi,** 100 milyon ABD doları, **Bursa su ve Çevre Sağlığı Projesi,** 129,5 milyon ABD doları, **Ankara Kanalizasyon Projesi,** 173 milyon ABD dolarıdır.

Kentsel Gelişme başlığı altında dünya genelinde 163 proje kredisi verilmiş, bu kapsamda Türkiye dört proje kredisi ile gündeme gelmiştir. Acil Deprem Onarım Kredisi, 252 milyon ABD doları, Maliye Bakanlığı tarafından kullanılmış ve belli bir sektöre ayrılmadan verilmiş kredidir. Marmara Depremi Acil Yeniden Yapılanma Projesi, 505 milyon ABD dolarıdır. Hazine Müsteşarlığı tarafından kullanılan kredinin projesi 2005'te tamamlanacaktır.

Acil Sel ve Deprem Onarım Projesi, 369 milyon ABD doları, Deprem Rehabilitasyon ve Yeniden Yapılanma Projesi, 285 milyon ABD dolarıdır. Toplu Konut İfadesi'nce kullanılan kredi, projenin 2000 yılında tamamlanması ile kapanmıştır.

Dünya Bankası 236 bölgesel ve global ortaklıkla bağlantılıdır. Ülkelerin karşı karşıya oldukları sorunların birçoğu sınır tanımamaktadır. Bu nedenle, uluslararası toplum; hastalık, çevresel bozulma, ticaret ve eğitime getirilen engellere karşı uyum içinde birlikte harekete geçmektedir. Global düzeydeki seçicilik Banka'nın global kamu mallarıyla ilgili önceliklerini de yansıtmaktadır; bulayıcı hastalıklar, çevre, ticaret ve entegrasyon, bilgi ve uluslararası finansal mimariler ülke düzeyinde ister bölgesel ister uluslararası düzeyde olsun Dünya Bankası başka uluslararası kurum ve bağış verenler, özel sektör, sivil toplum ile profesyonel ve akademik derneklerle çalışmaktadır.

Önlemlerin Kontrol Programı (OCP), kalkınmanın kısa geçmişinde en başarılı çoklu bağış verenler ortaklığı olarak kabul edilmektedir. OCP 35 milyon insanı içeren 11 ülkeli bir bölgede, başarıyla nehir kirliliğünün buluşmasını durdurduktan sonra bu hastalığı ortadan kaldırmıştır. 1974 yılında kapsamlı bir biçimde kurulan OCP bugün 30 Afrika ülkesi, Merc ilaç şirketi ile çeşitli özel kuruluşlar, 12 sivil toplum kuruluşu, 27 bağış veren kuruluş ve Dünya Bankası, Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) gibi destek veren kurumların temsilcilerinden oluşmaktadır. OCP yalnızca yaklaşık 600 bin kördük olayının önüne geçmekte kalmamış, ayrıca birlerce dönüm tarım alanını da kazandırmıştır.

Ortak global harekete diğer bir örnek olarak, gelişmekte olan ülkelerde son 30 yılda mahsul alınmasında ilerlemeler sağlayıp teşvik eden ve bu süreçte de beslenme ile kırsal kesimdeki yoksulluğun üzerinde uzun süreli etki yaratacak Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubu (CGIAR) sayılabilir. Bu merkezler halen, gelişmekte olan ülkelerde ekilen 500'ü aşkın tahıl türü ürettiği ve ortalama verimin hedef alınan tahılda %75 oranında artmasını sağlamıştır. Diğer başlıca ortaklıklar; Global Çevre Kolaylığı (GCF), Global Su Ortaklığı (GWP), Protokol Karbon Fonu, Aşılar ve Bağışıklık için Global İttifak (GAVI), Birleşmiş Milletler Mühterak HIV/AIDS Programı (UNAIDS) ve Sınayla Mücadele'dir.

Bin Yıllık Kalkınma Hedefleri'nin 2000 yılında kabul edilmesi ile, yoksulluk, sağlık, hastalık ve okuma yazma bilmezliğin azaltılması için yedi hedef üzerinde odaklanan bugüne kadarki en büyük ortaklık oluşturulmuştur. Sekizinci hedefi oluşturan "Kalkınma için global bir ortaklık oluşturma" diğer yedi amacın nasıl gerçekleştirileceğini belirlemektedir. 2002 Mart ayında Meksika'nın Monterrey kentindeki Kalkınma için Finansman Konferansı'nda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında yeni bir ortaklık üzerinde mutabakata varılmıştır: gelişmekte olan ülkeler kendi kalkınma programları ile ilgili sorumluluk üstlenip Bin Yıllık Hedefleri'nin gerçekleştirilmesi için gerekli politikaları uygulayacaklar, buna karşı iki veya çok taraflı kuruluşlar da aralarında işbirliği yaparak, gelişmekte olan ülkeleri desteklemek için yoksulluğu azaltıp kalkınmayı artıran bir ortamı yaratmaları için çalışacaklardır.

Dünya Bankası ayrıca, *Herkes için Eğitim* ortaklığının da bir parçasıdır. Bin Yılın Hedefleri'nde yer alan global hedeflerden biri olan Herkes için Eğitim (EFA), 2000 yılı Nisan ayında *Sağlıklı ve İyi Dünyaya Eğitim* Forumunda uluslararası toplum tarafından "Tüm toplumdaki her vatandaşın eğitimi" için verilen bir taahhütdir. 2002 yılı Kasım ayında, bağış veren kuruluşlar Afrika ile Latin Amerika'daki Burkina Faso, Gine, Guyana, Honduras, Moritanya, Nikaragua ve Nijer'den oluşan yedi ülkeye yardımcı olunması ve eğitim planlarının gerçeğe dönüşmesi için anlaşılır. Halen bu ülkelerde yeterli kapasitenin oluşturulması ve 400 milyon ABD doları dolayındaki finans açığının gelecek üç yıl (2003-2005) içinde kapatılması için çalışmalar sürdürülmektedir. Herkes için Eğitim Hızlı Kulvarı Girişimi'nden ilk yararlanacak grubu bu ülkeler oluşturmaktadır. Yedi ülkeli ilk grubun ilk etapta finansmanı, şu anda ilkokula gidemeyen yaklaşık dört milyon kız ve erkek çocuğunun eğitilmesine katkıda bulunacaktır. Ayrıca, aksi halde okulu bırakmak zoruna kalacak birçok çocuk şimdi temel eğitimini tamamlayabilecektir. Bu finansmanla ayrıca öğretmenler eğitilip maaşları ödenecek, yeni okullar yapılacak, eğitim sistemlerinin HIV/AIDS'e cevap verip tüm çocukların kaliteli bir temel eğitimden geçmesini sağlayıcı diğer önlemleri öngörmesine yardımcı olacaktır. Herkes için Eğitim, ulusal hükümetler, sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra UNESCO ve Dünya Bankası gibi kuruluşlardan oluşan geniş kapsamlı bir koalisyondu.

Dünya Bankası Grubu, kalkınma hedeflerine daha etkin bir şekilde ulaşabilmek ve daha iyi eğitilmiş sağlayabilmek için çalışmalarını, münferit ülkelerin kalkınma kuruluşlarıyla ortaklıklar kurarak sürdürmektedir. Çalışmalar çeşitli komiteler tarafından koordine edilmekte ve yıl boyunca danışmalarda bulunulmaktadır. Banka'nın yardım koordinasyon grupları arasında; Avustralya Uluslararası Kalkınma Ajansı (AusAID), Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı (CIDA), Danimarka Kalkınma Ajansı (DANIDA), Finlandiya Kalkınma İşbirliği, Fransa Kalkınma Ajansı (AID), Alman Teknik İşbirliği (GTZ), Japonya Kalkınma İşbirliği Bankası (JBIC), Japonya Uluslararası Kalkınma Ajansı (JICA), Hollanda Kalkınma İşbirliği, Yeni Zelanda Resmi Kalkınma Yardımı (NZODA), Norveç Kalkınma İşbirliği Ajansı, İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA), Birleşik Krallık Uluslararası Kalkınma Bölümü (DFID) ve Amerika Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID) yer almaktadır.

Çok Taraflı Kalkınma Bankaları, gelişme yolundaki ülkelere ekonomik ve sosyal kalkınma faaliyetlerinde mali destek ve profesyonel danışma sağlayan kuruluşlardır. Çok Taraflı Kalkınma Bankaları terimiyle tipik olarak Dünya Bankası grubundan ve dört bölgesel Kalkınma Bankası'ndan söz edilmektedir. Bu bankalar; Afrika Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ile Amerikan Devletleri Kalkınma Bankası'dır. Bu bankaların özellikleri, hem borçlunun gelişmekte olan ülkelerin ve hem de kaynak sağlayan gelişmiş ülkelerin dahil olduğu ve üyeligin bölgesel kalkınma bankasının bulunduğu bölgeyle sınırlı olmadığı yaygın bir üyelik olarak nitelendirilmektedir. Her bankanın kendi bütüncül hukuksal ve işlemsel statüsü vardır. Çok taraflı kalkınma bankaları kalkınma için çeşitli şekillerde finansman sağlarlar.

Gelişmekte olan ülkelere ödünç veren birkaç diğer banka ve fonlar da çok taraflı kalkınma kuruluşları olarak tanınırlar ve daha çok diğer Çok Taraflı Finansal Kuruluşlar olarak gruplandırılırlar. Bunlar daha dar bir pay sahipliği/üyelik yapısında olmaları ve belirli özel kesimlere veya faaliyetlere odaklanıyor olmalarıyla çok taraflı kalkınma bankalarından farklıdır. Bunlardan bazıları; Avrupa Komisyonu (EC) ve Avrupa Yatırım Bankası (EIB), Uluslararası Temelsel Kalkınma Fonu (IFAD), İslam Kalkınma Bankası (IDB), Nonik Kalkınma Fonu (NDF) ve Nonik Yatırım Bankası (NIB) ile OPBC Uluslararası Kalkınma Fonu'dur.

Kalkınma amaçlarıyla kurulan bir kısım Alt-Bölge bankaları da çok taraflı bankalar olarak sınıflandırılır. Bu bankalar bir grup ülkeye aittir ve arasında Cooperación Andina de Fomento (CAF), Karayipler Kalkınma Bankası (CDB), Orta Amerika Ekonomik Entegrasyon

Bankası (CABEI), Doğu Afrika Kalkınma Bankası (EADB) ve Batı Afrika Kalkınma Bankası (ROAD) sayılabilir.

Uluslararası Para Fonu (IMF), İME Dünya Bankası ile birlikte 1944 yılında New Hampshire eyaletinin Bretton Woods şehrinde dünya liderleri konferansında kurulmuştur. Bazen iki "Bretton Woods kuruluşu" olarak anılan kuruluşların amacı, II. Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası ekonomiyi sağlam bir temel üzerine oturtmak olmuştur. Banka'ya üyelik IMF üyesi ülkelere açıktır. Banka ve Fon'un işleri birbirini tamamlayıcı niteliktedir, ancak üstlendikleri roller oldukça değişiktir.

Dünya Bankası ile IMF arasındaki işbirliği 2002 mali yılında yoğunlaşmıştır. Her iki kuruluş Aynı Borçlu Yoksul Ülkeler (HIPC) Girişimi çerçevesinde aynı borçlanmış yoksul ülkelerin borç yükünü hafifletmeyi onaylamak konusunda ortak çalışma başlatmışlardır. Yürütme kurulları 16 ülke için borç azaltma paketlerini onaylamış ve 29 ülke için yoksulluğu azaltma stratejilerini görüşmüştür. Kendi işbirlikleri kapsamı içerisinde her bir kuruluş kendi karşılaştırmalı üstünlük alanında yoğunlaşmaktadır. Dünya Bankası sosyal ve yapısal konularda önderlik ederken, IMF ülke yetkilileriyle makro ekonomik ve ilgili yapısal konularda diyalog kurmaktan sorumludur.

2001 yılı Ağustos ayında, Banka ve Fon'un Kurulları Banka ile Fon arasındaki ülke programları ve koşulluğa bağlılık konusundaki işbirliğini güçlendirmek konusunda anlaşmışlardır. Stratejinin amacı, ülke program döngüsü içerisinde erkenden başlayan bir işbirliği, önderlik edecek kuruluşun rayin edilerek sorumlulukların kesin olarak belirlenmesi ve her iki kuruluşun girişlerinin Kurul belgelerinde açıkça bildirilmesini sağlayarak iki kuruluş arasındaki işbirliğini güçlendirmektir. Bunlarla birlikte, her bir kuruluş kendi kredi verme kararları ve kaynaklarını güvence altına alma alanında nihai sorumluluğu üstlenmektedir. Düşük gelirli ülkeler için Fon'un Yoksulluğu Giderme ve Büyüme Kolaylığı tarafından desteklenen PRSP çerçevesi içerisinde, Banka ve Fon'un, kendi sorumluluk alanlarına düşen konulardaki çabaları odaklanırken ortak bir ülke stratejisi uygulamasını desteklemek için yakın işbirliği içerisinde çalışmalarını beklenmektedir. Orta gelirli ülkeler için değişiklikleri nazara almak üzere daha fazla önemliğe gereksinim duyulmakta ise de, Banka ile Fon arasında daha geliştirilmiş bir işbirliği ve bilgi paylaşılmasından yararlar beklenmektedir.

Birleşmiş Milletler (BM): Banka ile BM arasındaki işbirliği, her iki kuruluşun stratejiyle 1944 ve 1945 yıllarında kuruluşundan beri süregelen ve yoksulluğun azaltılması, istikrarlı kalkınmanın teşviki ve insanların üzerinde yatırım yapılması gibi iki tarafı da ilgilendiren ekonomik ve sosyal konular üzerinde odaklanmaktadır. Ortak gündemlerine ek olarak, Banka ile BM hemen hemen aynı üyelere sahiptir. Aralarında Küba ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin bulunduğu çok az sayıda BM üyesi ülke Banka üyesi değildir.

Banka'nın Birleşmiş Milletler ile olan resmi ilişkisi 1947 tarihli bir anlaşmayla belirlenmiştir. Buna göre Banka, birçok BM kuruluşunun üye ve gözlemci olmasının yanı sıra, BM'nin de bağımsız ve uzman bir kuruluşudur. Birleşmiş Milletler ile Bretton Woods Kurumları arasındaki işbirliğiyle ilgili yeni bir değerlendirme, her ikisi arasında çok yönlü, kapsamlı ve giderek gelişen bir ortaklığın varlığını doğrulamaktadır.

Banka'nın, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve komiteleriyle çalışmalarında politik ve politika oluşturma düzeylerinde ilişkileri vardır. Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC) üyeleri yakın bir geçmişte Banka'nın Yürütme Kurulu üyeleriyle ve Birleşmiş Milletler Süreli Bünyesindeki Başkanların Koordinasyon Kurulu (CBB) gibi gruplarla kalkınma konularında fikir alışverişinde bulunmuşlardır. Genel global, genel ülke düzeyindeki bu olumlu ve kapsamlı işbirliği, yoksul-

lügen oranları kaldirılması, Afrika'da kapasite yapılandırılması, beşeri ve savaşı sonrası sorunları, insan haldarı ve kalkınmanın finansmanı, nüfus, yoksulluk, HIV/AIDS, cinsiyet sorunları, kadınlara ve kalkınmaya, yemeyiş ve suel temini, iklimin ve çevre için çok cesirli konuları içermektedir.

Global gelirin yılda 31 trilyon ABD dolarını fazla olduğu bir dünyada, bazı ülkelerde ortalaması bir kişi yılda 40 bin ABD dolarını fazla kazanmakta, fakar yine aynı dünyada 2.8 milyar kişi (gelişmekte olan ülkelerdeki insanların yarısından fazlası) yılda 700 ABD dolarını az bir gelikle yaşamaktadır. Bunlardan 1.2 milyar kişi günde 1 ABD dolarını az gelir kazanmaktadır. Sonuç olarak, gelişmekte olan ülkelerde her gün 33 bin çocuk ölmekte, bu ülkelerde, her dakika içinde birden fazla kadın doğum verirken hayatını kaybetmektedir. Yoksulluk yüzünden, çabı kuz olmak üzere 100 milyondan fazla çocuk okula gidememektedir. Bu yoksulluk düzeylerini azaltma konusunda üstesinden gelinmesi geleceğin sorununu, nüfusun artmaya devam ettiği ve gelecek 50 yılda tahminen 3 milyar daha artacağı göz önüne alındığında oldukça büyüktür.

Dünya Bankası'nın belirlediği vizyonu, bu derin vadimin iki yakasını birleştirecek bir köprü yaratmaya ve zengin ülkelerin kaynaklarını yoksul ülkelerin kalkınmasına dönüştürmeye çalışmaktır. Dünyada kalkınma yardımı konusundaki en büyük kaynaklarından birisi olan Dünya Bankası, gelişmekte olan ülkelerin hükümetlerine okullar ve sağlık merkezleri inşa edilmesi, su ve elektrik sağlanması, hastalıklarla mücadele edilmesi ve çevrenin korunması için destek sağlamaktadır. 2003 yılının başında Banka'nın yönetimini, özel önem taşıyan yedi ana alanı kapsayan bunlar; herkese eğitim, HIV/AIDS, su ve çocuk sağlığı, su temini ve temizlik, yatırım ortamı ve finans, ticaret ve çevresel korumadır. Bu alanlar Banka'nın finans sağladığı her yerde kritik önem taşımakta ve kısa vadede Banka'nın bu alanlarda etkinliğini artırması planlanmaktadır. Bu da, kapasite planlamasının artırılması ile araçların hızlandırılması kadar geleneksel finans ve hibelere de geliştirilmesini ifade etmektedir.

Yoksulluğun azaltılması misyonunun yarında Dünya Bankası sosyal ve ekonomik kalkınma üzerine veri toplama ve araştırmalar da yürütmektedir. Banka'nın veri, analiz ve araştırma sonuçları <http://publications.worldbank.org/resources> adresi yoluyla kullanıcıları hizmet vermektir. Bunun yarında Banka'nın e-kütüphanesi (www.worldbank.org/library); yayımlanan kitaplar, raporlar ve diğer dokümanların tümünü içeren elektronik bir portaldır. Bu bölümde kullanıcılar; başlık ve coğrafi bölgeye göre tarama yapabilmektedirler. Dünya Bankası'nın ücret karşılığı üye olmayan veritabanları ise istatistik verilerini içeren GDF Online ile kalkınma verilerini içeren WDI Online'dir. Bu veritabanları için ücretsiz deneme kayıtları www.worldbank.org/publications adresinden gerçekleştirilebilmektedir.

Dünya Bankası'nın 2004 yılında yayımladığı kitaplara bazı örnekler; Dünya Kalkınma Göstergeleri 2004, 152 ekonomi ve 14 ülke için 600 gösterge içermekte olan kitap, Dünya Bakış, İnsan, Çevre, Ekonomi, Devletler ve Piyasalar şeklinde altı tematik konuyu için girdi analizi ve ayrıca bölgesel veriler için genel bir bakış sunmaktadır; Küçük Veri Kitabı 2004, içerdiği 208 ülkenin her biri için 54 kalkınma göstergesi sunmakta olan bir cep baskıya kitabıdır; Dünya Gözetim Raporu 2004, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve diğer uluslararası ortaklarla ortaklaşa çıkarılan bu yıllık, Bir Yılı Kalkınma Hedeflerini başarmak için gereken politika ve çözümlerin bir değerlendirilmesini sunmaktadır; Dünya Kalkınma Finansı 2004, Uluslararası kalkınma finansı üzerine analiz ve verilerle son eğilimler ve gelişmeler üzerine bilgiler içermektedir; Afrika Kalkınma Göstergeleri 2004, 1970-2002 yılları arası, 53 Afrika ülkesi için 500'ün üzerinde makroekonomik, sektörel ve sosyal göstergeleri içeren bu kitap Afrika üzerine hazırlanmış en detaylı kayıttır; Küçük Yeşil Veri Kitabı 2004, bu cep kitabı 200'ün üzerinde ülke için çevresel veriler sunmaktadır. Veriler tarım, ormancılık, biyo-çeşitlilik, enerji, emisyon ve kırdlık ile su ve sağlık ödemeleri başlıklarını altında toplanmıştır; Küresel Kalkınma Mini Atlası, genel olarak dünyanın karşılaştığı kalkınma konularıyla ilgili sosyal, ekonomik ve çevresel verileri içeren renkli atlaslar, tablolar ve grafikler sağlamaktadır.

Dünya Bankası'nın çok geniş dağılıma sahip konulardaki yaygın başlıklarına bazı örnekler; Tarım ve Dünya Ticaret Örgütü (DYO), Ulusal Düzenlemeler ve Hizmet Ticareti Özgürlüğü, Eğitim ve HIV/AIDS, Kalkınmada Özel Sektör, Genişleyen Avrupa'da Romanlar, Doğal Kaynaklar ve Şiddet Çarpması, Küreselleşme ve Kalkınma, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da Cinsiyet ve Kalkınma, Sağlık, Beslenme ve Nüfus için Bin Yıllık Kalkınma Hedefleri, Dünya Bankası Rehberi, 2005'te İyileştirme: Büyümenin Engelleri, Altyapı Reformu olarak verilebilir.

İletişim

1818 H Street, N.W. Washington DC 20433 ABD

Tel: (1-202) 473 10 00

Faks: (1-202) 477 63 91

E-mail: feedback@worldbank.org

Web: www.worldbank.org

Kaynaklar

Anal Britannica Ansiklopedisi, Cilt.7, s.568

www.worldbank.org/tr

"10 Things You Never Know About The World Bank" Başarı

World Bank, Publications Update

Dünya İzleme Enstitüsü Worldwatch Institute

1974 yılında kurulmuş olan Dünya İzleme Enstitüsü topluma; kendisini çevresel, sosyal ve ekonomik yönelimler arasındaki köle etkileşimler üzerine en önde gelen bilgi kaynağı yapan disiplinler arası araştırma, küresel odak ve halka açık yazılı eserler konularının eşsiz bir karışımını sunmaktadır. Merkezi Washington'da bulunan Enstitü'nün çalışmaları, genel olarak çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal adaletle geniş ve bunların nasıl başarılabileceğiyle ilgilidir.

Dünya İzleme Enstitüsü, araştırmalarının güvenilirliği ve kamuya açık olması, hükümet temsilcilerinden medyaya, öğrencilere ve halka kadar, Enstitü'nün yayınlarını toplumun büyük bir kısmı arasında popülerliğe ulaşmasını sağlamıştır. 1975 yılında ilk Worldwatch Bülteni başlattığından beri Enstitü, çevresel ve sosyal konulardaki araştırmaları küresel ve disiplinler arası bir perspektiften bakarak, oldukça genişletmiş, yeni bakış açıları getirilmesini sağlamıştır.

Dünya İzleme Enstitüsü, 21. yüzyıla yeni bir başkan ve güçlendirilmiş bir çalışan kadrosuyla, sürdürülebilir bir dünyayı güçlendirmek adına yeni bilgiler ve fikirler getiren yeni bir rahhüllele girmiştir. Tarafsız ve bağımsız olan Dünya İzleme Enstitüsü'nün araştırmaları finansal anlamda temel olarak özel vakıflar ve bireyler tarafından desteklenmektedir. Enstitü bütçesinin yaklaşık olarak üçte biri, yıllık kitaplar olan Dünyanın Durumu ve Hayati Belirtiler, iki aylık World Watch magazini, Worldwatch Bültenleri serisi, Dünyanın Durumu Kütüphanesi abonman ürünleri ve yeni CD-ROM'u olan İşaretleri de içererek şekilde yayınlarının satışından elde edilmektedir.

Dünya İzleme Enstitüsü, tüm insanların gereksinimlerini doğal çevrenin sağlığını ve gelecek nesillerin yaşamını tehdit etmeden, çevresel olarak sürdürülebilir ve sosyal anlamda adaletli bir toplum için çalışan bağımsız bir araştırma örgütüdür. Kritik küresel konularda zorlayıcı, topluma açık ve gerçeklere dayanan analizler sunan Dünya İzleme Enstitüsü, dünya üzerindeki insanların tümünü; insanlar, doğa ve ekonomiler arası karmaşık ilişkiler konusunda bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. Enstitü çalışmaları insanların yeni politikalar, yatırım modelleri ve yaşam tarzı seçimleri talep etmeleri konusunda teşvik etmek üzere genel olarak dünya sorunlarının nedenleri ve pratik çözümlerine odaklanmaktadır.

Okuyucu ve destekleyicilerine verdiği rahhüller doğrultusunda Dünya İzleme Enstitüsü çalışmaları yerini, yayınlarını ve etkinliklerini olabildiğince çevreye dost ve sosyal anlamda sağlıklı hale getirmek amacıyla birçok eylem yürütmektedir. Çevresel anlamda daha sorumlu bir çalışma yerini sağlamaya yönelik olarak gerçekleştirdiği bazı faaliyetler şunlardır:

Kağıt tüketimi ve yayımlar: Enstitü kağıt politikası doğrultusunda, çevresel anlamda en sağlıklı kağıt kaynaklarının kullanımını ve yayımlarını olabildiğince "yeşil" yöntemlerle basmayı amaç edinmiştir. Çevresel olarak sağlıklı olan basım bazen daha pahalıya mal oluyor olsa da Enstitü, destekleyicilerinin ve dünyanın buna değerliğine inanmaktadır. Dünya İzleme Enstitüsü ürünlerini ve mektuplarını dışarıya, çevreye dost ürün ve süreçleri kullanarak, basım süreçleriyle anlaşmaktadır. Geri dönüşümlü kağıtlar ve kloruz süreçleri kullanmaya özen göstermektedir. Daha hafif kağıtlar kullanmaktadır. Yemlik kullanımını mümkün olduğunca azaltmak ve geri dönüşümü kolaylaştırmak için tabakasız kağıtlar kullanmaktadır. Mürekkebin fazla kullanımını önlemeye çalışmaktadır. Fazla paketlenmiş ve çevresel olarak sorumlu materyalleri kullanmaktan

kaçınmaktadır. Son zamanlarda ise Enstitü, yayınlarını elektronik ortamda yayınlamaya özen göstermektedir.

Ofis donanımı: Dünya İzleme Enstitüsü ofiste kullanılan tüm bilgisayar, faks ve fotokopi makinelerinin gereksiz enerji harcamalarını önleyen ve "iğlic azaltma" ayarı bulunan gereçler olmasına dikkat etmektedir. Yazıcıların tamamı iki taraflı basım için düzenlenmiştir. Dokümanlar genel olarak iki taraflı ve her birinde çift sayfa olacak şekilde basılır. Bu yöntem kağıt kullanımını yüzde 75 azaltmaktadır. Tüm yazıcı kartuşları, geri dönüşüm için üreticilerine geri gönderilmektedir.

Bühi zararlılarının yönetimi: Dünya İzleme Enstitüsü genel olarak ofis çevresini geliştirmek ve havanın niteliğini artırmak için çok sayıda bitkiye ev sahipliği yapmaktadır. Enstitü'nün zararlı yönetim politikası, toksik kimyasalların kullanımını en aza indirmeyi amaçlamaktadır.

Ulaşım: Dünya İzleme Enstitüsü çalışanlarının yüzde 90'ından fazlası işyerlerine bisiklet, koşu, yürüyüş veya kamu taşıtları ile gidip gelmektedir.

İşkandırma ve iç mekânlar: Enstitü ofislerinde elektrik kullanımını en aza indireyecek yöntemler tercih edilmektedir.

Dünya İzleme Araştırmaları varolan küresel konuları geniş bir perspektiften ele alarak incelemektedir. Enstitü'nün insan, doğa, ekonomi ve enerjiden oluşmak üzere dört ana araştırma alanı bulunmaktadır. Araştırmacılar her bir konu başlığı altında alt başlıklarda araştırmalarını sürdürmektedir. Enstitü'nün genel olarak araştırma konuları insan, doğa, ekonomi ve enerji başlıklarından oluşmaktadır.

İnsan

Besin: Dünya İzleme Enstitüsü'nün besin ve tarım araştırmaları çiftçiliğin yiyecek üretmekten çok daha fazlası olduğu düşüncesiyle başlamıştır. Sürdürülebilir olarak uygulanan tarım; çevresel koruma, ekonomik sürdürülebilirlik ve kırsal refahı kadında bulunmaktadır. Günümüzde uygulanan çiftçilik sistemleri bol miktarda üretim yapmaktaki fakat aynı zamanda toprağı tüketmekte, karaları ve su yollarını zehirlemekte ve küçük çiftçilerin geçim yollarını tehlikeye atmaktadır. Enstitü araştırmaları; ekosistemleri koruma, hiç kimsenin aç olmamasını sağlama ve kırsal topluluklar için istikrarlı bir ekonomik temel sağlama yoluyla kamuya hizmet eden bir tarım potansiyelini vurgulamaktadır. Enstitü'nün gıdyla ilgili gelecekteki araştırmaları, daha yenileşmiş besin sistemleri ve kentsel çiftçiliğin olanakları üzerine olacaktır.

Sağlık ve hastalıklar: Küresel toplum AIDS, sıtma ve hepatitler gibi öldürücü olan hastalıkları da içeren bulaşıcı hastalıkların yeniden dirilmesiyle yüzleşmektedir. Aynı zamanda kanser, kalp krizi ve jeker gibi "zengin hastalıkları" da dünyanın belli yerlerinde hızla ilerlemektedir. Dünya İzleme Enstitüsü'nün insan sağlığı üzerine gerçekleştirdiği araştırmalar bu çeşitli hastalıkların ortak nedenleri üzerine odaklanmaktadır; bu, kalkınmanın sürdürülebilir olmayan yaklaşımdır. Birçok yoksul ülkede temiz suyun bulunmamasını veya egzersiz olanaklarını kısıtlayan acaba merkezli zengin kentlerin yol açtığı hastalık olasılıklarının yok edilmesi için ulusların, kalkınmalarını insan sağlığını da hesaba katarak gerçekleştirilmesi ve sürdürülebilir bir toplum yaratmayı hedeflemesi gerekmektedir.

Nüfus ve cinsiyet: İnsan türü son elli yılda hiç olmadığı kadar hızla çoğalmıştır. Bu hızlı nüfus artışı, çoğu ülkenin birçok insanını yoksulluk içinde bırakarak ve aşağıya doğru artan bir

ekonomik sefaleti gerirerek, ülkelerin sosyal konularla ilgilenmesini engellemektedir. Dünya İzleme Enstitüsü'nün nüfus araştırmaları; yoksulluk, birçok toplumda kadının aşağı konumu ve esir olmayan sağlık koruma olanakları konularını da içerecek şekilde nüfus artışının nedenlerini odaklanmaktadır.

Kentleşme: Bu en yığın somunda, dünya nüfusunun yarısından fazlasının kentlerde yaşamaya başlaması beklenmektedir. Fakat dünya kentlerinin çoğunluğu doğaya çok fazla yüklenmekte ve insanlara temiz yaşam koşulları sunamamaktadır. Dünya İzleme Enstitüsü'nün kentleşme üzerine araştırmaları suya yakınlığı ve ank dönüşümlerini vurgulamaktadır.

Su: Su kıtlığı günümüzde insanlığı en fazla tehdit eden küresel sorun konumundadır. Ortadoğu, Çin, Hindistan ve Amerika'da kıyı suları, heriz tekrar dolandıran pompalanmaktadır ve ayrıca Colorado ile Sarı Nehir'in denize ulaşmaları her yıl azalmaktadır. Dünya İzleme Enstitüsü'nün su araştırmaları, suyun daha etkin kullanımı, bu hayatı kaynak uğruna meydana gelen ulular ve sektörler arası çatışmaların en aza indirilmesi ve kıyı sularının kirlenmesini azaltmaya yöneliktir.

Doğa

Biyolojik çeşitlilik: İnsanlık, 65 milyon yıl önce dinozorların yok olmasından beride ilk defa bu kadar çok canlı neslinin tükenmesiyle yüzleşmektedir ve bu kayıp insan etkinliklerinin bir sonucudur. Habitatın yok olması, egzotik türlerin ticaret ve yolculuklarda tanıtılması ve iklim değişikliği olaylarının tamamı biyolojik çeşitliliğin azalmasına katkı koymaktadır. Dünya İzleme Enstitüsü türlerin kayıpları üzerine geryokleşirdiği çalışmalarda, amfibilerin gizemli yok oluşlarını, kuşların sayısındaki azalmayı ve primatların hızla tükenmesinin nedenlerini araştırmaktadır.

Biyolojik istila: Hızla küreselleşen dünyada bitkiler, hayvanlar ve mikrobiyal canlılar daha önce hiç bulunmadıkları bölgelerde yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bu etkinlikler kısa zamanda ekosistemlerin bozulmasına yol açmaktadır. Dünya İzleme Enstitüsü, özellikle Sınırların Dışında Yaşam adlı kitabı yoluyla biyolojik çeşitliliğin yüz yüze olduğu bu tehlike karşısında küresel anlamda kamuoyunu uyarıma çalışmaktadır.

Ormanlar: Dünya son sekizbin yılda orman alanlarının yarısını kaybetmiş ve bu kaybın büyük kısmı, işlenmiş ahşabın çoğalması, kereste ve kâğıt kullanımının dramatik bir şekilde artmasıyla, 20. yüzyıl içinde meydana gelmiştir. Dünya İzleme Enstitüsü araştırmaları, mal ve hizmetlerin kaynağı ve erozyonların önleyicisi olarak ormanların değerini ve yasal olmayan ağaç kesimleri ile orman restorasyonlarını vurgulayan dokümanlar raporlanmaktadır.

Tatlısu ekosistemleri: Dünya birçok tatlısu ekosistemine sahip olmasına rağmen bunların büyük kısmı tehlikededir. Dünya İzleme Enstitüsü araştırmaları suda yaşayan canlıları korumak, sağlıklı tatlısu sistemlerinin oluşturulmasını teşvik etmektedir.

Doğal afetler: Doğal afetlerin getirdiği ekonomik kayıplar 1990'larda geçmiş yıllara göre oldukça artmıştır. İnsanlığı afetlere karşı tehlikede bırakas, zayıf kalkınma süreçleridir. Dünya İzleme Enstitüsü'nün afet araştırmaları, doğal afetlerin etkilerinin insan etkinlikleri yoluyla artırılmasını yok etmeye yönelik politikalara ve uygulamalara odaklanmaktadır.

Okyanuslar: Okyanuslar tarih boyunca üretebilecekleri ve içine alabilecekleri açırdan sınırsız kaynaklar olarak görülmüştür. Fakat son on yılda okyanusların ekolojik sınırları açıkça anlaşılmuş bulunmaktadır. Dünya İzleme Enstitüsü'nün okyanuslara ilişkin çalışmaları balıkçılık alanlarının korunmasına, okyanusların kirliliğini önlemeye ve yaşamını denizden sağlayıcıların geçitlerini sağlamalarına yöneliktir.

Kirlilik: Kimyasal endüstrinin ve çevrecilerin yüzsük toksik içeren maddeleri kullanımını kaldırma çabalarına rağmen, yeni bileşimler artan oranda küresel ticarete sunulmaya devam etmektedir. Bu bileşimlerin sağlık için yarattığı tehlikeler ise, tanımlarında çok sınırları aşılabilmektedir. Dünya İzleme Enstitüsü araştırmaları ise, toksik kimyasalların kullanımını önlemeye yöneliktir.

Ekonomi

Tüketim: Metal, kereste ve diğer işlenmemiş materyallerin çıkarılması ve ürün haline getirilmesi, değeri mal sahipliğiyle eşit görmeye yol açan reklamlar ve bu materyallerin üretimini teşvik eden alan kullanım politikaları; endüstriyel ekonominin karşılaştığı aşırı tüketimin nedenlerinden yalnızca birkaçıdır. Dünya İzleme Enstitüsü araştırmaları, fosil yakıtları, çiftlik hayvanları ürünleri, kağıt ve diğer materyallerin yoğun kullanımının yol açtığı çevresel zararlara dikkat çekmektedir.

Küreselleşme ve yönetim: Küreselleşmenin insanlığa birçok katkısının bulunduğu gibi, birçok büyük sorunlar da yaratmaktadır. Enstitü'nün Küresel Yönetişin Projesi, uluslararası kurumların ve politikaların sürdürülebilir kalkınmayı desteklemedeki rolünün artması yönünde çalışmalar göstermektedir. Proje, dünyanın çevresel anlaşmalarının nasıl uyumlu bir hale getirilebileceğini, ulusal ve uluslararası ticaret ve finans kurumlarının nasıl çevresel anlamda sürdürülebilir bir kalkınmayı destekleyebileceğini araştırmaktadır.

Bilgi teknolojileri: Bilgi teknolojilerinin artışı sürdürülebilir bir dünya kurmak adına yeni fırsatlar getirmektedir. Fakat diğer taraftan, bu elektronik araçların üretimi suları ve havayı kirlenmektedir. Dünya İzleme Enstitüsü araştırmaları teknolojinin sürdürülebilirlik üzerine etkilerini raporlamakta ve teknolojinin sürdürülebilirlik lehine olan yollarını önermektedir.

Güvenlik: Araştırmacılar sosyal, ekonomik ve çevresel baskıların çok olmasının nedenlerini silahlı çatışmalara bağlamaktadırlar. Çatışma potansiyeli öncelikli olarak yoksulluğun ve eşitsizliğin olduğu yerler için tehlikeli ederse de, kaynak zenginliği de çatışmaları tetikleyebilmektedir. Afrika, Asya ve Latin Amerika'daki mücevher, mineral, kereste ve diğer kaynakların yağmalanması bunun kanıtı olarak gösterilebilir. Dünya İzleme Enstitüsü'nün güvenlik araştırmaları, çevresel itibarsızlık, dengesiz kaynak dağılımı, tüketici talebi ve silahlı katvverter arasındaki ilişkileri birleştirmek amacıyla çalışmalar sergilemektedir.

Sürdürülebilir ekonomi: Endüstriyelleşmenin yaygınlaşması son iki yüzyılda yaşamı büyük ölçüde kolaylaştırmış ve insanlar arası daha büyük paylaşımların oluşmasını sağlamıştır. Fakat diğer taraftan, gezegenin sağlığını da tehdit etmektedir. Sürdürülebilir ekonomi, endüstriyelleşmenin yararlarını feda etmeden küresel ekonominin sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır. Dünya İzleme Enstitüsü ekonomi araştırmaları, hükümet harcamaları ve vergilendirme politikalarıyla ilgilidir.

Enerji

Bilinç değişimi: Yerkürenin atmosferi bugün, tarihte hiç olmadığı kadar hızla ısınmaktadır ve bu da ormanlar, deniz ekosistemleri ve tarım için artan zararları beraberinde getirmektedir. İnsanların yaşamını da doğrudan ve dolaylı yollarla etkileyen iklim değişimi konusunda Dünya İzleme Enstitüsü, kamuyu bilgilendirme ve etkili politikalar önerme gibi görevler üstlenmektedir.

Enerji kaynakları: Yüz yıl öncesinde yaşanan odun ve kömürden petrole büyük geçiş; benzer olacak, bugünün toplumları da ileride fosil yakıtlardan daha yeni enerji sistemlerine geçiş;

bulunacaklardır. Dünya İzleme Enstitüsü'nün enerji araştırmalarına göre, güneş-hidrojen ekonomisine gerçekleştirilecek bir enerji geçişi, sadece çevresel anlamda gerekli değil, ekonomik açıdan da mümkündür.

Materyaller: Endüstri ülkelerinin çoğunda kereste, metal, plastik ve minerallerin büyük kısmı bir kez kullanılıldıktan sonra atılmaktadır. Bu tutumsuz uygulamalar, ormancuların azalmasıyla iklim değişimlerine kadar birçok çevresel sorundan da beraberinde gelmektedir. Dünya İzleme Enstitüsü araştırmaları, materyallerin gereksiz kullanımını giderecek ve yaşam kalitesini artıran çeşitli yöntemler önermektedir. "İsraf yapmayan" fabrikalar, yeniden üretilmek üzere düzenlenmiş türler ve yaratıcı geri dönüşüm yolları Enstitü'nün analizleri tarafından araştırılan konular arasındadır.

Uçuşu: Dünyadaki yolların tamamı son yüzyıl içinde otomobillerin baskınına uğramıştır ve otomobillerin küresel ve iklim değişimine yol açtığı kanıtlanmıştır. Uçaklar da aynı şekilde havayı kirletmekte ve iklim değişimine katkıda bulunmaktadır. Bugün, otomobil ve uçak trafiğinin çevresel ve sosyal maliyetlerinin iyi belgelenmesiyle ve doğalgaz ile yenilenebilir enerji kaynaklarının petrolün yerini almasıyla, gelecekte tren, otobüs ve bisiklet kolaylıklarından olduğu kadar, "yürütebilme"den de yararlanabilen nesiller bekleyebiliriz.

Dünya İzleme Enstitüsü çalışmalarını 40 ülkeden 150 küresel ortağı ile birlikte yürütmektedir. Bu ortaklar, Enstitü çalışmalarını uluslararası basımlarını tercüme etme ve yayınlama ile Enstitü araştırmalarını akademik kurumlara, haber ajanslarına ve hükümet meclislerine iletme yoluyla Enstitü'nün izleyici kazanmasını ve küresel çevre hareketindeki öncü rolünü sürdürmesini sağlamaktadırlar. Ayrıca, Enstitü araştırmalarının okunması ve geniş bir izleyici kitlesi tarafından takip edilmesi yönünde de bütüncüye görev üstlenmektedir. Dünya İzleme Enstitüsü'nün Türkiye küresel ortağı Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TİMA Vakfı)'dır.

Ayrıca Dünya İzleme Enstitüsü birçok sivil toplum örgütü ve Birleşmiş Milletler ortağı ile birlikte de faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bu kurumların başlıcaları: Heinrich Böll Vakfı (Avrupa, Kuzey Amerika), Ulusal Vahşiyasam Federasyonu, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), Birleşmiş Milletler Nüfus Etkinlikleri Fonu (UNFPA), Dünya Vahşiyasam Fonu (Italya), Enerji Geleceği Koalisyonu, İklim Enstitüsü ve İtalya ISEDI Kuruluşu.

Dünya İzleme Enstitüsü'nün misyonunda önemli bir yere sahip olan yayınlarının birçoğu, dünya çapında okunan ve talep edilen popülerliğe sahiptir. En önemli yayınları şunlardır:

Dünyanın Durumu: Enstitü'nün şirket yılağı, güvenli, mantıklı ve sağlıklı bir küresel çevrenin eğitiminde politika ve eylemin önemini anlatmış olanlar için en güvenilir başvuru kaynağı olmayı sürdürmektedir.

Hayati Belirtiler: Bu Dünya İzleme Enstitüsü yılağı önemli yönelimler üzerine kullandığı kolay bilgi sağlamakta ve okuyuculara hayatlarını daha iyi veya daha kötü yönde değiştiren gelişmeler hakkında çizelgeler ve tablolar sunmaktadır.

Dünya İzleme Enstitüsü Bildirileri: Dünyanın Durumu ve Hayati Belirtiler'in ekibi tarafından kaleme alınan her biri 50-70 sayfalık bu bildiriler, ilgililere dünya çapında manşet olan çevresel konuların analizlerini sağlamaktadırlar.

Dünyanın Durumu Kitaphanesi: Dünyanın Durumu abonesi olan okuyucular için kitaphanenin sağladığı diğer yayınlar, Dünyanın Durumu kopyalarının yanı sıra, Demografik Güvenlik, Dünya İzleme Enstitüsü Bildirisi 169: 21.Yüzyıldan Yenilenebilir Enerjileri Araştırması ve Bir Dünya İzleme Enstitüsü Uyarı Senfieri Kitabıdır.

Diğer Dünya İzleme Enstitüsü Kitapları: Dünya İzleme Enstitüsü, ekonomik ve sosyal konuların derinlemesine analizlerini içeren kitaplar da yayınlamaktadır.

Enstitü'nün bugüne kadar Türkiye'de TİMA Vakfı ve TEMA Vakfı/TÜBİTAK yayımları yoluyla yayınlamış kitapları; *Dünyanın Durumu 1996/Sürdürülebilir bir Toplum Yolundaki Gelişmeler*, *Dünyanın Durumu 1997*, *Dünya Ekonomisinde Sessiz Kris* *Toprak Erozyonu* *Worldwatch Raporu 60*, *Son Vaha Su Sıkıntısıyla Karşı Karşıya*, *Yarın Düşünmek* *Dünyanın Nüfus Taşıma Kapasitesinin Yeniden Değerlendirilmesi*, *Gezegenimizi Kurtarmak* *Küresel Ekonominin Çevresel Olarak Sürdürülebilirliği*, *Enerji Arayışlar Yaklaşan Enerji Devriminin El Kitabı'dır*. Bunun dışında TEMA Vakfı, küresel ısınma, toprak erozyonu, ormanlar, tarım, su kaynakları, biyoçeşitlilik ve çevre konularında kaynak yayımlar olarak *Worldwatch* raporlarına da başvurmaktadır.

İletişim

1776 Massachusetts Ave., N.W. Washington, D.C. 20036-1904 ABĐ

Tel: 202.452.1999

Faks: 202.296.7366

E-mail: worldwatch@worldwatch.org

Web: www.worldwatch.org

Kaynaklar

www.worldwatch.org

www.iletfise.com

www.tema.org.tr

Dünya Koruma Birliği The World Conservation Union (IUCN)

Dünya Koruma Birliği, doğal dünyanın korunması için çalışan hükümet dışı ve hükümet kurumlarının dünya çapındaki ilk ortaklığı olarak, 1948 yılında Fransa'da kurulmuştur. Çevrenin korunması kaygısı yeni bir konu değildir. Ortaçağda Avrupalı ve Polonyyalı toplumlar doğal rezervler yaratarak, kaynak tüketimini kısıtlamaktaydılar. Sonraları, on dokuzuncu yüzyılda Avrupa, Kuzey Amerika, Asya ve Avustralya'da kuş koruma toplulukları oluşturulmuş ve Yeni Dünya olarak adlandırılan yerlerde, geniş ölçekte araziler koruma alanı olarak ayrılmıştır. Yararlı kuşların korunmasıyla ilgili ilk anlaşma 1902 yılında imzalanmıştır. Bundan yedi yıl sonra İsviçreli bir doğa bilimci, doğanın korunması için uluslararası bir komisyon kurulmasını önermiş ve IUCN, bu fikirle birlikte doğmuştur. Yaklaşık elli yıl sonra, 5 Ekim 1948'de, Doğanın Korunması Uluslararası Birliği'ni oluşturan resmî kanun, 18 hükümet ve yüzden fazla ulusal ve uluslararası örgüt temsilcisi delege tarafından imzalanmıştır. Bu yıllarda Birleşmiş Milletler sisteminin çevreye ilgili çalışan bir kurumunun olması nedeniyle, UNESCO bu yeni oluşuma müdahale etmiş ve kuruluşuna sponsor olmuştur. Birlik, bugün de BM Gençlik Kurululu'nda gözlemci statüsüne sahip tek çevre koruma kuruluşu olarak çalışmaktadır.

Birliğin hedefleri, hükümet ve hükümet dışı örgütleri arasında küresel işbirliğini geliştirmek, vahşi yaşam ve doğal hayatın korunması için ulusal ve uluslararası eylemleri teşvik etmek olarak belirlenmiştir. Birliğin ismi 1956 yılında Uluslararası Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği olarak değiştirilmiş ve 1991 yılında da, Dünya Koruma Birliği olarak kısaltılmıştır. Bu iki isim değişikliğine rağmen, birliğin hedeflerinde bir değişiklik olmamıştır.

Gönüllü uzman ağı, türlerin korunması, koruma alanları, çevresel kanun, eğitim ve iletişim, ekonomik ve sosyal politika ve ekosistem yönetimi gibi konularda küresel otoriteleri bir araya getirmeyi sürdürmektedir. 181 ülkeden 10.000'in üzerinde bilim adamı ve uzman, politika yapıcılar ve daha geniş kitleleri bilgilendirme ve eğitmeye devam etmektedir. IUCN, 75'in üzerinde ülkeye, doğa koruma ve biyolojik çeşitlilik stratejilerini hazırlama ve uygulamada yardım etmiştir.

Birliğin amaçlarına yönelik olarak, bilimsel araştırmaya ve uygulamalara dayanan, pratik somut sonuçlar aranmalıdır, bölgesel boyutu da dahil olmak üzere dünya çapında bilgi değişimi sağlanmalıdır, doğa, hem bir doğal kaynak hem de bir mutluluk kaynağı olarak görülmelidir, insanların tutumlarını değiştirmek esastir.

Yarım yüzyıldan fazla süsüde doğayı koruma ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının en geniş ve aktif savunucusu IUCN olmuştur. IUCN, türler ve koruma alanı sistemleri ile ilgili konularda küresel ve ulusal tartışmalarda öncül rolü oynamış ve aynı zamanda, doğal kaynakların bilimsel değerleri ve bu kaynakları yöneten uygulamacıların deneyimleri ile ilgili konularda halkın eğitimine büyük katkı sağlamıştır. Kuruluşun bilimsel ağı; türler, ekosistemler ve doğa koruma ile ilgili hükümetler, uluslararası örgütler ve çevre konvansiyonlarında faaliyet göstermekte olan birçok bilim adamı ve teknik uzmana hizmet etmektedir.

IUCN, hem hükümet dışı hem de hükümete ait üyelere sahip olması nedeniyle çoğunlukla "mixte" bir örgüt şeklinde sınıflandırılmaktadır. "Üç dük" aklıyla da anılan başlıca üç örgütsel

parçasını üyelik, bilimsel ve teknik komisyonları ve dünya çapındaki sekreteryaya oluşturmaktadır. Üyelik esasına dayanan bir örgüt olarak IUCN, doğanın korunmasını teşvik etmeyi amaçlayan tüm kurumlara açıktır. 800'den fazla üyesini, hükümet dışı örgütler ve hükümet kurumları ile 130 ülkeden devletler/eyaletler oluşturmaktadır. IUCN'nin ikinci bileşeni bilimsel ve teknik komisyonlarıdır. Bunlar genellikle kişisel üyeliklere sahiptir ve geleneksel olarak gönüllü hizmetlere dayanırlı. IUCN'nin altı komisyonunu; Türlerin Korunması Komisyonu, Doğal Parklar ve Korunan Alanlar Komisyonu, Çevresel Hukuk Komisyonu, Ekosistem Yönetimi Komisyonu, Eğitim ve İletişim Komisyonu, Çevresel Strateji ve Planlama Komisyonu oluşturur. Kurumun üçüncü bileşeni ise 650 civarında tam zamanlı çalışan olan Sekreteryası'dır. Bunların yüz kadarı IUCN'nin, İsviçre'de bulunan merkez bürosunda, diğerleri ise dünyanın çeşitli taraflarına dağılımış olarak çalışmaktadırlar.

Bilimsel temelinin yanında IUCN, birçok farklı bölümler arasında etkili bir köprü işlevi gören uluslararası bir örgüttür. Bilim adamlarını uygulamacılarla, uzmanları sistem analizecileriyle, saha teknisyenlerini politika yapıcılarla, hükümet dışı örgütleri hükümet kurumlarıyla ve larzey ve güncydeki doğa koruma gruplarını birbirleriyle bağlar.

IUCN'nin görevleri; çeşitli uluslararası anlaşma grupları ve küresel sekreteryalara politika önerileri ve teknik destek sağlamak, dünyanın IUCN Kırmızı Listesi'ndeki türlerinin durumunu izlemek ve Milenyum Ekosistem Değerlendirmeleri'ni desteklemek, Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejileri ve Eylem Planları hazırlamak, Su ve Doğa İncisyanitleri'nde 80 ortakla birlikte, 10 su havzasında beş yıllık küresel eylem planında çalışmak, Yaşam için Orman Stratejisi'nde, yarıgnlarını önlenmesi yolları ve orman kaynakları toplum yöncüclüğü yoluyla bilgi yönetimini teşvik etmek, kolektif şirketlerle enerji, biyolojik çeşitlilik, madencilik ve korunan alanlar konularında birlikte çalışmak, çevresel yasalar ve doğal kaynak yönetimi stratejileri tasadklarının oluşturulmasına teknik destek sağlamak, çatışma alanlarındaki ülkelerde Barış Parkları'nı yaygınlaştırmak, Dünya Parkları Kongresi'ni düzenlemek ve Küresel Biyolojik Çeşitlilik Forumu'nu organize etmek ve Birliğin bilgi ve deneyimini Dünya Koruma Kitabevi yoluyla yaymak.

Birliğin misyonu ise, dünyanın her tarafındaki toplumları, doğanın bütünlüğü ve çeşitliliğini korumak üzere etkilemek, cesaretlendirmek, bu konuda destek sağlamak ve doğal kaynakların her türlü kullanımının çit ve ekolojik olarak sürdürülebilir olmasını sağlamaktır.

IUCN tarihinde, günümüze kadar gerçekleşen bazı önemli olaylar şunlardır; 1966 yılında Birleşmiş Milletler Ekonomi ve Sosyal Konseyi, bir BM Doğal Parklar ve Pajitlik Rezervleri Listesi oluşturulmaya karar vermiş ve BM Genel Sekreterliği, bu listenin hazırlanmasını IUCN'den istemiştir; 1961 yılında, IUCN'de siben fon bulma sorunu nedeniyle, bilim ve iy dünyasını tanıyan kişiler, fon sağlama, kamusal ilişkiler ve geniş ölçekli kamu desteğine odaklanan, Dünya Vahşi Yaşam Fonu (WWF) adıyla, paralel fakat tamamlayıcı bir birim yaratmaya karar vermişler; Ford Kurumu 1969 yılında, IUCN'nin Uluslararası Sekreteryaya kapasitesini oldukça geliştirmesini sağlamış; 1972 yılında UNESCO, IUCN'den teknik değerlendirme ve izleme hizmeti talep ederek, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması Anlaşması'nı benimsemiş; 1982 yılında Birleşmiş Milletler Genel Meclisi, IUCN tarafından yürütölen bir hazırlık çalışmasına dayanan Dünya Doğa Konvntisi'nı benimsemiştir.

1980 yılında IUCN, kuruluş düşüncelerine dayanan başlıca çalışmalarını gerçekleştirmiştir. Dünya Koruma Stratejisi adlı bu çalışmanın amacı, insan gelişimi destekleyicileri arasındaki diyaloga artırmaktır. Stratejinin temel konusu, insan gereksinimlerine daha iyi hizmet etmesi için yenilenebilir kaynakları tüketmeden çevreyi değıştirme eylemi olan sürdürülebilir kalkınmadır. Çalışmaya göre, sürdürülebilir kalkınmanın temelı alınması dünyanın yöküllük ve kıtlıktan

arınması için gereklidir, fakat böyle bir kalkınma kendi kendine yenilenen ve gereksinimleri karşılayacak yeterli kapasiteye ulaşmaz. Dünya Koruma Stratejisi (WCS) koruma ile sürdürülebilir kalkınmanın diğün değil, ayrılmaz parçalar olduğunu vurgulamaktadır. WCS, koruma için üç ilkenin alınması gerekmektedir: temel ekolojik yöntemler ve yaşam destek sistemleri sağlanmalıdır; genetik çeşitlilik korunmalıdır ve türlerin ve ekosistemlerin her türlü kullanımı sürdürülebilir olmalıdır.

Dünya çapında altı bilimsel ve teknik komisyon üyeliği IUCN'ye, bilim adamları, doğal park idarecileri, hükümetler, eğitimciler ve kişisel motivasyona sahip diğer kişiler ile birlikte, doğa korumayı etkili bir şekilde teşvik etmesini sağlamaktadır. Bu komisyonların en geniş olanı *Türlerin Korunması Komisyonu (SSC)*, son on yılda üye sayısını önemli oranda artırmıştır. Bugün SSC, en tamamını biyologlar, zoologlar, ekolojistler ve doğa bilimcileri de içeren 7000'ün üzerinde üyeye sahiptir ve türlerle ilgili uluslararası alanda en geniş araştırmaları yürütmektedir. SSC Sekreteryası, UNEP'e dahil olmadan önce IUCN'de kurulmuş olan, Tehlike Altında Bulunan Türlerin Derinlemesi Anlaşması (CITES)'nda başlıca aktör rolünü üstlenmiştir.

1000 üyeye sahip olan *Doğal Durulma ve Korunmuş Alanlar Komisyonu*, IUCN sisteminin ikinci en büyük komisyonudur. Yöneticiler, teknik çalışanlar ve bilim adamları için birincil bir ağ olan Komisyon, 1972 yılında UNESCO ile imzalanan sözleşme uyarınca, Dünya Mirasını Korunması çalışmalarına teknik destek ve alan araştırmalarının yürütülmesi konusunda katkı sağlamaktadır.

Diğer dört komisyon arasında *Çevresel Hukuk Komisyonu* da profesyonel alanda uluslararası bir duruşa sahiptir. Komisyon, gelişmekte olan ülkelere, ulusal çevresel yasalar konusunda teknik destek ve tavsiye yardımıları sağlamaktadır. *Ekosistem Yönetimi Komisyonu* ise, daha mütevazı bir üyelik listesine sahiptir, fakat aynı zamanda IUCN'nin nemli alanların yönetimi, ormancılık ve kıyı bölgeleri yönetimi gibi işletimsel program konularında çok önemli bir rol oynamaktadır. *Eğitim ve İletişim Komisyonu*, IUCN'nin en temel amaçlarından biri olan, doğal korumanın önemi ve değeri konularında kamunun eğitimine odaklanmıştır. *Çevresel Strateji ve Planlama Komisyonu*, gelişmekte olan ülkelere koruma etkinlikleri üzerine ulusal planlama ve programlama yardımı ve uzman desteği sağlamaktadır.

Kuruluşundan bu yana, IUCN bünyesindeki hükümet kurumları ve hükümet dışı örgütler, politika yapma ve karar alma konularında eşit ağırlığı sahip olmuştur. Geleneksel olarak IUCN üyelerinin çoğu Avrupa ve Kuzey Amerika'daki zengin ülkelere bağlı olmuştur. Son zamanlarda IUCN üyeliğindeki "kuzeyli" baskınlığın azaltılmak için girişimler başlatılmıştır. Yeni üyelerin çoğu gelişmekte olan ülkelere aittir. Üyeler arasında üçte ikilik bir oranda en büyük bloğu ulusal sivil toplum kuruluşları oluşturur. 132 başlangıç üyesine sahip olan IUCN bugün, 78 devlet, 112 hükümet ajansı, 735 hükümet dışı örgüt ve 38 bağlı kuruluşa içerecek kadar büyümüştür.

IUCN'deki fon krizlerini gidermek amacıyla 1981 yılında WWF kurulmuş, başlı amaçları uygun bir şekilde fon kaynaklarını artırıcı çalışmalarda bulunmuştur. Fakat daha sonra WWF sponsorlarının istekleri doğrultusunda, IUCN bünyesinden ayrılıp bağımsız bir örgüt olarak yoluna devam etmiştir. WWF ile IUCN son yıllarda daha fazla ortak program ve projeye imza atmaya başlamışlardır.

1980'lerin başlarında, İsviçre, Hollanda, Birleşik Krallık, Amerika, Kanada ve Almanya IUCN'nin gerçekleştirdiği alan çalışmalarına fon sağlamaya başlamış ve daha sonra diğer ülkeler de bunları izlemiştir. Bu devletler dışında İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA), İsveç Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SDC), Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı (CIDA), Neuvç Kalkınma İşbirliği Ajansı gibi kurumlar da IUCN etkinliklerine yardım sağlamaktadır.

IUCN'nin Türkiye bağlantıları: Çevre ve Orman Bakanlığı, Türkiye Tabiatını Koruma Derneği, Türkiye İrozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA); Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF Türkiye)'dir.

IUCN'nin amaçları arasında önemli bir yere sahip olan yayımları, kurumun web sayfasından sipariş edilebilmekle beraber, öğrenciler, araştırmacılar, uygulamacılar ve ilgili diğer insanlara açık olan çeşitli kütüphanelerden de ulaşılabilmektedir. Bu kütüphaneler; IUCN Depo ve Değişim Kütüphanesi, IUCN Çevresel Hukuk Merkez Kütüphanesi, Biyolojik Çeşitlilik Ekonomi Kütüphanesi ve dünya çapındaki şubelerin kendi kütüphaneleridir. IUCN'nin diğer bazı bilgi kaynakları Koruma Alanları Veri Tabanı ve IUCN Türlerin Korunması Komisyonu Türler Bilgi Servisi (SIS)'dir.

IUCN'nin en bilinen çalışması, sonuncusu 2002 yılında yayımlanan "*Nesli Tehlikede Olan Türlerin Listesi*" (Red List of Threatened Species)'dir. Bu liste, tehdit altındaki bitki ve hayvanların en son durumu hakkında küresel kitap olarak ömür. Bunun dışında, 1972 BM Stockholm Konferansı için hazırlanan "Çevre ve Kalkınma" yayını; UNEP ve WWF ile ortaklaşa hazırlanan "Dünya Kalkınma Stratejisi" ve "Dünyayı Korumak", kurumun diğer başka yayımlarıdır.

Heriçim

Rue Mauvoisin 28 CH-1196 Gland, İsviçre

Tel: +41 22 999 0119

Faks: +41 22 999 0010

E-mail: webmaster@iucn.org

Web: www.iucn.org

Kaynaklar

www.europanet11.org

www.iucn.org

www.greenyearbook.org

Dünya Sağlık Örgütü (DSO) World Health Organization (WHO)

AİD'nin San Francisco kentinde 1945 yılında toplanan Birleşmiş Milletler Konferansı, bütün halkların sağlığının dünyada barış ve güvenliğin sağlanması açısından önem arz ettiğini kabul etmiştir. Çin ve Brezilya'nı delegelerin önermesiyle "Uluslararası Sağlık Örgütü" kurulması oybirliğiyle kabul edilmiştir. En az 26 üye ülkenin resmen kabulü ile yürürlüğe girecek olan WHO Anayasası, 22 Temmuz 1946 tarihinde 61 ülkenin temsilcisi tarafından imzalanmıştır. Bu süre içerisinde WHO işlevlerini yerine getirecek bir Ara Komisyon seçilmiştir. Bu Ara Komisyon iki yıl süreyle WHO'nun görevlerini yürütmüştür. Yugoslav Prof. Dr. Andrija Stampar başkanlığındaki Ara Komisyon tüm çalışmalarını tamamlamış ve 26 üye ülkenin onayı, 7 Nisan 1948'de gerçekleşmiştir. WHO Anayasası'nın yürürlüğe girdiği 7 Nisan, her yıl "Dünya Sağlık Günü" olarak kutlanmaya başlanmıştır. WHO, Mayıs 2000 itibarıyla 191 ülke üyedir ve iki ülke de ortak üye statüsündedir. Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi, WHO Cenevre Merkezi ve 6 Bölge Ofisi ile Türkiye arasındaki ilişkileri koordine etmek ve ilişkilerde verimli sonuçlar almak üzere 1959 yılında WHO Türkiye Temsilciliği'ni kurmuştur.

Birleşmiş Milletler ve bağlı kuruluşlarının son yıllarda içinde bulunduğu reform süreci ile birlikte Dünya Sağlık Örgütü de kendi içinde yeniden yapılanma süreci içine girmiştir. Bu çerçevede, ülkelerde bulunan WHO temsilciliklerinin durumu da ele alınmış ve birçok ülkede bu temsilciliklerin kapatılarak, İrtibat Ofisi (Liaison Office)'ne dönüştürülmesi kararlaştırılmıştır. Bu geçişin gerçekleşmesi, ülkelerin içinde ikili ilişkileri yürütebilecek yeterli sayıda ve nitelikte personelin yetiştirilmesi ve ülkelerin kalkınmışlık düzeyine ulaşmış olmalarıdır.

WHO Temsilciliği ile İrtibat Ofisi arasındaki temel fark, WHO temsilcisinin uluslararası memur statüsünde olmasına karşılık İrtibat görevlisinin ev sahibi ülke vatandaşları arasından seçilmesidir. Ayrıca, WHO Temsilciliği'nin ev sahibi ülke sağlık bakanlığına danışmanlık hizmetleri verme ve kendi bütçesi ile teknik programları yürütmeye yetkisine sahip olmasına karşılık İrtibat ofislerinin bu yetkileri mevcut olmayıp (özellikle teknik programlar WHO Avrupa Bölge Ofisi'nce yürütülmektedir).

1959 yılında bir yasayla kurulan WHO Türkiye Temsilciliği yine bir yasayla kaldırılarak yerine WHO Türkiye İrtibat Ofisi kurulması konusunda görüş birliğine varılmıştır. Sağlık Bakanlığı teknik konularda, Dışişleri Bakanlığı da gerek politik gerekse uluslararası kuruluşlarla ilişkilerin geliştirilmesi ve dünya üzerinde meydana gelen önemli değişimlerin Türkiye'de uygulanması hususunda görüş birliğine vararak, WHO Türkiye Temsilciliği'nin yerine WHO Türkiye İrtibat Ofisi kurulması konusunda karar almışlar ve WHO Avrupa Bölge Ofisi ile görüşmelerde bulunularak hukuki prosedürün yerine getirilmesini sağlamışlardır. WHO Avrupa Bölge Ofisi ile Türk Hükümeti'nin karşılıklı müzakereleri sonucu "Türkiye'de İrtibat Ofisinin Kurulmasını İlişkin Anlaşma", 10 Mayıs 1999 tarihinde Kopenhag'da imzalanmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü'nü amaçlarına ulaşmak için yerine getirdiği görevler şunlardır;

- Sağlık alanında uluslararası nitelik taşıyan çalışmalarda yönetici ve koordinatör makamı niteliyle hareket etmek,
- BM, İhras Kuruluşları, sağlık idareleri, meslek grupları ve uygun görülecek diğer örgütlerle

- İlişli bir işbirliği kurmak ve sürdürmek,
- Hükümetlere, istek üzerine, sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi için yardım yapmak,
- Uygun teknik yardım sağlamak ve acil durumlarda, hükümetlerin istekleri ya da kabulleri ile gereken yardım yapmak,
- BM'nin isteği üzerine, madda altındaki ülke halkları gibi özelliği olan topluluklara sağlık hizmetleri götürmek ve acil yardımlar yapmak ya da bunların sağlanmasına yardım etmek,
- Hastalıkların görülme sıklıkları ve bölge dağılımlarına yönelik istatistik hizmetleri de dahil olmak üzere gerekli görülecek idari ve teknik hizmetleri kurmak ve sürdürmek,
- Salgın hastalıkların ortadan kaldırılması yolundaki çalışmalarını teşvik etmek ve geliştirmek,
- Gerekli olduğu diğer İhtisas Kuruluşları ile işbirliği yaparak kazalardan doğan zararları önleyebilecek önlemlerin alınmasını teşvik etmek,
- Gerekli olduğu diğer İhtisas Kuruluşları ile işbirliği yaparak, beslenme, mesken, eğlence, ekonomik ve çalışma koşullarının ve çevre sağlığı ile ilgili diğer bütün unsurların iyileştirilmesini kolaylaştırmak,
- Sağlık geliştirilmesine katkıda bulunan bilim ve meslek grupları arasında işbirliğini kolaylaştırmak,
- Uluslararası sağlık sorunlarına ilişkin sözleşmeler, anlaşmalar ve tüzükler teklif etmek, tavsiyelerde bulunmak ve bunlardan dolayı Örgüte düşebilecek ve amacına uygun görevleri yerine getirmek,
- Ana ve çocuk sağlığı ve refahı lehindeki hareketleri geliştirmek, ana ve çocuğun tam bir değişme halinde bulunan bir çevre ile uyumlu halde yaşamaya olan kabiliyetlerini artırmak,
- Ruh sağlığı alanında özellikle insanlar arasında uyumlu ilişkilerin kurmasına ilişkin her türlü faaliyetleri kolaylaştırmak,
- Sağlık alanında araştırmaları teşvik ve rehberlik etmek,
- Sağlık, tıp ve yardımcı personelin eğitimi ve yetiştirilme normlarının iyileştirilmesini kolaylaştırmak,
- Gerekli olduğu diğer ihtisas kuruluşları ile işbirliği yaparak kamu sağlığı, hastane hizmetleriyle sosyal güvenlik de dahil koruyucu ve tedavi edici tıbbi bakıma ilişkin idari ve sosyal teknikleri incelemek ve tanıtmak,
- Sağlık alanında her türlü bilgi sağlamak, tavsiyelerde bulunmak ve yardımlar yapmak,
- Sağlık bakımından aydınlatılmış bir kamuoyu oluşumuna yardım etmek,
- Hastalıkların, ölüm nedenlerinin kamu sağlığı uygulama metodlarının uluslararası normların rayın etmek ve gereksinmeye göre yeniden gözden geçirmek,
- Teşhis yöntemlerini gerektiği kadar standart hale getirmek,
- Yiyeceklere, biyolojik ve benzeri ürünlere ilişkin uluslararası normları geliştirmek, kurmak ve bunların kabulünü teşvik etmek,
- Genel olarak Örgütün amacına ulaşmak için gereken her önlemi almaktır¹

Türkiye İrtibat Ofisi'nin Amaç, Yetki ve Sorumlulukları, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın 1. Maddesi'nde açıklamaktadır. İrtibat Ofisi, her neyse kuruluşa kurulsun, DSO'nun bir ofisi olup, ulusal idarenin bir parçası olarak sayılmayacaktır. Aksi bir durum kabul edilmediği sürece, İrtibat Ofisi aşağıdaki amaçlar doğrultusunda kurulacaktır.

Sürekli bir değişim ortamında görev yapacak olan WHO İrtibat Görevlisi'nin ana sorumlulukları şunlar olacaktır;

- * Türkiye ile işbirliği faaliyetlerini WHO'nun başarılı bir şekilde yerine getirmesine yardımcı olmak; işbirliği faaliyetlerini izlemek ve gerektiğinde aktif olarak görev almak,

- Hükümete, sağlık alanında etkili bir uluslararası işbirliği ve kaynakları harekete geçirmesi faaliyetlerinin sağlanmasına yardımcı olmak.
- Hükümetler arası ve hükümet dışı kuruluşlara sağlıkla ilgili konularda danışmanlık yapmak.
- Bakanlık birimlerine (Sağlık Bakanlığı'nun başta Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı olmak üzere diğer birimlerine) ve diğer toplum sağlığıyla ilgilenen tüm ulusal kurum ve kuruluşlarla "İlgili Kişi" olarak çalışmak.

Bütün bu geniş sorumluluklara ek olarak, İrtibat Görevlisi aşağıdaki temel görevleri yerine getirecektir:

- WHO ve WHO personelinin Türkiye'deki görevleri konusunda ülkede odak nokta olarak hareket etmek, programlarının her iki taraf için en yararlı şekilde ayarlandığından emin olarak ve gelecek tartışmaları katılarak faydalı bir şekilde görev yapmak.
- WHO'nun ülkedeki faaliyetlerine yön verecek, Türkiye'deki her alandaki gelişmeleri, özellikle politik, sosyal, ekonomik ve sağlık alanındaki son gelişmelerle ve diğer uluslararası örgütlerin faaliyetleri ile ilgili WHO'ya düzenli bilgi vermek (Sağlık alanındaki bu bilgiler; sağlık konusundaki politik gelişmeleri, yeni kanunları ve sağlık reformları gibi bilgileri içerecektir).
- WHO'nun daha iyi tanınmasını sağlamak için WHO faaliyetleri ve çalışmalarını Türkiye'de geniş kitlelere yaymak. WHO'nun varolan veri tabanıyla birlikte yerel sağlık durumu hakkındaki mevcut ulusal veriyi kullanarak bilgisayarda bir veri tabanı oluşturmak. Ayrıca, WHO yayınlarının mevcut olduğundan ve ülkede erişilebilir olduğundan emin olmak.
- WHO'nun genel ve ülkedeki faaliyetlerini kısaca açıklamak amacıyla, Türkiye'deki sağlıkla ilgili kurum ve kuruluşlarla iletişim kurmak.
- Toplumun sağlık koşullarını geliştirmesine olası katkılarını tartışmak amacıyla diğer bakanlıklarla iletişim kurmak.
- Diğer uluslararası kuruluşların temsilcileri veya sağlık alanında fiial olan kuruluşlar ile düzenli iletişimi devam ettirmek ve Türkiye'nin ve WHO'nun ilgisini tartışmalarda belirtmek WHO'yu bu sahadaki gelişmelerden haberdar etmek.
- Türkiye'ye ikili veya çoklu kaynaklardan sağlanan teknik yardımları izlemek ve koordinasyonu sağlamak amacıyla bu yardımlar konusunda WHO'ya bilgi vermek.
- Ülkedeki diğer WHO ağı ve WHO ile işbirliği yapan merkezlerle düzenli bağlantıları sürdürmektir.

İrtibat görevlisi yukarıda belirtilen görev ve sorumluluklar ile ilgili olarak her üç ayda bir WHO'ya rapor vermektedir. Bununla birlikte, önemli durum ve gelişmeleri de gereğinde WHO'ya bildirecektir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 7 Nisan 1948 tarihinde kurulmuştur. Türkiye DSÖ Anayasası'nı 9 Nisan 1949 tarihli kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde onaylayarak resmen üye olmuştur. Türkiye DSÖ Anayasası'nda yer alan "bütün uluslar mümkün olan en yüksek sağlık düzeyine ulaşacaktır" ilkesinden hareketle, 19 Ekim 1950'de onaylanan "*Ulusal Yardım Anayasası*" ile sağlık projelerine imza atmıştır. Verem, sıtma, kamu sağlığı, nüfus planlaması, beslenme, çocuk mamaları, gıda kontrol hizmetlerinin güçlendirilmesi, hemşirelik, çevre sağlığı, ana çocuk sağlığı hizmetleri projeleri yapılmış, bu alanlarda başarılar elde edilmiştir.

Söz konusu programda, Türkiye'nin sağlık alanında belirlediği öncelikler ile DSÖ'nün önceliklerinin bir ortak noktasını oluşturan projeler ortaya çıkmıştır. Bunlar; Çocukluk Hastalıklarının Bütüncül Yönetimi, Çocuk Felcinin Ortadan Kaldırılması Programı, Afet Yönetimi Halk Sağlığı Eğitimi, Genişletilmiş Bağışıklama Programı, Sıtma Kontrolü "Ulusal Sıtma Kontrol Projesi", Tüberküloz (Verem) Kontrolü Projesi, Hipertansiyon Kontrolü,

Ulusal Çevre Sağlığı Faaliyet Planı (NEHAP), Sağlığı Geliştiren Okullar Ağı Projesi, Temel Sağlık Hizmetleri Sunumu için Organizasyon Yapısı ile İlgili Proje, Acil Tıbbi Hizmetlerin Geliştirilmesi Stratejisi, İlaç Politikaları Geliştirilmesi, Halk Sağlığında Kapasite Oluşturulması, Ulusal Sağlık 21 Politikası Belirleme Projesi, Sağlıklı Şehirler Projesi ve Kaynak Seferberliği, Yönetim, Koordinasyon ve Orta Vadeli İşbirliği Programı Değerlendirilmesinin Uygulanması projesidir.

1980'li yıllara kadar DSO ve DSO'nün birlikliliği ile diğer uluslararası kuruluşlardan Türkiye'ye çeşitli yardımlar sağlanmıştır. Ancak 1980'den sonra ilişkiler en alt düzeye inmiş, 1985 sonrası yeni bir ivme kazanmıştır. Uzun süre Türkiye'de yürütülen DSO destekli projelerin konusu genellikle DSO tarafından önerilmiştir. Diğer ülkelerde ise tersi olmakta, ülkenin sağlık yetkilileri başarıları çeşitli programlara teknik ve mali destek sağlamak için bunları proje haline getirmekte ve DSO ile diğer BM kuruluşlarından yardım istemektedir. DSO tarafından önerilen projeler çoğu kez ülke koşullarına uymadığı için başarısızlıkla sonuçlanmış, kaynakların gereksiz harcanması sonucunu doğurmuştur.

Sağlık Bakanlığı'nun DSO ile ortak yürüttüğü işbirliği programları 1986-1987 döneminden itibaren ikişer yıllık "Orta Dönem İşbirliği Programları" hazırlanarak önceden planlanmakta ve projeler iki taraf arasında imzalanan bu programlara göre yürütülmektedir. Ancak son yıllarda Sağlık Bakanlığı Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı'nun çabaları ile Bakanlığın teknik birimlerince oluşturulan projeler söz konusu Orta Dönem İşbirliği Programları'nda yer almıştır.

DSO ile Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı arasında sürdürülen çalışmalar sonucu 2002-2003 İki Yıllık İşbirliği Anlaşması 16 Mayıs 2002 tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Bunlar; Buluşıcı Hastalıklarla Mücadele, Temel Sağlık Hizmetlerinin Güçlendirilmesi, Ulusal İlaç Politikaları, Acil Durum Hizmetlerinin Güçlendirilmesi ile Aile ve Üreme Sağlığı projeleridir.

DSO'nün işbirliği yaptığı kuruluşlar; Hükümet (Başbakanlık, Sağlık Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, DPT, DİE, Çevre ve Orman Bakanlığı, GAP İdaresi), sivil toplum kuruluşları (Uluslararası Çocuk Sağlığı, Anne ve Çocuk Eğitimi ile İlgili STK'lar), üniversite ve akademiler (TÜBİTAK, Türkiye'de yer alan tıp ve sağlık fakülteleri), Donörler /yardım işbirliği kuruluşları (Uluslararası Çocuk Merkezi, Japon Uluslararası İşbirliği, Alman Teknik İşbirliği, Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği)

Dünya Sağlık Örgütü'nün bazı yayınları ise şunlardır; Dünya Sağlık Raporları (1995-2000), 2001 Dünya Sağlık Raporu "Ruh Sağlığı Yeni Anlayış-Yeni Ümit", 2002 Dünya Sağlık Raporu "Sağlık Risklerinin Azaltılması, Sağlıklı Yaşamı Geliştiriyor", 2002 Dünya Sağlık Raporu-Şiddet ve Sağlık, DSO Genel Direktör Raporu 1998-2003, Dünya Sağlık Asamblesi "Genel Kurul Toplantıları"

3 Aylık Bültenler: Bültenlerde Türkiye, Dünya Sağlık Örgütü Cenevre Merkezi ve Avrupa Bölge Ofisi'ndeki basın açıklamaları, üst düzey yetkililerin konuşma metinleri, durum değerlendirme raporları, dünya sağlık raporları, dünya sağlık günderi ve sağlık alanında gerçekleştirilen aktiviteler yer almaktadır. Bu bültenlerin; 2000 yılı Ağustos ayından itibaren yayımlanmış olan bölümüne DSO'nü internet adresinden ulaşılabilir.

Çiğdem bünyesinde ayrıca sağlıkla ilgili baporları kitapları ve raporlar da yayımlanmaktadır.

Bunlara bazı örnekler: Kanun Klinik Kullanımı Elkitabı, Bölge Hastanelerinde Cerrahi Bakım, Uluslararası Gezi ve Sağlık 2003, Kanser Dünya Raporu, Şiddet ve Sağlık Dünya Raporu'dur.

Herişim

Birlik Mahallesi 2. Cadde No:11 Çankaya ANKARA

Tel: (312) 454 10 82

Faks: (312) 496 14 88

E-mail: whotur@un.org.tr

Web: www.un.org.tr/who/who.htm

Kaynaklar

www.un.org.tr/who/who.htm

www.who.int/en

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) World Trade Organization (WTO)

İkinci Dünya Savaşı sonrası ekonomisinin IMF ve Dünya Bankası'ndan sonra üçüncü aşamayı temsil etmesi düşünülen Uluslararası Ticaret Örgütü (İTO) Anlaşması, Mart 1948'de Küba'nın Havana kentinde "Havana Charter" adı ile 56 ülke tarafından imzalanmasına rağmen, ilgili ülke hükümetlerince benimsenmemesi sonucu başlangıçta ölü olarak doğmuştur. İTO'nun faaliyete geçmesine kadar olan dönemde geçici bir süre için çalışması kabul edilen GATT (General Agreement on Tariffs and Trade), İTO'nun işlenmesi sonucu günümüze kadar işlevlerini sürdürmüştür.

Ekim 1947'de imzalanan ve Ocak 1948'de yürürlüğe giren GATT'ın faaliyetleri, dış ticaretin serbestleştirilmesini sağlamaya yönelik olmuştur. GATT, "Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması" anlamına gelmektedir. Serbest bir dış ticaret sisteminin oluşmasında engel gördüğü gümrük vergilerinin (tarifelerin) düşürülmesi, tarife dışı engellerin kaldırılması veya tarifeye dönüştürülmesi, ayrıca olabilecek diğer engellemelerin ve farklı muamelelerin kaldırılması gibi hususlar GATT'ın temel hedeflerindenidir. Bunun temelinde, dış ticarete rekabet sonucu mal kalitesinin artacağı, fiyatların düşeceği, dış ticaret hacminin artacağı ve aynı zamanda bu durumun üretim arızına da etki edeceği ve dolayısıyla ülkelerin refahını artıracığı düşüncesi bulunmaktadır. Uygulamada her ne kadar bu düşünceden sapmalar olmuş, özellikle gelişmiş ülkeler kendi çıkarları ortamında korulara yaklaşımlarsa da, GATT'ın başlangıcında gelişmiş ülkelerdeki sanayi kesiminde ortalama yüzde 40'larda olan koruma oranları günümüzde yüzde 5-6'lar civarına düşmüştür. GATT, çok taraflı bir anlaşma olup, 1947 yılında İsviçre'nin Cenevre kentinde toplanan mültilateral bir konferans sonucu 23 ülkenin imzasıyla oluşmuş ve anlaşmanın sonunda aynı isimle anılan bir teşkilat haline gelmiştir.

1947 yılından beri geçici statü ile çalışan GATT'ın yerine, Uruguay Müzakereleri'nin sonucunda, Bretton Woods kurumlarının Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası ile birlikte üçüncü aşamayı oluşturacak olan Dünya Ticaret Örgütü'nün kurulması gerçekleştirilmiştir. 1.1.1995'te kurulan DTÖ, hukuken zeminde oturmuş, yaptırım gücü arması olarak ve aynı zamanda sanayi ürünleri ticaretine ilaveten tarım, tekstil ve hizmet ürünleri ticareti ile birlikte fikri mülkiyet haklarını da bünyesine katarak GATT'ın yerine geçmiştir.

1981 yılında İngiltere-İrlanda'da yapılan müzakerelerde, büyük ülke ile beraber Türkiye'nin de GATT'a katılması görüşülmüştür. Türkiye anlaşmayı 1983 yılında imzalamıştır. 1 Ocak 1995'ten itibaren, eski GATT, "GATT 1947", yeni GATT ise "GATT 1994" olarak adlandırılmaktadır. GATT 94 daha kapsamlı olup GATT 47'yi de kapsamaktadır. GATT 94 ise, DTÖ içinde yer almaktadır. DTÖ'nün üye sayısı Nisan 2004 itibarıyla 147'ye ulaşmıştır. Türkiye'nin DTÖ üyeliğinin yürürlüğe giriş tarihi 26 Mart 1995'dir.

DTÖ'nün amacı, üye ülkelerin ticaret ve ekonomi alanındaki ilişkilerini geliştirmek, haysat standartlarını yükseltmek, tam istihdamı gerçekleştirmek, reel gelir ile gerçek talep hacmindeki istikrarlı artışı sağlamak, mal ve hizmet üretim ve ticaretini geliştirmek, aynı zamanda da dünya kaynaklarının sürdürülebilir kullanıma hedefine en uygun bir şekilde kullanımına olanak vermek ve gerçek çevreyi korumak gerektiren farklı ekonomik düzeydeki ülkelerin gereksinim ve ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde mevcut kaynaklarını geliştirmektir.

Bu amacına ulaşabilmek için, üye ülkelerin karşılıklı menfaat esası üzerinden hareketle, uluslararası ticaretle; ticareti daraltan "Her Türü Engel" ve "Farklı Muameleleri" kaldırılmaları amaçlanmaktadır. Ticareti daraltan her türlü emelin kaldırılmasından kasıt, ithalat ve ihracata uygulanan her türlü vergi dışı engeli önce vergi (tarife)ye dönüştürmek ve daha sonra da bu tarifeleri kaldırmaktır. Uluslararası ticarete farklı muamelelerin kaldırılması için iki önemli kural geliştirilmiştir. Birincisi, "En Çok Kayırlan Ülke" kuralıdır. Bu kurala göre, bir ülkeye sağlanan kolaylık ya da verilen taviz, ayırım yapılmadan bütün diğer üye ülkelerle de aynı geçerli kılınmalıdır. İkinci kural ise, "Milli Muamele" kuralıdır. Bundan maksat, yurtdışında uygulanan vergi ve muamelelerde yerli mal (hizmet) ve yabancı mal (hizmet) ayırımı yapılmaması ve hepsine eşit muamele yapılmasıdır. Sonuç olarak, ticaretteki bütün bu engellerin ve ayrımcılığın kaldırılması ile uluslararası ticarete serbestleşme (liberalleşme) sağlanacak ve böylece bütün ülkelerin yararına olarak ticaret hacmi de artmış olacaktır. Bu amaçlarına ek olarak İTÖ'nün diğer amaçları şöyledir;

- Gelişmekte olan ülkelerin ve aralarındaki en az gelişmiş olanların artan dünya ticaretinde ekonomik kalkınma gereksinimleriyle orantılı bir pay elde etmelerini sağlamak,
- Karşılıklı çıkar esasına dayalı ve gümrük tarifelerinde ve ticaretin karşılaştığı diğer engellerde önemli indirimler sağlayan ve uluslararası ticaret ilişkilerinde ayrımcı işlemleri ortadan kaldırın anlaşmalar yapmak,
- Uruguay Birli Çok Taraflı Ticaret Müzakereleri'nin sonuçlarını içeren bütünleştirilmiş, uygulanabilir ve kalıcı birçok taraflı ticaret sistemi gerçekleştirmek,
- Çok Taraflı Ticaret Sistemi'nin ana ilkelerini korumaktır.

İTÖ Anlaşması, dört ek ve eklerin alt başlıklarından meydana gelmektedir. Ek 1, Mal ve Hizmet Ticareti ile Fikri Mülkiyet Hakları ve Sahte Mallar Ticareti hakkındadır. Ek 2, Anlaşmazlıkların Hallirini Usul ve Kurallarını kapsamaktadır. Ek 3, Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Mekanizması'na dairdir. Ek 4, Sivil Uçaklar Ticareti Anlaşması, Devlet Alınları Anlaşması, Uluslararası Süt Ürünleri Düzenlemesi ve Sığır Etine Dair Düzenlemeleri kapsamaktadır. Anlaşmayı imzalayan ülke otomatik olarak ek 1, 2 ve 3'ü de imzalamış olmaktadır. Ek 4'ü ise, isteyen ülkenin ayrıca imzalaması gerekmektedir.

Dünya Ticaret Örgütü, genel olarak aşağıda yer alan altı önemli fonksiyonu yerine getirmektedir;

- DTO Anlaşmasını oluşturan 28 çok taraflı ve çözümlenmiş anlaşmaları idare etmek ve gözlemek,
- Çok taraflı ticaret görüşmelerinde üyeler arasında müzakereler için bir forum teşkil etmek,
- Üyeler arasındaki ticari anlaşmazlıkları çabuk ve etkili bir şekilde çözecek mekanizmayı sağlamak,
- Üyelerin ticaret politikalarını gözden geçirmek ve değerlendirmek,
- Küresel ekonomi politikalarının oluşturulmasında tutarlılık sağlanması amacıyla, küresel ekonomi yönetimi ile ilgili olan diğer başlıca uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- Söz konusu uluslararası ticaret sisteminin yararlarından yararlanmaları için geliştirmekte olan ülkelere ve dönüşüm ekonomilerine yardım etmek.

Bu fonksiyonları yerine getirecek olan Dünya Ticaret Örgütü'nü, en az iki yılda bir toplanacak olan ve tüm üyelerin temsilcilerinden oluşan "*Bakanlar Konferansı*" yönetmektedir. Bakanlar Konferansı'na bağlı olarak "*Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Organı*" ve "*Anlaşmazlıkların Halli Organı*" bulunmaktadır. Anlaşmazlıkların Halli Organı'na bağlı olarak çalışan "*Anlaşmazlıkların Halli Paneli*" ve "*Ticaret Organı*" bulunmaktadır.

Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Organı, üye ülkelerin ticaret politikalarını iki, dört ve altı yıl gibi belirli aralıklarla incelemeye tabi tutmaktadır. Üye ülkeler arasındaki anlaşmazlı-

ları çözümler bir karara bağlamakla görevli Anlaşmazlıkların Halli Organı'nın kararlarına ilgili taraflar uymak zorundadırlar. Bakanlar Konferansı ayrıca kendine bağlı "Ticaret ve Çevre Komitesi", "Ticaret ve Kalkınma Komitesi", "Ödemeler Dengesi Kısıtlamaları Komitesi" ve "Bütçe, Mali ve İdari İşler Komitesi" gibi komiteler oluşturmuştur. Bakanlar Konferansı gerekli gördüğü görevler için ek komiteler oluşturabilir. Bu komiteler anlaşmalar uyarınca ve Genel Konsey tarafından kendilerine verilen görevleri yerine getirirler. Üye ülke temsilcilerinden meydana gelen "Genel Konsey", Bakanlar Konferansı toplantıları arasında kalan dönemde Bakanlar Konferansı'nın işlevlerini yerine getirecektir. Genel Konsey, Anlaşmazlıkların Çözümü ve Ticaret Politikalarının Gözden Geçirilmesi Mekanizmaları ile ilgili kararlar verebilecektir. Bakanlar Konferansı'nın işlevlerini yürütecek olan Genel Konsey'in altında "Mal Ticaret Komitesi", "Hizmetler Ticaret Komitesi" ve "Ticarette Bağlantılı Diğer Mülbhiet Hukukları Komitesi" yer almaktadır.

DTÖ'nün ticari faaliyet alanları:

Sanayi: Uruguay Turu (UT) sonrasında, sanayi ürünleri ithalatında uygulanan vergiler (tarifeler) de ortalama yüzde 34 düzeyinde indirim yapılacaktır. Bu indirim tabahütleri 1.1.1995'den başlamak üzere dört sene içinde ve aksine bir hüküm yoksa beş eşit taksitte gerçekleştirilecektir.

Tarım: Uruguay müzakereleri sonunda üzerinde uzlaşmaya varılan önemli konulardan birisi de tarımın DTÖ kapsamına alınması olmuştur. Üye ülkeler tarım ürünlerinde; pazara girişte yarı ithalatta, uyguladıkları tarifeleri indirecekler, iç üretimdeki destekleri ve ihracatta uyguladıkları teşvikleri azaltacaklardır. Bundan, tarım ürünleri üretim ve ticaretindeki ikisadi faaliyetlerin serbest rekabet koşulları altında yürütülmesi amaçlanmaktadır. Buna göre tarımda yapılan faaliyetler üç başlık altında toplanmaktadır. Bunlar; Pazara Giriş, İç Destekler ve (İhracatta) Sübvansiyonlardır.

Hizmetler: Daha önce GATT kapsamında olmayan hizmet ticareti, gelişmiş ülkelerin ve özellikle AB'nin etkisiyle Uruguay Turu sonrasında, DTÖ kapsamına alınmıştır. "Hizmetler Ticareti Genel Anlaşması"nın tesisiinde mal ticaretinden elde edilen tecrübeler etkili olmuştur. Bu nedenle, söz konusu anlaşmanın hükümleri, mal ticareti anlaşmasının hükümleri ve prensiplerine benzerlik ve paralellik arz etmektedir. Anlaşma, İngilizce adının (General Agreement on Trade in Services) baş harfleri olan GATS ile ifade edilmektedir. Hizmetler Anlaşması, üç esas üzerine inşa edilmiştir. Bunlardan birincisi olan Anlaşmanın "Çatısı", bütün üyelerin uyması gereken temel yükümlülükleri kapsar. Bu yükümlülükler; ayırım yapmama, ulusal muamele ve hizmetler piyasasına girişlerin giderek serbestleştirilmesi gibi temel ilke ve prensiplendir. İkincisi, Pazara Giriş Tabahütleri Listesi'dir. Bu listeler ülkelerin, devam eden serbestleşme sürecinde, kendi hizmetler sektöründe var olan ve başka ülke kaynaklı hizmetlerin ülkelerine girmesine mani olan engellerin ne kadarını indirebileceklerinin veya ortadan kaldırabileceklerinin tabahütü ile ilgilidir. Üçüncüsü ise, Ekler'dir. Ekler, en çok kayırdan ülke kuralından istisnaolar, muayyen bazı hizmetler (haberleşme, mali hizmetler, hava ulaşım hizmetleri gibi) ve bütün anlaşmada söz konusu edilen hizmet ürünlerini yapan gerçek kişiler'in dolaşımı ile ilgili disiplinleri kapsamaktadır.

DTÖ Sekreteryası, oldukça geniş bir ekonomik faaliyet alanını kapsayan "Hizmetler Kosumu"nu 12 sektör ve 155 alt sektöre ayırmaktadır. Bu 12 sektör; Ticari Hizmetler, Haberleşme Hizmetleri, İnşaat ve Mühendislik Hizmetleri, Dağıtım Hizmetleri, Eğitim Hizmetleri, Çevre ile ilgili Hizmetler, Mali Hizmetler, Sağlık ve Sosyal Hizmetler, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Eğlence, Kültür ve Spor ile ilgili Hizmetler, Ulaşım Hizmetleri ile (başka bir yere dahil edilmemiş) Diğer Hizmetler'dir.

Fikri Mülkiyet Hakları (FMMH): Fikri Mülkiyet Hakları (Intellectual Property Rights) da tarım ve hizmetlerde olduğu gibi Uruguay Turu sonucunda, gelişmiş ülkelerin ve özellikle ABD'nin baskıları sonucu anlaşmaya dahil edilmiştir. Anlaşma ilk defa FMMH'de korumanın uluslararası standartlarını oluşturmuş ve yine ilk defa uluslararası standart çerçevesinde devreye alınmıştır. Bu kazanımların açıklanmıştır. Hükümetlerin konu ile ilgili kendi kararlarını bu usul ve esaslara göre düzenlemeleri gerekmektedir. Milli Muamele ve En Çok Kayırlan Ülke Kuralı mal ve hizmetlerde olduğu gibi burada da temel ilke olarak kabul edilmiştir.

Fikri Mülkiyet Hakları'nın korunması ile ilgili uygulamaya standartlarının oldukça çeşitli olması ve yine sadece mallar ile ilgili prensip, kural ve disiplinlerin "Çok Taraflılık Çatısı"nın eksik olması, uluslararası ilişkilerde gittikçe büyüyen bir gerginlik kaynağı olmuştur. Diğer taraftan, uluslararası ticarete konu mal ve hizmetlerin değeri, giderek araştırma, teknoloji, kalkınma ve insan üreticiliğini ihiva eden fikri içerikli haklara dayanmaktadır. Bu durum aynı zamanda maliyet artırıcı bir unsur olmaktadır. Başkalarının izinsiz ve maliyetsiz olarak bu bulguları taktik edip kullanılmaları için korumaları gerekmektedir. FMMH'nin korunma gereksinimi de bu görüşten kaynaklanmaktadır.

Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Mekanizması: Yine önceki anlaşmalardan farklı olarak ilk defa bu anlaşmada, "Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Mekanizması"na (Trade Policy Review Mechanism-TPRM) ve bu mekanizma çerçevesinde çalışacak "Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Organı"na yer verilmiştir. Aralık 1988'de Montreal'de yapılan Uruguay Turu Yanı Yolu Bakanlar Toplantısı'nda alınan Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Mekanizması Kararı, GATT sisteminin işleyişinin iyileştirilmesine yöneliktir. Bu mekanizmanın amacı, üye ülkelerin ticaret politikaları ve uygulamalarının çok taraflı ticaret sistemi üzerindeki etkilerini gözlemlemektir. Bu nedende, Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Organı, üye ülkelerin ticaret politikası ve uygulamalarının her iki yılda bir, dört yılda bir ve altı yılda bir olmak üzere düzenli olarak gözlemlenmektedir. Gözleme tabi tutulmadığı ülke sıralaması, ele alınan son dönemde üye ülkelerin dünya ticaretinden aldıkları paylara göre yapılmaktadır. Buna göre, ilk dört büyük ticari güç sayılan AB, ABD, Japonya ve Kanada her iki yılda bir, sonra gelen on altı ticari güç dört yılda bir, geri kalan ülkeler de altı yılda bir gözden geçirme mekanizmasına tabi olacaklardır. Gözleme tabi tutulmuş ülkelerin ekonomik ve ticari durumlarını ihiva eden raporlar, DTO Sekreteryanı tarafından yayımlanmaktadır.

DTO'nun üye ülke sayısı 23 Nisan 2004 tarihinde 147'ye ulaşmıştır. Türkiye'nin DTO üyeliğinin yürürlüğe girişi tarihi 26 Mart 1995'dir. Üye ülkeler arasında yer alan Birleşmiş Milletler'in belirlediği en az gelişmiş ülke statüsündeki 49 ülkeden, DTO üyesi olan 30'u "en az gelişmiş ülke" olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, üye olmak için müracaat etmekle birlikte, henüz üyelikleri gerçekleşmemiş ülkeler "gözlemci ülkeler" statüsünde yer alırlar.

DTO'nun iybirliği yaptığı bazı kurumlar şunlardır: Küreselleşme üzerine Uluslararası Forumu, "Our World is Not for Sale" ("Dünyamız Satılık Değildir") Network'u, Karadeniz Ekonomik İybirliği Örgütü, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), Dünya Sağlık Örgütü, Biyolojik Çeşitlilik Konvansiyonu, Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD).

Dış ticarete eskiden beri devam eden kurumlar ve liberal politikalar yaklaşımının sonucunda ticaret sınırları ihivallerinin arığı bir dönem olan 1986 yılında, GATT çerçevesinde başlayan Uruguay Turu Çok Taraflı Ticaret Müzakereleri 1993 yılı sonunda anlaşmayla sonuçlanmış ve anlaşma sonunda kurulması kabul edilmiş DTO, 1995 yılı başından itibaren yürürlüğe girmiştir. DTO'nun yürürlüğe girmesi ve aynı zamanda Anlaşma'nın uygulanmasını kontrol etmesi, dış ticaretin serbestleşmesinde ve küreselleşmesinde ileri bir adım olmuştur. Anlaşma'nın psikolojik etkisi hemen görülmüş, çünkü 1994 yılında dünya ticaret hacminde yüzde 8,7 oranındaki

büyüme, 1993 yılı büyümesinin iki katından fazla olmuştur. Bunun yanında dünya hasılasındaki artış 1993'de yüzde 2,5 iken 1994'te ancak yüzde 3,6 olarak gerçekleşmiştir. Benzer artışlar 1995 yılı için de geçerlidir. Dünya ticaret hacmi ile dünya hasılası arasındaki bu artış farklarının, DTO Anlaşması'nın dış ticarete olan etkisiyle gerçekleştiği kabul edilmektedir. DTO'nun potansiyel üye sayısı 160'lara ve buna paralel olarak DTO kurallarına tabi olan ticaret hacmi de yüzde 85-90'lara ulaşmıştır.

Türkiye, DTO ile olan ilişkilerinde gelişme yolundaki diğer startıusunda olduğu için, gelişme yolundaki ülkelere sağlanan kolaylıklara sahiptir. Ne var ki Türkiye, AB ile olan ilişkilerinde benzer kolaylıklar olmadığı ve aynı zamanda Gümrük Birliği Anlaşması'na uyması gerektiği için, DTO nezilinde sağlanan avantajların birçoğunu kullanamamaktadır. Bu nedenle, dış ticaretteki teşvik ve koruma sistemlerinin sadece DTO kurallarına değil, aynı zamanda AB'nin kurallarına da uyum sağlanması gerekmektedir.

DTO'nun dünya ticareti açısından oldukça güçlü olduğunu savunan düşüncelerin karşısında, DTO'nun liberalleşme programının kökten kusurlu olduğunu ve bu tehlikeli örgütün ortadan kaldırılması gerektiğini savunan bazı eleştiriler de vardır. Bu görüş görüşler, DTO'nun 1999 yılında ABD'nin Seattle kentinde düzenlenen III. Bakanlar Konferansı'nı gösterilerle protesto etmişlerdir. DTO uygulama ve politikalарının karşısında olan uluslararası sivil toplum kuruluşlarının arasında; Hristiyan Yardım-İK, FoodFirst, The Institute for Food and Development Policy-ABD, Uluslararası İnsan Hakları Derneği-Almanya; Uluslararası Oxford Vakfı, Üçüncü Dünya Network'u, Avrupa Parlamentosu Yeşiller Grubu/EPA, Avrupa Şirketleri İzleme Grubu CRO, Avrupa Çiftçiler Koordinasyonunu (CIPK), Toprakın Dostları (FOE), Avrupa ve Dünya Kalkınma Hareketi-İK gibi birçok çevre, kadın ve barış örgütü de bulunmaktadır.

DTO'ne karşı olan hareketlerin görüşü, toplumsal emekle ilgili, ekolojik ve kültürel kaygıların, her yerde kör yapımını üstünde öncelik kazanması şeklindedir. DTO ile onun soldan eleştirenleri arasındaki asıl tartışma korumacılıkla ilgili değildir, sınırlanması rekabetin yararlıdır tahribatın korunması gerekenlere ilişkindir. DTO emek harcayarak savunacak, uzun dönemli gelişmeyi koruyacak veya kültürel sürdürülebilirlik ile çeşitliliği destekleyecek kuralları sahip değildir. Böyle standurhtar olmazsan, halkın büyük bir kısmı gençleyen ticaretten sülen kaybedebilir.

Eleştirenlerin, DTO'ye ilişkin şüphelerin kör amaçlayan mantığa göre hareket ettiği olduğu şeklindeki kuramsal anlayışı, DTO'nun bugüne kadar ki tarihinden kaynaklanmaktadır. Şirketler yararına çevresel veya kamu güvenliği düzenlemelerine meydan okuyan her vakada, şirketler kazanmıştır. Ticari karides avlanmasına ilişkin çıkarlar, devasa deniz kaplumbagalарının korunması ile çatışma, kaplumbagalарının hiç şansı olmamış, Venezuela petrolünün çıkarları ile ABD Çevresel Koruma Kurumu'nun idial edilen petrolün hava kalitesine ilişkin standartları getirmeye, kazanılan petrol çıkarları; ABD büyükbaş hayvan üreticilerinin karşı Avrupa Birliği'nin hormonlu etleri yasaklaması söz konusu olunca, kaybedenler Avrupalı tıllatıcılar olmuştur.

DTO'ne karşı olan bu türden eleştirilerin başlıca nedenleri arasında; DTO'nun ticari kaygıları bütün diğer değerlerin üzerine koyması; illahleri katı hükümlerle cezalandırırken, demokratik olarak kontrol edilen hükümetlerin elindeki seçerlerde azaltarak demokrasyi zedelemesi, toplulukları, ülkeleri ve bölgeleri daha kendine yeterli bir doğrultuya yönlendirecek yerel ekonomik gelişme ve politikaları teşvik edecek çabalarını aleyhine, küresel ticareti aktif bir şekilde teşvik etmesi; potansiyel risklere karşı, (hükümetlerin insan sağlığına veya çevreye verilen zararları çözümlenmeye teşebbüs etmesini engelleyecek) ülkelerin halkları geçmesini engellemesi; kurallarının, yaşam biçimleri için pahalılar veya benzeri dışlayıcı korumacılık tedbirlerine izin

vermesi; ulusal hükümetlerin satın aldığı ABD Dolar'ları insan haklarıyla, çevreyle, çalışanların haklarıyla ilgili ve diğer ticari olmayan amaçlar doğrultusunda kullanma yetilerini sınırlaması.

Dünya Ticaret Örgütü'nün yayını kategorileri; Yeni yayınlar, anlaşmalar ve yasal belgeler, tartışma oturum raporları, yıllık raporlar, analizler ve özel raporlar, elektronik yayınlar, ücretsiz yayınlar ve videolardan oluşmaktadır. Yıllık yayınlar; Dünya Ticaret Raporları, Dünya Ticaret Raporu ve Uluslararası Ticaret İstatistikleri'ni içerir.

Birçoğu diğer örgütlerle işbirliği içerisinde hazırlanan Dünya Ticaret Örgütü yayınları Dünya Ticaret Örgütü'nün web adresinden sipariş edilebilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü ile ortaklaşa hazırlanan "*Dünya Ticaret Örgütü Anlaşmaları ve Halkın Sağlığı*" da bu çalışmalardan biridir. Sağlık ile ticaret arasında ortak bir temel olduğu görüşünde olan iki örgüt, bu yayında ülkelerin, insan, hayvan ve biriki sağlığını korumaları gerekli olduğunda malların ithalat ve ihracatını sınırlanması için önleni almaya haklarının olduğunu açıklar. Hizmetler serbest bırakıldığında sağlık gibi alanlarda ulusal politikalar hedeflerini karşılamak amacıyla düzenli koruma hakları vardır. Sekiz temel sağlık konusu bilimsel hastalıkların kontrolü, gıda güvenliği, tütün, çevre, ilaçları elde etme, sağlık hizmetleri, biyoteknoloji gibi bazı acil konuların yanında gıda güvenliğini kapsar.

Dünya Ticaret Örgütü'nün diğer yayınlara bazı örnekler de şunlardır: Dünya Vatandaşın Rehberi (kitapçık), 2004 Küreselleşme Karşısında Halkın Küreselleşmesi (film), Küresel Ekonomi ve Demokrasi (film), Görünmez Yönetim: Dünya Ticaret Örgütü (rapor), Küreselleşmenin Yeniden Düşünülmeli: Adaletsiz Bir Dünyada Adaların Öğretilmesi (kitap), Güneyden Görünüşler: Küreselleşmenin Etkileri ve Üçüncü Dünya Ülkelerinde Dünya Ticaret Örgütü (kitap).

İletişim

Rue de l'Assommoir 154, CH-1211 Genève 21 İsviçre
Tel: (+41-22) 739 51 11
Faks: (+41-22) 731 42 06
E-mail: enquir@wto.org
Web: www.wto.org

Kaynaklar

katip.dpi.gov.tr/kutup/ticaret/whoinst.htm
www.wto.org
www.igfa.gov.tr
www.tetad.org.tr/wcedd/02-D3-19/whoinst.htm
www.aa.org.tr/whoinst
www.antiuni.org.tr/buharackind.htm
ub.yocultra.com/urunler/halkin-saaglik-haklari-uzeyir-2004.htm

Dünya Turizm Örgütü (DTÖ) World Tourism Organization (WTO)

Dünya Turizm Örgütü, Resmî Turizm Kuruluşları Uluslararası Birliği (RTKUB)'nin II. Dünya Savaşı sonrasında geçirdiği değişiklik sonucu, hükümetlerarası nitelikte bir uluslararası örgüt olarak kurulmuştur. RTKUB, üye sayısının 109 Ulusal Turizm Örgütü ve 88 Ortak Üye ile aynı noktaya ulaştığı hükümet dışı teknik bir örgüttür.

Turizm büyüyüp modern yaşam dokusunun ayrılmaz bir parçası haline gelmeye başladıkça, uluslararası boyutu artmış ve ulusal hükümetler gün geçtikçe daha önemli roller üstlenmeye başlamışlardır. 1960'ların ortalarında, gelişmeleri gözetim altında tutmak ve turizmin, özellikle kişisel, turizm politikaları ve turizmin etkileri ile ilgili hükümetlerarası bir mekanizma haline gelmesi için etkili araçların gerekliliği kesinlik kazanmıştır.

RTKUB üyeleri, 1967 yılında özellikle Birleşmiş Milletler sistemi dahilindeki turizm ile ilgili Dünya Sağlık Örgütü, UNESCO ve Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü gibi yerli kurumlarla işbirliği yapmak ve dünya çapında faaliyet göstermek üzere, hükümetlerarası bir dönüştürme kararı vermişlerdir. Aynı yönde bir teklif de, Aralık 1969 tarihli BM Genel Kurulu'nda verilmiştir. Teklifte RTKUB'nun, BM çerçevesinde varolan sistem ile işbirliği halinde, turizm alanında oynaması gereken kesin ve merkezi rolü ele alınmıştır. Bu teklifi takiben Dünya Turizm Örgütü'nün yasaları resmî turist örgütleri RTKUB'nin üyesi olan devletler tarafından onaylanmıştır. Böylece RTKUB, Dünya Turizm Örgütü (DTÖ) haline gelmiş ve ilk Genel Kongresi Mayıs 1975 tarihinde Madrid'de düzenlenmiştir. 1976 yılında, İspanya Hükümeti'nin bina tahsisıyla birlikte DTÖ Sekreterliği Madrid'de çalışmalarına başlamıştır.

DTÖ, 1976 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)'nin yönetici birimi haline gelmiş ve bir yıl sonra, BM ile resmî bir işbirliği anlaşması imzalanmıştır. 2003 yılında, Birleşmiş Milletlerin uzmanlaşmış bir kurumu haline gelmiş ve uluslararası turizmdeki öncü rolünü bir kez daha doğrulamıştır.

DTÖ'nün üye kapasitesi ve dünya turizmindeki etkisi, kurduğu günden bugüne büyümesini sürdürmektedir. 2003 yılı itibarıyla 141 ülke, yedi bölge ve özel sektör, eğitim enstitüleri, turizm denetçileri ile yerel turizm otoritelerini temsil eden 350 civarında Bağlı Üyeyi içermektedir.

DTÖ turizm yoluyla, ekonomik büyümeyi ve istihdamı teşvik etmeyi, çevre ve kültürel mirasın korunmasını özendirilmeyi ve barış, refah ve insan haklarına saygıyı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Tüzüğünde yer alan amaçları ise,

- Örgütün ana amacı, iktisadi gelişmeye, uluslararası anlayışa, barış, refah, insanî temel hak ve özgürlüklerine, ırk, cinsiyet, dil ve din ayırımı yapılmaksızın evrensel saygı duyulmasına ve gösterilmesine katkıda bulunmak amacıyla, turizmin teşvik ve geliştirilmesini sağlamaktır. Örgüt, bu amaçla ulaşmak için gerekli bütün tedbirleri alacaktır.
- Örgüt, amacına ulaşmada, kalkınma yolundaki ülkelerin turizm alanındaki çabalarına özel bir dikkat gösterecektir.

- Turizm alanında oynamakta görevlendirilirdiği ana rolünü gereğini yerine getirmek amacıyla Öncüt, Birleşmiş Milletler'in yetkili organlarıyla ve uzmanlaşmış kuruluşlarıyla etkili bir işbirliği kuracak ve sürdürecektir. Örgüt, bu amaçla, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ile Programın yürütülmesiyle yükümlü iştirakçi ve uygulayıcı bir kuruluş olarak işbirliği ilişkileri kurmaya ve amaçları Program faaliyetlerine katkıda bulunmaya gayret gösterecektir.

Turizm bilgi ve becerilerinin gelişmekte olan ülkelere aktarılması, Dünya Turizm Örgütü'nün temel görevlerinden biridir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın yönetici birimi olarak DTO, on yıllardır edindiği deneyimi, dünyanın her yerindeki ulusların sürdürülebilir kalkınma hedeflerini gerçekleştirebilmeleri amacıyla öncelik olarak kullanmaktadır. DTO, üye devletlerin talebine bağlı olarak finansman sağlamak, dünyanın önde gelen uzmanlarını bulmakta ve küçük veya büyük ölçekli projeler yürütmektedir.

Turizmin, yoksulluğun azaltılmasında oldukça güçlü bir araç olduğu da kanıtlanmıştır. Zamanla, dünyanın en az gelişmiş ülkelerinde, kalkınma ve iş yaratma olanakları sağlayarak başlıca ekonomik dayanak haline gelmiştir. UNCTAD ile ortaklaşa başlatılan *Sürdürülebilir Turizm - Yoksulluğun Azaltılmasını (STEP) Programı*, en az gelişmiş ülkelerele potansiyel sinerjileri artırmak ve sürdürülebilir kalkınmaya daha fazla katkıda bulunmak amacıyla, ikiz konular olan sürdürülebilir turizm ile yoksulluğun azaltılmasına odaklanmaktadır. STEP, Ağustos 2002 tarihinde Johannesburg'da gerçekleştirilen, Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi sırasında başlatılmıştır.

Ulusal Turizm İdareleri'nin doğrudan eylemlerinin güçlendirilip desteklenmesi, DTO'nun bölgesel temsilcilikleri tarafından yürütülür. Madrid'deki merkeze bağlı olan bu temsilcilikler, Afrika, Amerika, Doğu Asya ve Pasifik, Avrupa, Orta Doğu ve Güney Asya'da bulunmakta ve her bir bölgenin gereksinimlerini karşılamak için özenle çalışmaktadır. DTO'nun altı Bölgesel Komisyonu, Örgütün etkinliklerini ve gelecek önceliklerini tartışmak amacıyla yılda en az bir defa toplanmaktadır.

Bölgesel temsilcilikler, DTO'nun üye ülkeleriyle temasını sağlayan ön cephesi konumundadır. Temsilciliklerin görevleri;

- Her bir ülkenin en yetkili turizm ofisleriyle görüşüp sorunları analiz eder, çözümü yolları önerirler.
- Spesifik kalkınma projeleri yaratır; turizm otoriteleri ile finansman kaynakları - özellikle BM Kalkınma Programı - arasındaki bağlantıyı sağlarlar.
- Ulusal ve bölgesel turizm etkinliklerinde DTO'nu temsil ederler.
- Belli bir ülkedeki özel ilgi konularına yönelik ulusal seminerler düzenlerler.
- Birçok ülkenin paylaştığı sorunlar üzerine konferanslar düzenler, böylece ortak amaçlar için deneyim değişimi ve işbirliği çalışma olanakları yaratırlar.
- Turizm otoriteleri ile hükümetin diğer kuruluşları arasında verimli bağlantıların oluşmasına yardımcı olurlar.

Tüm bu etkinlikler, Ulusal Turizm İdareleri'nin, ülkelerindeki itibarını artırmasına yardımcı olmanın yanında, turizmdeki yeni gelişmelerle ilgili bilgi sağlayıp, teknik ve işletimsel becerileri geliştirmek amaçındadır.

Dünya Turizm Örgütü'nün geleceğe yönelik projeksiyonlarına göre, önümüzdeki 40 yıl içerisinde en hızlı ve düzenli büyüyecek sektör olarak turizm sektörü gösterilmektedir. Dünya Turizm Örgütü'ne göre turizm sektörü, gerçek anlamda bir halk sanayisi olarak değerlendirilmektedir. Her yıl ettiği kitle dolayısıyla halkın genelini kapsayan turizm sektörü, herkesin ve her kesime eğitimi, birikimi ve toplumuna göre ve özellikle kadınlara ve gençlere, istihdam ve girişimci olma fırsatını veren bir halk sanayisi durumundadır.

Bölgesel Tanıtım Projeleri

Üye ülkelerde turizmin tanıtılmasına yönelik projelerdir. İpek Yolu ve Köle Yolu bu projelerin, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) ile işbirliği içinde başlatılan iki örneğidir. 1994 yılında başlatılan *İpek Yolu Projesi*, Marco Polo tarafından kullanılan eski ana-yolların turizm yoluyla yeniden canlandırılmasını amaçlar. Proje, Asya'dan Avrupa'ya 12 bin km boyunca uzanmakta ve aralarında Türkiye'nin de yer aldığı 22 ülkenin katılımıyla yürütülmektedir. Ortak tanıtım etkinlikleri, seminerler, bir broşür ve bir videoyu içermektedir. *Köle Yolu Projesi* ise Afrika ülkelerinde turizmi desteklemek amacıyla, 1995'te BM Uluslararası Tolerans Yılı'nın bir parçası olarak başlatılmıştır.

Dünya Turizm Günü

Dünya Turizm Örgütü üye ülkeleri 1980 yılından beri, her yılın 27 Eylülünü Dünya Turizm Günü olarak kutlarlar. Törenler, konserler, turizm fuarları, seminerler, akşam yemekleri, dans gösterileri ve müzeleri ücretsiz giriş bu özel güne yönelik olarak gerçekleştirilen etkinlikler arasında yer almaktadır.

Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilir kalkınma ve turizm yönetiminin sağlanması ve gelecek nesillere bırakılması, Sürdürülebilir Turizm Kalkınma Şubesi tarafından yürütülen etkinliklerin ardındaki felsefedir. DTO, kamu ve özel sektörlerdeki turizm yöneticilerinin, somut durumlarda sürdürülebilirlik ilkelerini uygulamalarına olanak sağlayan elverişli araçlar üretir. Bu araçlar arasında yayımlar, kılavuzlar ve seminerler sayılabilir.

Bunların dışında DTO'nun yürüttüğü program ve projelerden bazı örnekler şunlardır: Turizmi Zenginleştirme Kampanyası, Erişim Küresel Şifresi, Turizm İletişimi, İklim Değişimi ve Turizm, Turizm Yasaları Veri Tabanı, Turizm Bilgi ve Dokümantasyon Kaynakları Merkezi Veri Tabanı, Turizm Bakanlığı Çocuk Fahışçılığı, Erişim Bölgelerin Sürdürülebilir Kalkınması Uluslararası Network ve Ekoturizm.

Örgüt'ün üç tür üyeliği bulunmaktadır. Asli Üyeler, Ortak Üyeler ve Bağlı Üyeler. Bütün egemen devletler Örgüt'ün Asli Üyesi olabilirler. Dış ilişkilerinden sorumlu bulunmayan bütün ülke veya ülke toplulukları Örgüt'ün Ortak Üyesi olabilirler. Ortak Üyeler, Genel Kurul'da, oylamada hazır bulunan ve oy veren Asli Üyelerin üçte iki çoğunluğu ile Örgüt'e Asli Üye olabilirler. Ancak, amılan üçte iki çoğunluğun, Örgüt'ün Asli Üyeleri'nin çoğunluğunu kapsamaları halinde uzmanlaşmış turistik amaçlarla işgal eden uluslararası, hükümetlerarası ve hükümet dışı kuruluşlarla, faaliyetleri Örgüt'ün amaçlarıyla ilişkili veya Örgüt'ün yetki alanına giren kurumlar ve ticari kuruluşlar, Örgüt'ün Bağlı Üyesi olabilirler.

DTO, işletimsel sektöre üyelik öneren ve bu yolla hükümet memurları ile endüstri liderleri arası da tartışmalar için tek bağlantı noktasını sağlayan, hükümetlerarası bir kuruluştur. Örgüt'ün Bağlı Üyeleri aynı zamanda belirli konular üzerine düzenli toplantılar ve teknik seminerleri içeren kendi etkinlik programlarının da düzenleyebilirler. 2001'de yılın konusu "*Turizm için e-Business*" ve 2002'de ise, "*Kamu-Özel Sektörler Arası İşbirliği ve Ortaklık*" olmuştur.

Dünya Turizm Örgütü'nün geleceğe yönelik projeksiyonlarına göre, önümüzdeki 40 yıl içerisinde en hızlı ve düzenli büyüyecek sektör olarak turizm sektörü gösterilmektedir. Turizm sektörü bir yandan ekonomik kalkınmaya en büyük katkıyı sağlayan sektörlerin başında

gelirken, çağımızın en önemli sorunlarından birisi haline gelen çevre sorunlarının ortadan kaldırılmasında da önemli bir alan olarak ön plana çıkmaktadır. Çünkü turizm, döviz ve istihdam yaratma özelliği ile ekonomik, insanların dinlenme ihtiyacını karşılayan ve tarıma sunulan bir araya getiren özelliği ile sosyo-kültürel, yaratıcı kaynak kullanımı talepleri ile de çevreyi etkileyen bir faaliyettir. Turizm sektörünün sürdürülebilir bir gelişme içerisinde büyümesini sağlayarak, doğal ve kültürel kaynakları korumak, artırmak ve geliştirmek de mümkün olabilecektir.

DTÖ, "Turizm 2020 Vizyonu" adlı yayınında turizm gelişiminin mileniyumun ilk 20 yılına yönelik öngörüler ve değerlendirmelerde bulunmaktadır. Öngörülere göre, uluslararası ziyaretler 2020 yılı itibarıyla 1.56 milyarın üzerine çıkacaktır. Bu uluslararası ziyaretlerin gerçekleşeceği ilk üç bölgenin Avrupa, Doğu Asya ve Pasifik olacağı görülmektedir. Bu bölgeleri Amerika, Afrika, Orta Doğu ve Güney Asya takip etmektedir. Bunun bir sonucu olarak Doğu Asya, Pasifik, Güney Asya ve Afrika'nın, dünya ortalamasına göre yüzde 5 daha fazla büyüme kaydedebilecekleri raporlanmıştır. Avrupa ve Amerika'da yer alan daha gelişmiş bölgelerin ise, dünya ortalamasına göre daha az büyüme kaydedecekleri tahmin edilmektedir. Avrupa'nın 1995 yılına göre yüzde 60'lık bir düşüş kaydedse de en fazla turist alanı bölge olacağı öngörülmektedir.

Dünya Turizm Örgütü'nce 2010 yılı itibarıyla dünya turizm ekonomisinin hacminin 1 trilyon ABD doları, 2020 yılında ise 2 trilyon ABD doları olacağı hesaplanmaktadır. 2020 yılı projeksiyonunda dünyadaki turizm büyüklüğünün ekonomik ifadesi 2 trilyon ABD doları olacak ve bu büyüyle turizm sektörü, dünyanın en önemli ve lider sektörü konumuna yükselcektir.

DTÖ'nün en önemli görevlerinden biri de, üyelerine ve dünya toplumlarına, kalıcı bir bilgi kaynağı olarak hizmet vermektir. DTÖ bu hizmeti, çok çeşitli yayın programları ve yeni elektronik ürünler programı ile karşılamaya çalışmaktadır. Ürünlerin içeriği hem Örgüt'ün hem de üyelerin geniş ağıltındaki ilgi alanlarına hitap eder niteliktedir. Bugün DTÖ, 250'nin üzerinde ulaşılabilir konu başlığına sahiptir. Bu rakam her yıl 30-40 arasında artış göstermektedir. DTÖ yayınları; Konferanslar ve Seminerler, Rehberler, Eğitim ve Öğretim, Finans, Piyasa Araştırmaları, Pazarlama, Politika, Kalite, Sürdürülebilir Kalkınma, Turizm İstatistikleri Sistemi, Turizm Tahminleri, Turizm Piyasa Trendleri şeklinde kategorilere ayrılmıştır.

DTÖ bünyesindeki başlıca yayımlar; Turizmin Sürdürülebilir Gelişimi Yeterli Otuzüçer için Rehber, Turizm: 2020 Vizyonu, Sürdürülebilir Turizm Göstergelerinin Kullanımı için Pratik Rehber, Seyahat ve Turizm Endüstrisi için Gündem 21, Ulusal Parklar ve Koruma Alanlarının Gelişimindeki Anahatlar, Turizmin Sürdürülebilir Gelişimi; İyi Uygulamaların bir Değerleme, Ekoturizmin Sürdürülebilir Gelişimi; İyi Uygulamaların bir Değerleme ve Sürdürülebilir Turizm için Gönüllü İnisyatifler.

Bağışlar

Caixa de Hays 42 28020 Madrid, İspanya
Tel (34) 91 567 81 00
Faks (34) 91 571 37 33
E-mail: cont@world-tourism.org
Web: www.world-tourism.org

Kaynaklar

www.world-tourism.org
www.unwto.org/es/revista/revista/revista_turismo.htm
www.world-tourism.org/market_research/facts/market_trends.html

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü, 1947-1960 yılları arasında faaliyette bulunan Avrupa İktisadi İşbirliği Örgütü (OECE)'nin yerlice oluşturulmuş uluslararası bir kuruluştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında yıkıma uğrayan Batı Avrupa ekonomilerini onarımı amacıyla Marshall Planı çerçevesinde ABD'nin yaptığı yardımların dağıtımına yardımcı olmak ve Avrupa ülkeleri arasında ticari ödemeleri serbestleştirerek geliştirmek için kurulan OECE, zamanla fonksiyonlarını kaybetmiştir. Nitekim, 1960'lara doğru Batı Avrupa'nın yeniden inarı ve ekonomik yönden güçlenmesi büyük ölçüde tamamlanmıştır. Yeni gelişmeler çerçevesinde, 14 Aralık 1960'da imzalanan Paris Sözleşmesi ile yeni işbirliği alanlarına yönelmesi amaçlanan OECD kurularak, 30 Eylül 1961'de resmen faaliyete başlamıştır. OECD'nün 20 kurucu üyesi bulunmaktadır (Türkiye, ABD, Kanada, Fransa, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Federal Almanya, İtalya, Portekiz, İngiltere, Danimarka, İrlanda, Yunanistan, İsviçre, Avusturya, İsviç, İspanya, Norveç, Japonya). Daha sonra Japonya, Finlandiya, Avustralya ve Yeni Zelanda kuruluşa katılmışlardır. 1994 yılından itibaren örgüte yeni üyeler katılmıştır. 1994 yılında Meksika, 1995 yılında Çek Cumhuriyeti, 1996 yılında Macaristan, Polonya, Güney Kore ve son olarak 2000 yılı içerisinde Slovakya'nın üyeliği ile örgütün üye sayısı 30'a yükselmiştir.

OECD ile ilgili olarak, araştırma kurumu, gözlemci ajans, zengin insanlar kulübü ya da akademik olmayan bir üniversite şeklinde adlandırmalar bulunmaktadır. Tüm bu niteliklere sahip olan OECD'nin asıl tanımını bundan hiçbirisi yansıtmamaktadır. OECD, temel anlamda ekonomik ve sosyal politikaları tartışmak, geliştirmek ve önermek üzere bir araya gelmiş 30 üye ülkeden oluşmaktadır. Bu üyeler hızla küreselleşen dünyada üye ve üye olmayan ülkelere destek sağlamak amacıyla; deneyimlerini karşılaştırır, ortak sorunlara çözümler arar, ulusal ve uluslararası politikaların koordinasyonuna çalışır. Değişimler, dışvetçiliğin üzerine gitmek ya da sermaye ve hizmetlerin serbest akışı gibi uygulamalar için kanunen bağlayıcı anlaşmalar yoluyla resmi bir biçimde gerçekleştirilebilir. OECD bunun yanında, "Çok Uluslu Girişim için Yıl Gösterici Kuralları"nda olduğu gibi, daha az zorlayıcı kanunlarıyla da bilinir.

OECD düşüncelere sahip ülkelere oluşan bir gruptur. Temel anlamda üyelik, bir ülkenin piyasa ekonomisi ve çoğaltıcı demokrasiye bağlılığıyla mümkündür. OECD, 30 üyesinin dünya malları ve hizmetlerinin üçte ikisini üretiyor olmasıyla zengin bir örgüttür, fakat bu, yalnızca özel ülkelere açık olduğu anlamına gelmemektedir. Üye olmayan ülkeler de, OECD anlaşma ve sözleşmelerini paylaşmak üzere cesaretlendirilmektedir. Bugün örgüt çalışmaları, Brezilya, Çin ve Rusya'dan Afrika ve diğer yerlerdeki en az gelişmiş ülkelere kadar 70 üye olmayan ülkeyi içermektedir.

OECD yöneticileri arasında bilgi ve analizlerin değişimi, Paris'teki bir Sekreteryas tarafından sağlanmaktadır. Örgüt, karşılaştırmalı istatistik, ekonomi ve sosyal veriler açısından dünyanın en büyük ve en güvenilir kaynaklarına sahiptir. Sekreteryasın bölümleri ekonomik gelişmelerle ilgili veri toplar, eğilimleri gözler, analiz yapar ve örgütlerde bulunu. Bunun dışında, sosyal değişimi veya ticaret, çevre, tarım, teknoloji, vergilendirme vs. gibi ilerleyen modelleri araştırma gibi görevleri de bulunmaktadır.

OECD, sürdürülebilir kalkınma, elektronik alış-satım ve biyoteknoloji gibi yeni konuları anlama ve hükümetlere yardım etme çabalarında ön planda yer almaktadır. Bu çalışmalar, üye ülkeleri zamanla bir araya getiren bir konfederasyon bu araya gelişime, birliğine konularının temelini oluşturur. Araştırma ve analizlerin büyük bir çoğunluğu internet ortamında veya yazılı olarak yayınlanmaktadır.

Örgüt aynı zamanda sivil toplumla da ilişkilerini genişletme çabasıdadır. Başlangıçta iş ve çalışma ilişkilerine odaklanan OECD bugün çok çeşitli hükümet dışı örgütlerle işbirliği içerisinde. Çalışmalarını kamuoyu yorumlarına da açan OECD, bu yeni bağlantılar sayesinde bakış açısını genişletip daha başarılı ve daha bilgi temelli bir dünya ekonomisine doğru ilerlemeyi amaçlamaktadır.

OECD'nin en yüksek karar organı Konsey'dir. Başkanlığı Örgütün Genel Sekreteri'ne yürütülmektedir. Konsey toplantılarına üye ülkelerin daimi temsilcilerinin yanı sıra Avrupa Komisyonu'nun bir temsilcisi de katılmaktadır. Yılda bir kez, G-7 zirvesi öncesine denk düşerek bir tarihte, bakanlar düzeyinde toplanan Konsey, üye ülkelerin dışişleri, ekonomi, maliye ve ticaret bakanlarını ve diğer ilgili bakan ve üst düzey bürokratlarını bir araya getirmektedir. Bu toplantılar üye ülkeleri ilgilendiren gündem konularında görüş alış-verişinde bulunmasına ve kararların alınmasına olanak sağlamaktadır. Konsey, hem Örgütün genel hem de OECD bünyesinde faaliyet gösteren komitelerin bir yıllık çalışma programlarını onaylamaktadır. Zaman zaman çeşitli komitelerin ilgili bakanları düzeyinde de toplantılar düzenlenmektedir. Çevre, enerji, maliye, ticaret, sosyal güvenlik, ulaştırma, tarım ile ilgili bakanlar OECD Forumları'nda bir araya gelmektedir.

Örgütün 200'den aşkın komite ve çalışma grubu bünyesinde yılda yaklaşık 40 bin civarında hükümet temsilcisinin katıldığı toplantılar, politikalara araştırılmasının da ötesinde bunların uygulanması için gerekli ortamın yaratılmasına yöneliktir. Bu çerçevede, üye ülkelerin gerek genel gerek belirli ekonomik ve sosyal alanlardaki politikalarının ortaklaşa incelenmesinin yanı sıra, hukuki bağlayıcılığı olan anlaşmalar yapılması giderek OECD kapsamında önem kazanmaktadır.

OECD bünyesinde iki önemli kuruluş bulunmaktadır. *Uluslararası Enerji Ajansı (UEA)* ve *Nükleer Enerji Ajansı (NEA)*. Türkiye'nin de kurucu üyeleri arasında bulunduğu UEA 1974 yılında kurulmuştur. Temel amacı, petrol piyasasında yer alabilecek krizlere karşı hazırlıklı olmak ve üye ülkeler arasındaki dayanışmayı artırarak enerji güvenliğini sağlamaktır. Bunun yanında, üye ülkelere petrol stoğu bulundurma zorunluluğu da getiren bir kuruluştur. NEA ise, üye ülkelerin nükleer enerji üretimlerinin barışçı amaçlarla geliştirilmesi için faaliyet göstermektedir, nükleer alanda üye ülkelere verilen kararların uygulanmasına çalışmaktadır.

OECD bünyesinde faaliyet gösteren "*İşçi Sendikaları Danışman Komitesi (TLAC)*" ve "*İşveren ve Sanayi Danışman Komitesi (BIAC)*" iş ve işveren çevreleri ile OECD arasında eşgüdümü sağlamak amacıyla kurulmuş komitelerdir. TLAC esas itibarıyla, Marshall Plan'yla birlikte, bir Ticari Birlik Komitesi şeklinde, 1948'de kurulmuştur. Komite, üye ülkelerin işçi sendikalarının temsilcisi olarak OECD tarafından tanınmakta olup, uluslararası yatırımlar ve çok ulusal şirketler, istihdam, işgücü ve sosyal işler gibi alanlarda Sekreteryaya tacaından görüşlerinden yararlanılmaktadır. Türkiye'den ise Türk-İş bir TLAC üyesidir. BIAC, Mart 1962'de bağımsız bir örgüt olarak kurulmuştur. Komite, OECD tarafından iş ve sanayi dünyasının temsilcisi olarak resmen tanınmakta olup, yapısı itibarıyla OECD üyesi ülkelerin bu alandaki temsilcilerinden oluşmaktadır. BIAC'ın OECD ile ilişkileri çerçevesinde, OECD ve üye ülkeleri ile iş dünyasının birikim ve deneyimlerinden gelen tavsiyelerinden yararlanılması amaçlanmaktadır. BIAC'ın Türkiye'yi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), TİSK ve Türkiye Sanayisi İşadamları Derneği (TUSİAD) temsil etmektedir.

OECD bünyesinde ayrıca, kalkınma işbirliği alanında politika yapanların gereksinimlerini karşılamak ve yardım veren ülkelerin karşılaştırılabilir performanslarını değerlendirmek, dış yardımda eşitlikçi ülkeleri (iyi yönetişim, çevresel sürdürülebilirlik, sosyal kalkınma, insan haklarının korunması vb.) oluşturmak ve geliştirmek amacıyla teşkilatı kurulduğu ilk yıllarda Kalkınma Yardımı Komitesi (Development Assistance Committee, DAC) oluşturulmuştur. DAC'ın başlıca amacı, gelişmekte olan dünyadaki ekonomik ve sosyal sorunları anlamalarında, OECD ülkelerine yardım etmek amacıyla araştırmalar gerçekleştirmektir. Ayrıca kurum, kalkınma yardımı veren üye ülkelerin politika ve programlarını gözden geçirmekte ve izlemektedir.

OECD'nin günümüzde çalışma yaptığı ve bu konularda komiteler kurduğu başlıca çalışma alanlarını şu başlıklar altında sıralamak mümkündür; OECD Üyesi Ülkelerin Ekonomik Durumlarını Düzenli Aralıklarla İnceleme, Çevre Gıda Güvenliği, Tarım ve Balıkçılık, Bioteknoloji, Rekabet ve Düzzenleyici Reform, İyî Yönetişim, Rüşvetle Mücadele, Sürdürülebilir Kalkınma, Eğitim, Ticaret ve Elektronik Ticaret, İşgücü ve İşsizlik, Enerji, Sanayi, Maliye ve Yatırım, Ekonomik Büyüme, Sağlık, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Sigortacılık, Uluslararası Göç, Kara Paranın Aklanması ile Mücadele, İstatistikî Veriler ve Vergi, Ulaştırma.

OECD son dönemde uluslararası alanda bazı düzenleyici inisiyatifler almış ve genel tavsiyeler geliştirmiştir:

OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi: Uluslararası ticaret ve yatırım alanlarında hızlı düzeyde serbest liberalleşme ve ekonomik globalleşme eğilimlerini düzenleyecek yasal ve yapısal tedbirlerin gelmesi sonucunda, 1990'lı yılların başında, uluslararası işlemlerde rüşvet ciddi boyutlarda bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Gelişme ve geçiş sürecinde pazarlarda büyük ölçüde yarıtmada bulunan ABD ve AB, rüşvet sorunuyla mücadele etmek amacıyla çeşitli platformlarda girişimlerde bulunmuşlardır. OECD bünyesinde yürütülen çalışmalar rüşvet ile mücadelede ilk adımı teşkil etmiştir.

OECD ülkeleri arasında oluşan görüş birliği çerçevesinde, OECD Bakanlar Komitesi'nin 1997 Mayıs ayındaki toplantısında uluslararası ticari işlemlerde rüşvetin önlenmesi amacıyla bu tip rüşvetin ceza kapsamına alınması için üye ülkelerin iç mevzuatlarını değiştirmesi yönünde bir Tavsiye Kararı almış, ayrıca rüşvetle koordineli bir şekilde mücadele amacıyla uluslararası bir sözleşme hazırlanmasına karar verilmiştir. İlgili Sözleşme 17 Aralık 1997 tarihinde imzalanmıştır. Türkiye, Sözleşme'nin hazırlanması çalışmalarına katılmış ve Sözleşme'ye imza atmıştır. Sözleşme, 15 Şubat 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan Sözleşme Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce 1 Şubat 2000 tarihinde uygun bulunmuş ve buna ilişkin kanun 6 Şubat 2000 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Müli Eylem Grubu: Uluslararası düzeyde kara para aklanması ile mücadele, uyuturucu ve silah kaçakçılığı başta olmak üzere, uluslararası örgütsel suçlardan kaynaklanan gelirlerin uluslararası mekanizmalar ile tespiti amaçlanmaktadır. G-7 ülkelerinin 1989 Temmuz ayında gerçekleştirdikleri Zirve Toplantısı'nda varılan mutabakat çerçevesinde, kara paranın aklanmasına karşı mücadelede işbirliği yollarının araştırılmasına yönelik olarak OECD bünyesinde 1991 Eylül ayında Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Müli Eylem Grubu (Financial Action Task Force on Money Laundering, FATF) tesis edilmiştir. FATF Grubu'nun 26 üyesi bulunmaktadır. Kara paranın aklanmasıyla mücadelede FATF bir koordinasyon ve denetleme organı görevini üstlenmiş durumdadır. Bu bağlamda, FATF tarafından 1990 Temmuz ayında, kara paranın aklanmasıyla mücadelede mevcut uluslararası belgelere dayanan 40 tavsiye kararı benimsenmiştir. Söz konusu Tavsiye Kararı 1996 yılında gözden geçirilmiştir. Türkiye'de kara paranın aklanması ile mücadele alanında kaydedilen

gelişmeleri içeren "İlerleme Raporu", Görev Grubu'nun Şubat 2000'de Paris'te düzenlenen toplantısında kabul edilmiştir.

Kurumsal Yönetim Prensipleri: Uluslararası alanda son dönemde ulusal ve uluslararası şirketlerin yönetimine yönelik olarak Kurumsal Yönetim İlkeleri geliştirilmeye başlanmıştır. Bu ilkelerden uluslararası alanda en fazla kabul gören ilkelerin OECD tarafından geliştirilen ilkeler olduğu çeşitli çevrelere ille getirilmektedir. OECD Bakanlar Konseyi, kurumsal yönetim konusundaki duyarlılığın artması üzerine 1998 yılında OECD Sekreteryası'ndan bu konuda bir dizi standart ve yol gösterici ilkeler geliştirilmesini istemiştir. Bunun üzerine OECD tarafından "Kurumsal Yönetim Prensipleri" hazırlanarak 1999 yılında OECD Bakanlar Konseyi'ne sunulmuştur. OECD tarafından hazırlanan ilkeler beş alanı kapsamakta olup, bu ilkeler; Hisedarların hakları, Hisedarların Adil Muamele Görmesi, Kurumsal Yönetimde Doğrudan Çıkar Sahiplerinin Rolü, Kamuya Açıklama Yapma ve Şeffaflık ve Yönetim Kurulunun Sorumluluklarıdır.

OECD'nin halihazırda 30 üyesi olmasına karşın OECD'nin işbirliği içerisinde bulunduğu üye olmayan ülke sayısı 70'i aşmaktadır. Örgüt içerisinde oluşturulan "Üye Olmayan Ülkelerle İşbirliği Merkezi" bu doğrultuda birçok üye olmayan ülke ve çeşitli bölgelerde ilgili çalışmalar yapmaktadır. Anılan Merkez bünyesinde gerçekleştirilecek Çin Programı, Asya Programı, Avrupa Programı, Rusya Programı, Güney Doğu Asya Programı, Latin Amerika Programı, Brezilya Programı süreklilik arz eden ve OECD'nin üye olmayan ülkelere ilgili en önemli faaliyetleri olarak göze çarpmaktadır.

OECD sadece üye olmayan ülkelerle değil, başta Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası olmak üzere çeşitli uluslararası örgütlerle yakın ilişki içinde olup, bu kuruluşlarla düzenli bilgi alış-veriş içerisinde. Öte yandan, bazı ülkelerce OECD'nin G-7 ülkelerinin bir Sekreteryası gibi çalışması öngörülmektedir. Bu doğrultuda, G-7 ülkelerinin çeşitli konulardaki ilgilerine yönelik talepleri OECD tarafından karşılanmakta ve bu konularda OECD Sekreteryası tarafından çalışmalar yapılmaktadır.

Avrupa Konseyi ve Parlamento Meclisi ile NATO Parlamento Meclisi Ekonomik Komitesi ile olan ilişkilerine ek olarak önem veren OECD, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı ve diğer birçok Birleşmiş Milletler örgütleriyle de kurumsal ilişkilere sahiptir. Ulaşımın her türü ile ilgilenen OECD ayrıca, Ulaşım Bakanları Avrupa Konferansı ile de koordinasyon içerisinde çalışmaktadır.

OECD'ye üye olmak başta Avrupa Birliği'ne aday ülkeler olmak üzere birçok ülke tarafından öncelikli hedef olarak açıklanmıştır. Bu doğrultuda halihazırda 15 ülke (Arjantin, Bulgaristan, Şili, Hırvatistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Estonya, İsrail, Laosiya, Litvanya, Malta, Romanya, Rusya Federasyonu, San Marino, Slovenya ve Ukrayna) OECD'ye üye olmak amacıyla OECD Sekreteryası'na resmen başvurmuşlardır. OECD'a kabul edilmekte olan en önemli kriter, aday üye ülkenin insan haklarına dayalı, çoğulcu demokrasi ve serbest piyasa ekonomisi değer ve ilkelerine sahip olmasıdır. Halihazırda OECD üyelerinde bu konudaki genel yaklaşım, bir süre örgüte yeni üye alınması yerine, ilgilenen ülkelerle üye olmayan ülkeler programları çerçevesinde ilişkilerin geliştirilmesidir.

Ülkelerin kişi başına milli gelir hesaplamalarına göre belirlenen OECD Bütçesi'nin yarısı ABD ve Japonya tarafından karşılanmaktadır. Üye ülkeler ekonomi düzeylerine göre belirlenen oranla Örgüt bütçesine katkı sağlamaktadırlar. Türkiye ise, OECD bütçesine yaklaşık binde 2 oranında katkı sağlamaktadır. Ülkeler ayrıca Konsey'in onayıyla katkılarını belirli programlar ve projelere aktarma yoluyla da gerçekleştirebilirler. Örgütün 2002 yılı bütçesi yaklaşık 200 milyar Euro olarak belirlenmiştir.

Türkiye, diğer üyeler gibi OECD'nin program, politika ve önceliklerinin oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Örgüt'ün uygulama sistemiyle çalışması bir anlamda her üyenin ortak çıkarlar arayışında kendi çıkarlarını da gözönünde tutmasına olanak sağlamaktadır.

Ülkemiz ve OECD arasındaki mevcut işbirliğinin en çarpıcı örneklerinden biri 1994 yılında OECD Konseyi'nin kararı ile kurulan *OECD İstanbul Özel Sektörü Geliştirme Merkezi*'dir. Merkez'de, Kafkasya, Orta Asya, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'ne üye ülkeler, Akdeniz, Orta Doğu ve Güney Doğu Avrupa ülkeleri özel sektör ve hükümet temsilcilerinin katıldıkları eğitim programları OECD ve Türkiye İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) işbirliğinde düzenlenmektedir. Bugüne kadar yaklaşık 3000 kişi özel sektöre ilişkin yasal ve yapısal alanlarda Merkez'de eğitim almıştır. Merkez, OECD normlarının yukarıda sayılan bölgelerde yayılmasına ve bölge özel sektörleri arasında işbirliğinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Merkez'in, bölgesel anlamda, özel sektörler arasında işbirliğinin artırması, Orta Asya ve Kafkasya'daki ülkelerin ekonomik ve siyasi anlamda bağımsızlıklarını güçlendiren ve dünya ekonomisiyle bütünleşmelerini sağlayan bir işlevi bulunmaktadır. OECD'nin Orta Asya ve Kafkaslar bölgesine ilgisini arttırmasının, bir anlamda İstanbul Özel Sektörü Geliştirme Merkezi'nin de önümüzdeki dönemde etkinliğini ve OECD içerisindeki görünürlüğünü arttıracığı düşünülmektedir.

Öte yandan, 1993 yılında kurulan *OECD Avrupa Çok Taraflı Vergi Merkezi*, piyasa ekonomisine geçiş sürecinde teknik bilgi yardımı sağlamak amacıyla, OECD üyesi ülkelerin öncülüğünde, söz konusu ülkelerin üst düzey vergi memurlarına vergi eğitimi vermektedir. 1993 yılından beri faaliyette bulunan OECD Ankara Çok Taraflı Vergi Merkezi'nde bugüne kadar yaklaşık 30 değişik ülkeden 2500 civarında üst düzey vergi memuru eğitimi görmüştür.

OECD yayımlarını kitap olarak bastığı gibi, elektronik yayıncılıkta da öncüler arasındadır. İngilizce ve Fransızca olarak yılda yaklaşık 250 yeni başlık yayımlayan Örgüt'ün bu yayımları internet ortamından (<http://www.oecd.org/bookshop/>) edinilebilir. Yayın kategorileri şu başlıklardan oluşmaktadır: Yıllık Raporlar, İyi İyi Uygulamalar, Durum Çalışmaları, Ülke Anketleri/Görüşmeleri/Rehberleri, Sözlükler, Rehberler, Konferanslar/Toplantılar, El Kitapları, Kılavuzlar, Kaynaklar ve Yönergeler, OECD Yasal Belgeleri ve İlgili Dokümanlar, Fotoğraflar, Diğer OECD Dokümanları, Projeksiyonlar, Öngörüler, Politika Briefingleri, Raporlar, Anketler, Konuşmalar ve Sunumlar.

Heriyim

2, rue André Pascal F-75775, Paris Cedex 16, France
Tel: +33 1 45 24 82 00
E-mail: webmaster@oecd.org
Web: www.oecd.org

Kaynaklar

www.oecd.org, www.oecd.org/rapports/2/EkonomikIsbirligi.htm
<http://www.die.jku.at/TURKISH/SONIST/UTTYAS/oculama.html>

Friedrich Ebert Vakfı

Friedrich Ebert Foundation

Friedrich Ebert Vakfı, ilk Alman Cumhuriyet başkanı Friedrich Ebert'in (1871- 1925) vasiyeti üzerine 1925 yılında kurulmuştur. Kâr amacı gütmeyen, kamu yararına çalışan, bağımsız ve özel bir kültür kurumu olan Friedrich Ebert Vakfı, çalışmalarıyla demokrasi düşüncesinin ve temel demokratik değerlerin yerleşmesine ve gelişmesine katkıda bulunmayı amaç edinmiştir. Friedrich Ebert Vakfı, dünyanın yüzlerce farklı ülkedeki ortaklarıyla uluslararası çalışmalar alanında bütünleşmektedir. Bu ülkelerin birçoğunda vakıf temsilcileri kendi büroları aracılığıyla demokratik gelişme ve kalkınma süreciyle barışa katkı sunmaya çalışmaktadır.

Friedrich Ebert Vakfı, 1988 yılından bu yana merkezi İstanbul'da bulunan bir iribat bürosu ile faaliyetlerini Türkiye'de sürdürmektedir. Vakıf ayrıca, 1996 yılından beri Ankara'da da bir ofis ile temsil edilmektedir. Faaliyetleriyle gerek Türk-Alman ilişkilerinde ortaya çıkan sorunlara, gerekse Almanya'da yaşayan Türk vatandaşların sorunlarına dikkat çeken Friedrich Ebert Vakfı çalışmaları, Türk ve Alman kamuoyunda bu konularda duyarlılık yaratmaya yöneliktir. Özellikle Almanya'da yaşayan Türk kökenli vatandaşlar ile Alman vatandaşları arasındaki ilişkilerin niteliği, Türk - Alman ilişkileri üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Bu nedenle, bu konu Vakıf çalışmalarının en önemli noktalarından birini oluşturmaktadır. Türkiye ve Almanya'dan olduğu kadar, Avrupa'nın diğer ülkelerinden de gelen üst düzey politikacılar, uzmanlar ve gazetecileri, kesintisiz bir diyalog sürecine dahil ederek karşılıklı anlayışın güçlenmesine ve önyargıların ortadan kaldırılmasına yönelik katkılar vermeyi hedeflemektedir.

Friedrich Ebert Vakfı, çalışmalarıyla ülkenin ekonomik, sosyal ve politik sorunlarının çözümüne yönelik çeşitli önerilerin hazırlanmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu tür reform önerilerini körüyle ilgilenen kamuoyunun görüşlerine sunarak Vakıf, bir tartışma zemini oluşturmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bunlarla birlikte, Türk sendikalarının Alman ve Avrupa sendikaları örgütleri ile yakınlaşmalarına katkı sağlamayı hedefleyen Vakfın diğer hedefleri; demokratik bir anlayış içinde yaşamın değişik alanlarındaki yatışımlara yönelik politik ve toplumsal içerikli eğitim programları geliştirmek, uluslararası yakınlaşmanın ve işbirliğinin geliştirilmesine katkı sağlamak, yurtiçinde ve yurtdışında üstün yetenekli öğrencilere ve genç bilim insanlarına burs sağlayarak, onların akademik çalışmalarına destek olmak ve kendi kurumları bünyesinde bilimsel araştırmaların yanı sıra diğer bilimsel kurumların çalışmalarını da destek vermektedir.

Ayrıca Vakıf, faaliyet alanı içinde; Federal Almanya'daki eğitim merkezlerinde çeşitli konularda politik eğitim hizmetleri vermek; özellikle Kuzey-Güney ülkeleri, Avrupa ülkeleri ve Avrupa-ABD arasında gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde toplumsal diyalog yollarının açılması ve derinleştirilmesi için destek sağlamak; toplumsal eğitim ve uygulamaya dönük araştırmaya ve bilimsel danışmanlık hizmetlerinin desteklenmesi amacıyla sendikacılık, politika, ekonomi, bilim ve kültür alanlarındaki aktörlerle işbirliği yapmak ve toplumsal tarih, ekonomi politikaları, işgücü ve yabancılarla ilgili konularda bilimsel açıdan bir temel oluşturacak araştırmaları desteklemek gibi hizmetler de sunmaktadır. Friedrich Ebert Vakfı, üstlenildiği görev ve sorumlulukları gerçekleştirmek amacıyla Bonn'da ve Berlin'de bulunan idari merkezlerini yanı sıra, büyük bir kütüphaneyle ve "Sosyal Demokrasi Arşivi"ne sahip bulunmaktadır.

Friedrich Ebert Vakfı, Türkiye'de kuruluşundan itibaren amaçlarına yönelik olarak çeşitli faaliyetleri gerçekleştirdiği gibi, diğer kurumlar aracılığıyla düzenlenen bir projeye de finansal

destek sağlamaktadır. Türkiye'de gerçekleştirilen faaliyetlerine bazı örnekler şunlardır:

Vakıf, Türk-Alman ilişkilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, son yıllarda, ikili ilişkilerde karşılaşılan sorunların çözümü için ortak bir politika oluşturulmak üzere, iki ülkeden parlamenterlerin katıldıkları *Türk-Alman Parlamentoları Toplantıları'nı* düzenlemektedir. Bu toplantılar, arasıyla Türkiye'de ve Almanya'da gerçekleştirilmektedir. Belirli aralıklarla, üst düzey Türk ve yabancı politikacıların katıldıkları, Türkiye ve Türkiye'nin Batılı mütefikleriyle olan ilişkileriyle ilgili siyasi konuların ele alınıp tartışıldığı uluslararası seminer ve konferanslar düzenlenmektedir.

Vakfın, 1990 yılından bu yana düzenlediği "*Sosyal Demokrasi Ankara Forumu*" başlıklı toplantılar dizisi çerçevesinde Alman politikacıları, Almanya'nın sosyal, ekonomik ve politik sorunlarına ilişkin görüş ve yaklaşımlarını dile getirmekte ve seminer katılımcıları ile birlikte tartışmaktadır.

Friedrich Ebert Vakfı'nın Türk kamuoyunda en tanınan etkinliği, Ekonomi Forumu adı altında düzenlenen toplantılar dizisidir. Bu toplantılarda parlamento, bakanlıklar, üniversiteler ile sendika ve sivil toplum kuruluşlarından yaklaşık yirmi katlar temsilci, ekonomik, sosyal ve politik konuları tartışarak, çözüm önerileri oluşturmaya çalışmaktadırlar. Basına ve dinleyiciye kapalı olarak yapılan bu toplantıların ardından, toplantı sonuçları bir yayın dizisi çerçevesinde kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır.

Friedrich Ebert Vakfı'nın toplantı, konferans ve seminerlerine örnek olarak, DISK ile işbirliği içinde düzenlenen, "*Dünya Ticaret Örgütü'nün Cancun Planı ve Çalışanlar Üzerindeki Etkileri*" konulu uluslararası konferans, 1993 yılında İstanbul'da gerçekleştirilen "*Zonguldak Krizi Monostrüktüre Dayalı Bir Havzada Bölgesel Gelişme İhtiyacı ve TTK Tartışmaları*" başlıklı Ekonomi Forumu, 2000 yılında Berlin'de gerçekleştirilen "*Komşu Türkiye-Türk Komşularımız*" ümmlü uluslararası konferans, 2001 yılında gerçekleştirilen "*New-York'tan Sonra Avrupa'nın Güvenliği*" konferansı, 2001 yılında Edirne'de gerçekleştirilen "*Avrupa'ya Uyum Sürecinde Kadın Belediye Meclisi Üyelerinin Rolü*", 2002 yılında İstanbul'da düzenlenen "*Avrupa'nın Birliğinleşmesinde Sendikaların Rolü*" başlıklı toplantı ve 2003 yılında "*toplumsal diyalog*" programı çerçevesinde düzenlenen "*GAP Alanında Üretici Örgütlenmesi ve Tarımsal Kooperatifler*" konulu toplantı verilebilir.

Toplantı ve konferansların yanı sıra Vakfın diğer önemli faaliyet alanı da, bilimsel araştırma projelerine destek vermektir. Her yıl, birlikte çalıştığı kurum ve kuruluşlarla yakın bir işbirliği içinde, Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve siyasi sorunlarını inceleyen yaklaşık sekiz ile on bilimsel araştırma projesine destek sağlamaktadır. Bugüne kadar gerçekleştirilmiş araştırmalara örnek olarak, *Geleceksel Çıkarıktan Çocuk Bereğine: Bir Alan Araştırması* (1993), *Türkiye'de Çalışan Çocukları* (1996), *Küreselleşme ve İstanbul'da İstihdam* (1996) verilebilir.

Ekonomi Forumu toplantılarının ve bilimsel araştırma projelerinin sonuçları kitapçıklar halinde yayımlanıp kamuoyunun ilgisine sunulmaktadır. Yılda ortalama olarak 6 - 10 kitapçık yayınlanmaktadır. Vakıf, ayrıca, Almanya'daki bir yüksek öğrenim kurumunda doktora çalışmaları sürdürmek isteyen genç ve yetenekli bilim adamlarına kısa süreli burslarla destek vermeye çalışmaktadır.

Friedrich Ebert Vakfı'nın faaliyetlerini Türkiye'de yatan işbirliği yaptığı kurum ve kuruluşların yardımı ile gerçekleştirmektedir. Vakfın halen işbirliği içinde bulunduğu kurum ve kuruluşlar; Sosyal Demokrasi Vakfı (SODEV), Türkiye Sosyal, Ekonomik, Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES), Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı (Tarih Vakfı), Demokratik Değişim Derneği (DDD), Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESERV), Tüketiciyi Koruma Derneği (TÜKODER), Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (KA-DEİR), Türk ve

Yunanlı Kadınlar Barış Girişimi (WINPEACE), Ev-Elesenli Çalışan Kadınlar Çalışma Grubu ve Sosyal Demokrasi Derneği (SDD)'dir. Vakıf, burada adı geçen kuruluşların dışında; çeşitli konferansların ve araştırma projelerinin gerçekleştirilmesi amacıyla, proje bazında - Örneğin Türk üniversitelerindeki araştırma enstitüleri ile birlikte ortak çalışmalarını yürütmektedir.

Friedrich Ebert Vakfı'nın 1988 yılından bu yana yayımlanmış kitapçıkları bulunmaktadır. Vakfın yayınları üç kategoriye ayrılmıştır:

Politika ve Toplum Dışı; ekonomik, siyasal ve sosyal alanlardaki bazı güncel sorunların ilgili çevrelerce tartışılmasına zemin hazırlamaya yönelik bilimsel çalışmaları kapsamaktadır. Bu kategoride yer alan kitaplar arasında; Avrupa Yeniden Yapılanırken Türkiye (1997) ile Soğuk Savaş Dönemi Sonrası Amerika - Türkiye İlişkileri (1997)'nin yanı sıra birçok Almanca ve İngilizce yayın da bulunmaktadır.

Araştırma Sonuçları Dışı; Friedrich Ebert Vakfı'nın desteklemiş olduğu çeşitli bilimsel araştırma projelerinin özverdi sonuçlarını tanıtmayı amaçlamaktadır. Bu yayınlar arasında; Kentlerde Yaşayan Üçerli Kızının Telafii Edici ve Tamamlayıcı Kaynakları: Bursa Örneği (1992), Korunmaya Muhtaç Kent Çocukları (1992), Geleneksel Çarşıdan Çocuk Emzine: Bir Alan Araştırması (1993), Türk İmalat Sanayinde Üreticiler, İstihdam ve Birlikim (1997) ve Türkiye'de Ticaret Birlikleri (1998) yer almaktadır.

Ekonomi Forumu Dışı; Bu kategoride yer alan yayınlar arasında; Türkiye'de Sendika-Kooperatifçilik İlişkilerinde Temel Sorunlar ve Gelişme Perspektifleri (1997), Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimi (1997), Reformel Sektör ve Sosyal Güvenlik Sorunları ve Perspektifleri (1998), Dünya Ticaret Örgütü'nün Tarım Anlaşması ve Türkiye (1998), Yönetişel Etklilik, Demokrasi ve II Sayısı (1998), Kırsal Kesimdeki İş, İstihdam, Girişimcilik Potansiyeli ve Değerlendirme Olanakları (1999), Yüksek Öğretimde Özelleştirme Eğilimi- Temel Sorunlar, Yaklaşımlar ve Perspektifler (2000), Bütünsel Kalite Yönetiminin İşletmeler İlişkileri Üzerine Etkileri (2000), Türkiye'nin Gelişme Sürecinde Teknoloji ve Teknoloji Politikaları (2001), Türk Ekonomi Hukukunun AB Hukukuna Uyum Sorunu (2001), Vergi Ödeyen Yurttaşların Kamu Harcamaları Üzerindeki Hak ve Sorumlulukları (2002) bulunmaktadır.

İletişim

İstanbul Ofisi

Sarıyerce Bey Yokuşu Mehmet Ali Paşa Sk. No:10/5 Beşiktaş 34353 İSTANBUL

Tel: (212) 258 70 01

Faks: (212) 258 70 91

E-mail: festid@supersonline.com

Web: www.festid.org

Ankara Ofisi

Abidin Dayer Sk. 5/9 Çankaya 06550 ANKARA

Tel: (312) 441 85 96

Faks: (312) 441 85 98

E-mail: festid@supersonline.com

Web: www.festid.org

Kaynaklar

www.festid.org

www.guvenliler.com.tr

www.info.gov.tr/uzlesim/uzlesim/bk01/1009.htm

www.his-deceg.org/uzlesim/uzlesim/bk01/1009.htm

www.tuval.org/trucksh/uzlesim/uzlesim/bk01/1009.htm

Gıda ve Kalkınma Politikaları Enstitüsü (ÖnceGıda) Institute for Food and Development Policy (IFDP) - FoodFirst

FoodFirst olarak da bilinen Gıda ve Kalkınma Politikaları Enstitüsü, üyelerinin desteğiyle yürüten, kar amacı gütmeyen, 'insanların' araştırma ve eylem-için-egitim merkezidir. Çalışmaları, dünyadaki açlık ve yoksulluğun asıl nedenlerine ve değere dayanan çözümlerine dikkati çekmek amaçındadır. FoodFirst, gıdayı en temel insan hakkı olarak kabul etmektedir.

İlerici bir araştırma kurumu olan FoodFirst; kamu, politika yapıcılar, eylemciler, medya, öğrenciler, eğitimciler ve araştırmacılar için kitaplar, raporlar, makaleler, filmler ve elektronik medya ile müfredatlar, mülakatlar, konferanslar, atölyeler ve akademik kurslar üretmektedir. Ayrıca FoodFirst, eylemci koalisyonlara katılmak ve dünyayı değiştirmek isteyenleri destek olmak için açığa yazılmış ve dikkatlice araştırılmış analizler, iddialar ve eylem planları sağlamaktadır.

FoodFirst, bununda beraber, değişimi güç gibi gösteren söylemleri ve gizliliklere çeşitli seçenekler önererek, küresel gıda sistemlerini tepeden tırnağa düzeltmeye yönelik çabalara önderlik yapmaktadır.

FoodFirst, Frances Moore Lappé ve Joseph Collins tarafından yazılan ve ikinci basımı 1975 yılında yayınlanan, *Diet for a Small Planet* (Küçük bir Gezegende Beslenme) adlı kitabın uluslararası başarı kazanması sonrasında kurulmuştur. İlk olarak 1971 yılında yayınlanan kitap, milyonları, kişisel beslenme ve yaşam tarzı seçimleri ile çevre sağlığı arasındaki ilişkiler konusunda daha bilinçli olmaya çağırmaktadır. Bunun yanında, dünya insanları arasında bir diyalogun kurulması için hayati önem taşıyan dünya açlığı konularını anlamaya yönelik devrimeci üretilen yeni araçlar da sunmaktadır.

Frances Moore Lappé'nin kurucu ortaklığını üstlendiği, Gıda ve Kalkınma Politikaları Enstitüsü, 1975 yılında Kaliforniya temelli bir araştırma ve eğitim merkezi olarak, ekonomik eşitsizliğin küresel modellerine dikkat çekmek amacıyla kurulmuştur ve bugün sürdürülebilir tarım hareketinin önde gelen enstitülerinden biridir.

Gıda ve Kalkınma Politikaları Enstitüsü'nün amacı, açığa neden olan adaletsizliklerin giderilmesidir. Bu nedenle enstitünün en büyük stratejisi insanların bilinçlerini değiştirme ve sosyal değişimi sağlamak için kendi güçlerinin farkına varmalarına yardımcı olmaktır.

FoodFirst bu stratejisini, insanları ve örgütlerini araştırma, analiz ve eğitim yoluyla, bu adaletsizlikleri sürdüren sistem ve kurumları dönüştürmeleri için uyandırma ve harekete geçirmeye yönelik eylemler yoluyla uygulamaktadır. FoodFirst Enstitüsü'nün araştırma, analiz, eğitim ve harekete geçirici amaçları; söylemleri çürütmek ve esas nedenleri sergilemek, değişim için engelleri tanımlamak ve bu engelleri yok etmenin yollarını bulmak, değişim için araçlar sağlamak ve değişimle ilgili olan çözümlere işaret etmek ile başarılı ve umut verici alternatifleri tanımlamak, değerlendirmek ve tanımlamaktır.

Misyonu, açlığı sürdüren eşitsizliklerin sona erdirilmesi olan FoodFirst, bunu gerçekleştirmek için şu konu başlıkları ve kampanyalar çerçevesinde çalışmalar göstermektedir: Ekonomik İnsan Hakları; Bir İnsan Hakkı Olarak Beslenme; Küresel besin sistemlerinin, insan ihtiyaçları ve çevreye daha duyarlı hale getirmek için yeniden düzenlenmesi; Genetik mühendisliği gibi

açlığın temel nedenleri konusunda yanlış yönlendirmelerde bulunan, insanların güçsüz hissetmesini sağlayan ve yanlış çözümlere götüren söylemlerin çürütülmesi

FoodFirst'in diğer amaçları, yoksulluğun azaltılmasını amaçlamaktadır ve bu da başarılabilirliğini anlayan bir ölçütür, bu nedenle gıda, çok çeşitli konu ve politikaların etki ve önemini aydınlatılmasını sağlayan bir penceredir. FoodFirst Enstitüsü'nün politika ve kalkınmaya olan yegane desteği, onları bu pencereden görüldükleri şekilde sunmaktadır. Enstitü'nün geleneksel tarımı yol açtığı çevresel yıkım ve besin güvenliği endişeleri gibi konulardaki rolü, açığa neden olan sebeplerle aynı güçlerin ürünü oldukları beyanını vurgulamaktır.

FoodFirst insanlığın temel hakkının beslenme olduğuna inanmaktadır. İnsanlar açlığı olmadığı bir dünya için, krizlerinin ve acılarının yayılmasını sağlayacak olan kaynaklar üzerinde gerçek bir demokratik kontrol sağlamalıdır. FoodFirst'e göre etkin eylemin anahtarı, esas nedenlerin anlaşılmasıdır. Aksi takdirde, hükümet gıda yardımları ve dış destek programlarında olduğu gibi, enerjiler boşa harcanmakta ve koşullar daha da kötüleşmektedir. FoodFirst hedeflerini gerçekleştirmede en önemli kaynakların çeşitlilik, yerel bilgi ve toplumsal katılım olduğuna inanır.

FoodFirst'e göre açlığın sona erdirilmesi, temelinde sürekli artan bir eşitsizliği düzeltmeyi gerektirmektedir. Bunun gerçekleşmesi, yaşamı sürdürmeye yönelik iş ve yiyecek üretmek için gereken toprak ve diğer kaynaklara ulaşım için geniş çaplı yapısal değişikliklere bağlıdır. Açlığın sona erdirilmesine yönelik bu değişiklikler sadece, büyük sayıda insan topluluklarının hareketiyle sağlanı ve bu da insanların düşünme yollarını değiştirmeleri ile mümkündür. FoodFirst'in "söylentileri" jeklinde adlandırdığı yanlış kavlar, insanları anlamlı değişiklikler için yanlış yollara iterek veya güçsüz hissetmelerini sağlayarak açlığın gerçek nedenleri ve çözümlerini karıştırmaktadır. İnsanlar bu söylemleri günlük olarak medyadan ve tarım ticareti, bioteknoloji şirketleri, Dünya Bankası ve kendi hükümetlerinden duymaktadırlar. Söylentiler, gerçekler ile farklı gıda üretimi yolları, gıda üretimini artıracak toprak reformları ve hepsinin ötesinde, yaşamaları büyük ekonomik ve sosyal adalet yönünde ilerletebilecek sosyal hareketlerin gibi umut verici alternatifler karşısında insanların gözlerini kapamaktadır. FoodFirst konularını, söylemler karşısında mücadele ederek ve etkili eylemler yürütebilmek için insanların düşünce yapısını değiştirerek, beslenme insan hakkını gerçekleştirmeye adanmıştır. Bu eylemler hareketleri, koalisyonlar ve birleşmelerde birlikte yürüterek insanlık, sayılarını, açıklığını ve gücünü artırmayı hedeflemektedir. FoodFirst'in hedefleri doğrultusunda yürüttüğü programlar şunlardır:

Ekonomik ve Sosyal İnsan Hakları Programı

Ekonomik ve Sosyal İnsan Hakları Programı, 2001 yılında toplum üye ve eylemcilerini, medyayı ve politika yapımcıları, dünyadaki açlık ve yoksulluğa karşı eylemde bulunarak insan hakları standartlarının uygulamaya yönelik eğitim ve hareketi gücünü yönünde önemli adımlar atmıştır. 1997 yılından beridir ulusal çapta 200'ün üzerinde örgütte birlikte yürütülen *Ekonomik İnsan Hakları: Zaman Geldi!* kampanyasında, ekonomik ve sosyal insan haklarının politik önemi ve yasal anlamlarını göstermek ve Amerika'da insan haklarının uygulanmasını teşvik etmek üzere çalışılmaktadır. 2001 yılında "Birliğimizin Gerçek Durumu" adında konuyla ilgili deneyimlerin anlatıldığı bir yayın çıkarılmış ve bir otobüs turu, eğitim ve çeşitli medya olaylarının sponsorluğu gerçekleştirilmiştir.

Kaliforniya Ekonomik İnsan Hakları Otobüs Turu, 2001 yılında medya ilgisi ve toplum katılımı, en fazla 1999 yılında Gürcistan Ekonomik İnsan Hakları Otobüs Turu'nun elde ettiği başarı üzerine organize edilen bu tur sayesinde gerçekleştirilmiştir. Otobüs turunda, açlık ve yoksulluğu insan hakları uygulamaları ile eğitim, sağlık, yaşamı sürdürme ve çocuk bakımı gibi konulara vurgu yapılmış ve toplum üyeleri, refah iyileştirme gibi politikaların kendi hayatlarına etkileri konusunda kişisel ifadelerini sunmuşlardır.

Amerika'nın İnsan Hakları İhtiyacı Projesi; 2001 yılının sonlarına doğru, Ekonomik İnsan Hakları Zamanı Geldi! Kampanyası, Amerika'daki açlık, yoksulluk ve ekonomik güvensizlik gibi konulara olan ilginin uzun dönemde devamlılığını sağlamak üzere, Amerika'nın İnsan Hakları İhtiyacı Projesi şeklinde genişletilmiştir.

Uluslararası Besin Hakları; Uluslararası cephede ise Ekonomik ve Sosyal İnsan Hakları Programı, özellikle Kasım 2001'de Katar, Doha'da gerçekleştirilen Dünya Ticaret Örgütü Bakanlar Kurulu toplantısında olmak üzere adaletli bir ticareti savunmada önemli roller oynamıştır. FoodFirst'in yardımcı müdürü ve bir yönetim kurulu üyesi kurula katılmış ve kamu ile medya için sürekli raporlar sağlamıştır. Bu raporların dünya çapında dolaylı olarak gerçekleştirilmiş ve geniş oranda okunmuştur. Bu raporlara göre, sanıldığından aksine Doha Deklarasyonu, bir "kalkınma süreci başlangıcı" görüşmeleri değil, açıkça gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarını aykırı olan görüşmelerden ibarettir.

Besin Hakları İzleme ve FoodFirst Eylem Bildirileri; 2001 yılında FoodFirst, 2.300'den fazla üye sine, iki ayda bir yayınlanan ücretsiz elektronik bülteni "Besin Hakları İzleme" yoluyla, eğitim için eyleme geçireceği inancını taşıyarak besin haklarıyla ilgili bilgi toplama ve dağıtmayı amaçlayan Acil Eylemler'in yayını sürdürmüştür.

Küresel Besin Sistemlerinin Yeniden Şekillendirilmesi Progr-

Bu programın misyonu, tüm insanların elinden alınmaz insan hakkı olan, insanı itibarının koruyacak ve sosyal anlamda adil, sağlıklı ve gelecek nesiller için çevrenin korunması ilkesiyle karşılaştırılabilir olan beslenmelerini sağlayabilecek, daha demokratik bir besin sistemi yaratmaktır.

Küresel Ticaret ve Tarımsal Politikamızın Yeniden Yapılandırılması; Dünya Ticaret Örgütü örneğinde olduğu gibi, serbest ticaretin ölçsüz yönelimleri ve yoksul insanların verimli topraklara ulaşımında büyük eşitsizlik; yukarıdan aşağıya doğru hareket eden bir ekonomik kutuplaşma, yoksulluk ve çevresel zararın büyümesi konularının temel etkileridir. Bu alt programın amacı, ticaret politikası ve doğru toprak reformuna odaklanarak bu yönelimlere karşı mücadele etmektir.

Endüstriyel Tarım ve Genetik Mühendisliğine Karşı Mücadele; FoodFirst Kuruluşu'nun başlıca rotası, endüstriyel tarım ve bioteknolojinin, belki de bir hasadın ortasındayken bile, dünyanın açlığını karşılamada gösterdiği başarısız örnekleri kritik anlamda incelemektir. 2001 yılında FoodFirst, New York Bilim Akademisi ve Uluslararası Küreselleşme Forumu'ndan Yeni Zelanda Kraliyet Komisyonu'na kadar çeşitli forumlarda, genetik mühendisliğinin önde gelen destekçilerini ve yaygın patentinin alınmasını tartışmıştır. Bu konu üzerine "Tarımsal Genetik Mühendisliği: Süslentiler, Çevresel Riskler ve Alternatifler" adında özel bir rapor da yayınlamıştır.

Aynı zamanda FoodFirst, Dünya Barışın "Washington Konsensüsü" ve toprakta daha fazla kimyasal kullanım, ticaret serbestleşmesi ve genetik mühendisliğinin "Yeni Yeşil Devrim"ini savunan, CGIAR sistemleri adı verilen uluslararası tarım araştırma merkezlerinin de aktif eleştiricisi konumundadır. Uluslararası tarımı daha güvenilir olan ekolojik modellere doğru taşınması amacıyla Almanya, Frankfurt'ta, köylü örgütlerin ve kar amacı gütmeyen stratejilerin bir araya getirildiği Sivil Toplum Stratejik Geri Çekilme Planlaması adı altında toplanmıştır. Bunun, CGIAR sistemlerine fon sağlayan uluslararası örgütler için Washington'da verilen bir briefing izlenidir.

Alternatif Besin Sistemlerinin Tezih Edilmesi; FoodFirst'in buradaki amacı, dünyadaki endüstrileşmiş ve biyoteknolojik tarım alternatiflerinin desteklenmesi, belgelenmesi ve dağıtılmasıdır. Bu konuyla ilgili olarak Küba, Meksika, Brezilya, Haiti ve San Francisco'da alternatif besin sistemlerini kullanan hareketlerle birlikte çalışmalarını sürdüren FoodFirst,

sürdürülebilir tarım ve besin sistemlerinin dönüştürülmesine yönelik çeşitli delegasyonları düzenlemekte ve sponsorluğunu yapmaktadır.

Hedeflerini gerçekleştirmeye en önemli kaynağını çeşitlilik, yerel bilgi ve toplumsal katılım olduğuna inanan FoodFirst, analizlerinin bağımsızlığı ve nesnelligi için fonlarının en azından yarıdan üye ülkelerden gelmesi gerektiğine ve Amerika Yardım Kuruluşu (US/AID), Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası için projeler gerçekleştirmemesi gerektiğine inanmaktadır.

Çalışmalarını gerçekleştirmede stajyer ve gönüllülerin büyük desteğini alan FoodFirst'e internet üzerinden stajyerlik başvurusu da gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca FoodFirst Bilgi ve Eylem Network'ü (FIAN), Enstitü'nün eylem ve kampanya ortaklarıdır.

FoodFirst'ün yayım kategorileri; Kitaplar, Kalkınma Raporları, İspanyolca Yayınlar, Haberler ve Düşünceler, Video/Diğer Materyaller ve Politika Özetleri'nden oluşmaktadır.

İnternet sayfasından sipariş verilebilen kuruluş yayınlarına bazı örnekler şunlardır:

Biyolojik Çeşitliliğin Kalkınım, Biyolojik çeşitliliğin dünyada neden bu kadar tehlike içinde bulunduğu nedenlerini araştıran bu kitap, yağmur ormanlarının harap olmasını önlemek için hangi adımların atılması gerektiği üzerine çeşitli incelemelerde bulunmaktadır.

Kara Zafır; Yoksulluğun neden birçok ülkede derinleştiğini anlamak için önerilerde bulunan Kara Zafır, ayrıca, serbest piyasa ekonomi politikalarının etkisini analiz etmekte, Üçüncü Dünya ve Amerika'da yaşam standartlarının düşme nedenlerini ortaya koymaktadır.

Eylem için Eğitim, Çeşitli akademik konulara yönelik olarak ilerici programlar üzerine ayrıntılı bilgiler sunan Eylem için Eğitim, kullanımı kolay bir rehber niteliğinde düzenlenmiştir.

Aile Çiftçiliği, Bu kitap, çiftçilik başarısızlıklar, büyük bankaların çöküşü, fiyat destekleri ve ticaret anlaşmalarını güçlüklerini incelemekte ve Amerikan tarım geleceğine dayanan yeni bir toprak etiği önermektedir.

Bolluğun Paradoksu; FoodFirst'ün, gezegende her erkek, her kadın ve her çocuk için gereğinden fazla besin bulunduğu öncülüne dayanan, yirmi dört yıllık ayrıntılı araştırmasıdır.

Sürdürülebilir Tarım ve Direniş; Küba'da Gıda Üretimini Dönüştürmesi; Küba'nın önceki Sosyalist Blok'un ticaret ilişkilerinin çökmesi ve Amerika ticaret ambargolarının sıkıştırılması sonucunda içine düştüğü besin krizinden, direniş yoluyla kurtulması öyküsünü konu almaktadır.

Bir Sessiz Şiddet, Ekonomik ve sosyal güçlerin, yoksulluk ve açlığın sessiz şiddet şeklinde insanları nasıl bağladığını anlatan bir köy hayatı betimlemesidir.

Dünya Açıldı, Bu kitap dünyanın farklı politikalarla kendi kendini besleyebileceğine yönelik türlü kanıtlar sunmaktadır. Diğer bir deyişle, "açlığa, insanlığınun alışığı kararlar yol açar ve farklı kararlar alınarak sona erdirilebilir".

İletişim

398 60th Street, Oakland, CA 94608 ABD

Tel: 510 654-4400

Faks: 510 654-4551

E-mail: foodfirst@foodfirst.org

Web: www.foodfirst.org

Kaynaklar

www.foodfirst.org/ <http://www.northwesthunger.com>

www.gfodalist.org

Grameen Bank (Kırsal Banka)

Grameen Bank (GB)

1976 yılında Bangladeş'in açlığını pençesine düşmesi ile ülkesinde bir üniversitede Ekonomi Bölümü Başkanı olan Muhammed Yunus sorunları anlayabilmek amacıyla ülkesindeki köylere gider. İlk görüştiği yoksullardan Safiye Begüm'ün bambu tabure imal ederek sattığını, tabure yapacak bambuyu satın alacak parası olmadığı için, aracıdan malzeme borçlandığını, yaptığı tabureleri her akşam bu yüzden satmak zorunda olduğunu ve bütün bu işten sadece iki cent kazandığını öğrenir. Borç para bulup, kendi malzemesini alabilirse daha fazla kazanacağını da. Malzemeyi alması için gerekli tutar ise 22 senttir. Bir hafta içinde buldukları köyde öğrencileri ile araştırma yapar ve 42 borç alan insan tespit ederler. Toplam borç aldıkları tutar ise 27 ABD doları'dan daha azdır. "42 ailenin çektiği tüm bu çile 27 ABD Doları'nın'ın yokluğundan mı?" der. Önce bu fonlamaya birysel olarak yapar. Ancak o gece elinden iş gelen, çalışan kırk iki kişiye kendi geçimlerini sağlayamayan bir toplumun parçası olmanın utancı ile uyuyamaz. 1976'da bu 42 kişiye ödünç verilen 27 ABD doların dan, 1998'de 2.3 milyon adeye verilen 2.3 milyar ABD dolarına doğru, çok uzam ve zor bir yoldan geçerler.

Grameen, 1980'lerin sonunda yokluğun olmadığı bir dünyaya doğru ilerlemelere hız kazandırmak ve aynı zamanda Bangladeş'in ekonomik performansını geliştirmek amacıyla, borç alanların bir ağ sistemi içinde yer almasını yollarını arştırmaya başlamıştır. Böylece başlangıçta, balıkçılık göletleri ve sulama pompaları gibi bazı çözümlere dahil olmuşlar ve bu sıralarda, diğer üçüncü dünya ülkelerinden Grameen metodolojisine katılmak isteyen insanlara eğitim ve başka destekler sağlanmaya başlanmıştır.

Balıkçılık ve sulama gibi bazı başlangıç projelerinin elde ettiği başarılarla, ilgililenen alanlar, farklı yeni sektörlerdeki diğer tür işlerle genişletilmeye başlanmıştır. Bu defa, tüm bu inisiyatiflerin Grameen Bank altında toplanmasıyla, banka, yönetilmesi zor bir hale gelmiş ve 1989'dan itibaren yeni örgütler kurulmaya başlanmıştır. Balıkçılık projesi "Grameen Balıkçılık Vakfı", sulama projesi "Grameen Krishi Vakfı" adını almıştır. Ulusalacarız üreme ve sağlık programı ise, Grameen Vakfı adı altında toplanmıştır.

Zamanla, Grameen'in, bankacılıkla ilgili olmayan bu gibi etkinlikleriyle güveni kazanmış ve çok daha cesur hale gelmiştir. Grameen Bank'tan bağımsız olarak, girişim sermayesi, teknoloji endüstrisi, internet hizmetleri ve daha fazlası ile ilgilenmeye başlamıştır. Her bir yeni inisiyatif, devamlı genişleyen bu örgüte katılmış veya yeni bir parçası haline dönüşmüştür. Grameen Örgütleri Ailesi (Grameen Organisation Family) bu şekilde oluşmuştur.

Grameen, dünyanın her yerinden kendisiyle iletişim kurmak isteyen ve varolan örgütleriyle nasıl bir ortaklık içinde çalışmak istediğini bildiren ve/veya sosyal kalkınma hedeflerine ve Grameen ailesindeki örgütlere uygun yeni iş olanaklarına yön verebilecek olan kişi ve örgütleri memnuniyetle karşılamaktadır.

Grameen Bank (GB) geleneksel bankacılık uygulamalarını, teminat gereksinimini kaldırıp, karşılıklı güven, hesaplanabilirlik, katılım ve yaratıcılığa dayanan bir bankacılık sistemi yaratarak tarımın döndürmüştür. GB, Bangladeş'in kırsal kesimindeki yoksulluğun yokolmasına hiçbir teminat beklemeden kredi sağlamaktadır. GB'de kredi, yoksulluğa karşı maliyet (cost effective) etkili bir silah olarak görülmekte ve yoksul olup bu nedenle kar görmez kabul edildikleri için bankacılık

yörüngesinin dışında tutulan yoksul insanların sosyal-ekonomik koşullarının gelişimi için bir başarıyla örnek hizmet sağlamıştır. Grameen Bank'ın kurucusu ve Yönetim Müdürü olan Muhammed Yunus, finansal kaynakların yoksul insanlar için uygun ve makul ölçülerde elde edilebilir hale getirilmesini, "bu milyonlarca küçük uğraş sahibi milyonzarca küçük insan, en büyük kalkınma harikasını yaratmaya kadar varabilir" şeklinde anlatmaktadır.

Grameen Bank dünyanın pek çok ülkesinde kredilerini teminatsız olarak yoksul insanlara verirken, kredilerin geri ödemeleri ise haftalık olarak yapılmaktadır. Tutar olarak çok küçük ama yoksul insanları kendi yaratıcılıkları ve becerileri ile açlık sınırından çekip, bu sınırdan üstünde tutmaya çalışmaktadır. Hedef kitleleri daha çok yoksul kadınlardır. Bunun nedenini Yunus şöyle açıklamıştır: "*Kadınların doğal bir yöneticilik yetenekleri var; az parayla çok iş başarabiliyorlar. Bu parayı tamamen çocukları ve eveler için kullanıyorlar; çok daha fedakârlar. Eshaklesse ise, ellerine geçeni daha çok kendi gereksinimleri için kullanıyorlar, onlardan alınıla sonuç alınış var.*"

Bugün, banka yüzde 95'ini kadınların oluşturduğu 2.4 milyon yararlanıcıya sahiptir. 1.175 şubesiyle GB, Bangladeş'in toplam köylerin yüzde 60'ını oluşturur, 41 bin köyde hizmet sağlamaktadır.

Grameen Bank Projesi (Grameen, Bangla dilinde "kırsal" veya "köy" anlamına gelmektedir) aşağıdaki hedefler ile çalışmaya başlamıştır:

- yoksul insanlar için bankacılık hizmetlerini genişletmek,
- borç verenlerin yoksullara uyguladığı istisnaları engellemek,
- kırsal Bangladeş'teki işsiz insanlardan oluşan geniş topluluğa serbest çalışına olanakları yaratmak,
- çoğunlukla kadınlar olmak üzere, en yoksul hanelerdeki dezavantajlılara ulaşabilecekleri ve kendilerini yönetebilecekleri örgütsel bir yapı olanağı sunmak,
- eski "düşük gelir, düşük birikim ve düşük yatırım" kısırdöngüsünü; "düşük gelir, kredi temini, yatırım, daha fazla gelir, daha fazla birikim, daha fazla yatırım, daha fazla gelir" kısırdöngüsüne çevirmek.

Grameen Bank'ın sürdürülebilir uygulaması: Gelecekteki bankaların talep ettiği teminatın yerine karşılıklı ahlaki bağlayıcılığın garantilediği, beşer kişiden oluşan küçük grupların gönüllü oluşumlarına dayanır. Başlangıç olarak bir gruptan yalnızca iki kişinin kendi için başvurmasına izin verilir. Bu iki kişinin geri ödemelerdeki performansına bağlı olarak, sonraki iki kişi ve sonra beşinci kişi de başvurabilirler. Buradaki temel varsayım, bireysel yararlanıcılara kredi sağlanmıyla, basit süreçlere dayanan çeltik ayıklama, pirinç işleme, topraktan çanak çömlek üretme, tahıl dokuma ve dikiz nakış, depolayıp pazarlama ve nakliye hizmetleri gibi, kendi ayakları üzerinde durabilecekleri gelir yaratan etkinliklerle ilgilenebilecekleridir. Projede ilk önce kadınlara kredi kolaylığı sağlanmış ve onlar, yalnızca güvenilir borçlular değil aynı zamanda akıllı girişimci olduklarını da böylece kanıtlamışlardır. Sonuç olarak kadınlar, konularının güçlendirmiş, becerilerine olan güvenliliklerini azaltmış, eylemleri ve çocuklarının besin standartlarını geliştirmişlerdir. Bugün projeden faydalananların yüzde 90'ından fazlası kadınlardır.

Yığın disiplin, devletin ve hizmet: Grameen Bank'ın büyük yetki sahibi "Bisiklet bankacıları" tarafından yürütülen çalışmalarını nitelendirmektedir. Borçluların ve projelerin banka çalışanları tarafından özende seçimi, grupların bireylere uyguladığı baskı ve 50 haftalık rakıtlara dayanan geri ödeme planı yoksullar için tasarlanmış kırsal bankacılık sisteminin işletimsel başarısızlığına karşılıkta bulunur. Birikimler de ayrıca desteklenir. Kırsal kösümler yaşayan kadınlar, ancak 5 kişilik grup oluşturabildikleri takdirde bu kredileri yararlanabilmektedirler. Bunun altında yatan, birbirlerine kefil olmaları gerektiğidir. Aralarından birinin işi ters gidip de krediyi ödeyemediği takdirde, diğerleri onun borç rakitini de ödemekle yükümlüdürler. Bu nedenle hem birbirlerini dinletir hem de sağlam bulmadıklarını aralarına almazlar. Krediler bu ylık, geri ödemeleri çok küçük rakıtlar halinde ve haftalık

Bu yaklaşımın kazandığı başarı, yoksullara borç vermeye karşı yapılan birçok itiraz, dikkatli bir denetim ve yönetim sağlandığında bunun yapılabilceğini de göstermiştir. Örneğin eskiden yoksul insanların kendisine kayda değer uğraşlar bulamayacağı düşünülürdü. Fakat, Gramscen Bank müşterileri bunu başarıyla yaptılar. Yoksulların geri ödeme yapamayacağı düşünülürdü, fakat geri ödeme oranları yüzde 97'lere varmış durumdadır. Kırsal bölgelerde yaşayan yoksul kadınların kar getirmeyeceği düşünülürdü, fakat 1992'lerin başında toplam borç alanların yüzde 94'ünü oluşturmaktaydılar. Aynı zamanda yoksulların biriktiremeyeceği düşünülürdü, fakat, grup birikimleri de en az grup başarıları kadar başarılı noktalara varmıştır. Kırsal bölgelere hizmet eden böyle bir bankanın iflas edeceği düşünülürdü, fakat Gramscen Bank, oldukça kısa bir süre içinde hızla genişlemiştir. Gerçekten de Gramscen, 1980'lerde 15.000'den az yararlanıcıya sahipken, 1984'lerin ortalarında bu rakam, 100.000 civarındadır. 1998'lerin sonunda işletiminde olan şube sayısı, 2,3 milyon üyeye birlikte, 1128'dir. Grup birikimleri yaklaşık 162 milyon ABD dolarıdır ve bunun 152 milyon ABD doları kadınlar tarafından biriktirilmiştir.

Gramscen Bank üyelerinin ortalama hanehalkı gelirinin, kontrol köyündeki hedef grubunkinden yüzde 50 fazla ve Gramscen Bank üyesi olmayan hedef grubunkinden yüzde 25 fazla olduğu tahmin edilmektedir. En fazla faydalanan grubu arazisi olmayanlar oluşturmakta, bunu marjinal arazi sahipleri izlemektedir. Bu, Gramscen Bank üyelerinin, yoksulluk sınırında yaşayan sayısının (yüzde 20), üye olmayanlara göre (yüzde 56) büyük ölçüde azaltmıştır. Başlangıçta "küçük bir umut kabarcığı" şeklinde yenilikçi yerel inisiyatifler olarak gündeme gelen Gramscen Bank düşüncesinin, böylece, ulusal düzeyde yoksulluğun kısmen giderilmesine katkı yapacak kadar büyümüş olduğu görülmektedir.

Gramscen Bank'ın 16 kararı:

1. Tüm müşteriler için Gramscen Bank'ın 4 prensibi izlenmektedir; disiplin, birlik, cesaret ve sıkı çalışma.
2. Ailelere refah getirilmelidir.
3. Harap evlerde yaşamamalı, evler tamir edilmeli ve en kısa zamanda yenileri yapılmalıdır.
4. Tüm yıl boyunca sebze üretilmeli, bol miktarda yenmeli, kalın satılmalıdır.
5. Plantasyon mevsimlerinde, mümkün olduğunca çok miktarda fidan dikilmelidir.
6. Aileler küçük tutulmalıdır. Harcamalar minimize edilmelidir. Sağlık ön planda alınmalıdır.
7. Çocuklar eğitilmeli ve kendi paralarını kazanabilecek duruma getirilmelidir.
8. Çocuklar ve çevre her zaman temiz tutulmalıdır.
9. Tuvaletler yapılmalı ve kullanılmalıdır.
10. Su, temiz kaynaklardan içilmeli, bu mümkün değilse kaynatılmalı veya şaplanmalıdır.
11. Çocuk evlilikleri engellenmelidir.
12. Kimse'nin haksızlığa uğramasına izin verilmemelidir.
13. Daha yüksek gelirler için ortaklaşa büyük yatırımlar yapılmalıdır.
14. Yardım için her zaman hazır olunmalıdır.
15. Herhangi bir yerde yapılan düzen ihlalini onarmaya yardımcı olunmalıdır.
16. Fiziksel egzersizler gerçekleştirilmeli, sosyal etkinliklere ortaklaşa katılınmalıdır.

Bankanın kredi dağıtım sisteminin özellikleri: Yoksulun yoksulu ayrıcalıklı bir ödem, yararlanıcıların küçük homojen gruplar şeklinde örgütlenmesi, özellikle yoksul olan kişilere uygun özel borçlanma koşulları, yararlanıcının temel ihtiyaçları ile sosyal kalkınma gündeminin eşzamanlı olarak ele alınması, programı kaynakların hedef gruba dağıtım kapasitesi olanı öngör ve yönetim sistemleri tasarımı ve gelişimi ile borçlandırma portfolyunun, yoksulların farklı kalkınma gereksinimlerini karşılayacak biçimde büyümesi.

Gramscen Bank'ın yoksul ve önceden yoksul olan yararlanıcıları üzerindeki pozitif etkisi, Dünya Bankası Uluslararası Gıda Araştırmaları Politikası Kurumu (IFPRI) ve Bangladeş Kalkınma Çalışmaları (BIDS) da dahil olmak üzere birçok dış ajansa gerçekleştirilen bağımsız çalışmalar

yoluyla belgelenmektedir. Grameen Bank'ın Dünya çapındaki destekleyicileri: Amerika Hükümeti, CNN Avrupa Birliği, Dünya Bankası, BM Kuruluşları (UNEP, UNCDF, UNDP, UNICEF, UNESCO) ile özel vakıflar (Rockefeller, McArthur, Ford gibi) dir.

Türkiye'de "Yoksullukbank" adıyla anılan Grameen Bank'ın ilk mikro kredi uygulaması 2003 yılında Diyarbakır'da başlatılmış olup, öncelikli olarak ev kadınları, işsiz gençler ve tarım işçilerini yöneliktir. Grameen Bank'ın, Türkiye'de işbirliği yaptığı kuruluşlar Türkiye İsrail Onurme Vakfı ve Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı (KEDEV)'dir. Dünyada Grameen Bank gibi mikro finansman hizmeti veren yaklaşık 1000 kurum bulunmaktadır ve bunların en önemlileri arasında Latin Amerika (ACCION Ağı), Endonezya (Bank Rakyat) ve Bolivya (PRODEM /BancoSol) gelmektedir.

Bangladeş, Grameen'in İktisadi ve Sosyal Kalkınma Modeli'nin geliştirdiği, denendiği ve başarıya ulaştığı bir deney standıdır. Vizyon, dünyada yoksulluğun var olduğu tüm ülkelerde, uygun bir şekilde gelenekselleşmiş hale getirilen bu modelin "tekrarlanmasıdır". Grameen Bank sistemini oluşturmak isteyen ülkelere için ilk sermaye, eğitim, teknik destek ve danışman paylaşımı sağlamak üzere Grameen Trust oluşturulmuştur.

Bugün 44 ülkede 168 Grameen Bank Şubesi bulunmaktadır. Her hafta dünyanın herhangi bir yerinde yeni bir şube açılmaktadır. 2005 yılı için planlanan yarım milyar yoksul insana kredi sağlanması ve 2025 yılında bu rakamın 1,3 milyar yoksula çıkması hedeflenmektedir.

Grameen Bank'ın yayınladığı kitap, dergi ve makaleler genç olarak, yoksulluk, kadınlarm gelir katkısı, yoksul bankacılığı, kalkınma ve mikro kredi konularını ele alır. Yazarların içinde bankanın kurucusu olan Muhammed Yunus'un da bulunduğu yayımlar arasında, Türkçe'ye de çevirisi yapılmış olan "Yoksulluğun Bulunmadığı Bir Dünyaya Deyiş" isimli kitap da bulunmaktadır. Bankanın kitap, makale ve dergilerine örnekler şöyledir:

- "Bir Hayalin Bedeli", David Bornstein. New York: Simon and Schuster, 1996.
- "Muhammad Yunus'un Mikro Kredilerinde Devrimin Bangladeş'ten Chicago'ya Kadınlarm Hayatlarını Nasıl Değiştirdiği", Alex Counts. New York: Random House, 1996.
- "Süreç İçin Karım - Büyüme için Süreç: Grameen Bank'tan Neler Öğrenebiliriz", Andreas Fuglestad ve Dale Chandler. Dhaka: Grameen Trust, 1993.
- "Grameen Okuyucusu", David Gibbons. Dhaka: Grameen Bank, 1994.
- "Kırsal Yoksul Bankacılığı", S David Gibbons ve Sukor Kasim. Dhaka: Grameen Bank, 1994.
- "Aya Yolculuğundaki İnanc: Kırsal Kalkınmanın On Adımı", Esterline Handy Mac. New York: University Press of America.
- "Kredi Programları, Borç, Hijyeni ve Kadın Yetkinliği", Brooke A Ackerly. IDS Bulletin, 1995.
- "Grameen Bank'ın Denetimci Yaklaşımı", Zakir Hossain Akhand. Finance and Banking, Vol. 3, No. 1, 1993.
- "Yoksul Kadınlarm Gelir Yaratmaya Katılımı"; Ruhul Amin.

Hatışın

Grameen Bank Binağı Mirpur, Section-2 Dhaka-1216, Bangladeş
 Tel: 8802-9605257-68
 E-mail: grameen.bank@grameen.net
 Web: www.grameen-info.org

Kaynaklar

www.jahannaudelhyat.bvwwpages.com/grameen.htm
www.grameen-nfb.org
www.eman.com.tr/2003/03/11/ekonomi/bu%u0131n.htm
 Atahammed Yunus (1997); Yoksulluğun Bulunmadığı Bir Dünyaya Deyiş, Deyiş Sorun

Hollanda Büyükelçiliği The Royal Netherlands Embassy

Hollanda Büyükelçiliği, Hollanda Dışişleri Bakanlığı'na bağlı MATRA programı kapsamında oluşturulan ve küçük ölçekli etkinlik fonu olarak adlandırılan MATRA-KAP programı (Matra Small Embassy Projects Programme) kapsamında Türkiye'de faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin belirlenmiş konular çerçevesinde geliştirdikleri projeleri desteklemektedir.

MATRA programı, 1989 yılında Sovyet bloğunun çökmesinin hemen ardından Orta ve Doğu Avrupa'da ortaya çıkan yeni devletlerin (büyüğü şu anda AB üyesi olan) Avrupa'ya ekonomik, sosyal ve politik uyum süreçlerini desteklemek amacıyla başlatılmıştır. Program kendi içerisinde farklı bileşenlere ayrılmıştır. Program kapsamındaki faaliyetler devlet, devlet kurumları, sivil kuruluşlar ve bunların birbirleriyle ilişkilerinde değişim sürecini teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle programın temel amacı iyi yönereşim, demokratik yurttaşlık ve sivil topluma katkı yapmaktır. Türkiye, 1999 yılında Avrupa Birliği tarafından aday ülke statüsü kazandıktan sonra, Hollanda Hükümeti tarafından Temmuz 2000 tarihinde MATRA Programı kapsamına dahil edilmiştir.

MATRA-KAP programı ile ilgili her türlü çalışmadan Hollanda Hükümeti adına Hollanda Büyükelçiliği ve Hollanda İstanbul Konsolosluğu sorumludur. Program kapsamında verilen maksimum fon miktarı proje başına 11.500 Euro'dur. Program çerçevesinde desteklenen faaliyet alanları mevzuat ve hukuk, kamu yönetimi, kamu düzeni, polis, çevre, çevre konusundaki otoritelerin güçlendirilmesi, konut, eğitim, enformasyon sağlama, medya, güzel sanatlar, refah, sağlık, iş hayatı ve sosyal politikalar, insan hakları ve azınlıklardır. Program kapsamında hazırlanan projeler yerel inisiyatif tarafından sunulmalı, hedef grubu açıkça tanımlanmalıdır. Ayrıca projeler küçük ölçekte dizayn edilmeli ve ticari bir özellik taşımamalıdır. Program kapsamında desteklenen projelerin süresi 12 ayı geçemez. MATRA-KAP programı bir projeyi tamamıyla desteklemeyip, tamamlanmaya fon özelliğine sahiptir. Hollanda Büyükelçiliği tarafından program dahilinde desteklenen bazı faaliyetler şunlardır: Türkiye'de Sığınmacılara Ücretsiz Sağlık ve Temel Haklar Sermineileri (İKV), Ban Toplumlarında Müslüman Kadın konulu toplantı (TEŞEV), Kocaeli Çocuk ve Gençlik Merkezi Projesi, Ailede Yeni Düzen (Kitap, KADER), Standartları İşler Kılmak Doğru Cezaevi Uygulanması Üzerine İnkırapı (Kitap), Çatalhöyük Eğitim Şenliği (Tarih Vakfı).

Bilgi

Bıran Gıney Bulvarı 7, Cıf. No: 3 Yılıhs.06550 ANKARA
Tel: (312) 409 18 00
Faks: (312) 409 18 98
E-posta: ank@minbuhs.nl
Web: www.nl.org.tr

Kaynaklar

www.nl.org.tr
www.ek.bilgi.edis.tr
www.itip.org

İngiltere Büyükelçiliği British Embassy

İlçilik, demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları, sivil toplumun güçlendirilmesi, sivil toplum örgütlerinin etki alanlarının güçlendirilmesi ve çevre konuları ile ilgili projelere fon sağlanmaktadır. İlçiliğin bu amaçla oluşturulduğu iki tane fon kaynağı bulunmaktadır;

İngiltere Büyükelçiliği projeleri: İngiltere Büyükelçiliği ve Başkonsolosluğu küçük projeler için (5000 GBP kadar) fon ayırma kararı alabilmektedir. Proje önerileri 1 Nisan -31 Mart tarihleri arasındaki mali yıl içerisinde herhangi bir zamanda sunulabilir.

İngiltere Hükümeti projeleri: Daha büyük projeler için proje teklifleri, standart bir Program Başvuru Formu doldurularak İngiltere Dışişleri Bakanlığı bünyesine sunulmaktadır. Bir proje teklifinin incelenmesi uzun zaman aldığından, bir sonraki mali yıl için önerilen projeler için kasım ayında başvuru yapılması gerekmektedir. Projelerin kaynak tahsis edilmesi genellikle Nisan ayının başında sonuçlanmaktadır.

İngiltere Büyükelçiliği tarafından fon sağlanan bazı projeler; İnsan Hakları Sivil Toplum Örgütlerinin Eğitimi, İlk ve Orta Okullarda İnsan Hakları Eğitimi, Hakim ve Savcılar için Eğitim, Çevre Ansiklopedisi, ÇEKÜL Çevresel Eğitim Programı, Uçan Süpürge Kadınlar web sitesi, CİTTS ve Sürdürülebilir Otizmlik konusunda atölye çalışmaları, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki (GAP) Kadınların Topluma Erkin Olarak Katılımının Güçlendirilmesi, Uçan Süpürge - Ulusal ve Uluslararası Kadın Sivil Toplum Örgütleri, Grup ve Girişimleri için Veri Tabanı Sistemi, Jandarma Çocuk Hakları Projesi.

İngiltere Büyükelçiliği, Türkiye'nin AB üyeliğine ulaşabilmesi amacıyla gereken reformların yapılabilmesi için 2002 yılında AB Eylem Planı'nı devreye sokmuştur. Plan, Büyükelçilik tarafından verilecek olan çeşitli yardımlar ile British Council faaliyetlerini kapsamaktadır. İngiltere, Türkiye için AB nezdinde sağladığı 29 milyon Euro'ya ek olarak bu plan ile 2003 mali yılında 1.6 milyon GBP ek destek sağlamıştır. Plan'ın kapsadığı öncelikli konular;

Adalet ve İçişleri: İngiliz ve Türk hükümetleri yasaları uyuturucu kaçakçılığı, kara para, organize suçlar, uluslararası terörizm, kaçak göç ve diğer suçlarla mücadelede ileri düzeyde işbirliği sağlamaya çalışacaktır. İngiliz ve Türk hükümetleri, Avrupa'da Adalet ve İçişleri konuları ile ilgili deneyimlerini paylaşmaya ve ilişkilerini güçlendirmeye devam edecek, bu kapsamda, uluslararası ve Avrupa kapsamındaki adli konularda gerçekleştirilecek ziyaretler, eğitim kursları ve seminerler vasıtasıyla İngiltere ve Türk adli makamları arasında sürekli iletişim sağlanacaktır.

Ekonomik Reform'un Desteklenmesi: İngiltere Türkiye'yle yakın işbirliği içerisinde çalışarak ekonomik reform programının ve finans sektörü yönetim programlarının IMF ve AB kriterlerine uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlamak üzere destek vermektedir. AB uygulamaları ile ilgili görev yapan üst düzey Türk yetkilileri, rekabet / devlet yardımları, mali hizmetler, kamuda satın alma ve halk sağlığı alanlarında İngiltere finansmanıyla gerçekleştirilen seminerlere katılmıştır. Ayrıca, ekonomik reformların desteklenmesi kapsamında Türk ve İngiliz hükümet kuruluşları arasında çeşitli düzeylerde işbirliği faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Ticari İlişkilerin Güçlendirilmesi; İngiltere ve Türkiye arasındaki ticari ilişkiler şeffaflık ve açık piyasa ilkeleri esasında geliştirilecektir. Her yönlü ticaret faaliyetleri ve yatırımlar çeşitli çalışmalarla desteklenip geliştirilmektedir. Enerji, çevre, sağlık, bilgi ve iletişim teknolojileri gibi çeşitli alanlarda karşılıklı bilgi düzeyini artırmaya yönelik bölgesel seminerler ve ziyaretler, sektör bazlı organizasyonlar bu kapsamda yapılan çalışmalara örnektir.

Kamu Yönetimi; İngiltere, hem merkezi yönetim, hem de yerel yönetimler anlamında Türk hükümetine destek sağlayarak Avrupa Birliği üyeliği kapsamındaki yükümlülüklerine hazırlayabilecek bir kamu yönetimi oluşturmada Türkiye'ye yardımcı olmaktadır. İşbirliği alanları arasında halkın yaşam standartlarının yükseltilmesine yönelik seminerlerin düzenlenmesi, AB uyum kursları, doğal felaketlere hazırlık ve müdahale kapasitesinin geliştirilmesine yönelik eğitimler örnek olarak verilebilir.

Sivil Sektörün Güçlendirilmesi; İngiltere, Türk hükümeti ve yerel yönetim kurumlarıyla birlikte çalışarak hem sivil toplum örgütlerinin kendi aralarında, hem de sivil toplum örgütleriyle kamu ve özel sektör arasında sürdürülebilir bir işbirliği ortamı yaratmaya çalışmaktadır. Sivil toplum örgütlerine proje geliştirme ve yönetimi konusunda eğitimler verilmesi, sivil toplum örgütlerinin ağ oluşturma faaliyetlerinin desteklenmesi yapılan bazı çalışmalardır.

Eğitim ve Kültür; Bu kapsamda yer alan faaliyetler British Council (www.britishcouncil.org) tarafından yürütülmektedir. Avrupa Hukukçu Programı, İngilizce Dil Eğitimi, burs programları, AB fonları hakkında bilgilendirme yürütülen çeşitli çalışmalara örneklerdir.

Çevre; İngiltere, Türkiye'nin AB müktesebatında önem verilen bu alandaki uyum çalışmalarına destek vermektedir.

Hecikim

Şehit Erzurum Caddesi No: 46/A Etiler/Beşiktaş/06080 ANKARA

Tel: (312) 455 33 44

Faks: (312) 455 33 56

Web: www.britishembassy.org.tr

Kaynaklar

www.britishembassy.org.tr

www.sik.bilgi.edu.tr

www.sijp.org

İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA)

SIDA İsveç'in, 1950 ve 1960 yıllarında gelişmekte olan ülkelerle ilgilenmeye başlamasıyla ortaya çıkmıştır. 1962 yılında, Uluslararası Yardım Komisyonu (NIB) oluşturulmuş ve 1965 yılında Komisyon, İsveç Uluslararası Kalkınma Otoritesi'yle (SIDA) yer değiştirene kadar İsveç'in yardımlarını yönetmiştir. 1970'ler ve 80'lerde SIDA, üç yardım otoritesi ile tamamlanmıştır. Bunlar, kalkınma kredileri ve teknik işbirliği ile ilgilenen BTS, çalışma işbirliğine odaklanan SwedeCorp ve araştırma işbirliğinden sorumlu olan SAREC'tir. 1995 yılında bu dört otorite, bugünkü İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı'nı oluşturmak için birleşmişlerdir.

SIDA, İsveç'in uluslararası kalkınma işbirliği yardımlarının büyük çoğunluğundan sorumludur. 2002 yılında, bağıt miktarı toplamda 19,4 milyar İsveç Kronu'nu bulmuştur. İsveç kalkınma işbirliğinin en önemli amacı İsveç Parlamentosu ve hükümetin kararları ile uyumlu olarak, yoksul insanların yaşam standartını geliştirmektir. Bu amaç için belirlenen ölçüt, 2015 yılı itibarıyla aşırı yoksul insanların oranının yarıya indirilmesidir.

SIDA çalışmalarının ana başlıkları altı alt hedef ile oluşturulmuştur; SIDA çalışmalarının teyrik etmesinin gerekli görüldüğü; ekonomik büyüme, ekonomik ve politik bağımsızlık, ekonomik ve sosyal eşitlik, demokratik kalkınma, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve kadın-erkek eşitliği'dir. Merkez ve Doğu Avrupa ile gerçekleştirilen işbirliğinin hedefleri biraz daha farklıdır. Bu bölgede, daha çok ortak güvenlik ve uluslararası işbirliğine önem verilmektedir.

Dünyadaki birçok ülke ile birlikte İsveç de, BM Milenyum Ziyve Toplaması'nda benimsenen somut hedefleri desteklemeye karar vermiştir. Sözü geçen Milenyum Kalkınma Hedefleri'nin en önemli, 2015 yılı itibarıyla aşırı yoksul insanların oranının yarıya indirilmesidir. Ayrıca, sağlık, eğitim ve kadın-erkek eşitliği gibi diğerlerinden başka somut hedefler de bulunmaktadır.

SIDA çalışmalarını yoksul insanlara daha iyi bir yaşam vermek için gerçekleştirir. Misyonu olan "yoksul insanların yaşam koşullarını geliştirme", ekonomik gelişme, demokrasi ve kadın-erkek eşitliğine yapılan yardımları da içermektedir. Bu bağışlar, işbirliği içinde bulunan 1500 orangın yardımları ile yerine getirilir.

Dünyanın en büyük sorunları olan yoksulluk, çevresel sorunlar ve büyük çaplı sorunların çözümü için işbirliğine dayalı çözümler gereklidir. Uluslararası kalkınma işbirliği, demokrasi ve eşitlik içerisinde yoksul insanlara daha iyi bir yaşam verme, çevresel koruma ile barışın sorumluluğunu taşımaktadır. SIDA, adaletli ilişkiler için zemin hazırlayıp, sonuçta kendisini devre dışı bırakmaktadır. SIDA'nın görevi, değişim ile sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilir kalkınmayı yaratacak koşulları oluşturmaktır. Kalkınmanın önkoşulu barış ve güvenlidir. SIDA'nın önemli görevlerinden biri de, çatışma ve felaketlerin engellenmesidir. Ortak ülkeler kendi kalkınmalarından sorumludur. SIDA bu yolda, kaynaklar ve kalkınma beceri ve yetkinlikleri ile ilgili yardım sağlamaktadır.

SIDA, birçok konuda İsveç Dışişleri Bakanlığı ile ortaklaşa çalışmaktadır. İsveç hükümeti SIDA'nu hangi ülkelerle yakın işbirliği içinde çalışması gerektiğini karar vermek ve ortak ülkelerin gereksinimlerini karşılamak için geliştirilecek özel stratejileri, bakanlık ve SIDA tarafından ortaklaşa üretilir. İşbirliği aynı zamanda, politika ve bilgi gibi alanları da kapsar. Milenyum

Kalkınma Hedefleri, büyük ortak bütçe kampanyalarına bir örnektir. Bakanlık ve SIDA ortak ülkelerde genellikle İsveç büyükelçiliklerinde bir ofisi paylaşırlar. SIDA etkinliklerini, ortaklık modelini temel olarak yürütmektedir. Ortaklık modelinin esası, çok sorumluluk az bağımlıdır. Bu, ülkelerin kalkınma işbirliğine bağımlı kalmalarını engellemek içindir. Bununla birlikte, donörler ile ortak ülkeler arasındaki ilişkiler değiştiçe, model aynı zamanda ortak ülkelerin dünya ticareti ve uluslararası işbirliğindeki konumunu da güçlendirecektir.

Erkinlikler sonrasında ortak ülkelerle ilişkilerin kesilmesinin nedeni, ülkelerin kalkınmasında dış kaynakların hiçbir zaman kesin sınırla güdülen bir ecki yararamayacağı bilinciştir. Bu nedenle kalkınmadan sorumlu olan o ülkenin kendisidir. Ortak ülke aynı zamanda sağlanacak yardımların planlama ve uygulanmasıyla da sorumludur. SIDA'nın katılımı danışmanlık ve finansman hizmetlerinde olmakta ve program süresince yardımların takibini yapmaktadır. Ayrıca SIDA, küresel sorunları çözmeye artan ölçekte yararlandırmakta olan uluslararası bir ağı sahiptir.

Dünyadaki yoksulluğun giderilmesi amacıyla yönelik olarak İsveç Parlamentosu ve Hükümet adına çalışmakta olan SIDA, etkinliklerini Afrika, Asya, Latin Amerika ile Merkez ve Doğu Avrupa'da bulunan 120'nin üzerindeki ülkede, çok çeşitli faaliyet alanlarında uygulamaktadır. SIDA bu ülkelerin kırkıyla çok daha derin boyutta işbirliği programları yürütmektedir. İsveç kalkınma işbirliğine dahil edilen ülkelerin, bütçe ve işbirliği boyutu; İsveç Parlamentosu ve hükümet tarafından belirlenmektedir. Değişimin önemli bir noktası da, kalkınma sorumluluğunun ortak ülkenin elinde olmasıdır. SIDA'nın misyonu değişim ve kalkınmayı olanaklı kılmaktır.

SIDA her yıl altı binin üzerinde program ve projeye katkı sağlamaktadır. Bu katkılar eğitim, sağlık, küçük girişimlere destek, barınma, hukuk kuralları, araştırma, altyapı ve ticaret anlayışları konularında olmaktadır. Ayrıca, savaşlar veya diğer afetlerden etkilenen insanlar için büyük bir miktar da acil yardıma ayrılmaktadır.

SIDA çalışanları, nadiren doğrudan bağlarla çalışmakta, genel olarak işbirliği içerisinde bulunan ülkelerin yardımlarıyla ilgilenmektedir. İsveç Kalkınma İşbirliği aynı zamanda çalışmalarında İsveç örgütleri, hükümet ajansları, toplulukları ve uzmanlarıyla birlikte çalışarak, İsveç'in uzun dönemli kalkınmasına da hizmet etmektedir.

SIDA ortak ülkeler tarafından önemli olarak belirlenen projelere yardımlar yapmaktadır. SIDA işbirliğinde fonlarının destek sağladığı faaliyet alanları şunlardır:

Stok Toplum Örgütleri (STK): SIDA fonunun çoğu İsveç STK'larına aktarılır.

Çok taraflı işbirliği: İsveç kalkınma fonlarının yaklaşık üçte biri BM, Dünya Bankası ve çeşitli bölgesel kalkınma bankaları gibi uluslararası örgütlere verilir. Ülkeler bu fonları doğrudan ortaklık yoluyla ya da uluslararası kuruluşlar üzerinden kullanabilirler. Ayrıca, AB'ye de bazı bağışlar yapılmaktadır.

Hibe ve kredi yardımı: Bu fonlar doğrudan talepte bulunan gelişmekte olan ülkelere gönderilmektedir.

Sözleşmeyle finanse edilen kalkınma işbirliği: SIDA, rekabüt becerilere sahip bir İsveç örgütü ile bir gelişmekte olan ülke arasında, o ülkenin talebine bağlı olarak ortaklık ilişkisi sağlamaktadır. Üstlendiği görev projeyi finanse etmek ve gözlemlemektir.

Uluslararası eğitim programları: İsveç şirketleri, üniversiteleri ve hükümet ajansları; ortak ülkelerle bilgi, deneyim ve becerilerin paylaşılması amacıyla eğitim programları düzenlemektedir. Bu programlar İsveç'te gerçekleştirilir ve tanımlanmasından üç yıl sonra değerlendirilir.

Araştırma işbirliği: İsveçli araştırmacılara kalkınma araştırmaları ile ilgili olarak sağlanan bağlantılardır.

Danışmanlık fon programı: Bölgesel ve küresel işletmelere sahip 10 danışmana, uluslararası kalkınma bankaları ve örgütler yoluyla fon sağlanmaktadır.

SIDA geliştirmekte olan ülkelere yardım sağlayabilmek amacıyla birçok örgüt, topluluk, şirket, kooperatif ve diğer hükümet ajanslarıyla birlikte çalışmaktadır. Bunun yanında SIDA, yüzlerce İsveç örgütünü de kalkınma projelerini desteklemektedir.

SIDA kalkınma işbirliği, bir ülkeyle doğrudan gerçekleştirilen çift taraflı işbirliği olabileceği gibi, uluslararası örgütler yoluyla çok taraflı işbirliği şeklinde de uygulanabilir. Çok taraflı desteğin büyük bir kısmı UNICEF Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) gibi BM kuruluşları üzerinden sağlanır. SIDA aynı zamanda, Dünya Bankası çalışmaları ve Avrupa Birliği'nin kalkınma işbirliği programlarına da yardım sağlamaktadır.

Çok taraflı işbirliği, BM kuruluşları ve kalkınma bankaları üzerinden olabileceği gibi, SIDA diğer birçok örgüt ve sektöre de destek sağlamaktadır. Bu sektörlerden en önemlileri çevre, çalışmalarını önlenmesi ve sağlığıdır. İsveç hükümetinin yönlendirmeleri sonucunda bu sektörlerle ilgili çok taraflı işbirliği gerçekleştirilen örgütler şunlardır: Küresel Çevre Fonu (GEF), Montreal Protokolü, Gündem 21, Uluslararası Kızılhaç Komitesi, BM İnsani İşler Koordinasyonu (OCHA), Dünya Denizcilik Üniversitesi, Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Uluslararası Tropik Ağaçlar Örgütü (ITTO).

Sağlanan bu desteklerin yanında SIDA ve İsveç Dışişleri Bakanlığı, kalkınma işbirliği fonlarının bir kısmını da, BM konferansları, e-ticaret eğitimi çalışmaları-küçük hibeler ve çocuk haklarıyla ilgili konuları desteklemek için kullanmaktadır.

2001 yılında uluslararası kalkınma işbirliğine en fazla katkıda bulunan üç ülke Amerika, Japonya ve Almanya olmuştur. Fakat gayri safi milli gelir oranlarına bakılacak olursa, bu manzara değişmektedir. En fazla katkıda bulunan ülkeler, Danimarka başta olmak üzere, Norveç, Hollanda, Lüksembourg ve İsveç'tir.

SIDA, 2015 yılına kadar vizyonunu, BM Milenyum Zirvesi'nde belirtilen kalkınma hedeflerine ulaşma yolunda belirlemiştir. Dünya ülkelerinin öncelikleri arasında yer almasını gerektirliğini vurguladığı uluslararası kalkınma işbirliğini ise aşağıdaki gibi anlatmaktadır:

Toksullukla savaşmada bir aray: Uluslararası destek veya uluslararası kalkınma işbirliği, dünyadaki yoksul insanlarla dayanışma içinde bulunulduğumun bir ifadesidir. Bir milyar insanın yaşamak için günde bir ABD dolarından az kazandığı bir yerde, değişim esastır. Uluslararası kalkınma işbirliğinin önceliği bu değişimi gerçekleştirmek ve dünyadaki yoksulluğun giderilmesine katkı sağlanaktır. Bunu gerçekleştirmek için, ekonomik büyüme ve kaynakların eşit dağılımı esastır.

Tamı zengin ülkeler varlıklarının bir bölümünü uluslararası kalkınma işbirliğine ayarlar: İsveç, uzun bir zaman dilimi içerisinde bu konuya en fazla destek sağlayan ülkelerden biri olmuştur. İsveç kalkınma işbirliği, küresel işbirliğinin bir bileşenidir.

Küresel sorunlar: İnsanlık çevresel sorunlar, savaş ve çatışmalar, artan su kıtlığı ve aşırı nüfus artışı gibi bir dizi sorunlarla karşı karşıyadır. Dünya ülkelerinin bu sorunları çözmeye seçtikleri yollar ortak gelecek ve güvenlik için büyük önem taşımaktadır. Bu sorunların birçoğu küresel ölçekte-dir ve bu nedenle tüm ülkeler çözümler için sorumluluk taşımaktadır.

Küresel çözümler: Son yıllarda dünya ülkeleri birçok önemli konuda ortak yaklaşımları ulayma başarısını elde etmişlerdir. Birçok ülke bildiğeler imzalamış ve insan hakları, kadın konuları ve sosyal sorunlarla ilgili eylem programları onaylamıştır. Trikümanlar (üretiminiz ve BM tarafından düzenlenen zirve toplantıları ve dünya konferanslarında tartışılmıştır. Bu yolla BM, temel küresel değerleri belirlemiştir.

Birçok kişi için daha iyi bir dünya: Son otuz yılda, dünya birçok kişi için üzerinde yaşanması daha iyi bir yer haline gelmiştir. Bu dönemde gelişmekte olan ülkeler bir grup halinde İsveç'in yıllarını alan sonuçlar kaydetmişlerdir. Afrika, Doğu Avrupa ve Merkez Asya gibi istisnalar dışın-da yoksulluk, dünyanın pek çok yerinde azalmaktadır. Ayrıca, ortalama ömür ve okuma yazma oranı gibi değişkenler de 30 yıl öncesine göre ciddi artışlar kaydetmektedir. Bir başka ilerleme de demokrasinin uygulanmasında gözlemlenmiştir. Son on yılda birçok askeri diktatörlüğün yerini demokratik rejimler almıştır. Fakat bu başarılar eşit olmayan oranlarda gerçekleşmektedir. Örneğin Afrika'nın çoğu bölgesinde ortalama ömür AIDS nedeniyle azalmakta ve kişi başı düşen gelir düşmektedir.

İsveç'in rolü: İsveç, BM'de ve başlıca kalkınma konularında uluslararası işbirliğinin evriminde önemli roller üstlenmektedir. SIDA bir ülke ve bir AB üyesi olarak, yoksul ülkelere olan eşitsiz muameleler sonucunda ticaret politikaları, dış politikalar ve tarımsal politikalarıyla ilgili çeşitli talepler yaratmaktadır. Ayrıca, yoksul ülkelerin diyaloga katılımını sağlamak amacıyla dünya ticareti görüşmelerinde daha adaletli kurallar benimsenmesini teşvik etmektedir.

Takvulluğu azaltma için Milenyum Kalkınma Hedefleri: Eylül 2000 tarihinde gerçekleşen BM'nin Milenyum zirve toplantısında dünya liderleri çok sayıda ölçülebilir yoksulluk giderici hedefler üzerinde anlaşmışlardır. Bu hedefler 2015 yılından önce başarılmalıdır. Bu hedeflere ulaşmak için Milenyum Sözleşmesi'ni diğer 146 ülkeyle birlikte İsveç de imzalamıştır. Bu hedefler;

- Aşırı yoksulluk ve açlığın yok edilmesi,
- Evrensel temel eğitiminin sağlanması,
- Eşitlik ve kadın konusunun güçlendirilmesini teşvik etmek,
- Bebek ölümlerinin azaltılması,
- Anne sağlığının geliştirilmesi,
- HIV/AIDS, sıtma ve diğer hastalıklar ile savaşılması,
- Çevresel sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması,
- Kalkınma işbirliği için küresel bir ortaklık geliştirilmesidir.

SIDA oldukça geniş bir yayını veri tabanına sahiptir. Web adresinden ulaşılabilecek olan bu yayınlar; konu başlıkları, coğrafi bölge, yayın yılı, türü ve formatına göre kategorilere ayrılmış ve gelişmiş arama özellikleriyle internet üzerinden çoğuna ulaşılabilmektedir. SIDA yayınları, poster, kitap, broşür, CD, dosya, kitapçık ve süreli yayınlardan oluşmaktadır. Bazı genel konu başlıkları ise şunlardır: istihdam, analizler, çocuk, nüfus, finansal destek, biyolojik çeşitlilik, demokrasi, Avrupa Birliği, ekonomi, enerji, NTK'ları, yoksulluğun giderilmesi, araştırma, yıllık ve altı aylık raporlar, insani yardım, eylem programları, ticaret, deniz yolları, ülke raporları, ku-

sal kalkınma, ilke stratejileri, mesleki, çevre, insan hakları, doğal kaynaklar, ormancılık, istatistikler, kentel kalkınma, su ve değişim programlarıdır. SIDA çabalarının temelini, yayımları arasında yer alan üç doküman oluşturmaktadır:

SIDA İleviye Bakar; SIDA'nın bir ortak olarak kalkınmadaki rolünü anlatmaktadır. SIDA çabaları, tarafları eşit olduğu bir işbirliğine dayanmalıdır. İşbirliği inisiyatifi alan ve uygulamalarından sorumlu olanlar her zaman ortaklardır.

Yoksulluk Perspektifleri; SIDA'nın yoksullukla savaşmadaki başlıca hedefine dayanır. Yoksulluk, insanların kendi hayatları hakkında karar verme ve geleceklerini yaratma, özgürlüklerinden yoksun bulunduğu durumu ifade etmektedir. Yoksulluğun merkezinde güç, seçim ve materyal kaynaklarının eksikliği bulunmaktadır. Bu ise, yoksulluğun engellenmesi için bütünsel bir bakış açısına gereksinim olduğunu anlatmaktadır.

SIDA İş Bayanda; kalkınma programlarının değerlendirme, uygulama, gözleme ve takip etme prensip ve yöntemlerini anlatmaktadır.

Betçim

105 25 Stockholm İsviçer
Tel: (+46) 8 698 60 00
Faks: (+46) 8 20 88 64
E-mail: sida@sida.se
Web: www.sida.se

Kaynaklar

www.sida.se
web.mit.edu/ucrbnu/gradtjy/ufpradny/resources/organization/Sida.html

İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)

İsviçre Hükümeti ile diğer ülkeler arasındaki ikili işbirlikleri 1940'lı yıllarda başlamıştır. 1970'lere kadar artarak devam eden karşılıklı dayanışma ve işbirliği etkinliklerinin finansal ve tematik alanlarda genişlemesiyle, İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SDC)'nin oluşturulmasına gereksinim duyulmuştur. Bu tarihten itibaren, sadece ülke ortaklığıyla sınırlı tutulmayan etkinlikler, Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler kuruluşları gibi çok taraflı ajanslarla ortak finansman yollarıyla da uygulanmaya başlanmıştır. SDC'nin kuruluşu, 1976 tarihinde yasalaştırılan Uluslararası Kalkınma İşbirliği ve İnsani Yardım Federal Yasası'na ve 1995 tarihli Doğu Avrupa ile işbirliği kararnameğine dayanmaktadır.

1990'ların başlarında, SDC ve bazı ortak ülkeleri faaliyet alanı olarak üç sektöre odaklanılmışlardır. Bu sektörler; yenilenebilir doğal kaynaklar, eğitim ve kültür ile kırsal altyapı (yalnızca köprüler)'dir. Eğitim ve kültür sektörüne olan desteğin temel hedefi, eğitim sistemlerinin nitelik ve nicelik anlamında geliştirilmesi, kültürel uyumun büyütilmesi, değişik düzeylerde beceri ve yönetim gelişimi ve küçük çaplı girişimlerin güçlendirilmesidir. İnsan kaynaklarını geliştirme, İsviçre yardımının her zaman en öncelikli konuları arasında olmuştur. Yenilenebilir doğal kaynaklar sektörünün hedefi; sürdürülebilir gıda üretimi ve çeşitliliği, doğal kaynaklardan daha etkin yararlanma ve örgütsel, kurumsal kapasitelerin, bölge ve bakanlıklar düzeyinde artırılmasıdır. Üçüncü odaklanan sektör olan kırsal altyapısını hedefi ise, köprülerin yapılması ile ana yollara ve pazar yerlerine ulaşımı kolaylaştırmaktır.

Bugün SDC, İsviçre Dışişleri Bakanlığı bünyesinde çalışan İsviçre'nin uluslararası kalkınma kuruluşudur. Diğer federal ofislerle birlikte SDC, Doğu Avrupa ile olan bütün kalkınma etkinliklerinin koordinasyonu ve işbirliğinin yanı sıra, insani yardım sorumluluğuna sahiptir.

SDC, İsviçre ve diğer ülkelerdeki etkinliklerin yürütülmesi için 500 kişilik bir çalışan kapasitesine sahiptir. Ajans, faaliyet alanlarına yönelik olarak doğrudan eylemler üstlenmekte, çok taraflı örgütlerin programlarını desteklemek ve İsviçre örgütleri ile diğer uluslararası örgütlerin yürüttüğü programlara finans yardımı yapmaktadır.

SDC'nin Türkiye'deki çalışmaları TC Hükümetiyle imzalanan "teknik işbirliği anlaşmaları"na bağlı olarak yürütülmektedir. SDC tarafından hem hükümet kuruluşları hem de sivil toplum kuruluşlarına destek ve yardımlar sağlanmaktadır. SDC, TC hükümetlerine sağladığı yardımların dışında, özellikle deprem ve sorunların yoğun olduğu yerlerde başta sivil toplum kuruluşları olmak üzere yerel yönetimler ve meslek örgütleri çalışmalarını da desteklemektedir.

SDC'nin temel felsefesi katırcı programlar yoluyla yoksullukla mücadele etmek ve insanların süreci dahil ederek hayatlarında sürdürülebilir gelişmeler yaratmaktır. Ajansın başlıca amaçları eğitim ve temel sağlık bakımına erişimi geliştirme, çevresel sağlıkı teşvik etme, ekonomik ve kamusal özelliği destekleme ve eğitim şartlarında çalışmayı iletmemdir.

Çalışmalarını öncelikli olarak Afrika, Latin Amerika, Doğu Avrupa, Orta Doğu ve Asya'daki 16 ülkeye yoğunlaştıran SDC'nin çalışma konularını ise; dış politika, kalkınma politikası, eğitim,

birki örtüsü, fauna, tarım, tarih, toplum, endüstri, ticaret, mühendislik, ileriyim, iç politika, kültür, sağlık, psikoloji, doğa, çevre, hukuk, trafik ve ekonomi oluşturmaktadır.

Dezavantajlı insanların yaşam koşullarını geliştirmeye yönelik ve dünyanın çeşitli bölgelerinin karşılıklı dayanışma içinde olmasını benimsen bir kalkınma politikasını sürdürmede SDC'nin kendisine belirlediği hedefler;

- *Anlaşmazlıkların önlenmesi ve ortadan kaldırılması:* SDC anlaşmazlıkların önlenmesi ve ortadan kaldırılmasını, kalkınma işbirliğinin önemli bir boyutu olduğuna inanmaktadır. Aynı zamanda rehabilitasyon ve yeniden yapılandırma çalışmalarını da içine alan bu hedef, savaşı ve doğal afet kurbanlarına yöneliktir.
- *Karşılıklı işlerin güvenilir yönetiminin teşvik edilmesi:* SDC'na göre güvenilir yönetim, hukuk kurallarına, rollerin devletler, sivil toplum ve özel sektör arasındaki uygun dağılımı ve merkezi hükümet iktidarının merkezilikten ayrılmasına ve insan haklarına olan saygıya bağlıdır.
- *Gelir ve istihdamın teşvik edilmesi:* SDC ekonomik büyümenin, tecrübe ve teknoloji den yararlanmanın artırılmasına ve tarımsal üretim ve pazarlanmanın teşvik edilmesine bağlı olduğu görülmüştür.
- *Sosyal adaletin geliştirilmesi:* Amaç, insanların kendi güçlerinin ve kapasitelerinin farkını yarmalarının ve aynı zamanda iki cinsiyet için de eşit gelişimin sağlanmasıdır.
- *Doğal kaynakların sürdürülebilir gelişiminin teşvik edilmesi:* SDC, doğal kaynakların geniş oranda kullanımına bağlı olan ve gelecek nesillerin yaşam koşullarını garanti eden yaşam yollarını teşvik etmektedir.

Uluslararası toplumda daha iyi bir denge sağlayabilmek amacı, İsviçre dayanışması ve işbirliğinin bir ifadesi olarak, dünyadaki yoksulluğun giderilmesini öngören kalkınma politikasını somut hale getirmektedir. İsviçre kalkınma politikası; dünyadaki bölgeler arasında büyüyen eşitsizliğin farkında olunmasına ve İsviçre'nin zengin bir ülke olarak bu eşitsizliklerin giderilmesine yönelik sorumluluğunun kabul edilmesi gerçeklerine dayanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin, insanların yaşam koşullarını geliştirmeye yönelik çabalarını desteklerken, İsviçre kalkınma politikasının amacı, bu ülkelerin kalkınmalarını ileride kendi çabalarıyla gerçekleştirebilmelerini sağlamaktır.

Kalkınma politikası SDC etkinliklerinin her aşamasında yinelenen birçok konuyla yakından ilgilidir. Bu konular; karımsal kalkınma yardımının fonlanması, farklı politikaların tutarlılığı, yardımın etkililiği, ulusal ve uluslararası ekonomik konular, ulusal ve uluslararası finansal politikalar, borç yardımı ve dünya çapında ticaret ile sosyal ve hükümler çocuk işçiligidir.

SDC'nin gelecek nesillerin gereksinimlerini karşılamak için sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmesine yönelik görevlerini, İsviçre Parlamentosu'nun iki meclisi ve federal hükümet belirlemektedir. Küresel sorunları ileriye dönük bir yaklaşımla ele alan SDC, görevlerini güvenilir ve esnek bir ortaklık ruhuyla yerine getirmektedir. SDC'nin kalkınma politikasına yönelik olan faaliyet alanları; iki taraflı ve çok taraflı kalkınma işbirliği, İsviçre İnsani Yardım Birimi (SHA) dahilinde yürütülen insani yardım konuları ve Doğu Avrupa ile işbirliğidir.

Kalkınma işbirliğinin amacı, ortak ülkelerdeki insanların kendi kendilerine yardım etmelerini sağlayarak yoksullukla mücadele edilmesine çalışmaktır. Kalkınma etkinlikleri, esas olarak, ekonomik ve karımsal özzerlik, üretim koşullarının geliştirilmesi, çevresel sorunların çözülmesi ve toplumdaki en dezavantajlı gruplar için eğitim, temel sağlık ve kültüre daha iyi erişimin sağlanmasına odaklanmaktadır.

İnsani yardımın amacı, hayatların kurtarılması ve acıların sona erdirilmesidir. Kendi personelinin sahip olan İsviçre İnsani Yardım Birimi (SHA), doğal afetler sonrasında ve şiddet çatışmaları sırasında ortaya çıkan acil durumlarda doğrudan yardım sağlamaktadır. Ayrıca, insani etkililik

lerde bulunan ortak örgütlere finansal destek de verilmektedir. İnsani yardımın özelliği; koruma, kurtarma, hayata kalma ve yeniden yapılandırma gibi asıl ilgi alanı konularında, en fazla ihtiyaç duyulan yerlerde sağlanmıştır. 2003 yılında 361 görev üstlenmiş olan SHA küresel ölçekte hizmet vermesinin yanı sıra, 2004 yılında 10 bölgeye odaklanmıştır.

Doğu Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu (CIS) ile işbirliğinin amacı ise buradaki ülkelere bilgi transferi, örgütlenme, dönüşüm ve sorun çözümü konularında yardım sağlanmak ve demokrasi ile piyasa ekonomisine geçişte destek olmaktır. Doğu Avrupa ile işbirliği, temel olarak Güneydoğu Avrupa ve CIS ülkelerindeki yönetim, ekonomik ve sosyal reform ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi konularına odaklanmaktadır.

Temel görevlerini yerine getirmeye SDC'ni oluşturan başlıca dört süreç; (i) insanların kendilerine yemeleri için destek sağlama, (ii) tecrübeden doğan güç, (iii) uluslararası diyalog ve (iv) dayanışmadır. SDC, insanların her zaman gelecek nesillere yapılan yatırımları da düşünerek barış, özgürlük, güvenlik, adalet ve refah içinde yaşamaları gerektiğini savunmaktadır. Güney ve doğu ülkelerindeki yoksul insanların yaşam standartlarının ve kalitesinin artırılması, SDC etkinliklerinde daima ön planda yer almaktadır.

Dünyada meydana gelen değişimlerle ilgilenmede SDC, ileriye dönük bir yaklaşıma sahiptir ve küresel sorunlarla mücadele etmektedir.

- Nüfus artışı ve yoksulluk, kaynaklara ulaşım, kullanım ve istemsiz göç gibi gitirkece kötüleşen sorunların temel nedenidir.
- Kadınlar, yoksulların ve marjinal gruptaki insanların büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Güç erkeklerin ellerindedir.
- Öğrenme, ilerleşim, yeni anformasyon teknikleri, kasacası bilgi ve tecrübeye erişim, kalkınmanın temel faktörleridir.
- Devlet, toplum ve özel sektör arasında katıksız sorumluluğu gerektiren rollerin yeniden dağılımı söz konusudur.
- Politik ve ekonomik sistemlerin küreselleşmesinde anılan büyük adımlar, oyunun uluslararası kurallara göre oynanmasını gerektirmektedir.

Bvçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı'nın Türkiye'de çalışmalarında bulunduğu öncelikli faaliyetlerinden biri Marmara Deprem Bölgesi'ne yöneliktir. Bu çalışmalar kapsamında yerel halkın, depremle mücadele konusundaki bilinç düzeyini ve kapasitesini artırarak, depremin etkileriyle başa çıkabilecek seviyeye getirilmesi hedeflenmiştir.

Kocaeli Sivil Savunma Müdürlüğü, İzmir Kent Kurultayı, İzmir Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü, Kocaeli Üniversitesi ve diğer yerel ortakların katılımıyla gerçekleştirilmiş olan "*Kocaeli Mahalle Afet Destek Projesi*" kapsamında, yerel halkın, depremle mücadele konusundaki bilinç düzeyini ve kapasitesini artırarak, depremi izleyen saatler ve günlerde depremin etkileriyle başa çıkabilecek seviyeye getirilmesi hedeflenmiştir. Proje, üç temel faaliyet alanında yürütülmüş ve birinci faaliyet alanını "Mahalle Afet Göstüğüleri", ikinci faaliyet alanını ise, "*Mahalle Afet Kurulları*" oluşturmuştur. Proje, yerel SDC ofisine bağlı Proje Yönetim Birimi (PYB) tarafından gerçekleştirilmiştir. SDC'nin deprem bölgesi dışında Türkiye'de gerçekleştirilmesine destek sağladığı bazı etkinlikler şunlardır:

- Dev-Maden Sendikası, Türk Tabipleri Birliği ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği/Çevre Mühendisleri Odası işbirliğiyle gerçekleştirilen "*Türkiye'de Sürdürülebilir Akademiçik Politikalarının Güçlendirilmesi Projesi*",
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği/Çevre Mühendisleri Odası'nın Urfa'nın Viranşehir ilçesinde gerçekleştirmiş olduğu "*Temel Yaratıcılar için Bütünsel Öncelikli Çevre Yönetimi*

Projesi (BÜÇEP)"

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası'nı yürüttüğü ve SDC'nın Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile birlikte finansal destek sağladığı "*Enfeksiyöz Sektörde Çalışan Kadınların Desteklenmesi Projesi*".

Ayrıca SDC, Türkiye Kalkınma Vakfı, Mekke Vakfı, Sürdürülebilir Kırsal ve Kentel Kalkınma Derneği ve Çevre Mühendisleri Odası'nın çeşitli projelerine destek sağlamıştır.

SDC, Türkiye'de Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) temsilcisi altında çalışmalarını sürdürmektedir. İşbirliği Anlaşması yoluyla iki kurum, Türkiye'de Uluslararası İnsani Yardım ve Afet Yönetimi alanında işbirliği yürütmektedir.

SDC, İsviçre Hükümeti tarafından fonlanmakta ve çalışmalarını dünya çapındaki ülkelerin ajanslarıyla doğrudan finanslama programları veya ortaklıklar şeklinde sürdürmektedir. Uluslararası işbirliği, İsviçre'nin dış politika araçlarından birisidir. SDC, bu işbirliğini idari anlamda koordine eden ve görevlerini, federal ofisler, yabancı kurumlar, örgütler ve özel sektörle birlikte çalışarak yürüten uzmanlaşmış bir merkezdir.

SDC etkinliklerinin en önemli kaygısı sürdürülebilirliktir. Bu ise, ortaklarla işbirliği içerisinde, hedefler, değerler, prosedürler ve eğitimin karşılıklı bir anlayışı gerektirmektedir. Gelişmekte olan ülkeler ve geçiş ülkeleriyle olan işbirliği artan bir önem kazanırken, özel katılımcıların rolü ve sorumluluğu da artmaktadır. SDC etkinliklerini coğrafi önceliklerine yönelik olarak seçmektedir. Geleneksel yerel hazırlanmış ve ortaklık, sürdürülebilir kalkınmayı olduğu kadar, hem öncülük eden hem de duruma dayanarak yönetimi de garantilemektedir.

SDC çalışmalarını dört ayrı bölgede yürütmektedir: Bunlar; Afrika, Asya ve Latin Amerika'da bulunan 17 öncelikli ülke ve 6 özel program ile ilgilenen iki taraflı işbirliği, özellikle Birleşmiş Milletler kuruluşları, Dünya Bankası ve bölgesel kalkınma bankaları ile birlikte yürütülen çok taraflı işbirliği; Doğu Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu (CIS) ile gerçekleştirilen işbirliği ve İnsani Yardım ve İsviçre Acil Yardım Birimi'dir.

Yılda dört defa yayımlanan "Eine Welt" adlı SDC dergisi, dünyanın değişik bölgelerine yapılan gezileri anlatan bir yayındır. Bölgeleri ve ülkeleri farklı perspektiflerden ele alan dergi, özel konuları aydınlatmakta ve işbirliği çalışmalarlarıyla ilgili sorulara ve önerilere farklı bakış açıları sağlamaktadır. Ayrıca dergi, önemli kalkınma konularıyla ilgili düzenli bilgilendirmeleri de içermektedir.

SDC aynı zamanda, yayımlarının Almanca, Fransızca ve İtalyanca dillerinde temin edilebileceği bir dokümantasyon servisine de sahiptir. Bu servis, yardım çalışmaları değerlendirilmelerinin yanında, ajans ile ilgili pek çok broşür, süreli yayın ve videoya doğrudan erişimi sağlamaktadır. Ayrıca, okullar için uluslararası kalkınmaya yönelik çeşitli bilgileri ve SDC uluslararası kalkınma kurslarının bir listesini de içermektedir.

İletişim

Merkez Ofisi

Preiburggasse 140, 8004 Bern İsviçre

Tel: (41) 31 322 34 76

Faks: (41) 31 322 13 48

E-mail: info@sdca.admin.ch

Web: www.sdc.gov.ch

Kaynaklar

www.belnat.org/belstatw_of_m.htm

www.sdc.admin.ch

www.sdc.gov.ch

Japonya Büyükelçiliği Embassy of Japan

Japonya Büyükelçiliği, Japonya Resmi Kalkınma Yardımı (ODA)'nın uygulayıcı kuruluşlarından birisidir. Japonya Büyükelçiliği koordinasyonunda ODA'nın Türkiye'deki kuruluşların kullanımına sunduğu üç tip hibe programı bulunmaktadır;

Yerel Projeler için Hibe Yardım Programı (GGP), kalkınmakta olan ülkelerin çeşitli gereksinimlerini karşılamak üzere tasarlanmış, kalkınma projelerine yönelik bir mali yardım programıdır. Program, sivil toplum kuruluşları ve belediyeler gibi kar amacı gütmeyen kuruluşlara kalkınma amaçlı projelerini uygulayabilmeleri için geri ödemesiz mali yardım sağlamaktadır. Bu programa hiçbir koşulda bireyler, ticari kuruluşlar ve şirketler başvuru yapamaz. Devlet kuruluşları ise, ancak projenin uygulanacağı bölgede veya sektörde ilgili projeyi uygulayabilecek bir STK yok ise başvuru yapabilirler. Hazırlanan projelerin yerel seviyede etkiye sahip olması ve toplumun dezavantajlı kesimlerini hedeflemesi beklenmektedir.

Proje başına hibe miktarı 10 milyon Japon Yeni'ni geçemez. Japonya Büyükelçiliği bu bağlamda cinsdeki sınırlı bütçe ile mümkün olduğunca çok projeye destek vermeyi amaçlamaktadır. Bu nedende hibe miktarının proje kapsamında en verimli şekilde kullanılmasını gerekmektedir.

Temel sağlık (sağlık merkezlerinin ekipmanlarının yenilenmesi vb.), engelli insanlar (özel okul veya merkezler, engellilere yönelik üretim atölyeleri vb.), kadın (beceri geliştirme, mesleki eğitim vb.), kamu faydası (yaşlılar için huzurevi, sokak çocukları veya kimsesizler için tesisler vb.), kapasite geliştirme ve eğitim (mesleki eğitim, özel topluluklar için kapasite geliştirme programları vb.) ve küçük ölçekli afer projeleri öncelikli proje alanları olarak belirlenmiştir. Bunlar dışında kalan çevre koruma, içme suyu temini, kanalizasyon, ağaçlandırma, gelir getirici projeler, sulama vb. alanlar ise daha az öncelikli olan olumlu proje alanları olarak kabul edilmektedir. GGP, proje önerilerine sadece kısmi destek sağlamakta, maaşlar, tazminatlar, burslar, işleme maliyetleri, ofis ekipmanı gibi kalemlerde katkıda bulunulmamaktadır.

Kültür Hıbsı, Gelişmekte olan ülkelere, ekonomik ve toplumsal yapıdaki gelişmeleri bağlı olarak, o ülkenin kendine özgü kültürünün korunması ve geliştirilmesine yönelik ilgi her geçen gün artmakta ve birçok ülkenin sadece ekonomik kalkınmaya değil, kültürel gelişime yönelik çabalarını sürdürdüğü gözlenmektedir. Kültür Hıbsı programı Japonya ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki karşılıklı anlayış ve dostluk ilişkilerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Kültür Hıbsı kapsamında, çeşitli kültürel ve eğitim içerikli faaliyetlerde kullanılacak ekipmanın satın alınması veya ekipmanların ithal ve yerleştirilmesi için gerekli maddi olanakların sağlanması amacıyla, bir proje için azami 50 milyon Japon Yeni tutarında hibe sağlanmaktadır.

Kültürel Mirasın Korunması için Hibe Yardım Programı, mevcut Kültür Hibesi yardım programına ilave olarak 2000 yılında uygulamaya konulmuştur. Kültür Hibesi Programı kapsamında ele alınamayan, kültürel mirasın korunması ve yaşatılması için gerekli tesislerin inşası ve çevresel olanakların geliştirilmesini amaçlamaktadır.

İletişim

Resit Galip Cad. No:81 G.O.E. 06700 ANKARA

Tel: (312) 446 06 00

Faks: (312) 437 26 04 - 437 18 12

Web: www.t.emb-japan.gov.jp

Kaynaklar

www.t.emb-japan.gov.jp

www.itpp.org

Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı Japan International Cooperation Agency (JICA)

Dünya üzerindeki refahın yayılmasına adanmış bir ulus olarak Japonya, barış ve zenginliğin sürdürülmesi adına sorumlulukları olduğuna inanmaktadır. Bu sorumlulukların bir parçası olarak Japonya Hükümeti, gelişmekte olan ülkelerle sosyal ve ekonomik kalkınma için işbirliği çabaları anlamına gelen, *Resmî Kalkınma Yardımı (Official Development Assistance-ODA)* sağlamaktadır. ODA, Japonya'nın 1954 yılında, Asya ülkelerinin sosyo-ekonomik kalkınmalarını desteklemek amacıyla 1950 yılında kurulmuş bir örgüt olan Kolombo Planı'na katılmasıyla başlamıştır. Aynı dönemde Japonya bir taraftan da, ekonomisinin yeniden yapılandırılması için Dünya Bankası'ndan yardım almaktadır. Kuruluşu tarihte, hükümetler bazında teknik işbirliği görevini yürüten *Denizşirri Teknik İşbirliği Ajansı (Overseas Technical Cooperation Agency-OTCA)*'nın sorumluluğunda olan yardımlar giderek finansal anlamda artmış ve bölgesel anlamda genişlemiştir. Genişlemelerin bir sonucu olarak, OTCA ile, Japonya'dan başka ülkelere geçmeden kişilerle ilgilenen *Japonya Gönem Hizmetleri (JEMIS)*'nin mevcut görev ve etkinliklerini üstlenmek üzere yeni bir yapılamına gereksinimi ortaya çıkmış, bunun sonucu olarak da 1 Ağustos 1974 tarihinde JICA kurulmuştur. Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) daha sonra, gelişmekte olan ülkelere, araştırma, geliştirme ve yatırım projelerini kaynak sağlamak üzere yeni bir finansal hizmeti de üstlenmiştir. Ayrıca Japonya Dışişleri Bakanlığı 1978 yılında, teknik işbirliği ile ilgili bağış-yardım projelerinin gerçekleştirilmesi görevini de JICA'ya devretmiştir.

Bugün JICA, Japonya'nın iki taraflı ODA desteğinin teknik işbirliği bileşeninden sorumlu, başlıca hükümet ajansıdır ve Japonya İki taraflı bağışlarının büyük çoğunluğu JICA tarafından yönetilmektedir. Diğer taraftan Japonya Bankası Uluslararası İşbirliği (JBIC, önceki adıyla Denizşirri Ekonomik İşbirliği Fonu-OECF), iki taraflı borçlarla yükünlüdür. JICA, 1974 yılında Hükümet'in "özel kamu enstitüsü" olarak kurulmuş ve Ekim 2003 tarihi itibarıyla Japonya'nın yönetsel reform planının bir sonucu olarak bir *"Bağışma Yönetim Enstitüsü"*ye dönüştürülmüştür. Bu dönüşümün getirmiş olduğu önemli değişiklikler, sıradan insanlarla gerçekleştirilen işbirliği, barışçı yollar, harcama performansı, hızlı karar alma ve ulaşılabilirlik kolaylığı gibi konulara daha fazla önem verilmesi olmuştur. JICA, bu tarihten sonra da, özellikle teknik yardım konusunda ODA'nın uygulanmasında sorumlu resmi bir ajans olmayı sürdürmüştür.

Japonya ile gelişmekte olan ülkelerin arasında bir köprü konumunda olan JICA, bilgi ve deneyimlerin paylaşılması yoluyla uluslararası işbirliğini ilerletmeyi ve daha barışçı ve zengin bir dünya kurmayı misyonu olarak belirlemiştir. JICA tarafından sağlanan teknik işbirliği yardımları, yalnızca ulusları yapılandırmak ve insan kaynaklarını geliştirmeye yardımcı olmak için değil, aynı zamanda gelişmekte olan ülkelere enstitüler kurulmasına destek olmak için de sağlanmaktadır. JICA, gelişmekte olan ülkelere, ulusların kendi çabalarıyla geliştirilmelerinde ve bunun devamı olarak da enstitüler kurmalarında destek önererek teknolojinin "insan" yoluyla etkili transferini hedeflemektedir.

JICA'nın, kalkınma işbirliğinin profesyonelleri olarak becermediği *"Hizmet Anıtı"*nda, Japon insanların JICA çalışmalarına katılmayı tercih etme ve destekleme, yardımı gerçekleştiren olmaları

İçin bir ortak olarak çalışma ve barış ile sürdürülebilir kalkınmayı teşvik ederek dünyayı umut ve mutlulukla doldurma kararları yer almaktadır.

Önceliklerin çevre koruma, nüfus kontrolü, temel insan gereksinimlerin karşlanması ve insan kaynaklarının gelişimi gibi küresel konulara verildiği ODA, dört ilkeye dayanmaktadır. Bu ilke-ler, yardımların; sürdürülebilir kalkınma için olması, askeri kullarımlar için sağlanamayacağı, uluslararası barış ve istikrara katkıda bulunan ekonomik ve sosyal kalkınmaya destek olması gerekliliği ve piyasa yönelimli bir ekonomi ile iyi yönetişimi teşvik etmesidir.

JICA programları dokuz ana başlık altında toplanmaktadır:

Denizşapı Katılımcılarının Teknik Eğitimi: Denizşapı katılımcılar için eğitim programları, JICA'nın gelişmekte olan ülkelerle yürütülen başlıca teknik işbirliği etkinliklerinden biridir. JICA eğitim programının amaçları; araştırmacıların ilerlemesini sağlayacak olan insan kaynakları gelişimine katkı sağlama ve karşlılık anlayış ve dostluğun teşvik edilmesidir. Gelişmekte olan ülkelerdeki yöneticiler, teknisyenler ve araştırmacıların hedef grubu oluşturduğu program, belli ülkelerin gereksinimi olan bilgi ve teknolojinin, JICA tarafından yürütülen eğitimler yoluyla bu ülkelere aktarılmasını içerir. Ülkelerin gereksinimlerine odaklanan eğitimler, genellikle finansal kriz ya da demokrasiye geçiş gibi acil konular üzerine olmaktadır.

Teknik Eğitim Programları'nın önemli bir büyüklüğü Japonya'da gerçekleştirilmektedir. Teknik işbirliği açısından eğitim yerinin Japonya olmasının bazı avantajları bulunmaktadır; bunlar; katılımcılar henüz kendi ülkelerinde kullanılmayan teknolojileri gözeterek motive olmakta, Japonya deneyimini dünya çapında geniş oranda aktarmakta ve katılımcılar, benzer sorunlara sahip diğer ülkelerden gelen meslektaşlarıyla fikir ve deneyimlerini paylaşma olanakları bulunmaktadır. Buna ek olarak, katılımcıların kendi ülkelerinde veya komşu ülkelerde gerçekleştirilebilecek olan "*denizşapı eğitim*", benzer teknik olanaklar veya sosyal koşullarda çalışmak açısından daha etkili bir yol olarak görülmektedir. Katılımcıların kendi ülkelerinde yürütülen eğitimler "*yerel ülkede eğitim (ikinci ülke eğitimi)*" ve komşu ülkelerde gerçekleştirilenler ise, "*üçüncü ülke eğitimi*" olarak adlandırılmaktadır.

Japon Hükümeti bugüne kadar, JICA kanalıyla dünyanın gelişmekte olan yaklaşık 145 ülkeden binlerce kişiye çok çeşitli konularda eğitim kursları vermiştir; bunların başlıcaları; kalkınma planlaması ve kamu yönetimi; bayındırlık işleri, ulaştırım ve trafik, altyapı, iletişim ve basım-yayıncılık, ormancılık, balıkçılık; madencilik ve imalat sanayi, enerji, ticaret ve turizm; insan kaynaklarının geliştirilmesi; kamu sağlığı ve tıp ile toplumsal refahtır.

Gençlik Daveti Programı: Gençlik Daveti Programı JICA'nın kişisel eğitim desteğinin bir bölümünü oluştırmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde önemli konulara sahip genç insanlar, uzmanlıklarını Japonya'da geliştirmeleri ve Japon insanlarla tanışmaları amacıyla ilkeye davet edilmektedir. Japonya'da geçirilen süre boyunca katılımcılar, sıradan Japon evlerinde kalmakta ve meslektaşlarının çalıştığı alanlarda çalışmaktadırlar. Programın amacı gelişmekte olan ülkelerin becerilerini güçlendirmenin yanı sıra, karşlılık anlayış ve güveni arttırmak ve geleceğe yönelik dostluklar kurulmasını sağlamaktır. Gençlik Daveti, 1984 yılında başlatıldığından beri, derececi olarak Asya, Okyanusya, Afrika, Latin Amerika, Merkez Asya, Suudi Arabistan ve Kafkaslar programa dahil edilmiştir. Yılda yaklaşık olarak 120 ülkeden 1700 gencin katılmakta olduğu *Gençlik Daveti Programı*, Japonya'daki uluslararası örgütlerin yanında, gençlik eğitim grupları, kamusal bakanlıklar ve birimler, yerel hükümet ile birçoğ gönüllü Japon gencin desteğleriyle yürütülmektedir. Japonya'ya daha önce ziyaret etmemiş olma ünşarısının arandığı gençlerin yaşları 18 ile 35 arasında değişmekte ve bu gençler Japonya'da uzmanlıklarına göre ayrılmaktadırlar.

Teknik İşbirliği Uzmanları Gönderme: Japonya uzmanlar, Uzman Gönderme Programı dahilinde gelişmekte olan ülkelere gönderilmekte ve becerilerini aktarıp koşullara uygun önerilerde bulunmaktadırlar. Uzmanlar genel olarak ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmasında merkezi birer rol oynayan yöneticiler ve mühendislerle çalışmaktadırlar. Program, insan kaynaklarının gelişimine olduğu kadar, örgütsel ve kurumsal gelişime de katkıda bulunmaktadır. *Deniz aşırı Katılımların Teknik Eğitimi* ile birlikte, *Uzman Gönderme Programı*, gelişmekte olan ülkelere olan işbirliğinin insan kaynakları gelişimi boyutunun özünü oluşturmaktadır.

Proje tipi teknik işbirliği: Proje Tipi Teknik İşbirliği, gelişmekte olan ülkelere sosyal ve ekonomik ilerleme için gereken personelin eğitimi ile teknoloji ve becerilerin gelişmesi ve yayılması için sağlanan desteği içermektedir. Bununla beraber, sistemler ve kurumların performansını artırma ve uygulayıcı örgütlerin yeteneklerini güçlendirme de programın amaçları arasında yer almaktadır. Proje süresi üç ile beş yıl arasında değişen İşbirliği Programı, sosyal kalkınma, sağlık ve medikal koruma, tarımsal kalkınma, orman ve doğa koruma ile madencilik ve üretim endüstrisi gelişimi olmak üzere beş temel alana ayrılmaktadır. Türkiye'de 2004 yılı itibarıyla çalışmaları devam etmekte olan projeler; Karadeniz'de Balık Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi, Denizcilik Eğitiminin Geliştirilmesi Projesi, Enerji Tasarrufu Projesi, Anadolu Teknik Liselerinde Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri Bölümleri Kurulması Projesi, Jeolojik Uzaktan Algılama Projesi ile Afet Yönetimi Eğitim Projesi'dir.

Kalkınma Çalışmaları: Kalkınma Çalışmaları, sosyal ve ekonomik ilerlemeye katkıda bulunacak kamusal projeler için planlama desteği sağlamaktadır. JICA tarafından seçilen danışmanlarca yürütülen çalışmalar sırasında; analitik beceri, planlama formalizasyonu yöntemleri ve teknoloji transferi gibi konulara da yer verilmektedir. Master plan çalışmaları, fizibilite çalışmaları, deniz aşırı kalkınma çalışmaları, temel serilerin hazırlanması, detaylı tasarım çalışmaları, politika destek çalışmaları, bölgesel entegre kalkınma planlaması çalışmaları, izleme/değerlendirme çalışmaları ve ayrıca gerçekleştirilen bu çalışmaların genişletilmesiyle ilgili çalışmalar da, Kalkınma Çalışmaları Programı dahilinde gerçekleştirilmektedir. JICA, Türkiye'de bugüne kadar başta doğal kaynakların araştırılması, ulaşım, sulama, tarım, afet, çevre ve enerji olmak üzere çeşitli alanlarda krka yatan kalkınma çalışması hazırlanmıştır. Bu çalışmalar arasında yer alan bazı projeler; 1999 - 2000 tarihleri arasında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT) ile işbirliği içinde yürütülen ve amacı; bölgenin ekonomik yapısının güçlendirilmesiyle ortalama gelir düzeyini yükselterek bölge içi gelir dağılımını iyileştirmek, bölgenin sosyal gelişmesini ve dayanışmayı sağlayarak bölge içi entegrasyonu sağlamak ve bölgenin doğal kaynaklarını ve çevre kapasitesini koruyarak uzun dönemli sürdürülebilir kalkınma sağlamak olan "*Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişme Planı (DOEAP)*"; 2001 - 2002 yılları arasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile birlikte yürütülen ve amacı; İstanbul'da mevcut olan afet önleme / azaltma planlaması açısından bilimsel ve teknik osaslarla dayalı sismik riskin bölgelere çalışmalarını entegre etmek ve geliştirmek olan "*İstanbul İli Sismik Mikro-Bölgeleme Dabil Afet Önleme / Azaltma Temel Planı Çalışması*"; 2002 - 2004 yılları arasında Çevre ve Orman Bakanlığı ile birlikte yürütülen ve ana amacı yaklaşık 2 milyon hektarlık bir alana sahip Çoruh Nehri Havzası'nda, doğal kaynak yönetimi, erozyonun önlenmesi ve yerel halkın gelir seviyesinin artırılmasına katkıda bulunmak hedefiyle katılmaı havza rehabilitasyonu master planı hazırlamak olan "*Çoruh Nehri Katılmaı Havza Rehabilitasyonu Master Planı Çalışması*" ile 2003 - 2004 tarihlerinde DOKA/ çerçevesinde Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon illerinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT) koordinasyonunda yürütülen ve amacı eko-turizm de dahil olmak üzere turizmin, tarıma dayalı küçük sanayi ve el sanatlarının geliştirilmesi yoluyla bölge kalkınmasına katkı sağlamak olan "*Doğu Karadeniz Bölgesinde Turizmin Geliştirilmesine Yönelik Kalkınma Çalışması*"dır.

Bağış Yardımı: Bağış yardımı, Japonya Hükümeti'nin geliştirmekte olan ülkelere geri ödeme şartı olmaksızın sağladığı bir ODA türüdür. Ülke hükümetlerine sağlanan bağışlar, altı temel kategoride değerlendirilir:

Genel bağışlar; genel proje bağışları (çocuk sağlığı, orman bölgeleri, rehabilitasyon, insan kaynakları gelişimi ve temiz enerji), borç yardımı bağışları, proje amaçlı olmayan bağışlar (çevresel ve sosyal kalkınma için sektör programı bağışları), denizajarı öğrencilere bağışlar ve altyapı projeleri için bağışlar; balıkçılık bağışları, kültürel bağışlar, acil yardım bağışları (afet yardımı, demokratikleşme, yeniden yapılanma ve kalkınma), gıda yardımı ve artırılmış gıda üretimi yardımı.

Japonya Denizajarı İşbirliği Gönüllüleri (JOCV): Japonya Denizajarı İşbirliği Gönüllüleri Programı, geliştirmekte olan ülkelerin insanına bağlı olarak, ülkelerin sosyal ve ekonomik kalkınmalarında işbirliğinde bulunmak isteyen genç insanları desteklemekte ve cesaretlendirmektedir. JOCV genellikle geliştirmekte olan ülkelere yerel insanlarla çalışarak ve yaşayarak iki yıl geçirmektedirler. Gönüllülerin korularla başatma gibi kişisel yönlerini kuvvetlendirmeyi de amaçlayan işbirliği temel olarak; tarım, ormancılık ve balıkçılık, kamu sağlığı, eğitim ve kültür ile spor gibi alanlarda gerçekleştirilmektedir.

Afet Yardımı: Sıklıkla meydana gelen deprem, kuraklık veya seller gibi büyük ölçekli afetler, dünyanın her yerinde insanların can ve mallarına büyük ölçüde zarar vermekte ve geliştirmekte olan ülkelerdeki sosyal altyapı yetersizlikleri de bu afetler sonrasında büyük felaketlerin oluşmasına yol açmaktadır. Afet Yardım Programı, afet durumlarında özellikle geliştirmekte olan ülkelere Japonya Afet Yardım (JDR) takımları ve acil yardım desteklerinin gönderilmesini içerir. Bu program, etkilenen ülkeler veya uluslararası ajansların talepleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Japon Göçmenler ve Etnik Japonlar İçin Destek: İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarından bu yana, yaklaşık 73 bin Japon, JICA ve diğer örgütlerin desteğiyle diğer ülkelere göç etmiştir ve bugün 2,5 milyon Japon vatandaşın denizajarı ülkelerde yaşadığı tahmin edilmektedir. JICA Destek Programı, bu göçmenlere eğitim ve ülkeden ayrılma hizmetleri sağlanması ile diğer ülkelerde yaşayan Japonların karşılaşıtları zorluklarda işbirliği ve yardım çalışmalarından oluşmaktadır.

Japonya Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti'ne, ülkenin sosyo-ekonomik kalkınmasını oluşturan kadar bölgedeki barış ve istikrarın da teşvik edilmesine yönelik olarak, 40 yıldan fazla bir süredir teknik ve finansal yardım sağlamaktadır. JICA'nın Türkiye'ye yönelik ilk etkinliği 1960'lı yıllarda, Türk eğitimcilerin Japonya'ya kabul edilmesiyle başlamıştır. Bu tarihten itibaren, JICA'nın uzman gönderme, kalkınma çalışmaları ve proje tipi teknik işbirliği yardımlarını içeren işbirliği programları Türkiye'de derinleşerek uygulanmaya başlamıştır. Son yıllarda, JICA'nın Türkiye'deki teknik işbirliği amaçlı finansal destekleri artış göstermiştir.

Japonya Hükümeti, Türkiye'ye yönelik olarak gereken yardımı daha uygun yollarla temin edilmesini sağlamak amacıyla JICA Türkiye Ofisi'ni Haziran 1995'te, JICA'nın 52. Denizajarı Ofisi olarak kurmuştur. JICA Türkiye Ofisi'nin başlıca görevleri; devam eden etkinlikler ve projelerin desteklenmesi, etkililiklerin gözlemlenip değerlendirilmesi ve yeni belirlenen alanlarda ikel işbirliği olanaklarının araştırılmasıdır.

JICA, her bir ülkenin kalkınma programları ve politikalarının bir analizini gerçekleştirmekte ve ülkeye özel yardımların uygulanması için "yardım kuralları" belirlemektedir. Bu kurallar sosyo-ekonomik koşullar, orta vadeli ulusal kalkınma programları, politikalar ile sektörel hedef ve hamularla uyumlu olmaktadır. JICA'nın, 1996 ile 1997 yılları arasında Türkiye'de yardım kuralları ile ilgili insanların değişik fikirleri ve yorumlarıyla birlikte gerçekleştirdiği çalışma:

rasında bu kurallar, 1996 yılı Yedinci Beş-Yıllık Kalkınma Planı'nı yayımlayan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından ilkelere arasında kabul edilmiştir.

Türkiye ile Japonya Hükümeti arasında JICA yardım kurallarına yönelik politik diyalogları Mart 1997 tarihinde yürürlüğe bağlanmıştır. JICA Türkiye Ofisi'nin belirlediği yardım kurallarına göre odaklanılan yardım alanları;

Kırsal altyapı ve çevrenin gelişimi: Kırsal altyapı ve kolaylıkların geliştirilmesi, kırsal çevrenin iyileştirilmesi ve uluslararası sulardaki kirliliğin önlenmesi;

İnsan kaynakları gelişimi: Yüksek eğitim sistemi ile araştırma ve kalkınma etkinliklerinin ilerletilmesi, vasıflık işgücü için mesleki eğitimin kapasitesinin ilerletilmesi;

Kalkınmadan kaynaklı bölgesel dengesizliklerin azaltılması: Gelişmemiş bölgeler için ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve temel insan gereksinimlerinin karşılanması;

Gelişmekte olan komşu ülkeler için kalkınma yardımı kapasitesinin büyütülmesi (güney-güney işbirliği): Ülkenin kalkınma yardımı kapasitesinin güçlendirilmesi, gelişmekte olan ülkelere sağlanan ortak kalkınma yardımlarının geliştirilmesi.

JICA'nın bugüne kadar Türkiye'de gerçekleştirmiş olduğu çalışmalar arasında ayrıca; 2003 yılında iki yıllık bir süre için İçişleri Bakanlığı ile işbirliğinde imzalanan ve hükümet temsilcilerini bilgilendirmeyi amaçlayan "Afet Yönetim Semineri"; Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİE) ile 2000 yılında beş yıllık bir süre için imzalanan "Enerji Tasarruflu Yalıtımları İçin Yardım ve İşbirliği Projesi"; Sağlık Bakanlığı ile işbirliği içinde 1992 yılında dört yıllık bir süre için imzalanan "Biyolojik Ürünlerin Kalite Kontrolünün Geliştirilme ve Değerlendirilme Projesi", yine Sağlık Bakanlığı ile işbirliği içerisinde 1997 yılında beş yıllık bir süre için imzalanan "Bulaıcı Hastalıkların Kontrolü Projesi" de yer almaktadır. Teknik Eğitim Programı çerçevesinde JICA her yıl "Türkiye Cumhuriyeti için Enerji Korunması ve Yönetimi Üzerine Ulusal Odaklı Eğitim Kursu" adlı program ile katılımcılara, enerji korunması ve yönetimine ilişkin bilgi ve becerilerini artırmada fırsatlar sunmaktadır. JICA tarafından Türkiye için tahsis edilen kursların sayısı, 1998 yılında 106, 1999 yılında 96, 2000 yılında 98, 2001 yılında 74, 2002 yılında 73 ve 2003 yılında da 63 olmuştur.

Ayrıca, çeşitli konularda JICA programlarına katılmış olan kişileri bir araya getirerek dostluklarını geliştirmek, kültürel ve mesleki gereksinimlerini karşılamak, gelecekteki JICA bursiyerlerine gerekli ön bilgileri vermek amacıyla ortak ülkelerde JICA dernekleri kurulmaktadır. Türkiye'de yaklaşık 2000 JICA katılımcı üyeye sahip olan "JICA Derneği" 1 Mart 1988 tarihinde Ankara'da kurulmuş ve kuruluşundan bu yana derneğin temel amacı yönünde etkinliklerini sürdürmektedir.

JICA, gelişmekte olan ülkelerin sosyo-ekonomik kalkınmasına hizmet etmeye yönelik olarak, teknoloji ve bilginin transferi amacıyla ulaşımda, Tokyo'daki Merkez Ofisi, Japonya'daki 20 Ulusal Ofisi ve dünyanın çeşitli bölgelerinde yer alan 77 JICA Denizağası Ofisi ile birlikte çalışmaktadır. Bugün Japonya, her ODA ödemesi anlamında, 1200 çalışanıyla 140'tan fazla ülkeye destek sağlayarak, dünyanın en büyük donörü konumundadır.

Ulusal bütçe tarafından finanse edilmekte olan JICA'nın, Japon Hükümeti tarafından tahsis edilen bütçesi her yıl düzenli olarak artmaktadır. Ajansın kurduğu amaçları oluşturan Asya işbirliği yardımları, bugün 11 ayrı bölgeye gönderilmektedir. Bu bölgeler; Güneydoğu Asya 1,

Güneydoğu Asya II, Doğu Asya, Merkez Asya ve Kafkasya, Güneybatı Asya, Okyanusya, Merkez Amerika ve Karayipler, Güney Amerika, Afrika, Ortadoğu ve Avrupa'dır.

JICA yayınları temel olarak, kurum ve etkinliklerinin tanıtılması ile teknik işbirliği kapsamında geliştirilen yeni teknolojilerin dünyaya duyurulması amaçlarını taşımaktadır. Ayrıca yayın kategorilerinin büyük çoğunluğu etkinlik raporlarından oluşmaktadır. JICA'nın süreli yayınları arasında; üç ayda bir internet üzerinden yayınlanan ve işbirliklerini kuvvetlendirmeyi amaçlayan "Network Magazin" adlı derginin yanı sıra, yine üç ayda bir yayınlanan ve içeriğini JICA'nın genetik kaynaklar ve teknik gelişimleri ile ilgili bilgilerin oluşturduğu Genetik Kaynaklar Projesi (GRP) Gazetesi yer almaktadır.

JICA'nın Çalışma Raporları içerisinde, yılda bir çıkan Teknoloji ve Kalkınma, JICA Ükelere Göre ve Bölgesel Çalışma Raporları ve Konulara Göre Sekrörel Çalışmalar yer almaktadır. 1985 yılından itibaren yayınlanmakta olan Teknoloji ve Kalkınma Raporları, Japonya'da teknoloji ve kalkınmaya ilişkin gelişmeleri konu alan makalelerin İngilizce'ye çevrilmesiyle hazırlanmaktadır. Teknoloji ve Kalkınma Raporları'nın amacı, gelişmekte olan ülkeleri son gelişmelerden haberdar edip, kalkınma süreçlerinde destek sağlamaktır. Ükelere Göre ve Bölgesel Raporlar'da ülkelere özel gelişmeler ve etkinlik raporları yer almakta ve Konulara Göre ve Sekrörel olan Çalışma Raporları ise, genel olarak JICA'nın politika ve stratejilerini konu almaktadır. Bu raporlarda yer alan makalelere bazı örnekler; Japonya Eğitimsel Kalkınmasının Tarihi (Mart 2004), Nüfus ve Kalkınma için Uluslararası İşbirliği Üzerine İkinci Çalışma (Kasım 2003), Demokrasi ve Yönetişime Giden Yollar (Mart 2003), Kapasite Geliştirme-JICA'nın Sağlık Sektöründeki Teknik İşbirliği (Şubat 2002), Tüberküloz Kontrolü Üzerine Politika ve Stratejiler (Şubat 2002) ve Çevre için Kalkınma Yardımı İkinci Çalışma (Ağustos 2001)'dir.

JICA ve ODA etkinliklerini konu alan Yıllık Raporlar dışında, Ekim 2003 tarihinde yeniden yapılandırılmasına yönelik olarak JICA, "Yeni Bir JICA Ekim 2003" adlı yayını çıkarmıştır. Bu tanıtım yayınlarında, JICA'nın programlar yürütmekte olduğu bölgelere göre gerçekleştirilen çalışma alanları ve programların tanıtımları yer almaktadır.

Betşim

Merkez Ofisi

Shinjuku Mines Tower, 2-1-1, Yamanote, Shibuya-ku Tokyo Japonya
Tel: 03 (5352) 6311-6314
E-mail: www@jica.go.jp
Web: www.jica.go.jp

Türkiye Ofisi

Uğur Mumcu Caddesi, No:111 B Blok Kat:6 Gaziosmanpaşa 06700 ANKARA
Tel: (312) 447 25 30
Faks: (312) 447 25 34
Web: www.jica.go.jp/turkey

Kaynaklar

www.jica.go.jp
www.jica.go.jp/eng/03/11/bundbook.htm
www.jica.go.jp/DOCREP/005/AD0801/aut080103.htm
www.jica.go.jp/turkey

Kanada Büyükelçiliği Canadian Embassy

Kanada Büyükelçiliği, Kanada Hükümeti adına sivil toplum örgütleri (yerel veya bölgesel), gruplar ya da bireylerin; Kanada Hükümeti ve ekliik tarafından tanımlanmış öncelikli konular kapsamında kalfarına faaliyetlerini ve bu tür faaliyetlere katılmalarını desteklemektedir. Kanada Fonu, sunulan projede belirtilen amaçlar doğrultusunda ve ülke içerisinde kullanılmalı, ek fonlama amacına dayalı yerel girdi olarak gösterilmemelidir. Fon, destekleyeceği projelerin eğitim türleri, burslar, seyahat, danışman veya uzman ödenekleri, ofis giderleri ve özel girişimlerin yararına kullanılmaz. Proje tekliflerinde çevresel değerlendirme ile toplumsal cinsiyet dengesi konuları öncelik olarak aranmaktadır. Proje teklifleri merin formunda ayrıntılı bir şekilde ele alınmalı ve proje hedefleri içinde bulunan finansal yıl içerisinde gerçekleştirilecek şekilde hazırlanmalıdır. Kanada Fonu, proje başına minimum 5000, maksimum 20.000 Kanada Doları tutarında fon desteği sağlamaktadır.

Hetişim

Nereshatın Caddesi No:75 06700 ANKARA
Tel: (312) 459 93 78
Faks: (312) 459 93 63
Web: www.dfaft-maaeci.gc.ca/anaadineuropa/turkey

Kaynaklar

www.dfaft-maaeci.gc.ca/anaadineuropa/turkey
www.dfaft-maaeci.gc.ca

Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı Canadian International Development Agency (CIDA)

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle Kanada iki sorunda karşı karşıya kalmıştır. Doğu ile batı arasında süren soğuk savaş ve Avrupalı sömürgeci imparatorlukların çöküşü. İlk olarak Avrupa'nın yeniden yapılandırılması için bağışlanan fonlarla başlayan Kanada yardımları, daha sonra Asya ve Afrika'nın yeni bağımsız devletlerine sağlanan katkılara dönüşmüştür.

1950 yılında Ottawa, Kolombo Planı'nın bir parçası olarak Hindistan, Pakistan ve Sri Lanka'ya sermaye projeleri ve teknik yardımlar için 25 milyon ABD dolarlık bir destek sağlamıştır. 1991 yılına kadar Kanada, kalkınma yardım programı bütçesini 3 milyar ABD dolarını üzerine çıkararak hızlı bir büyüme yaşamıştır. Bu süre içerisinde coğrafi kapsamını geliştirmekte olan ülkelere doğru genişletmiş; politika seçeneklerini besin ve oya yardımı, tarım ve sosyal kalkınma, temel gereksinimler ve yoksulluğun azaltılması, yapısal uyum, kalkınmada kadın ve çevre konularını da içine alacak şekilde çeşitlendirmiş ve fonlarını hükümetlerden hükümete olan kanaldan, çok taraflı ajanslar, hükümet dışı kuruluşlar ve özel sektörlerle olan çift taraflı anlaşmalara doğru açmıştır. Kanada'nın yardım programı büyüklük ve çeşitlilik anlamında geliştikçe, Ottawa, kalkınma yardımlarının koordinasyonu için daha güçlü ve tutarlı bir kurumsal çerçeveye gereksinim duymaya başlamıştır. Bu gereksinimi nedeniyle 1960 yılında Dış Yardım Ofisi kurulmuş, 1968 yılında ise adı Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı (CIDA) olarak değiştirilmiştir.

Bugün CIDA, Kanada'nın resmi kalkınma yardımının çoğunluğunu dağıtmakla sorumlu olan federal ajansdır. CIDA yardım programı geliştirmekte olan ülkelerdeki insanlara yaşam kalitelerini yükseltme ve yoksulluk oranlarının düşürmelerinde yardımcı olmaktadır. Bir köye temiz su getirme, iş olanakları yaratma, kadınları işbelleklerine dahil etme veya kaşığı kurbularına acil yardım sağlama, CIDA ve ortaklarının dünyayı daha yaşanılabilir bir yer haline getirme yollarından bazılarıdır.

Kanada'nın Resmi Kalkınma Yardımı (ODA)'nın amacı, yoksulluğu azaltmak ve daha güvenli, eşit ve zengin bir dünyaya katkıda bulunmak için geliştirmekte olan ülkelere sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektir. Bunu başarmak için yardım programı aşağıdaki altı önceliğine odaklanmaktadır:

Temel insan ihtiyaçları: Birincil sağlık koruma, temel eğitim, aile planlaması, beslenme, su ve sağlık önlemleri ile barınma için gerçekleştirilen çabaları desteklemeye yöneliktir. Ayrıca Kanada, insani yardım konusunda acil gereksinimleri yanı sıra verimci de sürdürmektedir. ODA'nın yüzde 35'i temel insan gereksinimlerine ayrılmaktadır.

Kalkınmada kadın: Kadınların toplumlarındaki sürdürülebilir kalkınmaya eşit ortaklar olarak tam katılımını desteklemeye yöneliktir.

Altyapı hizmetleri: Yoksul gruplara ve yapım kapasitesine öncelik vererek, geliştirmekte olan ülkelerde ve geçiş ülkelerinde çevresel olarak sağlıklı altyapı hizmetlerinin sağlanmasını içermektedir.

İnsan hakları, demokrasi, iyi yönetişim: Çocuk hakları da dahil olmak üzere insan haklarına verilen saygı artırma, demokrasi ve iyi yönetişimin teşvik edilmesi; yarıtaş örgütleri ile ticaret birlikleri

gibi sivil toplum bileşenlerinin güçlendirilmesi ve bireylerin güvenliğinin sağlanmasına yöneliktir.

Özel sektör gelişimi: Gelişmekte olan ülkeler ve geçiş ülkelerinde özel sektörü destekleyerek, sürdürülebilir ve adil bir ekonomik büyümenin teşvik edilmesidir.

Çevre: Gelişmekte olan ülkeler ve geçiş ülkelerine çevreyi korumalarında küresel ve bölgesel konularla ilgilenmelerinde yardımcı olmaya yöneliktir.

Kanada kalkınma yardımları dünya çapında gereksinimi olan bireylere, örgütlere ve hükümetlere çok çeşitli yollarla ulaşmaktadır. Büyük çoğunluğunu yönetme yetkisi CIDA'nın sorumluluğunda olan yardımlar, belirlenen bazı programlar yoluyla ve önceliklerine göre belirli yüzdelere ayrılarak gereken yerlere iletilmektedir.

Çift taraflı programlar (%38,9): Çift taraflı olarak gerçekleştirilen programlar yoluyla CIDA Afrika, Asya ve Amerika'da gelişmekte olan ülkelere, Kanada ile diğer ülke hükümetinin imzaladığı iki taraflı anlaşmalarla uyumlu olarak yardım sağlamaktadır. CIDA'nın katkıları hiçbir zaman hükümete veya ülke liderine nakit şeklinde ödenmemektedir. Bunun yerine ülkenin sorunlarına yanıt veren ve ülke ile işbirliği içinde planlanan program ve projeler şeklinde sağlanmaktadır. Kanada ortaklarının çoğu çift taraflı yardım projelerini yürütmekle sorumludurlar. Koşullara bağlı olarak bu ortaklar şirketler, enstitüler (üniversiteler gibi) veya gönüllü kuruluşlar olabilmektedir. Uygulayıcı ajanslar projeleri geliştirmekte olan ülkelerdeki ortaklarla işbirliği içinde çalışmaktadırlar. Çift taraflı yardım aynı zamanda besin kısıtlamalarıyla karşılaşan ülkelerdeki besin yardımlarını da içermektedir.

Çok taraflı programı (%28,2): Bu program Kanada'nın uluslararası yardım ajansa sağladığı katkısını ana bileşenidir, çok taraflı enstitüler ve programlar için sağlanan destek ile *Uluslararası İnsani Yardım* desteğinden oluşmaktadır. Kanada *"çok taraflı enstitüler ve programlar için destek"* programı, 40 uluslararası örgütün program ve etkinliklerini desteklemektedir. Bu örgütler arasında Birleşmiş Milletler Çoğuk Fonu (UNICEF), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komisyonu (UNHCR)'nin yanında, İngiliz Milletler Topluluğu ile La Francophonie (dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşamakta olan tüm Fransız kültürünü taşıyan kişilere verilen addır) de bulunmaktadır. Daha çok borçlar ve teknik yardımlar şeklinde sağlanan bu katkılar aynı zamanda Dünya Bankası ile Asya, Afrika, Amerika ve Karayipler'deki bölgesel kalkınma bankaları gibi uluslararası finans kurumlarına da gerçekleştirilmektedir. *"Çok taraflı yardım"* ayrıca, Kanada'nın Birleşmiş Milletler Gıda Programı'na sağladığı gıda yardımlarını da içermektedir. Bu yardımlar genel olarak acil durumlarda sağlanmakta, fakat gelişmekte olan ülkelere besin yeterliliğini edinmede yardımcı da olmaktadır. *"Uluslararası İnsani Yardım"* programı ise, Kanada'nın doğrudan veya Kızıllık gibi uluslararası hükümet dışı örgütler yoluyla sağladığı katkıları içermektedir. Kanada aynı zamanda gelişmekte olan ülkelere afetlerle mücadele etmelerinde de yardım sağlamaktadır.

Ortaklık programı (%12,3): Bu program Kanada enstitüleri, dernekler, hükümet dışı örgütler ve özel sektör tarafından, geliştirilecek olan ülkelerin yararına yürütülmekte olan projelere yapılan finansman yardımını içermektedir.

Hükümet dışı örgütler/enstitüler programı (%9,3): Hükümet dışı örgütler varandağların kurduğu kar amaçlı gümsüyen örgütlerdir. CIDA birçok proje hazırlamakta, denizayrım gönüllüler göndermekte ve Kanadalılar arasındaki eğitimi ve kalkınma sorunları konularına ilişkin bilginin artmasını sağlamaktadırlar. CIDA, 200'ün üzerinde Kanada örgütü ve uluslararası gönüllü örgütün çalışmalarını desteklemektedir. Bu örgütler toplum projeleri ve yerel grup destekleri yoluyla, geliştirmekte olan ülkelerdeki yerel topluluklarda doğrudan bağlantı halinde dirler. Hükümet dışı örgütler arasında üniversiteler, birlikler, çeşitli işbirlikleri ve gönüllü gönömen

kuruluşlar yer almaktadır. Örgütler uzmanlaşmış oldukları konulara yönelik bilgilerini, geliştirmekte olan ülkelere aktarmaktadırlar.

Endüstriyel İşbirliği Programı (%3): Endüstriyel İşbirliği Programı ile CIDA, Kanada özel sektör kuruluşlarını, dünya kalkınmasına katılım sağlamaları ve geliştirmekte olan ülkeler ile ortak girişimlere imza atmalarına yönelik olarak teşvik etmektedir. Bu girişimler geliştirmekte olan ülkelerdeki sosyal ve ekonomik süreçlere katkı sağlamaktadır.

Burslar (%1): Kanada geliştirmekte olan ülkelere acil profesyonel ve kamu yöneticisi gereksinimlerinde yardım sağlamaktadır. Gelişen dünyadaki öğrencilere sağlanan burslar, Kanada bilgi ve tecrübesini paylaşmanın pratik bir yoludur.

Uluslararası Kalkınma Araştırma Merkezi ve Uluslararası İnsan Hakları ve Demokratik Kalkınma Merkezi (8.2): Uluslararası Kalkınma Araştırma Merkezi geliştirmekte olan ülkelere kalkınma sorunları karşısında kendi uzun dönemli çözüm yollarını yaratmalarında destek sağlamaktadır. Bu destekler toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek çözümler üreten enstitülere doğrudan verilmektedir. Uluslararası İnsan Hakları ve Demokratik Kalkınma Merkezi ise, Uluslararası İnsan Hakları Beyannamesi'nde yer alan haklar ve özgürlüklerin korunması ve teşvik edilmesi ile demokratik ülkelerde kalkınmanın hızlandırılması yönünde çalışmalar gerçekleştirmektedir. Merkez, sivil toplumu güçlendirmek adına vatandaş gruplarıyla yakın ilişkiler halinde çalışmalar yürütmektedir.

Merkez ve Doğu Avrupa ve eski Sovyet Birliği (%4.5): Bu işbirliği programının amacı Merkez ve Doğu Avrupa ve eski Sovyet Birliği ülkelerine gerçekleştirilen çabaların desteklenmesidir. Program insan kaynaklarının geliştirilmesi, enstitüler kurulması ve piyasa ekonomisine geçiş için politikalar geliştirilmesi yönünde düzenlenmiştir. Programdan özel sektör, meslek kuruluşları, hükümet dışı örgütler, üniversiteler, etnik topluluklar ve Kanada içindeki her düzey hükümet kuruluşları yararlanabilmektedir.

Diğer (%2): Diğer hükümet departmanları ve ajanslarının uluslararası örgütlere yönelik gerçekleştirdiği tüm diğer ödemeleri kapsamaktadır. Kanada yardım insanların hayatlarında değişiklikler yaratmaya yöneliktir. Dünyanın dört bir yanındaki insanların hayatlarında değişiklikler meydana gelmesini sağlayan CIDA'nın yardım ülkeleri ve projelerine bazı örnekler;

Teknik bilgi aşıtarak kadınların sorunlarını geliştirmektedir. CIDA Bangladeş'te, Kanada Koruma Örgütü ve Bangladeş hükümeti tarafından yürütülen ve binlerce yoksul kadına kendi işlerini kurabilmeleri için para biriktirmelerini sağlayan bir proje yürütmektedir. Projeye dahil olan ve başka geçim kaynağı bulunmayan 48 bin kadına iş olanakları sağlanmıştır. Bu kadınlar çiftçilerin mallarını pazara götürmelerine olanak sağlayan 48 buçuk'lık bu toprak yol ağının bakımını sağlamaktadırlar. Bugüne kadar 24 bin kadın küçük dükkanlar açmak, bir hayvan satın almak veya elum için küçük bir arsa kiralamak gibi kendi küçük işlerini sahibi olmuşlardır. Bu küçük işlerin kazandırdığı gelir bu kadınlara günlük zamanlarında güvende olabilmeleri imkânını vermektedir.

Hastalıkların yeri edilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmektedir. 1950 yılında dünya çocuklarının yalnızca yüzde yirmisine, altı ölümcül çocuk hastalığına karşı bağışıklık kazandırılmıştır. Bu hastalıklar; kızamık, çocuk felci, tetanos, boğmaca, difteri ve tüberkülozdu. 1990 yılı itibarıyla ise, Birleşmiş Milletler Evrensel Çocuk Bağışıklığı Programı sayesinde yüzde seksen kadarı korunmaktadır. CIDA bu kampanyaya beş seneden fazla süredir, Kanada Halk Sağlığı Dermagi yoluyla, 30 milyon ABD Dolar'lık katkı sağlamayı sürdürmektedir. Ajans aynı zamanda Pakistan ve Filipinler'deki Ulusal Bağışıklık Günleri gibi belirli projelere de düzenli olarak 20 milyon ABD Dolar düşük sağlamaktadır. CIDA bunlar dışında, Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'ne 500 milyon dolar geliştirmesinde katkı sağlamaktadır.

İnsanların temiz su ve aylık onlerinden faydalanmasını sağlamaktadır. Peru suyu 50 senedir çok yitirdi ve kontrolsüz bir nüfus yoğunluğuyla karşı karşıyadır ve temel hizmetler bu durumda oldukça yetersiz kalmaktadır. Baraka kasabalarında yaşayan onbinlerce insan temiz sudan ve uygun kanalizasyon sistemlerinden yoksundur ve bu da kolera gibi birçok hastalığı sıkça yaşanmasına neden olmaktadır. CIDA'nın Kanada Dünya Üniversite Hizmeti tarafından yürütülen bir projesi, iki baraka kasabasında temiz su ve kanalizasyon sistemleri yapılandırma çalışmaları gerçekleştirmektedir. Bunun yanında toplum eğitimleri insanların temel hijyen konusunda eğitmektedir. Bir beş milyon ABD doları tutarındaki proje sonucunda altmış milyon insan temiz su ve kanalizasyon olanaklarından yararlanmıştır.

AIDS'in yayılmasını yavaşlatmaya çalışmaktadır. Dünyanın tüm bölgelerini etkileyen AIDS salgını bugün beklenen tahminleri bile aşmış durumdadır ve AIDS'ten en fazla etkilenen bölgeler gelişmekte olan ülkelerdir. Kanada; Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Bankası ve diğer BM kuruluşu tarafından daha desteklenmekte olan Birleşmiş Milletler Ojratk AIDS Programı (UNAIDS)'na katkı sağlamaktadır. Ayrıca salgının önüne geçilmesine katkı sağlamak amacıyla çeşitli ülkelerdeki farklı mücadele kampanyalarını da desteklemektedir. Batı Afrika'da Lawal Üniversitesi Sağlık ve Kalkınma Uluslararası İşbirliği Merkezi'nin bölgedeki sekiz ülkede yürüttüğü bir kampanya projesine çeşitli Kanada sağlık örgütleri, yerel sağlık hizmetleri destek sağlamaktadır.

Çevreyi korumaktadır. CIDA Kostya Rika'da yerlilerin yağmur ormanlarını korumada hak sahibi olmasını sağlama çalışmaları yürütmektedir. Kostya Rika Latin Amerika'nın en fazla ormansuzlaşma oranına sahip olan bölgesidir. Doğal alanların ve biyolojik çeşitliliklerinin korunması için, Kostya Rika Hükümeti, hem özel alanlar hem de devletin sahibi olduğu alanları kapsayan bir ulusal koruma sistemi oluşturmuştur. Bu koruma alanları hükümet ve yerliler tarafından ortaklaşa yönetilecektir. Kanada Doğa Koruma Fonu (WWF) bu çalışmada, Kostya Rika Hükümeti, yerel örgütler ve çiftçilerle işbirliği içinde yer almaktadır.

Demokratik katılımı güçlendirmektedir. Demokratik bir karar koyucu meclis tarafsız, kalitel ve güvenilir çalışanları olmadan işleyemez. Kanada-Rusya Bölgesel Parlamento Reformu Programı yoluyla CIDA, Kanada'nın hükümet parlamento sistemi tecrübelerinin paylaşılmasını sağlamaktadır. Kanada Parlamentosu'yla işbirliği içinde yürütülen program, federal ve bölgesel olarak parlamento çalışanlarının profesyonel eğitimini konusuna odaklanmaktadır.

İnsan haklarına gösterilen saygıyı artırmaktadır. Geçmiş on yılda, Sri Lanka'da onbinlerce insan etnik mücadeleler veya sivil çatışmalar sonucu kaybolmuş ya da katledilmiştir. CIDA İnsan Hakları Fonu, 1992 yılından beri insan haklarına saygıyı, iyi yönetimi ve çatışma yönetimini teşvik eden yerel grupları desteklemektedir. Gerçekleştirilen bir projede yerel barış komiteleri, alkolere gözaltına alınan veya nedensiz şekilde kaybolan yakınlara bulmada yardım etmektedir. Bir başka proje, asker ve polisleri insan hakları konusunda eğitmeye yöneliktir.

Kalkınma yardımının çok önemli bir dış politika bileşeni olan, Kanada'nın yardım programı Resmî Kalkınma Yardımı (ODA) için gereken para, Merkez ve Doğu Avrupa ile Sovyet Birliği gibi diğer işbirliği programlarına da finansman sağlayan Uluslararası Yardım Zarfı'ndan sağlanmaktadır.

Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı (CIDA), Kanada yardımlarının yüzde 78'inden sorumludur; CIDA, uluslararası işbirliğinden sorumlu başkan ve La Francophonie için sorumlu olan başkan yoluyla parlamento'ya rapor vermektedir. Yardımların kalan yüzde 22'si, Finans Bölümü ile Dış İşler ve Uluslararası Ticaret Bölümü tarafından yönetilmektedir. Bu bölümler ise, yardım programının Dünya Bankası ve diğer uluslararası örgütlere katkı gibi belirli yönlerinden sorumludurlar. CIDA, 100'den fazla ülkede, dünya insanların dörtte birini temsil eden çeşitli projeleri desteklemektedir. CIDA çalışmalarını, gelişmekte olan ülkelerde Kanada

örgütleriyle ve kurumlarla olduğu kadar uluslararası örgütler ve ajanslarla da ortaklık içinde yürütmektedir.

1999 yılından beri Kanada, sağlık ve sosyal hizmetler ile kadın hareketi bilimi için küresel ölçekli ayrılmış bir bütçe ile işbirliği çalışmalarında da bulunmaktadır. Bu ülkelerdeki CIDA programları, piyasa ekonomisine geçiş ve demokratik kalkınmayı desteklemek ve Kanada ticareti ve yatırımlarını artırmaya yöneliktir. Bu bütçe Resmî Kalkınma Yardımı'ndan ayrı tutulmaktadır.

Kanada'nın yoksul ve zengin ülkelerin anlaşığı karşılıklı yatırımlar konusuna yönelik vizyonu üç ögeye sahiptir: varolan ortaklıkların genişletilmesi, insan kaynaklarını da içerecek şekilde sağlık sistemlerinin güçlendirilmesi ve sonuçlara odaklanma.

Kanada'nın gelecekteki dış fonlama ve donör koordinasyonunun; sorunlar ve çözümlerini belirlemek için bir sistemler yaklaşımı ile somut sonuçlara ulaşmak için paylaşılan sorumluluklar üzerine ve karşılıklı olarak kabul edilmiş hedefler ile, uyumlu bir şekilde yürütülmesi planlanmaktadır.

CIDA yayınları genel olarak Kanada yardımı ve CIDA çalışmaları konusunda bir bilinç yaratmaya yöneliktir. Parlamento raporlarının yanında diğer yayın kategorileri ve yayınları şunlardır:

Genel Bilgiler: CIDA ve Uluslararası İşbirliği, Bir Bakışta Kalkınma, Kalkınmanın Hedefi, Rüyamda Küresel Vatandaşlık.

İş ve İşbirliği: Endüstriyel İşbirliği Programı, Uluslararası Kalkınma Olanakları, CIDA Bildirileri ve Anlaşmaları, CIDA ile çalışma kılavuzu.

Politikalar: Yardım Etkinliğini Güçlendirme Politika Bildirisi, Dünyada Kanada, CIDA'nın Çevresel Sürdürülebilirlik Politikası, CIDA'nın Cinsiyet Eşitliği Politikası, CIDA'nın Temel İnsan Hakları Politikası, CIDA'nın Yoksulluğun Giderilmesi Politikası, CIDA'nın Özel Sektör Gelişimi Politikası, Kanada Hükümeti'nin, CIDA İnsan Hakları, Demokratikleşme ve İyi Yönetişin Politikası.

Stratejiler: CIDA'nın Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi 2004-2006, Sosyal Kalkınma Öncelikleri Taslak Çalışması, CIDA'nın Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yoluyla Kalkınma Stratejisi, Sağlık Stratejisi, Okyanus Yönetimi ve Kalkınması Stratejisi.

Araştırma Mahaleleri: Gençlerin Uluslararası Konferanslara Anlamlı Katılımı, Uluslararası Savaşları Btkilenen Çocuklar Konferansı Durum Çalışması.

İletişim

200 Promenade du Portage Gatineau, Québec K1A 0G4 Kanada

Tel: (819) 997-6006

Faks: (819) 953-6349

E-mail: info@acd/cida.gc.ca

Web: www.acd/cida.gc.ca

Kaynaklar

www.stjournals.com/product/itq

www.itf.ca/Cida.htm

www.acd/cida.gc.ca

www.who.int/whosealth/infocentre

Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) Black Sea Economic Cooperation (BSEC)

İski çağlardan beri Karadeniz, çeşitli uygarlıkların beşiği olmuş, Asya ile Avrupa arasında değişik uyruklu, farklı mesleklere sahip ve değişik kültürlerden ve dinlerden gelen insanların bir birleriyle kaynaştığı konumunu muhafaza etmiştir. Ancak bu hiçbir zaman kolay bir süreç olmamış, barış ve huzur dönemlerini uzun çatışma ve savaşlar izlemiştir. Bu durumda bile, Karadeniz gelişmiş ticaret ilişkileri ve bağlantılarıyla tanınmıştır. Bölgedeki ülkeler arasında, barış köprüleri kurma çabaları eksik olmamıştır. Avrupa ve Asya'yı birleştiren meşhur İpek Yolu sayesinde iki kıtanın halkları arasında ilişki kurulması ve farklı kültürlerin yan yana yaşaması ve karşılıklı olarak zenginleşmesi şeklinde değerli deneyimler kazanılmıştır.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği fikri, 1980'li yılların sonunda Doğu Avrupa Ülkeleri ve Sovyetler Birliği'ndeki değişim sürecinin hızlandığı bir dönemde doğmuştur. Hammadde ve enerji kaynakları yönünden çok zengin olan eski Sovyetler Birliği'nde savunma ve uzay sanayi gibi alanlara yatırım yapılmış, buna karşılık başta tüketim malları olmak üzere insana yönelik yatırımlar ihmal edilmiştir. Türkiye ise, eski Sovyetler Birliği'nin çok fazla ihtiyaç duyduğu ve Batı ülkelerinde pazarlamada güçlük çekebileceği gıda ve tüketim mallarına sahip bulunmaktadır. Sanayileşmede önemli bir aşama kaydeden ve yeni bir anlama hazırlanan Türkiye, yanı başındaki bu hammadde ve enerji kaynaklarına, eski Sovyetler Birliği ise, gıda ve tüketim mallarına gereksinim duymaktadır. Bütün bu yeni koşullar Karadeniz Havzası'ndaki diğer ülkeler için de geçerlidir. Üstelik Sovyetler Birliği'nde birçok Türk Cumhuriyetleri'nin bulunması, ilişkilerin geliştirilmesinde temel etken olabilmektedir.

Değinilen tüm bu gelişmeler, Türkiye ile Karadeniz'e kıyaslı olan ülkeler arasında ekonomik işbirliği ve bölgesel bütünleşme girişimi için uygun bir ortam oluşturmuştur. KEİ fikri böyle bir ortamda ortaya atılmıştır. KEİ, dünyada küreselleşme ve bölgesel düzeyde uluslararası bütünleşme yönünde, siyasal ve ekonomik alanda yeniden yapılanma sürecinin bir ürünüdür. Doğu Avrupa'da, ekonomik boyutta serbest piyasa ekonomisine ve siyasal boyutta çoğulcu demokrasiye geçiş sürecinin yarattığı ortamda, konumunu ve zamanlamasını bulan KEİ fikri, öncülüğünü Türkiye'nin yaptığı bir bölgesel ekonomik işbirliği girişimidir.

Başlangıçta KEİ'nin amacının Karadeniz'e kıyaslı olan ülkeler arasında aşamalı olarak bir "serbest ticaret bölgesi" kurulması olduğu belirtilmiş, ancak daha sonra yapılan toplantılarda bu girişim "ekonomik işbirliği" çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir girişim olarak nitelendirilmiştir. KEİ'nin ilk kurucu üyeleri Karadeniz'e kıyaslı olan Türkiye, eski Sovyetler Birliği, Romanya ve Bulgaristan'dır. Sovyetler Birliği'nin dağılması üzerine, Bağımsız Devletler Topluluğu olarak Rusya Federasyonu, Ukrayna, Azerbaycan, Moldova, Gürcistan ve Ermenistan kurucu üye sıfatıyla katılmışlardır. Daha sonra Karadeniz'de kıyaslı olmayan Yunanistan ve Arnavutluk kurucu üye olarak katılmıştır.

KEİ ile ilgili ilk toplantı Türkiye'nin girişimi ile 19 Eylül 1990'da Ankara'da yapılmıştır. Toplantıda taraflar, Türkiye tarafından hazırlanan ve önerilen işbirliğinin temel prensiplerini kap-

şayan taslak üzerinde çalışmışlar, sonuç bildiğesinde "Karadeniz Ekonomik İşbirliği"nin kurulmasında anlaşmaya vardıkların resmen açıkladılarla. 12-13 Mart 1991 tarihlerinde Bukreş'te, 22-24 Ekim 1991 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen toplantılar yapılmıştır. Bu toplantılarda KEİ'nin amaçları ve prensipleri üzerinde ortak bir anlaşmaya varılmıştır. 11-12 Temmuz 1991 tarihlerinde yapılan toplantıda, KEİ Antlaşması metni üzerindeki çalışmalar sonuçlandırılarak, imzaya hazır hale getirilmiştir. Moskova Toplantısı'nda taraflar, KEİ Antlaşması'nın yakın bir gelecekte Türkiye'de yapılacak bir toplantıda imzalanması konusunda görüş birliğine varmışlardır. 3 Şubat 1992 tarihinde Türkiye'de; Türkiye, Rusya Federasyonu, Romanya, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan ve Moldova, Bakan düzeyinde, Ukrayna ve Bulgaristan ise Dışişleri düzeyinde toplantıya katılarak, KEİ ile ilgili temel belgeyi imzalamışlardır.

KEİ Antlaşması, 25 Haziran 1992 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Zirve Toplantısı'nda doküze üye ülkenin yanı sıra, Yunanistan ile Arnavutluk'un da kurucu üye olarak katıldığı onbir ülkenin devlet veya hükümet başkanları tarafından imzalanarak, resmen işlerlik kazanmıştır.

KEİ, bundan böyle hükümetler boyutunun yanı sıra, parlamentolar, özel sektörler, belediyeler ve hatta hükümet dışı kuruluşlar boyutuyla; çalışma organları, usulleri ve yöntemleriyle; banka, İstatistik Veri ve Ekonomik Bilgi Değişimi Koordinasyon Merkezi'yle somut projeleri sonuçlandırabilecek temel öğelere sahip olmuş, KEİ'nin uluslararası kimliği de giderek ağırlık kazanmıştır.

1992 yılındaki İstanbul Zirvesi'nden sonra, devlet ya da hükümet başkanlarının katılımı ile 30 Haziran 1995 tarihinde Bukreş Deklarasyonu, 26 Ekim 1996 tarihinde Moskova Deklarasyonu yayımlanmıştır. Hükümet ve devlet başkanlarıca 5 Haziran 1998 tarihinde gerçekleştirilen Yalta Zirvesi sonucunda imzalanan KEİ Beyannamesi ile ekonomik işbirliğinden, bölgesel bir ekonomik örgüt dönemine geçilmiştir. Bu zirveden sonra KEİ, tüzel kişiliğe sahip bir örgüt haline gelmiştir. Yalta'da imzalanan KEİ Örgütü Şartı, Türkiye tarafından 25 Haziran 1999 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan kanunla uygun bulunmuştur.

KEİ'nin kuruluş aşamasındaki hazırlık çalışmalarında temel amaç, katılan devletlerin coğrafi yakınlıklarından ve ekonomilerinin birbirlerini tamamlayıcı özelliklerinden yararlanarak ticari, ekonomik, bilimsel ve teknolojik işbirliğini geliştirmeleri ve Karadeniz Bölgesi'nin bir barış, işbirliği ve refah bölgesi haline gelmesi öngörülmektedir. Bu temel amaç doğrultusunda kısa dönemde bölge ülkeleriyle işbirliği için uygun ortam oluşturulması ve taraflar arasında mal ve hizmet ticaretinin artırılması öngörülmüştür. Uzun dönemde ise, amaç; bölge ülkeleri arasında ekonomik ilişkileri daha fazla geliştirebilmek için kişilerin, malların, sermayenin ve hizmetlerin serbest dolaşımını sağlamaktır. Bu amaçların gerçekleştirilmesi için aşamalı olarak katılan devletler arasında bir serbest ticaret bölgesinin kurulması öngörülmüştür.

KEİ, bölge ülkelerinin aralarındaki mevcut ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi esasına dayanan, coğrafi yakınlık, tarihsel bağlar, ekonomik tamamlayıcılık özelliklerini dikkate alan, somut projelere dönük, esnek, pragmatik, işlevsel ve çağdaş, özel sektör ağırlıklı kendine özgü bir modelde Görünürdeki dışki bir ekonomik işbirliği biçimindedir. Bu dışki ekonomik bütünleşmeye de açık bir yaklaşıma sahiptir. Üye ülkelerin, AB dahil uluslararası örgüt ve organizasyonlara katılımı söz konusu olduğunda KEİ'ne olan yükümlülükleri bu katılımlara engel teşkil etmeyecektir. Ülkeler, aynı zamanda, diğer ülkelerle olan ilişkilerinde de özgürce hareket edebileceklerdir.

KEİ bünyesinde faaliyet gösteren organlar Zirve, Dışişleri Bakanları Toplantısı, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamentolar Aaamblesi, Karadeniz Ekonomik İşbirliği İş Konseyi ve KEİ Uluslararası Sekreteryası'dır.

Zirve: Üye ülkelerin Devlet ya da Hükümet Başkanları'ndan oluşmaktadır.

Değişleri Bakanları Toplantısı (DBT): KEİ'nin en yüksek karar alma organıdır altı ayda bir toplanmaktadır. KEİ'nin işleyişinden; alt organlarının kurulması çalışmalarının yönlendirilmesi ve kararların değerlendirilmesinden, gözlemci statüsü rütubası ile ilgili kararların alınmasından, iç tüzüğün kabul ve değiştirilmesinden sorumludur. Aksine karar alınmadıkça otururları kapalıdır. DBT Başkanı, Dönem Başkanlığı'nı üstlenmiş olan ülkenin Değişleri Bakanı'dir. Dönem başkanlığı ülke isimlerinin İngilizce alfabetik sıraya göre altı ayda bir değişir. DBT öncesinde gerekli hazırlıkları yapmak üzere Yüksek Düzeyli Memurlar toplantısı yapılmaktadır.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenterler Asamblesi (KEİPA): 26 Şubat 1993 tarihinde Bulgaristan ve Yunanistan dışındaki KEİ üyesi ülkelerin katılımıyla kurulmuştur. Daha sonra 1995 yılında Yunanistan, 1997 yılında Bulgaristan da KEİPA'ne tam üye olmuştur. KEİPA'nin amaçları; KEİ üyesi ülkelerin Devlet ya da Hükümet Başkanları ile Değişleri Bakanları toplantılarında alınan kararların uygulanabilmesi için yasal düzenlemelerin yapılmasını sağlamak, KEİ'nin ölü, hedef ve amaçlarını üye ülkelerin halklarına benimsetmek, parlamenter demokrasinin gelişmesine katkıda bulunmak, uluslararası ve diğer kuruluşlarla KEİ ülkeleri arasındaki işbirliğini geliştirmek, şeklinde özetlenebilir.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği İş Konseyi (KEİK): 31 Ağustos 1993 tarihinde bu mekanizmanın oluşturulması kararlaştırılmıştır. KEİ'ne katılan devletlerin iç çevrelerini temsil etmektedir. Onbir ülkenin ticari ve sanai işbirliğini geliştirme amacına yönelik olarak çalışmaktadır. İşbirliğinin somutlaştırılması ve özellikle proje bazında gerçekleştirilmesi işlevi KEİK tarafından yerine getirilmektedir. Yönergenin Kurul'u'nda her ülkeyi temsilen bir üye bulunmakta, konusuna göre çalışma grupları ihdas edebilmekte ve daimi sekreteryası İstanbul'da bulunmaktadır.

KEİ Uluslararası Sekreteryası: 10 Aralık 1992 tarihinde kurulmuştur. İstanbul İstinye'de Müdür Pinar Paşa Yalı'nda faaliyetini sürdürmektedir. Bunların dışında çalışma grupları ile geçici gruplar konularına göre faaliyet göstermektedirler.

KEİ Deklarasyonu'nda ilgili organizasyon, girişim ve firmaların da katılımıyla, ortak projelerin geliştirilmesi ve gerçekleştirilmesi hedeflenen alanlar; ulaştırma-haberleşme, bilişim, iktisadi ve ticari bilgi alışverişi, ürünlerin standartlaştırılması ve sertifikasyonu, enerji, madencilik ve ham mineral malzemelerin işlenmesi, turizm, tarım ve tarıma dayalı sanayi, hayvansal ve sibi koruma, sağlık ve eczacılık ile bilim ve teknoloji olarak belirlenmiştir. Örgütün belli başlı faaliyetleri;

KEİ 1. Zirve Toplantısı 25 Haziran 1992 tarihinde İstanbul'da, *2. Zirve Toplantısı* ise 30 Haziran 1995 tarihinde Romanya'nın başkenti Bukreş'te yapılmıştır. İkinci Zirve sonrasında 1 Kasım 1995 tarihinde Kışnev'de yapılan KEİ Değişleri Bakanları 6. Toplantısı'nda alınan bir kararla, 2. KEİ Zirvesi'nde alınan kararların bir "Eylem Planına" dönüştürülmesi ve yapısal kurumsallaşmasını artık tamamlanmış bulunan KEİ'nin bundan sonra somut projeler gerçekleştirilmesine yönelmesi, terör ve uyuşturucu kaçaklığı ile mücadele konusunda KEİ içinde bir mekanizma oluşturulması ve KEİ amaçlarının gerçekleştirilmesinde tamamlayıcı bir işlev üstlenmiş olan KEİPA'ne daha fazla işlerlik kazandırılması ve KEİ Sekreteryası ile daha etkili bir işbirliğinde bulunulması kararlaştırılmıştır. *KEİ 3. Zirve Toplantısı* 25 Ekim 1996 tarihinde Moskova'da yapılmıştır. Alınan kararlar daha önceki girişimlerin sürdürülmesine yönelik olmuştur. Son olarak *KEİ 4. Zirve Toplantısı* 5 Haziran 1998 tarihinde Yalta'da yapılmıştır. Bu Zirve Toplantısı sırasında KEİ'nin hukuki ve kurumsal yapısını güçlendirme yönünde sarfedilen çabalar sonuçlanmıştır. Mevcut hükümetler arasında mekanizmayı tam bir bölgesel

örgütne dönüştürecek olan KEİ Örgütü Kurucu Anlaşması imzalanmıştır. Söz konusu anlaşma tüm üye ülkeler tarafından onaylanmış olup, KEİ, 1 Mayıs 1999 tarihi itibarıyla tam teşekküllü bir örgüt haline gelmiştir. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE) tarafından düzenlenen 5.KEİ Zirve Toplantısı 17 Kasım 1999 tarihinde İstanbul'da KEİ Sekreteryası'nda yapılmıştır. Son olarak KEİ'nin Onuncu Kuruluş Yıldönümü nedeniyle 28 - 26 Haziran 2002 tarihlerinde İstanbul'da KEİ Devlet veya Hükümet Başkalarına Olağanüstü Zirve Toplantısı düzenlenmiştir.

- KEİ Parlamentor Asamblesi'ne ilişkin "Er Sahibi Ülke Anlaşması" Türkiye ile KEİ Genel Sekreteri arasında Kiev'de düzenlenen KEİ Dışişleri Bakanları Toplantısı sırasında imzalanmış ve 6 Haziran 2003 tarihinde onay işlemleri tamamlanarak yürürlüğe girmiştir.
- KEİ İş Konseyi, özel kesim işbirliğinin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. KEİ'de özel sektörü temsilen gözlemci sıfatıyla görev yapmaktadır.
- KEİK öncülüğünde Romanya Ticaret ve Sanayi Odası evsahipliğiyle 25-28 Nisan 1996 tarihlerinde Bükreş'te ilk kez KEİ İş Konferansı düzenlenmiştir. Konferansın amacı, KEİ ülkeleri arasında yeni iş olanakları oluşturmak, bu ülkelerin ekonomik potansiyelini dünya iş çevrelerine daha iyi tanıtmak, böylece uluslararası sermayeyi bölgeye daha fazla çekmek ve bölgenin dünya ekonomisi ile bütünleşmesini kolaylaştırmak olarak belirlenmiştir. Katılımcıların konferansa ilgisi büyük olmuş, çeşitli toplantılar, paneller düzenlenmiş, iş adamları çeşitli iş temaslarda bulunmuşlardır. Konferansın ikinci günü özel bir seansta "Türkiye'nin Uluslararası Ekonomik İlişkileri" konusu ele alınmıştır. 28-30 Nisan 1997 tarihlerinde KEİ İş Konseyi ile DEİK tarafından "KEİ Bölgesi'nde Yeni Fırsatlar Konferansı" İstanbul'da düzenlenmiştir. Böylece Karadeniz Ekonomik İşbirliği Bölgesi'nde iş ve yatırım olanakları tartışılmıştır. KEİ İş Konferansları'nın üçüncüsü, "21 Yüzyılda KEİ Yeni Riskler ve İhtiyaçlar Konferansı", 8-12 Eylül 1999 tarihlerinde Yunanistan Halkı'da yapılmıştır.
- KEİ İstatistik Veri ve Ekonomik Bilgi Değişimi Eğitim Merkezi: KEİ Dışişleri Bakanları'nın 10 Aralık 1992 tarihinde Antalya'da yapılan birinci toplantısında onaylanan bir kararla kurulmuştur. Lojistik ve mali desteği Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından sağlanmaktadır. Merkezin programı, üye ülkeler arasında istatistik veri toplama, istatistik veriler için ortak veri tabanı oluşturma, istatistik verilerin uyumlaştırılması için toplantılar ve eğitim programları düzenleme gibi faaliyetleri içermektedir.
- KEİ Ticaret ve Kalıtım Bankası: Karadeniz Ticaret ve Kalıtım Bankası'nın kurulmasına ilişkin onay ve ödemelerle ilgili koşullar tamamlanmış ve merkezi Selanik'te olan Banka, 1 Haziran 1999 tarihinde faaliyete geçmiştir. Türkiye, Rusya ve Yunanistan, Banka sermayesinde yüzde 16,5'lik, Bulgaristan, Romanya ve Ukrayna yüzde 13,5'lik, Arnavutluk, Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan ve Moldova yüzde 2'lik paya sahip bulunmaktadır. Gelecekte ülkeler çikl paylara sahip olabilecektir. Sermayenin yarısı geçerli döviz, yarısı da ulusal paralar cinsinden ödenmektedir.
- KEİ Serbest Ticaret Alanı Kurulması: 7 Şubat 1997 tarihinde İstanbul'da yapılan KEİ Özel Dışişleri Bakanları Toplantısı'nda kabul edilen bir deklarasyonla KEİ üyesi ülkelerin kendi aralarında ve KEİ üyesi ülkelerle Avrupa Birliği (AB) arasında Serbest Ticaret Anlaşmaları gerçekleştirilmesine olanak sağlamak ve KEİ bölgesinde Serbest Ticaret Alanı kurulması amacıyla yönelik politik adımların atılabilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede ilk olarak Türkiye, KEİ Uluslararası Danışman Sekreteryası temsilcileri ile birlikte bu konuda AB'nin yetkili organları ile görüşmelerde bulunmak ve sonuçların 9 KEİ Bakanlar Toplantısı'na sunulmak üzere görevlendirilmiş ve bu yöndeki görüşmeler 23 Nisan 1997 tarihinde Brüksel'de

yapılmıştır. AB ile KEİ arasında Serbest Ticaret Alanı kurulması amacıyla yönelik, Türkiye'nin dönem başkanlığı ve etkinliği ile başlatılmış bulunan ilk görüşmelerde, KEİ-AB ilişkilerinin kurumsallaştırılmasını öngören belgenin kabul edilmesiyle önemli bir gelişme kaydedilmiştir. KEİ üyesi ülkelerle Avrupa Birliği (AB) arasında serbest ticaret anlaşmaları gerçekleştirilmesine yönelik çabalar devam etmektedir. KEİ üyesi ülkelerin kendi aralarında Serbest Ticaret Alanı kurmaları doğrultusunda hazırlanan eylem planı söz konusu hedefe aşamalı olarak ulaşılmasını öngörmektedir.

Dışişleri Bakanları Toplantıları dışında bakanlar ve uzmanlar düzeyinde gerçekleştirilen birçok toplantının yanı sıra KEİ'de, çeşitli alanlarda oluşturulan *Çalışma ve Geçici Uzman Grupları* da faaliyetlerini sürdürmektedir. Çalışma Grupları'nın başlıcaları; İstatistik Veri ve Ekonomik Bilgi Değişimi, Banka ve Finans, Ticari ve Sınai İşbirliği, Tarım ve Tarımsal Sanayi, Ulaşım ve İletişim, Çevre Korunması, Bilim ve Teknoloji ve Suçlarla Mücadele'dir. Başlıca Geçici Uzman Grupları ise; Örgütsel Konular, İşadamlarına Seyahat ve Vize Kolaylığı, Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması, Mevzuata İlişkin Bilgi Değişimi ve Ulaştırma'dır.

Geçici Uzman Grupları'nın sonuçları Çalışma Grupları tarafından değerlendirilmektedir. Çalışma Grupları somut projeler üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir. Örnek olarak Ulaşım ve İletişim Çalışma Grubu; Karadeniz Bölgesi Ulaşım Şebekesi Master Planı'nın yapılarak Avrupa ve Asya Ulaşım Şebekeleri'ne bağlantılarını tespit etmek ve KEİ Üyesi ülkeler arasında iletişim bağlantılarını kurmaya yönelik çalışmalarını sürdürmektedir. Bu bağlamda, üye ülkeler mevcut ulaşım şebekelerini KEİ faktörünü dikkate alarak yenilenmiş ve hızla alışverişinde bulunmuşlardır. Öte yandan İtalya, Türkiye, Ukrayna ve Rusya Federasyonu arasında yapılandırılan 3500 km. uzunluğundaki "EÜR Denizaltı Fiberoptik Kablo Sistemi" Ağustos 1996'da bitirilerek hizmete sunulmuştur. Böylece bu ülkelerin, Palermo, İstanbul, Odessa ve Novorosijsk üzerinden Avrupa, Kuzey Afrika, Orta ve Uzak Doğu, Kuzey ve Güney Amerika ile doğrudan haberleşme olanakları sağlanmıştır. Karadeniz'e kıyım olan ülkeler arasında deniz altından telekomünikasyon iribahtı kurulmasına yönelik, 500 km.'yi aşan uzunluğundaki "KAFOS Denizaltı Fiberoptik Kablo Sistemi Projesi" de 1996 sonlarında tamamlanmıştır. Bu sayede Türkiye üzerinden Akdeniz, Batı Avrupa, Kuzey Amerika, Orta ve Uzak Doğu ülkelerine, Romanya ve Bulgaristan üzerinden ise Balkan ülkelerine ulaşılacaktır.

KEİ, 12. Dışişleri Bakanları Toplantısı'nda alınan bir kararla, Çalışma Grupları için koordinatör ülke belirlenmesi uygulamasını başlatmıştır. Buna göre her üye ülke en çok üç alanda dönüştürülebilir olarak iki yıllık dönemler itibarıyla koordinatör ülke görevini yürüteceklerdir. Türkiye, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Çalışma Grubu Ülke Koordinatörlüğü'nü iki yıl yürüttükten sonra Ekim 2003'te bir başka üye ülkeye devretmiştir. Öte yandan Türkiye 2002 yılı Kasım ayında devraldığı İletişim Çalışma Grubu Ülke Koordinatörlüğü'nü 2004 yılı Ekim ayına, Nisan 2003'te üstlendiği Çevre Koruma Grubu Ülke Koordinatörlüğü görevini ise 2005 Nisan ayına kadar sürdürmesi öngörülmüştür.

Türkiye açısından KEİ, dünyada meydana gelen liberal değişimler ve globalleşme eğilimlerini paralel olarak, Türkiye'nin dünya ile entegrasyonuna katkıda bulunabilecek bir olgudur. Türkiye'nin, KEİ projesini ortaya atarken iki temel düşünce ile hareket ettiği söylenebilir. Karadeniz'in dostluk ve iyi komşuluk esasına dayalı olarak bir barış, istikrar ve refahı denizine dönüştürülmesi ve bölge ülkeleri arasındaki ekonomik ilişkilerin, jeoğrafî yakınlık ve tarihi bağlardan kaynaklanan avantajlarının en iyi şekilde değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesidir.

Türkiye'nin KEİ ülkeleri ile olan dış ticareti incelendiğinde, 1991 yılına kadar Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) 1991 yılında SSCB'ni dağılmasından sonra Rusya Federasyonu dışında, diğer KEİ ülkeleri ile gerçekleştirilen dış ticaretin oldukça düşük olduğu görülmektedir. Türkiye açısından büyük bir pazar potansiyeline sahip bu ülkeler ile son yıllarda ticari ilişkilerin arttığı, ticaret hacminin de genişlediği gözle çarpılmaktadır.

Arnavutluk, Azerbaycan, Bulgaristan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Rusya, Türkiye, Ukrayna ve Yunanistan KEİ'de kurucu üye olarak yer almışlardır. Ayrıca Almanya, Fransa, Polonya, Tunus, İsrail, Mısır, Slovak Cumhuriyeti, İtalya ve Avusturya KEİ'de gözlemci devlet statüsüyle bulunmaktadır.

KEİ küreselleşmenin kaçınılmaz olduğuna inanmakta, bu nedenle uluslar arası örgütler ve bölgesel inisiyatiflerle ilişkilerine büyük önem vermektedir. Kurumun işbirliği içinde bulunduğu başlıca kurumlar Birleşmiş Milletler kurumları, Avrupa Birliği, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'dür. Birleşmiş Milletler (BM); KEİ'nin uluslararası bir örgüte tam dönüşümü BM ile olan ilişkilerini güçlendirmiş ve KEİ, 8 Ekim 1999 tarihinde BM'de gözlemci niteliği kazanmıştır. Birleşmiş Milletler Ekonomik Komisyonu (UN/ECLA) ile KEİ arasında 2 Temmuz 2001 tarihinde İstanbul'da bir "İşbirliği Anlaşması" imzalanmış ve iki kurum arası çevre ve ulayın alanlarındaki etkileşim süreklilik kazanmıştır. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ile KEİ arasında 20 Şubat 2002'de imzalanan "İşbirliği Anlaşması"nın amacı, çevre sorunlarına ortaklaşa çözüm bulunması ve Karadeniz Bölgesi'nde bir çevre bütünlüğü oluşturulmasıdır. İmzalanan anlaşmaya göre UNEP, KEİ'nin bilgi değişimi, çevresel bilgi sistemleri oluşturma, çevrenin değerlendirilmesi ve gözlenmesi için ortak programlar oluşturma gibi etkinliklerini destekleyecektir.

Birleşmiş Milletler Endüstri ve Gelişim Örgütü (UNIDO) ile 8 Eylül 1997 tarihli "İşbirliği Anlaşması"na göre, iki kurum arasında; yatırım teşviki, enerji, insan kaynakları gelişimi, endüstriyel istatistik ve çevre alanlarında işbirliği gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (UN/FAO) ile KEİ-FAO arasında işbirliği, KEİ'nin FAO Teknik İşbirliği Programı ile "KEİ Üye Ülkelerinin Bölgesel ve Bölgearası Tarımsal Ticaret Etkinliklerini Kolaylaştırarak İçin Kurumsal Güçlendirme Projesi"nin onaylanması sırasında niteliksel bir yapı kazanmıştır. İşbirliğinin öncelikleri; tarımsal kalkınma ve gıda güvenliği, ticaret kolaylığı için gıda güvenliği, tüketimin korunması ve KEİ bölgesi ile uyumlaştırılması olmuştur.

Avrupa Birliği (AB) ile KEİ üye ülkelerinin 25 Haziran 2002'de İstanbul'da imzaladıkları hükümet deklarasyonuna göre KEİ, politikalarını geliştirirken, AB ile olan ilişkilerine önem vermekte ve bu işbirliğini geliştirmek üzere somut adımlar atmaktadır. Dünya Bankası ile çok çeşitli alanlarda işbirliklerini kuvvetlendirmek amacıyla KEİ, ayrıntılı bir Karşılıklı Anlaşım Memorandumu geliştirilmiştir. Dünya Ticaret Örgütü (DTCO): KEİ, üye ülkeler için ticaret ve vergi uygulamaları üzerine ortaklaşa seminerler düzenlenmektedir. Bu seminerler, KEİ'nin çok tarafı ileri ekonomik işbirlikleri için yarın fırsatlar olmasını sağlamaktadır. KEİ ile Enerji Ödülleri Sekreterliği birbirlerinin gözlemci statüsündedirler. KEİ bölgesel inisiyatiflerle olan işbirliklerine özel önem vermekte ve Adriyatik-İyoniyen İniyatifli, Merkez Avrupa İniyatifli, Tuna Nehri İşbirliği Süreci, Güneydoğu Avrupa Ortak İşbirliği, Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci ve Güneydoğu Avrupa için İstikrar Paketi ile sürekli olarak koordinasyon toplantıları düzenlenmektedir. Temel işbirliği alanları ise; tarım, enerji, organize suç ve terörizm ile ticaret ve iş ortamıdır.

KEİ'nin yayınladığı etkinliklerin raporları ile kurum ve kuruluşlarını tutan faaliyetlerden oluşmaktadır. Bu yayımlar arasında; Dekümanlar Ekibüab'ının üç sayfa, Dijitali Bakanlar

Toplantılarının on iki sayısı, Yalta Zirvesi Kitapçığı, İstanbul Zirvesi Kitapçığı, Uluslararası Enerji Kongreleri Yayınları, Yasal Dokümanlar Kitapçığı ile KKE Ekonomik Gündem Broşürü bulunmaktadır.

Hetçim

İstinye Caddesi Müşir Paşa Paşa Yatırımcı Tescim İstinye 80860 İSTANBUL

Tel : (212) 229 63 30-35

Faks : (212) 229 63 36

E-mail: hsec160tna.net

Web: www.kcik.org.tr

Kaynaklar

www.dic.gov.tr/turkish/hsec/gulbilgi.htm

www.foreigntrade.gov.tr/tad/ekonomi/sayi10/kei.htm

www.dpt.gov.tr/dci/kei/kei.htm#ba

www.hsec.gov.tr

Konrad Adenauer Vakfı (KAV)

Konrad Adenauer Foundation

Konrad Adenauer Vakfı (KAV), uluslararası işbirliğini geliştirmek amacıyla Kuzey Amerika, Güney Amerika, Asya, Afrika ve Avrupa olmak üzere, beş kıtadaki yaklaşık 80 ülkede yurtdışı temsilcilikleri bulundurmakta ve yaklaşık 230 projeye danışmanlık yapmaktadır. Vakıf, iki eğitim merkezi ve 21 eğitim aralığında aktif olarak faaliyet gösteren bir sivil toplum kuruluşudur. Vakfın yurtdışındaki büroları, 120'yi aşkın ülkede, dünya çapındaki 300'den fazla projeye danışmanlık yapmaktadır ve merkez ofisi, Almanya'da Bonn yakınlarında bulunan Sankt Augustin kentindedir.

Konrad Adenauer'ın felsefaları, Vakıf için bir rehber, misyon ve yükümlülük niteliği taşımaktadır. 1956 yılında kurulmuş olan "Hıristiyan Demokrat Eğitim Çalışması Birliği"nin devamı niteliğinde olan Vakıf, ilk şansölyenin (başvekil) adını 1964'ten beri taşımaktadır. Konrad Adenauer Vakfı kendisini, ulusal ve uluslararası alanda politik eğitim, diyalog ve görüşmeler yoluyla barışa, özgürlüğe ve adalete adanmış bulunmaktadır. Başta gelen istekleri, demokrasinin sağlamlaştırılması, Avrupa'daki birleşiminin teşvik edilmesi, Atlantik ötesi ilişkilerin yoğunlaştırılması ve gelişmekte olan ülkeleri yönelik politikalarda işbirliğinden ibarettir.

Türkiye, Konrad Adenauer Vakfı'nın çalışmalarını bakımından önem verdiği ülkelerden biridir, çünkü Almanya ile Türkiye arasındaki ilişkiler tarihsel bir dostluğa dayanmaktadır. KAV, çalışmalarıyla bu dostluğu pekiştirmek ve güçlendirmek arzusunda. Almanya'da iki milyondan fazla Türk yaşamaktadır, Türkiye NATO üyesidir. 1996 yılından beri AB ile Türkiye arasında Gümrük Birliği yürürlükte ve 1999 yılı Aralık ayından bu yana Türkiye, Avrupa Birliği üyeliğinin resmi adaydır. Türkiye, bulunduğu bölgede politik açıdan bir denge unsuru olmasının yanı sıra Balkanlar, Karadeniz Bölgesi, Orta Asya ve Ortadoğu Ülkeleri ile olan ilişkileri ve coğrafi yakınlığı nedeniyle, Avrupa için önem taşıyan bir ülkedir.

Nüfusunun çoğunluğu Müslüman olan Türkiye, siyasi ve hukuki açıdan bari modelinde, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Bu açıdan Türkiye, birçok Müslüman ülke için "önder ülke", "model ülke" konumundadır ve "deniz feneri" işlevini görmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye'nin Almanya ve Avrupa açısından sahip olduğu önemli vurgulamaktadır. 1983 yılından itibaren Türkiye'de faaliyet gösteren Konrad Adenauer Vakfı, uzun yıllardan beri Türk kuruluşları ile işbirliği yapmaktadır.

Konrad Adenauer Vakfı'nın hem Almanya'da hem de uluslararası planda sürdürdüğü işbirliği çerçevesindeki hedefleri; barış ve özgürlüğü korumak, demokrasiyi ve insan haklarını yaşama geçirmek, kendi kendine yardım olanaklarını güçlendirerek yoksulluğa karşı savaşmak ve doğal yaşam kaynaklarını korumaktır. Bu hedefleri gerçekleştirebilmek için KAV, 35 yılı aşkın bir süredir dünyanın her tarafında ortakları ile birlikte çaba göstermektedir. Yurtdışında görev yapan personeli Afrika, Asya, Avrupa, Latin Amerika, Ortadoğu ve Kuzey Amerika'nın yüzden fazla ülkesinde 200'tün üstünde proje ve programı koordine etmektedir.

KAV, sürdürülebilir kalkınma sürecinin başlatılabilmesinde en önemli koşullardan birinin, demokratik bir politik çerçeveyin inşa edilmesi olması nedeniyle, esas görevi olarak, demokrasinin geliştirilmesine destek vermeyi görmektedir. Vakıf, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğünün güvence altına alınması için yapılacak reformları, parlamentoların kurulması ve işlerlik kazanmasını; çevreye saygılı bir sosyal piyasayı ekonomiyi doğrultusunda gerçekleştirecek her tür ekonomik, sosyal ve çevresel reformu, yurtdışı eğitimini, kalkınmaya önem

kazandıran çerçevede koşullarını olumlu etkileyebilecek toplumsal grupların, kuruluşların örgütlenmesini desteklemektedir.

KAV'nın uluslararası ölçekte düzenlediği toplantıların gündeminde, öteki dinler ve kültürlerde sürdürülen ve temelinde değerlerin ele alındığı, bölgesel işbirliği ve entegrasyon, dünyanın çeşitli yerlerinde yeniden güncellik kazanan güvenlik politikası sorunlarının tartışılması gibi konular yer almaktadır.

Danışmanlık ve eğitim programlarına, yayın faaliyetine, eğitim malzemesi teminine, politik bilimler, toplum bilimleri ve ekonomi alanlarında bilimsel araştırmalara destek sağlamakta olan KAV, Türkiye'de demokratik istikrara ve demokrasinin gelişmesine hizmet eden, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne politik ve ekonomik entegrasyonuna katkıda bulunan her tür faaliyeti ve kurumunu desteklemektedir. Yakın Türkiye'deki faaliyetleri; en alt demokratik karar zeminini teşkil eden komünlerin güçlendirilmesi (THHD ortak projesi - Türk Belediyeler Birliği Derneği); yerel medyaların güçlendirilmesi ve yapılandırılması (TGC ortak projesi - Türkiye Gazeteciler Cemiyeti); küçük ve orta ölçekli işletmelerin teşvikî (TOSYOV ortak projesi - Türkiye Orta Ölçekli Sanayiciler ve Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı); küçük ve orta ölçekli işletmelerin Karadeniz Ekonomik İşbirliği üye ülkelerinde teşvikî (KEİB Daimi Sekreteryası); hukuk devleti ve demokratik düzenin ve öz sorumlulukla angaje olan vatandaşları ve STK'ları (sivil toplum kuruluşları) bulunan çoğulcu sivil toplumun yapılandırılması ve sağlamlaştırılmasındaki katkıları (TDV ortak projesi: Türk Demokrasi Vakfı).

Konrad Adenauer Vakfı, İleriye dönük politik konular hakkındaki tarafsız bilimsel temeller ve güncel analizler üzerindeki çalışmalarıyla belirlemektedir. Berlin merkezli politik akademi, geleceğe ilişkin; politik, ekonomik toplumsal ve bilimsel sorunlar üzerindeki diyaloglar için önemli bir forum teşkil etmektedir. Vakıf, toplantı ve kongrelerde, "söyleyecek bir şeyleri olan kişileri" bir araya getirmektedir. Yalnız Almanya'da organize edilen 3500'ün üzerindeki etkinlikler her yıl 150 bin kişi karılmaktadır. Vakıf, yalnız Almanya'dan değil, Orta ve Doğu Avrupa'dan ve üçüncü dünya ülkelerinden gelen yetenekli genç insanları, manevi ve maddi olarak teşvik etmekte, böylelikle uluslararası dayanışmaya ve halklar arasında uzlaşmaya katkıda bulunmaktadır. Sergiler, toplantılar, yayınlar ve ödülleri, Konrad Adenauer Vakfı'nın etkinliklerini tamamlamaktadır. Ayrıca, yeni yetişmekte olan sanatçıları desteklemekte olan KAV, her yıl KAV-Edebiyat Ödülü'nü dağıtmakta, genç gazetecilere özel bazı projelere destek sağlamakta ve 19 yıldır, Vakıf'a özgü olan Yerel Gazetecilik Ödülü'nü vermektedir.

Yakın Akdeniz Bölgesi ve Ortadoğu'da geçmekte olduğu süreçlerin amacı, bölgede barışçıl ortamın, demokrasi, hukuk devleti ve sosyal piyasa ekonomisine yönelik bir gelişiminin; siyasi, toplumsal liberalizasyon ve modernizasyonu bentimsyen kişi, kurum ve süreçlerin; bölgesel işbirliği ve entegrasyonun; desentralizasyonun (adem-i merkezizyetçiliğin) ve yerel özyönetim kuruluşlarının teşvik edilmesine yöneliktir.

Türkiye'nin de içinde yer aldığı Orta ve Doğu Avrupa'daki KAV çalışmalarının anahtar noktaları; Orta ve Doğu Avrupa reform ülkelerini Avrupa ve Atlantik öresine yapısal yönden yaklaştırma, bu ülkelerin üyelik ve yapısal yaklaşımın stratejilerinin desteklenmesine yönelik amaçlar her türlü önlemlerin sürdürülmesi; Rusya Federasyonu ve Ukrayna'daki demokratikleşmenin ve transformasyon sürecinin teşvik edilmesi, üst düzey yöneticilerle politik diyalogun yoğunlaştırılması, politik güvenlik alanında ortak çalışmalar ve Güneydoğu Avrupa'daki yeni faaliyetlerin anahtar noktalarını yapısal yönden düzenlenmesi (istikrar fakti), yerel düzeydeki çalışmaların teşvikine yönelik mevzuat ve yeni yapılandırmaların birbiriyle ilişkilendirilmesi, demokrasinin teşvikî, ekonominin transformasyonu, politik diyalog alanlarında önlemlerin alınmasıdır.

Yakın, Afrika ülkelerine yönelik olarak işlenmekte olan en önemli konuları arasında; demokratik düzenlerin kurulması sırasında eğitim ve danışmanlık, partiler ve çok partili sistem-

lerin gelişiminin teşvik edilmesi, sivil toplum örgütlerinin yapıları ve güçlendirilmesi ile yardım-ışınma organizasyonlarının desteklenmesi yer almaktadır.

Asya'da gerçekleştirilen etkinliklerin ağırlık noktasını oluşturan konular arasında ise; iyi yönetim, medyaın güçlendirilmesi, ekonomik ve parasal krizin sosyal sonuçlarını azaltılması ve değerlere ilişkin diyalog ve kültürel alışverişin devam ettirilmesi yer almaktadır.

KAV, Türkiye ve Avrupa'nın ortak ilgi alanlarına güven konularında, her yıl pek çok konferans, seminer, atölye çalışması ve sempozyumlar düzenlemektedir. Vakıf, araştırma projelerine destek sağlamakta, yayımlar çıkarmakta, TÜRK konusmacıları Almanya ziyaretlerine davet etmekte ve Almanya'da yüksek eğitime yönelik doktora bursları vermektedir. KAV'ın 2003 yılında kurdu başına veya Türk ortakları ile işbirliği yaparak düzenlediği 24 etkinliğe, yaklaşık 3 bin kişi katılmıştır. Aynı dönemde ortaklarının, KAV'ın katkılarıyla düzenlediği 238 etkinliğe de yaklaşık 18 bin kişi katılmıştır.

Konrad Adenauer Vakfı'nın 2003 yılı Türkiye etkinlikleri arasında, Türkiye'deki reform sürecine ve siyasi diyaloga katkı amacıyla planlanmış olduğu çeşitli çalışmalar yer almaktadır. Bu çerçevede beş "KAV Tartışma Forumu" gerçekleştirilmiştir. Hemen arkasından tartışmaların yapıldığı bu etkinliklerin her birine 100 - 200 arasında kişi katılmıştır. Etkinliklerin konuları: "*Türkiye'de ve Almanya'da Terörle Mücadelelerin Bir Parçası Olarak Kara Para Ahlını ve Mücadele*"; bu etkinlik Mayıs 2003 tarihinde, Vakfın Ankara'daki ortağı, Türk Demokerasi Vakfı (TDV) ile ortaklaşa gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, "*Irak Savaşı Sonrası Ortadoğu'da Din ve Güvenlik Politikalarındaki Gelişmeler*" konusunda Ankara, Batman, Diyarbakır ve Şanlıurfa'da olmak üzere, Eylül 2003 tarihinde dört KAV tartışma forumu düzenlenmiştir. Güneydoğudaki bu etkinlikler sırasıyla Konrad Adenauer Vakfı'nın ortağı Batman, Diyarbakır ve Şanlıurfa baroları, Batman ve Diyarbakır'daki yerel gazete dernekleri ile Harran Üniversitesi olmuştur.

Bunun dışında Konrad Adenauer Vakfı iki uluslararası kongre gerçekleştirmiştir. Konrad Adenauer Vakfı, "Avrupa'da ve Türkiye'de sağ popülizmi - Demokrasi için bir tehlike mi, yoksa bir karkı mı?" başlığı altında ortağı TDV ile beraber Ekim 2003 tarihinde, Ankara'da bir günlük bir kongre düzenlemiştir. KAV, Ankara ve İstanbul'da Ekim 2003 tarihinde, İstanbul Alman Kültür Merkezi ve Alexander von Humboldt Vakfı'nın katkılarıyla "Türkiye'de ve Avrupa'da Devlet, Din ve Toplum - Barışçı dinlerarası bir birliklilik için olansklar ve zorluklar" konulu iki günlük uluslararası kongre düzenlemiştir. Dinlerarası diyalog konusunda, Türkiye'nin, dinlerarası birliklilik açısından yalnızca bir geleneği sahip olmadığı, bu deneyimlerini yaratılan mahallé için Avrupalılara sunabileceği ve sunmak istediği ortaya çıkmıştır.

Konrad Adenauer Vakfı, 2003 yılı içerisinde, "Ortadoğu'da Politik Stratejik Durum" konulu bir atölye çalışması da gerçekleştirmiştir. Berlin Stratejiler Merkezi'nin katkılarıyla düzenlenen bu çalışma, Mayıs 2003 tarihinde, İstanbul, Silivri'de yapılmıştır. Gelecekteki bir Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'nın Türkiye'nin de çok büyük katkı sağlayabileceği konusu özel bir ilgi görmüştür.

Konrad Adenauer Vakfı'na göre, çağdaş demokrasilerde yerel yönetimler, ana unsurlardan biridir. Yerel yönetimlerin dolayısıyla belediyelerin güçlendirilmesi, demokrasi kültürünün daha da gelişmesini, halkın karar alma uygulamaya süreçlerine katkı ve katılımını daha da artırmaktadır. Başarılı bir yerel politika, vatandaşların demokrasiye olan güvenini pekiştirmektedir. Vakıf, bu alanda, belediyelerin çatı organizasyonu olan Türk Belediyeler Birliği Derneği (TBB) ile işbirliği yapmaktadır. Yerel yönetici ve temsilcilerin teknik ve mesleki eğitimleri ile belediyelerin güçlendirilmesi, çalışmaların ağırlık noktasını oluşturmaktadır. TBB, 1946 yılında kurulmuştur ve en eski belediye derneğidir. Hukuk devletinin güçlenmesi ve demokratik düzenin yaygınlaşmasına katkıda bulunma, ayrıca sorumluluğunun bilincinde, angaje olmuş vatandaşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla (STK), çoğulcu bir sivil toplumun oluşturulması, Vakfın ana hedeflerindedir. Konrad Adenauer Vakfı, 1987 yılında kurulmuş olan Türk Demokrasi Vakfı (TDV) ile bu alanda işbirliği yapmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) ülke ekonomilerine

önemli katkıları sağlamaktadırlar. Konrad Adenauer Vakfı, Türkiye'deki KOBİ'lerin teşvik edilmesi amacıyla Türkiye Orta Ölçekli Sanayici ve Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticileri Vakfı (TOSYOV) ile işbirliği yapmaktadır. KAV, ayrıca başka her yıl Karadeniz Ekonomik İşbirliği Komisyonu (KEİK) ile birlikte, Karadeniz Ekonomik İşbirliği'ne üye ülkelerde KOBİ'ler için önemli olan konularda birçok aralıca çalışmaları düzenlemektedir. Kendisini Türkiye'deki basın ve fikir özgürlüğüne adanmış, medyanın, özellikle yerel basının güçlendirilmesi ve geliştirilmesi için çalışmalar yapan, seminerler düzenleyen Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) ile de işbirliği yapılmaktadır.

Konrad Adenauer Vakfı'nın genel anlamda ortakları, siyasi partiler, parlamentolar, hükümetler, Anayasa Mahkemeleri, diğer adli kuruluşlar, barolar, yerel yönetimler, yerel yönetim birimleri, eğitim ve araştırma enstitüleri, işveren örgütleri ve sendikalar, kooperatifler, insan hakları örgütleri, kadın örgütleri, çevreci örgütler, yurttaşlık girişimleri ve medyadır.

Konrad Adenauer Vakfı'nın geniş çapta yazılı incelemeleri, görsel ve işitsel matzemeleri, ayrıca politika ve günümüz tarihiyle ilgili 150 bin kadar eser içeren özel kitaplığı, internetten sipariş edilebilme özelliği ile kullanıcıların hizmetindedir. Genel olarak, Türk-Alman ilişkileri, demokrasi, insan hakları, eğitim ve sivil toplum konularına yönelik olan Konrad Adenauer Vakfı çeşitli yayımlar çıkarmaktadır: Sosyal Piyasa Ekonomisinin Sosyal Boyutu; Türkiye Bir Demokratik Hukuk Devleti- 4. Türk-Alman Gazeteciler Semineri; Gelenekler ve Çağdaşlaşma Arasında Türk Kadını- 5. Türk-Alman Gazeteciler Semineri; 2000'li Yılların Eşiğinde Türkiye ve Almanya'da Eğitim Politikası- 6. Türk-Alman Gazeteciler Semineri; İki Demokratik Ülke Türkiye ve Almanya'da Basın Özgürlüğü Sorunları- 7. Türk-Alman Gazeteciler Semineri; Uluslararası İlişkilerde Medyanın Rolü- Türk-Alman İlişkileri Örneği- 8. Türk-Alman Gazeteciler Semineri; Demokratik Ülkelerde Parlamentonun İşleyişi, Millîyetçilerin Görüşü, Sorumluluk, Yetki ve Sosyal Hakları- Türk-Alman-Avrupa Parlamentoları Diyalog Programı; AB ve Türkiye'de Sosyal Diyalog, Ekonomik ve Sosyal Konseyler Semineri; Türk-Alman Medyalarının Türk-Alman İlişkilerinin Yeniden Düzenlenmesine Katkıları- 10. Türk-Alman Gazeteciler Semineri; Eğitim Teknolojisi Açısından Kültürelarası Eğitim, Türkiye'de ve Almanya'da Çevre Korunması-Sorunlar ve Başarılar Varandaş-Devlet-Ekonomi- Türkiye Raporu; Küreselleşme ve Devletin Yeni Rolü- Türkiye Raporu; Dünya, İslamiyet ve Demokrasi, Türk Gençliği 98 Susekun Kıtık Büyümeç Altında; Türkiye'de İnsan Haklarına Saygı Eğitimi; Türkiye Raporu/Prof. Dr. Ioanna Kuçuradi; Türkiye ve Avrupa'da Gençlik; Gazetecinin El Kitabı; Küreselleşme ve Modernleşme Sürecinde Kültürel Kimlik; Almanya'daki Türkler.

Birliğin

Türkiye Ofisi

Almer Rasim Sok. No:27 Çankaya ANKARA

Tel : (312) 440 40 80

Faks : (312) 440 32 48

E-mail: kas@konrad.org.tr

Web: www.konrad.org.tr

Almanya Merkez Ofisi

Rathausallee 12 53757 Sankt Augustin (Almanya)

Tel: (22 41) 24 6-0

Faks: (22 41) 24 6-5 91

E-mail: zentrale@kas.de

Web: www.konrad.org

Kaynaklar

www.konrad.org.tr

Petrol İhrac Eden Ülkeler Örgütü Organization of Petroleum Exporting Countries (OPEC)

Petrol İhrac Eden Ülkeler Örgütü (OPEC), 10-14 Eylül 1960 tarihli Bağdat Konferansı'nda İran, Irak, Kuveyt, Suudi Arabistan ve Venezuela tarafından kurulmuş olan daimi ve hükümetlerarası yapıda bir örgüttür. Kuruluşundan itibaren merkezi beş yıl süreyle Cenevre olarak kalmış, daha sonra 1 Eylül 1965 tarihinde Viyana'ya taşınmıştır.

Gelişmekte olan beş petrol üreticisi ülke tarafından kurulan ÖPİC, üye ülkelerin petrol piyasasını elinde tutulduktan çok ulusal petrol şirketlerine karşı yasal haklarını kazanmak amacıyla faaliyetleri gösteren bir örgüt konumundaydı. ÖPİC, 1965 yılından sonra üyelerinin yasal hakları konusunda bu şirketlerle müzakerelere başlamış ve petrol üreten ülkeler lehine kazanımlar elde etmiştir. Sonraki on yıl içerisinde üye sayısını ona yükseltmiştir.

Bu on yıl içinde, üye ülkelerin, ulusal petrol endüstrilerinin kontrolünü ellerine alması ve dünya piyasasında ham petrol fiyatlandırmasında önem kazanmasıyla ÖPİC, uluslararası bir saygınlığa kavuşmuştur. 1973 yılında Arap petrol ambargosu ve 1979 yılında patlak veren İran Devrimi'nin neden olduğu, fakat piyasadaki temel dengesizliklerle beslenen iki büyük petrol krizi yaşanmış; her ikisi de petrol fiyatlarında büyük oranda yükselme ile sonuçlanmıştır. İlk ÖPİC Özerk Devletleri ve Devlet Başkanları Zirvesi, Mart 1975'de Cezayir'de gerçekleştirilmiştir.

On yılın başında fiyatlar tepe noktasına ulaşmış, hemen sonrasında 1986 yılında üçüncü petrol fiyatlandırma krizi ile sonuçlanan, dramatik bir düşüş yaşanmıştır. Bu on yılın sonlarında fiyatlar canlanmış fakat, 1980'lerdeki düzeylerine ulaşamamıştır. Gelecekte makul fiyatlarla oluşturulmak istenen bir piyasa istikrarının, petrol üreticileri arasında geliştirilecek ortak eyleme bağlı olduğu bu şekilde anlaşılmıştır. Bundan sonra uluslararası gündemde çevresel konular yer tutmaya başlamıştır.

Oradogu'da patlak veren düşmanlıklar nedeniyle belirecek dördüncü bir kriz, sonraki on yılın başlarında engellenmiş ve fiyatlar 1998'e kadar nispeten sabit kalmıştır. Bu dönemde Güney-Doğu Asya'da başlayan ekonomik çöküş, ÖPİC üyesi ve önde gelen üye olmayan üreticiler tarafından ortaklaşa iyileştirilmiştir. On yılın sona ermesiyle birlikte, büyük teknolojik ilerlemelerden yararlanan bir endüstri içerisinde, uluslararası petrol şirketleri arasında birçok birleşmeler gerçekleştirilmeye başlamıştır. 1990'lı yıllarda gündeme gelen uluslararası iklim değişikliği müzakereleri ise gelecekteki petrol talebini büyük oranda tehdit etmektedir.

Petrol arazi sınırlı ve çok önemli bir hammadde kaynağı olmasına karşın, petrol fiyatlarının uzun yıllar düşük düzeyde kalması, ÖPİC'in kurulmasında rol oynayan en önemli faktördür. ÖPİC'in üye ülkelerin petrol gereksinimlerini, kotalarla sınırlanarak petrol fiyatlarını arttırma politikası 1972-1981 yılları arasında fiyatların %750 artmasını sağlamıştır. Bu artışların önemli bir kısmı 1973 ve 1979 yıllarında gerçekleşmiştir. 1980'lerin başında ÖPİC'in dünya petrol fiyatları üzerindeki etkisi azalmaya başlamıştır. Batılı sanayileşmiş ülkelerin başta kömür ve nükleer enerji olmak üzere farklı enerji kaynaklarına yönelmesi, kendi ülkelerinde petrol arama ve çıkarma çalışmalarına ağırlık vermesi, enerji talebini kısmaya yönelik tasarruf önlemleri almaları, Malezya, eski SSCB gibi başka ülkelere petrol gereksinimlerini karşılamak için, bu ülkelerin ÖPİC ülkelerinde üretilen petrole bağımlılığını azaltması, ÖPİC, 1982'de petrol fiyatlarını düşürmek, üretimini kısmak zorunda kalmıştır. Bunun petrol talebini düşürmesi, örgütün kendi

çindeki arlaşımlar ve İran-İrak savaşı nedeniyle zayıflayan olan iç birlikteliğinin daha da bozulmasına neden olmuştur.

OPEC, kazanç kaynağının ağırlıklı olarak petrol geliriine dayandığı, 11 gelimekte olan ülkeden oluşan uluslararası bir örgüttür. Üyelik, petrol itiraç edecek önemli bir kazanç sağlayan ve örgütün iddalarını paylaşan her ülkeye açıktır. Mevcut üyeleri: Cezayir, Endonezya, İran İslam Cumhuriyeti, Irak, Kuveyt, Libya, Nijerya, Katar, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Venezuela'dır.

Petrolün sağlanan kazanç, bu ulusların ekonomik açıdan kalkınması için hayati anlam taşıdığından, petrol üretimlerini arz ile talep arasındaki dengeyi sağlamak için ayarlayarak, petrol piyasasına istikrar ve uyum getirmeyi amaçlamışlardır. OPEC üyelerinin petrol ve enerji bakanları, yılda iki defa ya da istendiği takdirde daha sık, örgütün üretim düzeyini belirlemek ve geçmekte ya da tahmin edilen gelecek petrol piyasası gelişmeleri ışığında herhangi bir eylemin gerekli olup olmadığına karar vermek amacıyla bir araya gelirler. OPEC üyeleri kolektif çalışarak, dünya petrol üretiminin yaklaşık yüzde 40'ını karıştırlar ve dünyanın belirlenen toplam ham petrol rezervlerinin dörtte üçüne sahiptirler.

OPEC'in hedefi: Üye ülkeler arasındaki petrol politikalarını, üreticiler için adil ve dengeli fiyatları korumak amacıyla koordine etmek ve birleştirmek. Politikalar, tükerici ülkelerin petrol gelirlerini etkin, ekonomik ve düzenli bir şekilde karşılamaları, endüstriye yatırım yapanların sermayesine de adaletli bir getiri olmasını sağlamaya yündüktür.

Görevleri: OPEC üye ülkeleri, petrol piyasasını istikrara kavuşturmak ve petrol üreticilerine, yatırımlarında makul bir gelir elde etmelerinde yardım etmek amacıyla, petrol üretimi politikalarını koordine etmektedir. Bu politikalar aynı zamanda, petrol tükericilerine sunulan arzı da sabitlemeye çalışır.

OPEC üye ülkelerinin, enerji ve hidrokarbon işlerinden sorumlu olan bakanları, yılda iki kez uluslararası petrol piyasalarının durumunu ve gelecek tahminlerini gözden geçirecek, petrol piyasasında istikrarı sağlamak üzere uygun eylemlerde anlaşmak amacıyla toplantılar. Üye ülkeler aynı zamanda, petrol ve ekonomi uzmanları, ülke temsilcileri ve çevresel işler gibi özel amaçlı birimlerin de katılımıyla gerçekleştirilen diğer toplantıları da yürütürler. Petrol üretiminin beklenen talebe uyumunu sağlama kararları, OPEC Konferansı Toplantıları'nda alınır.

OPEC Sekreteryanı hükümetlerarası daimi bir birimdir. 1965'den beri Viyana'da çalışmalarını sürdüren Sekreterya, üye ülkelere araştırma ve yönetim desteği sağlar. Aynı zamanda, dünya çapında bilgi ve haber dağıtımını gerçekleştirir.

Son 30 yıldır, OPEC üyesi ülkelerin oluşturmuş oldukları *OPEC Yardım Kuruluşları*, emek koşulları sahip, çözüm getiren ve oldukça ayrıcalıklı yardımlar yapmaktadır. OPEC ülkeleri, kolektif bir işbirliği ile oluşturdukları yardım kurumları aracılığıyla, bir dayanışma ruhu içinde, düşük geliri ülkelere yardımcı bulunmaktadır. Ekonomik ve finansal güçlüklerle rağmen OPEC üyesi ülkeler, yardım programlarını sürdürmektedir. Bu yardımlar çeşitli *'iki-yarılı'*, *'çob-yarılı trust fonları'* ile *'bölgesel kalkınma bankaları'* tarafından yönetilmektedir. Adaletsizlik ve eşitsizliğin hızla arttığı dünyada, OPEC üyesi ülkeler kendi güçleriyle, birlikte hareket edecek yoksulluğu hafifletmeye ve günün kendi sürdürülebilir kalkınmasını sağlayacak kapasiteyi yaratmaya çalışmaktadırlar. OPEC Yardım Kuruluşları tarafından tevdi edilen 60 milyar ABD dolarını aşan bir meblağ, dünyanın tüm kıtalarına kalkınma yardımı olarak gönderilmiştir. OPEC üyesi ülkeler, ülkelerindeki ekonomik ve finansal zorluklara karşın, güney-güney işbirliği doğrultusunda belirleyici rol oynamaktadır.

Kollektif olarak OPEC üyesi ülkelerin sahibi olduğu OPEC Uluslararası Kalkınma Fonu (OPEC Fund), mevcut iki-yanlı ve çok-yanlı kalkınma finansmanı ajanslarına ek olarak, diğer gelişmekte olan ülkeleri de yardım kapsamına almıştır. *OPEC Uluslararası Kalkınma Fonu*, OPEC üyesi ülkeler tarafından 28 Ocak 1976'da kurulmuş ve 1976 Ağustos ayında faaliyete geçmiştir. Fonu kuran OPEC üyesi ülkelerdir. Fonun merkezi Viyana (Avusturya)'dadır. İki sahibi ülke Avusturya ile Fon merkezi arasında bir anlaşma bulunmaktadır. Fon, kredi anlaşmaları ile ilgili hususlarda, ulusal mahkeme (Avusturya) kararlarına uyduğu kadar, el kısıtma-gözetim-haciz-kamulaştırma-millileştirme önlemleri, kontrol dışı para transferleri, masraf ve vergilerden de muaftır. Fon, Avusturya'daki merkezi dışında herhangi bir itibar bürosu açmamaktadır.

Fon; aktiflerini, gelir ve faaliyetlerini, üye ülkelerde mevcut olan her tür vergi ve yükümlülüklerden, döviz kontrolü düzenlemelerinden olduğu kadar, ulusal kamu fonlarına uygulanabilecek düzenleme ve kurallardan da muaftır.

Fonun amacı, OPEC üyesi ülkeler ile diğer gelişmekte olan ülkeler arasındaki finansal işbirliğini geliştirmektir. Bu amacı öncelikle, bu ülkelerin ödemeler dengesi desteği ile sosyal ve ekonomik kalkınma hedeflerinin realizasyonu için gereksinim duyduğu finansal kaynakları geliştirmeye çalışarak, imtiyazlı krediler sağlayarak gerçekleştirmeye çalışır. Bunun dışında, uygun uluslararası kurumlara bağış yapar ve/veya kredi açar, ayrıca teknik yardım faaliyetlerini finanse eder.

OPEC Fonu ve OPEC Sekreterliği farklı fonksiyonlara sahiptir. OPEC Fonu'nun ana teması yukarıda değinildiği gibi, üye ülkeler ile diğer gelişmekte olan ülkeler arasındaki finansal işbirliğini kuvvetlendirmektir. OPEC Sekreterliği'nin amacı ise, üye ülkelerin petrol politikalarını koordinasyonudur.

Uluslararası kalkınma için OPEC Fonu'nun kuran anlaşma, 1980 yılında revize edilmiştir. Bu revizyon sonucunda Fon, uluslararası ortak bir hesaptan, uluslararası yasal kişiliğe sahip, finansal işbirliği ve yardım amaçlı çok taraflı bir ajans haline dönüşmüştür. Başlangıçta 800 milyon ABD Doları olan Fon'un kaynakları, bugün 3 milyar 435 milyon ABD dolarına ulaşmıştır.

OPEC üyesi ülkeler dışında Fon'dan yararlanabilen kuruluşlar; kalkınmakta olan ülkelerin hükümetleri ve kalkınmakta olan ülkelere yardım amaçlı kurulan uluslararası kalkınma ajanslarıdır. Fon tarafından, seçilmiş ülkeler arasında en az gelişmiş olanlarını ihracılarına özel bir önem verilir. Fon, toplam 3.1 milyar ABD Doları ulaşan 626 krediyi onaylamış ve bugüne kadar Afrika, Asya, Latin Amerika, Karayipler ve Avrupa'daki 93 gelişmekte olan ülke Fon'un yardımlarından yararlanmıştır. 31 Aralık 1994 tarihi itibarıyla Fon, toplam 225.9 milyon ABD Dolar'lık bağış yapmıştır. Bu bağışlar, daha çok, teknoloji, gıda, araştırma ve ilk yardım konularında yoğunlaşmıştır.

OPEC'in gelecekteki faaliyetleri de şimdiki olduğu gibi, petrol fiyatlarının uluslararası piyasalardaki istikrarını, zararlı ve gereksiz dalgalanmaları yok ederek sağlamaya çalışmak olacaktır. Bunu yaparken, tüketim yapan ülkeler için arzun, etkin, ekonomik ve düzenli olmasına, üreticiler için ise, adaletli bir gelir dağılımı oluşturulmasına dikkat edilmektedir.

Bağlan yayımlar: OPEC Kararları, Enformasyon Kitapçığı, Yıllık İstatistikî Bülten, OPEC Bülteni, Gerçekler ve Rakamlar, Seçilmiş Uluslararası Petrol Sanayi Döktümanları, 1973, 1974, 1975/1976, 1977/1978, Petrol Sanayi Değişim Faktörleri, OPEC Resmî Kararları ve Baan Bildirileri (1960-1990), OPEC Review, Uluslararası Kalkınma için OPEC Fonu'nun Kuruluş Anlaşması, Yıllık Raporlar (1976-1994), Uluslararası Kalkınma için OPEC Fonu-İk Beş Yıl,

OPEC Yardımı ve OPEC Yardım Kuruluşları-Bir Profil (1981-1994), OPEC Fonu'nun Eşsiz Deneyimi, Bakanlar Konseyi'nin Faaliyet Kuralları, Ödeme İşlemleri, OPEC Özel Fonu-Uluslararası Mali Yardıma Yeni Bir Yaklaşım, Sorular ve Cevaplar, Temel Bilgiler (1978-1980), OPEC Fonu Gazetesi 1983-1984 (üç aylık), 1985-1994 yılda üç yayın, Afrika'da OPEC Fonu, Latin Amerika ve Karayipler'de OPEC Fonu, Asya'da OPEC Fonu, OPEC'in Diğer Yüzü-Üçüncü Dünya Ülkelerine Mali Yardım, Uluslararası Kalkınma için OPEC Fonu: Gelişme Yılları, Kalkınma: Çözülmemiş Sorunlar.

Sürekli Oluşan Yayınlar: Petrol Piyasalarının Temel Gerçekleri, OPEC Yardım Kayıtları, OPEC Yardımları, OPEC Fonu ve Kalkınma Finansmanının Ticari Kaynakları ile İşbirliği, OPEC Özel Fonu ve Kuzey-Güney Diyaloğu, OPEC Yardımları Hakkında UNCTAD Raporu; Bir Özet, Enerji ve Kalkınmakta Olan Ülkeler, El Fondo Especial de la OPEP y sus Operaciones en America Latina y el Caribe, Arap Yardımının Geleceği, Bir Donör Grup Olarak OPEC, OPEC Devletleri ve Üçüncü Dünya Ülkeleri Dayanışması, Enerji Sorunu Üzerine Yeni Bir Bakış Açısı, OPEC Fonu ve Az Gelişmiş Ülkeler, Planlanmış Yardım Stratejisi İhtiyacı, Gelişmekte Olan Ülkelere Kaynak Transferinin Kurvetlendirilmesi, Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları-Seçilmiş Teknolojilerin Değerlendirilmesi, Maliyet-Fayda veya Teknoloji Değerlendirmesi, Afrika'nın Dış Borcu: Ekonomik Gelişmeye Bir Engel, Kalkınma ve Kaynaga Dayalı Sanayi; Petrol Ekonomilerinin Durumu, Afrika ve Ekonomik İstikrar Tedbiri; Gana, Nijerya ve Zambiya'nın Durum Değerlendirmesi, Enerji Vergilemesi ve Ekonomik Büyüme.

Berişim

Obere Donaustasse 93 A-1020 Vienna Avusturya

Telefon: 43 1 21-112 279

Faks: 43 1 21-498 27

Web: www.opec.org

Kaynaklar

www.opec.org

www.ankoloji.com

www.dtu.gov.tr

Analizstranien Anakkapelin, Cilt 17

Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu

Commission on Sustainable Development (CSD)

1992 yılında 100'den fazla devlet başkanı; Rio de Janeiro, Brezilya'da, Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı için buluşmuştur. Dünya Zirvesi (Earth Summit) olarak da bilinen Konferans'ın toplantısına amma, çevresel konular ile sosyo-ekonomik kalkınma ile ilgili acil sorunların ele alınmasına yönelik olmuştur. Biraraya gelen liderler, İklim Değişimi Çerçeve Anlaşması ile Biyolojik Çeşitlilik Çerçeve Anlaşması'nı imzalamaları; Rio Bildirisi ile Orman Prensipleri'ni onaylamaları ve 21'inci yüzyılda sürdürülebilir kalkınmanın başarılmasını sağlamaya yönelik 300 sayfalık bir plan olan Gündem 21'i benimsemiştir. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu (CSD), Aralık 1992 tarihinde, Dünya Zirvesi'nde kabul edilen anlaşmaların; yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerdeki uygulamalarını gözlemek ve raporlamak üzere kurulmuştur. CSD, 53 üyesiyle, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Komisyon (ECOSOC)'ün işlevsel bir komisyonudur.

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Meclisi, Rio Bildirisi sonrasında Dünya Zirvesi'nin beş yıllık bir değerlendirilmesini gerçekleştirmek üzere 1997 yılında özel bir oturumla toplanmıştır. Dünya Zirvesi +5 şeklinde adlandırılan bu özel oturumda CSD, Gündem 21 Hava Uygulama Programı'nı belirlemiş ve aynı zamanda Komisyon'un 1998-2002 yılları için çalışma planını oluşturmuştur.

CSD'nin onuncu dönemi olan 2002 yılında ise Genel Meclis; on yıllık bir değerlendirme için; Johannesburg'da Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'ni gerçekleştirmiştir. Zirve'ye 100 devlet başkanı ve hükümet temsilcisi de dahil olmak üzere, toplam 22 binin üzerinde kişi katılmıştır. Zirve'de, CSD'nin kuruluş amaçları ile sürdürülebilir kalkınma üzerine yüksek bir forum olarak görevleri tekrarlanmış ve Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi Uygulama Planı'nda ortaya çıkan taleplere cevap vermeye yönelik olarak Komisyon'un rolünün artırılması üzerine görüşmelerde bulunulmuştur.

CSD'nin 11. dönemi olan 2003 yılında New York'ta gerçekleştirilen bir toplantıyla; Komisyon'un gelecekteki programı ve çalışma organizasyonu üzerine kararlar alınmıştır. Bu toplantıda, CSD'nin 2003 sonrasında çok yıllık çalışma programının, her bir dönemde, belirlenen bir tematik konu üzerine odaklanılacak şekilde, yedi iki-yıllık dönem temelinde organize edilmesi kararı alınmıştır. İlk iki yıllık uygulama dönemi olan 2004 - 2005 yılları çalışmaları için ise CSD, Nisan 2004 tarihinde New York'ta bir toplantı gerçekleştirmiş ve çalışmalarını bu yönde sürdürmektedir.

Komisyon'un 53 üyesi, BM ve uzman kuruluşlarının üye ülkeleri arasından, üçer yıllık dönemler için, ECOSOC tarafından seçilmektedir. Komisyon yılda bir defa, iki ila üç haftalığına toplanmakta ve ECOSOC Sürdürülebilir Kalkınma Bölümü'nden büyük oranda teknik hizmetler almaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Bölümü; sürdürülebilir kalkınma konusunda BM sistemi içerisinde lider ve otoriter bir kaynaktır. Bölüm, sürdürülebilir kalkınmayı, CSD'yi, uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeylerde teknik işbirliği ve kapasite geliştirme konularında destek olma yoluyla teşvik etmektedir. Bölümün görevi, Gündem 21'in uygulanması, Johannesburg Planı'nın uygulanması ve Küçük Ada Devletleri'nde Sürdürülebilir Kalkınma Eylem Planı'dır.

CSD'nin sürdürülebilir kalkınmada yüksek bir forum olarak amaçları; Dünya Zirvesi'nin sonuç

raporu olan Gündem 21 ile Rio Çevre ve Kalkınma Bildirisi'nde belirtilen öneri ve taahhütlerin; uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeylerde, uygulamalarındaki ilerlemeleri takip etmek; Johannesburg Uygulama Planı'nın ileri etkinlikleri ile sürdürülebilir kalkınmayı başarmak üzere, ayrıntılı politikalar geliştirmek ve önerilerde bulunmak ile sürdürülebilir kalkınma için hükümetler, uluslararası toplum ve Gündem 21'de belirtilen "başlıca gruplar" arasındaki diyalog ve ortaklıkları teşvik etmekten oluşmaktadır. Merkezi hükümetin dışında, sürdürülebilir kalkınmaya göçme önemli payı olan ve Gündem 21'de belirtilen bu başlıca gruplar; kadınlardır, gençler, yerli insanlar, hükümet dışı örgütler, yerel otoriteler, işçiler ve ticaret birlikleri, iş ve endüstri, bilimsel toplum ile çiftçilerden oluşmaktadır.

Ayrıca Johannesburg Uygulama Planı; uygulamanın, fikir ve deneyim alışverişi, iyi yönetim ve kazanılan dersler bağlamında, izlenmesi ve gözlenmesi süreçlerinin ilerletilmesine odaklanılması; küresel, bölgesel ve ulusal çabalar arasında bağlantıların artırılması; Gündem 21'in uygulanması, inisiyatifler ve ortaklıklar arasında tutarlılıkları artıran bütünleştirilmiş süreçler; bölgesel düzeyde daha fazla katılım; uygulama bağlamında karşılaşılabilecek yeni olanaklar ve mücadelelerin takibi, yönlüklü çalışma yöntemleri; özellikle BM ajansları, uluslararası finans kurumları ve başlıca gruplar olmak üzere, tüm pay sahiplerinin daha geniş katılımları; bilimsel karkılara daha fazla ilgi gösterilmesi; eğitimcilere katkı ile sınırlı sayıda konuya odaklanma konularını teşvik etmektedir.

CSD'nin Nisan 2004 tarihinde gerçekleştirilen 12. dönem toplantısında; ilk iki yıllık dönem için odak konuları; su, sağlık önlemleri ve insan yerleşimleri olarak belirlenmiştir. Ayrıca CSD, bundan sonraki dönemlerde belirlenecek olan tüm iki yıllık öncelikli konularla birlikte; yoksulluğun giderilmesi, üretimi ve tüketimin sürdürülebilir olmayan modellerinin değiştirilmesi, ekonominik ve sosyal kalkınma temelinde doğal kaynakların korunması ve yönetimi, küreselleşen dünyada sürdürülebilir kalkınma, sağlık ve sürdürülebilir kalkınma, Küçük Ada Devletleri'nde sürdürülebilir kalkınma, Afrika için sürdürülebilir kalkınma, diğer bölgesel inisiyatifler, uygulama araçları, sürdürülebilir kalkınma için kurumsal çevre, eşiyet eşitliği ve eğitim konularının da öncelikli olarak ele alınması kararı almıştır.

CSD'nin uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeylerdeki uygulamaları; Dünya Zirvesi'nin sonuç raporu olan Gündem 21 ile Rio Çevre ve Kalkınma Bildirisi'nde belirtilen öneri ve taahhütlerin takibini gerçekleştirilmeye yöneliktir. Komisyon bu takibi, BM ajansları, programları ve fonları; Küresel Çevre Kolaylığı (Global Environment Facility-GEF) ve diğer uluslararası ve ticari kuruluşlar ile ilgili hükümet kuruluşları ve sivil toplum üzerinden gerçekleştirilmektedir.

CSD; Gündem 21 ile Johannesburg Uygulama Planı'nın ileri uygulamalarını teşvik etmek amacıyla belirli dönemlerde Öğrenme Merkezleri'ni oluşturulmaktadır. Bu Merkezler'in amacı; sürdürülebilir kalkınmanın çok çeşitli yönleriyle, uygulamalı düzeyde öğrenilmesi ve öğretilmesidir. Merkezler'de düzenlenen kurslar, katılımcıları; ülkelerinde Gündem 21 ile Johannesburg Uygulama Planı'nın daha iyi uygulamalarını gerçekleştirmesine yönelik yararlı ve pratik bilgiler sağlamaktadır. CSD'nin 12. Dönemi'nde düzenlenen kurslar öncelikli olarak; su, sağlık önlemleri ve insan yerleşimleri konularına yöneliktir. 12. Dönem'de düzenlenen kurslar kapsamında katılımcı olan kurumlar arasında; Harvard Üniversitesi, Columbia Üniversitesi/Dünya Enerjisi, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve GEF gibi kurumlar da yer almıştır.

CSD ayrıca, görevleri arasında yer alan küresel, bölgesel ve ulusal çabalar arasındaki ortaklıklar ve inisiyatiflerin artırılmasına yönelik olarak da çeşitli çalışmalarda bulunmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilebilmesinde, ortaklıkların oldukça önemli yer tuttuğu-

na inanan Komisyon; bu konuya öncelik olarak, çeşitli ortaklık formları düzenlemekte, veritabanları hazırlamakta, broşürler yayınlamakta ve iletişim ağını oluşturmaktadır. Bu etkinliklerin sonucu olarak, her bölgedeki kuruluşlar, birleştirilerek arzın ve talebin dengesizliğini gidermek için ortaklıklar oluşturulması ve fon oluşturmalarının belirlenmesi ile ortakların birleştirilmesini deneyimlerinden yararlanmasına yöneliktir.

ÇSD'nin Türkiye'yi kapsayan çeşitli bölgesel ve küresel ölçekteki ortaklık ve inisiyatifler arasında; GEP Karadeniz ve Tuna Nehri Havzası Stratejik Ortaklığı, Küresel Haritalandırma, Dağlar Bölgesinde Sürdürülebilir Kalkınma için Uluslararası Ortaklık, Çevre ve Sürdürülebilirlik için Akdeniz Eğitim İnisiyatifi, Renim Toplumum, Bizim Dünyamız: Sürdürülebilir Kalkınma için Coğrafi Öğrenme ile Sürdürülebilir Tarım ve Kırsal Kalkınma İnisiyatifi yer almaktadır.

GEF Karadeniz ve Tuna Nehri Havzası Stratejik Ortaklığı; UNDP, UNDP Avrupa ve Bağımsız Devletler Bölgesel Bürosu'nun lider ortaklığında yürütülen program, bölgedeki çevresel sorunların temel nedenlerini araştırma ve Karadeniz/Tuna Nehri Havzası'nı 1960'lerdeki yıllarına geri döndürmek üzere yatırım ve kapasite geliştirme çalışmalarını teşvik etme amacıyla oluşturulmuştur. GEP fonuyla kurulmuş olan ortaklık, Dünya Bankası, UNDP, BM Çevre Programı (UNEP) ve diğer çok taraflı ve iki taraflı finansmanlar ile havzada yer alan ülkelerin işbirliğinde yürütülmektedir. Ortaklığın öncelikleri, iki UNDP Bölgesel Projesi ve bir Dünya Bankası Yatırım Fonu'ndan oluşmaktadır. Tuna Nehri Bölgesel Projesi, Tuna Nehri Havzası'nda gıda yetersizliği ile sınırlı arazi işbirliğinin uygulanma kapasitelerini güçlendirme, Karadeniz Ekosistemlerini iyileştirme Projesi, Karadeniz ekosistemlerinin rehabilitasyonunu sağlayacak çeşitli önlemler alma amacıyla yürütülmekte; Dünya Bankası Yatırım Fonu ise, havzada beslenme yetersizliğini önleme çalışmalarına öncelik olarak sağlamaktadır.

Küresel Haritalandırma; Uluslararası Küresel Haritalandırma Yönelimi Merkezi'nin önderliğinde yürütülen ortaklık; dünyadaki ulusal haritalandırma örgütlerinin gönüllü katılımları yoluyla, 1 km²'lik topraklara göre oluşturulacak küresel ölçekte homojen bir coğrafi verinin geliştirilmesi ve hükümetler arasında somut ortaklıkların kurulması amaçları doğrultusunda oluşturulmuştur. Katar sivil toplum örgütleri, özel sektör, veri sağlayıcılar ve kullanıcıların oluşturduğu Küresel Haritalandırma'nın temel hedefi, dünyada çevrenin şifresizliğini durumu ile değişikliklerini görmeye yarınacak olan coğrafi verilerin ortaya konulmasıdır.

Dağlar Bölgesinde Sürdürülebilir Kalkınma için Uluslararası Ortaklık (Dağlar Ortaklığı); BM Çıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile BM Çevre Programı (UNEP)'nin önderliğinde sürdürülen ortaklık, ulusal hükümetler, uluslararası örgütler, yerel ve bölgesel otoriteler, özel sektör, akademik toplum ve diğer başka grupların temsilcilerinden oluşan ve dağ insanların yaşamlarını geliştirme ve dünya üzerindeki dağlık alanların korunmasına öncelik olarak oluşturulmuş gönüllü bir ortaklıktır. Dağlar Ortaklığı'nın amacı, Uluslararası Dağlar Yılı (2002)'nin başarılarını artırmanın yanında; Gündem 21 ve Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde belirlenen, dağlık alanların korunmasına yönelik uygulamalarını gerçekleştirilmesidir. Başlıca etkinliklerini, belirlenen eylem alanlarında, yasa ve politika geliştirmenin yanında, sürdürülebilir yaşamlar, sulak alanların yönetimi, araştırma, cinsiyet, eğitim, kırsal kalkınma ve sürdürülebilir tarım üzerinde yoğunlaşmış ortaklık, başlangıç olarak Doğu Afrika, Merkez Asya, And Dağları ile Himalayalar'da başlatılmıştır.

Çevre ve Sürdürülebilirlik için Akdeniz Eğitim İnisiyatifi; Akdeniz Çevre, Kültür ve Sürdürülebilir Kalkınma için Bilgi Ofisi önderliğinde sürdürülmekte olan inisiyatif, öncelikle su ve toprak kaynaklarıdır. Gündem 21 ve BM Milenyum Hedefleri'nin sistematik ve somut uygulamalarını gerçekleştirmek üzere inisiyatif, toplum ve öğrencilerin eğitimini, Akdeniz Havzası'nda düzenlenen yenilikçi eğitim programları yoluyla kolaylaştırılan çalışmaları içerir.

mektedir. İnisiyatif kendisine, öncelikli hedefler olarak; bilinçli sulak alan yönetimi, bilinçli arazi yönetimi ve eğitimci ağlarının kolaylaştırılmasını belirlemiştir.

Benim Toplumum, Bizim Dünyamız-Sürdürülebilir Kalkınma için Çeşitli Öğrenme; Amerikalı Coğrafyacılar Derneği'nin öncülüğünde sürdürülen ortaklık; dünyanın çeşitli bölgelerinden ilçe ve üniversite öğrencilerinin katılımıyla; toplumların nasıl daha sağlıklı ve yaşarabilir, doğal çevreyle daha uyumlu hale getirileceği ile geleceğin planlanmasına yönelik olarak çalışmalarda bulunmaktadır.

Sürdürülebilir Tarım ve Kırsal Kalkınma İnisiyatifi, BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) liderliğinde, sivil toplumun yönlendirmeleri ve hükümetlerin desteği ile çalışmalar yürüten İnisiyatif, Uluslararası Dağlar Bölgesinde Sürdürülebilir Tarım ve Kırsal Kalkınma Konferansı, Sürdürülebilir Tarım ve Kırsal Kalkınma Elektronik Forumu ve dünyanın gelişmekte olan ülkelerindeki çeşitli bölgelerde düzenlenen çok sayıda yerel görüşmelerin ortak bir sonucu olarak, üç konuya odaklanmaktadır: kaynaklara ulaşım, eşit istihdam koşulları ile sürdürülebilir tarım ve kırsal kalkınma için iyi tarımsal uygulamalar.

CSD; çeşitli düzeylerde ortaklıklarının teşviki ve kolaylaştırılması dışında; BM Genel Meclisi'nin 1994 yılında benimsemiş olduğu Barbados Eylem Planı uygulamalarının da gözlemlenmesinden sorumludur. Barbados Eylem Planı; Pasifik, Atlantik, Hindistan Okyanusu, Akdeniz, Güney Çin Denizleri ve Karayipler'de bulunan Küçük Ada Devletleri'nde sürdürülebilir kalkınmaya yönelik ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde gerçekleştirilecek belirli eylem ve önlemleri ortaya koymaktadır. 41 geliştirmekte olan küçük ada devletleri içine alan programa yönelik olarak CSD; ileri uygulamaların geliştirilmesi ve raporlanması konularına yönelik düzenli toplantılar gerçekleştirmektedir.

CSD ayrıca, 2004 yılında toplanan 12. Dönem Toplantısı'nda, belirlenen iki yıllık tematik öncelikler dahilinde ulusal, bölgesel ve küresel raporlar hazırlanmaktadır. Temiz su ve insan yerleşimleri konularına yönelik olarak hazırlanmış olan illice profillerinde, ilgili konular kapsamında yer alan kamu veya sivil toplumu içeren karar alıcılar, hükümetin belirlenmiş olduğu yasalar, yürütülmekte olan program ve projeler, geçerli durum ile uluslararası kuruluşlarla yürütülen ortaklıklar yer almaktadır.

CSD'nin Türkiye'nin de içinde yer aldığı, ulusal, bölgesel ve küresel ölçekteki çalışmalarında; ilgili hükümet kurumları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ile çeşitli yerel ve bölgesel inisiyatiflerle işbirliği gerçekleştirmektedir. Bu kurumlar arasında; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ile belediyeler ve Yerel Gündem 21 yer almaktadır.

CSD'nin gelecekteki çalışmaları 2003 yılında; Gündem 21 ile Johannesburg Planı'nın İleri Uygulamaları Programı'na katkıda bulunmak, "*inceleme oturumu*" ile "*politika oturumu*"ndan oluşacak olan iki yıllık "*uygulama dönemleri*" yoluyla Dünya Zirvesi'nde alınan kararların dünyadaki uygulamaların değerlendirmek ve ilerletmek şeklinde belirlenmiştir. Komisyon bu değerlendirme için; BM ajansları, programları ve fonları; Küresel Çevre Kolaylığı (Global Environment Facility-GEF) ile diğer uluslararası ve ticari kuruluşlar yoluyla gerçekleştirilecek ve hazırlayacağı raporu ECOSOC yoluyla BM Genel Meclisi'ne sunacaktır.

CSD'nin 2004-2017 arasındaki iki yıllık dönemler için belirlenmiş olduğu tematik konular; 2004-2005 yılları için; su, sağlık önlemleri ve insan yerleşimleri, 2006-2007 yılları için; sürdürülebilir kalkınma için enerji, endüstriyel kalkınma, hava kirliliği/atmosfer ile iklim değişikliği.

mi, 2008-2009 yılları için; tarım, kırsal kalkınma, toprak, kuraklık, çölleşme ve Afrika, 2010-2011 yılları için olumsuz etkisizleşmeler için yönetimi, madencilik ve sürdürülebilir üretim ve tüketim modelleri için on yıllık programı çalışması, 2012-2013 yılları için; ormancılık, biyolojik çeşitlilik, biyo-teknoloji, turizm ile dağlar, 2014-2015 yılları için; okyanuslar ve denizler, deniz ürünleri, Küçük Ada Devletleri'nde sürdürülebilir kalkınma ile afet yönetimi olarak seçilmiş ve 2016-2017 yılları arasında ise; Gündem 21'in ayrıntılı uygulama değerlendirmesi ile Gündem 21 ile Johannesburg Planı'nun İleri Uygulamaları'nın değerlendirilmelerine ayrılmıştır.

CSD, sürdürülebilir kalkınma kapsamındaki yer alan çok çeşitli konulara yönelik raporlar ve tartışma bildiriği yayınlamaktadır. Bu konular arasında; tarım, çevre için uluslararası işbirliği, atmosfer, küresel atıklar, biyolojik çeşitlilik, toprak yönetimi, kapasite geliştirme, dağlar, okyanuslar ve denizler, demografi, yoksulluk, sağlık, ulaşım, toksik kimyasallar, ormanlar ve enerji yer almaktadır.

CSD'nin amaçları arasında yer alan ve bu kapsamda yayımlanan raporlar arasında; "Johannesburg Bildirisi", "Johannesburg Uygulama Planı", "Binyıl Bildirisi", "Doha Bildirisi", "Dünya Zirvesi Dokümanları" ile "Dünya Zirvesi +5" ve "Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi" bulunmaktadır. CSD'nin diğer yayımları arasında ise; "Sürdürülebilir Kalkınma Latin Amerika ve Karayipler Perspektifleri", "Afrika'da Zanaatçılık ve Küçük Ölçekli Madencilik Semineri; Toplumlar için en iyi uygulamaları belirlemek ve sürdürülebilir geçim yolları, adli kitaplar yer almaktadır.

Bunun yanında CSD yayımlar bölümünde, BM Sürdürülebilir Kalkınma Bölümü'nün çıkarmakta olduğu bazı yayınlara da yer vermektedir. Bu yayımlar arasında; "Johannesburg'dan Bu Yana Herlemeli-Neler Başarılı ve Gelecekteki Çalışmalar", "Sürdürülebilir Kalkınma Yol Gösterici İnkeler Rehberi", Gündem 21'in Ulusal Uygulamaları "Rapor", "Özet", "2002 Ülke Profilleri", "Ülke Deneyimlerinin CSD'ye Raporlanması" yer almaktadır.

Benjamin

Two United Nations Plaza, Room DC2-2220 New York NY 10017 ABU

Tel: + 1 212-963-2800

Faks: + 1-212-963-4260

E-mail: bsd@un.org

Web: www.un.org/esa/sustdev/csd/csd12/csd12.htm

Kaynaklar

www.un.org/esa/sustdev

www.biyodiyaj.org

Uluslararası Çalışma Örgütü International Labour Organization (ILO)

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Birinci Dünya Savaşı sonrasında ilk olarak Paris'te daha sonra Versay'da toplanan Barış Konferansı sırasında oluşturulmuştur. Böyle bir örgütün varlığına duyulan gereksinim, ondokuzuncu yüzyılda, Güller Ülkesi'nden Robert Owen ve Fransa'daki Daniel Legrand adlı iki sanayi adamı tarafından ileri sürülmüştür. 1901 yılında oluşturulan Uluslararası Çalışma Derneği Kanunu denemesi sonrasında bir düşünce, Nisan 1919'da gerçekleştirilen Barış Konferansı'nda kabul edilen Uluslararası Çalışma Örgütü Anayasası'nda olgunluk kazanmıştır.

ILO Anayasası'nın oluşturulmasını teşvik eden ilk motivasyon, işçilerin giderek kökleşen çalışmaya koşulları, kendileri ve ailelerinin sağlık durumları düşünülmeksizin, gündüzüne gine daha fazla insanın eşit olmayan koşullarda çalıştırılması gibi gerçeklerin kabul edilemezliğini yansıtan insanî amaçlardır. Bu eşitsizlikler, dünya barışı ve uyumunu giderek daha fazla tehdit etmekte ve sosyal huzursuzlukları gündeme getirmektedir. Anayasası'nın oluşturulmasını teşvik eden ikinci motivasyon, bir huzursuzlukları önlemek amaçını taşıyan politik nedenler olmuştur. Diğer taraftan; sosyal reformu benimsenme sürecindeki endüstri ve ülkeler, kaçınılmaz olarak üretim maliyeti üzerindeki etkilerle karşılaşmakta ve rakipleri karşısında dezavantajlı konuma düşmektedirler. Herhangi bir ülkenin, emeğin insanî koşullarını benimsenmesi, kendi ülkelerindeki durumu iyileştirme isteğiyle olan diğer ülkeler için bir engel teşkil etmektedir. Bunlar gözönüne alındığında, ILO Anayasası oluşturulurken teşvik eden üçüncü motivasyon da ekonomik nedenler olmuştur. ILO'nun oluşturulmasını destekleyen bir neden de, hem savaş alanında hem de sanayide, savaşın sona ermesine önemli katkılarda bulunmuş olan işçileri bağlantılı olarak, Barış Konferansı'nın katılımcıları tarafından eklenmiştir.

ILO Anayasası, Ocak-Nisan 1919 tarihleri arasında Barış Konferansı tarafından oluşturulmuş olan Çalışma Komisyonu tarafından yazılmıştır. Komisyonca; Belçika, Küba, Çekoslovakya, Fransa, İtalya, Japonya, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri'nden temsilciler yer almış ve ABİ Çalışma Federasyonu Başkanı, Komisyon'un da başkanlığını yürütmüştür. İlk yıllık Uluslararası Çalışma Konferansı, hükümet, işçi ve esnaf örgütlerinden temsilcilerin katılımıyla 29 Ekim 1919 tarihinde Washington'da gerçekleştirilmiş ve iki yıldan az bir sürede, 16 Uluslararası Çalışma Sözleşmesi ve 18 Tavsiye Kararı benimsenmiştir. ILO, Cenevre'ye 1920 yazında yerleşmiştir. Bu tarihten sonra belirli hükümetlerin, gereğinden fazla sözleşme budurduğu, yayımlarını fiili terk ettiği ve bütçelerin çok yüksek olduğu konularındaki eleştirileri, Örgüt'ün çalışma şekliyle düşürmüştü ve kısıtlamalar yitmişsitmiştir.

Birinci Dünya Savaşından sonra, Filadelfiya Bildirgesi ile birlikte, ILO'nun temel amaç ve ülkeleri dinamik bir yerelden oluşumu ve genişleme sürecine girmiştir. Bildirge, savaş sonrası ulusal bağımsızlıkla birlikte büyümeyi öngörmüş, gelişmiş dünya ile büyük ölçekte teknik işbirliğini başlattığını müjdesini olmuştur. ILO, 1946'da, henüz yeni oluşturulmuş olan Birleşmiş Milletler'in (BM) ilk uzmanlık kuruluşu olmuş ve küreselleşmenin getirdiği olumsuz sonuçlarla mücadele ile 1969'daki 50. kuruluş yıldönümünde toplumsal huzura katkısından dolayı Nobel Barış Ödülü'ne layık görülmüştür.

Dünya savaşının yarattığı katıkhlık sonucu ortaya çıkan ve üç çeyrek asir süren değişim kat-
 ıncılığı ile sonuçlanan II. O. uluslararası ilişkileri barışın sosyal adaleti ile sağlanabileceğini savu-
 nan bir temel ilke üzerine kurulmuştur. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra giderek büyüyen
 sorunlara yönelik sosyal reform niteliğinde çözümler bulmak ve reformların uluslararası
 düzeyde uygulanmasını sağlamak ILO'nun kuruluş amacını oluşturmaktayken, bugün dünyanın
 her yerindeki çalışanlara sağlamaya çaba gösterdiği sosyal adaletin temel unsurları; insan hak-
 larına saygı, yeterli yaşam standartları, insanca çalışma koşulları, istihdam olanakları ve
 ekonomik güvencedir.

ILO, sözleşmeler ve tavsiye kararları yoluyla, çalışma hayatına ilişkin temel haklar, örgütlenme
 özgürlüğü, toplu pazarlık, zorla çalıştırmanın engellenmesi, fırsat ve muamele eşitliği gibi çalış-
 mayla ilişkin tüm konuları düzenleyici nitelikte, uluslararası çalışma standartları oluşturmaktadır.
 Mesleki eğitim ve rehabilitasyon, istihdam politikası, iş hukuku, endüstriyel ilişkiler, çalışma
 koşulları, yönetimin geliştirilmesi, kooperatifler, sosyal güvenlik, çalışma istatistikleri, iş sağlığı
 ve güvenliği konularında teknik yardım sağlamaktadır. Başlıca iş ve işveren örgütlerinin kurul-
 masını desteklemekte, bunlara eğitim ve danışmanlık hizmeti vermektedir.

BM sistemi içinde ILO'nun, yönetim kurullarına işçi ve işverenin hükümetlerle eşit olarak
 katıldığı, kendine özgü olanı üçlü bir yapısı bulunmaktadır. Bu özel yapı içerisinde, işveren ve
 işçi temsilcileri ekonominin "sosyal tarafları" politika ve programların şekillendirilmesinde,
 üçüncü tarafı oluşturan hükümet temsilcileri ile eşit söz hakkına sahiptirler. ILO, sosyal ve
 ekonomik konularda ve başka alanlarda geçerli ulusal politikaların geliştirilmesinde ve duruma
 göre uygulanmasında sendikalar ve işverenler arasındaki "sosyal diyalogu" geliştirerek aynı üçlü
 yapılanmayı üye ülkelerde de teşvik etmektedir.

Uluslararası asgari çalışma standartları ve ILO'nun genişletilmiş politikaları, her yıl toplanan
Uluslararası Çalışma Konferansı'nda belirlenmektedir. ILO üyesi ülkeler tarafından finanse
 edilen çalışma programı ve bütçesi ise her iki yılda bir aynı konferans tarafından benimsenmek-
 tedir. Konferansa ayrıca, dünyada çalışanların durumu ve sosyal konulardaki sorunlar ile ilgili
 tartışmaların yapıldığı uluslararası forumlar da gerçekleştirilmektedir. Her üye ülkenin, iki
 hükümet temsilcisi, bir işveren ile konferansa katılma hakkı bulunmaktadır ve bir delegeler bağı-
 nına olarak söz alıp oy kullanabilmektedirler. Konferansın yıllık oturumları arasındaki ILO çalış-
 maları ise, 28 hükümet temsilcisi ile 14 işçi ve 14 işveren temsilcisiyle oluşan *Yönetim Kurulu*
 tarafından sürdürülmektedir.

ILO Sekreteryası, merkez büroları, araştırma merkezi ve başmesevi Cenevre'deki Uluslararası
 Çalışma Ofisi'nde faaliyet göstermektedir. 40'ı aşkın ülkede ILO'nun bölge, alan ve ülke ofisleri
 bulunmakta, böylece örgüt, yerinden yönetim ilkesine göre çalışmaktadır.

Yönetim Kurulu ve Ofis'in çalışmalarına, temel sanayi kollarında oluşturulan yine üçlü yapıda-
 ki komiteler yardımcı olmaktadır. Bunların yanı sıra, mesleki eğitim, yönetimin geliştirme, iş
 güvenliği ve sağlığı, endüstriyel ilişkiler, çalışanların eğitimi ile kadın ve genç işçilerin özel
 sorunları konularında uzman kişilerden oluşan komiteler de bu çalışmaları desteklemektedir.

Uluslararası Çalışma Konferansı, 1944'te Filadelfiya'da toplanmış ve Filadelfiya Bildirgesi'ni
 kabul etmiştir. Bu bildiğe ile benimsediği ilkeler yoluyla ILO, hedef ve amaçlarını yeniden
 tanımlamıştır. Bildirge'ye göre, emek bir ticari mal değildir; sürdürülebilir bir gelişme için ifade
 ve örgütlenme özgürlüğü esastır; dünyanın herhangi bir yerindeki yoksulluk, dünyanın her
 yerindeki refahı tehdit etmektedir ve bütün insanlar, tek insanç ya da sınıfsız farkı gözlemek-
 sizde özgürlük ve saygınlık, ekonomik güvenlik ve eşit fırsat koşullarında maddi ve manevi
 gelişmelerini sürdürme hakkına sahiptirler.

1998 yılında Uluslararası Çalışma Konferansı, "*Çalışma Yaşamında Temel İlke ve Hedefler Bildirgesi*"ni kabul etmiştir. Bu bildiriye ile konferans, uluslararası topluluğun işçi ve işverenlerin örgütlenme özgürlüğü ve etkin toplu pazarlık haklarına "iyi niyet çerçevesinde riayet etme, geliştirme ve gerçekleştirme" taahhüdünü ortaya koymuştur. Konferans ayrıca, üye ülkelerin zorla çalıştırma ya da zorunlu çalıştırmanın her tür şeklini ortadan kaldırma, çocuk emeğinin etkili biçimde yasaklanması, istihdam ve mesleki düzeyde ayrımcılığı yok edilmesi yönünde çaba gösterecekleri taahhüdünde bulunmuştur. Bildiriye, üye ülkelerin, ilgili sözleşmeleri imzalamamış olsalar dahi, bu bildiriye de yer alan temel ilkelere uymakla yükümlü olduklarını belirtmektedir.

ILO'nun dört temel stratejik hedefi bulunmaktadır; çalışma yaşamında standartlar, temel ilke ve hedefler geliştirmek ve gerçekleştirmek; kadın ve erkeklerin insana yakışır işlere sahip olabilmeleri için daha fazla fırsat yaratmak; sosyal koruma programlarının kapsamını ve etkinliğini arttırmak ve üçlü yapıyı ve sosyal diyalogu güçlendirmek. Bu hedefler bir dizi yolla gerçekleştirilmektedir. Temel insan haklarını geliştirmek, çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmek, istihdam olanakları yaratma üzere uluslararası politika ve programlar geliştirme ile uluslararası çalışma standartlarını yaratma hedeflerine yönelik olarak ILO, bu standartların uygulanmasını izlenmesi için uygun mekanizmaları oluşturmakta ve ulusal mercilerle işbirliğinde bulunmaktadır. Diğer taraftan, ülkelerin söz konusu politikaları pratikre bilen gerçekleştirmelerine yardımcı olmak için, kapsamlı bir uluslararası teknik işbirliği programının, sosyal tarafların aktif ortaklığı ile oluşturulması ve uygulanması ile bu çabaların tümünün geliştirilmesi için eğitim, öğretim, araştırma ve yayın faaliyetlerinde bulunmak da ILO'nun hedeflerini gerçekleştirme yolları arasında yer almaktadır.

Türkiye ILO'ya 1932 yılında üye olmuş ve 1952 yılında açılan İstanbul Ofisi ile Yakın ve Ortadoğu'dan sorumlu olarak çalışmalarını 1975 yılına kadar sürdürmüştür. 1976 yılında açılan Ankara Ofisi ise, halen yalnızca Türkiye'den sorumlu olarak çalışmalarını sürdürmektedir ve başlıca görevleri; ILO'yu Türkiye'de temsil etmek; Türkiye'de ILO'nun politika ve programlarını ve Uluslararası Çalışma Standartları'nı tanıtmak, uygulanmasını sağlamak; teknik işbirliği programı ve projelerini geliştirmek, uygulamak ve izlemek; Türk vatandaşların yurtdışında ve diğer ülke vatandaşlarının da Türkiye'deki burs programlarını yönetmek; Türkiye hakkında bilgi toplamak ve analiz etmek ile ILO Ankara Ofisi Enformasyon Merkezi ve yayını satış programını yürütmektir.

ILO'nun temel ve en önemli fonksiyonlarından biri, Uluslararası Çalışma Konferansı'nın uluslararası standartları belirleyen *Sözleşme ve Tavsiye Kararları*'nın üçlü yapı (işçi-işveren-hükümet) tarafından kabul edilmesidir. Bu sözleşmeler, üye ülkelerin yasama organlarındaki onaylarıyla birlikte, öngördükleri koşulların uygulanması konusunda bağlayıcı hükümler içermektedir. Tavsiye Kararları ise, politika geliştirme, yasama ve uygulama konularında rehberlik görevi görmektedir.

Sözleşme ve Tavsiye Kararları, 1919'dan bu yana, çalışma dünyası ile ilgili hemen her konuyu kapsamıştır. Burada arasında, bazı temel insan hakları (özellikle dernek kurma, örgütlenme ve toplu pazarlık hakkı), zorla çalıştırma ve çocuk emeğinin yasaklanması, çalışma hayatında ayrımcılığı yok edilmesi), çalışma yönetimi, endüstriyel ilişkiler, istihdam politikası, çalışma koşulları, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık, kadınların istihdamı ile göçmen işçiler ve denizciler gibi bazı özel kategorilerin istihdamı yer almaktadır.

Her üye ülke, karar alma komisyonunda olan ulusal yetkililerin de yer aldığı konferans tarafından belirlenen sözleşme ve tavsiye kararlarına uymakla yükümlüdür. Bu sözleşmeleri onaylayan ülke sayını giderek artırmaktadır. ILO, sözleşmelerin yasadı olarak uygulanması geçerliliğinin denetimini

ile ilgili etkin bir yöntem geliştirmiştir. Denetim, sözleşmelerle gelen yükümlülüklere ne ölçüde uyulduğunu nemeel temeller bazında değerlendiren bağımsız uzmanlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, örgütlenme özgürlüğünün ihlali ile ilgili şikâyetlerin değerlendirildiği özel bir prosedür bulunmaktadır.

İLO'nun uluslararası çalışma standartlarıyla ilgili temel sözleşmeleri arasında; zorla ya da zorunlu çalıştırmanın her tür biçimine son verilmesini, sövcek askerlik hizmeti, mahkûmların belirli bir denetime göre çalıştırılmaları, bu sırada savaş, yangın ve deprem gibi olağanüstü durumlarda gerek duyulan çalıştırma biçimleri için istisna tanımasını öngören *Zorla Çalıştırma Sözleşmesi* (1930), bütün işçi ve işverenlerin, önceden izin alınmaksızın ve serbestçe kendi örgütlerini kurma ve bu örgütlere katılma haklarını güvence altına alan ve bu örgütlerin reami görevlilerin müdahalelerinden bağımsız, serbestçe işleyebileceklerini sağlayacak güvenceler getiren *Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Halkının Korunması Sözleşmesi* (1948), sendika ayrımcılığı gözetenilmesine, farklı kesimlerin örgütlerinin birbirlerinin çalışmalarına müdahale etmelerine karşı ve toplu sözleşme düzeninin geliştirilmesine yönelik önlemler getiren *Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakkında Sözleşme* (1949), erkek ve kadınların, eşit işlerde eşit ücret ve sosyal haklara sahip olmalarını öngören *Eşit Ücret Sözleşmesi* (1951), zorla ya da zorunlu çalıştırmanın herhangi bir biçiminin siyasal zorlama ve eğitime, siyasal ya da ideolojik görüşlerin açıklanması nedeniyle cezalandırma, işçiliğini harekete geçirme, çalışma disiplinini sağlama, ayrımcılık ve grevi katılanları cezalandırma aracı olarak kullanılmasını yasaklayan *Zorla Çalıştırmanın Yasaklanması Sözleşmesi* (1957), iş verme, eğitim ve çalışma koşullarının düzenlenmesinde ırk, renk, cinsiyet, din, siyasal görüş, ulusal kimlik ve sosyal köken temelinde ayrımcılık yapılmasının ulusal politikalarla önlenmesi, fırsat ve uygulama alanında eşitliği geliştirmeye çağırısında bulunan *Ayrımcılık (İstihdam ve Meslek) Sözleşmesi* (1958), işe kabulde asgari yaşın zorunlu temel eğitimin tamamlandığı yaştan daha düşük olamayacağını öngörerek çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasını amaçlayan *Asgari Yaş Sözleşmesi* (1973) ve çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin acilen ve etkili biçimde ortadan kaldırılmasını sağlayacak önlemlerin alınmasını öngören *Çocuk İşçiliğinin En kötü Biçimleri Sözleşmesi* (1999) yer almaktadır. İLO'nun sözleşmeleri ve uluslararası çalışma standartlarında en öncelikli konuların çocuk işçiliği, kadın-erkek eşitliği ve çalışma hayatı ile insana yakışır iş ve gelir oluşturmaktadır.

Çocuk işçiliği: Çocuk işçiliği, sosyal ve ekonomik açıdan çok önemli bir insan hakları sorunudur. Tahminlere göre bugün tüm dünyada 250 milyon kadar çocuk, yeterli eğitimden, sağlık hizmetlerinden ve temel özgürlüklerden yoksun biçimde çalışmaktadır. Kişisel açıdan bunun faturasunu hiç kuşkusuz çocuklar ödemektedir; ancak, durumdan zarar görenler, aynı zamanda ülkelerde Çocuk işçiliğine son verilmesi kendi başına bir amaçtır. Bu amaç doğrultusunda yapılacak işler aynı zamanda ekonomik ve insanî kalkınmaya da katkıda bulunacaktır.

İLO'nun *Asgari Yaş Sözleşmesi*, çocuk işçiliğinin etkili biçimde ortadan kaldırılmasını öngörmektedir. Bu sözleşme, çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin hemen sona erdirilmesine yönelik ivelî önlemlerin alınmasını öngörmekte olan *Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin Önlenmesi Sözleşmesi* ile daha da pekiştirilmiştir. "En kötü biçimler" kölelik ve zorla çalıştırmadan çeşitli yasa dışı işlerde kullanılmasına, çocukların sağlığı, güvenliği ve ahlaki açıdan zararlı işlere değin geniş bir alana yayılmaktadır.

Dünya kamuyu çocuk emeği istismarına karşı dayanıklılık geliştirirken, çocuk işçiliğini hedef alan hareket hızı ve yoğunluğu açısından bunzeri görülmemiş küresel bir dava haline gelmiştir. Bu, siyasal sınırları, dilleri, kültürleri ve manevi gelenekleri aşan bir harekettir. Sivil toplumun bütün kesimleri (hükûmetler, işverenler, sendikalar, STK'lar ve dinsel kuruluşlar) bir araya gelerek çalışma yaşamında çocuk emeğinin son verilmesi gerekliliğini ilân etmişlerdir. *Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi Uluslararası Programı* (IPEC) bugün tüm dünyada yürüttüğü bir katlar programla çocuk çalıştırılmasına karşı alternatifler geliştirmektedir.

Kadın-Erkek Eşitliği ve Çalışma Hayatı: Kadın-erkek eşitliği, ILO'nun "*Bütün Erkek ve Kadınlar İçin İnsana Yakışır İş*" gündeminin ana ögesidir. Cinsiyet eşitliği, kalkınmayla birlikte, İnsana Yakışır İş gündeminin birbirini kesen iki stratejik amacını oluşturmaktadır. ILO'nun kadın-erkek eşitliği konusuna yaklaşımı, bu konuyla ilgili duyarlılığı politika ve programlara yansıtma yönündedir. Kadınlar, dünyadaki işgücü piyasalarında değişimi sağlamış, kimi örneklerde daha geniş fırsatlar yakalayıp ekonomik özerkliklerini kazanmada başarılı olmuşlardır. Ancak kadın-erkek eşitsizlikleri bugün de istihdam sorununun bütün yönlerini etkilemektedir. Kadınlar hala düşük ücret alan ve hakları yeterince sağlanamayan çalışanlar arasında çoğunluğu oluşturmaktadır.

ILO kadınlar ve çalışma yaşamı sözkonusu olduğunda entegre bir politika benimsemiş ve bu politikayı iki programı yoluyla somutlaştırmıştır. Bunlardan ilki; *Kadınlara Daha Fazla ve Daha İyi İş Sağlama Uluslararası Programı'dır*. Bu program, istihdamı yaratma, eğitim, girişimciliği geliştirme, işgücü piyasasına daha iyi erişim sağlama ve fırsat eşitliği gibi yollara kadınlara daha fazla iş imkanı sağlamayı amaçlamaktadır. Program çerçevesinde, daha iyi iş ve ücret, mesleklerde ayrımcılık gözlemlenmesi, sağlık ve güvenlik, standart dışı işlerde çalışma koşullarının iyileştirilmesi, sosyal güvenlik, aile gereksinimlerini gözetilen işyerleri ve güç durumundaki işçilerin korunması gibi müdahalelerle çalışan kadınlara yardımcı olmaktadır. Bir diğer program olan, *Kadın-Erkek Eşitliği Yoksulluk ve İstihdam Alanlarında Kapasite Geliştirme Programı'nın* başlıca amaçları, kadınların kalınel işlere girebilmelerinin sağlanması, işverende pazarlık güçlerinin artırılması ve özellikle informal sektörde sosyal güvenliği sağlayacak yenilikçi yolların bulunması olmaktadır.

İnsana Yakışır İş ve Çalış: İnsanların, verimli işleri özgürce seçip çalışmalarını sağlaması, ILO'nun temel görevleri arasında yer almaktadır. Verimli bir istihdam yapısı sağlanıncadıkça, insana yakışır yaşam koşullarına ulaşılmış, sosyal ve ekonomik kalkınmanın sağlanması ve insanların kişisel tatmine ulaşmaları dışı olacaktır. Küreselleşme, ortak sorumluluğun sınırlarını zorlayacak ölçülerde, hem refah hem de eşitsizlikler getirmektedir. ILO, bu koşullarda bile tüm dünyada tam istihdamı gerçekleştirmeye kararlıdır.

ILO bu misyonunu, sosyal tarafları oluşturan işçi ve işveren kesimleri ve hükümetlerde sürekli diyalog kurularak gerçekleştirmektedir, istihdam, işgücü piyasası ve eğitim politikaları gibi alanlarda yeni ve yenilikçi politikalar geliştirilmektedir. Küreselleşmenin sosyal maliyeti konusundaki endişeler, makro ekonomik politikaların uluslararası planda daha iyi eğilime kavuşturulması, böylece küreselleşmenin olumsuz sonuçlarının önlenmesi gereksinimini artırmaktadır. ILO bu alanda, araştırma, çözümleme ve danışmanlık gibi katkılarda bulunmaktadır. Bu katkılardan yararlanacak kesimler arasında sosyal tarafların yanı sıra, bankacılık, yatırım, ticaret, işletmecilik gibi alanlarda uzmanlaşanlar da yer almaktadır. Başlıca konu, insana yakışır iş olanaklarının nasıl artırılacağıdır ki, küçük işletmelerin geliştirilmesi, mikro-finance ve eğitim de bu kapsamda ele alınmaktadır.

ILO'nun istihdam alanındaki hedefleri; sosyal taraflara gerekli desteği sağlayarak onların ekonomi ve işgücü piyasasındaki gelişmeleri çözümlenmelerine, küresel ve bölgesel düzeylerde etkili istihdam politikaları ve programları geliştirmelerine yardımcı olmak; küçük işletmeciliğin özendirilmesi yoluyla istihdama katkıda bulunmak; kadınlara daha geniş ve daha iyi iş olanakları bulunmasında yardımcı olmak; informal sektördeki eşitlikleri iyileştirecek politika ve programları etkili biçimde uygulamak; merkezi plandan sonra piyasa ekonomisine geçiş sürecine, özellikle de istihdam, işgücü piyasası ve insan kaynakları politikaları alanında danışmanlık yoluyla katkıda bulunmak; genç işçiler, engelliler, göçmenler ve yerli halklar gibi kesimlerin insana yakışır işler bulunmalarını sağlayacak programları benimsemek ya da güçlendirmek. Küçük ölçekli işletmelerin önem verilmesi, ILO'nun istihdam yaratma yaklaşımının ana ögesidir ve bununla ilgili önemli bir yönünü işletmelerin yeniden yapılandırılması oluşturmaktadır.

ILO, 1950lerin başından bu yana, ekonomik kalkınmanın hangi aşamasında olursa olsun dünyadaki her ülkeye teknik işbirliği desteği sağlamaktadır. Projeler, alıcı ülke, verici ülke ve dünya çapında tahai %2 oranındaki otis ağı sağlayan ILO tarafından yararlı olduğu çöreye yönelik uygulanmaktadır. ILO teknik işbirliğinin genel amacı, "insana tabii iş" gündemini ulusal ölçekte yaygınlaştırmak ve bu kavramın bütün kadın ve erkekler için gerçekleştirilmesine yönelik olarak sosyal taraflara yardım etmektir. ILO, Afrika, Asya, Latin Amerika, Orta ve Doğu Avrupa ve Ortadoğu'daki yaygın otis ağı ile izlenecek politikalarda teknik kalırsızlık ve kalkınma programı tasarımı ve uygulanmasında yardım sağlamaktadır.

Diğer taraftan ILO, 140 ülke ve bölgede çok sayıda teknik işbirliği programı yürütmektedir. Küçük işletme yönetimlerindeki girişimcilerin eğitimi, sosyal güvenlik sistemlerinin güçlendirilmesi, eski askerlerin ulusal ekonomiye yeniden entegrasyonu, sendikaların iş güvenliği ve sağlık konularında desteklenmesi, kırsal bölgelerde kooperatifler kurulması, iş yasalarının gözden geçirilmesinde hükümetlerle birlikte çalışılması bunlardan yalnızca birkaçıdır. Bu programlar, ILO'nun dört stratejik hedefini kapsayan alanlarda odaklanmıştır; çalışma hayatında temel ilke ve hakların geliştirilmesi, istihdam, sosyal koruma ile ilgili yapı ve sosyal diyalogun güçlendirilmesi. Bu kapsamda, ILO teknik işbirliğinin önemli bir bölümü, iş olanaklarının yaratılması, işletme ve kooperatiflerin geliştirilmesi yoluyla yoksulluğu önlemek üzere kalkınma politikaları ve programları uygulanması gibi alanlarda yer almaktadır.

Bu çerçevede kapasite geliştirmeye, işçi ve işveren kuruluşlarının programları yoluyla güçlendirilmesine ve kadın-erkek eşitliğine ilişkin konuların uygulamaya katılmasına özel önem verilmektedir. İşveren işçilerin katılımı ve sosyal güvenlik sisteminin geliştirilmesi ise destek sağlanan diğer alanlardır. ILO'nun Çalışma Temel ilke ve Haklar Bildirgesi'ni onaylaması, örgütlenme özgürlüğü, sosyal diyalog ve toplu pazarlığı teşviki gibi standartlarda ilgili teknik işbirliği programlarına ve çocuk emeğinin özellikle en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik faaliyetlerine yeni bir ivme kazandırmıştır.

ILO Uluslararası Eğitim Merkezi, İtalya'nın Torino kentindeki geniş mekânında ağırlıklı olarak ILO ve BM sistemi ile ilgili öncelikli alanlarda geniş bir yelpazeye yayılan programlar sunmaktadır. Üye ülkeler ve sosyal tarafların ekonomik ve sosyal gelişmelerini desteklemek üzere tasarlanan Merkez, çalışma yaşamında temel ilke ve haklar, kadın ve erkekler için iş ve gelir elde etme olanakları, herkeş için sosyal koruma, kalkınma süreci yönetimi, işçi yapı ve sosyal diyalog ile ilgili en iyi görülmüş, pratik ve deneyimli bir araya getirerek bir paket halinde ulaştırmayı amaçlamaktadır. Merkez, yerelilere, yöneticilere, hükümetlerin uygulayıcı ve eğitimcilerine, işçi, işveren örgütleri ve diğer kuruluşlarına, eğitim/öğretim olanakları ve ilgili diğer hizmetleri vermektir.

1965'te kuruluşundan bu tarihe kadar, 170 ülkeden 90 binin üzerinde kadın ve erkek ILO'nun bu merkezi aracılığıyla verilen eğitim hizmetlerinden yararlanmıştır. Yıllık etkinlik sayısı, standart kurs, potansiyel öğrenim faaliyetleri, çok yönlü eğitim projeleri, danışmanlık hizmetleri ve eğitim materyal tasarımı ve üretimi ile birlikte 300'ü aşmaktadır. Eğitimde yeniye yakını yerleşik, bir kısmı da alanda gerçekleştirilmektedir. Merkez, grup-egitiminin yanı sıra, talep edildiği takdirde kamu ve özel kuruluşlarda çalışan kişiler için de eğitim programları düzenlemektedir. Uzak bölgelere yönelik eğitim ve öğretim hizmetleri için, internet dahil olmak üzere bilgi teknolojisi daha ağırlıklı olarak kullanılmaktadır.

Cenevre'de bulunan *ILO Uluslararası Çalışma Enstitüsü*, ILO ve sosyal taraflar (işçi, iş çevreleri ve hükümet) ile ilgili olarak ortaya çıkan konularda politika araştırmaları ve halka açık tartışmalar geliştirmektedir. Enstitü programlarının düzenleme amacı, "insana yakışır iş" temasında Enstitü programları, "insana yakışır iş" temasının analitik-ampirik temellerini ve pratik uygulamaları gerektiren duyulan politika araştırmaları daha geniş bir çerçevede geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Enstitü üç temel hizmet vermektedir: sosyal politikalarda, hükümet, iş dünyası ve çalışan, akademik çevreler ve diğer fikir üreticileriyle birlikte enformel bir biçimde etkileşime girecekleri global bir forum olanığı; ILO ile ilgili ortaya çıkan potansiyel politika konularının araştırılması ve politikaların oluşturulmasına katkıda bulunmak üzere, uluslararası araştırma programları ve ağlarla, iş dünyası, çalışan ve hükümet yetkilileri ile akademi arasındaki enformel bağların sağlanması ve işçi sendikaları, işveren örgütleri ve çalışma yönetimlerünün, ekonomik ve sosyal alanlarda araştırma, analiz ve politika oluşturma kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik eğitim programları. Enstitünün faaliyet alanları ise; araştırma, sosyal politika forumları, halka açık dersler, kurslar ve seminerler, staj programları, misafir öğrenci programı, Phelan burs programı ve yayınlardan oluşmaktadır. Enstitü ayrıca, ILO'ya verilen Nobel Barış Ödülü kapsamında, dünyanın önemli üniversitelerinde rotasyon usulü ile gerçekleştirden Sosyal Politika Seminerleri'ni düzenlemektedir.

ILO'nun Türkiye'de mevcut teknik işbirliği programı, iki temel konu çerçevesinde yürütülmektedir. Bunlardan biri *Çocuk İşçiliğinin Sonu Erdirilmesi Uluslararası Programı*, diğeri de Avrupa Birliği ile işbirliği içinde yürütülen *Tehlikeli Tedarikçi Firmalarda Yaşanlık ve Çalışma Koşulları Hakkında İşçi-Tanıtım Eğitimi Projesi'dir.*

Çocuk İşçiliğinin Sonu Erdirilmesi Uluslararası Programı, çalışan çocukları korumayı, çocuk işçiliği sorunuyla mücadele ve bu soruna son vermeyi amaçlayan bir çalışma programıdır. Çocuk işçiliği dünya gündeminde en üst sırada yer alması gereken ve acil çözüm bekleyen bir sorundur. Milyonlarca çocuk, fiziksel, zihinsel, eğitsel, sosyal, duygusal ve kültürel gelişimlerine zarar veren ve ulusal yasalarla uluslararası standartlara uygun olmayan koşullarda çalışmaktadır. Günümüzde çalışan çocukların sayısını kesin olarak bilmese de, ILO araştırmalarına göre dünyada 5-14 yaş grubunda 260 milyon çalışan çocuk bulunluğu, 12-17 yaş grubu 283 milyon çocuğun çalıştığı için okula devam edemediği tahmin edilmektedir.

Kuruluşundan bu yana ILO, çocuk işçiliğini önemli bir konu olarak ele almıştır. 1992-1993 yıllarından itibaren ise çocuk işçiliği konusunu, ILO ölçeğinde gözatılması gereken bir konu olarak belirlemiş ve "*Çocuk İşçiliğinin Sonu Erdirilmesi Uluslararası Programı'nı (International Programme on the Elimination of Child Labour- IPEC)* başlatmıştır. IPEC programı 1992 yılında Brezilya, Hindistan, Endonezya, Kenya, Tayland ve Türkiye'de başlatılmış, 1994 yılında Bangladeş, Nepal, Pakistan, Filipinler, Tanzanya, 1996-1997 yıllarında ise, Kamboçya, Sri Lanka, Benin, Mavi Madagaskar, Senegal, Costa Rica, Dominik Cumhuriyeti, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nikaragua, Panama, Arjantin, Bolivya, Peru, Venezuela, Kolombiya ve Ekvador programı karılmıştır. Bugün 74 ülkede sürdürülen programa; Afrika, Arap ülkeleri, Asya, Orta ve Doğu Avrupa'dan katılmak isteyen bazı ülkelerle de hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir.

Programı katılan ülkelerdeki çalışan çocukların korunması amacıyla gerçekleştirilen ulusal düzeydeki çalışmalar, kamu, gönüllü kuruluşlar ve ilgili kilit gruplar (işçi sendikaları, iş müfettişleri, işveren örgütleri, eğitimciler, barm, aileler, çocuklar ve diğerleri) tarafından yürütülmektedir. ILO/ IPEC'in uzun vadeli asıl hedefi, çocuk işçiliğine son verilmesi, kısa ve orta vadeli hedefi ise, çocukların korunması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesidir. Ancak, ülkelerin sosyo-ekonomik koşulları gözönüne alındığında kaynakların yetersizliği ve altyapı eksikliği çocuk işçiliğinin çok kısa vadede sona erdirilmesinin zor olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun gerçekleştirilmesi ülkede sosyal ve ekonomik koşulların iyileşmesine bağlıdır. Bundan dolayı, IPEC önceliğini "*en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği*" olarak belirlemiştir. IPEC stratejisi hükümetlerin çocuk işçiliğiyle mücadeledeki politik istek ve kararlılıklarını; işçi, işveren ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde en üst düzeye çıkarılmasına katkıda bulunmak olarak özetlenebilmektedir.

randar ve sivil toplum kuruluşları) hedeflenmiştir. Bu amaçla diğer İBM kuruluşlarıyla, özellikle Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ile işbirliğini geliştirmek ve ortak projeler yardımıyla daha geniş kitleye ulaşmak öngörülmüştür. 2000-2001 döneminde ise Türkiye'nin 8. Beş Yıllık Kalkınma Programı'nın ilgili maddeleriyle uyumlu olarak Türkiye'de çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik ulusal bir strateji geliştirilmesine öncelik olacak ve çok kuruluşun işbirliği içinde çalışacağı model projeler geliştirilmesi hedeflenmiştir.

1992 yılından bu güne kadar Türkiye'de İPEC çerçevesinde gerçekleştirilen faaliyetler arasında özetle; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde, çocuk işçiliğiyle ilgili programların koordinasyonu, yeni program fikirleri geliştirme, çocuk işçiliği konusunda seçilmiş bir grup müfettişin eğitimi ve mevzuatın iyileştirilmesinden sorumlu olmak amacıyla kurulan bir *Çocuk Çocuklar Bülteni*; Milli Eğitim Bakanlığı Çıradık Eğitim Merkezleri öğretmenleri için gerçekleştirilen duyarlılık artırma çalışmaları, DİE tarafından çocuk işçiliği konusundaki önemli araştırmaları toplamak amacıyla 6-14 yaş grubu çocukların incelendiği ulusal hanehalkı araştırması, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun, Çıradık Eğitim Merkezleri ile birlikte İstanbul'daki metal sanayi sitelerinde düzenlediği seminerler ile küçük ölçekli işyeri sahiplerinin duyarlılığını artırma çalışmaları; Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu'nun (TESK) İstanbul'daki üyelerini çocuk işçiliği konusunda eğitmesi ve TESK bünyesinde, üyeleri çocuk işçiliğiyle mücadele konusunda eğitmek amacıyla kurulan İşyeri Danışma ve Denetleme Grubu (İDDG) sistemi ve Mersin'de çalışan çocukların ailelerini iş sahibi yaparak çocukların çalışma yaşamından çekime amacıyla başlatılan *Kendi İyini Kur Programı*; Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun İstanbul'da deri sektöründeki küçük ölçekli işletmelerde duyarlılık artırma çalışmaları ve çocuk işçiliğiyle mücadele amacıyla kurulan bölgesel ve ulusal eylem komiteleri; Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı (MERSA)'nın gerçekleştirdiği usta «giticilerinin eğitimi, Doğu Anadolu'daki göçmen çocuklar ve sokakta çalışan çocuklar için düzenlenen eğitim kursları; İnsan Kaynakları Geliştirme Vakfı (İKGV) tarafından ilköğretim müfettişlerinin çocuk işçiliği konusunda eğitilmesi çalışması; Kadın Esasları Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı tarafından, ev hizmetlerinde çalışan kız çocuklarının geçmiş ve geleceklerine ilişkin yürütülen araştırma, Ankara'nın çeşitli üniversitelerinde kurulan çocuk işçiliği birimleri yardımıyla öğrencilerin duyarlılığını artırma çalışmaları; Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV)'nin Erzurum ve Sinop'ta kırsal kesimde ve ev hizmetlerinde çalışan çocuklar için geliştirildiği modelle sağlanan mesleki eğitim çalışmaları; Eşek Enstitüsü Çalışan Çocukları Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı tarafından metal, otomotiv ve deri sanayinde çalışan çocuklara sağlanan sağlık hizmetleri; İPEC çerçevesinde kurulan Ankara Büyükşehir Belediyesi Sokakta Çalışan Çocuklar Merkezi'nde düzenlenen kısa dönemli mesleki eğitim kursları; Emniyet Genel Müdürlüğü Küçükleri Koruma Birimi tarafından çocuklara daha iyi hizmet sunmak amacıyla kapasite geliştirme çalışmaları; Samsun Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği ile çalışan çocuklara yönelik olarak kurulan sağlık ve güvenlik merkezi; Milli Eğitim Bakanlığı ile çocuk işçiliği ve eğitim arasındaki ilişkinin araştırılması ve analiz sonuçlarına dayanarak Bakanlık tarafından çalışan çocuklara yönelik olarak başlatılan rehberlik ve eğitim modeli oluşturulmasına yönelik proje; Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esikeme Kurumu (SHÇRK)'nce ortaklaşa yürütülen ve çalışan çocukların sosyal ve psikolojik gelişimlerine destek sağlama, aileler ve çeşitli kuruluşlar düzeyinde konuya ilişkin duyarlılık yaratma amacıyla geliştirilen Diyarbakır Sokaklarında Çalışan Çocuklar Merkezi Projesi; DİSK ile ortaklaşa yürütülen proje kapsamında İstanbul, Çoçulu ve Denizli'de oluşturulan çocuk işçiliğiyle mücadele eylem planı çalışması; HAK-İŞ ile ortaklaşa yürütülen Gaziantep, Karaman ve Adapazarı'nda çocuk işçiliğiyle mücadele eylem planı çalışmaları; Gölcük, Adapazarı ve Yalova'da depremden etkilenen, çalışan veya çalışma yaşamına atılma riski taşıyan çocukların yararlanması amacıyla kurulmuş olan merkezlerde yürütülen rehabilitasyon, eğitim, sağlık, beslenme, psiko-sosyal ve kız danışmanlık hizmetleri ile TÜRK-İŞ,

HAK-İŞ ve DİSE konfederasyonları'yla ortaklaşa yürütülen "Sohabtan Eğitim Projesi" kapsamında 6 ilde sokakta çalışan çocukların yanlı ilköğretim bölge okullarına yönlendirilmesi projesi yer almaktadır.

Tekstil Sektöründe Tedarikçi Firmalarda Verimlilik ve Çalışma Koşulları Hakkında İşçi-Yönetim Eğitim Projesi (ILO-AB): Türkiye'de işçi sayısı en yüksek sektör tekstil sektörüdür. Tekstil sektöründe son elli yıl içerisinde üretim sisteminde köklü değişimler meydana gelmiş ve "çok ulusal şirketler" için endüstrileşmiş ülkelerde yerel üretimlerin yerini, düşük üretim ve işgücü olanakları bulunan gelişmekte olan ülkelerde üretim almıştır. Eskiden hiyerarşik bir yapı ile birlikte üretim için gerekli olan sistemin tamamını kendi içerisinde barındıran ulusal yapılarımalar, yerlerini küresel düzeyde hizmet veren uluslararası ortaklık veya tedarikçi temelli üretim sistemlerine bırakmıştır. İş ilişkilerindeki bu değişim, başka birçok alanda olduğu gibi, çok ulusal şirketlerin tedarikçilerinin de üstünde baskı yaratmıştır.

Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen ve ILO tarafından yürütülen bu proje, ILO öncülüğünde belirlenen, hedef tekstil ve giyim tedarikçi firmaların karşılaştıkları bu zorlukların üstesinden gelmelerine destek olmayı amaçlanmaktadır. ILO bu proje ile işçi ve yönetici ilişkileri odak olacak şekilde, işçi ve yöneticileri kalite, verimlilik ve çalışma koşulları konusunda eğiterek tekstil sektöründe bir boşluğu gidermeyi hedeflemektedir. Eğitimlerin modüller şeklinde aktarıldığı proje, küreselleşme ve verimliliğin değişen doğası, uluslararası çalışma standartları, verimlilik, güven geliştirme, toplu pazarlık, insan kaynaklarını geliştirme, beceri geliştirme, toplumsal cinsiyet ile işçi sağlığı ve güvenliği konu başlıklarından oluşmaktadır. Bu başlıkların altında firmalar kendi önceliklerini belirlemektedirler.

Proje danışma kurumu Türkiye Tekstil Örne ve Giyim Sanayi İşçileri Sendikası (TİKSİİ), Tekstil İşçileri Sendikası (TİKSİİL-İŞ), Tüm Dokuma, İplik Trikotaj ve Giyim Sanayi İşçileri Sendikası, Tekstil İşverenleri Sendikası, Avrupa Tekstil ve Giyim İşverenleri Örgütü (EURA-TİKX), Avrupa Tekstil Giyim ve Deri İşçi Sendikaları Federasyonu (PSR/THC) ile Avrupa Komisyonu ve ILO temsilcilerinden oluşmaktadır. Proje, Avrupa Komisyonu için işçi ve işveren çevrelerinde, sosyal diyalogun öneminin, gerekliliklerin ve getirilerinin anlaşılması açısından çok büyük önem taşımakta, aynı zamanda Avrupa sosyal politikalarının Türkiye'de uygulanmasına ilişkin gelecek tartışmalara yön vermesi planlanmaktadır.

Türkiye'de yürütülmekte olan bu programlar dışında ILO, Eylül 2001 tarihinde Ankara'da kurulan İnförmasyon Merkezi ile de araştırmacılara hizmet vermektedir. Merkez'in amacı; ILO'nun kitap, doküman ve belgelerini ve ILO dışında diğer kuruluşların çalışma hayatı ile ilgili yayımlarını kamuyaoyunun kullanımına sunmak; kullanıcılara internet üzerinden ILO Genel Merkez Cenevre'de bulunan veritabanlarına ve diğer etkileşimli araştırma araçlarına erişimi sağlamak; ILO'nun ücretsiz materyallerinin (broşür, poster ve bazı yayımlar) dağıtımını yapmak; Merkez'e gelen telefon veya e-posta ile başvuran kullanıcılara araştırmalarında danışmanlık hizmeti vermek; ILO'nun Genel Merkez, Cenevre'den yayımları satın ederek Türkiye'nin herhangi bir yerindeki kullanıcılarına ulaştırmak ve ILO'nun Torino, İtalya'da bulunan Uluslararası Eğitim Merkez'i'nin kurs etkinlikleri hakkında bilgi vermek ve kursiyerler için koordinasyon sağlamaktır.

İnförmasyon Merkezi'nde ILO'nun Genel Merkez Cenevre ve bölge ofislerinde yayınlanan kitap ve raporlarının yanı sıra ILO'nun Uluslararası Çalışma Konferansı, Resmî Bulletin ve Yönetim Kurulu Tutanakları gibi resmî belgeleri de bulunmakta, bu yayımlardan birçoğu belirli sayılarda iki hafta süreyle kullanıcılara ödünç verilmektedir. Merkez'in stüdyo yayımlar bölümünde ILO, işçi sendikaları, işveren konfederasyonları, hükümet kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin yerli/yabancı stüdyo yayımları okuyucuların kullanımına açılır. Merkez'in okuyucu alanında kullanıcılar internet üzerinden araştırmalarını yürütülmekte ve ILO veritabanlarına erişebilirler.

174 üye üllüye sahip olan ILO, tüm dünyadaki çalışmalarını, hükümetler, işçi ve işveren örgütleri ile işbirliği içerisinde yürütmektedir. ILO'nun Türkiye'deki çalışmalarında işbirliğinde bulunduğu hükümet ve sivil toplum kuruluşları arasında; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü, Devlet Planlama Teşkilanı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk İzleme Kurumu, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara Ticaret Odası, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Kalkınma Vakfı, İşçiler Enstitüsü, Anne ve Çocuk Eğitim Vakfı, Mesleki Eğitim ve Sanayi Geliştirme Vakfı, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın yanında çeşitli üniversiteler, valilikler ve belediyeler bulunmaktadır. Ayrıca ILO'nun işbirliği içinde bulunduğu BM Türkiye Temsilcilikleri; Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Enformasyon Merkezi (UNIC), Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Kalkınma Programı (UNDP), Aile ve Nüfus Programı (UNFPA), Mülteciler Yüksek Komisierliği (UNHCR) ve Sınai Kalkınma Teşkilanı (UNIDO)'dır.

ILO, dünyanın kararsızlığı karşısında tüm örgütlerin, hedef ve stratejilerini kesin olarak belirlemek zorunda olduğunu; değişen koşullara hızla uyum sağlayabilecek nitelikte açık amaçlı rutaya koymaları gerektiğini düşünmektedir. ILO'nun vizyonu "*herkes için temiz iş*"tir ve bu doğrultuda 2002-2005 yılları için belirlenmiş olduğu stratejik hedefleri; çalışma yaşamında standartlar, temel ilke ve haklar geliştirmek ve gerçekleştirmek, kadın ve erkeklerin insana yatağı işlere sahip olabilmeleri için daha fazla fırsat yaratmak; sosyal koruma programlarının kapsamını ve etkinliğini artırmak ile üçlü yapıyı ve sosyal diyalogu güçlendirmektir.

ILO'nun *Temiz İş Gündemi*, adil ve kapsayıcı bir küreselleşmeye hizmet edecektir. Küreselleşmenin faydıklarından kaçınmak, onlarla mücadele etmek ve herkes için fırsatlar yaratılması ILO gündeminin odak noktalarını oluşturmaktadır.

ILO yayınları ilkesel olarak, çalışma yaşamının değişen doğası ile ilgili politikaları belirleyenleri ve diğer kesimleri hedeflemektedir. İstihdam, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlığı, endüstriyel ilişkiler, iş yasası, eğitim, iş geliştirme ve çalışma hayatı ile ilgili diğer konular ILO yayınlarmında ele alınmaktadır.

ILO'nun en önemli yayınları arasında; önemli sosyal ve ekonomik eğilimlerle ilgili güncel analizler içeren Dünya İstihdam Raporu, yıllık veri analizlerini ve diğer uluslararası referansları sağlayan İşgücü Piyasası Temel Göstergeleri, 4. baskısını yapan ve zamanlık örneği olarak dünya çapında bir referans kaynağı olan ILO İş Güvenliği ve Sağlığı Ansiklopedisi yer almaktadır. Ayrıca, yılda dört kez, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca olarak basılmakta olan Uluslararası Çalışma Dergisi istihdam ve emek konularında mevcut politik analizlerini içermekte, İşgücü Eğitimi ve Çalışma Dünyası Dergisi ILO'nun alandaki gelişmelerini izlemekte, 14 dile yayınlanan İş Dünyası, tüm dünyayı ILO çalışmaları hakkında bilgilendirmekte ve Yıllık Çalışma İstatistikleri de dünyanın her yerindeki yıllık geniş araştırma verileri ile ekonomik olarak aktif nüfus, istihdam, işsizlik, çalışma saati ve tüketici fiyatlarını kapsamaktadır. Ayrıca ILO, istatistik, hukuki ve bibliyografik materyallerini hem baskılı hem de interaktif elektronik ortamda yayınlamaktadır.

ILO Ankara Ofisi, üç aylık ILO Ankara Haber Bülteni'ni ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile birlikte Çalışan Çocuklar adlı dergiyi yayınlamaktadır. Bunun dışında ILO'nun Türkiye'deki yayınlarmın konu dağılımları genel olarak; çalışma standartları, işçi sağlığı ve güvenliği, çocuk işçiliği, işleme ve yönetimi ile tutarlıdır. ILO'nun Türkiye'de yayınlamış

olduğu kitaplara bazı örnekler; Birmeyen Öykü: Batı Avrupa'ya Türk İşçi Göçü (1991), Değişim için Eğitim: Çalışma Yaşamında Öğretim ve Öğrenme Yeni Yaklaşım (1995), Gazetecilik Mesleği: Gazetecilerin Çalışma Koşulları Üzerine Bir İncelme (1986), Mesleki Eğitim: Sorunlar ve Çözümlerle Birlikte (1997), Çocuk İşçileri: Yöneticileri için Rehber (1987), İşçi Eğitimi El Kitabı (1995)'dir. Bunların dışında web adresinde yayınlanan Türkçe yayımlar ise; Çok Uluslu Şirketler ve Sosyal Politika ile İlgili İlkeler Oçlü Bildirgesi, HIV/AIDS ve Çalışma Yaşamıyla İlgili ILO Uygulama ve Davranış Kuralları, Değişen İşgücü Piyasasında Kamu İstihdam Hizmeti, Türkiye'de Gezici ve Geçici Kadın Tarım İşçilerinin Çalışma ve Yaşam Koşulları ve Sorunları, ILO Dünya İstihdam Raporu 1998-99 ve Dünya Çalışma Raporu'dur.

İletişim

Ankara Ofisi

Perit Rasat Enişanal Cad. No:4 Osm 06450 ANKARA

Tel: (312) 491 98 90

Faks: (312) 491 99 45-46

Email: ankara@ilo.org

Merkez Ofisi

4, route des Morillons CH-1211 GENEVE, İsviçre

Tel: +41 22 799 83 37

Faks: +41 22 799 65 61

E-mail: declaration@ilo.org

Web: www.ilo.org

Kaynaklar

www.inq.it/unic_ita/turkey_ilo_relam

www.ilo.org

www2.ilo-welfa.de/inst/itsh/welshaj/1.78892.1.html

Çalışan Çocuklar Dergisi Sayı:4 Temmuz-Ağustos 2001

Çalışan Çocuklar Dergisi Sayı:3 Ocak-Mart 2001

World of Work, Houston 2003 Sayı:51

Uluslararası Kurak Alanlarda Tarımsal Araştırma Merkezi International Center for Agricultural Research in the Dry Areas (ICARDA)

Kurak alanlarla ilgili olarak uluslararası bir tarım araştırma merkezi kurma fikri, "Uluslararası Tarım Araştırma Danışman Grubu (CGIAR)" ile ortaklaşa çalışan uzman bir ekip tarafından, ilk olarak 1972 yılında geliştirilmiştir. Bu yıl içerisinde CGIAR, kurak alanlardaki besin kıtlığı ve doğal kaynakların kaybı tehlikelerinin potansiyel büyüklüğü ve bunların küresel yansımalarına yönelik çalışmak üzere bir "Teftiş Misyonu Grubu"nu görevlendirmiştir. Prof. Dunstan Skilbeck liderliğinde kurulan Skilbeck Komisyonu, konuyla ilgili derinlemesine bir çalışma yürütmesi ve uluslararası destekli büyük bir araştırma merkezinin kurulmasını tavsiye etmiştir. Sonuç olarak 1975 yılında, Lübnan'da "Kurak Araziler Tarımsal Kalkınma Projesi"ni yürütmekte olan "Ford Kurumu" ve "Kanada Uluslararası Kalkınma Araştırmaları Merkezi" (IDRC), araştırmaların uygulayıcı ajansları olarak ortaya çıkmış ve böylece "Uluslararası Kurak Alanlarda Tarım Araştırma Merkezi (ICARDA)" kurulmuştur.

1976 yılında konusunda uzman birçok kişinin gayretleriyle, ana istasyon kurmak amacıyla Kuzey Suriye'de bir yer tespit edilmiş ve Cumhurbaşkanı Hafız Al-Assad'ın büyük katkıları ile birlikte, 1977 yılında Tel Hayda Bölgesi, ICARDA'nın ana istasyonu haline getirilmiştir. Suriye tarafından sağlanan 948 hektarlık alan, bölgedeki kurak alanların tipik koşulların temsil etmesi nedeniyle tercih edilmiştir.

ICARDA'nın Türkiye ile ilişkileri 7 Ocak 1986 tarih ve 18981 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Milletlerarası Antlaşma ile başlamıştır. Bu tarihten itibaren Tarım ve Köyleri Bakanlığı ile birlikte Türkiye'de çalışmalar yapan ICARDA, 6 Mart 1990 tarihinde yapılan diğer bir antlaşma ile "Türkiye Temsilciliği"ni oluşturmuş ve "Türkeli Rakımlı Alanlar Bölgesel Programı"nu uygulamaya başlamıştır. ICARDA Türkiye'deki faaliyetlerini Tarım ve Köyleri Bakanlığı Tarla Birkileri Merkez Araştırma Enstitüsü'nün Ankara'daki kampüsüne ait bir alanda kurduğu ofisinde yürütmektedir.

Kurak alanlarda çevre; sert, jerenimli ve verimsizdir. Bu nedenle bu alanlarda gerçekleştirilen tarımsal faaliyetler, yeterli derecede yağış alan yerlere göre çok daha karmaşık sorunlarda karşı karşıyadır. ICARDA, çeşitli kurum ve kuruluşlarla ortak olarak gerçekleştirdiği çalışmalarla bu sorunların çözüm yollarını bulmayı ve uygulamayı amaçlamaktadır.

ICARDA'nın misyonu; doğal kaynakların kullanımını esas alarak, kurak alanlardaki üretim, verimlilik, beslenme kalitesini artırmak ve araştırma-egitimler yoluyla bu alanlarda yaşanan yoksulluğun kısmen giderilmesidir. "Uluslararası Kurak Alanlarda Tarım Araştırma Merkezi (ICARDA)", tarımsal araştırmalarda bulunmak, bu araştırmalar için gerekli olan bilgileri ve robun plazmasının serbest dâğıtılışı, çiftçilerin yerli bilgisini de içerecek şekilde fikri hakların korunması, insan kaynaklarının gelişimi, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını ve özellikle kadınlar ve çocuklar için yoksulluğun azaltılması için çalışmaktadır.

ICARDA, kurak alanlara sahip gelişmekte olan ülkelerde arpa, mercimek ve fasulye tohumunun geliştirilmesi, çiftçilikte su yönetimi, beslenmenin ilerletilmesi ve geyik getiren hayvan (koyun ve keçi) üretiminin ilerletilmesi, otlak alanlarının rehabilitasyonu ve yönetimine hizmet etmek için Merkez ve Doğu Asya ile Kuzey Afrika (CWANA) ülkelerindeki ekimcilik, mera, sebze, diğer baklagiller ve çiftçilik sistemlerinin gelişimi gibi faaliyetler yürüten ICARDA; su, arazi ve biyolojik çeşitlilik esasına dayanan doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesinden sorumludur.

ICARDA'nın otlak alanları; Merkez ve Batı Asya ve Kuzey Afrika (CWANA) ülkelerini olduğu kadar, tropik bölgeler yakınlarında bulunan ve ırmak kurak alanlara sahip gelişmekte olan ülkeleri kapsar. Tamamından "kurak alanlar" şeklinde bahsedilen bu alanlar, yerkürenin yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır. ICARDA ayrıca, dağlık alanlardaki tarımsal verimliliğin geliştirilmesi ile ilgili olarak da çalışmalar yapmaktadır. Yalnızca Batı Asya ve Kuzey Afrika (WANA) bölgesinde, dağlık alanlar toplam arazinin %40'ını oluşturmakta ve bölge tarımsal üretimine yaklaşık %30 düzeyinde katkı sağlamaktadır. WANA bölgesindeki dağlık alanlar, doğuda Türkiye, İran, Afganistan ve Pakistan'da ve batıda ise Cezayir ve Fas'ta bulunmaktadır. ICARDA'nın çeşitli bölgelerde yürüttüğü yedi programdan biri olan "Dağlık Alan Bölge Programı (HAP)"; Türkiye'deki ortaklaşa projeleri, ürün gelişimi, kök biyolojisi, patoloji, sosyo-ekonomi, ortak köy ortamları rehabilitasyonu ve yönetimi ile Toros Dağları'ndaki çiftçilik sistemlerini içermektedir.

26 Haziran 1998 tarihinde imzalanan işbirliği protokolüyle beraber başlayan ICARDA-GAP Bölge Kalkınma İdaresi (BKI) ilişkileri kırsal kalkınma alanında ortak projelerin geliştirilmesi ve uygulanmasını öngörmektedir. İşbirliği protokolü kapsamında 1998 yılında iki proje geliştirilmiş ve bu projeler 1999 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Projelerden ilki "GAP Bölgesi'nde Tahıl ve Baklagiller için Sürdürülebilir İbneluluk Üretim Sistemlerinin Geliştirilmesi Projesi" (Dicle Üniversitesi ile ortak yürütülmektedir), ikinci ise; "GAP Bölgesi'nde Mera Rehabilitasyonu ve Kuzakbaş Hayvancılığın Geliştirilmesi Projesi'dir. Bu projeler kapsamında, GAP Bölgesi'ne yönelik olarak teknik personel ve çiftçi eğitimi, tohumluk tanıtımları ile yem blokları uygulamaları ve Ahiyaman-Kuyulu mera alanının rehabilitasyonu faaliyetleri sürdürülmektedir.

ICARDA'nın ofisleri ve laboratuvarları Suriye, Halep yakınındaki merkez bürosunda yer almaktadır. İstasyonda geniş ölçekli sera ve diğer kontrollü çevre keliyaları bulunmaktadır. Uzmanlaşmış laboratuvarlarda; biyoteknoloji, coğrafi bilgi sistemleri, patoloji, entomoloji, virüs bilimi, psikoloji, tohum sağlığı, toprak fizik, toprak verimliliği, yem-besleme kalitesi, hayvan sağlığı ve beslenmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Kurulmuş bünyesinde; modern bir kütüphane ve grafik sanatları birimi, fotoğraf birimi, dizgi birimi ve matbaayı da içeren yayıncılık hizmeti bulunmaktadır. Bir bilgisayar ve biyometri hizmetleri birimi, yazılım paketleri ve donatım bakımını ilişkin tüm bilgisayar kolaylaştırıcıları kullanımına destek sağlamaktadır. Biyometrik hizmetler araştırmacıların, deney tasarımı, veri hesaplanması ve analiz ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

ICARDA'nın dünya çapında araştırma planı, gelişmekte olan ülkelerdeki araştırmacılarla olduğu kadar emülatörleşmiş ülkelerdeki araştırmacılarla da işbirliği içerisinde, bey araştırma konuları dahilinde on dokuz araştırma projesi ile birlikte yürütülmektedir. Araştırma konuları ve projeler; tohum plüvazisi gelişimi, üretim sistemleri yönetimi, doğal kaynaklar yönetimi, sosyo-ekonomi ile politika ve kurumsal güçlenmedir.

Bunlara ek olarak, özel araştırma alanlarında merkezin bünyesinden ayrı olarak, kısıtlı bir fonla desteklenen projeler bulunmaktadır. Kurulandırmış projeler donör yönlendirmeli projeleri ve özel hibeye sahip projeleri de içerir.

ICARDA eğitim aktiviteleri; gelişmekte olan ülkelerdeki bilim adamları ve teknisyenlerin ulusal araştırma programlarında bağımsız olarak araştırma yürütebilmelerini desteklemek amacıyla düzenlenir. Uzun süreli kurslar, ICARDA'nın merkez arazisinde, mahsul zamanı olan Şubat-Haziran ayları arasında 4 ile 18 hafta kadar sürer ve ulusal çapta bir araştırma projesinde çalışmakta olan genç araştırmacı ve teknisyenlere yöneliktir. Eğitim aktiviteleri, kısa dönem uzmanlık kursları, anket ve veri toplama, tohum sertifikası, baklagillerde virüs hastalıkları gibi uzmanlık eğitimi veren programları içermektedir. ICARDA; araştırma bursları, ileri araştırma bursları ve mezun öğrencilere master veya doktora tezini kuruluş bünyesinde gerçekleştirme olanakları da sunmaktadır.

ICARDA, hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla gelişmekte olan ülkelerdeki ulusal tarımsal araştırma sistemleri ve endüstrileşmiş ülkelerdeki ileri araştırma enstitüleri ile ortaklık içerisinde çalışır. ICARDA'nın ortaklaşa yürüttüğü etkinliklerinin çoğu yazılı anlaşmalar çeklindeki resmi yolla ulaşıldığı halde, merkezin değişik kurumlardaki meslektaşlarıyla olan kişisel bağlantılarına dayanarak, gayri resmi bazı ortak araştırmalar da yürütülmektedir.

1977 yılında kurulan ICARDA, Uluslararası Tarım Araştırma Danışman Grubu (CGIAR) tarafından desteklenen ve dünyada stratejik yerleşime sahip 16 merkezden biridir. Halap, Suriye'de yer alan ana araştırma istasyonu ve ofisleri ile ICARDA, gelişmekte olan ülkelerde ulusal, bölgesel ve uluslararası enstitüler, üniversiteler, hükümet dışı örgütler ve bakanlıklarla bir ağ ortaklığı yoluyla ve endüstrileşmiş ülkelerde ileri araştırma kurumları ile çalışır.

ICARDA ile TC Hükümeti Adını İmzalanan Teknik İşbirliği Konusundaki Ön Anlaşma Metninin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı 1985 yılında çıkmıştır. ICARDA'nın Türkiye'de işbirliği içerisinde olduğu kuruluşlar; Ankara, Harran, Diçle, Kocaeli, Çukurova, Fıe Üniversiteleri, Tarım ve Köyleri Bakanlığı, DPT, GAP Bölge Kalkınma İdaresi ve TÜBİTAK'tır.

ICARDA orta dönem araştırma stratejik planı (2002-2004) ICARDA toprak, su, besin, bitkiler ve hayvanların yönetimini, sürdürülebilir tarımsal üretimi en iyi şekilde kullanan yollarla geliştirmek ve bütüncül yapmak için çalışır. Doğal kaynakların kullanımını, çiftliklerde etkin su kullanımını, ICARDA'nın araştırma felsefesinin önemli bir bileşenidir. Bunun büyük bir kısmı, teknik destek, araştırma planlama desteği ve ulusal ortakların eğitimi ile bölgesel ve bölgeler arasında ağlar geliştirme yoluyla gerçekleştirilir. ICARDA bu felsefeyi, ulusal-bölgesel araştırma merkezleri araştırma kapasitelerini olgunlaştırıp altyapılarını güçlendirdiğçe, araştırma sorumluluklarının ulusal tarım araştırma sistemlerine devrederek sürdürmektedir.

Kuruluşun hedef kitlesini oluşturan grupların farklı bilgi gereksinimlerini gözönünde bulunduran ICARDA, dört genel kategoride çeşitli yayınlar üretmektedir. Bunlardan ilki uluslararası bilim toplumuyla yönlük olan bilimsel yayınlardır. Bu kategorideki yayınlar, merkezin olgunlaşmış araştırma sonuçlarını bilimsel bir dille ele alır. Bunun, ICARDA'nın araştırmalarını iletme ve kullanılabilirlik alanında ölçmeye hizmet eder ve böylece, kendi bilimsel danışmanlarının yayınlama büyük sayıda güvenen dinleyicilerin ölçümlerini etkilemede hayati rol oynar. İkinci

katégorideki yayımlar, temel olarak Merkez ve Batı Asya ve Kuzey Afrika'daki (CWANA) bir dairesel topluluklara yöneliktir. Uluslararası eğitim programlarında ve eğitim katégorideki yayımları için önemli taşıyan, devam eden araştırmaları olduğu kadar tamamlanmış çalışmaların sonuçlarını da raporlar. Eğitim amaçlı yayımlar, ICARDA'ya eğitim almak üzere sıkça gelen genç topluluğa ulaşmayı amaçlar. Bu katégorideki bazı yayımlar sadece lisans öğrencilerine yöneliktir. Son katégoride yer alan yayımlar ise, teknik olmayan ve genel anlamda halka yönelik olan yayımlardır. Bu yayımlar yoluyla, ICARDA ve tarımsal verimliliği geliştirmedeki rolü ile ilgili olan çok çeşitli konular ele alınır. Ayrıca periyodik yayımlar olan haber duyuruları da bu katégoride ele alınmaktadır.

Hetigim

Ankara Ofisi

PK 39 Etilok 06511 ANKARA

Tel: (312) 287 35 96 - 96 - 97

Faks: (312) 287 89 58

E-mail: icarda-turkey@cgiar.org

Suriye

PO. Box 8466, Aleppo, Suriye

Tel: (963-21) 221 34 33, 222 50 12; 222 31 13

Faks: (963-21) 221 34 90

E-mail: icarda@cgiar.org

Web: www.icarda.org

Kaynaklar

www.icarda.org

www.dpt.gov.tr

Uluslararası Para Fonu International Monetary Fund (IMF)

Uluslararası Para Fonu (IMF) fikri, Temmuz 1944'te Bretton Woods, New Hampshire, Amerika'da gerçekleştirilen bir Birleşmiş Milletler konferansında, 45 hükümet temsilisinin 1930'lardaki Büyük Buhran'a yol açan kötü ekonomik politikaların tekrarlınmasını önleyecek bir ekonomik işbirliği çerçevesi üzerinde anlaşması sonucu ortaya çıkmıştır.

Krizin yaşandığı bu on yıl boyunca, büyük endüstri ülkeleri ekonomik etkinlikler anlamında zayıflamış; ülkeler ekonomilerini, ithal mallar üzerindeki kısıtlamaları artırarak korumaya yönelmişlerdir, fakat bu, dünya ticareti, üretim ve istihdam üzerindeki aşağı doğru hareketi daha da kötüleştirmiştir. Giderek önemsizleşen altın ve döviz rezervlerini korumak amacıyla, bazı ülkeler vatandaşlarının yabancı alım özgürlüğünü azaltmış, bazıları nakit akışlarının değerini düşürmüştü ve bazıları da vatandaşlarının döviz alım özgürlüklerini azaltmak için karışık kısıtlamalar getirmişti. Fakat bu uygulamalar, ülkelere kendi yenilgilerini getirmiş ve hiçbir rekabetçi üstünlüğünü sürdürmemişti. Aynı zamanda bu kötü politikalar, uluslararası ekonominin de çöküşüne yol açmış ve dünya ticareti, birçok ülkedeki istihdam ve yaşam standartları gibi keskin bir şekilde düşmüştü.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona yaklaşmasıyla, lider müttefik ülkeler uluslararası para ilişkilerine bir düzen getirmeye yönelik doğru planlar üzerine düşünmüşler ve Bretton Woods Konferansı sırasında IMF ortaya çıkmıştır. Ülke temsilcileri, hem mal ve hizmet ticaretiyle ilgili döviz kontrol maddelerinin gidermek, hem de döviz oranlarının istikrarını sağlamak üzere, uluslararası para sistemini oluşturan bu uluslararası kurumun Anlaşma Bildirisi'ni hazırlamışlardır. Böylece IMF, Aralık 1945 tarihinde, ilk 29 ülkenin Anlaşma Bildirisi'ni imzalamasıyla hayata geçmiştir. Bretton Woods Konferansı'na katılmamış olan Türkiye'nin IMF'ye üyeligi ise, 1947 yılında gerçekleşmiştir.

Bugün IMF'nin yasal hedefleri, 1944 tarihinde oluşturulduğu gibidir. O zamandan bugüne dünya, reel gelirler anlamında üngürtilmeyen büyümeler yaşamış ve bu büyümekten herkes eşit oranda yararlanması da, çoğu ülkenin serbest savaş dönemine göre büyük oranda artmıştır. Bunun bir aşkdaması, ekonomi ile ticaretin büyümesi ve ekonomik dengelinin istikrarına yardımcı olan ekonomik politikaların uygulanmasındaki ilerlemelerdir.

İkinci Dünya Savaşı'nın yaşandığı yıllardan itibaren, servetin artmasından ayrı olarak, dünya ekonomisi ve para sistemi, başka büyük değişiklikler de yaşamıştır. Bu değişiklikler, IMF'nin sunduğu hizmetlerin önemini artırılmasını yanında, kuzulara uyarlanmasını ve reformunu da gerçekleştirmiştir. Teknoloji ve iletişimdeki hızlı gelişmeler, piyasaların uluslararası anlamda bütünleşmesine ve ulusal ekonomiler arasında daha yakın ilişkiler kurulmasına katkıda bulunmuştur. Finansal krizler bunun bir sonucu olarak artık, ortaya çıktıkları anda ülkeler arasında daha hızlı yayılabilmektedir.

Böyle bütünleşmiş ve bağımsız bir dünyada, herhangi bir ülkenin zenginliği sınırlıdır. Diğer ülkelerin ekonomik performansı ile açık ve istikrarlı bir küresel ekonomik çevrenin varlığına büyük önemle bağlıdır. Aynı şekilde, ülkelerin talep ettiği ekonomik ve finansal politikalar,

dünya ticareti ile ödemeler sisteminin ne kadar iyi veya kötü işlediğini etkilemektedir. Bu anlamda uluslararası para fonu uluslararası ticaretin ve ödemeler sisteminin IMF'nin de içinde bulunduğu uluslararası kuruluşların sorumluluğu giderek artmaktadır.

IMF'nin üye sayısının, dünya ekonomisindeki değişimlerle paralel olarak artması, IMF'nin hedeflerini etkili bir şekilde gerçekleştirebilmesi için çok çeşitli yollar aramasına neden olmuştur. IMF'ye 1945 - 1971 yılları arasında üye olan ülkeler, döviz oranlarını, ödemeler dengesi ve IMF'nin fikir birliği düzenlemeleri konusunda sabit tutma konusunda anlaşmaya varmışlardır. Bu Bretton Woods sistemi 1971 yılında Birleşik Devletler Hükümeti, ABD dolarının altın döndürülebilirliğini geçici olarak durdurana kadar sürdürülmüştür. Bu tarihten sonra, IMF üyelerini, imedikleri tür döviz anlaşmasını seçme konusunda özgür bırakmıştır.

1945 yılında Birleşmiş Milletler'in uzman bir kuruluşu olarak oluşturulmuş ve uluslararası para sisteminin merkezinde yer alan IMF'nin genel amacı; ülkeleri sağlam ekonomik politikalar benimsemeleri için cesaretlendirerek sistemdeki krizleri ödemektir. Aynı zamanda, adından da anlaşıldığı gibi, üye ülkeler tarafından ödeme sorunlarını dengelemeye yönelik kullanılacak olan geçici finansman sağlayan bir fon olan IMF'nin yasal hedefleri; dünya ticaretinin dengeli genişlemesi ile istikrarlı döviz oranlarını teşvik etmek, para değerinin rekabetçi düşüşlerini engellemek ve ülkelerin ödeme dengelerinin düzenini sağlamaktır.

IMF'nin Anlaşma Bildirisi'nde bildirilen diğer hedefleri arasında ayrıca; uluslararası parasal istikrarlığın, uluslararası parasal sorunlara danışma ve ortaklık için bir düzenek sağlayan kalıcı bir kurum yoluyla teşvik edilmesi; uluslararası ticaretin denge ve genişlemesinin kolaylaştırılması ve böylece yüksek istihdam ve reel gelir düzeyleri ile verimli kaynakların gelişiminin teşvik ve sürdürülmesine katkı sağlanması; döviz istikrarının teşvik, üyeler arasında düzenli döviz anlaşmalarının sürdürülmesi ve rekabetçi döviz düşüşlerinin engellenmesi; üyeler arasında ticari ilişkiler ve dünya ticaretinin büyümesini güçleştiren döviz kısıtlamalarıyla ilgili olarak, ödemeler için çok taraflı bir sistemin kurulmasına destek sağlanması; Fon'un genel kaynaklarının, güvenceli ödemelerle birlikte geçici olarak kullanılabilir olmasının sağlanması ve böylece, ulusal ve uluslararası servete zarar vermezken ödeme dengesizliklerindeki uyumsuzlukları düzenleme olanağı sağlayarak üyelere güven verme ve diğer hedeflerle uyumlu olarak, üyelerin uluslararası ödeme dengelerindeki dengesizliklerin süresini kısaltmak ve seviyesini düşürmek de yer almaktadır.

Bu hedefleri gerçekleştirmek için IMF; üye ülkeler ve küresel anlamda, ekonomik ve finansal gelişme ve politikaları gözlemlemek ve üye ülkelere elli yılı üzerinde bir deneyime dayanan politika önerileri sunmakta; üye ülkelere yalnızca geçici finansman sağlamak değil aynı zamanda uyum ve reform politikalarını da desteklemeyi amaçlayan ve ödeme dengelerini çözmelerine yönelik borçlar vermekte ve üye ülkelerinin hükümetlerine ve merkez bankalarına, uzmanlık alanlarında teknik yardım ve eğitim sağlamaktadır. Etkinliklerini, tüm ülkelerin ekonomik politikaları üzerine aktif diyaloglarda bulunarak gerçekleştirmekte olan tek uluslararası ajans konumundaki IMF yalnızca küresel bir bağlamda ekonomik politikaların değil, aynı zamanda uluslararası para ve finans sistemi ile ilgili önemli konuların da tartışılması için temel forum niteliğindedir.

IMF'nin ana konusu, makroekonomik ve finansal sektör politikalarıdır. Üye ülkelerinin ekonomik politikalarını denetleyen IMF temel anlamda bir bütün olarak ekonominin performansına bakmaktadır. Bu, toplam harcamalar, üretim, istihdam ve enflasyonu olduğu kadar ülkelerin, dünyanın kalanıyla ticaret dengeleri anlamına gelen ödeme dengelerini de içermektedir.

IMF temel olarak bir ülkenin; hükümetin bütçesi, para yönetimi ile krediler ve döviz kurlarıyla ilgili politikalar anlamına gelen makroekonomik politikaları ile bankalar ve diğer finansal kurum-

ların düzenleme ve denetlemelerini içeren finansal politikaları odaklanmaktadır. Buna ek olarak IMF istihdam ve ücretleri etkileyen çalışma piyasası politikalarını içeren, makroekonomik performansı etkileyen yapısal politikalara da büyük önem vermektedir. IMF her bir ülkeye bu alanlardaki politikalarını yüksek istihdam, düşük enflasyon ve sürdürülebilir ekonomik büyüme gibi daha etkin hedeflere yönelik olarak nasıl geliştirebileceği yönünde önerilerde bulunmaktadır.

IMF'nin etkinliği için üyelerine hesap verebilirliği temel alınmaktadır. IMF'nin günlük işleri, 184 üyeyi temsil eden bir İdari Kurul ve üç Yardımcı İdari Kurul altında çalışan uluslararası personelden oluşan Genel Kurul tarafından yürütülmektedir. Tüm üyelerin temsil edildiği Yöneticiler Kurulu, IMF'nin en yüksek otoriteye sahip organdır. Kurul, her ülkenin atadığı bir yönetici (genellikle finans bakanı veya merkez bankası yöneticisi) ile bir yedek yöneticinin katıldığı Dünya Bankası ile IMF'nin yıllık toplantılarında bir araya gelmektedir. Yöneticiler Kurulu, başlıca politika konularında kararları almakta fakat günlük kararları İdari Kurul'a devretmektedir. Uluslararası para sistemi ile ilgili önemli politika konuları, yılda iki defa Uluslararası Para ve Finans Komitesi tarafından ele alınmaktadır. Kalkınma Komitesi adındaki, IMF ve Dünya Bankası'nın Yöneticiler Kurulları'ndan oluşan ortak bir komite, yöneticilere, kalkınma politikaları ve gelişmekte olan ülkelerdeki diğer gelişmelerle ilgili önerilerde bulunmaktadır. İdari Kurul, 24 İdari Müdür'den oluşmaktadır ve genellikle haftada üç kez öğütün Washington D.C.'deki merkezinde toplanmaktadır. Kurul'da Birleşik Devletler, Japonya, Almanya, Fransa ve Birleşik Krallık en büyük his pay sahibi ile Çin, Rusya ve Suudi Arabistan Kurul'da kendi mevkilerine sahiptir. Diğer 16 Yönetici Kurul, iki yıllık dönemler için diğer ülkeler arasından seçilmektedir.

Her ülke IMF'ye üye olabilmektedir. Bunun için IMF Anlaşma Bildirisi'ni kendi parlamentosunda onaylayarak uluslararası anlaşma haline getirmesi ve kendisine düşen kotayı IMF'ye ödemesi ya da ödenecek bölümünü ödeyip kalanını taahhüt etmesi gereklidir. Kota, IMF açısından bir çeşit sermayedir. Her ülkenin IMF'deki kotası o ülkenin IMF'deki ortaklık payını temsil etmektedir. Kotalar, bir ülkenin IMF'deki oy gücünü belirlemekten öte, o ülkenin gereksinim halinde IMF desteklerinden yararlanma limitlerini de belirlemektedir. Türkiye'nin IMF'deki kotasına bağlı olarak 2002 tarihli verilerine göre sahip olduğu oy gücü binde 46'dır.

IMF'nin hesap birimi olan SDR (special drawing rights - özel çekme hakkı) aynı zamanda bir çeşit ek rezervdir. Rezerv olarak niteliğini tanımlamak için buna "hızlı altın" adı verilmektedir. ABD doları, Euro, İngiliz Pound'u ve Japon Yeni'nin belirli ağırlıklarla biraraya getirildiği bu sepet olan SDR'nin hesap birimi olarak, 2004 yılı itibarıyla değeri 1 SDR = 1,47 ABD dolarıdır.

IMF üye ülkelere; ulusal ve küresel ekonomik ve finansal gelişmeleri inceleme, gözleme ve ülkelere ekonomik politikaları üzerine önerilerde bulunma; ödeme dengeselerine yönelik sorunları çözüme yönelik uyum ve reform politikalarını denetleyici borç verme ve sürdürülebilir büyümeyi teşvik etme ile hükümet ve merkez bankası memurları eğitimlerinin yanında, uzmanlık alanlarına yönelik çok sayıda teknik yardım sağlama yollarıyla destek olmaktadır.

Politika önerileri ve küresel bakış: Anlaşma Bildirisi'ne uygun olarak IMF, uluslararası para sistemini, üye ülkelerin döviz kurlarını gözleme yoluyla denetlemektedir. Bildiri'ye göre her üye ülke, düzenli döviz anlaşmaları sağlama ve istikrarlı bir döviz kuru sistemini teşvik etmek üzere IMF ile birlikte çalışmalıdır.

Dağıtım belirgin anlamda üye ülkeler; politikalarını, makul fiyat dengeleriyle düzenli ekonomik büyüme hedefleri ve düzenli ekonomik ve finansal koşullara yönlendirmek ve döviz kurlarının,

edil olmayan ihtabetti avantajlar için değiştirilmesini önlemek üzere anlaşmaktadır. Buna ek olarak bazı bir ülke IMF'ye sergilediği denetim için yapılacak bölgesel denetimlere de katılmaktadır. IMF'nin ülkelerin döviz kurlarını denetlemesinin, ülkenin genel ekonomik durumu ve ekonomik politika stratejisi üzerine kapsamlı bir analiz çerçevesinde gerçekleştirilebileceği konusunda anlaşmaktadır.

IMF, denetimlerini üç yolla gerçekleştirmektedir: ülke denetimi, küresel denetim ve bölgesel denetim. Ülke denimleri, üye ülkelerle ekonomik politikaları üzerine gerçekleştirilen yıllık ayrıntılı müzakerelerle yürütülmektedir. Bu süreç ilk olarak, IMF'nin ekonomistlerden oluşan ekibinin ülkeyi, ekonomik ve finansal veriler toplamak ve hükümet ve merkez bankası temsilcileriyle ülkenin ekonomik politikaları bağlamındaki son gelişmelerini tartışmak üzere ziyareti etmesiyle başlamaktadır. Bu aşamada IMF yetkilileri, ülkenin makroekonomik politikalarını gözden geçirmekte, finansal sistemin ne kadar sağlıklı olduğunu değerlendirmekte ve makroekonomik politikaları ve performansı etkileyebilecek olan endüstriyel, sosyal, yönetsel, çevresel ve diğer politikaların incelemektedir. Daha sonra bu ekip, İdari Kurul'a bulgularına dayanan bir rapor sunmakta ve rapor Kurul tarafından tartışılmaktadır. Kurul başkanı tarafından özetlenen bu tartışma sonuçları daha sonra, ülke hükümetine iletilmektedir. Bu yolla, küresel topluluğun görüşleri ve uluslararası deneyimin dersleri, ilgili ülkenin politikaları ile bağdaştırılmaktadır. Küresel denetim, IMF İdari Kurulu'nun küresel ekonomik yönelimler ve gelişmeleri gözden geçirmesini gerektirmektedir. Bu gözden geçirme işlemi temel olarak, IMF tarafından yılda iki defa hazırlanan Dünya Ekonomik Bakışı adlı raporlara dayanmaktadır ve Uluslararası Para ve Finans Komitesi'nin yarı yıllık toplantıları öncesinde yayınlanmaktadır. IMF'nin küresel denetiminin bir başka ögesi de, Kurul'un uluslararası sermaye piyasalarında kalkınma, servet ve politika konuları üzerine yıllık olarak gerçekleştirdiği tartışmalardan oluşmaktadır. Bölgesel denetim ise IMF'nin, bölgesel anlaşmalar altında sürdürülen politikaları incelemesine dayanmaktadır. Bu, örnek olarak, Avrupa Birliği, Batı Afrika Ekonomik ve Para Birliği, Merkez Afrika Ekonomi ve Para Topluluğu ile Doğu Karayipler Para Birliği'ndeki gelişmeler üzerine gerçekleştirilen tartışmaları içermektedir. IMF yönetici ve temsilcileri aynı zamanda, G-7 (on büyük yedi endüstri ülkesi) ve APEC (Asya - Pasifik Ekonomik İşbirliği Forumu) gibi ülke gruplarının denetim toplantılarına da katılmaktadır.

Zarar durumundaki ülkelere yardım borçları, IMF, ülkelere ödeme zorluklarındaki dengelere yinelik olarak döviz borcu vermektedir. Bir IMF kadrosu, ülkenin ödeme dengesini düzeltmesi için, harcamalarının gelirleriyle uyumluğunu sağlamaya yönelik düzenlemeleri sırasında ülkeye destek olmaktadır. IMF borçları aynı zamanda, ülkenin yapısal reformlarını da içeren politikalarına yöneliktir. Ödeme dengesine gereksinimi olan her üye ülke IMF'ye başvurabilmektedir. Bu, ülkelerin "ulusal ve uluslararası servet yitimi aşılır"e başvurmadan dış ödemelerini gerçekleştirebilmesi ve uygun rezerv düzeylerini sağlayabilmesine yöneliktir. IMF'nin hedeflerinden biri de; ticaret ve ödeme kısıtlamaları, ulusal ekonomi taleplerinde ani sıkıyapılar veya ulusal nakit değerlerindeki ani düşüşler şeklinde gerçekleştirilen bu ölçüleri engellemektir.

Bir ülke IMF'ye finansman için başvurduğunda bu ülke, ulusal parası döviz piyasalarında ıhtilak altında veya uluslararası rezervleri tükenmiş, ekonomik etkinlikleri durgun veya düşüşte ve arızatlarla, ekonomik krizde veya krize yakın bir durumda bulunabilmektedir. Böyle bir ülkenin, dış ödemelerini sağlıklı bir duruma getirmek ve sürdürülebilir ekonomik büyüme koşullarını yeniden yaratmak için, bazı ekonomik düzenlemeler ile nispi ve/veya özel finansmanlar gerekmektedir. IMF, bu durumda ülke otoritelerine, sorunu etkin şekilde çözmesi beklenen ekonomik politika önerilerinde bulunmaktadır. IMF'nin finans yardımı için ayrıca, ülke temsilcileriyle bir araya gelinen bir toplantıda, uygulanabilir, parasal ve finansal istikrarlığı olan ve sürdürülebilir büyüme sağlayacak belirgin hedeflerden oluşan bir politika programı üzerinde anlaşılması gerekmektedir. Programın ayrıntıları, hükümet tarafından bir "niyet mektubu"

yoluyla IMF Yönetici Müdürlüğüne bildirilmektedir. Programın başlangıcında bir takım ön koşullar ve kriterler söz konusuysa, ilk taksitin verilmesi için bunların yerine getirilip getirilmediğine bakılmaktadır. Yardımların kullanımında ilk taksitten sonraki taksitler için de programda belirli dönemler itibarıyla öngörülen performans kriterlerinin yerine getirilip getirilmediği gözlemlenmektedir. IMF yetkililerinin yapacağı gözlemler, bu koşulların yerine getirilip getirilmediğinin sapmasını biçiminde yapılmakta, eğer koşullar yerine getirilmişse, raporda belirtilerek, İdari Kurul söz konusu taksitin de serbest bırakılmasını kararlaştırmaktadır. Koşullar yerine getirilmemişse o zaman raporda bu durum yer almakta ve IMF Başkanı koşullar yerine getirilmeye kadar o ülke hakkındaki toplantıların askıya alınmaktadır. IMF finansmanı tarafından desteklenen bir program, özel gereksinimler ve koşullara uygun olacak şekilde, ulusal temsilcilerle IMF yetkilileri tarafından yakın işbirliği içinde hazırlanmaktadır. Programlar ayrıca, yeniden değerlendirilebilir ve değişen koşullara uyum sağlayabilecek şekilde esnek yapıda hazırlanmakta ve gerçekte birçoğu, uygulamalar sırasında değiştirilmektedir.

IMF finansmanının çoğunluğu, üç farklı borç politikası yoluyla sağlanmaktadır. *Stand-by Anlaşmaları*, IMF borç politikasının temelini oluşturmaktadır. İlk olarak 1952 yılında kullanılan anlaşmaya, esas olarak kısa dönemli ödeme dengesi sorunlarına yöneliktir ve genellikle 12-18 aydan fazla sürmektedir. 2001 yılı içinde imzalanan on sekizinci stand-by anlaşması ile birlikte Türkiye, IMF ile en fazla anlaşma imzalayan ülkelerin başında gelmektedir. Ortalama üç yıldığı bir IMF ile stand-by anlaşması imzalayan Türkiye, 1960-2001 yılları arasında, IMF ile girdiği 18 stand-by düzenlemesinden altısını başarıyla tamamlanmış, dört düzenleme koşullara uyulmadığı için iptal edilmiş, biri de hiç uygulanmamıştır. Kalan ise, başarısızdıktan dolayı değil, fakat daha fazla kullanıma gereksinim kalmadığı için o aşamada bitirilmiştir. IMF'nin *Geçici Fon Koruması* adı altında, orta dönem için geliştirilmiş olan anlaşmaları, makroekonomik zayıflıkları düzeltmekten daha uzun sürebilecek olan, yapısal sorunlarla ilgili ödeme dengesi zorlukları ile ilgilidir. 3-4 yıldan fazla sürebilecek olan bu anlaşmalar, vergi ve finansal sektör reformları, kamu girişimlerinin özelleştirilmesi ile çalışma piyasalarının esnekliğini artırılmasına yönelik adımlar gibi ekonomilerin işleyiş fonksiyonu reformlarını içermektedir. IMF, 1970'lerin sonlarından bu yana, en yoksul üye ülkelerinin sürdürülebilir ekonomik büyüme ve gelişmiş yaşam standartlarını sağlanmasına yardım etmek üzere borçlar vermektedir. IMF'nin *Yoksulluğun Giderilmesi ve Büyüme Koruması* adı altındaki bu borçların amacı; IMF'ye üye ülkeler tarafından sağlanan yardımların miktarına bağlı olup, oldukça düşük faizlerle sağlanmaktadır.

Bir üç borç politikasının yanında IMF, 2000'lerin başında borç politikalarında gerçekleştirilmiş olduğu değişikliklerle birlikte; ülkelerin taleplerine bağlı olarak sağlanan kısa dönemli ek yardımları içeren *Ek Rezerv Koruması*, diğer ülkelerdeki zorluklardan etkilenerek, ani piyasa güveni kayıpları yaşayan ülkelere yönelik *Ani Kredi Yardımı* ile öngörülemeyen doğal afetler sonucu ödeme dengesinin bozulmasıyla mücadele etmek için ülkelere öncelik olarak 1962 yılında başlatılan *Ani Yardım Programları*'na sahiptir.

IMF bir yardım ajansı veya bir kalkınma bankası değildir; üye ülkelere ödeme dengesi sorunlarını çözmeye ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi sağlama konularında yardım etmektedir. Kalkınma ajanslarının kredi yardımlarından farklı olarak IMF fonları belirli projeler ve etkinlikler yoluyla sağlanmaktadır. IMF yardımları politikalara bağlıdır, borçlanan ülke, ödeme dengesi sorunlarını çözmesi beklenen politikaları benimsemelidir. IMF borçları geçicidir. Kullanılan borç politikasına bağlı olarak, borç ödemeleri altı ay kadar kısa dönemlerde yapılabilirdiği gibi, dört yıl kadar uzun dönemlerde de gerçekleştirilmekte. IMF borç verdiği ülke hükümetlerinden öncelikli olarak geri ödemelerine sadık kalmasını beklemektedir. IMF'nin düzenli, ayrıcalıklı borçlarından yararlanan düşük gelirdi ülkeler, piyasaya uyumlu faiz oranları ve hizmet

bedelleri ödemektedirler. *Teknik Yardım ve Eğitim Kalaylığı* programından yararlanan düşük gelirli ülkeler ise genellikle esbii para arzlarıyla veli tedavileriyle bulunmaktadır. Üyelerin IMF kaynaklarını kullanım önkullüklerini güçlendirmek amacıyla IMF, Mart 2000'de merkez bankalarından iç kontrol prosedürleri, finansal raporlar ve denetleme mekanizmalarıyla ilgili uygulamaları değerlendirmelerini talep etmeye başlamıştır.

Teknik yardım ve eğitim: IMF çoğunlukla, ekonomik kriz durumlarında ülkelere sağladığı politika önerileri ve politika temelli borçlarla bilirmektedir. Fakat IMF ayrıca; merkezi bankacılık, para ve döviz kuru politikaları, vergi politikası ve yönetim ile resmi istatistikler gibi çok çeşitli alanlarda düzenli teknik yardım ve eğitimler sağlayarak, üye ülkeleriyle uzmanlığını paylaşmaktadır. Buradaki amaç; finans bakanlıkları ile merkez bankası gibi sorunlu olan kurumların becerilerini artırmayı da içerecek şekilde, üyelerin ekonomik politika düzenlemeleri ile uygulamalarını güçlendirmektir. Teknik yardım, IMF'nin yönetsel harcamalarının yüzde yirmisi tutarındadır ve politika önerileri ile finansal yardımlarını tamamlayıcı niteliktedir.

IMF teknik yardımları; 1960'ların ortalarında yeni bağımsızlığını kazanmış birçok ülkeye, merkez bankası ve finans bakanlıklarının kuruluşu sırasında yardım etmek amacıyla başlatılmıştır. Teknik yardımlara bir başka gereksinim de 1990'ların başında merkez ve doğu Avrupa ile eski Sovyet Birliği ülkelerinin, merkezi yapılarından piyasa temelli ekonomik sistemlere geçişi sırasında ortaya çıkmıştır. Bu yardımlar sırasında ayrıca, sivil çalkantılar ve savaş sonrası hükümetlerini yeniden yapılandırma aşamasında olan ülkelere de öncelik verilmektedir.

IMF teknik yardımları ve eğitimlerini başta dört alanda sağlamaktadır; para ve finans sektörlerinin, bankacılık sistemi düzenlemeleri, denetim ve yeniden yapılandırma ile döviz yönetimi, ödemeler için yedek sistemleri ve merkez bankalarının yapılandırılması ve gelişimi üzerine önerilerle güçlendirilmesi; güçlü finansal politikalar ile yönetimlerin, vergi ve gümrük politikaları, bütçe oluşturma, harcamalar yönetimi, sosyal güvenlik ağları ve iç ve dış borçların yönetimi üzerine önerilerle desteklenmesi, istatistiksel verilerin derlenmesi, yönetimi ve yayılması, veri niteliğinin artırılması ile ekonomik ve finansal yasaların tasarlama ve teftişi.

Bazı görüşlere göre, IMF'nin üstlenildiği rolde başarılı olduğunu söyleyebilme olanağı yoktur. IMF özellikle 1994-1995 Meksika finansal krizi ile 1997-1998 Doğu Asya'da yaşanan finansal olaylar nedeniyle ortaya çıkan sorunları aşmada zorlandığı için üstlendiği rolünü değiştirmeye yöneltmiş, bunun sonucunda 1999 yılından bu yana kucaklandırma nederi ile denetimi altına aldığı ülkelere farklı rol üstlenmeye başlamıştır.

IMF'nin üstlenmesi gereken fonksiyonel görev ekonomik çöküntü ile karşı karşıya kalan ülkelere, kendilerini yenileyip tam istihdamı sağlayacak fonları tahsis etmek olmasına karşılık, IMF bu fonları sağlarken önerdiği istikrar programlarında tek taraflı ve daha çok belli bir sermaye hakimiyetine yönelik önerilerde bulunduğu için başarısız olmaktadır. Son yirmi beş yıl içerisinde IMF'nin yapmış olduğu çalışmalarda, dünyada yaşanan ekonomik krizler daha ağıt sonuçlar doğurmuş, bazı hesaplamalara göre yüzde yakın ülke krizle karşı karşıya kalmıştır.

IMF'nin klasik nitelikte uyguladığı politikaların daha çok sermaye piyasasının liberalleştirilmesi, kamu mallarının ölçsüz tasfiyesi, sağlanan dış mali olanakların büyük bir çabuklukla ödenir hale getirilmesi gibi, gerçekte sosyal adalet ilkeleri ile uyumayan özellikte olması nedeniyle, mevcut sorunların zaman içerisinde daha da artığı gözlenmiştir. Bir ekonomide baş gösteren olumsuzluğun nedenlerini kavramak ve bu olumsuzlukların aşılmasına yönelik politikaları belirlemek, o ekonomik yapının tüm özelliklerinin dikkate alınması gereklidir. Ayrıca, söz konusu ekonomiyi sağlıklı hale getirebilmek için sağlanacak maddi olanakların geriye dönüştürülmesi sağlarken, belli ülkelerin dikkate alınması kaçınılmaz olmaktadır. Dış borçların ödenmesini

kolaylaşımaya yönelik olarak IMF tarafından önerilen programın en önemli özelliklerinden birisi de faiz dışı fazlalığın esas alınmasıdır. Bu durumu istikrar programını uygulayan ülkede rümlü yaşamı olumsuz etkilemekte, işsizlik ve gelir bölüşümündeki dengesizlik mevcut yapıyı daha da bozmaktadır.

Bir görüşe göre, IMF ile yapılan istikrar anlaşmaları kapsamında alınacak kredilerle ekonomiyi canlandırmak ve belli bir rahatlık sağlamak mümkündür. Ancak burada üzerinde durulması gereken en önemli konu IMF'nin sağladığı kredinin koşulları ve geri ödemenin başlangıç tarihine kadar söz konusu ekonominin borç taksitlerini ödeyebilecek birikime kavuşup kavuşamayacağı konusudur. Çoğu kez IMF borç taksitlerinin vadesinde ödemesi konusunda ısrarcı olmakta veya kredi kullanan ülke üzerinde mevcut istikrar programının olumsuz etkileri ile ülke üzerinde kendiliğinden psikolojik bir baskı olmaktadır.

IMF'nin açmış bulunduğu kredinin kullanım koşulları ise ayrı bir sorun kaynağı olmaktadır. Çünkü genellikle IMF'den sağlanan kredi, dilimler halinde kullanılmakta, bu dilimlerin kullanımı tacitleri çoğu kez kredi kullanan ülkenin kritik dönemleri ile örtüşmemektedir. Bu konuda IMF'nin bugüne kadar yapmış olduğu uygulamalarda kredi dilimlerinin kullanıma açılışında, ülkenin özel koşullarının dikkate alınmadığı görülmüş, buna karşılık mevcut istikrar programının gereklerinin tam olarak yerine getirilip getirilmediği hususu esas alınmıştır.

Bir başka anlamda IMF'nin mevcut istikrar programı ile uygulayıcı ülke uyum sağlayamıyorsa, bu takdirde krediflendirmeye işlemini askıya alabilmekte, dolayısıyla krediflendirmeden önce mevcut bulunan olumsuz tabloya nazarın daha da olumsuz bir tablonun ortaya çıkmasına ortam hazırlanabilmektedir. Çünkü uygulanan istikrar programına göre hareket eden ülke yönetimleri çoğu kez dış etkenler nedeniyle istikrar programından belli bir sapma gösterebilmekte, buna karşılık söz konusu sapmanın varlığı nedeniyle bir anlamda cezalandırılarak, o güne kadar uygulanan istikrar programının getirdiği maliyeti de üstlenmek zorunda kalabilmektedir. Çoğu kez ekonomik olanakların yetersizliği sonucu imzalanmış ve uygulanması kabul edilen istikrar programlarının muhtemel getireceği ek yükler dikkate alındığında olayın gerçek yüzü daha iyi anlaşılır olmaktadır.

IMF çoğu kez uyguladığı programların sakıncalarını görmezlikten gelmektedir. Son yıllarda yaşanan Arjantin deneyimi bu kanunun somut örneğini oluşturmaktadır. Arjantin deneyimi bir kriz tehlikesi yaratan kararlar yumağının ne kadar hatalı olduğunu zaman içinde gözler önüne sermiştir.

IMF; Dünya Bankası, bölgesel kalkınma bankaları, Dünya Ticaret Örgütü, Birleşmiş Milletler ajansları ve diğer uluslararası kurumlarla aktif işbirliği ilişkilerinde bulunmaktadır. Bu kurumların her biri kendi uzmanlık alanında, dünya ekonomisine önemli katkılarda bulunmaktadır.

Dünya Bankası; IMF'nin yarattığı tarihte, yol yapımı ve su sistemleri gibi finansal veya altyapısal projelerle uzun dönemli ekonomik kalkınmayı teşvik etmek amacıyla kurulmuştur. IMF ve Dünya Bankası; Uluslararası Finans Ortaklığı (International Finance Corporation - IFC) ve Uluslararası Kalkınma Kurumu (International Development Association - IDA) ile birlikte çalışmakta ve söz konusu kurumlar birbirlerinin çalışmalarını tamamlamaktadırlar. IMF'nin başlıca odak konuları; makroekonomik performans ile makroekonomik ve finansal sektör politikaları olurken, Dünya Bankası temel olarak uzun dönemli kalkınma ve yoksulluğun giderilmesi konularıyla ilgilenmektedir. IMF; Dünya Bankası'nın aksine, belirli sektörler ve projeler için değil, ülkelerin genel ödeme dengeleri ile uluslararası rezervler üzerine finans sağlamaktadır.

IMF ile Dünya Bankası'nın yakın işbirliği çalışmalarında bulunduğu diğer alanlar; üye ülkelerde sistemli tehlikelerin belirlenmesi, standartlar ve yasaların geliştirilmesi ile dış borç verilerinin nitelik, ulaşılabilmek ve kapsamının geliştirilmesine yönelik olarak, finansal sektörlerinin denetlenebilirliğidir.

IMF aynı zamanda; önemli uluslararası finansal merkezlerde, uluslararası düzenleyici ve denetleyici kurumlarda, merkez bankası uzman komitelerinde ve uluslararası finansal kurumlarda; finansal istikrardan sorumlu ulusal temsilcileri bir araya getiren Finansal İstikrar Forumu (*Financial Stability Forum*)'nun da bir üyesidir.

Dünya ekonomisinin 1945 yılından bu yana yaşadığı gelişmelerin getirdiği sorunlar karşısında, IMF'nin üstlendiği iş de gelişmiş ve kurum, hedeflerine yönelik daha etkin hizmet sağlayabilmek amacıyla koşullara uyum sağlamıştır. Özellikle 1990'ların başından itibaren, küreselleşme ile ilişkili olarak, büyük ekonomik mücadeleler de artmıştır. Bunlar, özellikle Asya ve Latin Amerika'da olmak üzere, finansal piyasalarda ortaya çıkan karmaşıklıkları içermeye, bütçek ulkiye, merkezi planlamadan piyasa yinelenimli sistemlere geçişi gerçekleştirme ve piyasa ekonomisine girme konularında yardım etme ile ekonomik büyüme ve yoksulluğun giderilmesi konularını teşvik etmeyi de içermektedir.

IMF, bu mücadelelere katılmı olarak uluslararası para ve finans sistemlerinin mutabakatını güçlendirmeyi amaçlayan reformlar ve finansal krizlerin önlenmesi ve çözümlenmesine yönelik kendi katkılarına artırma yollarıyla cevap vermiştir. Ayrıca Kurum yakın zamanda, dünyanın en yoksul ülkelerinde ekonomik büyümenin artırılması ile yoksulluğun giderilmesi hedeflerine ağırlık vermeye başlamıştır. Eylül 2000'de gerçekleştirilen, IMF ile Dünya Bankası Yıllık Toplantısı sırasında, IMF'nin geleceğe yönelik vizyonları; tüm dünya insanların yararına olan enflasyonist ve sürdürülebilir nitelikte bir ekonomik büyümeyi teşvik etme; uluslararası finans sisteminin istikrarı için rekabetin merkezinde yer alma; küresel kamu mallarının korunması için kurulmuş olan diğer kurumlarla birlikte çalışarak, temel makro-ekonomik ve finansal sorunlu huk alanlarına odaklanma ile açık, deneyim ve diyaloglardan ders çıkaran ve sürekli gelişen koşullara uyum sağlayabilen bir kurum olma olarak belirlenmiştir. Bu vizyonu tüm üyeler tarafından onaylanmış ve kurumun bundan sonraki çalışma ve reformlarını belirlemiştir.

IMF, büyük bir bölümünü raporları oluşturduğu, çok sayıda süreli ve süresiz yayımlar çıkarılmaktadır. Kurumun süreli yayınları arasında; yılda iki kez yayınlanan ve Ödemeler Dengesi Komitesi çalışmalarına yönelik bilgi ile ödemeler dengesine ilişkin istatistiksel verileri içeren Ödemeler Dengesi İstatistikleri Bülteni; sivil topluma ilişkin yeni gelişmelerin kısa tanıtımlar ile yaklaşan konferanslar ve etkinlikleri içeren Sivil Toplum Haber Bülteni; uluslararası sermaye piyasalarındaki gelişmeler üzerine üç aylık Piyasalarda Ortaya Çıkan Finansman; yılda iki kez yayınlanan Finansal Piyasalar Güncellemeleri, üç yıllık bir rapor olan IMF Finansal Bildirisi, küresel finansal piyasalara ilişkin değerlendirmeler ile küresel bağlamda ortaya çıkan piyasa finansmanlarıyla ilgili yarıyıllık bir rapor olan Küresel Finansman İstikrar Raporu, birincil ürünlerin piyasa gelişmelerine ilişkin aylık tabloları içeren IMF Ürün Piyaları, üye ülkelere yapılan yardımları, uygun IMF kaynakları, vaktinde ödenmemiş borçlar ile IMF kurlarının yer aldığı haftalık web dergisi IMF Finansal Halkınlar, IMF araştırmalarının ana bileşenlerinin yer aldığı üç aylık IMF Araştırma Bülteni, küresel ekonomik ve finansal gelişmeler bağlamında IMF etkinlikleri, politikaları ve araştırmalarına yönelik konu bazlı iki haftalık IMF Genel Bakış (IMF Survey) ile Dünya Ekonomik Bakış Veritabanları ve Dünya Ekonomik Bakış Raporları yer almaktadır.

IMF bu yayımların yanında, üye ülkelerdeki çalışmalarının sonuçlarını ülke raporlarıyla sonuçlandırmakta bu yayınlamaktadır. Raporlarda üye ülkelerde gerçekleştirilen yardım politikalarını

bağlı çeşitli konular ile IMF çalışanlarının görüşleri yer almaktadır. IMF'nin çalışma bildirileri serisi başlığı altında yayınlanan kitaplar arasında ise; Çalışma Döneminde Ekonomik Performans, Heterojen Çalışmalarda Ticaret ve Endüstrinin Yeri, Açık Ekonomilerde Sermaye Geliri, Vergilendirme ve Ekonomik Büyüme, Verimli Şoklar, Öğrenme ve Açık Ekonomi Dinamikleri, DTO ve En Yoksul Ülkeler, IMF ve Tarihin Gücü: Kurumu Şekillendiren 10 Olay ve 10 Fikir ve Yoksul Ülkelerde Çocukların Eğitimi başlıkları yer almaktadır.

İletişim

700 19th Street, N.W. Washington DC 20431 ABD
Tel: (1-202)623 7000
Faks: (1-202)623 4661
E-mail: publicaffairs@imf.org
Web: www.imf.org

Kaynaklar

www.imf.org
www.muhfegitimci.nau.tr/kon_8.htm
[www.turmoab.org.tr/turmoab/taab/13-05-2003\(1\).htm](http://www.turmoab.org.tr/turmoab/taab/13-05-2003(1).htm)
cbnci.sitenyusu.com/h10.htm

Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu International Fund for Agriculture Development (IFAD)

Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD), 1974 Dünya Gıda Konferansı'nın en önemli sonuçlarından biri olarak, 1977 yılında bir finans enstitüsü olarak kurulmuş olan bir Birleşmiş Milletler uzman kuruluşudur. Dünya Gıda Konferansı, 1970'lerin başlarında özellikle Afrika ülkelerini etkilemiş olan besin krizini ele almak üzere düzenlenmiş ve Konferansı'ta "daha çok gelişmekte olan ülkelerde, gıda üretimine yönelik tarımsal kalkınma projelerini finanse edecek bir Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu'nun acilen kurulması" kararı alınmıştır. Konferansı'tan çıkan en önemli sonuçlardan biri de; gıda üretiminde besin güvenliği ve kıtlığa yol açan nedenlerin, yoksullukla ilgili yapısal sorunlar ile dünyanın gelişmekte olan yoksul nüfusunun kırsal alanlarda yoğunlaşması gerçeği kadar büyük ihmaller olmadığıdır.

Bu bağlamda IFAD, kırsal yoksulluğun azaltılması ve beslenmenin geliştirilmesi için kaynakları harekete geçirecek ayrıcalıklı programlar yaratmıştır. Çok sayıda hedefe sahip diğer uluslararası finans enstitülerinin aksine IFAD, oldukça belirli bir amaca sahiptir: gelişmekte olan ülkelerde açlık ve kırsal yoksullukla mücadele. "IFAD 2002-2006 Stratejik Çalışma Planı" çerçevesinde Fon, sosyal kalkınma, cinsiyet eşitliği, gelir yaratma, beslenmenin iyileştirilmesi, çevresel sürdürülebilirlik ve iyi yönetimi güçlendirerek, kırsal yoksulların yoksulluğu yenmesine yönelik çalışmalarını sürdürecektir. Bu, somut anlamda; yoksul örgütlerini; kritik olarak tanımladıkları konuların üzerine gitmek üzere geliştirmek ve güçlendirmek, yoksul insanların fırsatlar yakalama ve engeller aşmalarına yardımcı olmak için bilgiye ulaşabilirliklerini kolaylaştırmak, yoksulların kamu politikaları ve enstitüler üzerindeki etkinliğini geliştirmek ve piyasalardaki anlamlarını artırmak anlamlarına gelmektedir. IFAD'ın; bölgesel, ulusal ve tematik stratejileri, borç ve hibe edilebilirliği, politika diyalogu ve kalkınma ortaklarının seçimi, bu ilkeleer doğrultusunda şekillendirilmektedir.

Bu nedenle IFAD'ın hedef gruplarını; küçük çiftçiler, göçebe çobanlar, yerli insanlar ve yoksul kırsal kadınlar gibi dünyanın en yoksul insanların oluşturduğu. Fon'un gelişmekte olan ülkelerde kırsal yoksulluğun azaltılması hedefiyle uyumlu olarak kaynaklarının büyük çoğunluğu, düşük gelirli ülkelerde; en yıllık bir erlenme süresi ve yıllık binde 75 oranında bir hizmet bedeliyle; 40 yıl üzerinden çeşitli ödeme kolaylıkları gibi oldukça ayrıcalıklı koşullarda sağlanmaktadır.

IFAD'ın misyonu, kırsal yoksulların yoksulluğu yenmelerini sağlamaktır. Yoksulluğun giderilmesi IFAD'a göre; hükümetlerin, kalkınma enstitülerinin veya sivil toplum kuruluşlarının yoksullar için yapabileceği birşey değildir. Kurumlar sadece, ortaklıklar kurabilir ve yoksulların kendi becerilerini kullanarak yoksulluktan kurtulmalarını sağlayacak koşulları teşvik edebilirler. IFAD'ın Stratejik Çalışma Planı, Binyılım Kalkınma Hedefleri'ne ulaşılmasında kabul edilen geniş ölçekli küresel taahhüdün bir parçası olarak tasarlanmıştır.

Kurulduğu yıldan itibaren IFAD, gelişmekte olan ülkelerin özellikle kırsal bölgelerinde; yoksulluk, açlık ve yetersiz beslenmenin giderilmesi için yoksullarla birlikte çalışma; verimlilik ve gelir artırma ile yaşam kalitesinin artırılmasına odaklanmaktadır. Fon, çok çeşitli doğal, sosyo-ekonomik ve kültürel çevrelerde projeler geliştirmiş ve uygulamıştır. IFAD destekli programların çoğu, en uzak alanlarda gerçekleştirilmiş ve kırsal nüfusun en yoksul ve yoksun kesimini hedeflemiştir. IFAD, sayılı grupların ekonomik büyümeye katkısı olabileceğini ve olduğunu far-

kemiştir. Bu gruplar yeterli koşullar sağlandığında sosyal ve ekonomik kalkınmaya katılmalarının olabileceğini göstermişlerdir.

Ayrıca, 114 ülkede sürdürülen yerel düzeyde etkinlikler, IFAD'ı kırsal yoksullarla sürekli ve doğrudan temas halinde bulandırmakta ve yoksulların kendi olarak ve sınırlamalarını algılayışları, IFAD'ın bilgi temelini belirlediğini oluşturmaktadır. İnsanlar ve görüşlerin çeşitliliği, önemli bir bilgi ve deneyim birikiminin oluşmasını sağlamakta; aynı zamanda IFAD'ın dünya üzerindeki kırsal kalkınma türlerini ele almasında, oldukça esnek ve katımcı bir yaklaşım sürdürmesini gerektirmektedir. Geniş ortaklıklar ve küresel taahhüdü, IFAD'ın katalizör rolünün güçlenmesini sağlamakta ve ayrıca projelerin etkilerini dikkatli bir şekilde izleme ve değerlendirme yoluyla Pon, olası tekrarlamalar ve etkileşimler için başarılı yöntemleri saptamaktadır. Bununla beraber IFAD'ın esnek program yaklaşımı ve uzun dönemli boyut etkinliği; hükümetleri yoksul yarışı politika ve kurumsal kalkınma yolunda destekleme ile çeşitli bölgesel ve yerel bağlamdaki kırsal yoksulların karşılaştığı konuların çeşitliliğine yanıt verme gücünü artırmaktadır.

IFAD'ın 2001 Yılı Kırsal Kalkınma Raporu'nda, varlıklara ulaşımın artırılmasına, geniş çaplı bir büyüme ve yoksulluğun giderilmesinde can alıcı noktalar olduğu belirtilmiştir. Varlıklar; insani ve sosyal (eğitim, sağlık, örgütler), doğal (kara, su ve ormanlar), teknolojik (çiftlik üretimi, yöntemler ve pazarlama araçları), altyapusal (yollar, iletişim, sağlık ve eğitim kolaylıkları, barınma) ve finansal (ürün satışı, yatırım ve çalışma sermayesi ile çiftlik hayvanları ve stoklanmış malların satışı) gibi çok çeşitli formlar alabilmektedir. Varlıklar arasında ise, güçlü tamamlayıcılıklar bulunmaktadır. Örneğin, çiftçi gruplarının güçlendirilmesi ile yollar ve iletişim ağlarının geliştirilmesi yoluyla sosyal sermayenin artırılması; finansal varlık düzeyini yükseltmektedir. Güvenli alan kullanım hakları, çiftçileri, yüksek tarımsal verimlilik ve gelire yol açacak olan teknolojiye yatırım yapmaya yönlendirmektedir.

Kırsal yoksulluğun nedenlerinin karmaşık olması nedeniyle; önerilecek olan çözüm yollarının cinsiyet, sosyal ve politik konuları da içerecek şekilde çok cephe ve yerel koşullara uyum sağlayabilir nitelikte olması gerekmektedir. Kırsal yoksulların, günlük yaşamlarını yönetebilmek için; insani, sosyal, doğal, altyapusal, teknolojik ve finansal anlamda çok çeşitli varlıklara ulaşımını; refahlarını etkileyen ve yerel veya ulusal yönetimler tarafından alınan kararlar üzerinde etkili olabilmelerini sağlamak gerekmektedir. Bunun yanında, zaten zayıf olan varlıksal temellerini tehdit eden dış etkilere (HIV/AIDS, savaş ve doğal afetler gibi) karşı daha az maruz kalmalarına çalışmak gerekmektedir. IFAD yatırımlarını, araştırmalarını ve bilgi yönetimini çabalarını, politika diyalogu ve dış etkilerinin tamamını; üç stratejik hedefin elde edilmesini yönünde kullanmaktadır; bunlar, kırsal yoksullar ve örgütlerinin kapasitesini güçlendirme, ve rimli doğal kaynaklar ve teknolojiye eşit ulaşımın sağlanması ile finansal hizmetler ve piyasalara ulaşımın sağlanmasıdır.

IFAD etkinliklerini, eylem planı, politika diyalogu, program ve projeler, planlanan projeler ile ilgili hatta, bağışlar ve özel inisiyatifler başlıkları altında yürütmektedir.

Eylem planı; IFAD'ın ana faaliyeti, tarımsal ve kırsal kalkınmanın borçlar ve bağış yardımları yoluyla desteklenerek, kırsal yoksulluğun azaltılmasıdır. IFAD birbirini tamamlayıcı özelliklere sahip olan başlıca dört role sahiptir. Sıradan insanlara yönelik yoksulluğu azaltıcı araçlar, metodlar ve deneyimlerin geliştirilmesinde bir yenilikçi olarak IFAD, yararlanıcıları karşılaştığı zorluklara yerel anlamda yerli ve etkili çözümler getirmekte; bunu yaparken aynı zamanda "entellektüel sermaye"sini de geliştirmekte ve artırmaktadır. Bir bilgi enstitüsü olarak IFAD, bu anlamda aktif olan diğer pay sahipleriyle karşılıklı öğrenme ve deneyim paylaşımı süreçleri yoluyla

la yenilikçi rolünü yaratmaktadır. Bir katalizör olarak IFAD, diğer donörler, hükümetler ve sivil toplum örgütleriyle stratejik ortaklıklar geliştirerek, yoksulluğun giderilmesine yönelik sosyal yardım çalışmalarını güçlendirmektedir. Bu stratejilerin uygulanması, ülkesiz ve yoksulluğunun keskinleştiği pekilişmesini de sağlamaktadır. Fon'un katalizör rolü aynı zamanda, ulusal ve yerel inisiyatiflerin artışıını desteklediği kadar, politika ve uygulamaları yoksullar lehine erkilemektedir. Sürdürülebilir anlamda yoksulluğu azaltıcı stratejileriyle bir lider olarak IFAD, çalışma sonuçlarını nitelik ve niceliksel anlamda ortaya koymakta ve paylaşma aşmaktadır.

Fon'un bu tamamlayıcı avantajları; temel kavramsal, yöntemsel ve prosedürel gerçeyleerin somut eylemler yoluyla geliştirilmesini öngören "*eylem planları*" ile artırmaktadır. IFAD'ın 2000 - 2001 Eylem Planı dört "*yapılacak*"tan oluşmaktadır; politika ve katılım, performans ve eğki, yenilik ve bilgi yönetimi ile ortaklık geliştirme. Bu öğelerin yapısal blok olarak adlandırılmasının nedeni, bağımız oldukları kadar karşılıklı pekiliştirici özelliklere de sahip olmalarıdır ve rümünün ortak özelliği, Fon'un merkezi işlevi olan tarımsal ve kırsal kalkınmanın borçlar ve bağış yardımları yoluyla desteklenerek, kırsal yoksulluğun azaltılmasıdır.

Politika diyalogu; IFAD, politika diyalogunu, küçük ölçekli üreticiler ve kırsal yoksulların çıkarları doğrultusunda giderek artırmaktadır. Bunu yaparken Fon'un temel amacı, makro düzeydeki politika ve programlarla; milyanalara küçük mal sahibi, kırsal girişimci, köylü ve yerel işçi tarafından alınan kararlar arasındaki farklılıklar konusunda farkındalığı artırmaktır. Bunun yanında Fon, politikaları, küresel eğilimlerin etkilerini rüminize edecek ve kırsal yoksullar için tepvik ve olanakları maksimize edecek yönde erkilemeye çalışmaktadır. Bu çabaları, kırsal yoksulluğu etkileyen faktörlerle ilgili deneyimleri yoluyla edindiği bilgisine dayanmaktadır. Politika alanında, sivil toplum örgütlerinin aktif katılımıyla IFAD, çözülmeyi önleyici, tarımsal araştırmalar ile kırsal hizmetleri destekleyici politika ve uygulamalara ve piyasad yardımli tarım reformlarına öncelik vermektedir. IFAD aynı zamanda, kırsal kalkınma süreçleri ve kırsal alanlardaki yapısal ve geçiş yoksulluklarını anlama çabalarını derinleştirmektedir. Bunu, hem projeleri hem de politika diyalogu yoluyla, geçerli küresel eğilimleri gözönünde bulunduran sürdürülebilir ve eşitlikçi strateji ve yaklaşımlarla tamamlamaktadır.

Program ve projeler; IFAD'ın varoluş nedeni, özellikle yoksulluğun yokulunu hedefleyen kırsal kalkınma projelerini; gıda üretimini artırmak, gelir düzeyini yükseltmek ve sürdürülebilir bir temelde sağlık, beslenme, eğitim standartları ve genel refah düzeylerini geliştirmeye yönelik olarak desteklemektir. IFAD, başlıca dokuz alındaki projelere finansman sağlamaktadır; tarımsal kalkınma, finansal hizmetler, kırsal altyapı, çiftlik hayvanları, bahkçilik, kapasite geliştirme ve örgütlenme, depolama/gıda/yönetim/pazarlama, araştırma/geliştirme/egitim ve çiftlik dışı etkinlikler. Fon'un geliştirmekte olan iyi ülkelerine sağladığı borçların hacimleri, borçlanan ülkenin ulusal geliriine göre değişmektedir.

IFAD'ın proje döngüsü altı aşamadan oluşmaktadır; başlangıç, formülasyon, denetim, geliştirme ve onaylama, uygulama ve değerlendirme. IFAD'ın belirlediği ülke stratejilerine uygun olan proje önerileri başlangıç aşamasında, projenin hedefleri ve rasyonelliğini içeren başlangıç bilgisi, proje alanı ve hedef grubun özellikleri ve ana bileşenler, masraflar ve finans ön bilgilerini içerecek şekilde hazırlanmaktadır. Formülasyon aşaması projenin ayrıntılı teknik düzenini kurmak üzere gerçekleştirilmektedir. Bu aşamada IFAD, özellikle potansiyel yararlanıcıları ve hükümetleri de içeren çok sayıda pay sahibi ile birlikte, uygulanabilir ve sürdürülebilir niteliklere sahip bir proje önerisi hazırlamaktadır. Bu aşamada hedef grubun sosyo-ekonomik durumu veya çevresel etkiler gibi ilave çalışmalar da gerçekleştirilebilir. Daha sonra IFAD ile hükümetler, projenin uygulanabilirliği ile politik etkileri gözden geçirmektedirler. Denetim aşamasında proje düzeni, IFAD'ın teknik/politika inceleme komiteleri tarafından değerlendirilmektedir. Bu aşamanın en önemli kısmı, uygulama anlaşmasının sonuçlandırılmasıdır. Geliştirme ve onaylama

ayamasında, borçlarla ilgili görüşmeler IFAD ile borçlanan ülkeler tarafından, proje denetiminde sonuçlanan finans anlaşması (borç veya bağış) kullanılarak ele alınmaktadır. Daha sonra IFAD'ın Yönetim Kurulu bunu gözden geçirmekte ve uygun bulduğu takdirde onaylamakta ve böylece finans anlaşması, IFAD ile borçlanan ülke tarafından imzalanmaktadır. Uygulama aşaması, borçlanan ülke, IFAD'ın borç veya bağış etkin hale getirmesi için belirtilen koşulları yerine getirdiği anda başlamaktadır. IFAD tarafından finanse edilen projeler, IFAD elemanlarının desteği ve rehberliğinde ulusal elemanlar tarafından uygulanmaktadır. IFAD'ın doğrudan denetlediği 15 proje dışında, borçlar ve bağışlar, işbirliği içinde bulunulan kurum tarafından denetlenmekte ve yönetilmektedir. Uygulama aşaması sonunda IFAD, özellikle operasyonun etkisini vurgulayan bir sonuç raporu hazırlamaktadır. Nisan 2003 tarihinde IFAD, yeni bir değerlendirme politikası benimsemiştir ve bu tarihten itibaren Değerlendirme Ofisi, bağımsız değerlendirmelerini doğrudan IFAD Yönetim Kurulu'na sunmaktadır. Yılda ortalama 10 proje değerlendirilmektedir.

IFAD'ın bugüne kadar Türkiye'de onaylanmış proje ve programlarının arasında; *Sivas-Erzincan Kalkınma Projesi (2003)*, *Ordu-Giresun Kırsal Kalkınma Projesi (1995)*, *Töşpat Kırsal Kalkınma Projesi (1990)*, *Bingöl-Muş Kırsal Kalkınma Projesi (1989)*, *Türumsal Destek ve Uygulanabilir Araştırma Projesi (1984)* ile *Erzurum Kırsal Kalkınma Projesi (1982)* yer almaktadır.

Ordu-Giresun Kırsal Kalkınma Projesi'nin amacı; Ordu ve Giresun illerinde kırsal kesimde yaşayan insanları destekleyerek gelirlerini artırmak, yaşam seviyelerini yükseltmek ve bunu, doğal kaynakları sürdürülebilir şekilde kullanarak gerçekleştirmek olarak belirlenmiştir. Bunu sağlamak için bölgede; tarımsal ve gelir getirici faaliyetler, ormancılık, kırsal altyapı, tarımsal kredi ve kurumsal yapının iyileştirilmesi faaliyetleri yürütülmüştür. IFAD ve Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan finans anlaşması sonucu proje, Tarım ve Köyleri Bakanlığı koordinatörlüğünde, Çevre ve Orman Bakanlığı ile Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından ortaklaşa uygulanmıştır. Proje kapsamında, Ordu ve Giresun illerinde 140'ar köyün kalkınma planı hazırlanmış, bunun yanında Ordu ilinde planlanan "Çiftçi Eğitim Merkezi" ile "Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hizmet Binası"nın inşaatı tamamlanmış ve hizmete açılmış, Giresun ilinde ise programın "Çiftçi Eğitim Merkezi Rehabilitasyonu" tamamlanmıştır.

2003 yılında onaylanmış ve 2004 yılı yatırım programına alınmış olan *Sivas-Erzincan Kalkınma Projesi* kapsamında ise; kurumsal kapasitelerin geliştirilmesi, eğitim ve teknik desteği sağlamak, biriksel üretimin ve hayvancılığın geliştirilmesi ile ilgili konularda alt projelerin uygulanması planlanmaktadır. Sürdürülebilirlik, sığır besleme, besicilik, koyunculuk, arıcılık, mantar üretimi, seracılık, balıcılık, peynir işleme ünitesi, küçük ölçekli sulama projeleri, sosyal kadın ve gençlik merkezleri, ürün işleme tesisleri gibi çok amaçlı birçok alt program; 2004-2010 yılları arasında uygulanacaktır.

Planlanan projeler ile ilgili bilgi; Eylül 2003 tarihinde IFAD, program ve projeleri üzerine bilgiyi yaymak üzere yeni bir prosedür benimsemiştir. Daha önceleri, ayrıntılı proje ve program tanımları Yönetim Kurulu'na sunulurken, yeni prosedür doğrultusunda, her proje/program için iki sayfalık bir bilgi notu hazırlanmakta ve Fon'un web sitesinde yayımlanmaktadır. Bu not projenin türünü, proje döngüsünün aşamalarını, potansiyel ortak finansmanları, amaçları, hedef grubu, ana bileşenleri ve diğer önemli özellikleri içermektedir. Bu notlar, IFAD'ın proje döngüsünde aradan her bir adım sonrasında güncellenmekte ve örgütün dört resmi dilinde ilan edilmektedir. Bu yeni prosedürün amacı; proje/program ile ilgili bilgiyi daha zamanlı ve etkili bir şekilde sunmak, ortak finansman olanaklarını erken ortaya çıkarabilmek ve kurumun IFAD ve diğer kalkınma örgütleri üzerine bilgi ve ilgisini artırmaktır.

Başlıklar: IFAD'ın kuruluşundan itibaren sağlamaktı olduğu bağış yardımları genel olarak gelişmekte olan ülkelerdeki küçük ölçekli tarım projeleri üzerinde etkilidir. Yerel tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini sağlamak için IFAD, besin güvenliğinin önemini vurgulamıştır. Bunun yanında, doğal kaynakların yolunu alanlarda yaşam ile yağış almayan koşullar altında geleneksel ürün ve mallar üretiminin zorluklarının anlaşılmasını sağlamıştır.

IFAD'ın hedef gruplarıyla doğrudan ilgili olan sürdürülebilir tarımsal teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, bağış programının başlıca amacı oluşturmaktadır. Gelişmiş çeşitlik sistemleri, yoksulların kullandığı doğal kaynakların korunmasına odaklanan teknolojiler geliştirilmektedir.

IFAD, bağış desteğini, Uluslararası Tarımsal Araştırmalar Danışman Grubu (Consultative Group on International Agricultural Research - CGIAR) gibi forumlarda politika düzeyinde güçlü bir savunma yoluyla birleştirmiştir. Bu CGIAR sistemi ve araştırmalarının gündeminin IFAD'ın ilgilendiği konulara yönelimine katkıda bulunmuştur. IFAD'ın yolculuğu yoksulluğu araştırmaların teşviki bağlamında Fon, 1996 yılında Tarımsal Araştırmalar Küresel Forumu (Global Forum on Agricultural Research - GFAR)'nın da kurulmasına katkı sağlamıştır. GFAR, yoksulluğun azaltılması, besin güvenliğinin sağlanması ile biyolojik çeşitlilik ve doğal kaynakların korunması ve yönetilmesi amaçlarıyla; maliyet etkili ortaklıkları ve stratejik ortaklıkları teşvik eden bir inisiyatiftir. Bağış yardımı sağlanan konuları tarımsal araştırma, diğer araştırmalar, eğitim ve sivil toplum örgütlerinden olmaktadır.

Aralık 2003'te IFAD Yönetim Kurulu, yeni stratejik hedefler, uygulama modelleri ve prosedürlere sahip olan Bağış Finans Politikası'nı onaylamıştır. Böylece IFAD'ın bağış politikasının iki stratejik önceliği, alan düzeyinde etkiyi artırmak amacıyla yerel topluluk temelli yaklaşımlarla teknolojik seçeneklere sahip olan, yoksulluğu yoksulluğa yönelik araştırmaların teşvik edilmesi ve toplum temelli örgütler ile sivil toplum kuruluşlarının dış içecek şekilde ortak kurumların yoksulluğu yoketme kapasitelerinin geliştirilmesi olarak belirlenmiştir.

Özel inisiyatifler: Belçika Hükümeti 1984 yılında Belçika Yaşam Fonu'nu geliştirmiş ve yürütme görevini IFAD ile Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)'nin ortak sorumluluğuna teslim etmiştir. Belçika Yaşam Fonu, kurulduğundan bu yana Afrika'nın çölleşen bölgelerindeki 13 ülkede kullanılmaktadır.

IFAD'ın bu başka özel inisiyatifi de 1985 yılında başlatmış olduğu *Afrika için Kurulluk ve Çölleşme Tehlikesini Azaltma Programı*'dır. İki aşamadan oluşan program, Afrika'nın yüksek çölleşme potansiyel bölgelerindeki en yoksul ve tehlikeye açık gruplara odaklanmaktadır.

IFAD uygulığı: Birleşmiş Milletler veya uzman kuruluşlarından birine ya da Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı üyesi olan tüm devletlere açıktır. Fon'un yıllık bütçesi düzeyi 450 milyon ABD Doları civarındadır ve bu faaliyetler temel olarak üç kaynaktan karşılanmaktadır: Üyelerin katkıları, borç akışları ve yatırım gelirleri. 2001 - 2003 döneminde donör katkılar IFAD'ın toplam kaynak gereksiniminin yüzde 46'sını karşılamış, kalan miktar ise borç akışları (yüzde 49) ile yatırım gelirlerinden (yüzde 5) sağlanmıştır.

IFAD işbirliklerini: ortaklıklar, iletişim ağıları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör, Birleşmiş Milletler (BM) kuruluşları, ortak finansmanlar, ülke koalisyonları ve küresel mekanizmalar yoluyla gerçekleştirmektedir. Fon, karsal kalkınmanın, besin güvenliğinin sağlanması ve katılımların önlenmesine yönelik temel hedeflerine ulaşmak için kaynakları harekete geçirmek üzere, mevcut ortaklıklarını pekiştirmeli ve yenilerini yaratmalıdır. Başlıca stratejik ortaklığı sahip olan Fon'un en önemli iki tarafı ortaklarından birini Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

(OECD) oluşturmaktadır. Fon, kalkınma ve bilgi paylaşımına yönelik uluslararası çabalarının koordinasyonunu sağlamak üzere, Kalkınma için Araştırma ortaklarıyla geniş bir iletişim ağı kurmuştur. Fon'un bağlı programı tarafından desteklenmekte olan bu ağlar arasında; 28 yilde 15 tarımsal araştırma merkezinin iletişimini sağlayan ve geliştirmekte olan ülkelerde sürdürülebilir tarım ve besin güvenliğini teşvik eden tarımsal bilimleri en iyi şekilde harekete geçirmekte olan CGIAR, 1998 yılında kurulmuş olan ve Asya ve Pasifik Bölgeleri Kırsal Kalkınma Bilgi Ağı olan ENRAF; 30 IFAD projesi ile Batı ve Merkez Afrika'daki diğer ortakların iletişimini sağlayan FIDAFRIQUE ve Latin Amerika ile Karayipler'deki 40 IFGAD projesinin iletişimini sağlayan FIDAMERICA bulunmaktadır.

IFAD'ın projelerinde ortak finansmanı sağlayan veya işbirliği gerçekleştirdiği diğer örgütler arasında; Afrika Kalkınma Bankası, Arap Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Fonu, Asya Kalkınma Bankası (ADB), Avustralya Uluslararası Kalkınma Ajansı, Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı (CIDA), Danimarka Uluslararası Kalkınma Derneği, Güney Afrika Kalkınma Bankası, Avrupa Birliği, BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Ford Vakfı, Fransa Kalkınma Ajansı (AFD), Alman Teknik İşbirliği Ajansı (GTZ), Küresel Çevre Fonu (GEF), İslam Kalkınma Bankası (IFB), İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SDC), İsveç Uluslararası Kalkınma Ajansı (SIDA), Toplum Kalkınması için Tınas Vakfı, BM Sermaye Geliştirme Fonu (UNCDF), BM Çocuk Fonu (UNICEF), BM Kadınlar için Kalkınma Fonu, BM Kalkınma Programı (UNDP), BM Uluslararası İlaç Kontrol Programı (UNDCP), Bileşik Kırsal Uluslararası Kalkınma Birimi, Dünya Bankası, Dünya Gıda Programı ve Dünya Doğal Yaşam Fonu (WWF)'nin yanında Venezuela, Hollanda, Yeni Zelanda, Japonya, İtalya, İrlanda, Fransa, Belçika ve Almanya hükümetleri de yer almaktadır.

2002 - 2006 Stratejik Çalışma Planı IFAD'ın sürekliliğinin derecesini yansıtmaktadır. Bu Plan 1997 - 2001 dönemi Stratejik Çalışma Planı, 2000 - 2002 Eylem Planı, Kırsal Yoksulluk Raporu 2001 ve mevcut bölgesel stratejiler ile IFAD çalışma gruplarının çeşitli çalışma sonuçlarına dayanmakta ve halen de değişikliklere uğramaktadır. Stratejik Çalışma Planı, Fon'un taleplerini artırmakta ve bu talepler, yeni stratejilerin etkin olarak uygulanabilmesi için iç süreçler, prosedürler, yapılar ve insan kaynaklarını olduğu kadar, bölgesel stratejilerde de yönelik olmaktadır. IFAD, her gün değişen ve karmaşıklaşan bir dünyada, örgütünü özellikle yönetim, politika geliştirme ve iletişim konularında personel kadrosunun becerilerini artırmasına büyük gereksinim olduğu marucundadır.

IFAD, 2002 - 2006 Stratejik Çalışma Planı doğrultusunda geleceğe yönelik olarak, temel etkinlikleri için insan ve finans kaynaklarını geliştiremeyi, yenilikçi ve etkin bir kurum olmaya yönelik olarak yapısını güçlendirmeyi; odak alanlarını keskinleştirerek, doğal varlıklar ile teknolojiye atılan daha fazla bir önem sağlama, kırsal gelir yaratma ve tarımsal büyüme yollarıyla yerel kalkınmaya yönlendirmeyi; yoksullar için yoksullar ve örgütleriyle daha yakın ilişkiler kurmayı; alanda etkisini artırmak ve uluslararası toplumda daha büyük bir katalizör rolü üstlenmek için ilerlemelerini yerinde kaydedecek sistemler geliştirmeyi planlamaktadır.

IFAD'ın yayın başlıkları; yıllık raporlar, kırsal yoksulluk raporları, temel dokümanlar, IFAD güncellemeleri ile politika dokümanlarıdır oluşmaktadır. Yayın konularının çoğunlukla program ve örgütün içişlerine yönelik nitelikte kitapları oluşturmaktadır. Bunlar; Kırsal Yoksulluğun Bölgesel Değerlendirmesi, Çevre ve Doğal Kaynak Yönetimi, IFAD'ın Büyüyen Taahhüdü, Yoksullar için Kırsal Finans; Sürdürülemez Projelerden Sürdürülebilir Kurumlara, Etkili Proje Döngüsü için Katılımcı Yaklaşımlar, Doğu ve Güney Afrika'da IFAD'ın Cinsiyet Güçlendirme Programı, IFAD Destekli Projelerde Cinsiyet Konularına Genel Bakış ile Kırsal Yoksulluğun Yoksulluğu Yemelerinin Sağlanması adlı yayımlar yer almaktadır. Diğer taraftan IFAD'ın yayını

lanmakta olduğu broşürler ve diğer yayınlar arasında ise; IFAD: Kurumsal Broşür, Katılım Projelerinin Arkasındaki İnsanlar, Kriz Sonrası Yardım, Başarılı Örnekler, IFAD Projelerinde Kadın Liderliği, Nijerya Kaldırılan Afrika'da Kadınlar Tarımsal Kalkınmada Tarımsal Uygulamalar ve Değişen Dünyada Karşılaşılan Zorluklar yer almaktadır.

İletişim

107, Via del Serafico Rome 00142 Italya

Tel: (39-06)621 54591

Faks : (39-06)5459 2141

E-mail: ifad@ifad.org

Web: www.ifad.org

Kaynaklar

www.ifad.org

www.tugem.gov.tr/tugemweb/ordugirisankip.html

www.sivas.gov.tr/ty/tarim.htm

Uluslararası OneWorld Vakfı OneWorld International Foundation

İlk adıyla OneWorld Online (OWO), geleneksel medya ile çalışan ve küresel kalkınma konularına yönelik teşvik eden bir Birleşik Krallık yardım derneği olan OneWorld Yayıncılık Sorumluluğu'nun himayesinde Peter Armstrong ve Anuradha Vittachi tarafından kurularak, 24 Ocak 1995 tarihinde çalışmalarına başlamıştır.

Ortaya çıktığı kurucularının, geleneksel medyanın yokaltık, insan hakları ve sürdürülebilir kalkınmaya karşı duyarlı insanlara, adaleti bir şekilde söz hakkı tanımayan ihmalkarlıklarına dair endişeleri sonucu olmuştur. Kurucular internetin, küresel halk gündemini samimi olarak yansıtabilecek ile kuzey ve güneydeki vatandaşları bir araya getirebilecek etkililikteki ilk araç olduğuna inanmışlardır.

OneWorld deneysel bir çalışma olarak başlamıştır ve dünyada tek olmak üzere iddialı bir şekilde yoluna devam etmektedir. Nisan 2003 tarihinde, dünyanın birçok yerinden ortaklarıyla beraber *'dev uluam kolektifi'* olarak tanımlanmıştır. Fakat 1994-95'lere geri dönüldüğünde OWO'nun, Birleşik Krallık kalkınma örgütlerine, odalarının yeni internet dünyasına getirmede katkı sağlamak olan daha mütevazı bir amaca odaklanmış olduğu görülür. Bu dönemden itibaren OneWorld itibarını yazılım mühendisliği hizmetlerinden sivil toplum sektörüne taşımıştır. Fakat OneWorld'ün asıl çekiciliği başka yerlerde yatmaktadır:

- Kurucuları, geniş çaplı yayıncılık, editörlük ve çoklu medya deneyimine sahiptir. İnteraktif medyanın öncileri olarak, kalkınma ve insan hakları alanlarında uzun yıllardır yüksek kalitede ve herkese ulaştırılabilir ürünler yaratmaktadır. Bu OneWorld.net'i bir anda, toplumsal ilginin günümüzde en fazla olduğu, değerli fakat duyarız olan web sitelerinden farklı kılmıştır.
- Zamanında birçok site, örgütünün reklamını yapmaktan öteye fazla gidememiştir. Fakat OWO'nun kurucuları, kendi promosyonlarına odaklanmak yerine iyibilki bir çoklu medya platformu olan www.oneworld.net'i yaratarak sivil topluma hizmet etme gibi sezgisel bir karar almışlardır.
- OneWorld promosyonuna yönelik harcamalarını 1995 yılında çözümlü bir diziden oluşan, basit ama popüler bir kartpostal yoluyla kısıtlamıştır: *"İyi insanların çetesi"* ve bu ağzadan ağza yayılan bir tanıtım sloganı haline gelmiştir.
- Ufak kaynaklarını, hızla büyüyen sayıdaki ortaklarının her birine, bütünüyle özerk olan web sitelerini yaratmada katkı sağlamak üzere harcamıştır; örnek olarak ortakların içerik ve dizaynını hazırladığı her bir bireysel site, yüzde 100 editör kontrolünden geçmektedir. Diğer birçoklarının arasında, Oxfam ve Hristiyan Yardım'ın orijinal web siteleri, 1994-1996 kadar eski tarihlerde OneWorld tarafından yapılandırılmıştır. Geri dönüşüm olarak ortaklar, materyallerini diğer ortaklar ve küresel çapta izleyicilerle - hiçbir ücret ödenmeden - paylaşmak üzere anlaşmışlardır.

- Daha sonra OneWorld, izleyenleri doğrudan doğruya ortakların web sitelerine yönlendiren açık bir toplumsal yol gösterici niteliğinde, bir banyuru kapısı yaratmıştır. Bu yolda OneWorld ortakların mesajlarını etkisizleştirerek sosyal yardımlarını menfetmek suretiyle desteklemiştir. OneWorld.net, mesajların küresel ölçekteki izleyenlerine en az düzeyde kurum ve maliyetle yayararak hızlı bir biçimde çok sayıda izleyici, ödül ve sivil toplum takdirini kazanmıştır.
- OneWorld ortaklarının materyallerini ne kolonileştirmiş ne de rızası olmadan bağlantıya açmıştır. Bu felsefe, eski web topluluğunun, paradoksal olarak birleşmiş olan bağımsızlık ve bağlılık iddialarıyla birlikte, özgürlük seven, güç paylaşımı kültürüne taminiyle uygundur.

İngilizce diliyle başlayan portal, hızlı bir biçimde; çok çeşitli diller, uzman konu kanalları ve iş olanakları bölümü gibi interaktif fırsatlar sunan ulusal ve bölgesel basımlar yoluyla kendini geliştirerek, kullanıcı kapasitesini genişletmiştir. OneWorld.net sitesi şu an itibarıyla ayda beş milyon üzerinde sayfa görüntüsü; bununla beraber, sayısı 1500'ün üzerinde olan metin ortaklarından; dikkat çeken haberler, fikirler ve kampanyalar almaktadır. Ayrıca, çoklu medya araçlarını ücretsiz olarak paylaşan, OneWorld'ün yazılım platformları tarafından desteklenen ve 10 OneWorld merkezindeki ekiplerce gözlenen, 2000'ün üzerinde video yapımcısı ve yaklaşık 800 radyo istasyonu üyesiyle birlikte çalışmaktadır.

Karşılıklı bilgi paylaşım yapısı, içerik anlamında "Örtünmek" ortak sitelerin yazılım birikimine, arama motoru için materyalleri sınıflandırmasına ve editörlerin portala sayfalar eklemesine olanak sağlamasına bağlıdır. Örtünmek, arama ve yazarların yazılım araçları, OneWorld'ün ortaya koyduğu ürünün asıl teknoloji platformunu temsil eder. Bu İçerik Yönetim Sistemi (CMS) araçlarının yeni bir kuşağı, Mart 2003 tarihinde uygulamaya konmuştur.

OneWorld ağı, insan hakları ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek amacıyla internetin demokratik potansiyelinden yararlanmaya adanmıştır. Bu doğrultuda, interneti kullanarak küresel ölçekte yoksulluk ve yoksulluğu gidermeye katkı sağlamada bir lider konumundadır. Dünya üzerindeki en yoksul toplumların insanlarına en son iletişim teknolojilerinden yararlanma olanakları sunmaktadır. "*Çünkü hiçbirimiz dünyayı tek başımıza değiştiremeyiz*" fikrini benimsemiştir.

OneWorld'ün çalışmalarını sürdürürken benimsediği değerleri;

- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin içinde saygın bir şekilde yer aldığı gibi, herkes için insan hakları,
- Dünyanın doğal ve ekonomik kaynakların adil ve eşit bir şekilde paylaşımı,
- Hayatın basit ve sürdürülebilir yolları,
- Her bir bireyin, yeni teknolojilerin faydalarına erişimi ile bilgilendirme ve bilgilendirme hakkı,
- Karar almada katılım ve şeffaflık,
- Sosyal, kültürel ve dilsel çeşitlilik.

OneWorld bu değerlere çalışmalarında ve yönetiminde aşağıdaki gibi gerçekleştirecek saygı duyulmaya çalışmaktadır: Örtünen amaçlar doğrultusunda örgütlerde ortaklık ruhu içinde çalışmak, yarar sağlamayan bir yapı ile kar amacı gütmeyen örgüt illerini benimsemek, internet teknolojisine erişim haklarının, uygulama sorumluluklarıyla dengelenmesi gerektiğinin farkında olmak, OneWorld vizyonu ve değerleriyle açık bir şekilde çalışan erkânlarının sağladığı her türlü finans kaynağından kaçınmak.

OneWorld, küresel ölçekte bir izleyici kütlesini, insan hakları ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili en etkili şekilde bilgilendiren bir online medya banyuru kapısı olmayı; küresel sürdürülebilir kalkınma için çalışan toplulukları, etkileşimli olarak OneWorld vizyonunu paylaşan özgür ve birey ortak

İhlatı yoluyla online ortamda biraraya getirmeyi ve çalışmalarında coğrafi ve dilsel bariyerleri aşarak, özellikle hakim medya ve siyasetçilerin gözünden kaçanları dile getirmeyi amaçlar.

Uluslararası OneWorld Vakfı (OWI), OneWorld.net'in idari bünyesi ve OneWorld vizyonunun koruyucusudur. OWI, Aralık 1999 yılında kurulmuştur. Bu kuruluşun amaçları; OneWorld ağıının geliştirmekte olan vizyon, değerler, kimlik ve yaratıcı sinerjinin koruyucusu olmak, haber ağı için stratejik ve entelektüel liderliği kolaylaştırmak ve haber ağıının vizyonu, değerler ve kimliğini, dış temsilci yoluyla geliştirmektir. Bu amaçları gerçekleştirmeye yönelik hedefleri ise; OneWorld haber ağıının çeşitliliğini coğrafi, cinsiyet, dil ve güç konumu ('sınıf' veya 'ayrıcalık') anlamlarını da içerecek şekilde artırmak; haber ağı içinde ilişki, yaratıcı sinerji ve karşılıklı öğrenmeyi güçlendirmek ve 'haber ağı avantajlarını' maksimize etmek; iyi haber ağı yönetimini sağlamak; haber ağı için destek, liderlik ve dış temsilci sağlamak; ağı etkileyebilecek herhangi bir sorunu tahmin etmek ve gerekli önlemleri almaktır.

OneWorld sayfaları aracılığıyla, dünya çapında insan hakları, çevre ve sürdürülebilir kalkınma konularında, iş fırsatları ve gönüllü çalışma olanaklarını araştırma, OneWorld Radyo ve OneWorld TV'den haberleri online izleme gibi seçeneklerden faydalanılmak mümkündür.

OneWorld.net, kamuoyunu ve karar alıcıları, dünyadaki insanların durumuyla ilgili olacak 1500 sivil toplum kuruluşu, 1000 radyo istasyonu ve 4000 film yapımcısından topladığı bilgiler yoluyla düzenli olarak bilgilendirir. OneWorld.net çalışmalarını, dünya üzerindeki farklı kuruluşlarda işbirliği içinde yürütmektedir. Bu kuruluşların bir kısmı OneWorld'e finansal anlamda destek sağlamakla, diğerleriyle ise, etkinlikler sürdürülürken çeşitli işbirliklerinde bulunmaktadır.

Donörler: Ford Vakfı (ABD); Guérand-Hermès Barış Vakfı (Birleşik Krallık); Gazeteci Gelişim Vakfı (ABD); Hivos, Gelişmekte olan Ülkelerle İşbirliği İnsani Enstitüsü (Hollanda); Hollanda Dış İşleri Bakanlığı (Hollanda); SDC, İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (İsviçre); The Bushmen Trust (Birleşik Krallık); Rockefeller Kardeşler Fonu (ABD); Uluslar Arası Kalkınma Departmanı (Birleşik Krallık).

Stratejik ortaklar: Birleşik İletişim Derneği (APC); Association mondiale des radiodiffuseurs communautaires (AMARC); CIVICUS; İletişim İnisiyatifi; HIVOS; İnter Basın Servisi (IPS); Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP).

Ortak destekçiler: Sun Microsystems, Cable and Wireless Plc., Vodafone Grup Vakfı.

OneWorld'un iki merkezi bulunmaktadır. Bunlardan biri, İngiltere'de Panos Institute ve diğeri İtalya'da Fondazione Fontana adlı iki sivil toplum kuruluşudur. Ağıın toplam 10 büyük merkezi bulunmaktadır:

- OneWorld Afrika (Lusaka, Zambiya)
- OneWorld Avusturya (Viyana)
- OneWorld Hollanda (Amsterdam)
- OneWorld Finlandiya (Helsinki)
- OneWorld İtalya (Trento, Unimondo)
- OneWorld Güney Amerika (San José, Costa Rica)
- OneWorld Güney Asya (Yeni Delhi, Hindistan)
- OneWorld İspanya (Barcelona)
- OneWorld İngiltere (London)
- OneWorld ABD (Washington)

OneWorld.net'in Türkiye'deki ortağı Ulaşılabılır Yaşam Demegi'dir. Ortaklık için, sürdürülebilir kalkınma veya insan hakları alanlarında çalışan örgüt, birim veya bölüm olma veya proje yapma koşullarları bir tasarımdadır.

OneWorld, zenginliğin dünya nüfusu arasında eşit ve sürdürülebilir dağılımı vizyonuna sahiptir ve bunun temelini, insan haklarının küresel anlamda kazanılıp korunması ve kendi sorunlarına hakim olmada yerel topluluklara izin veren yönetim yapılarının oluşturduğuna inanır.

İletişim

River House 143-145 Farringdon Road London EC1R 3AB İngiltere
Tel: 44 (0) 20 7239 1400
Fax: 44 (0) 20 7853 3342
E-mail: foundation@oneworld.net
Web: www.oneworld.net

Kaynaklar

www.oneworld.net

Uluslararası OXFAM Vakfı OXFAM International

Oxfam'ın fikri II. Dünya Savaşı sırasında İngiltere'de ortaya çıkmıştır. 1942 yılında Protestan entelektüelleri, sosyal eylemciler ve Oxford akademisyenlerinden oluşan bir grup, Yunanistan'da krizi durumda yaşayan mültecilere karşılık olarak, *Oxford Committee for Famine Relief (Açlık Tardamı için Oxford Komitesi)*'ni oluşturmuştur. Kurulduğu bu yıllarda, Birleşik Krallık'ın her tarafındaki insan grupları, savaşta hayatları yakalmış insanlara gönderilmek üzere yiyecek ve giyecek toplamaşlardır. Oxfam, savaş bittikten sonra da Avrupa'da yoksullara yardım eden gruplara malzeme ve finansal yardım göndererek çalışmalarını sürdürmüştür. 1949'dan itibaren Oxfam grubu, dünyanın her yerinde savaşlar ya da diğer nedenlerle ortaya çıkan acıların giderilmesi için insanları destekleme kararı alarak çalışmalarına devam etmiştir. Avrupa'daki durum düzelmeye başladıkça, Oxfam ilgisini geliştirmekte olan ülkelerdeki insanların gereksinimlerine yönelmiştir.

Bugün Oxfam International dünyanın yüzden fazla ülkesinde beraber çalışan on iki örgütün koordine federasyonu durumundadır ile yoksulluk ve adaletsizliğe karşı kesin çözüm arayışı içindedir.

Yoksulluğun doğada var olan birçok nedenine karşı Oxfam International üyeleri, kolektif çabalarıyla çok daha fazla etki yaratabileceklerine inanırlar. Yoksulluk karşısında maksimum etkiyi yaratabilmek amacıyla Oxfamlar, gelişme programları, insani tepkiler, ulusal ve küresel düzeyde politika değişiklikleri için lobicilik üzerine çalışmalarında birleşirler. Popüler kampanya ve ilerijim çalışmaları, değişim için kamuoyunu hareketeleştirmeyi amaçlamaktadır.

Oxfam'ın örgütsel yapısı Oxfam Yürütüm Kurulu, İdari Yöneticiler Konseyi, Dört Komite (bilgi sistemleri, pazarlama, destek ve programlar), Washington Destek Ofisi ve İngiltere'de bulunan Sekreterlikten oluşmaktadır. Oxfam, 1992 yılında Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilmiştir.

Oxfam International, yoksullukla savaşmaya adanmış ve dünyadaki eşitsizliğin giderilmesiyle ilgili olan bağımsız, hükümet dışı bir örgütten oluşan uluslararası bir gruptur.

Hedefleri:

- İrk, cinsiyet, dini tercih ve siyasi mahkumiyetine aldatılmaksızın, dünyanın her tarafındaki insanlar için; yoksulluğun yok edilmesi, endişelerin azaltılması ve acıların giderilmesi;
- Yoksulluk, endişe ve acıların nedenlerinin ve etkilerinin araştırılması ve aynı şekilde kamu-nun ve karar alıcıların da bilgilendirilmesi ve
- Yukarıdaki hedeflerden yola çıkarak, iyi niyetli bir uluslararası ortaklık yoluyla çalışmaktır.

Oxfam'ın Beş Amacı; Oxfam, yoksulluğun, temel haklardan yoksun insanların bir güçsüzlük durumu olduğu inancıyla kalkınma için, haklar temelli bir yaklaşıma sahiptir. Bu, Oxfam çalışmaları için yalnızca ahlaki değil, aynı zamanda yasal bir esastır.

Sürdürülebilir Gecim Yolları Hakkı, yiyecek, barınak ve temiz su gibi temel ihtiyaçlar herkes için erişilebilir olmalı, insanlar bağımsız oldukları doğal kaynakları korumalıdır.

Hizmetler Hakkı; sağlık, eğitim ve diğer hizmetler herkes için elde edilebilir olmalıdır.

Yoksul ve Çölleşen Bölgeler İçin Hizmetler; yoksul insanlar, özellikle iklim değişikliğiyle ilgili olarak kaliteli hizmetlere erişim hakkına sahiptir. Hizmetlerin değişimleri olmazsınız yaşamalıdır.

Dişulunu Hakkı; insanlar örgütlenip, düşüncelerini dile getirebilmeli ve kendilerini etkileyecek olan konulardaki kararların bir parçası olabilmelidirler.

Özdeşlik Hakkı; insanlar cinsiyet, etnisite veya diğer kimlik sorunlarıyla ilgili ayırım yapılmaksızın yaşamalıdır.

Oxfam yaklaşımı

Yoksul insanların kendi hayatlarının kontrolünü almaları: Oxfam eylemlerinin tümü yoksul insanların kendi haklarını kullanabilmeleri ve hayatlarını yönetebilmeleri amaçlıdır.

Hakları temel alan bir yaklaşım: Çalışmalar yoksullukla savaşmada temel sayılan, yukarıda da belirtilen beş amaç doğrultusunda odaklanmıştır. Bu amaçlar; bir geçim yolu, hizmetler, güvence, katılım ve çeşitliliktir. Oxfam, belirlediği stratejik hedefleri bu amaçlara yönelik olarak oluşturmaktadır.

Daha büyük bir etki için küresel ve yerel birleştirilmesi: Oxfam'lar, destek ve değişim için seferberlik çalışmalarını küresel ve ulusal çapta sıradan insanlar düzeyinde birleştirerek gerçekleştirebilir.

Ortaklarla birlikte çalışma: Oxfam'lar, yerel ortak örgütlerle birlikte, bununla eşzamanlı olarak da onları güçlendirmeye çabalarak çalışmalarını sürdürmektedir. 2000 yılında, bu ortak örgütlerin sayısı 100 ülkede yaklaşık üç bindi.

Diğer örgütlerle buluşma: Oxfam eşitsizliğin giderilmesi için verilen evrensel savaşta, izole bir şekilde değil, diğer grup, network ve örgütlerle birlikte çalışmaktadır.

Oxfam'ın çalışma metodları;

Yoksullarla çalışmak: İnsanların geçim yollarını geliştirmek ve kendi hayatlarını idare etmek için gereksinim duydukları olanaklara erişimlerini kolaylaştıracak olan örgütlenmelerine yardım etmek. Bunun yanında, afetlere karşı önleyici ve hazırlayıcı tedbirler almak ve acil yardım.

Güçlü insanları etkilemek: Yoksul insanların yaşadığı güçlükler; kendi hayatlarını geliştirmek ve kontrol etmek için gereksinim duydukları haklar, olanaklar ve kaynakları garantilemek için uluslararası politikaları ve uygulamaları değiştirmeye yönelik yüksek düzeyde araştırmalara ve lobiciliğe bağlıdır.

Tümü insanlarla el ele vermek: Kamunun ilgisini küresel yoksulluk için gerçek çözüm yollarına çekebilmek, insanların değişim hareketi için motive etmek ve bir küresel varandaşlık kavramı yaratmak için popüler kampanyalar, anlaşmalar ve medya çalışmaları düzenlemek.

Oxfam;

- Fonlarını donörler, pazar ve ticaret, hükümetler, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği gibi uluslararası enstitüler ile bağılar ve fon getircisi çeşitli kaynaklardan sağlamaktadır.
- Diğer sivil toplum kuruluşlarına kullandığı yardımı sağlamaktadır. Bu yardımı, özel sektör projeleri veya belirli sosyal grupları hedefleyen projelere fon sağlama ya da eğitim, network

- veya bunlar gibi proje dışı inisiyatifler konusunda destek olma yoluyla gerçekleştirmektedir.
- Yerel kapasiteyi Oxfam hedeflerine göre yetersiz veya uygunsuz olduğu hedef gruplara doğrudan yardımlarda bulunmaktadır.
 - Acil durumlarda doğrudan veya dolaylı insani yardım sağlamaktadır.
 - Hükümetler ve BM, IMF gibi uluslararası kuruluşlarda etkili oyuncular olarak lobi yapmakta ve ilgilendiği konularda kampanyalar düzenlemektedir. Bu konular; çevre ve altyapı projeleri, yoksulluk giderici projeler, yapısal uyum programları, borç, insan hakları, mülteciler, eğitim, ticaret ve "hayat kurtarıcı ilaçlar"dır.
 - Yazılı dokümanlar üretmekte ve yayınlamaktadır.
 - Düzenli seminerler, belirli konulara yönelik özel konferanslar ve fonlanmış danışmanlık projeleri gibi etkinlikler yoluyla kendi faaliyetlerinin kritik analizlerini desteklemektedir.
 - Kalkınmaıı belirli kavramlarını yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. Bu kavramlar genel katılım/yerli alma, iyi yönetim, temel haklar anlamındaki temel gereksinimler ve sürdürülebilir geçim yollarıdır.

Oxfam Program ve Projeleri

Kalkınma: Oxfam ve ortakları yoksulluk ve eşitsizliğin giderilmesi için uzun dönemli kalkınma programları ve kampanyaları organize ederler. Bunun yanında cinsiyet, HIV/AIDS ve insan hakları gibi çeşitli konularda da çalışmaları bulunmaktadır.

Acil Durumlar: Oxfam, kelzden etkilenen insanların temel haklarını, derhal yüksek nitelikte acil durum-insani yardım almak olduğuna inanmaktadır. Bu yardım, insanları acılardan kurtarmak ve uzun dönemli kalkınma kazançlarının kaybını minimize etmek için kriz durumlarında sağlanmalıdır.

Oxfam'ın insani yardımları yalnızca kriz durumlarıyla kısıtlı olmamakla birlikte, destek, engelleme, hazırlık olma, doğrudan müdahale ve rehabilitasyonu da kapsayacak şekilde geniş bir aralıktadır. Oxfam sıvay, kuraklık, sel, deprem ve kırık nedeniyle ortaya çıkan durumlarda çalışmaktadır.

Kampanyalar: Oxfam'lar değişim için Dünya Bankası, IMF, Birleşmiş Milletler, Dünya Ticaret Örgütü ve Avrupa Komisyonu gibi kuruluşlarda kampanyalarda bulunmaktadır.

Oxfam ortaklarının çalıştığı veya projelere fon sağladığı bölgeler şunlardır: Güney Amerika, Orta Amerika, Orta ve Doğu Afrika, Güney Afrika, Doğu Afrika, Doğu Asya, Güney Asya, Doğu Avrupa ve Eski Sovyet Birliği, Orta Doğu ve Okyanusya.

2000 yılı verilerine göre: 100 ülkede 3000 civarında ortağı bulunan Oxfam, çalışmalarını bu yerel ortaklarıyla birlikte sürdürür. Bu ortakların arasında Oxfam adını taşıyan bağlı kuruluşlar bulunduğu gibi diğer toplumsal yardım kuruluşları da bulunmaktadır. Oxfam, bu yerel örgütleri yoksulluğun sürdürülebilir bir şekilde azaltılmasında, sivil ve politik hakların başlatılmasında hayati bir önem taşıdığına inanmaktadır.

Oxfam'ın bağlı kuruluşları Avusturya, Belçika, Kanada, Almanya, Büyük Britanya, Hong Kong, İrlanda, Hollanda, Yeni Zelanda, Japonya, Quebec ve Amerika'da bulunmaktadır. Bu bağlı kuruluşlar, merkezi Londra'da bulunan Oxfam International'le kolektif bir şekilde yönetir, politikaları belirler, planları oluşturur ve bunlar doğrultusunda etkinlikleri düzenlerler. Bağlı kuruluşlar, kaynak tahsis etme ve kendi işlerini yönetme konularında bağımsız sorumluluğa sahiptir.

Oxfam kuruluşları, kalkınma uygulayıcıları, politika geliştirenler, akademisyenler, okullar ve genel olarak kamu için destek, eğitim ve bilgi programının bir parçası olarak kitaplar ve diğer yayınları hazırlamaya çalışıyor. Örneğin, yoksulluğu azaltmaya çalışırken, Oxfam bildiriler, yıllık raporlar, ticaret raporları ve yoksulluk raporları bulunmaktadır. Bunun dışında Oxfam serileri arasında Oxfam Ülke Profilleri, Oxfam Kalkınma Ana Hatları, Oxfam Kalkınma Durum Kitapları, Oxfam Çalışma Bildirileri, Oxfam Beceri ve Uygulama, Oxfam anlayışı gibi örnekler yer almaktadır.

Hetişim

Suite 20, 266 Banbury Road, Oxford OX2 7DL İngiltere

Tel: ++ 44 1865 31 39 39

Faks: ++ 44 1865 31 37 70

E-mail: information@oxfaminternational.org

Web: www.oxfam.org

Kaynaklar

www.oxfam.org

BANKALAR

BANKALAR

Asya Kalkınma Bankası (ADB)

İslam Kalkınma Bankası (ISDB)

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB)

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası (TCZB)

Türkiye Halk Bankası

Türkiye Kalkınma Bankası (TKB)

Asya Kalkınma Bankası (AKB) Asian Development Bank (ADB)

Asya Kalkınma Bankası (AKB); Asya ve Pasifik'teki yoksulluğun azaltılması ve bölge ülkeleri arasında ekonomik-mali işbirliğinin özendirilmesi amacıyla 1966 yılında kurulmuş çok ulusal bir kalkınma finansmanı kurumudur. AKB'nin ticari bankalardan farkı, kar amacı gütmeyen, çok taraflı bir kalkınma finansmanı kurumudur. AKB'nin müşterileri, aynı zamanda pay sahipleri olan üye ülkelerdir. Banka'nın diğer kalkınma kuruluşlarından farkı ise, "Asya"lığıdır. Çalışanlarının %60'ı ve hisse sermayesinin büyük kısmı Asya'dandır. Merkez ofisi Manila, Filipinler'de bulunan AKB, Frankfurt, Tokyo ve Washington gibi gelişmiş kentlerin yanında, Asya ve Pasifik'teki birçok ülkede de ofislere sahiptir. AKB'nin başkanı geleceksel olarak her zaman Japon olmaktadır.

Çalışmaları genel olarak yoksullukla mücadele konularına odaklanmış olan AKB 1990'lar boyunca çeşitli zorluklarla karşılaşmış ve 1999 yılında Yoksullukla Mücadele Stratejisi'nin benimsenmesiyle sonuçlanan yeni, karmaşık politika inisiyatifleri üstlenmiştir. Tüm bu inisiyatifler AKB'nin 15 yıllık gündemini belirleyen, 2001-2015 Uzun Dönem Stratejik Çalışma Taslak'ında birleştirilmiştir. Bu taslak, AKB'nin örgüt yapısı, çalışma süreçleri ve ürünlerinin yeniden gözden geçirilmesini gerektirmiştir. Ocak 2001 tarihinde gözden geçirme çalışması için bir program ortaya çıkarılmış ve çalışmanın amacı Uzun Dönem Stratejik Çalışma Taslak'ının etkili ve etkin bir şekilde uygulanabilmesi için AKB'nin örgüt kapasitesini değerlendirmek ve gerektiği yerlerde değişiklikler yapmak olarak belirlenmiştir. Çeşitli çalışma gruplarının ortaya koyduğu detaylı çalışmalar, odak grup çalışmaları, dışarıdan danışmanlar ve AKB çalışanlarının önerileri doğrultusunda 2001 yılının sonlarında örgüt yapısında gerçekleştirilecek olan değişiklikler belirlenmiştir. Bu değişim AKB'nin yeniden örgütlenmesi olarak adlandırılmaktadır.

AKB çalışmaları, özellikle günde bir ABD Dolarından az gelirdle yaşayan 900 milyon yoksul olmak üzere, Asya ve Pasifik'teki insanların yaşam kalitesini artırmayı amaçlamaktadır. AKB, 1999 yılında yoksullukla mücadele stratejisini benimsedikten sonra, bölgedeki yoksulluğun yok edilmesine yönelik çalışmalarına başlamıştır. AKB'nin projeleri ve programları yoksulluğun yanında; ekonomik büyüme, insan gelişimi, eşitlik ve kalkınma, iyi yönetim, çevresel koruma, özel sektör gelişimi ve bölgesel işbirliği önceliklerinden biri veya daha fazlasına hizmet etmektedir.

AKB tarım ve doğal kaynaklar, enerji, finans, endüstri ve yatırımların mineraler, sosyal altyapı, nakit ve ilerişimler, çoklu sektörleri içeren etkinlikleri de kapsayan çok çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Ayrıca bu çalışmalara yönelik olarak gelişmekte olan üye ülkelerindeki hükümetler, kamusal ve özel girişimlere borç vermektedir. AKB'nin sağladığı tüm katkılar, ülkelerin önceliklerine dayanan kalkınma yatırımlarını teşvik etmektedir.

AKB, bünyesinde yer alan *Genç Profesyoneller Programı* ile 30 yaş veya altındaki yüksek nitelikli gençlere iş üzerinde eğitim, misyonlara katılım ve bünyesel gereksinimlere göre değişen kısa süreli format eğitim olanakları sunmaktadır.

Yıllar boyunca AKB, yardımlarının etkinliğini artırmak için birçok politikalar ve stratejiler benimsenmiştir. Yeniden örgütlenme ile birlikte hayata geçen *Bölgesel ve Sürdürülebilir Kalkınma*

Departmanı (RSDD), bu kalkınma yardımlarının en yüksek kalitede uygulanmasına yardımcı olmakta ve bir sektörel ve tematik uzmanlık merkezi olarak tüm diğer departmanlara destek sağlamaktadır. Politika ve çalışmaların ana hatlarını belirlemek ve uygulamalarını izlemek amacıyla sahip olan departman, ayrıca bankanın tutarlılığın sürdürmekte ve kalitesi sağlamaktadır. RSDD bünyesinde altı alt birim hizmet vermektedir. Çevre ve Sosyal Koruma Birimi, AKB'nin koruma politikalarına uygun çalışmalarda bulunmaktadır. AKB'nin tematik gündeminden iki alt birim sorumludur. Bunlar, Yoksulluğun Azaltılması ve Sosyal Kalkınma Birimi ile Yönetişim ve Bölgesel İşbirliği Birimi'dir. AKB'nin teknik ve sektörel gündemiyle ilgilenen birimler ise, Finans ve Altyapı Birimi ile Tarım, Doğal Kaynaklar ve Sosyal Sektörler Birimi'dir. Departman ayrıca, AKB'nin sivil toplum kuruluşları ile olan bağlantılarını sağlamak üzere bir Hükümet Dışı Örgütler Merkezi'ne sahiptir.

RSDD; AKB'nin her bölgesel departmanına, projeler ve proje personeli için en iyi uygulamaları geliştirmede yardımcı olmaktadır. Ayrıca, kısa ve orta dönem sektör çalışma programları hazırlamakta ve her bir sektör ve tematik alan için yerli rabinleri oluşturmaktadır. Asya ve Pasifik bölgelerinin kalkınma amaçlı küresel ağına ve ortaklıklarını koordine etmek de dahil olmak üzere, AKB'nin bölgesel kalkınma fonksiyonlarını desteklemek de departmanın görevleri arasındadır. RSDD, Asya Kalkınma Bankası'nın yeniden örgütlenmesinde oldukça önemli bir role sahiptir. AKB'nin bölgedeki yoksulluğa mücadelede en yüksek standartlarda etkinliklerini sürdürmesini sağlamaktadır.

AKB'nin yeniden örgütlenmedeki başlıca hedeflerinden biri de AKB'nin ülke odaklanmalarını güçlendirmek ve belirli bir gelişmekte olan üye ülkenin tüm hizmetlerini bir departman altında birleştirmektir. Böylece banka, ülkelerin sorunlarına daha dar ve odaklanmış bir şekilde bakıp bölgesel işbirliğini güçlendirmektedir. Mescut Pasifik Departmanı'na, yeniden örgütlenme ile birlikte Doğu ve Merkez Asya, Mekong, Pasifik, Güney Asya ve Güneydoğu Asya departmanları eklenmiştir. Her bir departman kapsadığı bölgedeki tüm program ve projelerin planlanması ve uygulanması etkinliklerini yürütmektedir. Her bir bölgede bulunan yerli elçilikler ise çalışmalarını ilgili olarak kendi bölgesel departmanlarına rapor vermektedir. Yerli elçilikler yaklaşımının amacı her bir ülkenin özel ihtiyaçlarına eğilebilmek ve ülke perspektifiyle hareket etmektir. AKB'nin Yerli Elçilikler Politikası, gelişmekte olan ülkelere sağlanan desteğin etkinliğini artırmak için, pay sahipleri ile daha yakın etkileşimlerde bulunulması ve ülke içindeki etkinliklerin yoğunlaştırılması gerekliliğini savunmaktadır. Elçiliklerin amacı AKB'nin başlıca misyonu olan yoksulluğun azaltılması yanında, hükümetler, özel sektör ve sivil toplum gibi kalkınma pay sahipleri ile güçlü ortaklıklar yaratmak, AKB'nin sorumluluğunu yerel gereksinimler ve konulara yönelik olarak arttırmak, gereken yerlerde yardım koordinasyonu önzerliğini üstlenmek ve alt-bölgesel işbirliğini teşvik etmektir.

Yerli elçiliklerin çalışmaları standart ve özel fonksiyonlar olarak iki geniş kategoriye ayrılmaktadır. Standart fonksiyonları hükümet, sivil toplum ve özel sektör ile ilişkileri tesis etmek, politika diyalogu ve desteğiyle ilgilenmek, ülke etkinliklerini raporlamak, yardım koordine etmek ile dış ilişkiler ve bütçe dağıtımını desteklemektir. Özel fonksiyonları ise, daha çok AKB projelerini belirleyip uygulamaya yöneliktir. Daha karmaşık olan ve daha fazla kaynak gerektiren bu fonksiyonlar; ülke programlaması, proje ve teknik yardım süreçleri, portföy yönetimi ve proje yönetimi ile ekonomik ve sektörel çalışmalar ile bunların analizleridir.

AKB'nin yoksulluğa mücadele stratejisi üç ayağa dayanmaktadır:

- i. İstihdam artırıcı ve yoksullar için gelir olanağı sağlayan politika ve programlara dayanan, yoksullar lehine ve sürdürülebilir bir ekonomik büyüme;
- ii. Yaşam standartlarını iyileştirmeye yönelik olanakları tam olarak kullanmaları için yoksullara olanak sağlayan bir sosyal kalkınma ve yoksulluğun yıldırcını doğurduğu değeriye yeniden kalıtılan programlar;

iii. Yoksulların temel hizmetlere daha iyi koşullarda erişimini sağlayan ve kendilerini etkileyen karlıları karlılarını ve daha fazla söz olanaklarını temin eden iyi bir yönetim. Strateji, tüm Asya Kalkınma Bankası faaliyetlerinin -kredi, teknik yardım, kapasite artırma, ekonomik ve sektörelere yönelik çalışmalar, bağış ve yardımların koordine edilmesi ve politik diyaloglar- yoksulluğu azaltmaya katkıda bulunmasını gerektirir.

Yoksullar lehine ve sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin teşvik edilmesi: Büyüme ne otomatik bir şekilde yoksulların lehinedir ne de kendiliğinden geniş tabanlı ve kapsayıcı bir niteliktedir. Ancak, büyümenin bu hale getirilmesi zorunludur. Bunun gerçekleşmesi için şartlar gereklidir:

- i. Toprak, sermaye, bilgi, emek ve diğer piyasa faktörleri gibi üretim faktörlerinin kullanımında ve bu faktörlere erişimde adaletin sağlanması;
- ii. Yoksullara iş ve gelir sağlayan bir ekonomik kalkınmanın teşvik edilmesi;
- iii. Enflasyon, vergiler ve fiyatlar ile ticaret politikaları gibi yoksulları cezalandıran makro-ekonomik engellerin ortadan kaldırılması;
- iv. Yoksullara yarar sağlayan piyasa-yönlü etkin bir özel sektör ile sosyal kalkınmayı artırmak ve yoksulluğu azaltmak için kamu kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi;
- v. Bölgesel ve alt-bölgesel işbirliği yoluyla sosyo-ekonomik kalkınmanın hızlandırılması;
- vi. Altyapı projelerinin yoksul alanlara yönlendirilmesi veya yoksulların proje ile sağlanan olanak ve hizmetlerden daha fazla yararlanmalarını sağlayacak şekilde altyapı projelerine spesifik konuların eklenmesi;
- vii. Çevre ve doğal kaynakların verimliliği ile kalitesini artırarak iktisadi büyümenin sürdürülebilir bir hale getirilmesi.

Sosyal kalkınmanın derinleşmesi: AKB, iktisadi büyümenin sosyal kalkınmaya yönelik kapsamlı programlar ile birlikte yürütüldüğü zaman yoksulluğu önemli ölçüde azalttığı görüşündedir. İktisadi kalkınmanın bazı hedefleri ihmal edilen alanlara ulaşmak için zorunlu olması gibi sosyal kalkınmanın da hedeflenmesi zorunludur. AKB'nin stratejisi bunu kabul etmektedir.

AKB sosyal koruma ile risklerle daha iyi mücadele etmeleri ve ekonomik istikrarı gerçekleştirmek açısından bireylere, hanehalklarına, grup ve cemiyetlere yardım etmektedir. Bu programlar emeklilik aylıklarının, sigortaların, resmi ve gayri resmi sosyal güvenlik ağlarını ve işgücü standartlarını ve emeğin devingenliğini artıran politikaları bünyesinde barındırmaktadır. Birçok toplumda kadınlar, oranlı bir şekilde yoksulluk yükü altında ezilmekte ve temel gereksinimlere erişim olanaklarından sistematik bir şekilde yoksun bırakılmaktadırlar. Bunun yanı sıra, kadınlar gerçekleştirdikleri çalışmalar, harcama tarzları, bakım ve diğer faaliyetleri sayesinde yoksul hanehalkının gelirlerinin artmasına ve yaşam standartlarının iyileştirilmesine katkıda bulunmaktadırlar. Kadınların, özellikle yoksul kadınların, statülerinin iyileştirilmesi AKB'ye göre yoksulluğun azaltılması konusunda öncelikli bir alanın varlığına işaret etmektedir ve sağlık ve refah maliyetlerinin azalması ve değürlünlük ile ana ve çocuk ölüm oranlarının azalması yoluyla önemli düzeyde sosyo-ekonomik getirilerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

Tanetsimin iyileştirilmesi: AKB'ye göre yönetimin kalitesi yoksulluğun azaltılması bakımından çok önemlidir. İyi yönetim, katılımcılığı artırmasının yanı sıra yoksullar lehine politikaları ve sağlam makro-ekonomik yönetimi iyileştirmektedir. Ayrıca kamu fonlarının saydam bir şekilde kullanımını ve kamu hizmetlerinin etkin tedarikini sağlamada, özel sektörün büyümesini teşvik etmekte ve hukuk devleti ilkesinin yapılandırılmasına yardımcı olmaktadır. AKB, kamu kesimi tarafından temel bazı hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde tedarik edilmesinin, yoksulların çoğu için büyük bir önem ifade ettiğini ve bu nedenle sayılı bir yönetimin yoksullara orantısız bir şekilde zarar vereceği görüşündedir.

Asya ve Pasifik'te sürdürülebilir bir ekonomik kalkınma için iyi yönetimin önemi kabul edildikten sonra, AKB Ekim 1995'te sürdürülebilir ekonomik kalkınma için dört araç tespit eden bir yönetim politikasını benimsemiştir: *bono verme sorumluluğu, katılım, sürdürülebilirlik ve saydamlılık*. 1995 yılından sonra AKB, yönetim ve kamu yönetimi alanındaki uluslararası deneyimlerin paylaşılması için ülkeleri yönlendiren ve bölgesel düzeyde teknik yardım faaliyetleri ile ilgilenmeye ve verdiği krediler yoluyla kalkınmakta olan üye ülkelerin hükümetlerine benimsenen çeşitli yönetim reform programlarını desteklemeye başlamıştır.

Yönetim politikalarının bir parçası olarak AKB, 1998 yılında resmi olarak bir anti-yolsuzluk politikasını kabul etmiştir. Bu politika üç hedef üzerinde odaklanmaktadır: (i) Erkin, verimli, hesap verim sorumluluğuna sahip olan ve saydam kamu yönetimleri ile rekabetçi piyasaların desteklenmesi; (ii) Olay bazında anti-yolsuzluk faaliyetlerinin desteklenmesi ve yolsuzluk ile dahil yönetim kurumları ile ilgili olarak kalkanmakta olan üye ülkeler ile gerçekleştirilen diyalogun kalitesinin artırılması; ve (iii) Asya Kalkınma Bankası personeli ve projelerinin en yüksek ahlaki standartlara sahip olmasını sağlaması.

AKB, 1966 yılındaki kuruluşunu 31 üye ile gerçekleştirmiştir. Yıllar geçtikçe bu sayı Asya ve Pasifik bölgeleri içinde ve dışında 63 üyeye ulaşmıştır. Türkiye'nin AKB üyeliği ise, 1991 yılında gerçekleşmiştir. AKB, program ve projelerini uygulamak için sivil toplum kuruluşları ile işbirliğinde bulunmakta ve çeşitli hükümetlerin fonlarından yararlanmaktadır.

AKB ile sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği: AKB'nin hükümet dışı örgütlerle olan işbirliğini düzenleyen politika 1998 yılında yeniden ele alınarak kabul edilmiş olup, çok daha yakın ilişkilerin geliştirilmesini öngörmektedir. Bu yeni şekilde politikanın itici gücü, sivil toplum kuruluşlarının ve kalkınmada üstlendikleri çok sayıda rolün tanıyanması ve AKB ile aralarındaki ortak ilgi alanları ve amaçları yönetimin belirlenmesidir. AKB'nin sivil toplum kuruluşlarıyla olan işbirliği; ülke programlarına süreçleri; borç ve teknik yardım etkinlikleri ve politika geliştirme aktiviteleri için aranan öneme sahip bir konudur.

Toksulluğun Giderilmesi için Japon Fonu: Japonya Hükümeti Asya Kalkınma Bankası'na, yoksulluğun giderilmesi için 10 milyar yenlik (yaklaşık 90 milyon ABD doları) bir fon yaratma önerisinde bulunmuştur. Bu fonun hedefleri: iyi belirlenmiş yoksulluk giderme ve sosyal kalkınma etkinliklerinin, yoksullara ve diğer marjinal gruplara doğrudan etki yoluyla desteklenmesi; yoksulların kendi kendine yetme kapasitelerinin artırılması; toplum düzeyinde pay katılımlarının sağlanması ve gelişmekte olan ülkelerin yönetimlerine sistematik etki ve yoksulluğun sürdürülebilir olarak azaltılması yaklaşımları sağlamaktır.

Birleşik Krallık Yoksulluğun Giderilmesi İşbirliği Fonu: Birleşik Krallık ve Kuzey İrlanda Hükümetleri tarafından yoksul AKB üye ülkeleri için 58 milyon ABD dolarlık hibe yardımı sağlanmıştır. Bu yardım AKB'nin, yoksulluğun azaltılması yanında, politika diyalogu ve stratejilerin belirlenmesine destek sağlama, yeni program ve projeler geliştirme, projelerin çeşitli düzeylerde etkilerinin izlenmesi ve gelecekteki borç düzenlemeleri için pilot yoksulluk giderme etkinliklerinin uygulanması gibi girişimlerine de katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Ulusal Yoksulluğun Giderilmesi Stratejilerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasını Destek Fonu: Özellikle Kambojya, Endonezya, Pakistan, Çin Halk Cumhuriyeti, Özbekistan ve Vietnam ülkelerindeki yoksulluk stratejileri için teknik yardım sağlamak amacıyla olan bu fon, Hollanda Hükümeti tarafından 6 milyon ABD dolarlık hibe yardımı şeklinde gerçekleştirilmektedir. AKB enstitüleri ile birlikte yoksulluğun giderilmesi üzerine bölgesel eğitim ve kapasite geliştirme etkinlikleri de fonun amaçlarına yönelik olarak desteklenmektedir.

Asya Kalkınma Bankası, Dünya Bankası, IMF ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşlar ile de ortak finans, danışmanlık ve düzenli bilgi değişimleri yoluyla yakın çalışma ilişkilerini sürdürmektedir.

Asya Kalkınma Bankası'nın vizyonu yoksulluğun bulunmadığı bir Asya ve Pasifik bölgesidir. Bu hedefle geliştirilen Uzun-Dönem Stratejik Çalışma Taslağı AKB'nin 2001-2015 yılları arasındaki 15 yıl için yoksulluğun giderilmesi ve finans geliştirme etkinliklerinin gündemini oluşturmaktadır. Bu Çalışma Taslağı'nın, her biri beş yıllık periyotlardan oluşan üç orta-dönem strateji yoluyla uygulanması planlanmıştır. Stratejinin uygulanmasındaki başlıca konular; sürdürülebilir ekonomik büyüme, kapsayıcı sosyal kalkınma ve etkili politikalar ile kurumlar için yönetim olarak belirlenmiştir. Bu başlıca konuların tamamlayıcısı olarak da; özel sektörün kalkınmadaki rolünün artırılması, bölgesel işbirliği ve entegrasyonun desteklenmesi, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Asya Kalkınma Bankası'nın yayınları AKB etkinlikleri, stratejileri ve hedefleriyle ilgili bilginin ve anlayışın artırılmasına ve topluma AKB'nin ne yaptığını tanıtmaktadır. Yıllık olarak ekonomi, çevre, sosyal ve diğer sektörlerle ilgili olan ellimin üzerinde yayın üretilmektedir. AKB'nin yayın programı içerisinde; kataloglar, tercüme edilmiş dokümanlar, çoklu medya, kamu bilgi merkezi, AKB depo kütüphanesi programı, uluslararası kitap fuarları ve diğer etkinliklerde yer almaktadır.

AKB'nin Depo Kütüphanesi Programı, topluma 160'ün üzerinde kütüphaneye ulaşımı sağlayan dünya çapında bir network olanığı, AKB dokümanları ve yayınlarına ücretsiz ulaşım ve sivil toplum kuruluşlarını AKB çalışmalarıyla ilgili bilgi edinmesini için bir network olanığı sunmaktadır.

2004 yılı katalogu kapsamında yer alan bazı yayınlar: *Asya Kalkınma Geleceği 2004*, *Mikrofinansın Ticarileştirilmesi*, *Güney ve Güneydoğu Asya'dan Perspektifler*, *AKB Yıllık Raporu 2003*, *Çevre Politikası, Cinsiyet ve Kalkınma Politikaları*, *Kadın Gücü, Sivil Toplum Kuruluşları İçin Haberler ve AKB'nin Yeniden Gözden Geçirilmesi*.

Betimin

PO Box 789 0980 Manila, Filipinler
Tel: 632 632 4444
Faks: 632 636 3444
E-mail: information@adb.org
Web: www.adb.org

Kaynaklar

www.adb.org

C. Cem Aktan (Ed), Yoksullukla Mücadele Stratejileri, Ulak-İş Konfederasyonu Yayını, Ankara, 2002

İslam Kalkınma Bankası (İKB) Islamic Development Bank (IDB)

İslam Kalkınma Bankası, Aralık 1973'te Suudi Arabistan'ın Cidde kentinde düzenlenen olan "*Müslüman Ülkeler Finansal Bakanlar Konferansı*" sırasında ortaya çıkan Amaç Bildirgesi'ni yerine getirmek amacıyla kurulmuş olan uluslararası bir finans kuruluşudur. "*Tamamın Kurulu Açılış Toplantısı*" Temmuz 1975'de gerçekleşmiş ve Banka resmi anlamda 20 Ekim 1975 tarihinde açılmıştır.

Temel olarak bir kalkınma yardım ajansı olarak kurulan Banka, Suudi Arabistan'ın ulusal ekonomisinde, istihdam olanağı sağlama dışında çok küçük bir role sahiptir. Çalışanlarının yalnızca küçük bir kısmını Suudi vatandaşlar oluşturmakla, büyük çoğunluğu ise İslam Konferansı'nın, bankayı finanse eden 38 katılımcı ülkeden seçilmiş, çeşitli finansal alanlardan gelen uzmanlar oluşmaktadır. İslam Kalkınma Bankası, İslam Konferansı Örgütü ve katılımcı ülkeleri tarafından finanse edilmektedir.

İslam Konferansı Örgütü (İKO), bütün Müslüman toplumlarına hizmet edecek İslam Ülkelerine ait bir banka kurulması amacıyla çeşitli adımlar atmıştır. Başlangıçta sermaye paylarını Amerikan Doları olarak konulması kararlaştırılmış ve en büyük katkı Suudi Arabistan, Kuveyt, Libya, Birleşik Arap Emirlikleri ve İran olmak üzere, üyelerden iki milyar ABD doları toplamıştır. Banka, çalışmalarına ama ilkömergahı olan Cidde'de, 1975 yılında başlamıştır.

Kuruluş tüzüğüünün birinci maddesine göre Banka'nın amacı, "*üye ülkeler ve müslüman ülkelerindeki ekonomik ve sosyal ilerlemeyi, tek tek olduğu gibi orantılı olarak da Şeriat'ın ilkelere göre desteklenmektedir*". Buna uygun olarak İslam Kalkınma Bankası, kar ile ilgilenmemektedir.

Bankanın görevleri, üretici projeler ve girişimler için eşit sermaye ve kredi borçlarına katılmayı yanında, ekonomik ve sosyal kalkınmanın diğer türleri için üye ülkelere belüklük yardım sağlamaktır. Bunun yanında Banka'dan, üye olmayan ülkelerdeki Müslüman toplulukları ve türev fonlarını kurularının da içerecek şekilde özel amaçlar için, özel fonlar kurup işletmesi de talep edilmiştir.

Banka, mevduatları şeriat ile bağdaşan bir şekilde kabul etmek ve finansal kaynakları harekete geçirmekle yükümlüdür. Aynı zamanda şeriatı uygun olarak, üye ülkeler arasında, özellikle sermaye malları anlamındaki dış ticaretin tamirini destekleme; üye ülkelere teknik yardım sağlama ve müslüman ülkelerde kalkınma etkinlikleri ile ilgilenen personel için eğitim olanaklarını geliştirilmesine sorumlulukları ile yükümlüdür (Şeriat, İslam bankacığının öledığı şeriat ikası tüm finansal işlemlerde karın yasak olmasıdır).

Banka, üç temel faaliyet ile uğraşmaktadır:

1. Olgun Faaliyetler (Proje Finansmanı)

Krediler: kalkınma için verilen proje kredileri faizsizdir ve sadece yönetim masrafları için bir hizmet ücreti alınmaktadır. 3-7 yıl ödemesiz toplam 15-25 yıl geri ödemelidir.

Teknik yardım: öz-biliye çalışmalarları için, hibeler ve/veya faizsiz krediler şeklinde sağlanmaktadır.

Eğilimler: finansal olarak uygun sanayi ve tarımsal sanayi projelerinin sermayesine, proje uygulayıcı kurumda birlikte eşit kurulum esas alınmaktadır.

Eşitlik yolu: ulusal kalkınma finansmanı kurumlarına eşitlik sağlanmasıdır. İKB bu kurumlara küçük ve orta ölçekli sanayi ve tarımsal sanayilere, sermaye eşitliği içinde yardım sağlamaktadır. *Finansal kiralama*: Leasing süresince, donanımın tüm sorumluluğunu üstlenmektedir.

Kazanç paylaşımı: özel projelerin finansmanı için birkaç bölüm tarafından sağlanan fonlardan geri gelen finansal kazançlar, her bölüme eşit kazanç getirmektedir.

Tahvilli satış: Aktifin mülkiyetinin satıcıya acilen aktarımının gerektiği bir satış kontratı varsa, satış fiyatı taksitlendirilerek ödenebilir hale getirilmektedir.

Eşitlik yolu/Leasing yolu/Tahvilli satış yolu ve Kombine yollar: Ulusal kalkınma kurumları içindedir. Bunlar, özel sektörün küçük ve orta ölçekli projelerine yardımcı düzenleme teknikleridir.

2. Dış Teorinin Finansmanı

İthalatın finansmanını kolaylığı: Gereksinim duyulan ithalattı finanse edilmesiyle, üye ülkelerin kalkınma çabalarına katılımı hedeflenmektedir. Finansman, kısa vadeli bir temelde, malların satın alınması ve tekrar satılmasını içeren, ayrıca bir ödeme ertelemesini de kapsayabilmektedir.

Uzun dönem ticaret finansmanı projesi: Özel bir fon düzenlemesiyle yerine getirilen bu projenin amacı; geleneksel olmayan mallar ve sermaye mallarının ihracatının finansmanıdır, üye ülkeler arasındaki ticareti geliştirmektedir. Bu proje, malın ihracatçıdan nakit ödemeye varını alınmasını, ertelemiş ödeme koşullarıyla ithalatacılara vadeli tekrar satışını içermektedir.

İslami Bankası portföyü: Eşit finansal katılım ve leasing üstlenimi ile üye ülkeler arasındaki ticaretin finansmanını, daha da önemlisi, kârlımlar arasında sermaye sertifikaları ticaretinin özendirilmesini ve sonunda ticarete konu olabilen sertifikaların ikincil piyasalarda işlem görmesini hedeflemektedir.

3. Özel Faaliyetler

Araştırma veya eğitim, afer yardımları ya da İslami pedanter için ödeneklerden (hübelerden) oluşmaktadır. Bankanın finansmanı, İslami Dinarı ile yapıldı ve 1 İslami Dinar=1 Suudi Dinarı'dır. Haziran 1992'nin sonuna kadar, Bankanın yetkili olduğu sermaye 2 milyar İslami Dinar'ıyken, Temmuz 1992'den bu yana, Yönetim Kurulu Ömeresi'ne uygun olarak, 6 milyar İslami Dinar'a yükselmiştir. Bu sermaye, her biri 10.000 İslami Dinarı değerinde olan, 600.000 hissedenden oluşmaktadır. Sonraki yıllarda Cezayir'de gerçekleştirilen yıllık toplantılarda yönetim kurulu, bankanın yetkili olacağı sermayenin 6 milyar İslami Dinar'ının, 8 milyar İslami Dinar'ına çıkarılmasına karar vermiştir.

2000 yılıyla birlikte İslami Kalkınma Bankası, İslami ülkeleri arasındaki ticareti 8 milyar ABD doları tutarında finanse etmiştir. Aynı zamanda, yalnızca gerçek idari masraflar dahilindeki hizmet bedelini alarak, borçlar da sağlamaktadır. Fakat, İKB paylayın bazı finansman yollarını geliştirmeye çalışmaktadır. Ayrıca, İslami bankaların üretim fazlası likiditelerini sakladıkları bir yatırım portföyünü de yönetmektedir. Üyeleri arasındaki teknik işbirliğini geliştirmek amacıyla, çok sayıda üstünlü kurmuş veya kuruluş sponsorluğunu yapmıştır. *İslami Ticaret Odası ve İslami Bilim, Teknoloji ve Kalkınma Kurumu* burjuvazilerden ikisidir. Aynı zamanda müslümanların azınlık olarak bulunduğu ülkelerdeki Müslüman öğrencilere yönelik öğrenim ve teknik eğitim için burjuvaziler de sağlamaktadır.

İslami Kalkınma Bankası, müslümanları geliştirmek amacıyla, *İslami Araştırma ve Eğitim Enstitüsü*'nü (IATI) kurmuştur. Burada, ticari araştırmalar yürütülmekte, dış araştırmalara sponsorluk sağlanmakta, bir araştırma dergisi yayımlanmakta, eğitim kursları, seminer ve konferanslar düzenlenmekte ve İslami ülkelerinin ekonomileri üzerine bir veri tabanı oluşturulmaktadır.

İslam Kalkınma Bankası, tüm bölgesel ve Uluslararası Para Fonu (İMP), Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası vb. gibi, uluslararası finans kurumları ile etkileşim halinde çalışmaktadır. Bugün itibarıyla aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 55 üye ülkeye sahiptir. Üçüncü için temel koşul, aday ülkenin İslam Konferansı Örgütü'ne üye olması, böylece bankanın sermayesine katkı koyması ve İKB Yönetim Kurulu tarafından kararlaştırılan koşulları kabul etmesidir.

İslam Kalkınma Bankası, Hazine garantili ve Türkiye'de yerli verdiği bankalar aracılığı ile uygun maliyetli ihracat, ithalat ve proje kredisi vermekte, bunun yanında mali yapısı güçlü ve geçerli projeleri olan şirketler de İKB'nden kredi kullanabilmektedir. İslam Kalkınma Bankası (İKB) kredisi minimum 15 milyon ABD Doları tutarındadır. Bugüne kadar, Türk firmaları 3,2 milyar ABD Doları kredi kullanmıştır. Türkiye'de, İslam Kalkınma Bankası'nın (İKB) dış ticaretin finansmanına yönelik kredi programlarından İhracat Finansmanı Programı'na (Export Financing Scheme-EFS) aracılık etme görevini Esimbank üstlenmiştir. İKB ile yürütülen görüşmeler neticesinde, 09.03.2003 tarihinde imzalanan Anlaşma ile EFS kapsamında 20 Milyon ABD Dolarlık yeni bir limit tahsis yapılmıştır. Söz konusu limit kapsamında, İslam Kalkınma Bankası (İKB) bünyesinde yürütülmekte olan program, ithalatçıya vadeli ödeme imkanı tanıyan bir alıcı kredisi niteliğinde olup, İslam Konferansı Teşkilatı (İKT) üyesi ülkelerin yanı sıra, yapılan son düzenlemelerle tüm ülkeleri kapsamaktadır.

İslam Kalkınma Bankası; büyüme, yoksulluğu azaltma ve sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmek için ulusal birikimleri harekete geçirmiş, verimli yatırımın yeterli düzeyini sürdürme ve insan kapasitesini geliştirme için kritik noktalar olduğu görüşünü paylaşmaktadır. Kalkınmaya yönelik bu stratejik hedefleri başarma yolunda bu sayılanları takiben; iyi yönetim, sağlam ekonomik politikalar, iyi gelişmiş ulusal finans sektörleri ve ileri düzeyde bir altyapı gerekmektedir. İslam Kalkınma Bankası bu bakış açısıyla gelecekte de, özellikle en az gelişmiş olan üye ülkelere, kapasite geliştirme ve altyapı desteği sağlamayı sürdürecektir.

İslam Kalkınma Bankası gelecek için, grubu oluşturan tüm enstitülerin tam kuruluşunun en kısa zamanda tamamlanmasını öngörülen stratejik bir hedef belirlemiştir. Bu hedef Banka için; üye ülkelerde yoksulluğun azaltılması ve büyük kalkınma amaçlarının gerçekleştirilmesine katkı sağlama ve gerçek örnekler olarak, gelişen küresel ekonomik sistemdeki yerlerini almalarına yardımcı olma olanakları anlamına gelmektedir.

İslam Kalkınma Bankası'nın, yıllık toplantı raporlarının yanı sıra, amaçları doğrultusunda çalışmakta olan alt birimi İslami Araştırma ve Eğitim Enstitüsü bünyesinde basılan yayınlar şunlardır: Ulusal Bilgi Teknolojisi Stratejisi için Rehber, İslami Ekonomi Çevirileri, Çalışma Makaleleri, İKB Ödül Sahipleri, Üstünlük Adamlarının Konferansı Serisi, Araştırma Makaleleri, Seminer tutanakları ve Diğer yayınlar.

Belirtişim

PO. Box 5928 Jeddah 21432 Saudi Arabistan
Tel: 0 (966) (2) 636 1400
Faks: 0 (966) (2) 636 6871
E-mail: idbarchive@idb.org.sa
Web: www.idb.org.sa

Kaynaklar

www.idb.org.sa
www.squon.com.tr/2003/12/12/ekonomi/111.htm
www.esimbank.gov.tr/uzgultam/finansas.htm

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB)

Central Bank of The Republic of Turkey

Klasik Osmanlı döneminde, para arzının ayarlanması, kredi hacminin düzenlenmesi, altın ve döviz rezervlerinin yönetimi ile iç ve dış ödemelerin gerçekleştirilmesi; hazine, darphane, sarraflar, vakıflar, bedestenler ve loncaların yüklediği değişik rollerin bir araya gelmesiyle yerine getiriliyordu. Osmanlı paraları İmparatorluk sınırları dahilinde Venedik, Floransa, Macaristan ve Memlük paraları ile birlikte dolaşımdaydı. İlk Osmanlı parası Akçe 1326 yılında, ilk altın sikke Sultrani 1477 yılında, "*Kıime*" adındaki ilk banknotlar ise 1843 yılında basılırdı. Bu banknotlar hazine bonosu yerine de kullanılabilirdi. 1847 yılında Osmanlı Hükümeti Galata Bankerleri'ne Bank-ı Dersaadet adında bir banka kurmaları için izin verdi. Böylece Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk defa dış ödemeleri düzenleme işlevini üstlenen bir banka kurulmuş oldu.

Osmanlı Hükümeti ile Avrupa ülkeleri arasında aradık görevi üstlenecek bir devlet bankasına gereksinim duyuluyordu. 1856 yılında İngiltere kralının bir fermarı ile İngiliz sermayeli *Osmanlı Bankası "Ottoman Bank"* kuruldu ve merkezi Londra'daydı. Osmanlı Bankası'nın faaliyetleri küçük miktarlarda kredi vermek, hükümete avans vermek ve bazı hazine bonolarının iskonto etmekle sınırlıydı.

Osmanlı Bankası, 1863'te önce kendini feshetti daha sonra *Bank-ı Osmaniye Şahane* adını alarak İngiliz ve Fransız ortaklığı şeklinde yeniden örgütlenerek bir devlet bankası niteliğini kazandı. Banknot basma imtiyazı ve tekeli onuz yıl süreyle Bank-ı Osmaniye Şahane'ye verildi. Osmanlı Hükümeti bu süre zarfında banknot çıkarmamayı ve bu imtiyazı başka bir kuruluşa vermemeyi kabul ediyordu. Osmanlı Hükümeti bankanın karına iştirak edemeyecekti. Banka kasasında bulunduracağı altının üç katı kadar banknot basabilecekti. Banka devletin hazinedarlığını yapacak, devlet gelirlerini tahsil edecek, Hazine'nin ödemelerini yerine getirecek, hazine bonolarını iskonto edecek, iç ve dış borçlara ilişkin faiz ve anapara ödemelerini yapacaktı.

1879 yılında ilki metalli para sistemi tekdüzelik ve tek metalli para sistemi yürürlüğe girdi. 100 kuruş değerindeki Osmanlı altını yeni para birimi olacaktı. Tevhidi Meskukat Kanunu uyarınca 1916 yılında yeni bir para reformu yürürlüğe girdi. Reform altına dayalı tek metalli para sistemi uygulanıyordu. Para birimi "kuruş" oldu. 1 lira 100 kuruşa eşitlendi.

Türkiye'de bir ulusal merkez bankası kurulmasının fikri temelleri İttihat ve Terakki zamanında atılmıştır. Bu dönemde kurulan "*İttihat-ı Milli Bankası*" ileride Osmanlı Bankası'nın yerini alacak bir devlet bankası namzeti olarak görülmüştür. Ulusal bir merkez bankası oluşturulması hareketi, cumhuriyetin ilk yıllarında yeni bir evreye girmiştir.

Ulusal bir devlet bankası kurulması fikri 1923 yılında toplanan Türkiye İktisat Kongresi'nde ele alınmıştır. Kongre'de, bir taraftan devletin bankacılık politikasını belirleyecek, diğer taraftan banknot ihraçı ile devlet kredisini tanzim edecek bir merkez bankası oluşturulması üzerinde durulmuştur. 1924 yılında hükümet Osmanlı Bankası'nı bir devlet bankasına dönüştürmek için bazı girişimlerde bulunmuştur. Ancak o günkü iktisadi ve mali koşullar buna uygun değildir. Bunun üzerine aynı yıl, dışarı savaş ve müdahale dönemlerinde Türkiye'deki çabışmalarını aşgariye indirmiş olan Osmanlı Bankası ile Cumhuriyet Hükümeti arasında bir anlaşma

yapılmıştır. Buna göre, Banka'nın 1925 yılında serua edecek olan banknot ihracı imtiyazı 1935 yılına kadar uzatılmıştır. Ancak bu süre zarfında ulusal bir merkez bankası kurulması halinde

1927 yılında II. İnönü Hükümeti'nin Maliye Bakanı Abdülhalik Renda Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal'e merkez bankası kurulması hakkında ana hatlarıyla bir taslak sunmuş ve Cumhurbaşkanı bu taslağı onaylamıştır. Merkez Bankası kuruluşuyla ilgili olarak Osmanlı Bankası yöneticileriyle görüşmeler yapılmış, çeşitli yabancı merkez bankalarının tüzükleri incelenmiştir.

Bu konuda ilk ciddi girişim Türkiye İş Bankası tarafından yapılmıştır. 1927 yılında İhbarı Milli Bankası'nın hisse senetleri Türkiye İş Bankası'na devredilmiş ve devlet Türkiye İş Bankası'nın hissedarları arasında katılmıştır. Türkiye İş Bankası Mart 1928'de Hollanda Merkez Bankası Meclis Üyesi Dr. G. Vissering'i Türkiye'ye davet etmiş, komuyla ilgili kapsamlı bir rapor hazırlanmıştır. Raporda genel olarak Türkiye ekonomisi hakkında bilgi verilmiş, daha sonra merkez bankacılığı ve para istikrarı konularına değinilmiştir. Vissering paranın dolaşımını kontrol edecek bir merkez bankasına duyulan gereksinimi vurgulamıştır. Dr. Vissering hükümete bağlı olmayan ve bir anonim şirket şeklinde örgütlenen özel bir merkez bankası kurulmasını önermiştir. Bankanın sermayesi tamamı alını ve dövizle ödenmek suretiyle 30 milyon lira olarak önerilmiştir. Raporu göre, Türkiye'de bir merkez bankası kurulmasına duyulan acil gereksinim nedeniyle ulusal ve ticari bir bankanın merkez bankasına dönüştürülmesi tecrübe, personel ve teçhizat bakımından yararlı olacaktır.

Türkiye İş Bankası Genel Müdürü Celal Bayar Vissering raporunu kendi görüşlerini içeren bir notla birlikte Başbakan İsmet İnönü'ye sunmuştur. Celal Bayar bir merkez bankası kurulmasının ülke için önemini vurgulayarak Türkiye İş Bankası olarak buna istekli olduklarını belirtmiştir. Celal Bayar, sermayesi tamamen devlete ait olan bir devlet bankası fikrine karşı olduğunu ifade ederek yeni bir banka kurmak yerine Türkiye İş Bankası'nın merkez bankasına dönüştürülmesini önermiştir. Bayar'a göre Türkiye İş Bankası Vissering raporunda sıralanan merkez bankası görevlerinin birçoğunu zaten üstlenmiştir.

Başbakan İsmet İnönü bu öneriye karşı çıkmış, göre Merkez Bankası'nın bağımsız bir kuruluş olması ve diğer özel bankalarla ilişkisinin olmayacağı gibi bizzat devlete ve Maliye Bakanlığın karşı da görevinin gerektiği düsturluk ve sertlikle çalışması gerektiğini belirtmiştir.

III. İnönü Hükümeti programında ilk defa açıkça bir devlet bankası kurulması hakkında bir yasa taslağı hazırlanması öngörülmüştür. Maliye Bakanı Şükrü Saracoğlu Türk parasının istikrarını kavuşmasını ve bir merkez bankası kurulmasını esas hedef olarak seçmiştir. Hükümet krizi ile ilgili incelemelerde bulunmak üzere Alman Merkez Bankası (Reichsbank) Başkanı Hjalmar Schacht'i Türkiye'ye davet etmiştir. Ancak Hjalmar Schacht yoğun iş programı nedeniyle yerine çalışma arkadaşı Karl Müller'i önermiştir.

Karl Müller, Nisan 1929'da Türkiye'ye gelecek temas ve incelemelerine başlamış, Müller'den bir merkez bankası kurulması için koşulları olup olmadığını ve yoksa bu koşulların nasıl sağlanacağını incelemesi istenmiştir. Müller'in raporuna göre Türkiye'de bir merkez bankası kurulması için gerekli koşullar bulunmamaktadır. Ekonominin içinde bulunduğu düşük üretim düzeyi, zayıf ödemeler dengesi ve bozuk kamu maliyesi bir merkez bankası kurulması için gerekli koşulları sağlamaktadır. Raporda ayrıca parasal istikrarın temini için alınması gerekli mali, ekonomik ve idari tedbirleri içeren bir reform programında yer verilmiştir. Türkiye'de merkezi bir ihraç bankası kurulmasının, ancak reformların sıratlı uygulanıp sonuçlarını alınmasından sonra mümkün olacağı vurgulanmıştır. Bu raporlar ve Türk ekonomisindeki gelişmeler ve alınan ekonomik tedbirleri hesaba katmış, ne de böyle bir banka kurulması yönünde ilkebelki genel eğilimi dikkate almıştır.

Millî Eğitim Bakanı Cemal Hüsnü Taray ve Ziraat Bankası Müdürü Şükrü Araman tarafından, diğer ülkelerin merkez bankası kanunları dikkate alınarak, hazırlanan kanun tasarıları Mart 1930'da Bakanlar Kurulu'nda tartışılmıştır. Tasarıya göre bankanın 25 milyon liralık sermayesi hükümet, Türk bankaları, yabancı bankalar ve halk olmak üzere dört kategoriye ayrılmıştır.

Hükümet tasarımı değerlendirmek üzere Şükrü Saracoğlu başkanlığında teknik bir heyet oluşturmuş, ancak tasarıya katılı bankacılık çevrelerinden gelen itirazlar üzerine proje kabul görmemiştir. Hükümetin konuyu yeniden ele alarak, tasarının maddeleri gözden geçirilmek suretiyle uzlaşmaz yeni bir metin oluşturulması istenmiştir.

Bu amaçla hükümet kanun taslağını incelemesi için 1924-26 yılları arasında Ziraat Bankası Umum Müdürlüğü görevini üstlenmiş olan Lézan Üniversitesi profesörlerinden Léon Morf'u görevlendirmiştir (Mayıs 1930). Profesör Morf banka sermayesinin temini için bankaların ve yabancı şirketlerin buna zorlanmalarının genel ekonomiye zarar vereceği düşüncesi ile borç alınmasını ve paranın değerinin istikrarı için bir fon kurulmasını önermiştir. Şükrü Saracoğlu, Morf'un son önerilerini dikkate alarak öngörülen değişiklikleri yaptıktan sonra yeni kanun taslağını hükümete sunmuş ve Hükümet Mayıs 1930 sonunda tasarımı TBMM'ne sevklemiştir.

28 Mayıs 1930 tarihinde Büyük Millet Meclisi'ne sunulan tasarı, önce Maliye-İktisat Müsteşarlık Encümen'i'nde, sonra Bütçe Encümen'i'nde görüşülerek 9 Haziran 1930 tarihinde Meclis'in gündemine gelmiştir. Ancak, Maliye Bakanı Şükrü Saracoğlu tasarımı geri çekip, Düyünü Umumiye taksitlerinin ödenmesinin durdurulmasına ilişkin incelemelerde bulunmak için Türkiye'ye gelmiş olan Fransız iktisatçı Profesör Charles Rist ile aynı gün görüşmüştür. Buna göre Prof. Rist, kağıt paranın devletin sorumluluğunda olacağı, altın usulü banknot emisyonunun ise merkez bankasına ait olacağı ikili para sisteminin sakıncalarına dikkat çekerek Hükümetin ilk önerisine uygun olarak tüm kağıt paranın bankanın uhdesine verilmesini önermiş ve yasa tasarımda son anda değişiklik yapmıştır. Böylece Merkez Bankası yasa tasarıları 11 Haziran 1930 tarihinde Meclis'ten geçerek yasalaşmıştır. 11 Haziran 1930 tarih, 1715 sayılı Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu uyarınca, Merkez Bankası 15 milyon TL. sermayeli bir anonim şirket olarak, banknot ihraç etme yetkisini 30 yıllık bir süre için kullanecektir. Bu süre, bitimine beş yıl kala uzatılabilecektir.

Merkez Bankası'nın temel amacı ülkenin ekonomik kalkınmasını desteklemektir. Bu amaçla reskont oranlarını belirleyecek; para piyasasını ve paranın dolaşımını düzenleyecek; hazine işlemlerini yerine getirecek; Türk parasının değerini korumak için hükümetle ortaklaşa tüm önlemleri alacaktır.

Merkez Bankası'nın faaliyete geçebilmesi için öncelikle altın karşılığı olan bir miktar döviz temini etmek gerekiyordu. Ancak, Türkiye'nin ödemeler dengesi açıklarını kapatmak için büyük gayretleri sarf ettiği bir dönemde böyle bir döviz rezervini bulmak çok zordu. Ayrıca, olumsuz ekonomik koşullar ve Osmanlı Devleti'ne ait borçlarını geri ödemesinde yaşanan anlaşmazlık dış kredi temini etmeyi daha da güçleştiriyordu. Merkez Bankası'nın sermayesi için gerekli olan dış kaynağı önemli bir bölümü kibrüt imtiyazı karşılığında American-Turkish Investment Corporation (ATIC) tarafından sağlandı. Buna göre, Hükümet 1 Temmuz 1930 tarihinden başlamak üzere 25 yıllık bir süreyle ATIC'e kibrüt, çakmak ve benzeri yanıcı maddelerin üretimi, ithali, ihraç ve satış için imtiyaz vermeyi kabul ediyordu. Buna karşılık ATIC Merkez Bankası'nın finansmanı için acilen uzun vadeli bir kredi sağlayacaktı. Yapılan anlaşmaya göre, ATIC yüzde 6,5 faizli, 25 yıl vadeli 10 milyon ABD altın doları kredi vermeyi kabul ediyordu.

Maliye Bakanlığı devlet memurlarını Merkez Bankası hisselerini satın almaları için teşvik etti. Basın kampanyası başlattı. Ayrıca bankalar hisse senetleri hakkında halkla bilgi verdi. Diğer

tarafından (C) kategorisine ait hisse senetlerini satın almaları için Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı bankalar ve şirketlerle temasa geçildi.

Kuruluş için gerekli formaliteleri tamamlanması için ulusal ve yabancı bankaların temsilcilerinden oluşan bir "Tesis Heyeti" kuruldu ve Heyet 14 Şubat 1931'de ilk toplantısını yaptı. Hisse senetleriyle ilgili resmi kayıt işlemleri 1 Mart ile 15 Nisan 1931 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Söz konusu dönemde, yabancı bankalar ve şirketlerin (C) sınıfı, ulusal bankaların ise (B) sınıfı hisse senetlerine büyük ilgi gösterdiği görülmektedir.

11 Haziran 1931'de hissedarlar, İdare Meclisi üyeleri ile murakıplıların seçmek üzere toplantıya İdare Meclisi oluşturulmuş, İdare Meclisi Reisliği'ne ise Nusret Merya atanmıştır. Tesis Heyeti'nde görev almış olan Ziraat Bankası Umumi Müdür Yardımcısı olan Selahattin Çam ise Merkez Bankası Umumi Müdürü olarak atanmıştır. 1 Eylül 1931 tarihinde Hükümet tarafından kabul edilen Banka Nizamnamesi (Anasözleşme) 20 Eylül 1931 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Merkez Bankası, 3 Ekim 1931 tarihinde Ziraat Bankası binasında faaliyete geçmiştir. Merkez Bankası günümüzde Ankara Şubesi olarak kullanılan hizmet binasına 1933 yılında taşınmıştır.

Merkez Bankası kuruluş kararının 1960 yılında sona erecek olan bankalar ihraçı imtiyazı 1955 yılında 1999 yılına kadar uzatılmış, yürürlükte kaldığı 40 yıl süreince, kamuda çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler daha çok Hazine'ye ve KİT'lere daha fazla kredi verilmesini sağlamaya yönelik olmuştur. Bu nedenle de Banka'nın temel işlevi, etkin bir para politikası yürütmekten çok, kamu kesiminin finansman açığını kapatmaya yönelmiştir. 1960'lı yıllarda planlı dönemin başlaması ile kamun dengeli kalkınma için gerekli para programının yürütülebilmesi için yetersiz görüldüğünden, kamuda Merkez Bankası para ve kredi politikalarının planını oluşturduğu illalara göre yürütülebilmesini sağlayacak biçimde değişiklik yapılmıştır. Bu amaçla, Merkez Bankası günün ekonomik koşullarına uygun olarak örgütlenmiş, görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. Banka'nın temel görevleri para ve kredi politikasını yürütmek, Türk parasının değerinin korunmasına ilişkin önlemleri almak, para basma ve ödünç para verme işlemlerini düzenlemektir. 1980'li yılların ikinci yarısında Banka bankalararası para piyasası, döviz efektif piyasası ile açık piyasa işlemlerini başlatmıştır. 1999 yılında sona erecek bankalar basma imtiyaz süresi 1994 yılında süresiz olarak uzatılmıştır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Genel Kurul, Banka Meclisi, Para Politikası Kurulu, Başkanlık, Denetim Kurulu ve Yönetim Komitesi organlarına yönetilir. Bankanın pay sahipleri dâhilinde yazılı bulunan hissedarlar, bankanın *Genel Kurul*'ünü oluştururlar. *Banka Meclisi*, Başkan ve Genel Kurul'da seçilecek altı üyeden oluşmaktadır. Kurul para politikası stratejisi ve enflasyon hedefi doğrultusunda uygulayabilecek para politikasına ve kullanılabilecek para politikası araçlarına ilişkin kararların alınmasını sağlamaktadır. *Para Politikası Kurulu*, Başkan'ın başkanlığı altında, başkan yardımcıları, Banka Meclisi üyeleri arasından seçilecek bir üye ve Başkan'ın önerisi üzerine ortak kararlar atanacak bir üyeden oluşmaktadır. Fiyat istikrarını sağlamak amacıyla para politikası ilke ve araçlarının belirlenmesi görevini yerine getirmektedir. *Başkan*, Bakanlar Kurulu kararıyla beş yıllık bir dönem için atılır. Başkan, en yüksek icra amiri sıfatıyla bankayı yönetir. Kanun hükümlerini ve Banka Meclisi kararlarını yürütülmesini sağlamaktadır. *Denetim Kurulu*, hissedarlar tarafından Genel Kurul'da seçilir. Bankanın bütün işlem ve hesapların denetlemektedir. *Yönetim Kurulu*, Başkan ve dört başkan yardımcısından oluşur. Bankanın idare, teşkilat ve hizmetlerine ilişkin yönetmeliklerini hazırlamakta, yönetmelikle *Yönetim Kurulu*'nın kararına buralardan komitelerde karar alınması ve Banka işlemlerinde koordinasyonu sağlamaktadır.

Banka'nın temel görevleri ve faaliyet alanları; fiyat istikrarının gerçekleştirilebilmesi hedefi doğrultusunda mal piyasalarındaki güven ve istikrarın sağlanması ve sürdürülmesi amacıyla yöne-

lik olarak mali sektörde faaliyet gösteren kuruluşlar ve mali araçlarla ilgili gelişmeleri ve riskleri izlemek, değerlendirmek, araştırma ve incelemeler yapmak, mali sistemi istikrarına yönlük olarak Hazine Müsteşarlığı ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile ortak çalışmalar yapmak, bilgi ve belge paylaşımına ilişkin koordinasyonun sağlanmasına yönelik işlemleri yürütmek, mali sektör yatırım ve finansman araçlarındaki gelişmeleri izlemek ve bu gelişmelerin ekonomi ve mali piyasalar üzerindeki etkilerini değerlendirmek ve gerektiğinde ilgili mercilere görüş vermek, makro ekonomik derinleşmelerin sağlanması açısından, teknolojik gelişmelerden yararlanarak etkin ve güvenilir ödeme sistemi kurmak ve sürdürmektir.

Banka'nın başlıca yayımları ise; Bir Krizin Anatomisi: 1930'dan Günümüze Arjantin Kalkınması, İnsanî Kalkınma: Türkiye'nin Dünyadaki Yeri, Kriz ve Sosyal Refah, Türkiye'de Gübre Sektörüne İlişkin Gözlem ve Öneriler, Bireysel Üretimde Besin Ürün Dengesi, The Impact of Globalization on The Turkish Economy, Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkileri, Ekonomik İstikrar, Büyüme ve Yabancı Sermaye, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Güneydoğu Anadolu Projesi: Türkiye'nin Geleceğinde GAP'ın Yeri Semineri, Avrupa ile Geçmişte ve Gelecekte Bütünleşme Semineri, Helsinki Zirvesinden Sonra Türkiye-Avrupa Birliği İlişkilerine Genel Bakış Semineri, RUCO El Kitabı'dır.

Hetçim

İstiklal Cad. 10 Ufuk 06100 ANKARA

Tel: (312) 310 36 46

E-mail: iletisimbilgi@tcmb.gov.tr

Web: www.tcmb.gov.tr

Kaynakça

www.tcmb.gov.tr

T.C Merkez Bankası İletişim Birliği

T.C Merkez Bankası İZRGİB

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası

19. yüzyılın ilk yarısında Osmanlı İmparatorluğu'nda, ticaret ve finansmanda batılı modellerin benimsenmesiyle birlikte, yabancı bankalar ülkede faaliyet göstermeye başlamıştır. O dönemlerde ülkede henüz, ulusal niteliğe sahip bir bankacılık sisteminin kurulması için yeterli sermaye birikimi oluşmamıştır ve bir kaynak yaratma aracı olarak milli bankaların varlığından söz edilememektedir. Buradan en çok zarar gören kesim de, çalışan nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan çiftçilerdir. Çünkü bayırabilecekleri kurumsal bir finansal yapı olmadığı için, çiftçiler tefecilerden yüksek maliyetle borçlanmak durumunda kalmışlardır. O dönemde Osmanlı İmparatorluğu'na bağlı Yugoslavya'nın Niş Valisi olan Mihrat Paşa (1822-1884) bu güçlükleri aşmak için 1863'ten başlayarak ilk adımları atmıştır. 1867'de "*Memleket Sandıkları Nispetnamesi*" ile kanunlaşan Memleket Sandıkları yapılanmasının öncüsü olmuştur. Memleket Sandıkları, devlet eliyle kurulmuş ve devlet güvencesiyle işleyen ilk tarımsal finans kurumu olma özelliğini taşımaktadır. Mihrat Paşa tarafından Pirot Kasabası'nda bugünkü Ziraat Bankası'nın temelini oluşturan Memleket Sandıkları kurulmuştur. 3-12 ay vadeli ve kişi başına azami 20 liralık ilk tarımsal kredi uygulaması başlatılmıştır. Ülkede ilk kez örgütlü kredi sistemi mevzuatı oluşturulmuştur. Nominal sermayesi 10 milyon TL olan Ziraat Bankası hükümetin himayesinde Ticaret ve Nafia Nezâretisi'nin kontrolü altında bir Devlet Müessesesi olmuştur. 1892 yılında Hazine'ye ilk kredi verilmiş, 1916 yılında ilk devlet tahvil satışı yapılmış ve ilk tohumluk kredisi verilmiştir.

1924 yılında, Ziraat Bankası'nı, kaynaklarını günlük gereksinimlere harcayan hükümetlerin siyasi etkisinden kurtarmak, gerçek sahipleri olan çiftçilerin eline ve yönetimine teslim etmek ve tarımsal kredilerle anılanmış olan faaliyetlerini genişletmek amacıyla, TBMM'de Bütçe Kanunu kabul edilmiştir. Bütçe Kanunu ile Ziraat Bankası bir devlet müessesesi olmaktan çıkartılmış ve anonim şirket haline gelmiştir.

1975 yılında, Havrısuz Temsilciligi, Kıbrıs'ta Lefkoşa, Girne, Magosa ve Güzelyurt şubeleri açılmıştır. Alman yeni bir Yönetim Kurulu kararıyla, "Yurt düzeyinde yaygın Ziraat Bankası teşkilatının verimli ve etkili bir yönetime kavuşması için gereken tedbirleri almak, faaliyetlerini yakından izlemek ve Genel Müdürlük'te oluşan kararların şubelerce tam ve doğru olarak uygulanmasını sağlamak amacıyla" Ege (İzmir), Marmara (İstanbul), İç Anadolu (Ankara), Doğu Anadolu (Erzurum) ve Güneydoğu Anadolu (Diyarbakır) Bölge Müdürlükleri kurulmuştur. Artan şube sayısının bir gereği olarak merkezi yönetimden, yerinden yönetime geçilmeye başlanmıştır.

Gelişen teknolojiyi bankacılık hizmetlerine uyarlamak ve daha hızlı, kaliteli ve verimli hizmetler sunabilmek amacıyla Ankara ve İstanbul'da yedi şubede "Bank 86" adı altında geliştirilen proje kapsamında otomasyon ortamına geçilmiştir. Güneydoğu Anadolu Projesi Kredileri (GAP) Müdürlüğü kurulmuş, GAP bölgesi üreticilerine, bölgenin özelliklerine uygun kredi desteği verilmeye başlanmıştır. Tarımı desteklemede ilk kez bir bölge tek başına ele alınarak yeni bir anlayışın temelleri atılmıştır.

1989 yılında, Banka'da ilk Yatırım Fonu kurulmuş, ilk rüketici kredisi ve kredi kartı verilmiştir. 1990 yılında, Özel Tarımsal Krediler, Bireysel Bankacılık ve Bankacılık Kartları Müdürlükleri kurulmuş, "*Self Servis Bankacılığı*" uygulaması başlatılmıştır. ATM'lerin yanında, Türkiye'de ilk kez hizmete sunulan Yabancı Para Borsası Makinaları, Self Servis Danışma Terminalleri ve Südi Mesaj Sistemleri ile bu proje, ülkenin ilk "*İnsansız Elektronik Şube*" manidğinde çalışan ve 24 saat hizmet verme amacına yönelik bir çalışma olmuştur.

15 Kasım 2000 tarihinde kabul edilen kamuda kamu bankalarının yeniden yapılandırılması kapsamında, Ziraat Bankası 2001 yılından başlayarak büyük bir değişim içine girmiş, Banka'nın organizasyonu yapısı, çağdaş bankacılığın ve uluslararası rekabetin gereklerine göre tamamen değiştirilmiştir. Operasyon ağırlıklı bankacılık anlayışına, pazartlımı nosyonu eklenmiştir. Emlak Bankası, Ziraat Bankası ile birleştirilerek kapatılmış 37 adet merkez şube seçilerek, merkezi yönetimin bazı yetkileri bu şubelere devredilmiştir. Banka çalışanları özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılmaya başlanmıştır.

Banka'nın kredi ürünleri ise, *Tarımsal Kredi Ürünleri*: Banka, tarımsal işletme kredisi talep eden gerçek kişi müşterilerine daha seri, işlemlerini kolaylaştırıcı hizmet sunabilmesi amacıyla üretime endekslı olarak kontrollü bir şekilde "*Bireysel Çiftçi Kredisi*" kullanılmaktadır. Tarımsal bir işletmeye sahip, içinde bulunulan yıla ait çiftçi belgesi bulunan, Banka veya Tarım Kredi Kooperatifine günü geçen yarım ve işletme kredisi bonası bulunmayan, gerçek kişi müşterilerine verilen kredilerdir. Krediyeye konu tarımsal üretime ilişkin varlıklar ve kullanılan girdiler üzerinden limit tespit edilmektedir. Tespit edilen kredinin % 75'i nakdi, % 25'i ise girdi alınlarına yönelik olarak kullanılmaktadır. *Proje İşletme Kredisi*: Belirli bir projeye dayalı olarak yapılacak tarımsal üretime yönelik işletme giderlerinin finansmanı için açılan kredilerdir. Tarımsal işletmelerin yıllık faaliyetlerini bir proje bütünlüğü içerisinde yürütmesi, ürünün temini, iş ve işleyişin akışını, pazarlama yöntemlerini bir proje ile ortaya koyarak planlaması işletmeleri daha başarılı kılacağından, *Bireysel Çiftçi Kredisi* limiti üzerindeki kredi talepleri, bir proje bütünlüğü içinde, "*Proje İşletme Kredisi*" kapsamında değerlendirilmektedir. *Tarım Kredileri*: Tarımsal işletme kurmak, odunluk veya mevcut işletmelerini modernize etmek isteyenlere yönelik olarak yapılan yatırımların finansmanı amacıyla açılan kredilerdir. *Spot Tarımsal Kredi*: Ürün hasat dönemi öncesi kısa süreli nakit gereksinimi bulunan tarımsal işletmeler ile seracılık, besicilik etlik piliç, tarla sebzeçiliği gibi sürekli nakit girişi bulunan tarımsal işletmelerin, kısa vadeli nakit gereksinimlerini karşılamak amacıyla kullanılan kredilerdir. Sabit Faizli Traktör Kredisi: Tarım işletmelerinin daha verimli çalışmaları ve mekanizasyon düzeylerini yükseltmeleri için, Banka ile anlaşmaya vatan firmaların satışı traktörleri alan gerçek ve tüzel kişilere verilmektedir. *Sözleşmeli Üretim Kredileri*: Geçek ve tüzel kişilerin; belirli bir ürünü girdi olarak kullanmak, ihraç etmek veya topluca pazarlamak amacıyla girdileri temin etmek, üretimle ilgili teknik hizmetleri vermek ve ürün almayı garanti etmek suretiyle, yetiştiricilerin işletmelerinden ve işgücünden yararlanarak, düzenlenmiş sözleşmelere istinaden işletme ve pazarlama kapasiteleri dahilinde, fason veya ürün alma mahiyetinde ile yaptıkları, tarımsal üretimin finansmanına yönelik olarak doğrudan üreticiye veya üretimi planlayan firmaya/kuruma açılan kredilerdir.

Subvansiyonlu Tarımsal Krediler: Başarılı işletmecilik yapan, yöresinde tarımsal üretime yönelik ve uygulayıcı ile başarılı bilinen, çevresinde itibarlı, ödeme gücü yerinde, krediyeye karşılık yeterli teminatı bulunan kişilere verilmektedir. Bu kapsamda sadece işletme kredisi kullanılmakta ve kredi tüm tarımsal üretim konularını kapsamaktadır.

Tarım Sigortaları: Tarım işletmelerinin sahip olduğu canlı ve cansız demirbaşlar, menkul ve gayri menkul, muhtemel risklere karşı Banka tarafından sigortalanmaktadır. Ürünlerin özelliklerine göre bölgeler ve ürünler bazında her yıl belirlenmiş olan satış ve kapanış tarihleri gözönünde alınarak isteğe bağlı *Dolu Sigorta* yapılmaktadır. Hayvancılık kredisi kullanılan tarımsal müşteriler için *Hayvan Hayat Sigortası* uygulaması isteğe bağlıdır.

Banka'nın vizyonu ve misyonu; müşterilerine katma değer yaratmada lider olmak, yenilikler ve yaratıcılıkta önder olmak, sektördeki en iyilerin çalışmak istediği banka olmak, en karlı banka olmak, dengeli ve sağlam büyümek, kalite rekabet üstünlükleri sağlamak, tarım sektörünün ülke

üretimi (GİSME) içindeki büyüklüğü ile orantılı olarak, tarım işletmelerinin finansmanına önem vermek, sosyal sorumluluğa sahip, güvenilir banka olmak, teknolojik altyapıyı etkin ve verimli kullanmak, yerel gücünü bölgesel üstünlüğe dönüştürmektir.

Hesaplar

Bankalar Cad. No:42 Ulus 06107 ANKARA
Tel: (312) 310 37 50
E-mail: zbm@mail@ziraatbank.com.tr
Web: www.ziraatbank.com.tr

Kaynaklar

www.ziraat.com.tr
"1863-1983, T.C. Ziraat Bankası", Nurettin Hazret

Türkiye Halk Bankası

Türkiye Cumhuriyeti tarafından, özellikle Birinci Dünya Savaşı sonrası kalıcı bir dünya barışını sağlanması için öncelikle dengeli bir toplum yapısı kurulmasına yönelik çalışmalara paralel bir gelişim gösteren küçük esnaf ve sanatkarların kredi kullanımı ve halk bankacılığı alanındaki gelişmeler benimsenmiştir. Ancak, Cumhuriyetin ilk yıllarında; sermaye birikimi, üretim alanlarının kısıtlılığı, özel sektörün yetersizliği nedeniyle yaşanan ekonomik güçlükler, bu kesimi kredilendirmeye hazır kurumların ortaya çıkışını engellemiştir.

Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın yarattığı ekonomik zorluklar ortada dururken, tüm dünya ekonomisini temelden sarsan 1929 Dünya Ekonomik Buhranı ülkeyi mal darlığı, hayat pahalılığı ve yüksek faiz baskısı altında ağır ekonomik koşulların yaşandığı bir ortama sürüklemiştir, esnaf ve sanatkarları ise elde ettikleri kazancın önemli bir kısmını malzeme bedeli olarak sermaye sahiplerine ve faiz karşılığı olarak tefecilere yazdırmak zorunda bırakmıştır. Dolayısıyla sosyo-ekonomik düzenin temeli olan bu kesim giderek zayıflamış, ayakta kalmak için yaptığı fedakarlıklara rağmen sürekli küçülmüştür.

Cumhuriyetin kuruluşunu izleyen yıllarda faaliyete geçen bankalar ve diğer kamu işletmeleri de toplumun bu en geniş kitlesinin sorunlarına çözüm getirememiştir. Bu nedenlerden dolayı; kalıcı bir ekonomik kalkınma, sosyal denge ve toplumsal barışın korunması için uygun koşullarla esnaf-sanatkar ve küçük mülk sahibi bireylerin kredi vermesi amacıyla Türkiye Halk Bankası'nın kurulmasına karar verilmiştir.

Türkiye Halk Bankası, 1933 yılında Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kanunu ile kurulmuş olup, 1938 yılında faaliyete geçmiştir. Çeşitli dünya ülkelerindeki kooperatif hareketlerine paralel olarak gelişme gösteren halk bankacılığı, Türkiye'de Halk Bankası ile başlamıştır. 1938-1950 yılları arasında finansman sağladığı Halk Sandıkları kanalı ile kredi hizmetlerini yürüten Banka, 1950 yılından sonra doğrudan şube açma ve kredi kullanımına yetkisi ile çalışmaya başlamıştır. 1964 yılı başından itibaren sermayesi artırılan ve aktif bir çalışma temposuna geçerek ülke çapında şubeleşme politikası uygulayan Banka'nın mevduat ve kredi hacmi giderek yükselmiştir.

Türkiye Halk Bankası, bir taraftan mevduat, kredi, kambiyo işlemleri ve diğer banka hizmetleri gibi tüm bankacılık işlerini yerine getirirken, diğer taraftan da esnaf, sanatkar, küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerine (KOBİ) finansman ve finansman dışı (danışmanlık, eğitim) faaliyetlerle destek olma görevini de yürütmektedir. Nisan 2001'de göreve başlayan Kamu Bankaları Ortak Yönetim Kurulu, Banka'nın organizasyon yapısını değiştirerek bankacılık prensipleri ve ticari bankacılık kuralları çerçevesinde ekonomiye artı değer yaratacak, karlı ve verimli bir kurum olması hedefini benimsemiştir. Bu hedef doğrultusunda Banka'nın faaliyetleri; Pazarlama, Krediler, Destek Hizmetleri, Şube Dışı Kar Merkezleri, Mali Kontrol ve Risk Yönetimi olmak üzere beş ana başlık altında toplanmıştır.

Banka, KOBİ bankacılığı, ticari bankacılık ve bireysel bankacılık alanlarında hizmet vermektedir. KOBİ bankacılığı alanında üç kategoride fon sağlamaktadır; sanayi kredileri, kooperatif kredileri ve fon kredileri.

Sanayi Kredileri: "Halı İşleri Kredisi"nden işyerinin finansmanı gereksinimini karşılamak isteyen, esnaf ve sanatkarlar ile üretim ve ticaret sektöründe faaliyet gösteren tüm küçük ölçekli işletmelerin yararlanabileceği Kredi. Küçük ölçekli firmaların özünde daha iyi bir verimlenmeleri ve faaliyetlerini geliştirmeleri amacıyla işletme kredisi olarak, hangi amaçla kullanılacağı belirtilen, herhangi bir fatura, tutanak vb. bir belge istenmemekte, ödeme firmaya yapılmaktadır. "KOBİ Sanayi Kredisi"nden İşyerinde en çok 250 işçi çalıştırılan, "arsa ve bina hariç" sabit yatırım (makine, tesis ve cihazları, taşıt araç ve gereçleri, döşeme ve demirbaşları ile diğerleri toplamı) üretim ve onarım faaliyetlerinde bulunan işletmeler yararlanmaktadır. KOBİlerin modernizasyonunun temini makine-ekipman alımı ve işletme giderlerinin karşılanması amacıyla tesis ve işletme kredisi şeklinde kullanılmaktadır. "Serbest Meslek Kredisi"nden Sermayeden çok mesleki bilgi ve kişisel çalışmaya dayanan, işletme bir işverene bağlı olmaksızın, kendi hesabına yapan gerçek kişiler ile bunların kullandıkları şirketler ve özel hastane, klinik ve poliklinikler yararlanmaktadır. Serbest meslek sahiplerinin makine, tesis, demirbaş alımı ile işletme giderlerinin karşılanması amacıyla tesis ve işletme kredisi şeklinde kullanılmakta, limit proje bazında ve gereksinime uygun belirlenmektedir.

Kooperatif Kredileri: Kooperatif İhracat-Tesis Kredisi'nden Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri'ne ortak olan sanatkarlar yararlanabilmektedir. İmalat sektörü içinde faaliyet süzülüşün dışıdır veya dolaylı olarak ihracata çalışan sanatkarların ilüç üreği ya da edeceği malın üretimini için gereksinim duyacağı ve teknoloji içeren makine teçhizat alımı için tesis kredisi şeklinde işletme olarak kullanılmaktadır. "İşletme Kredisi"nden Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerine ortak olan esnaf ve sanatkarlar yararlanabilmektedir. Esnaf-sanatkarların hammaddede ve döner sermaye gereksinimlerinin karşılanması için kullanılmaktadır. "Ticari Kredisi"nden Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri'ne ortak olan esnaf ve sanatkarlar yararlanabilmektedir. Esnaf-sanatkarların işletmeleri için gereksinim duydukları yeni makine, araç ve gereç alımları için kullanılmaktadır.

Fon Kredileri: **Ticari Belgeli KOBİ Kredisi;** İmalat ve tarım sanayinde faaliyet gösteren; 50 ile 250 işçi çalıştırılan orta ölçekli, 10 ile 49 işçi çalıştırılan küçük ölçekli, 1 ile 9 işçi çalıştırılan mikro ölçekli, arsa ve bina hariç, makine teçhizat, tesis, taşıt araç ve gereçleri, döşeme ve demirbaşları için kredi verilmektedir. **Sanayileşme Fonu Döviz Kredisi;** arsa ve bina hariç sabit değerleri 75 milyon Euro'ya kadar olan ve çalışan sayısı en çok 500 olan KOBİ, sanayi işletmeleri ve KOBİ niteliğindeki turizm işletmelerinin finansman olanakları sağlamaktadır. Kredi, projeye bağlı olarak yurtiçinden veya dışarıdan makine ve ekipman temini için yatırım kredisi ve/veya üretimi için gerekli hammadde ve yardımcı maddeler ile diğer işletme giderleri için işletme kredisi şeklinde kullanılmaktadır.

Banka, ticari bankacılık alanında, iki kategoride fon vermektedir; dış ticaret finansman kredileri ve nakit krediler. **Dış Ticaret Finansman Kredileri;** İhracat Kredisi, İhracat Sayıları Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerin finansmanı amacıyla kullanılan Türk Lirası kredi türüdür. Daha önce ihracat yapmış, bu konuda deneyimli firmalar yararlanmaktadır. İhracatın finansmanı için sevki öncesi ve sevki sonrası ihracat kredisi olarak TL cinsinden serier karşılığı avans şeklinde kullanılmaktadır. **Nakit Kredileri;** **Nakit kredisi;** finansman altı aydan kısa süreli finansman gereksinimlerini karşılamak amacıyla kullanılan bir kredi türüdür. Limiti piyasa koşullarına göre belirlenmektedir. Bircysel bankacılık alanında ise, üç kategoride fon vermektedir. Bunlar; **İlektro Manibart Kredileri,** **Halı kredileri** (mikotici, araç, konut), **Halı Hesap Kredileri'dir.**

Betişim

3. Cadde No: 63 Sıgırcıoğlu 06520 ANKARA

Tel: (312) 289 20 00

Web: www.halbank.com.tr

Kaynaklar:

www.halbank.com.tr

Türkiye Kalkınma Bankası (TKB) Development Bank of Turkey

Türkiye Kalkınma Bankası, 1975 yılında "*Devlet Sanayi ve İhtil Yatırım Bankası (DESIYAB)*" olarak kurulmuş ve imvayı, 1988 yılında "*Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. (TKB)*" olarak değıştirilmiştir. 1989 yılında Turizm Bankası A.Ş.'ni de bünyesine alan TKB, Bakanlıkça bağlı bir kurum olarak faaliyet yürütmektedir.

Bankanın kuruluş amacı; Türkiye'nin ilke düzeyinde hızlı kalkınma çabalarına destek sağlamaktır. Banka, 1960'ların sonlarından 1970'lerin başlarına kadar büyük toplamlara ulaşmış olan yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerin ülkeye gönderdiği tasarrufları sürdürülebilir endüstriyel yatırımlarda harekete geçirmiş ve değerlendirmiştir. Bu durumu bankanın kuruluşunun arıcısında temel itici güç olmuştur. Bankanın ilk kuruluş sermayesinin %88'ini Hazine üstlenirken, geriye kalan kısmı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve birkaç Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT) tarafından üstlenmiştir.

İlk kuruluş yıllarında banka, sermaye iştiraki biçiminde devletin öncülük ettiği çeşitli ağır sanayi girişimlerinin kurulmasıyla ilgilenmiştir. Banka, 1970'li yılların sonlarından itibaren, ortakları esas itibarıyla yurtdışında çalışan (veya çalışmış olan) ve çok ortaklı özel anonim şirket olan "*İhtil şirketlerine*" yönelmiştir. 1976 yılında, DESİYAB'ın, 54'ü iştiraki şirketi statüsünde olan, toplam 201 şirkete yakın ilişkisi vardır. Bu şirketlerin çoğunluğu yanlış kuruluş, yorinde finansal ve/veya idari sorunlara kadar değışen kötü koşullardayken 1970'lerin sonundan 1980'lere kadar, banka bu şirketlerin sorunlarıyla ve/veya borç-yarınım nokası iştirak (şirketin borçlarını üstlenerek, bu para karşılığında yatırıma iştirak etmek), kredi verme, teknik ve örgütsel yardım ve firmaya özgü rehabilitasyon projeleri yoluyla mücadele etmiştir. Banka bu faaliyetlerin yorine getirilmesinde, devletin sağladığı fonlara ve daha az miktarda iki taraflı ülke kredi limitleri ve tahvil ihraç ederek dış borçlanıma dahil olmak üzere, dışı dayalı kaynaklara bağlı kalmıştır.

Süreç içerisinde, bankanın statüsü ve öz sermaye yapısı birtakım değışikliklere uğramış, 1988 yılında "*Türkiye Kalkınma Bankası*" ismini almıştır. Bankanın kredi verdiği şirketlerin daha önceki tanımları Türk Kısaceler Kanunu'na göre özel sermayeli anonim şirket statüsüne sahip tüm şirketleri kapsayan daha geniş tanımlarla değıştirilmiştir. 1989 yılında ise, Turizm Bankası tüm aktif ve pasifleriyle Türkiye Kalkınma Bankası'na devredilmiştir. Bu değışikliklerle TKB endüstriyel alanlardaki projelere ilave olarak turizm yatırım projelerini destekleyen tek kalkınma bankası haline gelmiştir.

Türkiye Kalkınma Bankası'nın amaçları; anonim şirket statüsündeki girişimlere karlılık ve verimlilik anlayışı içinde kredi vermek, iştirak etmek suretiyle finansman ve işletme desteği sağlamak, yurtiçi ve yurtdışı tasarrufları kalkınmaya dönük yatırımlara yönlendirmek, sermaye piyasasının gelişmesine katkıda bulunmak, yurtiçi, yurtdışı ve uluslararası ortak yatırımları finanse etmek ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yapmak olarak belirlenmiştir. Banka, başta sanayi ve turizm olmak üzere enerji, eğitim, sağlık sektörlerindeki işletmelere; proje esaslı kredilendirme, finansal kiralama, iştirak yoluyla finansman temeline destek sağlamaktadır.

Banka, Araştırma Planları, Sermaye Piyasası İşlemleri, Fon Yönetimi ve Proje Değerlendirme Müdürlükleri ile uluslararası ve yurtiçi sektörel girişimler gerçekleştirerek, uluslararası antlaş-

malar doğrultusunda, Hazine Müsteşarlığı, İslam Kalkınma Bankası, USB Swiss Bank, KfW, General Bank, FMO gibi kuruluşlardan sağladığı kaynakları yurtiçindeki firmalara, hazırlanan mesleki danışmanlık hizmetleri ile uluslararası kuruluşlarla kullanılmaktadır.

Türkiye Kalkınma Bankası, amaçları doğrultusunda kaynak yaratma, proje değerlendirme ve izleme, finansmanı, araştırma, eğitim, danışmanlık hizmetleri ile iştirak alanlarında faaliyetler göstermektedir.

Banka başta sanayi ve turizm yatırımcıları olmak üzere anımsız şirket olarak kurulmuş firmaların orta ve uzun vadeli finansman taleplerini karşılamak amacıyla, Bütçe Kaynaklı Tıyık Fonları'nın firma teşvik belgesi ile kredi kararname/uygulama tebliğleri kapsamında firmalara kullandırılmasına aracılık etmektedir. Kendi öz kaynakları ile yatırımların finansmanına Türk Lirası/yabancı para cinsinden işletme veya yatırım kredisi vermektedir. Yurtdışı mali piyasalardan veya uluslararası kuruluşlardan gerek borçlu gerekse Türkiye Cumhuriyeti garantörlüğünde aracı banka arfati ile temin edilen orta ve uzun vadeli yabancı kaynakları yatırımcı firmalara kullandırılmasına aracılık etmektedir.

Proje Değerlendirme: kredi desteği için başvuran yatırımcı şirketlerin projeleri, ön inceleme ve istihbarat çalışmasının olumlu olması durumunda teknik, ekonomik ve mali yönden değerlendirilmektedir. Son inceleme ve değerlendirme çalışmaları, şirket ve tesis muhalline giderek yerinde incelemelerde bulunan, genikli bilgi ve belgeleri temin eden teknik, ekonomik ve mali uzman kadro tarafından yapılmaktadır. *Araştırma Faaliyetleri:* bilgi, analiz, değerlendirme, belirli konu ya da konularda; veri toplama, analiz yapma, sorun belirleme, çözüm önerileri geliştirme ve raporlama faaliyetlerinden oluşmaktadır. *Eğitim Faaliyetleri* çerçevesinde, hizmet içi eğitimler, işçi şirketi eğitimleri, kurum dışına sunulan eğitimler, uluslararası eğitimler, kütüphane ve dokümantasyon hizmetleri eğitimleri verilmektedir. *Danışmanlık ve Bilgilendirme Faaliyetleri* kapsamında, Banka ile GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ve TOBB arasında imzalanan protokol çerçevesinde, *GAP Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezleri (GAP-GİDEM)* kurularak; GAP illerinde uygun yatırım alanlarını araştırılması, pazar, teknoloji ve finansman konularında danışmanlık hizmetlerinin verilmesi, girişimci tarafından talep edildiği takdirde fizibilite etüdülerinin hazırlanması ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi, bilgi kaynaklarına ulaşmada girişimciye yol gösterilmesi, yatırım bankacılığı (şirket kuruluşu, halka açılması, stratejik ve finansal ortak bulunması, şirket birleşmeleri ve devir alınması, özel finansman kaynaklarının bulunması), yatırımcılara yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi konusunda teknik destek verilmesi hedeflenmiştir. İlk etapta Mardin, Diyarbakır, Adıyaman, Gaziantep ve Şanlıurfa illerinde açılmış olan merkezlerde seminerler düzenlenerek, bölge insanına girişimcilik bilgileri ve perspektifleri verilmiştir. 1997-2001 döneminde 21 merkezde (Konya, Kayseri, Muş, Van, Batman, Nevşehir, Bartın, Burdur, Kastamonu, Yozgat, Sırt, Sinop, Mersin, Konya/Ereğli, Hatay, Samsun, Odu, Şırnak, Afyon, Zonguldak ve Edirne) Kalkınma Odaları/Girişimci Bilgilendirme Merkezleri açılmıştır. Ayrıca yine bu dönemde; girişimcileri, yatırım fikirlerinin doğuşundan gerçekleşmesine kadar olan süreçte her aşamada desteklemek amacıyla, 5 Haziran 1998 tarihinde TOBB ile bir protokol imzalanmış ve bu protokol kapsamında Banka, Gümüşhane, Bayburt, Sinop, Rize, Osmaniye illeri için Yöresel Uygun Yatırım Alanları Araştırmaları'nı sonuçlandırmıştır. Banka, 1999 yılında Hazine Müsteşarlığı bünyesinde faaliyetleri yürütülmüş olan *İçişleri Uyum Projesi*'nin bir bölümü olan *Tirel Ekonomik Gelişim Programı (TRGİP)*'nin tamamlanmasına da destek vermiştir. YRGİP çerçevesinde; Afyon, Bolu, Ereğli (Konya), Yozgat, Batman, Çorum, Çankırı, Giresun, Adapazarı illeri için uygun yatırım konularını belirlenmiş ve 27 fizibilite raporu hazırlanmıştır.

Banka'nın yayınları arasında; Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Türkiye İhracatından Kaydedilen Gelişmeler ve Avrupa Birliği ile Mal İhtikâk, Karadeniz Bölgesi Ekonomik ve Sosyal Durum Raporu, Kriz, Ürün Üretim Sistemi ve Akademi Sanayi Odakları (Akademi Kurumları)

Kalkınmanın Neresinde?, Türkiye Ekonomisinde Yeniden Yapılanma Sürecinde İhracat ve Rekabet Gücündeki Gelişmeler, Dünyada ve Türkiye'de Kalkınma Bankacılığı ve Kalkınmanın Finansmanı, Kalkınmada Bölgesel Parklıklar, Büyüme Kutupları ve GAP (Tespitler ve Çözüm Önerileri), Türkiye Ekonomisinde Bölgesel Dengesizlikler: Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin Kalkınmasına Yönelik Bir Model Önerisi, Dünyada ve Türkiye'de Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları yer almaktadır.

Herişim

İzmir Cad. No: 35 Kızılay 06440 ANKARA

Tel: (312) 417 92 00

Fax: (312) 418 39 67

E-mail: bilgi@tkb.org.tr

Web: www.tkb.org.tr

Kaynaklar

Türkiye Kalkınma Bankası temin ettiği

Türkiye Kalkınma Bankası tebliği

"Dünyada ve Türkiye'de Kalkınma Bankacılığı ve Kalkınma Finansmanı", Abant Keleşoğlu

EKLER

KALKINMA KURULUŞLARI ADRES TABLOSU

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sıra
KAMU KURULUŞLARI							
Site Acısema Kurumu Başkanlığı	(312) 459 29 79	(312) 459 29 78 (312) 459 29 70	site@site.gov.tr	www.site.gov.tr	Masraflar Cad. No: 59 Katlılar 06658	ANKARA	17
Arçelik Bölge Genel Sekreterliği	(312) 205 77 26	(312) 205 64 08		www.arselik.gov.tr	Eskişehir yolu 9. km. 06520	ANKARA	21
Beyazıtık ve İskan Bakanlığı	(312) 417 92 80		bayazitik@beyazitik.gov.tr	www.bayazitik.gov.tr	Yıldırım Cad. No: 1 Bakanlık	ANKARA	26
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	(312) 206 60 00		calisma@cg.gov.tr	www.cg.gov.tr	İzmit Bulvarı No:42 Emek	ANKARA	30
Çar İşletmeleri Genel Müdürlüğü	(664) 213 02 11 (20 Etiler)	(664) 213 02 47	car@car.gov.tr	www.car.gov.tr	Mehmet Mah. Mevlana Bulvarı 53080	BULDU	34
Çevre ve Orman Bakanlığı	(312) 417 60 00 (25 Etiler)	(312) 215 00 96	cevre@cevre.gov.tr	www.cevre.gov.tr	Azadlık Bulvarı No: 253 Etiler	ANKARA	37
Devlet İstatistik Enstitüsü	(312) 417 64 40	(312) 425 33 87 (312) 428 11 82	istatistik@de.gov.tr	www.de.gov.tr	Nispetiye Caddesi No: 114 Yüzmece 06580	ANKARA	44
Devlet Planlama Teşkilatı	(312) 204 50 00	(312) 251 34 98	bilgi@dp.gov.tr	www.dp.gov.tr	Nispetiye Cad.No: 108 Yüzmece	ANKARA	52
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	(312) 447 63 00 (20 Etiler)	(312) 428 24 98	dsu@dsu.gov.tr	www.dsu.gov.tr	İzmit İcinalı Bulvarı Yüzmece	ANKARA	59
Doğ Tarikat Müdürlüğü	(312) 204 75 00	(312) 212 87 78	www@dm.gov.tr	www.dm.gov.tr www.istanbuldm.gov.tr	İzmit Bulvarı No: 36 Emek 06510	ANKARA	62
Eğilim İşleri Etiler İlçesi Genel Müdürlüğü	(312) 205 50 00	(312) 205 50 05	edilim@etiler.gov.tr	www.etiler.gov.tr	Eskişehir yolu 7 km No:366 Çankaya	ANKARA	67
Ekonomik ve Sosyal Korumu	(312) 204 50 00	(312) 251 34 98	bilgi@es.gov.tr	www.es.gov.tr	Nispetiye Cad.No: 108 Yüzmece	ANKARA	71
Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü	(312) 442 23 24	(312) 440 13 84		www.gys.gov.tr	Yıldırım Bulvarı Sok. No: 5 Çankaya 06680	ANKARA	75

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sya
Etüt ve Mürettebat	(312) 304 60 00 (312) 419 29 78 (312) 419 29 70	(312) 419 29 78 (312) 419 29 70	kurum@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Bahadır Bulvarı No:36 Etiler 06510	A. KARA	83
Etüt ve Mürettebat Genel Müdürlüğü	(312) 417 22 33	(312) 417 22 33	etud@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Mehmetpaşa Cad. No:60 Etiler 06430	A. KARA	89
Etüt ve Mürettebat Genel Müdürlüğü	(312) 319 31 41	(312) 311 29 89	etud@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Bahadır Bulvarı No:11 Opetin Üstü	A. KARA	93
Kararlar Sorumlusu ve Sorumlular Genel Müdürlüğü	(312) 418 29 79	(312) 418 49 17	karar@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Marmaraya Caddesi No:19 Bahadırüstü A1	KARA	100
Kayıt İşleri Genel Müdürlüğü	(312) 287 33 69 (18 Hat)	(312) 287 90 97	islem@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Etiler yolu 9 Ana Lokanda	A. KARA	109
KURUCU	(312) 213 81 90	(312) 214 25 08	kuruc@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	KURUCU MÜKÜR Etiler 9 Kat TMMOB 06520	A. KARA	115
Mali ve İstatistik Genel Müdürlüğü	(312) 467 55 90	(312) 427 30 22	malis@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Gezgin Sokak No:5 Karaböğür 06609	A. KARA	122
Orman Genel Müdürlüğü	(312) 212 51 59 - 213 89 69 - 458	(312) 222 26 75 418 12 90	orman@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Orman Genel Müdürlüğü, Gaz 06500	A. KARA	129
Orman ve Köy İşleri Genel Müdürlüğü	(312) 457 68 80	(312) 225 06 94	islem@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr www.tmmob.gov.tr	Bahadır Bulvarı No: 153 Bahadırüstü	A. KARA	132
Çevre ve İklim Genel Müdürlüğü	(312) 450 45 60	(312) 455 93 42	icm@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Ziya Gökalp Cad. No: 89 Etiler 06600	A. KARA	137
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	(312) 288 53 65		sanayi@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Etiler yolu 7. Kat ODTÜ Etiler No:154	A. KARA	145
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	(312) 292 90 90		icm@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Etiler yolu 8. Kat No: 156 Bahadırüstü	A. KARA	146
Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşkilatı	(312) 424 09 40	(312) 418 79 87	iyd@tmmob.gov.tr	www.tmmob.gov.tr	Kurum Sok. No: 87 Bahadırüstü 06440	A. KARA	150

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sg. No
Tarım ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı	(312) 424 05 80	(312) 417 71 58	mbk@mbk.gov.tr	www.tarim.gov.tr	MBB Mısırca Cad. No:20 Katlıy	ANKARA	156
Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajanlığı	(312) 417 27 90	(312) 417 27 99	tska@tska.gov.tr	www.tska.gov.tr	Alay Cad. No: 6 Ekişliözet	ANKARA	165
Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı	(312) 429 32 26	(312) 437 55 83		www.tse.org.tr	Necatibey Caddesi No:112 Bahariyalar 06330	ANKARA	170
Türk Patent Enstitüsü	(312) 232 54 25	(312) 231 54 27	info@tuppatent.gov.tr	www.tuppatent.gov.tr	Necatibey Cad. No: 49 Katlıy 06646	ANKARA	174
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü	(312) 425 06 86	(312) 425 04 53	genelmu@isik.gov.tr	www.isik.gov.tr	Atatürk Bulvarı No:133 Bahariyalar	ANKARA	177
Ulaştırma Bakanlığı	(312) 550 00 00	(312) 212 72 28	mbis@mbisik.gov.tr	www.mbisik.gov.tr	Halkın İyiliği Caddesi No:5 Emet	ANKARA	185
Yüksek Çözüme Kurumu	(312) 294 50 00	(312) 231 24 98	hbjp@yck.gov.tr	www.yck.org.tr	Necatibey Cad.No: 108 Fincanpt	ANKARA	188
Yüksek Performans Kurumu	(312) 294 50 00	(312) 231 24 98	hbjp@yck.gov.tr	www.yck.org.tr	Necatibey Cad.No: 108 Fincanpt	ANKARA	190

MEDİK KURULUŞLARI

Devletçi İleri Saadettin Köstenceyanca	(212) 281 00 55 (212) 281 00 96	(212) 234 26 75	info@isik.org.tr	www.isik.org.tr	Abide-i Hürriyet Cad. Nispetiye Eğin Sok. No: 117 Kat: 5-6-7 Şişli	İSTANBUL	195
FaH-İ Kurultayyanca	(312) 417 15 30		info@faicis.org.tr	www.faicis.org.tr	Tanım Cad. No: 27 Kavaklıdere	ANKARA	199
TMMOB Çevre Mühendisleri Odası	(312) 420 64 34	(312) 420 64 35	cmo@cmo.org.tr	www.cmo.org.tr	Anc II Sokak No:60-9 Katlıy	ANKARA	203
TMMOB Zehir Mühendisleri Odası	(312) 425 05 55	(312) 418 51 98	hbjp@zmo.org.tr	www.zmo.org.tr	Karamlı Sok. 29/12 Katlıy 06648	ANKARA	207
Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği	(312) 418 12 75	(312) 417 48 24	mmob@mmob.org.tr	www.mmob.org.tr	Sarıfışık Bulvarı No:131 Kat:9 Bahariyalar 06648	ANKARA	212

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sg.M.
Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kamfederasyonu	(312) 418 32 69 (Fks)	(312) 425 75 26	info@esnaf.org.tr	www.esnaf.org.tr	Teman Caddesi No: 4 Söğütözü 06080	A. KLARBA	2118
Türkiye İpe Sanatkarlar Kamfederasyonu	(312) 433 31 25	(312) 423 85 80 (312) 423 68 09	www.ticris.org.tr	www.ticris.org.tr	Bayındır Sokak No:18 Kızılay	A. KLARBA	2225

KOOPERATİFLER VE BİRLİKLER

ANTERİFLİK	(242) 241 29 74 (4 Star)	(242) 241 44 34	info@anteriflik.com.tr	www.anteriflik.com.tr	Fevzi Çakmak Caddesi No: 22 07700 A. TALEM		233
ÇULCUBİRLİK	(312) 441 15 00 (23 Star)	(312) 441 01 16 (312) 441 03 30	caldu@culcubirlik.com.tr	www.culcubirlik.com.tr	Mercan yolu 19. Km.	A. ANNA	235
TURKİŞ	(232) 468 55 90 (13 Star)	(232) 421 00 56 (232) 468 61 07	turkis@turk.com.tr	www.turkis.com.tr	7492 Sok. No:14 Akşamca	E. MIRA	238
KARAGÜZLÜ BİRLİK	(362) 447 28 28	(362) 447 27 64 (362) 447 27 58	karaguzlu@karaguzlubirlik.com.tr	www.karaguzlubirlik.com.tr	Hacıemir Mah. Atatürk Bulvarı No:553	S. MÜSKÜN	241
MALKARA BİRLİK	(234) 449 80 79 (10 Star)	(234) 448 98 21	malb@malb.com.tr	www.malbarbirlik.com.tr	Kamış Karayolu 29. Km. Zeytin Mevki Başköy	F. TRSA	244
TARSOBİRLİK	(384) 213 15 11		info@tarsobirlik.com	www.tarsobirlik.com	Nar Yolu No:89	N. Y. YERLİER	245
Önemli Kooperatifler Merkez Birliği	(312) 467 64 25 (312) 467 66 18	(312) 467 64 14	info@odkoop.org.tr	www.odkoop.org.tr	Tunalıların Caddesi 83/19 Kızılay	A. KLARBA	246
YANCOBİRLİK	(312) 435 54 26	(312) 435 62 85	yanco@yancobirlik.com.tr	www.yancobirlik.com.tr	Muharrem Caddesi No: 19 Yarıyol 06420	A. KLARBA	249
TRAKYA BİRLİK	(284) 214 55 21	(284) 225 36 40	trakyabirlik@trakyabirlik.com.tr	www.trakyabirlik.com.tr	1. Mhmt Mah. Zübeyde Hanım Cad. No: 2 22680	E. YERNE	251
Türkiye MİS Kooperatifler Birliği	(312) 415 85 23 (312) 419 31 97	(312) 415 71 80	misb@tis.net.tr	www.turkiyemiskoop.org.tr	Paris Cad. No: 24/3 Kızılay 06540	A. KLARBA	253
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	(312) 413 80 00	(312) 418 31 68	info@obb.org.tr	www.obb.org.tr	Atatürk Bulvarı No:149 Bahaşehir	A. KLARBA	255

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sf. N.
Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği	(312) 253 81 55- (312) 253 81 54	(312) 253 28 59	portal@tasikbirevi.org.tr	www.tasikbirevi.org.tr	Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:58 Maltepe 06557/3	ANKARA	263
Türkiye Ziraat Odaları Birliği	(312) 253 65 00	(312) 253 76 27	birlik@ozodalar.org.tr	www.ozodalar.org.tr	Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:25 Demirtepe (06448)	ANKARA	265
EULA-EMAGE	(212) 513 10 00	(212) 513 44 87	info@emage.org	www.emage-emea.org	Yarabasan Cad. No: 2. Suluhanlısınan 34480	İSTANBUL	268

FORUMLAR ve PLATFORMLAR

An Hurdeleri	(212) 286 30 34	(212) 286 30 36	info@ah-tr.org	www.ah-tr.org	Tunaçay Çarşısı Sok. Aydınlık Tüneli Merkez Niçinli Kar. 7. Ayazkapı	İSTANBUL	277
Sosyal Forum Etkinlikleri	(212) 343 37 15	(212) 343 37 14	info@gsn.net	www.sosyalforum.com	İzmitli Caddesi Bekar Sokak No: 20 Etiler - 8 Kat: 3 Beşiktaş 34455	İSTANBUL	282

DERNEKLER

Bölgeler Derneği	(212) 252 52 55	(212) 252 52 56	dernek@boglajay.org	www.boglajay.org	Laleli Hürdeler Caddesi 1207/2 Kabaali	İSTANBUL	11
Çalışan Tarım Destekleme Derneği	(212) 252 44 33	(212) 252 45 95	csd@csd.org.tr	www.csdd.org.tr	Erolmaz Çoban Mah., Şenel Sk. 10 Şişli-Beşiktaş 80050	İSTANBUL	15
Demir Frenk Yerel Yönetimler ve Dayanışma Derneği	(212) 414 60 60	(212) 415 81 62	demir@demirfrenk.org	www.demirfrenk.org.tr	10. Yıl Cad. Cevizli Çarşısı No: 4 Zeytinburnu	İSTANBUL	20
Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği	(330) 483 88 53 (330) 483 35 25		info@esid.org.tr	www.esid.org.tr	Şehin Ferit Bey Cad. No: 55 Kar.8 Pazarcık	İZMİR	23
Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği	(212) 308 60 00 / 18 96		info@etm.org.tr	www.etm.org.tr	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bölgesi Bölünme Kar. 3 Bornova	İZMİR	25
Fabrika ve Çiftlikler 21 Gençlik Derneği	(212) 275 55 19 (212) 275 74 98	(212) 275 74 26	young@fabrika21.org.tr	www.youngfabrika21.org.tr	Fabrika Mah. Meriçli Bahçe Sok. 4/1 Sarı Yelken No: 84/2 Mecidiyeköy	İSTANBUL	27
Ekolojik İktisatçılar Derneği	(212) 292 08 43 (212) 292 08 43	(212) 292 08 44	info@eikd.org.tr	www.eikd.org.tr	İkinci Cad. No: 77/13 Çarşıyaya Beşiktaş 34437	İSTANBUL	30
Katılım Girişimler Derneği	(212) 213 01 62 (212) 213 01 65	(212) 213 01 64	katilim@kgd.org.tr	www.kgd.org.tr	Ordular Caddesi No: 4 Akse Apt. Kat: 4 Duvarlı 11 Mecidiyeköy 81390	İSTANBUL	35

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sıra
Kanal Çeme ve Ormanlık Sınırları Arayışına Demeği	(312) 425 94 34		kanal@emg.kanal.com.tr	www.kanal.com.tr	Bombur Sk. 24/4 Kurubölde	A. KARA	29
Kurucu Demeği	(312) 467 84 90	(312) 467 84 89	kurucudemegi@kurucudemegi.org	www.kurucudemegi.org	Amer Sokak, Kent Sitesi, C Blok, No: 6 Güzeminyay (6670)	A. KARA	43
Sesli Kurulmuş Toplum Geliştirme Demeği	(312) 252 70 54	(312) 252 77 85	info@sevgi.org	www.sevgi.org	Güvence Erol Demirel Sok. Hacıoğlu Han 1/1 DANIŞUL No: 11/5 Beştaş 80060	A. KARA	45
Sosyoloji Demeği	(312) 221 11 52	(312) 222 12 52	soyoloji@soyoloji.com.tr	www.soyoloji.com.tr	Marsal Feneri Çobanlık Cad. No: 9/7 Nispetiye	A. KARA	49
Sınırların Korunması ve Kanalları Kaldırılması Demeği	(312) 471 6860	(312) 471 6861	kanal@kanal.org.tr	www.kanal.org.tr	Çemre Emniyet Bulvarı 5. Cadde No: 5/3 Çankaya	A. KARA	51
Türkiye Çeme Koruma ve İyileştirilmesine Kuruma Demeği	(304) 338 00 17	(304) 339 41 55	ccem@turcis.org.tr	www.turcis.org.tr	Muhafızlar sok. No: 4/3 Kadıköy	A. KARA	56
Türkiye Genç İşçilerinin Demeği	(312) 442 84 84	(312) 443 84 86	info@ingid.org.tr	www.ingid.org.tr	Hilal Mah. 4. Cad. No: 85/3 Çankaya	A. KARA	61
Türkiye Ormancular Demeği	(312) 433 84 13	(312) 433 84 13	toed@toed-tr.org	www.toed-tr.org	Tuna Cad. No: 5 Beşiktaş	A. KARA	66
Türkiye Rutube Enerjisi Birliği Demeği	(312) 295 52 23		trce@trce.gov.tr		EFE İktisadi Genel Müdürlüğü Etiler Sokak 7. Kat. 06520	A. KARA	69
Türkiye Tabiiyatı Koruma Demeği	(312) 425 19 44	(312) 417 95 51	tblk@tblk.org.tr	www.tblk.org.tr	2. Merdivne Sokak No: 25/4 Kızılay 06448	A. KARA	71
Türkiye Toplumcu Evrimciler Demeği	(312) 432 00 50	(312) 432 00 50	trtop@trtop.org.tr	www.trtop.org.tr	Mithatpaşa Çarşısı Etiler Apt. No: 50/4 Beşiktaş	A. KARA	73
Türk Sanayici ve İşadamları Demeği	(312) 249 54 48	(312) 249 13 50	tsmtd@tsmtd.org	www.tsmtd.org	Meydanlar Cad. No: 74 Topkapı 34420	A. KARA	75
Ulusal Kurumlar Demeği	(312) 243 99 80	(312) 243 99 35	info@urd.org.tr	www.urud.org.tr	Berberzade Mah. Kule Çiftliği Sokak No: 9/2 Galatasaray	A. KARA	77

Kuruluşun Adı	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sayfa
YAKUFLAR							
Adana Gençlik Vâdî	(312) 459 34 63 (312) 459 34 64	(312) 451 75 56	adana@yagru.org.tr	www.yagru.org.tr	Kemal Mahallesi Kurumunun Cad. Adana Tevfikbey Apt. B Blok Kat:1 No:2	ADANA	83
Anadolü Kalkınma Vâdî	(312) 438 26 98	(312) 417 67 28	info@anadolukalkinma.org.tr	www.akv.org.tr	Anadolü Bulvarı No: 120/181 Sakarya (66664)	ANKARA	87
Çevre Koruma ve Ambulânî Anadolü Değerlendirme Vâdî	(216) 438 78 90 (216) 438 7894	(216) 428 79 95	info@cevre.org.tr	www.cevre.org.tr	Çengel Şehitinin Sok. No:94 Kuşçulu Kızıllı	İSTANBUL	89
Çevre ve Kalkınma Değerlendirme Koruma ve Temizleme Vâdî	(212) 249 64 64	(212) 251 54 65	info@cevre.org.tr	www.cevre.org.tr	Ekrem Tür Sokak No:8 Beyoğlu 34455	İSTANBUL	93
Doğal Hayat Koruma Vâdî	(212) 528 20 30	(212) 528 20 40	info@yivf.org.tr	www.yivf.org.tr	Büyükdere Caddesi No: 42-4E Kat:5 Beşiktaş 34450	İSTANBUL	99
Doğru Yaşam Yürütme ve Demokratik Akademinin Vâdî	(212) 512 62 69	(212) 519 00 60	info@dogruyasam.org.tr	www.dogruyasam.org.tr	Kemal Mahallesi No:1 Şehitinin 34400	İSTANBUL	104
Eğilim Enstitüsü	(312) 439 78 11	(312) 425 28 01	info@egilim.org.tr	www.egilim.org.tr	Selânik Cad. 52/4 Kızıllı	ANKARA	114
İstanbul Kalkınma Vâdî	(212) 278 93 00	(212) 270 30 22	info@istkb.org.tr	www.istkb.org.tr	Tekirpaşa Cad. Akşam Sok. TUREK Plaza No: 3 K: 7-8 Levant 34384	İSTANBUL	118
İstanbul Kurumların Geliştirme Vâdî	(212) 293 26 05	(212) 293 10 09	info@igru.org.tr	www.igru.org.tr	Sarıyer Mahallesi Cad. Kızıllı Apt. No:152 D:3-4 Beyoğlu 80060	İSTANBUL	121
İstanbul Kurumların Geliştirme Vâdî	(312) 223 41 86	(312) 223 00 72	info@igru.org.tr	www.igru.org.tr	Doğru Yaşam Cad. No:5-2 Beşiktaş	ANKARA	130
Kurumların Geliştirme Değerlendirme Vâdî	(212) 293 26 71	(212) 249 15 08	info@kurum.org.tr	www.kurum.org.tr	İstanbul Cad. Biber Sok. No: 17 Beyoğlu	İSTANBUL	132
Kurum ve Kurumların Geliştirme Vâdî	(312) 435 36 60	(312) 435 36 60	info@kurum.org.tr	www.kurum.org.tr	Harik Sok. No: 298 Sıhhiye 06430	ANKARA	136
Mesleki Eğitim ve Kalkınma Kurumları Değerlendirme ve Geliştirme Vâdî (İBB)	(312) 468 15 25	(312) 468 58 97	info@mesleki.org.tr	www.mesleki.org.tr	Uşaklıp Cad. No:24/9 Çankaya 06680	ANKARA	139

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sıra
Mercanliye Gelişim Vakfı	(312) 471 87 08	(312) 419 42 63	mercan_2002@hotmail.com		Mercanliye 1 Sokak No: 5/13 Kamalye 06440	NEARBA	143
Türkiye Enerji ve Mekanizasyon Ankara ve Eğitim Vakfı	(312) 285 55 30	(312) 285 55 31	enerji@turan.org.tr	www.turan.org.tr	Cemal Emek Bulvarı 105/7 Balgat 06520	NEARBA	145
Tophane Gençlikleri Vakfı	(216) 311 89 98	(216) 422 64 29	info@tug.org.tr	www.tug.org.tr	Bahadır-Mihalıçlı Azilla Sok.No: 16 Beşikbeyi 34678	TANBUL	148
Türkiye Çevre Vakfı	(312) 425 55 06	(312) 428 21 18	cvrta@ccom.org	www.ccom.org	Tanış Hilmi Cad. No: 56/28 Kızılkent-06660	NEARBA	151
Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı	(216) 491 32 32	(216) 492 32 33	tegv@tegv.org.tr	www.tegv.org.tr	Şişli Nispetiye Sokak No:8 Nispetiye 81200	TANBUL	154
Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etütler Vakfı	(312) 292 89 05	(212) 292 90 46	info@tesoc.org.tr	www.tesoc.org.tr	Başaklar Cad. Mimarlar Hanı No: 2 Kat: 3 Karaköy 80028	TANBUL	158
TEMA Vakfı	(212) 283 78 36 (Faks)	(212) 281 11 22	tema@tema.org.tr	www.tema.org.tr	Cayır Çarşısı Sok. Etiler Köprü Blokun 3-1 Duvar-8 Levante 80620	TANBUL	162
Türkiye Kalkınım Vakfı	(312) 814 18 29 (312) 814 18 19	(312) 814 15 90	info@tkv.org	www.tkva-efk.org	Fatih Mah. Vakıf Cad. No: 43/B Kasım 06980	NEARBA	168
Türkiye Zehnelik Gelişim Vakfı	(312) 245 80 71	(312) 265 82 62	info@zgv.org.tr	www.zgv.org.tr	CYBERPLAZA 3 Blok Kat: 5-6 Etiler	NEARBA	175
Türkiye Üçüncü Sınıf Vakfı	(212) 243 85 07 (212) 243 85 09	(212) 243 85 05	info@ucuncu.org.tr	www.ucuncu.org.tr	Başaklar Cad. No:2 Mimarlar Hanı Kat: 5 Karaköy 80020	TANBUL	180

ENSTİTÜLER

Ayık İnceleme Enstitüsü	(212) 287 99 86	(212) 287 99 87	info@ayik.org.tr	www.ayik.org.tr	Cevregece Cad. Mercan Apt. No:164/11 Beşik 80811	TANBUL	187
Türkiye Ekonomik Araştırma Enstitüsü	(312) 428 59 65	(312) 428 62 89	teae@teae.org.tr	www.teae.org.tr	MER Mihalıçlı Cadde No: 18/100 Etiler Kat: 3-4 Karaköy	NEARBA	189
Türkiye ve Ortaçağ Akademi İnceleme Enstitüsü	(312) 231 75 60	(312) 231 83 58	info@ortacag.gov.tr	www.ortacag.gov.tr	1 Nispetiye Cadde No:8 Tuzluca 06410	NEARBA	191

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-postası	Web	Adres	İl	Sayfa
ULUSLARARASI KURULUŞLAR							
Alman Tıbbiik İleriği Kurumu	(312) 466 70 80	(312) 467 71 75	buern@grn-akadem.com	www.grn.de	Amf Sokak 8/9 Çankaya 06680	ANKARA	297
Asya Komisyonu Türkiye Delegasyonu	(312) 459 87 00	(312) 446 67 27	delegation-turkey@ar.or.jp	www.dofar.or.jp	Uğur Mumcu Cad. No:89 Gaziosmanpaşa	ANKARA	201
Australya Büyükelçiliği	(312) 459 95 00	(312) 446 48 27	info@embassyaustralia.org.au	www.embassyaustralia.org.au	Nispetiye Cad. No:85 G.O.P 06700	ANKARA	207
Birleşik Krallık - Çevre, Gıda ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı	+44 0 20 7258 6861	+44 0 20 7258 6009	acrisia.jackson@defra.gov.uk	www.defra.gov.uk	Lower Ground Floor Equine House 17 Smith Square London SW1P 3JB.	LONDRA	208
Birleşmiş Milletler - Avrupa Ekonomik Komisyonu	+41 (0) 22 907 21 24	+41 (0) 22 917 05 05	inf@unec.ac	www.unec.org	Palais des Nations CH-1211 Genève 31	GENEVE	213
Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu	(312) 454 10 00	(312) 496 14 61 (312) 496 14 62	unicef@unicef.org	www.unicef.org.tr	Bilkent Mahallesi 1. Cadde No:11 Çankaya 06630	ANKARA	218
Birleşmiş Milletler Eğitim, Kültür ve Kalkınma Komisyonu	(35-1) 4568 1000	(35-1) 4567 1680	ci.seben@unec.org	www.unec.org	7 Place de l'Économie 75353 Paris 07 SP France	PARIS	226
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Komisyonu	(312) 454 11 00	(312) 496 14 36	33.04.21.19@fao.org	www.fao.org/tr/fo	Birlik Mahallesi 2. Cadde No: 11 Çankaya 06610	ANKARA	235
Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı	(312) 454 11 00	(312) 496 14 63	regis@un.org	www.un.org	Birlik Mahallesi 2. Cadde No:11 Çankaya 06610	ANKARA	243
Dünyada Birlikte	(312) 468 77 60	(312) 468 45 59	birlik@un.org	www.dunyadaun.org.tr	Kılıncı Sokak 43 G.O.P 06700	ANKARA	254
Dünya Kalkınma Komisyonu	44-20 7922 0300	44-20 7922 0299	od@od.org.uk	www.od.org.uk	111 Westminster Bridge Road London SE1 7JD England	LONDRA	255
Dünya Bankası	(1-202) 473 10 00	(1-202) 477 58 51	feedback@worldbank.org	www.worldbank.org	1818 H Street, N.W. Washington DC 20433 ABD	WASHINGTON	259
Dünya İşletme Komisyonu	302-452-1999	302-296-7365	world@un.org	www.worldbank.org	1776 Massachusetts Ave., N.W. Washington, D.C. 20036-1994 ABD	WASHINGTON	272

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sy.M.
Dişleri Koruma Birliği	+41 22 999 8129	+41 22 999 0010	webmaster@iokur.org	www.iokur.org	Rue Mavrensky 28 CH-1196 Gland, İsviçre	LAND	278
Dişleri Sağlığı Örgütü	(312) 454 10 82	(312) 496 14 88	whome@iun.org.tr	www.iun.org.tr/whome/whome.htm	Beyoğlu Mahallesi 2.Cadde No:11 Çarşıya	ANKARA	282
Dişleri Tıbbi Örgütü	+43 22) 739 51 11	+43 22) 742 42 06	expinfo@vru.org	www.vru.org	Rue de Lussançe 154, CH-1201 Genève 21, İsviçre	ENSVRE	287
Dişleri Tıbbi Örgütü	(34) 91 567 81 00	(34) 91 571 87 88	info@world-tourism.org	www.world-tourism.org	Capitán Berra 42 28020 Madrid, İsviçre	ADALID	293
Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü	+33 1 45 34 81 00		webmaster@ocid.org	www.ocid.org	1, rue Assoléd Pascal F-75275, Paris Cedex 16, Fransa	LESS	297
Fransız Etiler Vakfı	(312) 258 70 61	(312) 258 76 91	foan@supersolun.com	www.festz.org	Seminar Bey Yıkmaç Mehmet Ali Bey St. No:105 Beşiktaş 34153	DANEBUL	302
Gıda ve Kalkınma Profesyonelleri Birliği (OscarGıda)	510-654-4400	510-654-4551	foodline@foodfirst.org	www.foodfirst.org	298 96th Street, Oakland, CA 94608 ABD	ATLAND	305
Greennet Bank (Kırsal Banka)	8000-9005257-68		greennet.bank@greennet.net	www.greennet-info.org	Greennet Bank 330000 Mirguz, Serrone-2 Thibault 2116, Bourgogne	LEZAKA	309
Ekolojik Birleşikliği	(312) 489 18 00	(312) 489 18 98	info@nabunam.af	www.nabunam.org.tr	Ticaret Güneş Bulvarı 7. Cad. No: 3 F/İzmir (06550)	ANKARA	313
İngiltere Birleşikliği	(312) 455 33 44	(312) 455 33 56		www.bccnabunam.org.tr	Selâm Erman Cadde No: 46/A Çarşıya 06680	ANKARA	314
İnce Ulaşım ve Kalkınma İşbirliği Birliği	+46) 8 698 30 00	+46) 8 20 88 64	info@iula.se	www.iula.se	105 25 Stockholm, İsviçre	STOCKHOLM	316
İnce Kalkınma ve İşbirliği Birliği	(41) 31 222 94 75	(41) 31 228 13 48	info@den-admin.ch	www.den-gouda.ch	Frohburgstrasse 138, 3005 Bern, İsviçre	BERN	321
Yapay Birleşikliği	(312) 446 05 90	(312) 437 25 04 (312) 437 18 11		www.nabunam-japan.gov.jp	Bayrak Gölü Cad. No:81 G.O.2 06700 A. Çarşıya	ANKARA	325

ORGANIZASI AD	Telepon	Faks	E-pošta	Web	Alamat	#	Sj.M.
Jepang: Uchiawara Ipochi Ajaya	(81-582) 511-5314		www@jia.jp	www.jia.jp	Shinjuku Mitsui Tower, 1-1-1, Inoyagi, Shibuya-ku, Tokyo, Japonya	TOKYO	327
Kanada: Iqbalipolig	(312) 459 93 78 (312) 459 93 53			www.official-metro.gc.ca/ canadaemp@hobby	Northwest Corridor No.75 06706	ANSKARA	333
Kanada: Uchiawara Kalkama Ajaya	(819) 997-5006	(819) 953-4349	info@auk-ukla.gc.ca	www.auk-ukla.gc.ca	208 Promenade du Parage, Guitierrez, Quebec, K1A 0G4 Kanada	QUEBEC	334
Karadivir: Dhorvank Ipochi	(312) 229 63 38 (312) 229 63 38	(312) 229 63 38	hsoel@freenet	www.ark.org.tr	Iminye Gabbes Mijir Fasad Piyu Etiler Etiler Terrace Iminyir 80808	ISTANBUL	339
Kemud: Adawara Viki	(312) 440 90 80	(312) 440 32 45	kuil@kernal.org.tr	www.kernal.org.tr	Almanet Rastan Sok. No:27 Qadisyra	ANSKARA	340
Perod: Iray Eder Uchir Oygeni	43 3 21-112 279	43 1 21-498 27		www.upper.org	Obert Dovanarase 93 A-3020 Vicinity Jaranarya	VIENNA	350
Scandinavia: Kalkama Korniyana	+1-212-963-2888	+1-212-963-4260	ca@ca-ny.org	www.ca-ny.org/usa/usa/ny/call/call2.htm	Two United Nations Plaza, Room DCJ-1220, New York NY 10017 ABD	NEW YORK	354
Uchiawara: Qilama Oygeni	(312) 491 98 90	(312) 491 99 45-46	adawara@k.org	www.ko.org	Star Mens Emerald Cld. No:4 Ozan 06450	ANSKARA	359
Uchiawara: Karal Alchirah Taman Arayama Markat	(312) 287 85 95	(312) 287 89 55	karal-uchirah@qigaz.org		PK 39 Emek 06531	ANSKARA	371
Uchiawara: Pira Foma	(1-202) 623 7900	(1-202) 623 4661	publicaffairs@anf.org	www.anf.org	700 19th Street, N.W. Washington DC 20431 ABD	WASHINGTON	375
Uchiawara: Terminal Kalkama Foma	(39-06) 623 54851	(39-06) 5459 2141	info@fobal.org	www.fobal.org	187, Via dei Serafini Roma 00142 Italia	ROMA	384
Uchiawara: OacWorld Viki	44 (8) 20 7257 3480	44 (8) 20 7868 3547	foundatio@oacworld.net	www.oacworld.net	Essex House 143-145 Farringdon Road London EC3R 3J3 Ingilbara	LONDONA	391
Uchiawara: OREGAM Viki	+44 1866 31 29 29	+44 1866 31 27 71	admission@oacinternational.org	www.oacint.org	Suite 20, 266 Buxton Road, Oxford OX2 7TL, Ingilbara	OXFORD	395

KURULUŞ ADI	Telefon	Faks	E-posta	Web	Adres	İl	Sıra
BANKALAR							
Ayın Kalkınma Bankası	(632) 632 4444	(632) 636 2444	information@aynb.org	www.aynb.org	EO. Box 789/ 0980 Mamak, Hürpazar	M. ANTLA	401
Ayın Kalkınma Bankası	0 (966) (2) 626 2-400	0 (966) (2) 626 6607	aybank@aynb.org.tr	www.aynb.org.tr	EO. Box 2925 İskilap 21-432 Samsat Ardahan	C. ODE	406
Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası	(312) 320 36 46		iletisim@tcmb.gov.tr	www.tcmb.gov.tr	İstiklal Cad. 19 Ulus 06100	A. KARA	409
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası	(312) 310 37 50		ziraat@ziraatbank.com.tr	www.ziraatbank.com.tr	Baskalar Cad. No:42 Ulus 06107	A. KARA	414
Türkiye Halk Bankası	(312) 289 20 00			www.halkbank.com.tr	2. Cadde No: 65 Sığırcı 06220	A. KARA	417
Türkiye Kalkınma Bankası	(312) 417 92 00	(312) 418 29 67	bilgi@kmb.org.tr	www.kmb.org.tr	İsmir Cad. No: 35 Kızılay 06440	A. KARA	419

FORM A

Kalkınma Kuruluşları Rehberi Bilgi Derleme Formu

KOD NO:

Kuruluşun Adı:

Kuruluşun İngilizce Adı:

Kuruluşun Statüsü:

Dernek	Vakıf	Kamu	Banka
Ajans	Enstitü	Birlik	Eğilim
Borsa	Merkez	Temsilcilik	
Meslek Örgütü	Diğer		

Kuruluş yılı:

Kuruluşun kısa bir kuruluş öyküsü/tarihçesi:

Kuruluşun amaç, hedef ve görevleri:

Kuruluşun faaliyetleri:

İşbirliği yaptığı kuruluşlar:

Gelecekteki faaliyetleri, vizyonu:

Kuruluşun yayınları:

Kuruluşun Faaliyet Alanları

Örgütlenme	Erozyonla mücadele	Genel kalkınma	Araştırma-geliştirme
Kültürel miras	Sulak alanlar	Bölgesel kalkınma	Eğitim-yayın
Kadın	Doğal koruma	Yerel kalkınma	Danışmanlık
Toplumsal cinsiyet	Ormancılık	Tarımsal ekonomi	Yayın çıkarma
Gençlik	Kırsal çevre	Hayvancılık	Tarımsal
Çocuk	Kuşlar	Kredi temini	Acil müdahale
Üye hakları	Sulama	Mikro kredi	Afet yönetimi
İnsan hakları	Avcılık	Bitkisel üretim	Teknoloji geliştirme
Sağlık	Alt yapı geliştirme	Kaynak yaratma	Hukuk
Yönetişim	Ekoloji	Azıcılık	Network
Kapasite geliştirme	Enerji	Balıkçılık	Lobicilik
Biyolojik çeşitlilik	Yoksullara yardım	Fon sağlama	
Giyecek temini	İlko-turizm	Gıda üretimi	

İletişim Bilgileri

Adı:

Telefon/Faks:

E-posta:

Web:

Bağlantı kurulacak kişiler:

Form doldurulurken yararlanılan kaynaklar:

Görüşme yapılan kişi/kişiler:

Görüşmeyi yapan, formu dolduran:

Görüşme tarihi:

Notlar:

FORM B

Kalkınma Kuruluşları Rehberi Veri Deleme Formu

KOD NO:

1- Kuruluşun Adı:

2- Kuruluşun İngilizce Adı:

3-Hukuki Statüsü

Dernek Vakıf

4- Kuruluş yılı:

5- Kuruluşun Faaliyet Alanları:

1- Örgütlenme	2- Erozyonla mücadele	3- Genel kalkınma	4- Araştırma-geliştirme
5- Kültürel miras	6- Sulak araziler	7- Bölgesel kalkınma	8- Eğitim-yayın
9- Kadın	10- Doğal koruma	11- Yerel kalkınma	12- Danışmanlık
13- Topumsal cinsiyet	14- Ormanlık	15- Tarımsal ekonomi	16- Yayın çıkarma
17- Gençlik	18- Kumsal çevre	19- Hayvancılık	20- Tanıtım
21- Çocuk	22- Kuşlar	23- Kredi temini	24- Acil müdahale
25- Üye hakları	26- Sulama	27- Mikro kredi	28- Afet yönetimi
29- İnsan hakları	30- Avcılık	31- Bitkisel üretim	32- Teknoloji geliştirme
33- Sağlık	34- Alt yapı geliştirme	35- Kaynak yaratma	36- Hukuk
37- Yönetişim	38- Ekoloji	39- Arıcılık	40- Network
41- Kapasite geliştirme	42- Enerji	43- Balıkçılık	44- Lobicilik
45- Biyolojik çeşitlilik	46- Yoksullara yardım	47- Fon sağlama	48- Girişim temini
49- Eko-turizm	50- Cıda üretimi		

6-Şube sayısı:

7-Temsilci(lik)sayısı:

8-2004 yılı üye sayısı:

9- Kuruluşa ücretli çalışan kişi sayısı:

9.1. Tam zamanlı:

9.2. Yarı zamanlı:

9.3. Proje bazlı:

10- Kuruluştta son bir yılda çalışan aktif gönüllü sayısı:

11- Kuruluşunuz faaliyetleri yürüttüğü il/ilçe:

12- Kuruluşun süreli yayımları var mı?

1 Evet 2 Hayır

12.1. Dergi	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
12.2. Bülten	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
12.3. Yıllık	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
12.4. Gazete	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
12.5. Rapor	1 Evet ☐	2 Hayır ☐

13- Kuruluşun süresiz çıkardığı yayımları var mı?

1 Evet 2 Hayır

13.1. Kitap	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
13.2. Bülten	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
13.3. Broşür	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
13.4. Poster	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
13.5. Diğer	1 Evet ☐	2 Hayır ☐

14- Kuruluşunuzun başka kişi ya da kuruluşların kullanımına açık dokümantasyon bölümü var mı?

1 Evet 2 Hayır

15- 2003 yılı bütçeniz;

15.1. Proje gelirleri	:	_____ TL.
15.2. Bağışlar	:	_____ TL.
15.3. Aidatlar	:	_____ TL.
15.4. Taşınmaz gelirleri	:	_____ TL.
15.5. Sponsorluk	:	_____ TL.
15.6. Diğer	:	_____ TL.
15.7. Yanıt vermek istemiyor	:	_____ TL.

16- Kuruluşumuzun gayrimenkulu var mı?

1 Evet 2 Hayır

17- Kuruluşun ofis donanımı

17.1.	Bilgisayar	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
17.2.	İnternet	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
17.3.	Faks	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
17.4.	Projektör, data show	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
17.5.	Slayt makinesi	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
17.6.	Yazıcı	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
17.7.	Tepegöz	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
17.8.	Web sitesi	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
17.9.	Tarayıcı	1 Evet ☐	2 Hayır ☐
17.10.	Diğer	1 Evet ☐	2 Hayır ☐

18- Kuruluşun sosyal tesisleri var mı?

1 Evet 2 Hayır

19- Kuruluşun gelir amaçlı işletmeleri var mı?

1 Evet 2 Hayır

20- Kuruluşa vergi muafiyeti tanındı mı?

1 Evet 2 Hayır

21- Kuruluşa kamuya yararlı kurum statüsü tanındı mı?

1 Evet 2 Hayır

22- Kuruluşun üyesi bulunduğu yurtiçi STK'lar var mı?

1 Evet 2 Hayır

23- Kuruluşun üyesi bulunduğu yurtdışı STK'lar var mı?

1 Evet 2 Hayır

24- Kuruluşun temsilcisi olduğu yurtiçi STK var mı?

1 Evet 2 Hayır

25- Kuruluşun işbirliği yaptığı yurtdışı kuruluşlar var mı?

1 Evet 2 Hayır

KALKINMA ATÖLYESİ

Kalkınma Atölyesi, Türkiye ve çevre ülkelerin "kalkınma" çabalarına destek olmak ve "büyük ölçekli" projelerin sürdürülebilir, tekrarlanabilir ve başarılı olmasına katkı sağlamak amacıyla kurulmuş kar amaçsız (non-profit) bir kooperatiftir.

Atölye'nin temel amaçları arasında yoksullukla mücadele etmek, doğa koruma çalışmaları gerçekleştirmek, çocuk işçiliğinin önlenmesi ve kalkınma kuruluşları arasında bilgi ve deneyim paylaşımı sağlayacak ağ kurma yer almaktadır. Bu amaçları gerçekleştirmek üzere çeşitli araştırma ve proje geliştirme çalışmaları içinde bulunan Atölye ortakları, aynı zamanda kendi örgütsel kapasitesini geliştirmeye yönelik çeşitli faaliyetler düzenlemektedir.

Atölye yıllık çalışma programı ve bu programın yürütülmesinden sorumlu genel sekreterlik (*dönem öncüllüğü*) modeliyle yönetilmektedir. Ayrıca her ay gündemli ve düzenli toplantılar yapılmaktadır. Atölye'nin giderleri ortaklar tarafından oluşturulan "kuruluş fonu" tarafından karşılanmaktadır.

Kalkınma Atölyesi Amaçlara Yönelik İlkeler

Kalkınma Atölyesi gerçekleştireceği her türlü faaliyeti aşağıda yer alan amaçlara yönelik temel ilkelere göre gerçekleştirmektedir. Gerek Atölye tarafından tasarlanan faaliyetler gerekse Atölye dışından önerilen çalışmaların bu ilkelere uyması, en azından çatışmaması gerekmektedir.

Yoksulluk ve yoksulluğun azaltılması; Atölyenin çalışmaları doğrudan ya da dolaylı olarak yoksulluğun ve yoksulluğun azaltılması doğrultusunda tasarlanır ve uygulanır. Çalışma alan ve konuları öncelikli olarak bu kapsamda değerlendirilir.

Katılım ve açıklık; Atölye içi ve dışı bütün uygulamalarda katılım esastır. Yönetim, Atölye'nin her türlü uygulamalarında katılımı sağlamak amacıyla uygun mekanizmaları oluşturacaktır. Bu mekanizmaların başında periyodik toplantılar, dönem program hazırlık toplantıları, çeşitli raporlar ve özel gündemli toplantılar yer almaktadır. Ayrıca Atölye dışında donör veya hedef gruba yönelik hazırlanan finansal raporlar, banka hesapları bütün şeffaflığıyla paylaşılacaktır.

Doğal çevrenin korunması ve geliştirilmesi; Kalkınma ve gelişmenin önemli bir bileşeni doğal kaynaklar ve bu kaynakların sürdürülebilir kullanımı olmaktadır. Bu nedenle Atölyenin tüm program ve projelerinde doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı gözetilecektir.

Sürdürülebilirlik, tekrarlanabilirlik ve yaygınlaşabilirlik; Faaliyetler mümkün olduğunca sürdürülebilir nitelikte olmalı, uygun ortamlarla tekrarlanmalıdır. Sürdürülebilirlik sürecin ilgili hedef grubu tarafından sahiplenilmesi, tekrarlanabilirlik uygun koşullarda çoğalarak devam etmesi, yaygınlaşma ise, yatay olarak farklı alanlarda uygulanması anlamına gelmektedir.

Dezavantajlıların kayırılması; Toplum içinde gelir düzeyi, cinsiyet, yaş, din, dil, ırk, politik görüş, yaşam tarzı vb. nedenlerden dolayı olarak ve fırsatları ulaşılamayan, kamusal alanda yeterince görünemeyen gruplar bulunmaktadır. Daha çok kadınlara, gençlere, yoksullara ve çocuklardan oluşan, "dezavantajlı" olarak nitelendirilen bu gruplara yönelik program ve proje geliştirilecek, olumlu kayırıcılık sağlanacaktır.

Kalkınma Atölyesi Temel Çalışma İlkeleri

Kurumsal Bağımsızlık; Atölye, kurumsal olarak herhangi bir kişi ya da grup ya da herhangi bir örgütle temel dokümanındaki amaçlar ve ilkeler kapsamında çeşitli düzeylerde ve biçimlerde işbirliği yapar; ancak, her koşulda bağımsızlığını gözetir; çalışma amaç, kapsam, ilke ve yaklaşımlarına aykırı durumların ortaya çıkması durumunda tek yönlü olarak ilişkisini keser.

Açıklık ve Saygınlık; Atölye ortakları birbirlerine; amaçlarında belirtilen çalışmalara ilgi duyanlara karşı açık yürekli davranır.

Özgünlük ve Yenilikçilik; Mevcut değer yargıları ve kavramlar bütün boyutlarıyla sorgulanabilir; bu değer yargıları ve kavramların varlığı yeni kavram ve değer yargılarının oluşturulmasını ve yaygınlaştırılmasını engellemez.

Verimlilik ve Etkenlik; Atölye ortakları ve çalışanları örgütsel ve bireysel olanaklarını en verimli biçimde kullanır, değerlendirir. İş birlikçiliklerinde engelleyici ve geciktirici her türlü tutumdan kaçınılır.

Özgürlük ve Demokratiklik; İlkel, programlı ve düzenli olmak bireysel ve kurumsal özgürlüğü kısıtlamaz. Yönetel ilişkiler demokratik temelde yürütülür.

İşbirliği, İşbirliği ve Dayanışma; Atölye hem kendi içinde hem de dışarıya yönelik işbirliğini, işbirliği ve dayanışma mekanizmaları kurar, bu mekanizmaların geliştirilmesine yönelik değerlendirmeye açık olur.

Bilimsellik ve Nesnellik; Atölye'nin öne süreceği önermelerin bilimsellik ve nesnellik dayanakları güvenilir olmalıdır. Bu dayanaklar yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik farklılıkları reddetmemektedir.

Katılımcılık; Atölye ortakları ilişkilerinde ve hedef gruplarda faaliyetleri katılımcı bir şekilde yürütür. Katılımcılık; sorun tanımlama, karar alma, uygulama, değerlendirme ve yeniden formüle etme süreçlerinin bütün aşamalarında geçerli, tanımlanmış katılım araçları geliştirilerek sağlanır. Katılımı sağlamaya yönelik kurullar ve kararlar oluşturulur.

Gönüllülük ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi; Atölye çalışmalarında katılımın yanı sıra genel olarak kalkınmaya, özel olarak da insan kaynaklarının geliştirilmesine yönelik etkinlikler arasında gönüllülük gözetilir. Bu konudaki çalışmalara gereken önem ve ağırlık verilir.

Profesyonellik; Atölye, temel dokümanında belirlenen amaçları gerçekleştirmeye yönelik hazırlayacağı veya gerçekleştireceği araştırma, proje, program ve diğer faaliyetlerinde profesyonel (ücretli) eleman işlendirebilir. İşlendirilecek elemanın niteliği faaliyetin içeriğine göre değişir.

PROJE EKİBİ ÖZGEÇMİŞLERİ

Ertan Karabiyik, Proje Koordinatörü

Orman yüksek mühendisi, kalkınma uzmanı. 13 yıldır çeşitli kuruluşlarda proje ve program geliştirme, uygulama, eğitim, izleme ve değerlendirme konularında çalışmalar yapmaktadır. Türkiye Kalkınma Vakfı'nın 1992'de Sinop-Durağan ilçesinde başlatmış olduğu "sosyal ormanlık projesi" kapsamında profesyonel çalışma yaşamına katılmıştır. Beş yıllık alan deneyiminin ardından 1996-2001 yıllarında doğal kaynak yönetim uzmanı olarak çeşitli projelerde görev almıştır. Katıldığı çalışmalardan bazıları "Türkiye'nin Soganlı Birkileri Yurti Üretim Projesi Çiçek Soganı Üretimi Değerlendirmesi ve Daran, Dumlugöze ve Koçaşlı Köyleri Alan Profili", "Küre Dağları Millî Parkı Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yapı Ön Araştırması", "Kafkasya Ekolojik Bölge Düzeyinde Koruma Projesi Koruma ve Harekat Planı" çalışmalarıdır.

Onbir yıldır kırsal alanda çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına yönelik faaliyetlerde görev almaktadır. *Sahakta Çalışan Çocuklara Yönelik Öneriler Geliştirme, Yurti İşçiliğinde Çalışan Çocuklar Temel Araştırması ve Eylem Programı* ILO-IPBC kapsamında gerçekleştirdiği başlıca çalışmalarıdır. Ayrıca çeşitli bölge ve yörelerde kalkınma amaçlı temel araştırma, proje geliştirme, yerel örgütlenme ve yetişkin eğitimi çalışmalarına katılmıştır. Hacımahmutlu Köyü Sanitasyon Projesi ve Erzurum-Sinop Kırsal Kalkınma Projesi Sosyal Etki Değerlendirmesi görev aldığı diğer bazı çalışmalara örnektir. UNICEF'te Haydi Kızlar Okula Kampanyası'nda sahla sorumlusu olarak görev almıştır.

E-posta: ertankarabiyik@yahoo.com

Tanju Kuruöz, Proje Asistanı

Sosyal antropolog, Kalkınma Atölyesi kurucusu, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Sosyal Antropoloji bölümünden 2003 yılında mezun olmuştur. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Gönüllüleri Topulogu kurucularındandır. Belgesel sinema, çalışan çocuklar, etnik kültürler, kalkınma alanında sosyal analiz konusu ile ilgili çalışmalarını sürdürmektedir. Bu konularla ilgili çeşitli toplantı ve çalışmalara katılmıştır. İhçî konfederasyonları tarafından uygulanmış olan "*Sahakta Çalışan Çocukların Eğitimi Yönelendirilmesi Projesi*", ILO/IPBC Zamana Bağlı Eylem Programı kapsamında "*Tarım Kesiminde En Küçük Niçinde Çalışan Çocuk İşçiliği Temel Araştırması*" ve Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC) ve sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu Ankara Çocuk Hakları Konseyi tarafından uygulanmış olan "*Ankara'da Uç Okulda Çocuk Hakları Eğitimi Projesi*" ve yine ILO koordinatörlüğünde yürütülen "*Tracer Metodoloji*" çalışması, katıldığı bazı alan çalışmalarıdır.

E-posta: tanjukuruoz@yahoo.com

Özgür Çetinkaya, Proje Asistanı

Sosyal antropolog, Kalkınma Atölyesi kurucusu. Çocuk işçiliği ve kırsal kalkınma üzerine çalışmaktadır. Çocuk İşçiliği ile ilgili çalışmalarına kurucusu olduğu, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Gönüllüleri Topulogu bünyesinde gönüllü olarak başlamıştır. İhçî konfederasyonları tarafından yürütülmüş olan "*Sahakta*

Çalışan Çocukların Eğitime Yönelendirilmesi Projesi, ILO/IPEC Zamana Bağlı Eylem Programı kapsamında *"Tarım Kesiminde En Kötü Biçimde Çalışan Çocuk İşçiliği Temel Araştırması"* ve Uluslararası Çocuk Merkezleri (ICC) ve sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu Ankara Çocuk Hakları Konseyi tarafından uygulanmış olan *"Ankara'da Üç Okulda Çocuk Hakları Eğitimi Projesi"* alan çalışmaları katıldığı bazı çalışmalara örnekler. Bununla birlikte, doğal hayata koruma bünyesinde, doğa koruma faaliyetleri çerçevesinde "sosyo-ekonomi ve kültürel yapı" temel araştırmalarına katılmıştır. Küre Dağları Milli Parkı ve Amanos Dağları sosyo-ekonomi ve kültürel yapı araştırmaları bunlardan bazılarıdır.

E-posta: cetinkaya_ozgur@yahoo.com

Tuğba Atalar, Proje Asistanı

Fizik antropolog, Kalkınma Arölyesi kurucusu, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nden 2003 yılında mezun olmuştur. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Gözöğütleri Topluluğu kurucularındandır. Çocuk işçiliği, AB süreci, kırsal kalkınma, toplumsal cinsiyet ve yoksulluk üzerine çalışmalarını sürdürmektedir. Bu konularla ilgili çeşitli araştırma, proje ve toplantılara katılmıştır. İşçi konfederasyonları tarafından yürütülmüş olan *"Sabakta Çalışan Çocukların Eğitime Yönelendirilmesi Projesi"*, ILO/IPEC Zamana Bağlı Eylem Programı kapsamında *"Tarım Kesiminde En Kötü Biçimde Çalışan Çocuk İşçiliği Temel Araştırması"* ve Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC) ve sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu Ankara Çocuk Hakları Konseyi tarafından uygulanmış olan *"Ankara'da Üç Okulda Çocuk Hakları Eğitimi Projesi"* katıldığı bazı çalışmalardır.

E-posta: tugba_atalar@yahoo.com

Can Gül, Proje Asistanı

Halkbilimci, Kalkınma Arölyesi kurucusu, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nden 2003 yılında mezun olmuştur. Üniversite yaşamında çeşitli topluluklarda aktif görevler almıştır. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Gözöğütleri Topluluğu ve Halk Bilimi Topluluğu kurucularındandır. Çocuk işçiliği, belgesel sinema, etnik kültürler ve kültürel çalışmalar gibi konulara ilgi duymaktadır. Bu doğrultuda çeşitli toplantılara ve çalışmalara katılmış; ayrıca sinemayla ilgili faaliyetlerde bulunmuştur. İşçi konfederasyonları tarafından yürütülmüş olan *"Sabakta Çalışan Çocukların Eğitime Yönelendirilmesi Projesi"*, ILO/IPEC Zamana Bağlı Eylem Programı kapsamında *"Tarım Kesiminde En Kötü Biçimde Çalışan Çocuk İşçiliği Temel Araştırması"* ve Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC) ve sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu Ankara Çocuk Hakları Konseyi tarafından uygulanmış olan *"Ankara'da Üç Okulda Çocuk Hakları Eğitimi Projesi"*, ILO/IPEC tarafından uygulanacak olan *"Tarım Kesiminde En Kötü Biçimde Çalışan Çocuk İşçiliğinin Durdurulması"*na yönelik eylem programının hazırlanması, yine ILO koordinatörlüğünde yürütülen *"Düzer Metodoloji"* çalışması katıldığı bazı alan çalışmalarıdır. Bununla birlikte *"Pardim"* ve *"Eceba"* isimli kısa filmlerin çekim ve kurgu aşamalarında görev almıştır.

E-posta: cangul_ist@yahoo.com

Bengi Uğuz, Çevirmen

İstatistikçi, Hacettepe Üniversitesi İstatistik Bölümü'nden Ocak 2003'te mezun olmuştur. 2000 yılından bu yana, Anadolu Folk Dansı Gençlik Kulübü (AFDAG) asil üyesi olarak, çeşitli gençlik projeleri ve yurtiçi-yurtdışı festivallerine katılmıştır. Kulübün düzenlediği dördü uluslararası festivalin organizasyon aşamalarında görev almış ve grupların rehberliğini üstlenmiştir. Eylül 2002-Nisan 2003 tarihleri arasında, Avrupa Konseyi ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün ortak düzenlemiş oldukları, Strasbourg, İzmir ve Ankara'da gerçekleştirilen Türk Gençleri için "Uzun Süreli Eğitim Proje Değerlendirme Kursu"na katılmış ve gençlik lideri unvanı almıştır. Bu tarihten itibaren "Türkiye Gençleri" üzerine çeşitli araştırmalar ve çalışmalar yürütmektedir. AFDAG Araştırma Alt Birimi'nde, iki yıl boyunca yürütülen Çanakkale il araştırması çalışmalarında yer almıştır.

E-posta: bengiuguz@hotmail.com

Gürsel Gündoğdu, Proje Danışmanı

Şehir plancısı, yüksek bölge plancısı, 14 yıldır çevre yönetimi, kalkınma ve insani yardım odaklı konular üzerinde çalışmalar yapmaktadır. 1990 yılında Çevre Bakanlığı'nda iş hayatına atılmış olup, Bakanlıkta, Çevre Kirliliğini Önleme ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Hava Yönetimi ve Arık Yönetimi Dairesi, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'nda Etüt Plan ve Proje Dairesi, Dış İlişkiler Dairesi ve Çevresel Etki Değerlendirme ve Planlama Genel Müdürlüğü Stratejik Çevresel Değerlendirme ve Planlama Dairesi Başkanlığı'nda uzman olarak görev yapmıştır. Halen Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü'nde "kültür ve turizm uzmanı" olarak görev yapmaktadır. Bu birimlerde çevre yönetimi, koruma kullanma dengesi, planlama ve sürdürülebilir kalkınma odaklı projeleri ilerletmesine de katkıda bulunmuştur. 1993 yılında UNEP tarafından Almanya'da düzenlenen "Çevre Yönetimi" konulu kurs programına katılan Gürsel Gündoğdu halen Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kent ve Çevre Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Doktora çalışmasını sürdürmekte olup, yayınlanmış 30'un üzerinde makalesi bulunmaktadır. Ayrıca, Milliyet Gazetesi tarafından geleneksel olarak düzenlenen Milliyet Ödülleri kapsamında Sosyal Bilimler Dalı'nda iki araştırması ödüle layık görülmüştür. Bugüne kadar yer aldığı çalışmalar ve araştırma projeleri kısaca şunlardır, *Ordu -Mesudiye İlçesi Gelişme Planı Sanayi ve Hizmetler Araştırması*, ILO-IPEC Ulusal Çocuk İşçiliği Programı Ulusal Raporu'na uzman düzeyinde katkı, *Stratejik Çevresel Değerlendirme Uyumlaştırma ve Uygulanması Projesi*'nde proje koordinatörlüğüdür.

E-posta: jggursel2000@yahoo.com

Gerı Bildirim Formu

"Türkiye'de Kalkınma Kuruluşları Rehberi" ile ilgili eksiklik ve yanlışlıkların çalışma grubumuza ait olduğu düşüncesi ile hareket ediyor ve rehber hakkındaki görüşlerinizi, değerlendirmelerinizi bekliyoruz.

1) Rehberde yeterince tanıtılmayan, eksik veya yanlış olarak aktarılan kuruluşlar veya bölümler hangileridir?

2) Rehberde yer almasını düşündüğünüz kuruluşlar hangileridir?

3) Rehberin ulaştırılmasını istediğiniz kişi veya kuruluşlar hangileridir?

4) Rehber ile ilgili genel düşünceleriniz nelerdir?

Kalkınma Atölyesi
PK 305 Yenışehir 06444 ANKARA
E-posta: kalkinmaatolyesi@yahoo.com

"Kalkınma Kuruluşları Rehberi" fikri, kalkınma sürecinde rol alan, kalkınmayı gerçekleştirmek amacıyla çeşitli program ve projeler uygulayan, planlama sürecine yön veren, kalkınmayı finanse eden ve kapasite geliştiren kuruluşların bireyler, karar vericiler ve toplum tarafından yeterince tanınmadığı düşüncesinden ve "kalkınma" sürecinde görev almak isteyen birey ve örgütlerin bu evrende başlıca rol üstlenen kuruluşlara katılımını kolaylaştırma gereksiniminden hareketle ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, kalkınma alanında çalışan sivil toplum kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşların birbirlerini yeterli düzeyde tanımadıklarının görülmesi de bu çalışmanın çıkış noktalarından biri olarak dikkat çekmektedir.

Kalkınma gibi çok boyutlu ve yönlü bir alanda kuruluşları tanıttığı bir rehberin olmaması **KALKINMA ATOÇYESİ** tarafından bir eksiklik olarak değerlendirilmekte ve kalkınma kapsamında çalışan birçok kurum ve kuruluşu bir araya getirecek, sistematik bir şekilde ilgili kuruluşları daha fazla görünürlü kılarak "Türkiye'de Kalkınma Kuruluşları Rehberi"nin hazırlanmasının anlamlı ve gerekli olduğu düşünülmektedir.